

נ. מלאכה

סדרים באורח
OLD ENGLISH

ISBN:0-657-12307-2

01-44

PRINTED in POLAND

ב מ

געזאמלטע ווערק

פון

גוסטאוו פלאבער

I

ווארשע

ביבליאטעק מארק ראקאווסקי

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 12307

MADAM BOVARI

Gustave Flaubert

*Permanent preservation of this book was made possible
To honor the memory of Trustee David H. Loeffler
of the E.P. Roberta L. Kirschner Foundation*

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation

Max Palevsky

Robert Price

Righteous Persons Foundation

Lief D. Rosenblatt

Sarah and Ben Torchinsky

Harry and Jeanette Weinberg Foundation

AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE

National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

גוסטאוו פלאנער

מאדאם באָוואַרי

ראָמאַן

פֿון פּראָנצווזיש: מאַרק-ראַקאָווסקי

1 9 2 8

בֵּיבֶלִיאָטֶעק מאַרק-ראַקאָווסקי

GUSTAVE FLAUBERT
MADAME BOVARY

Zakłady Graf. „REKORD”
Warszawa. Dzika 18.

(1821 — 1880)

Guy Roubert

גוסטאוו פלאָבער

פון עמיל זאלא

גוסטאוו פלאָבער איז געבוירן געוואָרן אין רואן אין 1821 יאָר. זיין טאטע איז געווען אַ כירורג אין איינעם פון די גרעסטע שפיטאָלן אין רואן. פלאָבער האָט צוערשט שטודירט יוריספּאָנדענץ. נאָכדעם האָט ער עס אוועקגעוואָרפן און זיך אָפּגעגעבן דער ליטעראַטור. ער האָט געלעבט אָפּגעשלאָסן. דעם גרעסטן טייל פון יאָר האָט ער גע-אַרבעט אין פאַריז און די איבעריקע צייט אין רואן, אויפן ברייג פון דער סענע. גוסטאוו פלאָבער און זיינע ביכער זענען איין זאך. אומזיסט וועט איר אים זוכן ערגעץ אַנדערש. ער האָט נישט קיין ליידנשאַפט. ער איז נישט קיין זאַמלער, קיין יעגער, קיין פּאַנגער ער שרייבט זיינע ביכער און גענוג. ער איז אַריינגעטראָטן אין דער ליטעראַטור, פונקט ווי מען פלעגט אַמאָל אַריינטרעטן אין די הייליקע אַרדנס, פּדי דאָרט צו געניסן פון פרייד און דאָרט, נאָכדעם, שטאַרבן. און אזוי האָט ער געפירט אן אָפּגעשלאָסן לעבן, צען יאָר געשריבן אַ בוך, דורכגעלעבט עס יעדע שעה אין טאָג, געאַטעמט, געגעסן און געטרונקען מיטן בוך. איך האָב נישט געקענט קיין מענטשן, וועלכער זאָל זיך האָבן מער פאַרדינט דעם טיטל שריפטשטעלער. זיין גאַנץ לעבן האָט ער געווידמעט דער קונסט.

גוסטאוו פלאָבער איז געווען זייער געטריי זיין אַרבעט. ער האָט זיך געשטיצט פּלויז אויף באַשטימטע נאָטיצן, אין וועלכע ער האָט זיך אַליין איבערגעציגט, אַז זיי זענען ריכטיק. האָט זיך עס געהאַנדלט וועגן אַ שטעל אין אַ ווערק, פלעגט ער זיך קענען וואַכנלאַנג גרייב-לען אין ביבליאָטעקן, ביז ער פלעגט געפינען דאָס, וואָס ער האָט געזוכט. ווען ער פלעגט, למשל, דאַרפן אָנשרייבן אַן עפּיזאָד אין עטלעכע זייטלעך וועגן מענטשן, וועלכע האָבן זיך באַשעפטיקט מיט ער-אַרבעט, פלעגט ער קענען איבער דער פּראָגע איבערלייענען אַ צוואַנציק, דרייסיק ביכער; נאָכמער, ער פלעגט גיין און זיך נאָכ-

פרעגן ביי מענטשן. האָט עס זיך ווידער געהאַנדלט וועגן אַ באַשרייבונג, פֿלעגט ער אַרויספֿאַרן אויפֿן געהערליקן אָרט און דאָרט לֵעבן.

אָט אַזוי ערנסט האָט ער זיך באַצויגן צו זיין אַרבעט. וועגן יעדער קלייניקייט האָט ער געמאַכט די גרעסטע אויספֿאַרשונגען. ער האָט שטודירט גראַווירן, צייטונגען, ביכער, מענטשן, זאַכן. ס'איז ביי אים געווען רעכט די גאַנצע וועלט אויסצופֿאַרן צוליב איין איינ-ציק ווערק. אין „מאַדאַם באַוואַרי“ האָט ער אויסגענוצט די באַאָבאַכטונגען פֿון זיין יוגנט, אין נאָרמאַנדיע און געשידֿדערט די מענטשן, וועל-כע ער האָט געקענט ביו זיין דרייסיק-יעריקער עלטער.

געוויסנהאַפטיקייט—דאָס איז די הויפט-כאַראַקטעריסטיק אין פֿלֶאָ-בערט ווערק. דער פֿאַנטאַזיע זיינער האָט ער גאַרנישט צו פֿאַרדאַג-קען; פֿאַר אים עקזיסטירן נאָר די זאַכן, וואָס ער זעט אין לֵעבן. ווען ער שרייבט, וויל ער תמיד האָבן דעם געפיל, אַז יעדער געביט, וואָס ער פֿאַרירט, געהערט צו אים, ער וויל זיך פֿילן ווי אַ מושל אויף אַ פּאָזיטן געביט. און דאָס איז אַלץ דערפֿאַר, ווייל ער שטרעבט צו שלמות. ער פֿאַרטראַגט נישט דעם קלענסטן פעלער. ער מוז זיין ביי זיך זיכער, אַז דאָס ווערק איז פֿולשטענדיק גוט. פֿון קלענסטן פעלער האָט ער שטאַרק געליטן און פֿאַרויקט האָט ער זיך ערשט דעמאָלט, ווען ער האָט געפילט, אַז אַלע נישט פֿינקטלעכקייטן זענען באַ-זייטיקט. דערמיט דערקלערט זיך דאָס, וואָס נישט געקוקט אויף זיין אַרבעטזאַמקייט, האָט ער זייער ווייניק אָנגעשריבן אין זיין לֵעבן. אויף זיין ווערק, „דער נסיון פֿון הייליקן אַנטאַני“, האָט ער געאַר-בעט אַ יאָר צוואַנציק, און האָט עס איבערגעאַרבעט אַ מאָל פֿינף. דאָסזעלבע איז מיט פֿלֶאָבערט סטיל. ער שאַרפט, ער שניצט און ער פֿיילט אים אָן אַ סוף. ער גריבלט זיך איבער דער פֿונקטאַציע; ער פֿאַרברענגט גאַנצע טעג אויף איין זייטל, צו דער-גרייכן דאָס, וואָס ער וויל. עס דערגייט אַזוי ווייט, אַז צוליב אַ וואָרט-איבערהורונג מאַכט ער איבער צוואַנציק אָדער דרייסיק זייטן. גוטטאָו פֿלֶאָבער האָט געשטרעבט צום אמת; קלאַרקייט איז געווען זיין פֿאַרלֶאָנג. ער האָט געהאַט דעם כּוח פֿון אַ ווינט-מאַשין, וועלכע פֿלעגט יעדעס וואָרט פֿון זיין ווערק דורכזיפֿן, אַז אין יעדער שורה הערט זיך דאָס הערלעכע רוישן פֿון גרויסן סטיל. די טרו-קענע דורכזיכטיקע פֿאַרם פֿון אַכצעטן יאָרהונדערט גיז פֿאַר אים פרעמד. מיר שטייען נאָך אַלץ פֿאַר דעם סוד פֿון זיין טאַלֶאַנט און פֿון זיינע נייע פֿאַרמען, וועלכע ער האָט אַרויסגעוויזן אין זיין ווערק.

אין פלאָבערס ווערק זעט מען אַרויס זיין אַריגינאַליטעט און זיין גלאַנצפולן סטיל. זיין סטיל דריקט זיך אויס אין ריכטיקע און הערלעכע בילדער. ער איז -- דער אמת, געקליידט אין געוואַנט פון דיכ-טונג. אין זיין באַגלייטונג טרעט מען אויף אַ פעסטן באַדן, מען מילט זיך אויף דער ערד, אָבער מען גייט באַקוועם אין דעם ריטם פון דער העכסטער שיינקייט. גוסטאַוו פלאָבער האָט דורכגעלויכטן דעם אומדורכדרינגלעכן באַלזאָקער וואַלד. אין זיין פאַרם האָבן זיך פאַראייניקט די בירע גאונים פון 1831: דער גענויער אַנאַליז פון באַל-זאָקן און דער גלאַנצפולער סטיל פון וויקטאָר הוגאָ.

* *

*

דאָס דערשיינען פון „מאדאָם באַוואַרי“ אין 1856 יאָר האָט אַרויסגע-רופן אַ געוואַלדיקע ליטעראַרישע באַוועגונג. דער מוסטער פון אַ מאַדערנעם ראָמאַן, וועלכער איז אין באַלזאָקס ריזיקע ווערק באַצייכנט בלויז טיילחייט, טרעט דאָ ביי פלאָבערן אַרויס אין אַ גרויסן בוך מיט דער גאַנצער בולטקייט. ערשט איצט באַזיצן מיר דעם געזעץ פון דער ניי-ער קונסט שוואַרץ אויף ווייס. „מאדאָם באַוואַרי“ ווייזט אַרויס אַזאָ קלאַרקייט און שלמות פון אוסדרוק, אַז דערדאָזיקער ראָ-מאַן קען דינען אלס טיפ, אַלס מוסטער פון אַ גאַנצער ריכטונג. אַלע אַנפאַנגער פון יענער צייט האָבן פון „מאדאָם באַוואַרי“ געצויגן זייער יניקה, און צווישן די יונגע שרייבע-איז נישטאָ איינער, וועל-כער זאָל נישט אָנערקענען, אַז פלאָבער האָט דורכגעלייגט אַ נייעם וועג. ער האָט אין די באַלזאָקישע, טיילמאַל אומדורכדרינגלעכע וואַלד-טונקלע שטעלן אַריינגעבראכט ליכט. פלאָבער האָט אַרויסגעזאָגט דאָס אמתע ריכטיקע וואַרט, אויף וועלכן די גאַנצע וועלט האָט געוואַרט.

„מאדאָם באַוואַרי“ איז א טיפ פון אַ נאַטוראַליסטישן ראָמאַן, אַ געטרייע קאָפּיע פון לעבן, אָן שום ראָמאַנטישע עלעמענטן. די קאָם-פּאָזיציע פונם ווערק באַשטייט אינם אויסוואַל פון איינצלנע סצענעס און אַנטוויקלט זיך אין אַ געוויסן האַרמאָנישן סדר. די סצענעס זע-נען גענומען פונם אַלטעגלעכן לעבן. אָבער דער מחבר האָט זיי אוי גע-שניצט און געפיללט, אַז זיין ווערק איז געוואָרן אַ דענקמאַל פון קונסט און וויסנשאַפט. דאָס איז אַ שטיק לעבן אין אַ ווונדערבאַרער אויס-פירונג. מיר געפינען נישט אין „מאדאָם באַוואַרי“ קיין אויסערגעוויינ-לעכע דערפינדונגען, עס פעלט דאָ אפילו די פשוטע אינטריגע. קלאַר און דייטלעך איז זיין ראָמאַן, ער דערציילט די געשעענישן כּון דעם

און יענעם טאָג, נישטא דאָ קיין שום איבערראַשוּנגען, נאָר ער רעדט פשוט וועגן פאַרשידענע זאַכן. קומט פען צו צום סוף, איז גלייך ווי מען פאַרלאָזט די גאַס, פדי צו גיין אַהיים.

די שיינקייט פון דעם ווערק דריקט זיך נישט אויס אין אַ גוזמאדיקער פאַרגרעסערונג פון הסרונות אָרער מעלות פון עפעס אַ געשטאַלט, נאָר דאָס איז אַן אמתער מענטשלעכער דאָקומענט, מיט אַבסאָלוט=ווירקלעכע שילדערונגען ביז צו די קלענסטע פרטים.

דער נאַטוראליסט מוז זיך תמיד האַלטן הינטער דער האַנדלונג, וועלכע ער דערציילט. ער בלייבט פונקט ווי דער רעזשיסער היינט-טעג דער סצענע, ער ווייזט זיך קיינמאָל נישט אַרויס אין זיינע זאַצן, מען הערט אים נישט לאַכן און נישט וויינען מיט זיינע פערוואַנגען און ער דערלויבט זיך אפילו נישט צו באַטראַכטן זייערע האַנדלונגען. אומ-זיסט זוכט מען דאָרט אַ פּוּעל-יוצא, אַ מוסר-השכל; דאָס זענען שילד-דערונגען, בילדער, פשוטע פּאַקטן; און עס גייט אים נישט אָן, צי די פּאַקטן וועט מען רימען אָדער טאַדלען. דער אויטאָר איז נישט קיין מאָראַליסט, נאָר אַן אַנצטאַם, וועלכער באַנוגנט זיך מיט דער שילדערונג פון דעם, וואָס ער האָט געפונען אינם מענטשלעכן קערפער. זאָל דער לעזער אַליין זוכן אַ פּוּעל-יוצא און ציען אַ מוסר-השכל. וויל דער ראַמאַניסט, אַז זיין ווערק זאָל פון קינסטלערישן שטאַנדפונקט טראַגן אַ פּערזענלעכע איינהייטלעכקייט, אַז זיין ווערק זאָל תמיד זיין מאַדערן, מוז ער זיך האַלטן אָן אַ זייט. ווייל זיינע געפילן און זיין אורטייל וועלן ווירקן צעשטערענדיק אויף זיינע פיגורן.

גוסטאַוו פּלאָבער האָט אונטערגעוואָרפן דעם ראַמאַן אונטער שטרענגע געזעצן פון באַאָבאַכטונג, האָט אים באַפרייט פון די אוי-בערנאַטירלעך-אַנגעוואָרפענע פּערזאָנען, האָט אים פּאַרוואַנדלט אין אַ ווערק פון האַרמאָנישער אומפּערזענלעכער קונסט.

דאָס דערשיינען פון „מאָדאָם באַוואַרי“ איז געווען אַ גרויס געשעעניש. אייגנטלעך איז דער סיוזשעט פון בוך אין די אינטרי-גע זייער ווייניק ראַמאַניש. מען קען עס באַשרייבן אין דרייסיק שורות. אָבער מען מוז דאָס גאַנצע בוך לעזן, פדי צו באַקענען זיך מיטן פּילסירנדיקן לעבן. דער קלענסטער פרט האָט אַ געוואַלדיקן אינטערעס, ווייל דאָס וואַרפט אַ ליכט אויף דער דראַמע פון אַל-טעגלעכן לעבן. די שילדערונגען דרינגען אונדז אַריין טיף אין האַרצן, ווי אַ טעאַטער-שטיק, וואָס גייט פאַרביי אונדזערע אויגן. אין „מאָדאָם באַוואַרי“ געפינען מיר זיך אין אונדזערע ספּערן און

די פּערזאָנען זענען אונדז גוט באַקאַנט. אָט דעריבער מאַכט אויף
אונדז דאָס זוערק אַזאַ גרויסע רושם.

די פיגור פון דער מאַדאַם באַוואַרי, אַ טיפּ, וועלכן פּלאַבער
האַט מסתּם קאַפּירט און שטודירט, איז געוואָרן אַ וועלט-טיפּ. מען
זאָגט: „דאָס איז אַ מאַדאַם באַוואַרי“, פּונקט ווי מען האָט אין זי-
בעצטן יאָרהונדערט געזאָגט: „דאָס איז אַ טאַרטיף“. דאָס נעמט
זיך דערפון, וואָס הגם מאַדאַם באַוואַרי איז אַזוי אינדיווידועל, שטעלט
זי דאָך מיט זיך פאַר אַן אַלגעמיינעם טיפּ. מען קען זי געפינען אומע-
טום אין אַלע קלאַסן, אין אַלע קרייזן. מאַדאַם באַוואַרי, אַלס פּרוי
פון איר שטייגער, האָט באַקומען אַ צו הויכע דערצינונג. דערי-
בער איז זי נישט צעפּרידן מיט איר גורל, וויגט זיך תמיד אין
פּוסטער סענטימענטאַליטעט און פאַרגעסט איר חוב אַלס מוטער און
ווייב. דער פאַרראַט מוז דורכאויס קומען, צוערשט טראַגט דער
פאַרראַט אַ פאַרזיכטיקן פּאָעטישן כאַראַקטער, נאָכדעם צעוואַקסט ער
ער זיך. פּלאַבער פאַרגעסט נישט קיין איין שטריך פון דערדאָזי-
קער פּרוי. ער שילדערט איר גאַנצן יוגנט, איר סביבה, אירע
ערשטע תּאוּה-געפּילן, אירע אינערלעכע קאַמפּן. דערמיט וויל ער
באַווייזן אַז נישט עמע אַליין איז שולדיק אין איר פּאַלן, נאָר די
גאַנצע סביבה.

שאַרלס פיגור איז אפשר נאָך בעסער געצייכנט. מען
מוז אַליין זיין אַ שריפטשטעלער, פּדי צו וויסן, ווי שווער ס'איז צו
שאַפּן אַ נאַרישן העלד אין זיין פּולער באַלויכטונג. דאָס גאַנצע בוך
אַנטהאַלט שילדערונגען פון זיין מיטלמעסיקייט; אויף יעדן זייטל
זעט מען דעם נעבעכדיקן דאָקטאָר, דעם נעבעכדיקן מאַן, — תמיד
נעבעכדיק. ער איז נישט אויסטערליש גוזמאדיק; ער איז תמיד
דער אמתער טיפּ. דער אומגליקלעכער רופט אַפּילו צו זיך אַרויס
סימפּאַטיע, מען באַצייט זיך צו אים זייער צערטלעך. שאַרל איז
נאַריש, בעת עמעס ביידע געליבטע, ראַדאָלף און לעאָן, זענען
שרעקלעכע עגאָיסטן. דאָס איז די ליבע, ווי פּלאַבער האָט זי דערקענט;
דאָס איז יוגנט, פאַרלאַנגען, געלעגנהייט, מיט איין וואָרט — אַלץ, וואָס
דערפירט צו פאַרראַט. וויפּל אויפּריכטיקע מענער וואָלטן זיך מודה
געווען, אַז זיי האָבן אין זייער לעבן געהאַט איינע אַדער צוויי

עמעס! דאָס איז אַ פענטשלעכער דאָקומענט פון אוניווערזעלן אמת, אַ בלעטל פון דער געשיכטע פון אַן אנדערער געוועלשאַפט. לעאָן און ראָדאָלף זענען דורכשניטלעכע מענטשן. שרעקלעך און רירעוודיק זענען באַוואַריס ווערטער צו ראָדאָלפּן נאָכן טויט פון זיין ווייב „איך בין אויף אייך נישט אין פעס“. דאָס איז דער נישטיקער מענטש, פונקט אזוי ווי ער איז.

אין „מאדאם באַוואַרי“ זענען דאָ פיגורן פון צווייטן ראַנג, וועלכע זענען פאַראייביקט: דער קליין-שטעטליקער גלח, אין וועלכן ס'זענען קאָנצענטרירט אלע געמיינקייטן פון גייסטלעכע; פראַווינציאלן, וועלכע פירן אַ קליינלעך לעבן. אָבער צווישן זיי אלע טיילט זיך אויס די פיגור פונם אַפטייקער אַמע. אַמע איז די פראַווינציעלע וויכטיקייט, די חכמה פון שטעטל און די אָנגענעמע נאַרישקייט פון דער נאַצער געגנט.

דערצו איז ער אַ פריידענקער, אַ יעוויטן-פרעסער, זיינע קינדער גיט ער באַרימטע נעמען: נאַפאָלעאָן און אַטאָליע. ער האָט פאַרפאַסט אַ בראַשור „איבער עפל-וויין“, מיט באַמערקונגען. ער שרייבט אין דער צייטונג „דאָס ליכט פון רוצן“. דעוידאָזיקער טיפּ איז אזא ריכ-טיקער, אַז דער נאָמען „אַמע“ איז געוואָרן אַ שם-דבר. ער כאַראַקטערעזירט אַ געוויסן קלאַס פון שוטים.

אָבער צוליב גאָר אַ באַזונדערן טעם האָט „מאדאם באַוואַרי“ צוגעצויגן צו זיך די אויפמערקזאַמקייט פון ברייטן עולם. די פראַקו-רעטור האָט פלאַבערן צוגעצויגן צום געריכט, פאַר באַליידיקן די עפנטלעכע מאַראַל און רעליגיע. וועגן דעם גאַנג פון פראַצעס האָבן אלע צייטונגען געפויקט און דערמיט אַליין איז ער שוין געוואָרן פאַפולער ביים ברייטן עולם. די אַנקלאַגע פון פראַקוראַר ערנעסט פינאַר און די פאַרטיידיקונגס-רעדע האָט פלאַבער פאַרעפנטלעכט אין דער לעצטער אויסגאַבע פון זיין ראָמאַן.

גוסטאַו פלאַבער איז אָבער נאָך דער גייסטרייכער רעדע פון אַדוואָקאַט קאַס סענאַר פרייגעשפראַכן געוואָרן. די קונסט האָט, אַלזאָ, געזיגט. די סענטענצן פון געריכט האָבן נישט געקענט אויפהאַלטן דעם לויף פון די מענטשלעכע געדאַנקען.

מאדאם באַוואַרי פאַרבלייבט דאָס מייסטער-ווערק פון אונדזער יאָרהונדערט.

מיר זענען געזעסן און געלערנט, ווען דער דירעקטאָר איז אַריינגעקומען מיט א פנים-חדשות, אַנגעטאָן אין שטאַטישע מלבושים; מיט זיי איז אויך מיטגעגאנגען דער דינער פון דער שולע, וואָס האָט געטראָגן אַ גרויסן טאַפּל. די, וועלכע האָבן איינגעדערעמלט, האָבן זיך אויסגעכאַפט, און יעדערער האָט זיך אויסגעהייבן מיט אַזאַ מינע, פונקט ווי מען וואָלט אים אָפּגעריסן פון זיין אַרבעט.

דער דירעקטאָר האָט אונדז אַ ווונק געטאן, מיר זאָלן זיך צוריק אַנידערזעצן; נאָכדעם האָט ער זיך אויסגעדרייט צום לערער און האָט זיך שטיל אַנגערופן:

— הער ראָזשע, דאָס איז דער תלמיד, וועלכן איך רעקאָ-מענדיר אייך, ער טרעט אַריין אין פינפטן קלאַס. אויב ער וועט זיך אויסצייכענען מיט זיין אַרבעט און מיט זיין אויפפירונג, וועט ער אַריבערגיין אין דער העכערער אָפּטיילונג, וועלכע איז צוגעפאַסט פאַר זיין עלטער.

דאָס פנים חדשות, וואָס איז געשטאַנען אין א ווינקל, הינטער דער טיר, אַזוי, אַז מען האָט אים קיים באַמערקט, איז געווען אַ דאַרפישער יונג פון אַ יאָר פופצן, עטוואָס העכער פון אונדז אַלע. זיינע האָר זענען געווען גלייך אָפּגעשניטן, ווי ביי אַ דאַרפישן משורר פון אַ קירכע; אויסגעזען האָט ער אַפילו גאַנץ מיושבדיק, אָבער אַ ביסל פאַרשעמט. הגם ער

האַט זיך נישט אויסגעצייכנט מיט ברייטע אַקסלען, דאָך האָט אים זיין גריין-טוכענע קורטקע מיט די שוואַרצע קנעפּ געדריקט אונטער די אַרעמס, און פון אונטער די אַרבל האָבן זיך אַרויס-געזען רויטע הענט, וועלכע זענען נישט געווען צוגעוויינט צו הענטשקעס. זיינע פיס אין בלויע זאָקן האָבן אַרויסגעשטאַרצט כּוון אונטער די געלע הויזן, וואָס זענען געווען שטאַרק אַרויפ-געצויגן פון די שעלקעס. ער האָט געטראָגן זייער שווערע שיך, שלעכט געפּוצט און אונטערגעקלאָפּט מיט טשוועקעס.

די לעקציע האָט זיך ווידער אָנגעהייבן. ער האָט זיך צוגעהאַכט מיט אָנגעשפּיצטע אויערן, אויפּמערקזאַם ווי ביי אַ דרשה אין דער קירכע; ער האָט נישט איבערגעלייגט די פיס און זיך נישט אָנגעלענט אויף די עלנבויגנס, און ווען דער גלאַק האָט צוויי אַ זייגער געקלונגען, האָט דער לערער אים געמוזט אויפּמערקזאַם מאַכן, ער זאָל זיך אויסשטעלן מיט אונדז אין דער ריי. ביי אונדז איז געווען אַ מנהג, אַז ווען מיר פּלעגן אַרייַן-קימפּן אין קלאַס, פּלעגן מיר אַוועקוואַרפּן די היטלען אויף דער פּרד, פּדי אונדזערע הענט זאָלן בלייבן פּריי. מען האָט עס געדאַרפּט באַלד פון דער שוועל אַ שליידער טאַן אונטערן באַנק, אויף אזא אופן, אַז עס זאָל זיך אָפּשלאָגן און דער יאָנט און אויפהייבן אַ וואַלקן מיט שטויב; אזא מנהג איז שוין ביי אונדז געווען.

אַבער צי דאָס פּנים-חדשות האָט דעמדאָזיקן מאַנעוור נישט באַמערקט, צי ער האָט נישט געהאַט די העזה עס נאַכצו-טאַן, נאָר געשען איז אַזוי, אז די תּפילה האָט זיך פּאַרענדיקט און ער האָט נאָך אַלץ געהאַלטן דאָס היטל אויף די קני. ס'איז געווען אַ היטל פון אזא מין קאַמפּליצירטער קאַנסטרוקציע, אַז מען האָט דאָרט געקענט געפינען די עלעמענטן פון אַ קיילעכ-דיקן הויט, פון אַ באַבער-קאסע און פון אַ נאַכט-מיץ — ענלעך צו יענע אַרעמע שמאַכטעס, וואָס זייער שטוימע העסט לעכקייט האָט אין זיך אַ טיפּן אויסדרוק, ווי דאָס פּנים פון אַן אידנאָט. ענלעך, ווי און איי און אנגעצויגן אויף פּישביין, האָט זיך דאָס היטל אָנגעהייבן מיט דריי קיילעכדיקע קישקעס:

און געטײלט דורך אַ רויטן באַנד, האָבן זיך געצויגן דריי עקן, דאָ פון סאַמעט אין דאָ פון קעניגלעך=פעל; נאָכדעם איז געהאַנגען אַ מין זאך, וועלכע האָט זיך פאַרענדיקט מיט הארטע שפיצן, באַדעקט מיט אויסטערלישע האַפטונגען; פון די דאָזיקע האַפטונגען איז אויף אַ לאַנגן דינעם שנירל אַראָפּגעײ האָנגען אַ בינטל גאָלדענע פּעדעם, ענלעך צו אַ פּרענזל. דאָס היטל איז געווען אַ ניס; דער דאשעק האָט געבלאַנצט.

— הייבט אייך אויף! — האָט געזאָגט דער לערער.

ער האָט זיך אויפגעהייבן. זיין היטל איז אַראָפּגעפאלן. דער נאַנצער קלאַס האָט זיך צעלאַכט.

ער האָט זיך איינגעבויגן, געוואָלט עס אויפהייבן, אַ שכן האָט עס אָבער אַראָפּגעוואָרפן מיט אַ שטופּ פון עלנבויגן; ער האָט עס ווידער אויפגעהייבן.

— באַפרייט אייך שוין אמאָל פון אייער קאסקע, — האָט זיך אָנגערופן דער לערער, וועלכער האָט נישט פיינט געהאַט קיין שפּאַס.

די תלמידים האָבן זיך ווידער הויך צעלאַכט, וואָס האָט שטאַרק צעחושט דעם אַרעמען יינגל, אַזוי, אַז ער האָט נישט געוואָסט, צי ער זאָל האַלטן דאָס היטל אין האַנט, צי ער זאָל עס אראַפּלאָזן אויף דער ערד, צי ער זאל עס גאָר אָנטאָן אויפן קאַפּ. ער האָט זיך אַנידערגעזעצט און עס אַרויפגעלייגט אויף די קני.

— הייבט אייך אויף, — האָט דער לערער געזאָגט, —

און זאָגט מיר ווי איר הייסט.

דער נייער תלמיד האָט אַרויסגעשעפטשעט עפעס אן

אומפאַרשטענדלעכן נאָמען.

— זאָגט נאָכאַמאָל!

ס'האָט זיך ווידער דערהערט אַ שעפטשען פון ווערטער,

אויסנעמישט מיטן געלעכטער פון גאַנצן קלאַס.

— העכער! — האָט דער לערער געשרייען. — נאָך

העכער!

צולעצט האָט דער נייער תלמיד זיך געמאַכט האַרץ.

אויפגעשפּנט אַ גרויס מויל, און פּונקט ווי ער וואָלט עמיצן

בערופן, האָט ער מיט אַלע כוחות ארויסגעוואָרפֿן דאָס וואַרט:
ש א ר ב אָ ו ו אַ ר י .

ס'איז געוואָרן אַ מוראדיקער טומל, וואָס האָט געהאַלטן
אין איין וואַקסן און האָט זיך צעגאַסן אין הייליכקע קולות (מען
האָט געריטשעט, געבילט, געטופּעט מיט די פיס און געחורט:
ש א ר ב אָ ו ו אַ ר י ! ש א ר ב אָ ו ו אַ ר י !) נאָכדעם האָט מען
געהערט בלויז איינצלנע געשרייען, און אז זיי האָבן זיך סוף-
כל-סוף איינגעשטילט, האָט זיך ווידעראמאָל געלאָזט הערן
א פאַרשטיקט געלעכטער, פונקט ווי אַ פעטאַרדע, וועלכע
מען האָט שלעכט פאַרלאָשן.

אַבער אונטער אַ האַגל פון קלעפּ און אַנדערע בנשטרא-
פונגען, איז די אָרדענונג, ביסלעכווייז איינגעשטילט געוואָרן אין
קלאַס, און דעם לערער, וועלכן ס'איז נאָך גרויס מי געלונגען
צו כאַפֿן דעם נאָמען ש א ר ל ב אָ ו ו אַ ר י , נאָכדעם, ווי ער
האָט עס געהייסן אָנשרייבן, אויסלייגן און איבערלייענען, האָט
באַפוילן דעם אָרעמען יונג זיך אַנידערצוועצן אויף דער באַנק
פון די פּוילע, אונטער דער קאַטעדראַ. דער יונג האָט שוין
אַפילו געמאַכט אַ באַוועגונג, אָבער איידער ער האָט אויפגע-
הייבן דעם פוס, האָט ער זיך אַ וואַקל געטאַן.

— וואָס זוכט איר? — האָט דער לערער געפרעגט.

— מיין קאַס... — האָט יענער ציטערנדיק געזאָגט, וואַרפֿן-

דיק אַרום זיך אומרויקע בליקן.

— „פינפהונדערט פערן דעם גאַנצן קלאַס!“ — איז

הויך און בייז אויסגעשריען געוואָרן, און דאָס האָט אָפּגעשטעלט
דעם נייעם שטורעם. — זייט רויק! — האָט דער אויפגערגטער
לערער ווייטער געזאָגט, ווישנדיק דעם שטערן מיט אַ טיכל,
וואָס ער האָט אַרויסגענומען פון אונטער זיין מיך. — איר, ניי ער,
ווידער, וועט מיר צוואַנציק מאָל איבערשרייבן דאָס צייט-וואַרט:
„ridiculus sum“

נאָכדעם האָט ער צוגעגעבן אַ ביסעלע ווייכער:

— נו! איר וועט געפינען אייער היטל! מען האָט עס

איין דאָך נישט צוגעגנבעט.

ס'איז געוואָרן שטיף. די קעפּ האָבן זיך איבערגעבויגן איבער די העפטן, און דער נייער תלמיד האָט זיך ביי אַ פּאָר שעה זייער גוט אויפגעפירט, הגם די פּאָפּיר-קיילעכלעך, וועלכע מען האָט אַ שאַס געטאָן אויף אים מיטן שפיץ פּעדער, האָבן אים נישט איינמאַל פּאַרשפּריצט דאָס פּנים. אָבער ער האָט זיך אָפּגע-ווישט מיט דער האנט, אַראָפּגעלאָזט די אויגן און איז ווידער געבליבן זיצן אומבאַוועגלעך.

אין אַוונט, ביים לערנען, האָט ער אַרויסגענומען די אויבער-אַרבל פּון שרייב-טיש, אַלץ צורעכט געמאַכט און אויס-געלינירט דאָס פּאָפּיר. מיר האָבן געזען, ווי ער האָט מיט גרויס התמדה געאַרבעט, פּסדר געזוכט ווערטער אין ווערטער-בוך און שטאַרק זיך אָנגעשטרענגט. צוליב זיין התמדה האָט מען אים, קענטיק, נישט אַריבערגעפירט אין אַ נידעריקערן קלאַס; הגם ער האָט נישט שלעכט געקענט די פּלליים, דאָך איז זיין זאך געווען נישט איבעריקס פיין. לאַטיין האָט מיט אים אָנגעהייבן צו לערנען דער גלח פּון דאָרף, מחמת די עלטערן האָבן אים געוואָלט אַריינגעבן וואָס שפּעטער אין גימנאזיע, צוליב קאַרגשאַפט.

זיין טאטע, מסיע שארף-דעניס-באַרטאַלאַמיי באַוואַרי, אַ מיליטערישער פּעלדשער אין רעזערוו, וועלכער האָט זיך קאַמ-פּראַמעטירט אין יאָר 1812 ביי דער רעקרוטן-ווערבירונג און האָט צו יענער צייט געמוזט פּאַרלאָזן זיין דינסט, האָט זיך אַ וואָרף-געטאָן אין אן אַנדער זייט און דערווייל געפּאַקט אַ גוף פון אַ 60.000 פּראַנק, צו וועלכן מען האָט צוגעלייגט אַ מיידל, אַ טאַכטער פון אַ קירושנער, וואָס האָט זיך פּאַרליבט אין זיין האַלטונג. אַ שיינער יונגעראַן, אַ פּלאַפּלער, וועלכער פּלעגט תמיד קלינגען מיט די שפּאַרן, טראָגן באַקנפּערדלעך פּאַריי-ניקט מיט די וואָנכעס, די פינגער תמיד באַפּוצט מיט רינגען, אָנגעטאָן אין שרייענדיקע מלבושים, האָט ער געהאַט אַ בראַוו אויסזען מיט דער צעפּרידנקייט פון אַ קאַמי-וואַיאזשער. אז ער האָט חתונה געהאַט, האָט ער אַ צוויי-דריי יאָר געלעבט פון דעם ווייבס פּאַרמעגן: געגעסן גוט, זיך אויפּגעהייבן שפּעט, גערויכערט פון גרויסע פּאַרצעלייענע ליולקעס און קיינמאַל

נישט געקומען באצייטנס א היים: ער האָט געמוזט באזוכן פריער א טעאָטער אָדער א קניפע. דער שווער איז געשטאַרבן. איבערלאָזנדיק זיי אַ שיבוש; שטאַרק אויפגערעגט דערפון, האָט ער זיך א נעם געטאָן צו פאַבריקאַציע. ער האָט פארלוירן אַ טייל געלט און איז אוועק אין דאָרף, כדי זיך צו פארנעמען מיט דאָרף-באלעבאַטישקייט. אַזוי ווי ער האָט אָבער אין ערד-אַרבעט געהאַט אַזאַ השגה, אַ שטייגער, ווי אין ציך, און אזויווי ער האָט בעסער געריטן אויף זיינע פערד, אָנשטאַט זיי צו שיקן אויף דער אַרבעט, האָט אויסגעטרונקען דעם עפל-וויין, אָנשטאַט אים צו פארקויפן, אויפגעגעסן זיינע שענסטע עופות און געשמירט די יאָגד-שטיוול מיטן שמאַלץ פון זיינע חורים, האָט ער זיך בקרוב אַרומגעזען, אַז ער דאָרף בעסער מאַכן אַ סוף מיט זיינע שפּעקולאַציעס.

אויף די גרענעצן פון קאָ און פיקאַרדיע איז אים פאַר צוויי הונדערט פראַנק אַ יאָר געלונגען אָנצווינגען אין א דאָרף אַ מין ווינונג, וואָס איז געווען ענלעך צו א פערמע און צו אַ באלעבאַטיש הויז; און אַ פאַרביטערטער, אן אויסגעפיי-ניקטער פֿון בענקשאַפט, ביז אויף גאָט און אויף דער וועלט האָט ער זיך צו פינפאונפערציק יאָר פאַרשלאָסן ביי זיך אין שטוב; ער האָט געפילט אן עקל צו מענטשן און האָט בא-שלאָסן צו לעבן אַ רייך לעבן.

זיין ווייב איז אַמאָל געווען משוגע פון ליבע צו אים; זי האָט אים געליבט מיט אַזאַ קנעכטשאַפט, וואָס האָט אים בלוז אָפגעשטופט פון איר. אַמאָל אַ פריילעכע, אן אָפּן-האַרציקע און אַ ליבנדיקע, איז זי איצט, א פאַרעלטערטע — ווי אַלטער וויין, וואָס פארוואַנדלט זיך אין עסיג, — געוואָרן אַ שווערמוטיקע, א שרייערקע און אַ נערוועזע. זי האָט זיך לכתחילה שטאַרק אָנגעליטן אין זיך נישט באַקלאָגט, צוזעענדיק, ווי ער לויפט נאָך אַלע דאָרפישע קליידלעך און ווי מען ברענגט אים אינאַונט צופירן פון פאַרשידענע שענקען, אן אויסגעמאַטערטן און אַ שיכורן! נאָכדעם האָט זיך אויפ-געהייבן איר שטאַָץ. זי איז אַנטשוויגן געוואָרן, אור כּעס:

האָט זיך פאַרוואַנדלט, אין א שטומער גלייכגילטיקייט. און אַזוי
האָט זי שוין געשוויגן ביזן טויט אַריין. זי איז תמיד געווען
פאַרטאַרצאָמט. זי איז געלאָפן צו אַדוואַקאַטן, צו ריכטער, האָט
אַלעמאָל געדענקט די טערמינען פון די צאָלונגען און אויס-
געפועלט, מען זאָל איר אַפלייגן דעם חוב; און אין שטוב
האָט זי כסדר געלאטעט, גענייט, געוואשן, אויפגעפאַסט די
אַרבעטער, באַצאָלט די רעכענונגען, בעת מסיע באַוואַרי האָט
קיין שום זאַרג נישט געהאַט אויפן קאַפּ, איז אַלעמאָל געווען
פאַרוונקען אין עפּעס א מין בייזער שלעפּעריקייט, פון וועלכער
ער פלעגט טיילמאָל אַרויסקריכן בלויו דערויף, ער זאָל איר
קענען א זאַג טאָן עפעס אַ גראַבקיט, - און זיך ווייטער
גערויכערט די ליולקע ביים קאַמין, שפייענדיק אין אַש אַריין.
ווען זי האָט געבוירן אַ קינד, האָט מען עס געדאַרפט
אַפגעבן צו אַן אַם. ווען מען האָט עס אָפגעבראַכט צוריק צו
די עלטערן אַהיים, האָט מען אים צעלאָזן, ווי אַ פרינץ. די
מאַמע האָט אים געשטאַפט מיט קאַנפּיטורן; דער טאַטע האָט
אים געלאָזט אַרומלויפן באַרוועס, און אפילו מעשה־פּילאָזאָף
געטענהט, אז ער קען גיין נאַקעט, ווי אַ חיילע. אויף צו
להכעיס דער מאַמעס שטרעבונגען, האָט ער זיך אַריינגעשלאָגן
אין קאַפּ אַריין עפעס אַ מענלעכן אידעאַל פון קינדער-דער-
ציונג: ער האָט געוואָלט פאַרהאַרטעווען דאָס קינד אויפן
ספּאַרטישן אופן, כדי אים צו געבן אַ געזונטן גוף. ער האָט
אים געשיקט שלאָפן אין אַ פינפטערן צימער, האָט אים געלערנט
טרינקען ראָם מיט גרויסע זופן און אָפּצולאַכן פון פּראַצעסיס.
אַבער אַ שטילער פון דער נאַטור, האָט דאָס יינגל נישט
געהאַרט דעם פּאַטער. די מאַמע פלעגט אים תמיד מיטשלאָפן
מיט זיך; זי פלעגט אים אויסשניידן צאָקעס פון טעקטור.
פלעגט אים דערציילן מעשהלעך, פלעגט אים אַריינציען אין אַ
לאַנגן שמועס, וואָס איז געווען אַנגעזאַפט מיט מעלאַנכאָלישער
פרייד און שפּילעוודיקע צערטלעכקייטן. אין איר איינזאַמקייט
האָט זי אַריבערגעטראַגן אויף איר קינד אירע צעשטרייטע,
צעבראַכענע האַמענונגען. זי האָט געחלומט פון אַ הויכער-

קאַריערע פאר אים, און אין דמיון האָט זי אים געזען אדער-
וואקסענעם, אַ שיינעם, אַ קלוגן, וואָס פאַרנעמט אַ וועג בן פּאַסטן
ערגעץ ביי די בריקן, ביי די וועגן, אָדער אין געריכט. זי
האָט אים געלערנט ליינען און אויסגעלערנט אים אפילו זינגען
אַ צוויי, דריי קליינע ראַמאָנסן לעבן איר פאַרטעפיאָן. אָבער
מסיע באַוואַרי, וואָס האָט געהאַט אַ גאַנץ קליינע נטיה צו
ליטעראַטור, האָט געטענהט, אַז די גאַנצע טירחה איז אַן אומ-
זיסטע! צי וועלן זיי דען אַמאָל האָבן די מעגלעכקייט אים
אויפצוהאַלטן אין אַ רעגירונגס-שולע אָדער צו קויפן אים אַ
שטעלע אין עפעס אַ געשעפטס-הויז? איבעריקנס, דער, וואָס
לאָזט זיך נישט שפייזן אין דער קאַשע, וועט זיך שטענדיק
דורכשלאָגן אַ וועג אין לעבן. מאַדאָם באַוואַר האָט זיך געביסן
די ליפן. און דאָס יינגל האָט אַרומגעבלאָנקעט איבערן דאָרף.
ער האָט ליב געהאַט צו קוקן אויף ערד-אַרבעטער און
געיאָגט מיט שטיקער בלאַטע די קראַצען, אַז זיי זאָלן זיך
צעפליען, ער פלעגט עסן יאָדעס אין די גראַבנס, געיאָגט אינדיקעס
מיט אַ לאַנגער רוט, שניט-צייט אויפגעטרייסלט דאָס היי, געלאָפן איבער
וועלדער, בשעת אַ רעגן געשפילט אין מיל לעבן קלויסטער און
אין גרויסע ימים-טובים זיך איינגעבעטן ביים גלאָקן-קלינגער, ער
זאָל אים לאָזן קלינגען, פדי צו בלייבן הענגען אַ ביסל אויף די
לאַנגע שטריק און צו פילן, ווי זיי טראָגן אים אַוועק.
ער איז געוואַקסן ווי אַ דעמב. ער האָט באַקומען גע-

זונטע הענט און שיינע רויטע באַקן.
ווען אים איז געוואָרן צוועלף יאָר, האָט די מאַמע אויס-
געפועלט, מען זאָל אים אָנהייבן צו לערנען. דערמיט האָט זיך
פאַרנומען דער גלח. אָבער די לעקציעס זענען געווען אַוועלכע
קריצע און אזוינע זעלטענע, אַז זיי האָבן קיין שום פעולה
נישט געבראַכט. די לעקציעס זענען געגעבן געוואָרן צופעליק,
אין אַ ייטיקן קירכע-צימערל, שטייענדיקער הייט, הענדום-פענדום,
צווישן די הפסקות פון טויפן אַ ניי געבוירן קינד, אָדער אַ לוויה;
אָדער דער גלח פלעגט שיקן נאָך זיין תלמיד נאָך דער אָונט-
תפילה, ווען ער פלעגט שוין נישט קענען אַרויסגיין פון שטוב.

מען האָט זיך אַרײַנגעפּאַקט אין זײַן צימערל און דאָרט זיך אַנידערגעזעצט. נאַכטפּליגן און זומערפּייגעלעך פּלעגן זיך דרײַען אַרום דעם פּלעמל פּונם לײכט. ס'איז געווען היים, דאָס קינד פּלעגט אײַנדרעמלען; און דער גוטער גלח פּלעגט באַלד דערנאָך אויך אָנהייבן צו שנאָרן מיט אַן אָפּענעם מויל און די הענט פּאַרלײגט אויפן בויך. טײלמאָל, ווען דער גלח פּלעגט זיך צוריקקערן פון א ווידוי בײַ א גוסס און ער פּלעגט באַמערקן זײַן תּלמיד, ווי ער שטיפט אַרום אין דאָרף, פּלעגט ער אים צורופּן, אַרײַנזאָגן אים אַ פּאַרציע מוסר, וואָס האָט געדויערט אַ גוטע פּערטל שעה, און בײַ דער געלעגנהײט פּלעגט ער אים צווינגען צו בויגן אַ צײטוואָרט אין שאָטן פון אַ בױם. א רעגן אָדער אַ באַקאַנטער פּאַרבייגער פּלעגט איבעררײסן דעם דאָזיקן לימוד. איבערײנס, איז דער גלח תּמיד געווען צו פּרײַדן מיט זײַן תּלמיד און אַפילו געטענהט, אַז דער ב ה ו ר האָט אַ גיטן זכּרון.

שאַרל האָט אָבער נישט געקענט בלייבן שטיין דערויף. מאַדאָם באַוואַרי איז געווען זײער ענערגיש. פּאַרשעמט, אָדער ריכטיקער. אויסגעמאַטערט, האָט מסײע באַוואַרי איר אָפּגעטראַגן דעם פּלאַץ און אַ שום ווידערשטאַנד אין מען האָט אָפּגעוואַרט נאָך אַ יאָר, ווען דער יונג איז רײפּער געוואָרן און איז צום ערשטן מאל געגאַנגען צום גלח זיך מתווה זײַן.

נאָך זעקס חדשים זענען אַדורכגעלאָפּן און אין אַ יאָר אַרום איז שאַרל אַנטגילטיק ארײַנגעגעבן געוואָרן אין דער רואַנער גימנאַזיע, ווהיין זײַן טאַטע האָט אים אַוועקגעפירט סוף אָקטאָב־בער, אין דער צײט פון סען-ראַמענער יריד.

איצט וואָלט אונדז געווען זײער שווער צו דערמאַנען עפעס וועגן אים. ער איז געווען אַ שטילער יינגל, וועלכער האָט זיך געשפּײט בעת די הפּסקות, געאַרבעט אויף די לעקציעס, גוט געהערט די לערער אין קלאַס, גוט געשלאָפּן און געשמאַק געגעסן אין עסצײמער. ער האָט געהאַט אַ באַקאַנטן, אַן אײזן-סוחר אויף דער גאַנטער-גאַס, וועלכער פּלעגט אים אײנמאַל אין חודש, זונטיק, נאָכן צושליסן דעם געשעפט, אַוועקפירן

ערנען, גיין מיט אים שפאצירן אין פאָרט, באַזיינן אים דאָרט
די שיפן און דערנאָך, זיבן אַ זייגער אינאָוונט, פאָרן אוונט-
ברויט, פלעגט ער אים ברענגען צוריק אין גימנאזיע. אלע
דאָנערשטיק אין אָוונט פלעגט ער שרייבן אַ לאַנגן בריוו צו
זיין מאַמען, מיט רויטן טינט און מיט דריי קלעב-בלעטלעך;
נאָכדעם פלעגט ער איבערקוקן די העפטן פון היסטאָריע אָדער
ער פלעגט לייצען אן אלטן באַנד פון אַ נאָכאַרסיסן,
וועלכער האָט זיך אַרומגעוואַלגערט אין קלאַס. אויפן שפאציר
פלעגט ער שמועסן מיטן משרת, וועלכער האָט געשטאַמט
פון דאָרף, פונקט ווי ער.

צוליב זיין התמדה פלעגט ער תמיד זיין פון די מיטעלע
תלמידים אין קלאַס; איינמאָל האָט ער אפילו באַקומען די
צווייטע פרעמיע פאר נאטור-געשיכטע. אָבער אז ער האָט געהאַלטן
ביי פאַרענדיקן דעם דריטן קלאַס, האָבן אים די עלטערן אַרויס-
גענומען פון גימנאזיע. זיי האָבן געוואָלט, ער זאָל שטודירן
מעדיצין, זייענדיק זיכער, אז ער וועט זיך אליין קענען צו-
צרייטן צום באַקאַלעראַט*.)

זיין מאַמע האָט אים אָנגעדונגען אַ צימער, אויף אַ-דע-
דאָבעק, אויפן פערטן שטאָק, ביי אַ באַקאַנטן פארבער. זי איז
מושווה געוואָרן בלויז פאָרן פענסטאָן; נאָכדעם האָט זי איינגע-
שאפט מעבל, — אַ טיש מיט צוויי שטולן, געבראַכט פון דער
היים אָן אַלע בעט פון קאַרשן-האַלץ, געקויפט אַ קליין אייזערן
אויועלע מיט אַ ביסל האַלץ, וואָס האָט געדאַרפט וואַרעמען
איר אַרעם קינד. נאָכדעם, צום סוף פון דער דריטער וואָך,
איז זי אַוועקגעפאָרן, באַקומענדיק פון אים טויזנטער הבטחות,
אז ער וועט זיך גוט אויפפירן, אפילו אָן שום השגחה איבער
זיך.

איבערגעלייענט דאָס פראַגראַם פון זיין קורס, איז ער
געבליבן שטיין, ווי אַ צוגעשמידטער, אַ קורס פון אַנאַטאָמיע.

(1) באַקאַלעראַט: אַן אַקאַדעמישע מדרגה פון בילדונג, פאַר אַנעלכע
פּאָס ענדיקן אַ הסכרע בילדונג-אַנשטאַלט.

א קורס פון פאטאלאָגיע, א קורס פון פסיכאָלאָגיע, א קורס פון פארמאָציע, פון כעמיע, פון באַטאַניק, פון קליניק, פון טעראַפיע, חוץ היגיענע און פארמאָקאָלאָגיע — אָס די אלע נעמען, פון וועלכע ער האָט נישט געוואָסט זייער באַדייטונג, האָבן זיך אים פאַרגעשטעלט, ווי טירן צו א טעמפל, וואָס איז אַנגעזאַפט מיט הערלעכע סודות.

ער האָט פון דעם אַלעם גאָרנישט פאַרשטאַנען; אומזיסט האָט ער זיך צוגעהאַרט, ער האָט עס נישט משיג געווען. אָבער ער האָט געארבעט. זיינע העפטן זענען געווען געבונדן, ער האָט אָפּגעהיט יעזן קורס, ער האָט נישט אַדורכגעלאָזט קיין איין לעקציע. ער האָט געמאַכט זיינע קליינע טאַג-טעגלעכע איבונגען, פונקט ווי א פערד אין מאנעזש, וואָס דרייט זיך אויף איין אָרט מיט פאַרבונדענע אויגן, נישט וויסנדיק וואָסער מלאכה עס טוט.

כדי צו פאַרקלענערן זיינע הוצאות, פלעגט אים זיין מאַמע, דורך אַ שליח, יעדע וואָך צושיקן אַ שטיק געקאַכט קאלב-פלייש, וואָס ער פלעגט עס עסן אלע אינדערפרי צו פרישטיק, קומענדיק פון שפיטאַל און קלאָפנדיק מיט דער פאָדעשווע אין די ווענט. נאָכדעם פלעגט ער לויפן אויף לעקציעס אין אַנאָ-טאָמישן טעאַטער, ווידער אין שפיטאַל און ווידער קומען אַהיים, אַדורכשפּרייזנדיק איבער אלע גאַסן. אַוונטצייט, נאָכן מאַגערן מיטאַג פון זיין באַלעבאַס, פלעגט ער אַרויף צו זיך אין צימער און זיך געזעצט צו דער אַרבעט אין זיינע פייכטע בנדים, וועלכע האָבן זיך גערויכערט אויף זיין קערפער, פאַרן אַנגעברענטן אווון.

אין די שיינע זומער-אָוונטן, אין די שעה, ווען די אַנגע-וואַרעמטע גאַסן זענען אָפּגעליידיקט, ווען די דינסטן שפּילן אין אַ „פייגעלע פליט“ אויף די שוועלן פון זייערע הימער-פלעגט ער עפענען דעם פּענסטער און זיך אַנלענען דערויף. דער טייך, וואָס פאַרמירט דאָרט אין יענער געגנט אַ מין קליינע שמוציקע ווענעציע, איז אונטער זיינע אויגן געפלאָסן און בעת מעשה געשימקירט מיט געלע, וואָלעטע און בלויע קאלירן.

צווישן דער בריק און די שליוון. ארבעטער, זיצנדיק אויפן ברעג, האָבן געוואָשן זייערע הענט אין וואַסער. אויף שטאַנ-גען, וועלכע האָבן אַרויסגעשטעקט פון די בוידעמס, האָבן זיך געטריקנט בינטלעך פּלאַקס. דאָרט העכער, איבער די דעכער, האָט זיך פּאַנאַנדערגעשפּרייט אַ גרויסער ריינער הימל, מיט אַ רויטער שקיעה-זון. אך, ווי גוט ס'האָט דאָרט געמוזט זיין! ווי קיל ס'איז דאָרט אונטער די בוקן-ביימער! און ער האָט צעשפּרייט די נאָזלעכער, פּדי אריינצוציען די גוטע דאָרפישע ריחות, וועלכע זענען נישט דערגאַנגען צו אים.

ער איז געוואָרן מאַגער, זיין גוף האָט זיך אויסגעצויגן און זיין פנים האָט באַקומען עפעס אַן אויסדרוק פון ליידן, וואָס האָט אים אָבער געמאַכט אינטערעסאַנטער.

אויף אַ גאַנץ נאַטירלעכן אופן איז ער געוואָרן אַ ביסל פויל און זיך אָנגעהייבן צו באַפרייען פון זיינע האַרבע פליכטן. איינמאָל האָט ער אַדורכגעלאָזט דעם לימוד אין קליניק, אויף צומאַרגנס איז ער נישט געקומען אויף אַ לעקציע, און נאָכדעם, ווי ער האָט טועם געווען פון דער פוילקייט, האָט ער לגמרי אויפגעהערט צו קומען.

ער האָט זיך צוגעוויינט צום שענק און באַקומען גרויס תאוה צו דאָמינאַ. יעדן אָונט האָט ער זיך פאַרשלאָסן אין אַ שמוציקן חדר, געקלאַפט אויף אַ מאַרמאָר-טיש מיט די קליינע ביינדלעך, און דערביי געפּינטלט מיט די שוואַרצע אויגן: דאָס איז ביי אים געווען פאַררעכנט פאַר אַ טאָג פון העכסטער פרייהייט, וואָס האָט אים דערהייבן אין זיינע אייגענע אויגן. דאָס זענען געווען, אַזוי צו זאָגן, די ערשטע טריט אינם וועלט-לעכן לעבן, אַ צוטריט צו פאַרבאַטענע תענוגים; און, אַריינקומענדיק אַהין, פלעגט ער אַרויפלייגן זיין האַנט אויף דער קליאַמקע פון דער טיר כמעט מיט אַ ליידנשאַפטלעכער שמחה. דעמאָלט האָבן זיך אין אים אַנטוויקלט אַ סך אייגנשאַפטן, וועלכע ער האָט ביז אַהער דערשטיקט; ער האָט אויסגעלערנט אויף אויסנווייניק קופלעטן, וועלכע ער האָט געזונגען ביי אַ

שנעפסל, האָט געכאַפט התפעלות פון בערענזשע, זיך אויסגע-
 לערנט צוגרייטן פונש און, לסוף, דערקענט די ליבע.
 צוליב דער פארנאכלעסונג פון די לעקציעס, איז ער
 דורכגעפאלן אויף זיין מעדיצינישן עקזאמען. און אין דעמזעלבן
 אָונט האָט מען אים אָפגעוואַרט אינדערהיים, כדי צו פיערן
 זיין דערפאַלג!

ער איז אַוועק צופוס און באַלד, אין אָנהייב דאָרף, האָט
 ער אַרויסגערופן זיין מאַמען און האָט איר אַלץ פאַרציילט. זי
 האָט אים מוחל געווען, אַרויפּוואַרפנדיק די גאַנצע שולד אויף
 די עקזאַמינירער און א ביסל אים באַרוקט, צוואַנגנדיק אַלץ איינ-
 צוואַרדענען. אין פינף יאָר אַרום האָט זיך ערשט מסייע
 באַוואַרי דערוואסט דעם אמת; היות אָבער די מעשה איז שוין
 געווען אן אַלטע, האָט ער דערפון קיין וועגן נישט געמאַכט,
 נישט קענענדיק דערלאָזן אויפן געדאַנק, אז אַ מענטש פון זיין
 אָפּשטאַמונג זאָל קענען זיין אזא אידאָט.

שאַרל האָט זיך ווידער גענומען צו דער אַרבעט און אָן
 אויפהער זיך געגרייט צום עקזאַמען, אויסלערנענדיק אַלץ אויף
 אויסנווייניק. ער איז אַדורך מיט זייער גוטע באַלן. וואָס
 פאַר אַ מין יום-טוב-טאָג עס איז געווען פאַר זיין מאַמען! מען
 האָט געמאַכט אַ סעודה.

ווי וועט ער פראַקטיצירן? אין טאָסט. דאָרט איז בלויז
 געווען אן אַלטער דאָקטאָר, שוין לאַנג האָט מאַדאָם באַוואַרי
 געוואַרט אויף זיין טויט, און דער זקן האָט נאָך גאַרנישט גע-
 האָט בדעה צו פאַקן זיך אין וועג אריין, ווי שאַרל האָט זיך
 שוין איינגעאַרדנט אַנטקעגן אים, אַלס זיין קינפטיקער יורש.
 אָבער ס'איז נאָך ווייניק צו דערציען אַ זון, צו געבן אים
 די מעגלעכקייט אויסצולערנען מעדיצין און אויסצוגעפינען טאָסט,
 ווי צו פראַקטיצירן: מען דאָרף אים געבן א ווייב, און זיין
 מאַמע האָט פאַר אים אויסגעזוכט אן אלמנה פון א געריכטס-
 אָנגעשטעלטן פון דיעפּ, וועלכע איז געווען אַלט אַ יאָר פינף-
 אונפערציק און האָט געהאַט א רענטע פון טויזנט מיט צוויי
 הונדערט פראַנק אַ יאָר

מאדאם דיביק איז אפילו געווען זייער אַ מיאוסע, טרוקן, ווי אַ שפענדל און געשפרינקלט, ווי דער פּרילינג, דאָך אָבער האָבן אויף איר קיין בעלנים נישט געפעלט. פּדי צו דער-גרייכן איר ציל, איז פּרוי באַזאָרי אויסגעקומען אַרויסצושטופן אלע קאָנקורענטן און זי האָט אפילו זייער קונציק צוגישט גע-מאַכט די אינטריגעס פון איינעם אַ וורשט-קרעמער, וואָס האָט דווקא געפונען הילף ביי אלע גלחים.

אויף זיין שידוך האָט שאַרל געקוקט, ווי אויף אַן ענין, וואָס וועט אים פאַרלייכטערן דאָס לעבן, טראַכטנדיק דערביי, אַז איצט וועט ער זיין פּרייער און וועט האבן אַ גרעסערע דעה איבער זיך און איבער זיין געלט. אָבער זיין ווייב האָט געטראָגן די הויזן: פאַר מענטשן האָט ער געדאַרפט דרייען מיט דער צונג, פאַסטן אלע פּרייטיק, קליידן זיך לויט איר געשמאַק און מרמו זיין יענע פאַציענטן, וועלכע צאָלן נישט. זי פלעגט אויפּגעפּענען זיינע בריוו, נאָכגעקוקט יעדן טריט זיי-נעם און אונטער דער טיר זיך צוגעהערט צו זיינע שמועסן אין קאַבינעט, ווען דאָרט האָבן זיך געפונען פּרויען פאַציענטקעס. אלע אינדערפּרי האָט זי געמוזט האָבן שאַקאָלאַד און נאָך טויזנטער פאַרשידענע גוטע זאַכן. זי האָט זיך כּסדר באַקלאָגט אויף אירע גערוון, אויפן האַרץ, אויף איר שטימונג. דער גערויש פון טריט האָט זי אויפּגערעגט; איז מען אַוועקגעגאַנגען, האָט זי געליטן פון איינזאַמקייט; איז מען אָבער געקומען, איז עס דאָך מסתּמא דערפאַר, ווייל מען וויל זען, ווי זי שטאַרבט. ביינאַכט, ווען שאַרל פלעגט קומען אַהיים, פלעגט זי אַרויסשטעקן פון אונטער דער קאָלדרע אירע לאַנגע אויסגעמאַגערטע הענט, אַרומנעמען מיט זיי זיין האַלדו, און אַנדערזעצנדיק אים אויפן ראַנד פון בעלט, פלעגט זי אים אָן-הייבן אויסצורעכענען אַ צעטל מיט פאַרווורן: ער האָט זי פאַר-געסן, ער האָט ליב אַן אַנדערע! יא, מען האָט איר פאַרויסגע-זאָגט, אַז זי וועט זיין אומגליקלעך; און זי פלעגט פאַרענדיקן דעם שמועס, בעטנדיק עפעס אַ זאַפט און אַ ביסל מער ליבע.

II

איינמאַל, ביינאַכט, א זייגער עלף, האָט זיי אויפגעוועקט
 דאָס טופען פון א פערד, וואָס האָט זיך אָפגעשטעלט לעבן
 זייער טיר. די דינסט האָט געעפנט א פענסטערל אויפן בוי-
 דעם און א לענגערע צייט זיך אויסגעטענהט מיט א מענטשן,
 וועלכער איז געשטאַנען אונטן, אויף דער גאַס. ער איז גע-
 קומען נאָכן דאָקטאָר; ער האָט געהאט א בריוו צו אים.
 נאָס ט א זי איז אַראָפגעלאָפן פֿון די שטיגן, און ציטערנדיק
 פון קעלט, האָט זי גענומען עפענען די שלעסער און די ריג-
 לען איינעם נאָכן צווייטן. דער אָנגעקומענער מענטש האָט אי-
 בערגעלאָזט דאָס פערד און פֿלוצלונג אַריין אין שטוב צוזאמען
 מיט דער דינסט. פון זיין וואַלענעם היטל מיט גרויע פרענד
 לעך האָט ער אַרויסגעשלעפט א בריוו, איינגעוויקלט אין אַ
 שמאַטקע, און דעליקאַט אים דערלאָנגט שאַרלען, וועלכער
 האָט זיך אָנגעלענט אויפן קישן מיט דער פוונה צו ליינען.
 נאָסטאָזי איז געשטאַנען לעבן בעט און געהאַלטן אַ ליכט. פון
 חרפה האָט זיך מאדאם באַוואַרי אויסגעדרייט מיטן פנים צו
 דער וואַנט און אויפגעדעקט איר פֿלייצע.

דערדאָזיקער בריוו, פאַרחתמעט מיט בלויען טריוואַקס,
 האָט שטאַרק געבעטן מסיע באַוואַרי - ער זאָל תיכף קומען
 אַין בערטאָס פערמע, כדי אויסצוגלייכן אַ צעבראַכענעם פוס.
 אָבער פון טאַסט ביו בערטאָ זענען געווען גוטע זעקס מייל,
 פאַרנדיק דורך לאַנגוויל און סען-וויקטאָר. ס'איז געווען שטאַק-
 פינסטער. מאדאם באַוואַרי האָט שטאַרק מורא געהאַט פאַר איר
 מאַן. מען האָט באַשלאָסן, אַז דער קוטשער וועט אַרויספאַרן
 פאַרויס. שאַרל, ווידער, וועט אַרויספאַרן שפעטער, אין דריי
 שעה אַרום, ווען די לבנה וועט אָויפגיין. אים אַנטקעגן וועט
 מען אַרויסשיקן אַ יינגל, וואָס וועט אים ווייזן דעם וועג צו
 דער פערמע און עפענען פאַר אים דעם טויער.

פינף אַ זייגער פאַרטאָג איז שאַרל, גוט איינגעטולעט אין
 אַ מאַנטל, אַרויסגעפאַרן קיין בערטאָ. נאָך איינגעוויגט פון

דער וואַרעמער בעט, האָט ער איצט אויך צוגעדערמלט אינטער די רויקע טריט פון זיין פערד. ווען עס האָט זיך אָפגעשטעלט פאַר די גריבער, אַרומגערינגלט מיט דערנער, מיט וועלכע מען האָט באצוימט די עקן פון די גאַרטן-קייטן, האָט שאַרף זיך פּלוצלונג אויפגעכאַפט און זיך דערמאַנט אין דעם צעבראַכענעם פּוס; ער האָט געפרוּווט אָנשטרענגען דעם זכרון וועגן אַלע פאַלן פון אַ ברויך, וואָס ער האָט געהאט אין זיין פּראַקטיק. דער רעגן האָט אויפגעהערט צו פאַלן; ס'האָט אָנגעהייבן צו טאָגן. און אויף די נאַקעטע צווייגן פון די עפּל-ביימער זענען געזעסן פייגל אומבאַוועגלעך און אָנגעבלאָזן זייערע קליינע פע-דערלעך אויף דער אינדערפריענדיקער קעלט. דער פליין האָט זיך געצויגן אָן אַ סוף, און די שיטערע וועדלעך אַרום די פערמעס האָבן דאָ און דאָרט אויף דעמדאָזיקן גרויסן גרויען שטח זיך אויסגעשיילט, ווי שוואַרץ-בלויע פלעקן, וועלכע האָבן זיך פאַרלוירן ביים האַריוואַנט אויפן טריבן פאַן פון הימל. שאַרף האָט פון צייט צו צייט אויפגעמאַכט די אויגן; זיין רעיון איז מיד געוואָרן און ער פלעגט אויפסניי איינדרעמלען; זיינע נייע איינדרוקן האָבן זיך אויסגעמישט מיט זיינע זכרונות, ער האָט זיך אַליין געזען א טאַפּעלן, - אַ סטודענט און אַ באַווייבטן; אַט ליגט ער אין בעט, ווי דאָ ערשט נישט לאַנג, און אַט גייט ער אַרום איבערן אַפּעראַציע-זאַל, ווי אַמאָל. דער ריח פון די וואַרעמע פּלאַסטערס האָט זיך אויסגעמישט אין זיין זכרון מיטן פרישן ריח פונם טוי; ער האָט געהערט, ווי ס'פאַרן די בעטן אויף זייערע אייזערנע רעדלעך און ווי זיין ווייב שלאָפט... ווען ער איז פאַרבייגעפאַרן וואַסאַנוויל, האָט ער גע-זען, ווי עס זיצט אַ יינגל אין גראַז, ביים ראַנד פון אַ גראַבן.

- צי זייט איר עס דער דאָקטאָר? - האָט אים דאָס יינגל געפרעגט.

אן באַקומענדיק אַ תשובה פון שאַרלען, האָט ער גענו-מען זיינע קלומפעס אין די הענט און זיך געלאָזט לויפן פאַרויס. אויפן וועג האָט דער דאָקטאָר פאַרשטאַנען פון די ווער-טער פון זיין פירער, אַז מסייע רואַ איז איינער פון די פאַר-

מעגלעכסט צו צרד-באזיצער. נעכטן אינאָונט האָט ער זיך צע-
בראַכן אַ פּוס, גייענדיק פּון אַ שמחלע ביים שכן. זיין ווייב
איז אים געשטאַרבן מיט אַ צוויי יאָר צוריק. איצט וווינט מיט
אים אַ פּריילן, וואָס פירט אים די ווירטשאַפט אין שטוב.

די פּאָסן פּון די רעדער האָבן זיך טיפּער איינגעגראָבן
אין דער ערד. מען האָט זיך דערנענטערט צו ברעטאַ. דאָס
יינגל האָט זיך אַדורכגעשמוגלט דורך אַ לאַך פּון פּלויט און
איז נעלם געוואָרן; דערנאָך האָט ער זיך ווידער באַוווּן אין
עק הויף און האָט געעפּנט דעם טויער. דאָס פּערד האָט זיך
געגליטשט איבערן פּייכטן גראָז; שאַרף האָט זיך איינגעבוּיגן,
פּדי. די צווייגן זאָלן אים נישט פּאַרטשעפּען. די הויף-הינט
האָבן שטאַרק געבילט, רייסנדיק זיך אויף די קייטן. ווען ער
איז אַריינגעפּאַרן אין ברעטאַ, האָט זיך דאָס פּערד פּלוצלונג
איבערגעשראַקן און זיך אַ וואָרף געטאָן אָן אַ זייט.

עס איז געווען אַ שיינע פּערמע. דורך די אָפּענע טירן
פּון די שטאַלן האָט מען געזען גרויסע אַרבעט-פּערד, וועלכע
האָבן רויק געגעסן פּון זייערע נייע קאַריטעס. לעבן די ווענט
פּון די בנינים האָבן זיך געצויגן לאַנגע קופּעס מיסט, וועלכע
האָבן גערויכערט, און צווישן די הינער און די אינדיקעס האָבן
גאווהדיק אַרומגעשפּאַצירט אַ פינף-זעקס פּאַוועס - דער רייך
פּון די נאָרמאַנדישע הויפּן. לאַנגע שעפּסן-שטאַלן, הויכע
שפּייכלערס מיט גלאַטע ווענט, ווי אַ דלאַנע. אונטער אַ שאַפּע זענען
געשטאַנען צוויי גרויסע וואָגנס און פיר אַקערס מיט זייערע
בייטשן, מיט זייער געשפּאַן, מיט די אַלע נייטיקע מכשירים
אין בלויע ציכלעך, באַדעקט מיט אַ לייכטן שטויב, וואָס איז
געפּאַלן פּון די בוידעמס. דער הויף האָט זיך געהייבן באַרג-
אַרויף, סימעטריש באַפּלאַנצט מיט ביימער, און דער פּריילעכער
געשריי פּון אַ טשאַטע גענדז האָט זיך געלאָזט הערן ביי דער
סאָדזעווקע.

אַ יונגע פּרוי, אין אַ בלויע מערינאָסן-קלייד מיט דריי
פּאַלדן, האָט זיך באַוווּן אויפּן שוועל און האָט אויפּגענומען דעם
דאָקטאָר באַוואַרי; זי האָט אים אַריינגעפירט אין קיך, וווּ

ס'האָט געפֿלאַקערט אַ גרויס פייער. עס האָט זיך געקאָכט דער פרישטיק פֿאַר אַרבעטער אין גרעסערע און קלענערע טעפּ. פייכטע בגדים האָבן זיך געטריקנט איבער דער פֿליטע. אַ לאַ-פאָסקע, צוואַנגען, אַ מישער - אַלץ משונה גרויס, - האָבן געגלאַנצט. ווי אויסגעפֿאַלירטער שטאַל, און לענגאויס די ווענט זענען געהאנגען די קיך-מכשירים און דאָס געפעס, אויף וועלכע ס'האָט זיך אָפּגעשפּיגלט דער העלער פֿלאַם פֿון דער פֿליטע צוזאַמען מיט די ערשטע שטראַלן פֿון דער זון, וואָס האָבן אַריינגעדורנגען דורך די שויבן פֿון די פענסטער.

שארל איז אַרויף אויפֿן ערשטן שטאַק - ער האָט גע-וואָלט באַטראַכטן דעם חולה. ער האָט אים געטראָפֿן אין בעט, שוויצנדיק אונטער דער קאָלדער און זיין לייזונטענע נאַכטמיק איז געווען ווייט אַוועקגעשליידערט. ס'איז געווען אַ קליינער דיקער מענטש פֿון אַ יאָר פּופּציק. מיט אַ ווייס פנים, מיט בלויע אויגן, מיט אַ פֿליך פֿון פֿאַרנט און מיט אוירינגלעך אין די אויערן. לעבן אים, אויף אַ שטול, איז געשטאַנען אַ גרויסער גראַפֿין בראַנפֿן, פֿון וועלכן ער האָט פֿון צייט צו צייט זיך אָנגעגאַסן אַ ביסל, צו דערהאַלטן די כוחות. אָבער דערזען דעם דאָקטאָר, איז ער באלד געפֿאַלן ביי זיך, און, אָנשטאַט צו שיטן מיט זידלוערטער, ווי ער האָט עס געטאָן צוועלף שעה נאָכאַנאַנד, האָט ער אָנגעהייבן שוואַך צו קרעכצן.

דער ברוך איז געווען אַ לייכטער, אָן שום קאָמפּליקאַציעס. שאַרל האָט זיך גאַרנישט געקענט ווינטשן קיין לייכטערן פֿאַל. ער האָט זיך דערמאַנט, וויאָזוי ס'האָבן זיך פֿאַרהאַלטן זיינע לערער ביים בעט פֿון אַ פֿאַרוונדעטן, און ער האָט קודם באַרויקט דעם חולה מיט גוטע ווערטער, מיט כּוּדורגישע צערט-לעכקייטן, וועלכע זענען אזוי ווי דאָס אייל, מיט וועלכן מען באַשמירט די לאַנצעטן. כּדי אַרומצובינדן דעם פּוס, האָט מען געבראַכט פֿון שיער אַ בינטל ברעטלעך. שאַרל האָט אויס-געקליבן איינס, צעשניטן עס אויף שטיקלעך און אַרומגעשאָבן עס מיט אַ שטיק גלאָז; די דינסט, ווידער, האָט געריסן שטיק-קער ליילעך אויף באַנדאָזשן, און פֿריילן עמע האָט גענייט

קישעלעך. מחמת זי האָט נישט באַלד געפונען איר ניי-שאַכטל, איז איר פּאָטער אַרויס פון געדולט; זי האָט נישט געענט-פערט; אָבער גייענדיק, האָט זי זיך צעשטאָכן די פינגער, וועלכע זי האָט נאָכדעם צוגעטראַגן צום מויל און אויסגעוויגן דאָס בלוט.

שארל איז נתפעל געוואָרן פון אירע ווייסע נעגל. ענדלעך צו מאַנדלען און דין פאַרשפיצט, האָבן זיי געגלאַנצט און זענען געווען גלאַטער פון דיעפישן העלפאַנד-ביין. דאָך איז איר האַנט נישט געווען שייך; זי איז געווען נישט גענוג ווייס און עט-וואָס צו טרוקן ביים עלנבויגן; זי איז אויך געווען צו לאַנג ווייניק בויגעוודיק אין די קאַנטורן. אָבער שענער פון אלץ זענען געווען אירע אויגן; דידאָזיקע אויגן זענען אַפילו געווען ברוין. גרויסע, אָבער צוליב די לאַנגע ברעמען האָבן זיי אויס-געזען שוואַרץ; איר בליק איז געווען אַן אָפּנהאַרציקער, אַנגע-זאָפט מיט אומשולדיקער דרייסטקייט.

נאכן פאַרבאַנדאזשירן האָט מסיע רואַ געבעטן דעם דאָק-טאָר, ער זאָל ע פ פ ע ס א י ב ע ר ב י י ס נ פאַרן אַוועקפאַרן. שארל איז אַראָפּגעגאנגען אין אונטערשטן זאָל. צוויי סערווירונגען מיט זילבערנע בעכערס זענען שוין געשטאַנען אויף אַ קליינעם טיש, לעבן אַ גרויסער בעט מיט אַ באַלדאָכין, באַ-דעקט מיט צייכענונגען און אויסגעמאַלטע טערקן. מען האָט געפילט אַ ריח פון איריס אין פון פייכטן וועש, וואָס האָט זיך פּאַרשפרייט פון דער דעמבענער שאַפע קעגן פענסטער. אויף דער פּאָרלאַגע, אין די ווינקלען, זענען געשטאַנען זעק מיט תבואה. דאָס איז געווען די תבואה, פאַר וועלכער מען האָט שוין נישט געפונען קיין אַרט אין דעמדאָזיקן שפייכלער, מיט זיינע צוויי שטיינערנע טרעפּ. אויף דער גרינער וואנט, וואָס איז אפּגעקראכן פון סעליטרע, איז געהאַנגען אַ קאַפּ פון אַ מינערווע, געצייכנט מיט שוואַרצן קרייט, איינגעפאַסט אין אַ אַלדענער ראַם און אונטן איז געווען אַן אויפשריפט מיט גאָטישע אותיות: „מיין טייערן פּאָטער“.

צויערשט האָט מען גערעדט וועגן חולה, נאָכדעם וועגן

וועטער, וועגן די גרויסע קעלטן און וועגן וועלף, וואָס לויפן אַרום ביינאַכט איבער די פעלדער. פרייליך רואַ וויילט זיך נישט אין דאָרף, באַזונדערס איצט, ווען אויף איר איז אַרויפגעפאַלן דער גאנצער יאָך פון דער דאָרפישער באַלעבאַטישקייט. אַזוי ווי אין זאָל איז געווען קאַלט, האָט זי אויפגעציטערט ביים עסן, פון וואָס ס'האַבן זיך עטוואָס אויפגעעפנט אירע אויפגעבלאָזענע ליפּלעך, וועלכע זי האָט ליב געהאַט צו בייסן, בשעת זי האָט געשוויגן.

איר האַלדו האָט זיך אַרויסגעהייבן פון אַ ווייסן אָפּגע-לייגטן קאַלנער. אירע שוואַרצע האָר, שטאַרק אויסגעגלעט, אַזוי, אַז זיי האָבן געמאַכט אַן איינדרוק פון איין גאַנצן שטיק, וענען אינמיטן געווען איבערגעטיילט מיט אַ דינעם שרוגט, וועלכער האָט זיך לייכט פאַרטיפט איבערן בויג פונם קאַפּ. אַ שטיקעלעך אַויער האָט זיך אַרויסגערוקט פון אונטער די האָר, שטאַרק געדיכט פון הינטן און ביי די שלייפן אַנדולירט; אַזאַ מין פּריוור האָט דער דאָרפישער דאָקטאָר געזען צום ערשטן מאָל אין זיין לעבן. זי האָט געהאַט ראַזע בעקלעך. ווי אַ מאַנספאַרשויך האָט זי געטראָגן צווישן ביידע קנעפּ פון איר קאָרסעט אַ שילדקרעטענעם לאָרנעט.

ווען שאַרל האָט זיך אויבן צעזעגנט מיטן פאַטער רואַ און איז פאַרן אַוועקפאַרן נאָכאַמאָל אַראַפּגעגאַנגען אין זאָל, האָט ער זי געטראָפן שטייענדיק, צוגעדריקט מיטן שטערן צום פענסטער; זי האָט געקוקט אין גאָרטן, וווּ דער ווינט האָט איבערגעקערט די שטעקנס מיט די באַבעס. זי האָט זיך אַויס-געדרייט.

— איר זוכט עפעס? — האָט זי געפרעגט.

— מיין בייטשעל, פרייליך, — האָט ער געענטפערט.

און ער האָט אָנגעהייבן זוכן אין בעט, ביי דער טיר, אונטער די שטולן; ס'בייטשעל איז אַראַפּגעפאַלן אויף דער ערד, צווישן די זעק און דער וואַנט. פרייליך עמע האָט עס באַמערקט; זי האָט זיך איבערגעבויגן איבער די זעק, פון העפלעכקייט האָט זיך שאַרל אַ וואָרף געטאָן פאַרויס, און אַזוי

זי ער האָט אין דערזעלבער רגע אויסגעצויגן אויך זיין האַנט, האָט ער דערפֿילט, אז זיין ברוסט האָט זיך אָנגערירט צו דעם אַקסל. פֿון דעם יונגן מיידל, וואָס האָט זיך אָנגעבויגן פֿאַר אים. זי האָט זיך אויסגעגלייכט און אַ פֿאַררויטיקטע אַ קוק געטאָן אויף אים פֿון הינטערן אַקסל. דערלאַנגענדיק אים דאָס בייטשיל. אנשטאט צו קומען קיין בערטאָ אין דריי טעג אַרום, ווי ס'איז אָפּגערעדט געוואָרן, איז ער געקומען אויף צומאַרגנס, נאָכדעם רעגולער צוויי מאָל אַ וואָך, נישט רעכענענדיק די אומגעריכטע וויזיטן, וועלכע ער האָט פֿון צייט צו צייט גע-מאַכט, פֿונקט ווי זיי וואָלטן געווען צופֿעליק.

איבעריקנס, איז אַלץ געגאנגען זייער גוט; דער חוֹלה איז געקומען צו די כוחות און אין זעקסאונפערציק טעג אַרום, אז מ'האָט דערזען, ווי דער פֿאָטער רואַ הייבט אָן אַליין אַרום-צושפּאַצירן איבער זיין כאַטקע, האָט מען שוין שטאַרק גע-האַלטן פֿונם דאָקטאָר. דער פֿאָטער רואַ האָט געטענהט, אז אפילו די דאָקטוירים פֿון איועטאָ און פֿון רוצן וואָלטן אים בעסער נישט אויסגעהיילט.

וואָס שייך שאַרלען, האָט ער זיך אפילו קיין איינמאָל נישט געפרעגט, למאי ווילט זיך אים אזוי אָפט קומען קיין בערטאָ. ווען ער וואָלט זיך געשטעלט אַזאָ מין פֿראַגע, וואָלט ער זי אודאי פֿאַרענטפֿערט מיט דער ערנסטקייט פֿון דער מחלה, אָדער אַפֿשר מיט דער האַפּענונג אויף אַ גוטער באַלוינונג. און דאָך, פֿאַרוואָס האָבן אָט די וויזיטן אין דער פֿערמע — ביי זיינע אַלע נישטיקע באַשעפֿטיקונגען אין לעבן — געהאַט עפעס אַ באַזונדערן ריין פֿאַר אים? אין דיראָזיקע טעג פֿלעגט ער זיך אויפהייבן גאַנץ פֿרי, באַלד אַוועקגאַלפֿירן און עפּטער צוגעשמיסן דאָס פֿערד; נאָכדעם פֿלעגט ער אַראָפּקריכן, פֿרי אָפּצווישן זיינע פֿיס אויפֿן גראַז און פֿאַרן אַריינגיין אין הויף פֿלעגט ער אָנטאָן זיינע שוואַרצע הענטשקעס. ער האָט ליב געהאַט אַריינצופֿאַרן אין הויף און פֿילן, ווי דער טויער סקריי פֿעט ביי זיין אַקסל; ער האָט ליב געהאַט דעם האָן, וואָס האָט געקרייצט, שטייענדיק אויף דער וואַנט און די קליינע

קינדער, וועלכע זענען אים געלאָפּן אנטקעגן. ער האָט ליב געהאט די שייַערס און די שטאַלן; ער האָט ליב געהאַט דעם פּאָטער רואַ, וועלכער האָט אים געקלאַפט אין פלייצע, אַנרופּן-דיק אים זיין רעטער; ער האָט ליב געהאַט די קליינע קלומ-פעס פון דער פריילין עמע ווען זי האָט געקלאַפט מיט זי איבער די אויסגעוואַשענע פליטעס פון דער קיך; צוליב די הויכע אָפּצאָסן האָט זי אויסגעזען אַ ביסל העכער, און אז זי איז געגאַנגען פאר אים, האָבן זיך די הילצערנע פּאָדעשוועס שנעל אויפגעהייבן און מיט טרוקענעם גערויש זיך געריבן אָן דעם לעדער פון שוך.

זי פלעגט אים יעדעס מאָל באַגלייטן ביז צום ערשטן טרעפּל פון גאַנעק. אויב מען האָט אים נאָך נישט צוגעפירט דאָס פּערד, פלעגט זי בלייבן שטיין מיט אים. מען האָט זיך אָפּגע-זעגנט און מער שוין נישט גערעדט; אַ שאַרפּער ווינט האָט געבלאָזן. צעפלווישנדיק אירע האַר אויפן נאַקן, אָדער ער האָט באַוועגט ביים פּאַס די בענדלעך פון איר פאַרטוך, וועלכע האָבן געפלאַטערט, ווי לענטעס. איינמאָל, אין אַן אָדליגע, האָט די קאָרע פון די ביימער געשוויצט אויפן הויף און דער שניי איז צעגאַנגען אויף די דעכער. זי איז געשטאַנען אויפן שוועל; זי איז געגאַנגען נאָכן שירעם און האָט אים געעפנט. די זון האָט זיך דורכגעזיפט דורך דעם גלאַנציקן זיידנס, און האָט מיט באַוועגלעכע ליכט-פלעקן באַלויכטן די ווייסע הויט פון איר פנים. זי האָט געשמייכלט אונטערן שירעם, פילנדיק די וואַרעמקייט פון דער זון; און מען האָט געהערט ווי טראַפּנס וואַסער טריפן איינער נאָכן צווייטן אויפן אנגעצויגענעם זיידנס.

די ערשטע צייט, ווען שאַרל האָט אָנגעהייבן צו פּאָרן אין בערטאָ, האָט מאַדאַם באַוואַרי, די יינגערע, יעדעס מאל זיך נאָכגעפּרעגט אויפן קראַנקן, און אין איר בוך האָט זי אמילי איבער-געלאָזט אַ שייַן ריין בלעטל פאַרן מסיע רואַ. אָבער ווען זי האָט זיך דערוואַסט, אז ער האָט אַ טאַכטער, האָט זי אָנגעהייבן צו מאַכן אויספאַרשונגען; און זי איז דערגאַנגען, אז פריילין רואַ איז דערצויגן געוואָרן אין אַ קלויסטער פון אויסוואַלניעס און

האַט באַקומען, אַזוי צו זאָגן, אַ גוטע דערציִונג, ד. ה. זי האָט געקענט טאַנצן, האָט געלערנט געאַגראַפיע, צייכענען, האַפּטן און האָט געשפּילט קלאַוויר. דאָס איז שוין געווען צופּיל!

— אַט דעריבער שיינט ער אַזוי, ווען ער פּאַרט צו איר, און אַט פּאַרוואָס ער טוט אָן אַ ניי וועסט און האָט גאַרנישט מורא עס איינצונעצן אויפן רעגן! אַך, דיִדאָזיקע פּרוי! דיִ-דאָזיקע פּרוי!

און זי האָט איר אינסטינקטיוו פיינט געקריגן, צוערשט האָט זי זיך געטרייסט מיט רמזים; שאַרף האָט זיי נישט פּאַר-שטאַנען; נאָכדעם מיט צופּעליקע באַמערקונגען, אויף וועלכע ער האָט נישט געענטפּערט, מורא האַבנדיק פאַר אַ קריג; צו-לעצט אָבער האָט זי אים מכבד געווען מיט גיפטיקע ווערטער, אויף וועלכע ער האָט נישט געוואוסט וואָס צו ענטפּערן. וואָס פּאַרט ער פּסדר קיין בערטאָ, אויב מסייע רואַ איז שוין געזונט? אגב, האָבן דיִדאָזיקע לייט אפילו נאָך נישט באַצאָלט. מסתּמא איז דאָרט פּאַראַן עמעץ, וואָס קען שמועסן, וואָס קען האַפּטן, א חכמה. אַט וועמען ער האָט ליב! ער דאַרף האָבן שטאַ-טישע מאַמוזעלן! און זי האָט געזאָגט:

— דעם פּאַטער רואַס מיידל איז אַ שטאַטישע מאַמוזעל!

גוטע יאָרן דערלעבט! זייער זיידע איז געווען אַ פּאַסטור, און זיי האָבן אַ קוין, וועלכער איז שיער נישט אַריינגעפאַלן אין אַ פּראַצעס צוליב אַ מיאוסן געשלעג. וואָס בלאָזט זי אַזוי פון זיך. און וואָס קומט זי אַלע זונטיק אין קלויסטער — אין אַ זיידענעם קלייד, פונקט ווי אַ גרעפּין! איבעריקנס, איז ער דאָך אַ קבצן, און ווען נישט דער פּאַראַיאַריקער רעפּאַק, וואָלט ער דאָך נישט געהאט מיט וואָס צו באַצאָלן די שטייערן.

שאַרלען איז עס נמאס געוואָרן און ער האָט אויפ-געהערט צו פּאַרן קיין בערטאָ. נאָך אַ סך טרערן און קישן, נאָך מגושמדיקע ליבע-אויסברוכן, האָט אים עלאָאיו געצוונגען אַוועקצולייגן די האַנט אויף אַ תּפּילה-ספּראַך און שווערן, אַז ער וועט שוין קיינמאָל אַהין נישט פּאַרן. ער האָט געפּאָלגט; אָבער זיין דרייסטער פּאַרלאַנג האָט פּראַטעסטירט קעגן אַזאָ מין

פאַרשקלאַפּטער האַלטונג, און, צוליב עפעס אַ נאַמוּדער פּאַליט.
 קייט, האָט ער באַשלאָסן, אַז דערדאָזיקער פאַרבאַט זי צו זען
 גיט אים דאָס רעכט זי צו ליבן. הוצדעם, איז די אלטנה
 געווען מאָגער; זי האָט געהאַט לאַנגע ציין; דאָס גאַנצע
 יאָר האָט זי געטראָגן אַ קליינעם שוואַרצן שאַל, וואָס זיין עק
 האָט זיך איר געפלאַנטערט אויפן אַקסל. איר טרוקענע פיגור איז
 געווען איינגעפאַסט אין קליידל, פונקט ווי אין אַ ציכל, זייער
 אַ קורץ קליידל, וואָס האָט אויפגעדעקט אירע פיס צוזאַמען.
 מיט די גראַע זאַקן, אויף וועלכע ס'האַבן זיך איבערגעקרייט
 די לענטעס פון אירע ברייטע שיך. שאַרלס מאַמע פלעגט
 זיי קומען באַזוכן פון צייט צו צייט; אָבער אין עטלעכע טעג
 אַרום האָט איר די שוור שוין געפירט פאַרן נאָז; און דע-
 מאַלט האָבן זיי, פונקט ווי מיט צוויי מעסזרס, אים אָנגעהייבן
 צו שניידן מיט זייערע באַמערקונגען און באַאָבאַכטונגען. צו
 וואָס עסט ער אַזויפיל! פארוואָס איז ער מכבד דעם ערשטן
 בעסטן באַקאַנטן מיטן ביטערן טראָפן? וואָס פאַר אַ מין עקשנות
 דאָס איז — נישט צו טראָגן פלאַנעלענע לייבלעך!
 ס'האַט גראַד פאַסירט, אַז דער אונגעוועילער נאַטאַריס, ביי
 וועמען ס'איז געלעגן דער אלמנהס קאַפיטאַל, האָט זיך אָנהייב
 פּרילינג אַוועקגעלאָזט אין אַ לאַנגער ים-נסיעה, מיטנעמענדיק
 מיט זיך דאָס גאַנצע געלט, וואָס איז ביי אים געווען איינגע-
 לייגט. אמת, חוץ דעם חלק אין דער שיף, וואָס איז ווערט
 געווען אַ זעקסטויזנט פראַנק, האָט ערלאָאזי געהאַט נאָך אַ
 הויז אויף דער גאַס סען-פראַנסואַ; און דאָך, פון דעם
 גאַנצן פאַרמעגן, וועגן וועלכן מען האָט אַזוי געקלונגען,
 האָט מען מער נישט געזען ווי אַ ביסל מעבל און עטלעכע שמאַ-
 טעס. מען האָט עס אַלץ געדאַרפט אויבקלערן. דאָס הויז אין
 דיעפ איז געווען פאַרזעצט און פאַרשפונט; וויפל געלט זי
 האָט פאַרבאָהאַלטן ביים נאַטאַריס האָט נאָר איין גאַט געוואוסט,
 און איר חלק אין דער שיף האָט נישט איבערגעשטיגן די סומע
 פון טויזנט פראַנק. צוויאָרום האָט די דאָזיקע דאַמע פשוט
 אָפּגעבאַרט! דער אַלטער באַוואַרי האָט פון פעס צעבראָכן אַ

שטף. ער האָט באַשולדיקט דאָס ווייב, אַז זי האָט אומגליק־
לעך געמאַכט זייער זון, צושפּאַנענדיק אים צו אַזאַ מין קליינ־
טשע, וואָס איר פּעל איז נישט ווערט דעם געשפּאַן. זיי זענען
געקומען קיין טאָסט. מען האָט זיך דורכגעשמועסט. ס'זענען פּאַרגעקן-
מען סצענעס. מיט גרויסע יללות האָט זיך עלאַאיז געוואָרן
אין די אַרעמס פון איר מאַן און אים פאַרשווירן, ער זאָל זי
באַשיצן פאַר זיינע עלטערן. שאַרף האָט צוגעוואָרן אַ גוט
וואָרט פאַר איר. די עלטערן זענען אין כּעס געוואָרן און
אוועקגעפּאַרן.

אַבער דער קלאַפּ איז געבליבן אַ קלאַפּ. אין אַ יואָך
אַרום, ווען זי האָט אויפגעהאַנגען וועש אויפן הויף, האָט זי
געקריגן אַ בלוטשטורץ, און אויף צומאַרגנס, ווען שאַרף האָט
זיך אָפּגעדרייט פון איר, כּדי אַראָפּצולאַזן דעם פּאַרהאַנג פון
פּענסטער, האָט זי אַ זאָג געטאָן: „אַך! גאָט מיינער!“ זי האָט
אַרויסגעלאָזט אַ קרעכץ און איז אוועקגעפּאַלן. זי איז געווען טויט!
וואָס פאַר אַן אומגעריכט אומגליק!

ווען אויפן בית-עולם איז אַלץ פאַרענדיקט געוואָרן, האָט
זיך שאַרף צוריקגעקערט אַהיים. ער האָט דאָרט קיינעם נישט
געטראָפּן; אַרויף אויפן ערשטן שטאָק. אין זיין צימער, האָט
ער דערזען איר קלייד ביי דער טיר פון אַלקער; דעמאָלט
האָט ער זיך אָנגעלענט אויפן שרייב־טיש און איז צווי דעם
גאַנצן טאָג אָפּגעזעסן, פאַרוונקען אין טרויערדיקע זכּרונות. סוף
פּל סוף האָט זי אים דאָך ליב געהאַט.

III

איינמאָל, אינדערפרי, האָט דער פּאָטער רואַ געבראַכט
שאַרלען דאָס געלט פאַרן היילן דעם פּוס: פינפּאָוויבעציק
פּראַנק, אויסגעלייגט אין פּע־ציק-סועדיקע מטבעות, און אַן איי-

דיק. ער האָט געוואָסט פון זיין אומגליק און האָט זיך באַמיט
אים צו טרייסטן אויף וויפל ער האָט נאָר געקענט.

— איך ווייס, וואָס דאָס הייסט! — האָט ער געזאָגט.
קלאַפּנדיק אים איבערן אַקסל. — איך בין אויך געווען אין
איינער דאָס! ווען איך האָב פאַרלוירן מיין אַלטיטשקער, האָב
איך אַרומגעבלאָנקעט איבער פּעלדער, פּדי צו בלייבן אַליין;
איך פֿלעג צופאַלן צו אַ בוים און פֿלעג וויינען, שרייען צו
גאָט, רעדן נאָרישקייטן; איך האָב געוואָלט זיין אַ נבלה, אין
וועלכן ס'קריכן אַרום ווערעם, איך האָב געוואָלט שטאַרבן, און
ווען איך האָב געטראַכט, אז אָט איצט זיצן זיך אַנדערע מיט
זייערע געליבטע וויבעלעך און קושן זיי, האָב איך אָנגעהייבן
צו קלאַפּן מיטן שטעקן אין דער ערד; איך בין אַרומגעגאַנגן
גען, ווי אַ משוגענער, איך האָב אַפילו נישט געוואָלט עסן;
שטעלט אייך פֿאַר, אז דער איין געדאַנק צו גיין אַליין אין אַ
קנייפּע, האָט אַרויסגערופן ביי מיר אַן עקל. און אָט, ביסלעכט-
וויי, אַ טאָג נאָך אַ טאָג, אַ וויאַסנע נאָך אַ ווינטער, אַ הערפּסט
נאָך אַ זומער איז עס טריט ביי טריט אויסגעוועבט געוואָרן.
אַלץ איז אַוועק, פאַרוויאלעט, איך וויל זאָגן... זיך אָפּגעזעצט,
ווייל טיף אין האַרצן, אזוי צו זאָגן... בלייבט תמיד עפעס אַ משאָל!
היות ס'איז דאָך אונדזער אַלעמענס גורל, דאַרף מען נישט פאַרן פון
מוט און מען דאַרף נישט וועלן שטאַרבן, ווען אַנדערע שטאַרבן...
איר דאַרפט אייך אויפמונטערן, מטיע באַוואַרי, דאָס אַלץ וועט
אַריבער! קומט צו אונדז; איר הייסט, מיין טאַכטער דערמאַנט
אייך פון צייט צו צייט און זאָגט, אז איר האָט זי פאַרגעסן.
אַט ווערט טוין באַלד וויאַסנע; מיר וועלן אייך נעמען אויף
יאַגד פון קראַליקעס, וועט איר אייך אַ ביסל אויפמונטערן.

שארף האָט אים געפאַלגט. ער איז געקומען קיין בערטאָ;
אַלץ איז געווען, ווי פריער, ווי מיט פינף חדשים צוריק, די
באַרנביימער האָבן זיך שוין פאַנאָנדערגעפליט, און דער אַלטער
דאָך איז אַרומגעלאָפן הין און צוריק, וואָס האָט אויפגעלעבט
אַ ביסל די פערמע.

ה'לטנדיק פֿאַר זיין חוב, אַרויסצוהיין דעם דאָקטאָר וואָס מער העפלעכקייט, צוליב זיין טרויערדיקער לעגע, האָט ער אים געבעטן, ער זאָל נישט אַראָפֿנעמען דאָס היטל, האָט זיך שטיל איבערגעשעפטשט מיט אים, פּונקט ווי מיט אַ חולה, און אַ סך מאָל, ביים טיש, פלעגט ער אָפּילו מאַכן אָן אַנשטעל, אַז ער בייזערט זיך, למאי מען דער-לעגט נישט צום טיש אַ לייכטע זאָך, ווי קרעם, אָדער אַ קאָמ-פּאַט פּון באַרנעס. ער האָט אים דערציילט אַנעקדאָטן. שאַרף פלעגט אָנהייבן צו לאַכן; אָבער דערמאָנענדיק זיך אין זיין ווייב, פלעגט ער ווידער אַריינפאַלן אין עצבות. מען האָט דער-לעגט קאָווע, און ער האָט שוין ווידער פאַרגעסן אין זיין טרויער.

און וואָס מער ער האָט זיך צוגעוויינט צו לעבן אַליין, אַלץ ווייניקער האָט ער געטראכט פון איר. דער אָנגענעמער געדאַנק, אז ער איז איצט אַ טרייער, האָט אים פאַרלייכטערט די איינזאמקייט. ער האָט איצט געקענט ענדערן די שעה פון מיטאָג, אַרויסגיין און קומען, נישט רעכענענדיק זיך מיט קיינעם, און ווען ער האָט זיך גוט איינגעמידט, האָט ער זיך אַריינגע-לייגט אין בעט אַריין אַזוי ווי ער שטייט און גייט. ער האָט זיך געצערטלט און געפיעשטשעט און אָנגענומען די טרייסט-ווערטער, מיט וועלכע מען האָט אים פאַרשאָטן. זיין ווייבס טויט האָט אים אין פּלוג באַרייכערט די פּראַקטיק, ווייל אַ גאַנצן חודש צייט האָבן אַלע געהאַלטן אין איין טענהן: „סאראַ אומ-גליק, נעבעך, אַ רחמנות אויפן אַרעמען יונגמאַן!“ זיין גאַמען איז געוואָרן באַוויסט, זיין פּראַקטיק האָט זיך פאַרגרעסערט; און אין בערטאָ פלעגט ער פאַרן, ווען עס האָט זיך אים נאָר גע-גלוסט. אין אים האָט געשפּילט עפעס אָן אומפאַרשטענדלעכע האָפֿענונג, ער האָט געפּילט עפעס אַ געבליהאַפט גליק; צוקאַמען-דיק זיינע באַקענבאַרדן פאַרן שפּיגל, האָט ער איינגעפונען, אַז ער איז נאָך שענער געוואָרן.

איינמאָל איז ער געקומען קיין בערטאָ אַ זייגער דריי; אַלע זע-נען געווען אין פּעלד; ער איז אַריין אין קיך, אָבער ער האָט

תחילת עפען נישט באמערקט, די לאַדנס זענען געווען צו-
געמאכט. דורך די שפאלטן, האָט די זון אַריינגעוואָרפן אויף
דער פּאָדלאַגע אירע לאַנגע, דינע שטרעלן, וועלכע האָבן זיך
איבערגעבראַכן ביי די ווינקלען פון דעם מעבל און געשפּרונגען
איבערן סופּיט. די פליגן פון טיש זענען אַריינגעקראַכן אין
נישט-אויסגעוואַשענע גלעזער און געזשומט, טרינקענדיק זיך אויפן
דעק, אין דעם איבערגעבליבענעם עפל-וויין. דאָס ליפט, וואָס
איז אַריינגעדרונגען דורכן קוימען, האָט צוגעגעבן אַ סאמעטענעם
גלאַנץ דער אָפּגעזעצטער סאַדע אויפן בלעך און לייכט געבלייבט
דעם אָפּגעקילטן אַש. צווישן פענסטער און דער פליטע איז
עמע געזעסן און גענייט; זי האָט נישט געטראָגן קיין טיכל
אויפן קאַפּ, און אויף אירע נאַקעטע אַקסלען האָבן זיך געזען
טראַפעלעך שווייס.

לויטן מנהג פון דאָרף, האָט זי אים פאַרגעלייגט עפעס
אַ געטראַנק. ער האָט זיך אָפּגעזאָגט, זי איז צוגעשטאַנען און
מיט אַ שמיכל האָט זי, ענדלעך, ביי אים געפּוועלט, ער זאָל
מיט איר אויסטרינקען אַ גלעזל ליקער. זי האָט אַרויסגענומען
פון שאַפּע אַ פּלאַט קוראַסאָ, צוויי גלעזלעך, פון וועלכע זי
האָט איינס אָנגעגאַסן פּויל, אינם צווייטן אַ ביסל און, צוטראַגן-
דיק אַ גלעזל צו אַ גלעזל, האָט זי עס אויפּגעהייבן צום מויל.
דאָס גלעזל איז געווען כמעט ליידיק, און דעריבער האָט זי פאַר-
וואָרפן דעם קאַפּ, פּדי אויסצוטרינקען; און מיטן קאַפּ אַהינטער,
מיט אויסגעצויגענע ליפּן, מיט אַן אויסגעשטרעקטן האַלדז, האָט
זי הויך געלאַכט דערפון, וואָס זי פילט גאַרנישט; איר שפּיץ
צוינג, אַדורכגערוקט דורך די ציין, האָט געלעקט דעם דעק
פונם גלעזל.

זי האָט זיך אַנידערגעזעצט און זיך ווידער גענומען צו
דער אַרבעט; זי האָט געצירעוועט אַ ווייסן זאַק; זי האָט גע-
אַרבעט, האַלטנדיק אַראָפּגעלאָזט דעם קאַפּ און געשוויגן; שאַרל
האָט אויך נישט גערעדט. דער ווינט, וואָס האָט זיך אַריינגע-
ריסן פֿון הינטער דער טיר, האָט אַ בלאָז געטאַן דעם שטויב
איבער דער פּאָדלאַגע; שאַרל האָט זיך צוגעקוקט, ווי עס הייבט

זיך דער שטויב און ער האָט געהערט ווי עס רוישט אים אין קאָפּ און ווי ערגעץ ווייט אויף אַ הויף קוואַקעט אַ הונ, וואָס דאַרף לייגן אן איי. פון צייט צו צייט האָט עמע אָפגעפרישט אירע ליפּן, צוליבגנדיק צו זיי אירע דלאָנעס, וועלכע זי האָט נאָכדעם אָפגעקילט אין די אייזערנע גאַלקעס פון קוימען.

זי האָט זיך באַקלאָגט, אַז פון אָנהייב פּרילינג אָן לייט זי אויף קאַפּ-ווייטיק; זי האָט געפרעגט, צי זי נייטיקט זיך נישט אַמאָל אין ים-בעדער; דערנאָך האָט זי אים דערציילט וועגן דעם מאָנאַסטיר און שאַרל האָט גערעדט פון זיין גימנאַזיע; זיי האָבן זיך שטאַרק צעשמועסט. זיי זענען אַרויף צו איר אין צימער. זי האָט אים באַוויון אירע אַלטע נאָטן, די קליינע ביכער, וועלכע זי האָט באַקומען אַלס אויסצייכענונג און די קרענץ פון דעמבענע בלעטער, וועלכע זענען געלעגן אין שאַפּע. זי האָט אים אויך דערציילט פון איר מאַמען, פון בית-עלמין, און זי האָט אים אפילו באַוויון די בייטן אין גאַרטן, וווּ זי האָט געריסן בלומען, יעדן ערשטן פּרילינג פון חודש, פּדי זיי אַוועק-צוטראַגן אויפן קבר. אָבער דער גערטנער האָט זיך דערויף נישט פאַרשטאַנען; זיי האָבן אַ שלעכטע דינערשאַפּע! זי וואָלט געוואָלט, לכל-הפּחות, ווינטער וויינען אין שטאָט, הגם, עס קען זיין, אַז אין די לאַנגע זומער-טעג איז אויפן דאַרף נאָך אומעטיקער; — און אָפּהענגיק פון דעם, וועגן וואָס זי האָט גערעדט, איז איר שטימע געוואָרן דאָ קלאָר און שאַרף, דאָ גאָר פאַרחלשט און שטיל, מיט פאַרשידענע מאָדולאַציעס, און צולעצט זיך גאָר פאַרוואַנדלט כמעט אין אַ מין שעפטשען, בשעת זי האָט זיך פאַרטראַכט; מיטאַמאָל איז זי פּריללעך געוואָרן און אויפגעפּנט אַ פאַר נאַיווע אויגן, באַלד דערויף אָבער צוריק אַראָפּגעלאָזט די ברעמען און געקוקט מיט אַ טרוי-עריקן בליק, אַרומבלאָנקענדיק העט ווייט מיט אירע רעיונות.

קומענדיק אַהיים, ביינאַכט, האָט שאַרל איינציקווייז איבער געהזרט אַלע אירע פּראַזן; ער האָט אָנגעשטרענגט דעם זכרון, קאָנפּלעטירט דעם זין פון אירע ווערטער, פּדי צו באַקומען אַ

פֿאַרשטעלונג ווען יענער צייט פון איר לעבן. ווען זיי האָבן זיך נאָך נישט באַגענוט. ער האָט זי אָבער בשום אופן נישט געקענט זיך פֿאַרשטעלן נישט אַזעלכע, ווי ער האָט זי געווען צום ערשטן מאל, אָדער נישט אַזאָ, ווי ער האָט זי איצט פֿאַר-לאָן. נאָכדעם האָט ער זיך געשטעלט אַ שאלה, ווי אַזוי וועט זי אויסזען, ווען זי וועט האָבן אַ מאָן, און ווער וועט זיין איר מאָן? ליידער! דער פֿאַטער רופֿט אַזוי רייך, און זי!... זי איז אַזוי שיינ! אָבער עמעס פנים פֿלעגט שטענדיק אויס-וואַקסן פֿאַר זיינע אויגן, און איר מאָנאַטאַנע שטימע, ווי דאָס זשומען פֿון אַ דריידל, האָט געקלונגען אין זיינע אויערן: „ווען דו וואַלסט מיט איר חתונה געהאַט! ווען דו וואַלסט מיט איר חתונה געהאַט!“ ביינאַכט האָט ער נישט געשלאָפֿן, ס'איז אים געווען טרוקן אין האַלדז, ער איז געווען דורשטיק; ער איז אַוועק צום קרוג זיך אָנצוטרינקען און האָט אויפגעפֿונט דאָס פענסטער. דער הימל איז געווען באַשאַטן מיט שטערן, אַ האַרעם ווינטל האָט געבלאָזן, פֿונדערווייטנס האָבן הינט געבילט. ער האָט אויסגעדרייט דעם קאָפּ אין דער ריכטונג צו בערטאָ. טראַכטנדיק, אַז נאָך אלעמען ריזיקירט ער מיט גאַרנישט, האָט שאַרל באַשלאָסן ביי דער ערשטער געלעגנהייט צו מאַכן אַ פֿאַרשלאָג, אָבער יעדעס מאל, ווען עס האָט זיך געמאַכט אַ געלעגנהייט, האָט דער פֿחד, אַז עס וועלן אים אויספעלן ווער-טער, אים צוגעשלאָסן די לייפן.

דער פֿאַטער רופֿט האָט גאַרנישט געהאט דאָקעגן, צו באַ-פֿרייען זיך פֿון אַ טאַכטער, וועלכע האָט אים געבראַכט ווייניק נוצן אין שטוב. טיף איז האַרצן האָט ער איר מוהל געווען. ער האָט איינגעפֿונען, אַז זי איז צופֿיל געלערנט פֿאַר ערד-אַר-בעט. אַ פּאַך, וואָס איז מער פֿאַרשאַלטן פֿון גאָט, וואַריים מען האָט דאָך נישט געווען, אַז עמעצער זאָל דערפֿון אָנשאַרן מיל-יאַנען. אָנשטאַט רייך צו ווערן, האָט דער אַלטער פֿון יאָר צו יאָר נאָך זיינס פֿאַרלוירן; ווייל אויב ער האָט זיך געטויגט צו מסחר, וווּ ער האָט אויסגעפֿונען זיינע איינפֿאַלן און המצאות, האָט ער אָבער זיך לגמרי נישט געטויגט צו ער-אַרבעט און צו

דער אינערלעכער אַנפֿירונג פֿון דער פֿערמע. ער פֿלעגט נישט אַרויסנעמען די הענט פֿון די קעשענעס, און קיינמאָל נישט געוואַלעוועט קיין געלט אויף די שטוב-הוצאות, ווייל ער האָט ליב געהאַט גוט צו עסן, גוט צו טרינקען און גוט צו שלאָפֿן. ער האָט ליב געהאַט שטאַרקן עפל-וויין, רויט שעפֿסן-פֿלייש קאווע געמישט מיט בראָנפֿן. איינער אַליין פֿלעגט ער זיצן אין קיך קעגנאיבער דער פֿליטע, ביי אַ קליינעם טיש, וועלכן מען פֿלעגט אַריינטראָגן אַ סערווירטן, פֿונקט ווי אין טעאַטער.

ווען ער האָט באַמערקט, אז שאַרל רויטלט זיך אין דע-גע-זעלשאַפט פֿון זיין טאַכטער, וואָס מיינט, אז אין אַ שיינעם פֿרי-מאַרגן וועט ער מסתמא בעטן איר האַנט, האָט ער פֿריער גוט ב טראַכט דעם גאַנצן ענין. דעם אמת געוואָגט, האָט ער איינגעפֿונען, אז דער זאַקטאר איז אַ ביסל צו מאַגער, און נישט אזא אַיידעם האָט ער געוואָלט; אָבער מען האָט געשמועסט, אז ער פֿירט זיך גוט אויף, אז ער האָט דעם גראָשן, איז שטאַרק געלערבט, און וועט אוודאי נישט פֿאָדערן קיין גרויסן נדן. אַזוויי דער פֿאַטער רואַ האָט געדאַרפט פֿאַרקויפֿן צוויי-אונצוואַנציק אַקער ערד פֿון זיין גוט, ווייל ער איז געווען אַ גרויסער בעל-חוב דעם מוליער, דעם רימער, און האָט נאָך גע-דאַרפט אַריינשטעלן אַ נייעם וויין-פֿרעס, האָט ער געטראַכט :

— אויב ער וועט בעטן איר האַנט, וועל איך אים נישט אָפּוואַגן. פֿאַר דעם טאָג פֿון הייליקן מישעל איז שאַרל געקומען אויף דריי טעג קיין בערטאָ. דער לעצטער טאָג איז אדורכגע-לאָפֿן ווי תמיד, און יעדעס מאָל האָט ער אָפּגעלייגט דעם שמועס נאָך אויף א פֿערטל שעה. דער פֿאַטער רואַ האָט אים באַגלייט; זיי זענען געגאַנגען איבער אַ שמאַלן שטעגל. באַלד האָבן זיי זיך געדאַרפט צעשיידן. ס'איז אָנגעקומען די ריכטיקע מינוט. שאַרל האָט באַשלאָסן צו שוויגן ביז צום עק פֿון פֿלויט, און ווען זיי זענען אים פֿאַרבייגעגאַנגען, האָט ער אַ שעפֿטשע געטאָן :

— מסיע רואַ, איך האָב געוואָלט מיט אייך עפעס רעדן. זיי האָבן זיך אָפּגעשטעלט. שאַרל איז אנטשוויגן גע-

וואַרן.

- נו, רעדט שוין ווערטער! צי ווייס איך דען נישט איך וואָס עס גייט? -- האָט דער פּאָטער רואַ גערעדט מיט אַ לייכטן שמיכר.

- פּאָטער רואַ... פּאָטער רואַ... - האָט שאַרל גע-
שטאַמלט.

- איך האָב גאַרנישט דאַקעגן, - האָט דער פערמער געזאָגט. הגם איך ווייס, אַז די קליינע איז מיט מיר איינ-שטימיק, דאָך דאַרף מען זי אויך פּרעגן. גייט אייך איצט אַוועק, און איך וועל מיר גיין אַהיים. אויב זי וועט זאָגן יאָ, דאַרפט איר נישט צוריקקומען... פאַר דער וועלט... זי וועט זיך שעמען. אָבער פרי איר זאָלט אייך נישט קאַליע מאַכן דאָס בלוט, וועל איך אויפמאַכן דעם לאַדן: איר וועט אַלץ קענען זען פֿון דער-ווייטנס איבערן פֿלוט.

און ער האָט זיך דערווייטערט.

שאַרל האָט צוגעבוּגן זיין פּער, בּו א בּוים. ער איז אַוועקגעלאָפּן און זיך אַנירערגעלייגט אויפן וועג; ער האָט גע-ווארט. עס איז אַוועק א האַלבע שעה, נאַכדעם האָט ער אָפּ-געצייילט נאָך ניינצן מינוט אויף זיין זייגער. פּלוצלונג האָט זיך דערהערט אַ גערויש ביי דער וואַנט; דער לאַדן האָט זיך אויפגעעפנט, דאָס לאדנאייזן האָט נאָך עטוואָס געציטערט.

אויף צומאַרגנס איז ער שוין גיין אַ זייגער געווען אויף דער פערמע. ווען ער איז אַריינגעקומען, איז עמע רויט גע-וואָרן און, וועלנדיק האַלטן פּאַסאָן, האָט זי געשמיכלט. דער פּאָטער רואַ האָט געדריקט זיין קינפטיקן איידעם. אַלע גע-שעפטלעכע ענינים האָט מען אָפּגעלייגט אויף שפּעטער; איבע-ריקנס, איז דאָך נאָך געווען גענוג צייט, ווייל די חתונה האָט דאָך סיי-ווי נישט געקענט פּאַרקומען, פּל-זמן שאַרלס טרויער האָט זיך נישט געענדיקט. ד. ה. דעם נאַנטסטן פּריילינג.

דער ווינטער איז אַדורך אין דערוואַרטונג. פּריילין רואַ איז געווען פּאַרנומען מיט איר אויסשטייער. אַ טייל איז באַ-שטעלט געוואָרן אין רוצן, און אַליין האָט זי זיך גענייט העם-דער און הויבעס. לויט די געליינע מוסטערן, בעת שאַרלס

ווייזטן אויף דער פערמע, האָט מען געשמועסט וועגן די הכנות צו דער חתונה; מען האָט זיך געשפּאַרט אין וואָסער צימער מען זאָל פּראַווען דעם באַלצייט; מען האָט לאַנג געשמועסט וועגן דער צאָל מאכלים און וואָס מען זאָל, אַ שטיי-גער, דערלאַנגען אויף צוצובייסן.

צמע וואָלט בעסער געוואָלט, אַז די חתונה זאָל פּאַרקוי-מען נאָך האַלבער נאַכט, ביי דער שיין פּון שטורקאַצן; אָבער דער פּאָטער רופּאָ האָט נישט געהאַלטן פּון אַזאָ מין שמחה. און אָט האָט מען אָפּגעשפּילט די חתונה, אויף וועלכער ס'זענען געקומען דרייאַונפערציק פּאַרשויך. מען איז אָפּגעזעסן זעכצן שעה נאַכאַנאַנד ביים טיש; דאָסזעלבע איז איבערגע-תּורט געוואָרן אויף צומאַרגנס און נאָך עטלעכע טעג עפעטער.

IV

די געסט זענען אָנגעקומען פּרי - אין קארעטעס, אין עקיפּאָזשעך, געשפּאַנט מיט איין פּערד, אין שאַראַבאַנעס אויף צוויי רעדער, אין אַלטע קאַבריאָלעטן אָן ביידלעך, אין דיילי-זשאַנסן מיט לעדערנע פּאַרהאַנגען, און די יונגע בחורים פּון די שכנותדיקע דערפּער - אין וועגנס; זיי זענען געשטאַנען הינטער איינאַנדער, האַלטנדיק זיך מיט די הענט פּאַר די דרענג-לעך, כדי נישט אַראַפּצופּאַלן פּון דער שטאַרקער טראַסקעריי. מען איז אָנגעקומען פּון ווייטע מקומות, פּאַר גאַנצע צען מייל, פּון גאָדערוויל, פּון נאַרמאַנוויל און פּון קאַני. מען האָט פּאַר-בעטן אַלע קרובים פּון ביידע משפּחות, מען האָט זיך איבערגע-בעטן מיט שונאים. מען האָט געשריבן צו אַזעלכע באַקאַנטע, וועלכע מען האָט שוין לאַנג געהאַט פּאַרגעסן.

פּון צייט צו צייט האָט מען געהערט אַ קנאַקעריי פּון בייטשן הינטערן פּלויס; תּיבף האָט זיך דער טויער געעפּנט

און א ניי עקיפאזש איז אריינגעפאָר, צוגאלאָפירנדיק צו
 ערשטן טרעפּל פון גאַנעק, האָט מען זיך פּלוצלינג א שטעל
 אָפּ געטאָן און אַרויסגעוואָרפן די מענטשן, וועלכע האָבן זיך
 געשאַטן פון אַלע זייטן, רייבנדיק די קני און אויסציענדיק די
 הענט. ווייבער אין הויבעס האָבן געטראָגן קליידער אויפן
 שטאַטישן פּאַסאָן, גאַלדענע זייגער-קייטעלעך, פּעלערניעס מיט
 די עקן געקרייצט ביים גאַרטל, אָדער קליינע קאַלירטע קאַפּ-
 טיכלעך, צוגעשפּיליעט מיט אַ שפּילקע אויפן פּלייצע, אויפ-
 דעקנדיק פון הינטן דעם האַלדז, קינדער, אָנגעטאָן ווי זייערע
 טאַטעס, האָבן זיך זייער שלעכט געפילט אין זייערע נייע
 בגדימלעך (א סך פון זיי האָבן אָנגעטאָן שטיוול צום ערשטן
 מאָל אין לעבן), מען האָט געזען לעבן זיי גרויסע מיידלעך פון
 א יאָר פּערצן-זעכצן, וועלכע האָבן נישט אַרויסגעזעט קיין
 איינציק וואָרט; זיי האָבן געטראָגן ווייסע קליידלעך, וואָס
 האָבן נאָך געשטאַמט פון זייער ערשטן ווידוי ביים גלח און
 וואָס זענען איצט פאַרלענגערט געוואָרן צוליב דערזאָזיקער
 שמחה; דאָס זענען מסתמא געווען זייערע קווינקעס אָדער על-
 טערע שוועסטער, רויטע, איבערגעשראַקענע, די האָר אָנגעשמירט
 מיט ראָזער פּאַמאָדע; זיי האָבן די גאַנצע צייט מורא געהאַט,
 טאַמער וועלן זיי, חלילה, איינשמוצן זייערע הענטשקעס. אזוי
 ווי ס'האָבן אויסגעפּעלט קוטשערס, וואָס זאָלן אויסשפּאַנען די
 פּערד, האָבן די מאַנסלייט פאַרשאַצט זייערע אַרבל און זיך
 גענומען אליין צו דער מלאכה. מען האָט געטראָגן פּראַקן,
 סורדוטן, קאַמיוועלעס, קורטקעס, יעדער לויט זיין סאַציאַלער
 שטעלונג. דיזאָזיקע קליידער זענען געווען זייער חשוב
 ביי דער גאַנצער משפּחה און אַרויסגענומען פון דער שאַפּע
 האָט מען זיי נאָר אויף גרויסע שמחות. עס זענען געווען
 סורדוטן מיט גרויסע פּאַלעס, וואָס האָבן זיך צעשפּרייט אויפן
 ווינט, מיט רונדיקע קאַלנערס און מיט קעשענעס, ברייטע ווי
 זעק, מאַרינאַרקעס פון גראָבן טוך, צו וועלכע מען האָט על-
 פי רוב געטראָגן אַ היטל מיט אַ מעשענעם קאַנט אַרום דאַשעק;
 קורצע קורטקעס, מיט צוויי קנעפּ אויפן פּלייצע, ווי אַ

פאר אויגן, און מיט א פאר זייטן. וואָס זענען געווען אזוי ווי אויסגעהאקט פון איין מאסע מיט דער האַק פון אַ טשעשלעך. נאָר עטלעכע (נאטירלעך, די יעניקע, וועלכע האָבן געמוזט עסן ביים עק טיש) האָבן געטראָגן יום-טובדיקע בלוועס, ד. ה. מיט אַפגעלייגטע קאלנערס אויף די אַקסעלען, מיט אַ געפאלדע זעטער פלייצע, מיט אַ שמאַלער טאליע און מיט אן אויסגעהאַפּטן גורט.

און די אָנגערקאָמאַלעוועטע העמדער האָבן זיך געוועלפט אויף די ברוסטן, ווי פאנצערס! אַלע זענען געווען אָפגעשאָרן, מיט אָפגעשטאַנענע אויערן, אַלע זענען געווען ריין אָפגעראַזירט; די וואָס זענען אויפגעשטאַנען באַגינען און זיך געראַזירט אינ-זערפֿינסטער, האָבן זיך אַפילו איינגעשניטן אונטערן נאָז אָדער זיך אָפגעריסן אויף די באַקן שטיקער הויט, די גרויס ווי אַ דריי פראַנקעדיקע מטבע; דאָס אַלץ איז אויפֿן וועג צעשלאַמט גע-וואָרן פון ווינט, און ראָזע פלעקן האָבן באַשפּרינקלט די דיקע, ווייסע אויפגעלעבע פנימער.

מחמת דער מאַגיסטראַט האָט זיך געפונען ביי אַ האַלבן מייל פון דער פערמע, איז מען אַוועק צופוס אַהין און צוריק, ווי נאָר די קלויסטער-צערעמאָניע האָט זיך פאַרענדיקט. דער ציג, וואָס האָט זיך תחילת צונויפגעגאסן, ווי אַ בינטע לענטע, וועלכע האָט זיך געשלענגלט דורך די פעלדער איבער אַ שמאַלן שטעגל, צווישן גרינע תבואות, האָט זיך באַלד צעשפּרייט, און זיך איינגעטיילט אין גרופעס; די גרופעס זענען עפטער געבליבן שטיין, כדי צו כאַפן אַ שמועס. פאָרויס איז געגאַנגען גען אַ קלעזמער מיט אפּיל, באַפּוצט מיט קאַלירטע סטענגעס; נאָכדעם האָט געשפּאנט דאָס יונגע פאָר, די עלטערן, פֿריינט, און קרובים; און די קינדער זענען געגאַנגען אין עק; זיי האָבן געריסן קאַרבלימלעך אין די תבואות, אָדער געכאַפט אַ שטיק, אַז קיינער זאָל נישט זען. עמעס קלייד, וואָס איז געווען זייער לאַנג, האָט זיך געשלעפט איבער דער ערד; פון צייט צו צייט פלעגט זי זיך אָפּשטעלן, אונטערהייבן עס אַ ביסל און דעליקאט אַרויסגעצויגן פון די טרוקענע גרעזלעך, צווייגלעך.

און שאַרף האָט בעת מעשה ארץ־פּאָגלעלאָזט די הענט און געוואָרט
 ביז זי וועט עס פאַרענדיקן. דער פּאָטער רואַ, אין אַ נייעם
 זיידענעם היט און אין אַ שוואַרצן פּראָק, וואָס זיינע אַרבעט
 האָבן אים פאַרדעקט די הענט ביז די נעגל, האָט געפירט
 אונטערן אַרעם באַוואַריס מוטער. דער אַלטער באַוואַרי,
 ווידער, וואָס האָט פון גאַנצן האַרצן פיינט געהאַט דידאָזיקע
 כּוּפּיא, איז געקומען פּשוט אין אַ סורדוט, מיט איין שורה קנעפּ,
 אויפן מיליטערישן שטייגער, און באשאַטן מיט ביליקע העכ-
 לעכע ווערטער אַ יונגע בלאַנדע פּויערטע. זי האָט געשאַקלט
 מיטן קאַפּ, זיך גערויטלט און נישט געוויסט וואָס צו ענטפּערן.
 די איבעריקע חתונה-געסט האָבן געשמאָעסט פון זייערע געשעפּטן,
 אָדער געמאַכט חזק איינער פון צווייטן, און זיך מכין געווען
 לכּתחילה צו לאַכן; מען האָט כּסדר געהערט דאָס רימפּלען
 פון קלעזמער, וועלכער האָט געהאַלטן אין איין שפּילן. האָט ער
 נאָר באַמערקט, אז דער עולם איז פאַרבליבן ווייט הינטער אים,
 האָט ער זיך באלד אָפּגעשטעלט, אָפּגעכאַפט דעם אָטעם, לאַנג
 געריבן זיין סמיטשעק מיט קאַניפּאַל, אז די סטרונגעס זאָגן בעסער
 קליינגען, און זיך ווידער אוועקגעלאָזט אין וועג אַריין, אַראָפּ-
 לאַזנדיק און אויפהייבנדיק כּסדר דאָס העלדל פון פּידל, פּדי
 בעסער צו פּילן דעם טאַקט. דאָס רימפּלען פון זעם אינסטרומ-
 מענט פּלעגט פּונדערווייטנס צעיאַנגן די קליינע פּייגעלעך.
 מען האָט סערווירט אַ טיש אין דער שאַפּע, און מען
 האָט אוועקגעשטעלט פּיר טאַצן מיט געבראַנגט, זעקס הינער-
 פּריקאַסע, געזעמפט קאַלב-פּלייש, דריי שעפּסן-פּיסלעך; אינמיטן
 איז געלעגן אַן אויסגעצייכנטער פעטער חזיר, גוט אויסגעבראַטן,
 מיט פּיר וורשטלעך פון שטשאַוּן ביי די זייטן. ביי די עקן
 זענען געשטאַנען קאַראַפּקעס מיט בראַנפּן. דער זיסער עפּל-וויין
 האָט געשוימט אַרום די קאַרקעס, און אַלע גלעזער זענען שוין
 פון פּריער געווען אָנגעפּילט מיט וויין. אויפן געלן קרעם, וואָס
 איז געלעגן אין גרויסע טעלער און געציטערט ביי דער קלענ-
 סטער באַוועגונג פון טיש, זענען געשטאַנען די איניציאַלן פּונם
 יונגן פּאַרף, באַפּוצט מיט אַרנאַמענטן, פאַר די טאַרטן און

מאַנדל־קוכן האָט מען אַראָפּגעבראַכט אַ קאָנדיטער פון איועטאַ. אזוי ווי דאָס איז געווען זיין ערשטער דעביוט אין דידאַזי-קע מקומות, האָט ער זיך זייער געפלייסט; ער האָט אפילו גע-בראַכט צום דעסערט זיינע אָן אייגענע דערפינדונג, פון וועלכער דער עולם איז גאָר נתפעל געוואָרן. די באַזע פון דערדאָזיקער דערפינדונג איז באשטאַנען פון אַ קוואַדראַט פון בלויען קאַרטאָן, און דערויף האָט זיך געהייבן אַ טעמפל מיט פאַרטיקעס, קאַלץ-נאָדעס, גיפסענע סטאַטועטקעס און נישעס, באַפּוצט מיט שטערן פון גאָלדענעם פאַפּיר; אויפן צווייטן שטאַק, ווידער, האט זיך געהייבן אַ טורעם פון סאַוואַיער טייג, אַרומגערינגלט מיט קליי-גע פעסטונגלעך, פון אנגעליקע, מאַנדלען, ראָזשינקעס, שטיקלעך פאַמעראַנצן; און, צולעצט, אויף דער אויבערשטער פּלאַטפאָרמע, וואָס האָט פאַרגעשטעלט מיט זיך אַ גרינע לאַנקע מיט צעוואָר-פענע פעלדן, מיט אַזיערעס פון קאָנפּיטור און מיט שיפן פון ניס-שאַלעכץ. האָט מען געזען אַ קליינעם אַמור, זיך ווייגנדיק אויף אַ שאַקאַל־אָד-הושטאווקע, און אירע ביידע סלופקעס האָבן זיך פאַרענדיקט מיט צוויי בוקעטלעך פון לעבעדיקע רויזן.

מען האָט געגעסן ביז פאַרנאַכט, ווען עמיצער איז אָפּגע-מאַטערט געוואָרן פון זיצן, איז ער אַוועק שפּאַצירן אויפן הויף, אָדער שפּילן אין שייער א פאַרטיע קאַרעק און דערנאָך זיך צוריקגעקערט צום טיש. צום סוף זענען אפילו עטלעכע איינגע-שלאָפן און גענומען שנאַרכן, אָבער ביים קאַזע האָבן אַלע אויפגעלעבט. מען האָט אָנגעהייבן צו זינגען, אַרויסגעוויזן פאַר-שידענע קונצן, געטראָגן משאות, אויפגעהייבן גאַנצע וועגנס אויף די פלייצעס, געשאַטן מיט גלייכווערטלעך, געקושט די דאָ-מען, אינאַוונט, ווען מען האָט געדאַרפט אַוועקפאַרן, האָבן די אָנגעפרעסענע סערד נישט געוואָלט אַריין אין די אָגל־אַבליעס; זיי האָבן געקאַפּעט, זיך אַנידערגעשטעלט אויף די הינטערשטע פיס, געבראַכן דעם געשפּאַן; די באַלעבאַטיס האָבן זיי געשאַלטן אָדער געלאַכט; און אַ גאַנצע נאַכט, ביים שיין פון דער לבנה, האָבן זיך איבער אַלע וועגן געטראָגן קאַטשן און וועגנס; מען איז געפלוין הענדום-פענדום, געשפרונגען איבער גריבער, איז

בער שטיינער, און פאַרשעפּעט קוסטעס ביים וועג; די חייבער
פלעגן זיך ארויסבויען פאַרויס דורך די טירלעך און זיך געכאַפּט
פאַר די לייטשעס.

די וועלכע זענען פאַרבליבן אין בערטאָ, האָבן אַ גאַנצע
נאַכט געשיפּורט אין קיך. די קינדער זענען איינגעשלאָפּן אויף
די בענק.

די פּלע האָט געבעטן דעם טאַטן, מען זאָל איר לאָזן
צורו מיט די וויצן, מיט וועלכע מען איז על פי רוב מכבד אַ
יונג פאַרפּאָלק. אָבער איינער, אַ קרוב, אַ פּיש-סוחר (וואָס
האַט אַפּילו געבראַכט אַ פאַר קאַמבאַלעס אלס דרשה-געשאַנק) האָט
שוין אַפּילו אָנגעהייבן מיטן מויל אַריינצושפּריצן וואַסער דורכֿן
טיר-לאָך, נאָר דער פּאַטער רואַ האָט עס באַמערקט און אים
אַפּגעהאַלטן. ער האָט אים דערקלערט, אַז פאַר דער הויכער
שטעלונג פון זיין איידים פּאַסטן זיך נישט אזעלכע המצאות.
דער קרוב האָט זיך אָבער אַזוי לייכט נישט געלאָזט איבער-
רעדן. טיף אין האַרצן האָט ער חושד געווען דעם פּאַטער
רואַ אין גאווה און האָט זיך צוגעזעצט צו פיר אָדער פינף
געסט, אין אַ ווינקל, וועלכע מען האָט ביים טיש עטלעכע
מאָל איינגעטיילט שלעכטע פאַרציעס פּלייש. איצט זענען זיי
געקומען צו דער דעה, אַז מען האָט זיי שלעכט אויפגענומען
און האָבן זיך דעריבער געשושקעט אויפֿן חשבון פון באַלעבאַס.
מען האָט אים אינדערשטיל געוונטשן, ער זאָל גיין איבער די
הייזער.

די אַלטע באַוואַרי האָט אַ גאַנצן טאָג דאָס מויל נישט
געעפנט. מען האָט זיך מיט איר נישט מישב געווען מכוח
דער שנורס טואַלעט און מכוח דער חתונה; זי איז פרי אַוועק-
געפאַרן. איר מאַן, אַנשטאַט איר נאַכצופאַרן, האָט אָבער געשיקט
אין סען-וויקטאָר נאָך ציגאַרן און גערויכערט ביז טאָג, גיסנדיק
אין זיך גראָג אויף קאַרשן-זאַפּט, אַ געמיש, וואָס איז דעם חתונה-
עולם נישט געזען באַקאַנט און וואָס ס'האַט אים געוואַלדיק דער-
הייבן אין זייערע אויגן.
שאַרל האָט בטבע נישט געהערט צו די פּריילעכע מענטשן,

און דעריבער האָט ער זיך לגמרי נישט אויסגעצייכנט אויף דער
חתונה. ער האָט שוואַך געענטפערט אויף די המצאה־לעך, קאָ-
לאַמבורן, צוויידייטיקע ווערטלעך, קאָמפּלימענטן און פעטע
וויצן, מיט וועלכע מען האָט אים אָנגעהייבן מכבד צו זיין, ווען
מען האָט דערלאָנגט די זאָפּ.

צומאָרגנס אָבער האָט ער געמאַכט דעם איינדרוק פון גאָר
אָן אַנדער מענטש. מען האָט אים גיכער געקענט אָננעמען
פאַר דער נעכטיקער בתולה, בעת די יונגע האָט קיין שום זאַך
נישט אַרויסגעוויזן דאָרט, וווּ מען האָט זיך אויף עפעס געקענט
אָנשטויסן. די סאַמע גיפטיקע האָבן נישט געוואָסט, וואָס צו זאָגן,
און ווען זי איז פאַרבייגעגאַנגען, האָבן זיי אויף איר געקוקט
און בעת-מעשה זיך אומזיסט געבראַכן דעם קאָפּ. אָבער שאַרף
האַט קיין זאַך נישט פאַרבאָרגן. ער האָט זי אָנגערופּן:
מיין ווייבעלע, האָט איר געדוצט, ביי יעדן זיך נאָכגעפרעגט
אויף איר, געזוכט זי אומעטום, אָפט זי אוועקגעפירט אין הויף,
ווי מען האָט אים געקענט זען פֿונדערווייטנס, צווישן די ביימער,
ווי ער האָט איר ארויפגעלייגט די האַנט אויף דער טאַליע, און
אַזוי גייענדיק, מיטן קאָפּ זיך געדריקט צו איר ברוסט-שלייער.
צוויי טעג נאָך דער חתונה זענען מאָן און ווייב אַוואָס-
געפאַרן; צוליב זיינע פאַציענטן האָט שאַרף אויף לאַנג נישט גע-
קענט אַוועקפאַרן. דער פאַטער רואַ האָט זיי אָפגעפירט אין זיין עקי-
פאַזש און זיי באַגלייט ביו וואַטאַנאָויל. דאָ האָט ער א קוש געטאָן זיין
סאָכטער צום לעצטן מאָל, אויסגעשטיגן פון עקיפאַזש און צו-
פּוּס אַוועק אהיים. אָפגעגאַנגען ביי אַ הונדערט טריט, האָט ער
זיך אָפגעשטעלט און, זעענדיק ווי דאָס עקיפאַזש דערווייטערט
זיך און די רעדער דרייען זיך שנעל אין שטויב, האָט ער טיף
אָפגעקרקצט. ער האָט זיך דערמאנט אין זיין חתונה, אין די
אַלטע גוטע צייטן, די ערשטע שוואַנגערשאַפט פון זיין ווייב;
ער איז אויך געווען גליקלעך אין יענעם טאַג, ווען ער האָט זי
צוגענומען פון איר טאַטן צו זיך אהיים, רייטנדיק מיט איר אויפן
פערד איבערן שניי; ס'איז דעמאָלט געווען וויינאַכט, און די
פערדער זענען געלעגן באַדעקט מיט שניי; זי איז געווען היג-

טער אים אויפן פערד, מיט איין האַנט זיך אָנגעהאַלטן אָן אים
און צו דער צווייטער האַנט איז געווען צוגעבונדן אַ קערבל;
דער ווינט האָט באוועגט די לאַנגע שפיצן פון איר נאַרמאַנדי-
שער הויבע, וועלכע האָבן זיך עפטער צוגערירט צו אירע ליפן,
און יעדעס מאָל, ווען ער האָט אויסגעדרייט דעם קאָפּ, האָט ער
געווען לעבן זיך, הינטער זיין פלייצע, איר ראָז פנימל, וואָס
האָט שטיל געשמייכלט אונטער דער גאַלדענער בלעך פון איר
הויבע. כדי צו דערוואַרעמען די פינגער, פלעגט זי אים פון
צייט צו צייט ארוינלייגן די האַנט אין בוזעם. אַך! ווי לאַנג
דאס איז געווען! זייער זון וואָלט שוין איצט אַלט געווען דריי-
סיק יאָר! איצט האָט ער ווידער אויסגעדרייט דעם קאָפּ, אָבער
ער האָט שוין גאַרנישט געזען אויפן וועג. ס'איז אים געהאַרן
אומעטיק, ווי אין אַ אָפגעליידיקטער שטוב; און צארטע זכרונות
האָבן זיך אויסגעמישט מיט שוואַרצע רעיונות אין זיין מוח,
וואס איז געווען פארנעפלט פון דער חתונה, און אים האָט זיך
פארוואָלט פארבייגיין לעבן קלויסטער. ער האָט אָפער מורא
געהאַט, אַז דאָסדאָזיקע בילד וועט אים נאָכמער פארביטערן,
און ער איז אַוועק גלייך אַהיים.

דאָס יונגע פאַרל באַוואַרי איז ארום זעקס אַ זייגער אָנגע-
קומען קיין טאַסט. די שכנים האָבן זיך געשטעלט אין די פענ-
סטער, כדי אָנצוקוקן דעם דאָקטאָרס ווייבל.

די אלטע דינסט איז ארויסגעגאַנגען, זיי באַגריסט, זיך
אַנטשולדיקט, וואָס דאָס עסן איז נאָך גישט פארטיק, און פאַר-
בעטן דער טאָדאָס, זי זאָל זיך דערווייל באַקענען מיט איר
הויז.

V.

דער ציגלנער פראָנט-בנין האָט זיך געצויגן לענגצויס דער
 גאס, אָדער, ריכטיקער, לענגצויס דעם וועג. הינטער דער טיר
 איז געהאַנגען אַ מאַנטל מיט אַ קליינעם קאַלנער, א צוים, אַ
 קאַשקעט פון שוואַרצן לעדער; אין אַ ווינקל, אויף דער ערד איז
 געלעגן אַ פּאַר שיך, נאָך באַדעקט מיט אויסגעטריקנטער בלאַטע;
 רעכטס האט זיך געפונען דער זאַל, ד. ה. דער אפּאַרטאַ-
 מענט, וווּ מען האט געגעסן און פארבראכט. די העל-געלע טאַ-
 פעטן, פארענדיקט אינדערהויך מיט אַ גירליאַנדע פון בלאַסע
 בלומען, האָבן ערטערווייז געציטערט, אַפּשטייענדיק פון דער
 וואַנט; סאָרהאַנגען פון ווייסן פערקאַל מיט אַ רויטן זוים, האָבן
 זיך געקרייצט אויף די סענסטער, און צווישן צוויי פּלאַטינענע
 קאַנדעליאַברעס, אונטער אַוואַלפּאַרביקע קליאַשן, איז אויפן שמאַלן
 קאַמין געשטאַנען אַ זייגער מיט אַ קאַפּ פון אַ היפּאָקראַט. אין
 דער צווייטער זייט קאָרידאָר האָט זיך געפונען שאַרלס קאַבי-
 נעט, אַ קליין חדרל פון אַ זעקס טריט די ברייט. דארט איז גע-
 שטאַנען אַ טיש, דריי שטולן און אַ ביוראָ-פּאַטעל. די בעדער
 פון „פעדיצינישן ווערטער בוך“. וואס זענען נישט גע-
 ווען צעשניטן, אָבער שטאַרק צעקנייטשט פון די פּאַרשידענע
 הענט, דורך וועלכע זיי זענען ביי אַ סך אויספאַרקויפן דורכ-
 געגאַנגען, האבן כמעט אליין באצירט אלע זעקס פּאַליצעס פון
 דעם סאָסנאַוון ביכער-שראַנק. די קיך-ריחות זענען אהער אריינגע-
 גערונגען דורך דער וואנט בשעתן אויפנעמען די פּאַציענטן,
 פונקט ווי אין קיך האט מען געהערט, ווי די פּאַציענטן הוסטן
 אין קאַבינעט און דערצוילן זייערע מעשיות. ווייטער, צום הויף
 צו, נישט ווייט פון די פּערדשטאַלן, איז געשטאַנען אַ גרויסער
 אָפּגעלאָזענער צימער מיט אַן אויוון, וועלכער האט איצט געדינט
 פאַר אַ האַלץ-שטאַל, פאַר אַ קעלער, פאַר אַ שפּיושאַרקע, אָנגע-
 פּאַקט מיט אַלטן אייזן, פּוסטע מעסער, צעבראַכענע דאָרף-מאַ-
 שינעס און אַ סך אנדערע פאַרשטויבטע זאַכן, וועלכע מען האט
 נישט געקענט דערקענען צוואַס זיי האבן אַמאָל גענוצט.

דער גארטן, לענגער-ווי ברייטער, האט זיך געצויגן צווישן צוויי שטרוי-ליימענע ווענט, באדעקט מיט אבריקאסן-שפאלערן, ביז צו דעם שטעכערדיקן פלויס, וועלכער האט אים אָפגעצוימט פון די פעלדער. אינמיטן גארטן איז אויף אַ שטיינערנעם פּיע-דעסטאַל געשטאנען אַ זון-זייגער; פיר בייטן, באווימט מיט וויל-דע רויזן, האבן סימעטריש ארומגערינגלט דעם נוצלעכסן קוואַדראַט פון די גאַרטן-גרינס. טיף אין גאַרטן, אונטער קליינע סאַס-נעס, האט אַ גיפסענער גלח אריינגעקוקט אין אַ תפילה-ספר. עמע איז ארויף אין די אויבערשטע צימערן. דער ערשטער צי-מער איז געווען ליידיק, אָבער אינם צווייטן, אין שלאָף-צימער, אין אַ רויט דראפירט אַלקער, איז געשטאנען אַ בעט פון רויטן האַלץ. אַ שאַכטל, באַדעקט מיט מושלען האט באַפּוצט דעם קאַמאַד; און אויף אַ שרייב-טיש לעבן פענסטער, איז אין אַ קאַראַפּקע געשטאנען אַ בוקעט פון פאַמעראַנען-בלומען, איבערגעבונדן מיט ווייסע אַטאַס-לענטעס. דאס איז געווען דער חתונה-בוקעט, דער בוקעט פון יענער! זי האָט אים באַטראַכט. באַמערקנדיק עס, האט אים שאַרף אַרויפגעטראָגן אויפן בוידעם. שפעטער, זיצנדיק אין פאַטעל, בשעת מען האט אויסגעפאַקט אירע זאַכן, האט עמע געטראַכט פון איר חתונה-בוקעט, וועלכער איז געווען אינגעפאַקט אין אַ שאַכטל, און שטאַרק פאַרחלומט, האט זי זיך געשטעלט די שאַלה, וואָס, אַ שטייגער, וואלט מען מיט אים געטאַן, ווען זי וואלט צופעליק געשטאַרבן.

פון די ערשטע טעג אָן האָט זי געטראַכט פון די שינייים אין שטוב. זי האָט אַראָפּגענומען די קלאַשן פון די קאַנדע-ליאַברעס, געזיטן איבערקלעפן די טאַפּעטן, איבערמאַלן די שטיגן און אַוועקשטעלן בענק לעבן זון-זייגער; זי האָט אפילו געטראַכט פון אַ פּאַנטאַן און פון אַ באַסיין מיט מיש. איר מאַן האָט געוויסט, אַז זי האָט ליב אַרומצופאַרן, האָט ער ביי אַ געלעגנהייט געקויפט אַ קאַבריאַלעט, וועלכער איז מיט זיינע נייע לאַמטערנעס און לעדערנע פליגלען געווען ענלעך צו אַ בילבערי (*).

ער איז געווען גליקלעך, נישט וויסנדיק פון קיין כּוּם
 זאָרג אויף דער וועלט. א מיטאָג מיט איר אַליין, אַ שפּאַצירל
 אָונטצייט אויפן הויפט-טראַקט, א גלעט מיט דער האַנט איבער
 אירע לַאָקן, אַ קוק אויף איר הוט, וואָס איז געהאנגען אויפן
 פענסטער, און נאָך אַנדערע זאַכן, אין וועלכע שאַרל האָט קיינ-
 מאָל נישט געפונען קיין שום פאַרגעניגן. — דאָס אַלץ איז
 איצט געווען אַ קוואַל פון אומענדלעכן גליק. אינדערשרי, אין
 בעט, זייט ביי זייט אויף איין קישן, האָט ער געזען, ווי אַ זון-
 שטראַל גלעט דעם פוך פון אירע ראַזע באַקן, אויף דערהעלפט
 באַדעקט מיט די פליגלען פון איר הויבע. קוקנדיק פונדערגאָנט,
 האָבן אירע אויגן אויסגעזען גרעסער, באַזונדערס, ווען זי האָט
 עטלעכע מאָל אויפגעהייבן אירע ברעמען, ביים אויפכאַפן זיך;
 שוואַרץ אין שאַטן און טונקל-בלוי אין ליכט, האָבן זיי געמאַכט
 דעם איינדרוק, ווי זיי וואַלטן געהאַט עטלעכע פאַכן פאַרב, וואָס
 טיפער, אַלץ געדיכטער, און העלער, וואָס גענטער צו דער אוי-
 בערשטער עמאַל. זיין אויג איז פאַרטרוקען געוואָרן אין די-
 דאָזיקע טיפּקייטן; ער האָט זיך אין זיי געזען גאָר אַ קליי-
 ניטשקן ביז צו די אַקסלען, מיט אַ טיכל אויפן קאַפּ און מיט
 אַ פאַנאנדערעשפילעטע העמד. ער פלעגט אויפשטיין, זי
 פלעגט צוגיין צום פענסטער און זיך צוקוקן, ווי ער פאַרט
 אַזעק; און זי פלעגט בלייבן שטיין, אָנגעלענט אויפן ראַנד,
 צווישן צוויי געראַניום-וואַזאָנעס, אָנגעטאָן אין איר פעניואַר,
 וועלכער האָט זיך געפאַלדעוועט אַרום איר לייב. אויף דער
 גאַס פלעגט שאַרל צובינדן זיינע שפּאַרן; און זי פלעגט גאָך
 פירן מיט אים דעם שמועס פונדערהויך, אָפּפייסנדיק מיט די
 ציין אַ בלימל אָדער אַ בלעטל, וואָס זי האָט אים צוגעוואָרפן—
 און אינדערלופטן איז עס געפלוין, זיך אָפּגעשטעלט, זיך גע-
 דרייט חי פייגל, און איידער עס איז אַראָפּגעפאַלן, האָט עס זיך
 פאַרטשעפעט אין דער צעפלוישטער גרינע פון דער אַלער ווי-
 סער שקאַפּע, וועלכע איז אומבאַוועגלעך געשטאַנען ביי דער
 טיר. פון פערד פלעגט איר שאַרל שיקן אַ קוש; זי פלעגט
 אים ענטפערן מיט דער האַנט. נאָכדעם האָט זי צוגעמאַכט דאָס

פענסטער, און ער איז אַוועקגעפאַרן. און אויפן הויפט-טראַקט, וואָס האָט אומענדלעך געצויגן זיין לאַנגע שטויביקע לענטע, איבער צעגראַבענע וועגן, וווּ די ביימער האָבן פאַרמירט גע- וועלן איבערן קאַפּ, און איבער שטעגן, וווּ די זאַנגען האָבן אים דערגרייכט ביז צו די קני, האָט ער זיך געבאָדן אין זון, וואָס האָבן אים געוואַרעמט די אַקסלען, געזופּט די פּרישע אינ- דערפריענדיקע לופט, מיט א האַרץ, אָנגעזאָפּט מיט תענוג פון דער נאכט, מיט אַ רויקן גייסט און מיט אן אָנגעזעטיקטן גוף. ער האָט גערופן, איבערקייענדיק זיין גליק, ווי די נאַשערס, וועלכע פלייכן זיך נאָכן מיטאַג איינצוהאַלטן דעם געשמאַק פון די אויסגעגעסענע טרופלעס.

וואָסער גליק האָט ער ביז איצט געהאַט אין זיין לעבן ? אפשר די צייט אין דער גימנאַזיע, ווען ער איז געווען איינגע- שלאַסן צווישן די הויכע ווענט, איינער אליין צווישן חברים, וואָס זענען געווען רייכער אָדער שטאַרקער פון אים, וועלכע האָבן געמאַכט חזק פון זיין אויסשפּראַך, געלאַכט פון זיינע בגדים און געגעסן צוקערלעך, וואָס זייערע מאַמעס האָבן געבראַכט אין די מופּטעס? אָדער שפּעטער, ווען ער האָט שטודירט מע- דיצין און קיינמאָל נישט געהאַט קיין פּרוטה צו באַצאַלן פאַר אַ טאַנץ אויף אַ באַל, אָדער אן ארבעטאָרין, וועלכע איז גע- וואָרן זיין געליבטע ? נאָכדעם האָט ער פּערצן חדשים געלעבט מיט אַן אַלמנה, וואָס אירע פיס זענען געווען קאַלט אין בעט, ווי אייז. אָבער איצט באַזיצט ער אויפן גאַנצן לעבן אַ שיינע פּרוי, וואָס ער האָט זי זייער ליב. די גאַנצע וועלט האָט זיך ביי אים פאַרענדיקט הינטער די זיידענע פּאַלדן פון איר קלייד; און ער האָט זיך אפילו פאַרגעוואַרפן, אַז ער האָט זי נישט ליב; ער וואָט זי געוואַלט תּיכּף ווידער זען; ער פלעגט זיך צוריקקערן אַהיים און מיט האַרצקלאַפעניש פלעגט ער ארויפ- גיין אויף די שטיגן; עמע פלעגט זיצן אין שלאַפּזימער ביים טוואַלעט. ער פלעגט זיך צוגנבענען אויף די שפיץ פֿינגער און איר אַ קוש טאַן אין פלייצע; זי פלעגט אויסשריייען. ער האָט זיך נישט געקענט איינהאַלטן און האָט זיך תמיד

בעמוזט צורירן צו איר קעמל, צו אירע רינגען, צו איר קאָפּ-
טיכל; טיילמאָל פלעגט ער איר נעמען קושן אין די באַקן,
אַרער ער פלעגט באשיטן מיט קושן איר נאַקעטע האַנט פון
זי פינגער ביון אַרעם; און זי פלעגט אים אָפּשטויסן, דאָ מיט
אַ געלעכטער, דאָ מיט אַ בייזער מינע, פּונקט ווי מען באַגייט
זיך מיט קינדער, פון וועלכע מען קען זיך נישט אָפּטשעפען.
ביו דער חתונה האָט זי געטראַכט, אַז זי איז פאַרליבט;
אַבער זי האָט נישט געזען דאָס גליק, וואָס דידאָזיקע ליבע
האָט איר געדאַרפט ברענגען, און זי האָט געטראַכט, אַז זי האָט
זיך מסתמא טועה געווען. און עמע האָט זיך געוואָלט דערוויסן,
וואָס די וועלט פאַרשטייט אונטער די ווערטער גליק, תאוה,
שיכרות, פון וועלכע זי פלעגט אַזוי נתפעל ווערן אין די
ביכער.

VI

זי האָט איבערגעלייענט „פאָל און ווירגיניע“ און האָט
געחלומט פון אַ באַמבוס-הייזל, פונם נעגער דאָ מינגאָ,
פונם הונט פּוּדל, און דער עיקר — פון דער זיסער פריינט-
שאפט פון עפעס אַ קליינעם ברודער, וועלכער קלייבט פאר אייך
רויטע פירות פֿון ביימער, וואָס זענען העכער פון אַ גלאָקן-טוֹ-
רעם, אָדער וועלכער לויפט באַרוועס, כדי אייך צו ברענגען אַ
פייגלש נעסטעלע.

ווען זי איז אלט געוואָרן דרייצן יאָר, האָט איר דער
פאָטע אַוועקגעפירט אין שטאָט, כדי אַריינצוגעבן איר אין אַ
מאָנאסטיר. זיי האָבן זיך אָפּגעשטעלט אין אַ שיינק, אין קוואַר-
טאַל סען-זשערווע, וווּ מען האָט זיי דערלאָנגט אונטברויט אויף
געמאָלטע טעלער, וועלכע האָבן געשילדערט די געשיכטע פון
פריילן דע-לאַ-וואַליער. די לעגעדאַרישע דערקלערונגען, ער-

טערהייז צעקראצט פון מעסער. האָבן געלויבט און גערימט די רעליגיע, די צערטלעכקייט פון געפילן און דאָס ברייטע לעבן פון הויף.

אין מאָנאָסטיר האָט זי תחילת זיך נישט געלאָנגוויי-
ליקט. זי האָט זיך גוט געפילט אין דער געזעלשאַפט פון די
גוטע שוועסטער, וועלכע האָבן זי געוואָלט וויילן, און זי געפירט
אין דער קאָפּליצע דורך אַ לאַנגן קאַרידאָר, וואָס האָט זיך אָנגי-
עהייבן פון עס-צימער. זי האָט זיך זייער ווייניק געשפילט
בעת די הפסקות און האָט גוט פאַרשטאַנען דעם קאָטעכיום, און
דעם וויקאַר פלעגט זי תמיד אויסגעצייכנט ענטפערן אויף די
שווערסטע פראַגן. לעבנדיק כסדר אין דער וואַרעמער אַטמאָ-
ספערע פון די קלאָסן און צווישן דיראַזיקע פּאַסע פרויען מיט
די מעשענע צלמים, איז זי ביסלעכווייז אַריינגעפאַלן אין אַ מיס-
טישן רייך, וואָס ווערט אויסגעהויכט פון די מזבח-ריחות, פון
דער פרישקייט פון די הייליקע פּאַנען און פון דעם שיין פון
די ליכט. אנשטאט צו הערן די מעסע, פלעגט זי בעסער אַריינגי-
קוקן אין איר תפילה-ספר און די הייליקע בילדלעך, איינגע-
פאַסט אין בלויע רעמלעך. איר איז געווען געפעלן דאָס קראַנ-
קע שעפעלע, דאָס הייליקע האַרץ, דורכגעשטאַכן מיט שאַרפע
פייִלן, אַרער דער אַרעמער יעזוס, וואָס פאַלט אונטער דער
משא פון זיין צלם. זי האָט געפאַסט אַ גאַנצן טאָג, און גע-
פרווט אָפּטויטן איר גוף. זי פלעגט אויסטראַכטן פאַרשידענע
נדרים.

ווען זי פלעגט גיין צום גלח זיך מתודה זיין, פלעגט זי
אויסטראַכטן פאַרשידענע חטאים, צו קענען דאָרט, אין דער
טונקלער לופט, לענגער קניען, מיט געקרייצטע הענט, צוגע-
דריקט מיטן פנים צו די קראַטעס, הערנדיק דאָס שעפטשען
פון גייסטלעכן. די מיסטישע פאַרגלייכונגען מיט אַ חתן, מיט
אַ מאַן, מיט אַ הימלישן געליבטן, מיט אן אייביקער חתונה
וואָס ווערט תמיד איבערגעחזרט ביי די קלויסטער-דרשות,
האָבן אַריינגעגאַסן אין איר גשמה עפעס אַן אומבאַקאַנטע
מתיקות.

אונטזייט, פאר דער תמילה, פלעגט מען ליינען עפעס פון הייליקע ספרים. אינדערוואכן פלעגט מען ליינען אן איבער-זיכט פון דער הייליקער געשיכטע, אָדער די „שמועסן“ פון אבאט פרייסינג, און זונטיק, צוליב אַפּרו – פראגמענטן פונם „גייסט פון קריסטנטום“. אַך, מיט וואָס פאר אַ חשק האט זי צום ערשטן מאל אויסגעהערט די קלינגענדיקע קלאַגערייען פון דער ראַמאַנטישער מעלאַנכאָליע, וועלכע ווערן איבערגעחזרט דורך אלע ערדישע און הימלישע עכאַס! ווען איר קינדהייט וואָלט אדורכגעלאָפּן אין עפעס אַ געווענליכע, ערגעץ אין אַ סוחר-שע סביבה, וואָלט אפשר איר נשמה זיך געעפנט פאר דער לוי-רישער התפעלות איבער דער נאַטור, אַ זאָך, וואָס מיר ווערן געוואָר בלויז פון ביכער. אָבער זי האט צו גוט געקענט דאס דאָרף; זי האט געוואוסט, ווי עס מעקען שעפּסן. ווי מען מעלדט קי, ווי מען שניירט היי. צוגעוויינט צו רייקע בילדער, האָט עס איר געצויגן צו פאסירונגען. זי האט ליב געהאט דעם ים צוליב זיינע שטורעמס, און צמחים האט זי ליב געהאט נאר דעמאָלט. ווען זיי זענען געווען צעווארפן צווישן חורבות. פון אלץ האט זי אזוי ווי געוואָלט אַרויסציען פּערזענלעכע נוצן; און אלץ, וואָס איר האַרץ פלעגט אוממיטלבאר נישט פארדייען, פלעגט זי אוועקווארפן ווי אַן אומנוצלעכע זאָך, – ווייל איר טעמפּעראַ-מענט איז געווען מער סענטימענטאַל, ווי ארטיסטיש. זוכנדיק צעמאַצעס און נישט קיין פייזאָשן.

אין מאַנאַסטיר איז געווען אַן אַלטע בתולה, וועלכע פלעגט יעדן חודש קומען אויף גאַנצע אכט טעג צו פארריכטן די וועש, פראַטעשירט דורכן אַרציבישאָף, מחמת זי האט אָנגעהערט צו אַן אַלטער פּריצישער משפּחה, וואָס איז רוינירט געוואָרן בעת דער רעוואָלוציע. זי האט געגעסן ביי איין טיש מיט די גוטע שוועס-טער און נאָך יעדן מיטאַג, פאַרן גיין צו דער ארבעט, פלעגט זי מיט זיי פלוידערן. אָפּט פלעגן די תלמידות אנטלויפן פון דער לעק-ציע, פּוילי זיך מיט איר צו זען. זי האט געקענט אויף אויסנ-ווייניק די אלע ליבע-לידלעך פון פאראנגענעם יאַרהונדערט, און זי האט זיי אינדערשטיל צוגעזונגען ביי דער ארבעט. זי

פלעגט דערציילן מעשיות, ניס, אויסגעפירט אין שטאט פאר-
 שידענע שליחותן און די עלטערע מיידלעך געליען בנגיבה א
 ראַמאָן, וועלכן זי האט תמיד געהאט גרייט אין קעשענע פון
 איר פאַרטוך; אין די הפסקות פון דער ארבעט פלעגט די אל-
 טע בתולה שלינגען איין קאפיטל נאָכן צווייטן. די ראַמאָנען
 זענען געווען פול מיט ליבע, מיט געליבטע, מיט פארפאַלגטע
 פרויען, וועלכע פאלן אין חלשות אין אַפגעזונדערטע אַלטאַנעס,
 מיט פאַטשטאַליאָנען, וועלכע ווערן געטויט אויף יעדער סטאציע,
 מיט פערד, וועלכע פאלן אוועק אויף יעדן בלאַט פונם בוך, מיט
 טונקעלע וועלדער, מיט הארץ-קלעמענישן, מיט שבועות, מיט געוויי-
 נען, מיט טרערן, מיט קושן, מיט שיפלעך אין לבנה-ליכט, מיט
 נאַכטיגאלן אין וועלדער, און ריטערס, וואס זענען דרייסט ווי
 לייבן און שטיל ווי שעפסעלעך און דערביי געוואלדיק צניעות-
 דיק, און תמיד פון געקליידט און וויינען, ווי אורנעס. צו
 פופצן יאָר האט עמע גאַנצע זעקס חדשים געשמוצט אירע
 הענט אינם שטויב פון אלטע ביבליאָטעקן. שפעטער, ליינענע-
 דיק וואָלט ער סקאַטן, האָט זי באקומען אַ ליידנשאפט
 צו היסטאָרישע ראַמאָנען, האט געחלומט פון נסיעות, פון געהיימע
 חדרים, פון מינסטרעלן. זי וואלט געוואָלט ווינען אין עפעס אַן
 אַלטן שלאָס, ווי די פאַלאַץ-דאַמען, אין לאַנגע קאַרסעטן, פאר-
 ברענגען זייערע טעג אונטער גאַטישע געוועלפן, אַנלענענדיק
 זיך אויף אַ שטיינערנער פליסע און מיט דער גאַמבע אין האַנט
 קוקן זיי צו, צי ס'באַווייזט זיך נישט פונדערווייטנס אַ ריטער,
 וואָס טראַגט זיך אויף אַ שוואַרץ פערד מיט אַ ווייסן פּעדער
 אין דער הוט. זי האט אין יענער צייט שטארק פארגעטערט מאַריאַ
 סטואַרט און איז געווען באגייסטערט פון אלע באַרימטע אומ-
 גליקלעכע פרויען. זשאַנע ד'אַרק, עלאַאיזע, אַנגעסע סאַרעל, די
 שיינע פּעראַניפּר, קלעמענס, איסאַר האָבן פאר איר געשיינט, ווי
 קאַמעטן אויף די טריבע שטחים פון דער געשיכטע, ווי ס'האַבן,
 דא און דארט, נאָך אנדערע געלויכטן, אָבער פארלירענע אין
 שאַטן, אָן שום צוזאַמענהאַנג צווישן זיך — דער הייליקער לוי

מיט זיין דעמב, באַיאַר, דער גוסס, עטלעכע אַכוריותדיקייט
טיילן פון לוי דעם XI, עטלעכע פרטים פון דער בארטאָלאָמיי-
נאַכט, בעאַרנעס פרענזל, און צווישן דעם אַלעם - די ערי-
נערונגען פון די געמאַלטע טעלער, וווּ לוי דער XIV ווערט
געלויבט און גערימט.

אויף די לעקציעס פון מוזיק, אין די לידלעך, וועלכע
זי האָט געוואָגען, האָט זיך גערעדט וועגן קליינע מלאכים מיט
גאָלדענע פליגלעך, וועגן מאַדאָנעס, וועגן לאַגונעס, וועגן גאַב-
דאָלירן - אַלץ בלאַסע זאָכן מיט אַ באַנאלן סטיל, מיט אַ
נאַרישער מעלאָדיע, אָבער זי האָט אין זיי געפילט עפעס אַ
צוציענדיקע פאַנטאַסמאַגאַריע פון אַ סענטימענטאַלער ווירק-
לעכקייט. עטלעכע פון אירע חברטעס פלעגן ברענגען אין
קלאַס פּרעכטיקע ביכער, וואָס מען האָט זיי צוגעשיקט אויף
יום-טוב. מען האָט זיי געדאַרפט פאַרבאַהאַלטן. ס'איז געווען
נישט פון די לייכטע זאָכן; מען האָט זיי געלייענט אין שלאָף-
צימער, צורירנדיק זיך דעליקאַט צו זייערע שיינע אַטלאַסענע
בענדער, פלעגט זי, אַ פאַרגאַפּטע, צושמידן אירע בליקן צו די
נעמען פון די אומבאַקאַנטע מחברים, וועלכע האָבן על פי רוב
אונטערגעשריבן זייערע ווערק מיטן טיטל גראַף אָדער וויקאַנט.
זי האָט געציטערט, אויפהייבנדיק מיט איר אטעם דאָס
זיידענע פאַפּיר פון די בוך-בילדער, וועלכע פלעגן זיך אַ הייב
טאָן אויף דער העלפט, זיך איינבויען און לאַנגזאַם זיך אַראָפּ-
פאלן צוריק אויפן בלאַט. אָט, הינטער דער באַלוסטראַוע
פון אַ באַלקאָן שטייט אַ יונגערהאַנד אין אַ קורצן מאַנטל און
דריקט צו דער ברוסט אַ יונג מיידל, אין אַ ווייס קלייד מיט
אַ זעקעלע ביים גאַרטל; אָדער גאָר אַנאַנימע פאַרטערטן
פון ענגלישע לעדיס מיט בלאַנדע לאַקן, מיט גרויסע קלאָרע
אויגן, וואָס קוקן אויף אייך פון אונטער זייערען שטרויענעם
הוט. אַנזעענע זענען געלעגן אויסגעצויגן אין זייערע קאַרעטעס,
וועלכע האָבן זיך געטראַגן צווישן פאַרקן, אָנגעפירט דורך צוויי
קליינע קושטערס אין ווייסע הויזן אין פארן געשאַפן איז פא-
רויס געשפּרונגען אַ כאַרט. אַנדערע זענען געווען פאַרטראַכט

אויף א סאָפּע, פאַר אַן אויפגעריסענעם בריוו און געקוקט אויף דער לבנה דורכן האַלב-אַפענעם פענסטער, אויף דער העלמט פארדראפירט מיט אַ שוואַרצן פארהאַנג. נאָיווע בתולות האָבן זיך געקושט מיט אַ טירקלטיוב דורך די קראַטעס פון אַ גאַ-טישן שטייגל, אָדער איינגעבויגן מיט אַ שמייכל דעם קאָפּ אויפן אַקסל, האָבן זיי געצופט מאַרגאַריטקעלעך מיט זייערע דינע פינגער. אויפגעהייבן ביי די שפיצן, ווי די נעזלעך פון שיר. און איר זענט דאָרט אויך געווען, טולטאַנען מיט לאַנגע, לילקעס, אָפּגעחלשטע אונטער די אַלטאַנעס, אין די אַרעמס פון באַיאַדערעס, און גויאַרן, און טערקישע שווערדן, און גרי-כישע פאסקעס, און באַזונדערס איר, אָפּגעבליאַקירטע פיינזושן פון די פאַרפישופטע לענדער, וועלכע באַווייזן אונדז גלייבצייטיק אי פאַלמען, אי סאָסנעס, אַ טיגער אויף רעכטס און אַן לייב אויף לינקס, טאַטערישע מינאַרעטן אויפן האַריזאָנט או-רוימישע חורבות אין פראנט, און נאָכדעם אויסגעצויגענע קעמ-לען; - דאָס אַלץ, איינגעפאַסט אין אַ בתולה-וואַלד, וווּ עס איז זויבער און ריין, מיט אַ גרויסן זון-שטראַל, וואָס פאַלט אַריין גלייך אין וואַסער, און אויפן גרוי-שטאַלענעם פאַך שייַלן זיך אויס דאָ און דאָרט די ווייסע פלעקן פון שווימענדיקע שוואַנען.

און דאָס לעמפל מיטן אַבאָזשור, וואָס הענגט אויף דער וואַנט איבער עמעס קאָפּ, האָט באַלויבטן די דאָזיקע אַלע בילדער פון דער וועלט, וועלכע זענען איינס נאָכן צווייטן פאַרבייגעגאַנגען טאַר אירע אויגן, ביי דער טויטער שוילקייט פון דעם שלאָף-צימער און ביי אַ ווייטן גערויש פון עפעס אַ פיאַקער, וועלכער האָט זיך נאָך געקוילערט אויף די בולוואַרן. ווען איר מוטער איז געשטאַרבן, האָט זי די ערשטע טעג זייער פיל געוויינט. זי האָט באַשטעלט אַ בילד פון די האַר פון דער פאַרשטאַרבענער, און אין אַ בריוו, וואָס זי האָט געשריבן קיין בערטאָ, פול מיט טרויערדיקע רעזונות איבערן לעבן, האָט זי געפאַדערט, מען זאָל זי מקבר זיין אינס-וועלפן קבר. דער אַלטער האָט געמיינט, אַז זי איז קראַנק.

איז ער אַראָפּגעקומען צו איר. טיף אין האַרצן איז עמע געווען צעפּרייך, פּילנדיק, אַז זי האָט זיך מיטאַמאַל דערהייבן צו דעם זעלטענעם אידעאַל פּון די בלאַסע וועזנס, האָט זענען נישט צו טריסלעך פאַר אַ פשוט האַרץ. זי איז אַרויף אויף אַ צמאַרטינס וועגן, זי האָט געהערט קלאַנגען פּון האַרפעס אויף אזיערעס, די לעצטע שירה פּון שטאַרבנדיקע שוואַנען, דעם שאַרף פּון פּאַלנדיקע בלעטער, דעם הימן פּון אומשוילדיקע בתולות, וואָס פּליען אַרויף אויפן הימל, און די מעכטיקע שטים פּון בורא, וואָס שאַלט איבער טאָלן. דאָס אַלץ איז איר סוף פּל סוף פאַרמיאוסט געוואָרן. זי האָט זיך נישט געוואָלט מודה זיין, איז זי ווייטער פאַרבליבן אין דעם צושטאַנד, צוערשט אויס רגילות, דערנאָך פּון אַמביציע, און צום סוף האָט זי מיט גרויס חידוש דערפּילט, אַז זי האָט זיך אינגאַנצן באַרויקט און אז אין האַרצן טראַגט זי אַזוי ווייניק צער, וויפּל קנייטשן אויף איר שטערן.

די גוטע מאַנאַשקעס, וועלכע האָבן אַזויפיל גערעדט וועגן איר באַרן, האָבן זיך אַרומגעזען, צו זייער גרויסן חידוש, אַז פּריילן רואַ גלייטשט זיך אַרויס פּון זייער השגחה. און מחמת, זיי האָבן איר אַזוי פיל אַנגעזעטיקט מיט זייער פּרומקייט, מיט זייערע תּפילות, דרשות, אַזויפיל אין איר אַריינגערעדט וועגן דעם, אַז מען דאַרף שעצן און אַכטן היי-ליקע און מאַרטירער, און געגעבן אַזויפיל גוטע עצות וועגן דער ריינקייט פּון גוף און וועגן דער רעטונג פּון דער נשמת, אַז זי איז געוואָרן, ווי אַ פּערד, וואָס מען ציט פאַרן צוים; זי האָט זיך אַבער פּלוצלונג אָפּגעשטעלט און די צוים איז איר אַרויסגעפּאַלן פּון מויל, דערדאָזיקער שכל, וואָס איז קיינ-מאַל נישט מיטגעשליפעט געוואָרן פּון אירע געמילן, וואָס האָט ליב געהאַט דעם קלויסטער פאַר זיינע בלומען, די מוזיק פאַר די חערטער פּון ראַמאַנסן און די לייטעראַטור פאַר אירע תּאוותדיקע אויפּגענוגען, האָט אַבער פּראַטעסטירט קעגן די שודות פּון גלויבן און איז געווען זייער אויפּגעזעצט קעגן דער דיסציפּלין, וועלכע זי האָט פּיינט געהאַט מיט לייב און לעבן.

ווען דער טאטע האָט זי ארויסגענומען פון פענסיאָן, האָט קיי-
נער נישט באַדויערט, וואָס זי פאַרט אוועק. די אָנפירערין
האָט אַפילו איינגעפונען, אז די לעצטע צייט האָט זי זיך באַ-
צויגן מיט ביטול צו אַלעמען.

געקומען אהיים, איז עמען תחילת זייער געפעלן געווען
צו באַלעבאָטעווען איבער דער דינערשאַפֿט, באַלד אָבער איז
איר נמאס געוואָרן דאָס דאָרף און זי האָט אָנגעהייבן בענקען
נאָכן מאַנאַסטיר. ווען שאַרל איז צום ערשטן מאָל אָנגעקומען
קיין בערטאָ, האָט זי געקוקט אויף זיך, ווי אויף אַן איבער-
געזעטיקטער, וואָס ווייסט אַלץ און קען שוין מער גאַרנישט
פילן.

אָבער די שטרעבונג איבערצוטוישן דעם מצב, אָדער
אפשר די אויפרעגונג, וואָס איז אַרויסגערופן געוואָרן דורך
דעמדאָזיקן מאַנספיל, איז געווען גענוג, זי זאָל זיך אַליין איינ-
רעדן, אז זי האָט סוף פֿל סוף דאָך דערשפירט יענע מערק-
ווירדיקע תּאָחה, וועלכע האָט ביז אַהער, פּונקט ווי א ריזיקער
פּויגל מיט ראזס פּעדערן, געשוועבט איבער איר, אינם גלאַנץ
פון פּאַעטישן חיים; און זי האָט זיך נישט געקענט פאַר-
שטעלן, אז דידאָזיקע מנוחה, אין וועלכער זי איז איצט אַרייַנ-
געפאַלן זאָל זיין דאָס גליק, וועגן וועלכן זי האָט געחלומט.

VII

צייטנווייז האָט זי זיך דערמאַנט, אַ די שענסטע טעג
אין איר לעבן זענען דאָך געווען די אַזויגערופענע האַניק-
חדשים. פּדי צו פאַרוזכן זייער זיסקייט, האָט מען, בלי ספק,
געדאַרפט זיך אַוועקלאָזן אין יענע לענדער מיט קלינגענדיקע
נעמען, ווי די טעג נאָך דער חתונה גייען פאַרביי אין אַ פאַר-
חלומטער זיסקייט. אין אַ פּאַסט-קאַרטע, הינטער בלויע ווייזע-

צע פארהאנגען, הייבט מען זיך אויף טריט ביי טריט איבער
שטיינערנע וועגן, צוהערנדיק זיך צום געזאנג פונם פאטשטאליאָן.
וועלכער קלינגט אָפּ אין די בערג צוזאמען מיט די שאַף-גלעק-
לעך און מיטן טויבן גערויש פונם וואַסער-פאַל. ווען די זון
גייט אונטער, פֿילט מען דעם ריח פון פאָמעראַנצן אויף די
ברעגן פון גאַלף; נאָכדעם, אין אָונט, אויף דער טעראַסע פון
די ווילעס, האַלט מען די האַנט פון געליבטן, מען קוקט אויף
די שטערן און מען בויט לופטשלעסער. איר האָט זיך געדאַכט,
אַז אויף זער ערד זענען פאַרצן אַזעלכע ערטער, וווּ דאָס
גליק שפּראַצט אַרויס, פונקט ווי צמחים, וואָס וואַקסן אויף
איין אָרט און נישט ערגעץ אַנדערש. פאַרוואָס זאָל זי זיך נישט
קענען אַוועקשטעלן אויף א באַלקאָן פון אַ שווייצאַרישער כאַט-
קע, אָדער פאַרשליסן איר אומעט אין עפעס אַ שאַטלענדישן
קאַטעדוזש, צוזאמען מיט אַ מאַן, וואָס טראַגט אַ שוואַרצן סאַמע-
טענעם מאַנטל מיט לאַנגע פאַלעס, ברייטע ווייטע שטייול, א
שפיציקן הוט און געזוימטע מאַנושעטן?

ס'קען זיין, אַז זי האָט געוואָלט עמעצן אָנפאַרטרויען די
אַלע געדאַנקען. אָבער ווי גיט מען איבער אַט דעם לופטיק-
צאַרטן אומעט, וואָס ענדערט זיין געשטאַלט, ווי דער וואַלקן
און וואָס טראַגט זיך דורך ווי אַ ווינט? זי האָט נישט געהאַט
קיין ווערטער, קיין צופאַל, קיין מוט.

אָבער ווען שאַרל וואַלט נאָר געוואָלט, ווען ס'וואַלט אים
איינגעפאַלן אַ חשד, ווען זיין בליק וואַלט זיך כאַטש איינמאָל
באַגעגנט מיט איר געדאַנק, וואַלט אַט די גאַנצע פּוילקייט אָפּ-
נעפּאַלן פון איר האַרץ, פונקט ווי ס'פאַלן אָפּ די צייטיקע
פירות פון בוים, ווען מען רירט זיך צו צו אים. אָבער וואָס
מער עס האָט זיך אַנטפלעקט די אינעווייניקסטע זייט פון זייער
לעבן, אַלץ טיפּער איז געוואָרן דער תהום, וואָס האָט זיי צעשיידט.
שארלס שמועס איז געווען פּלאַך, ווי דער גאַס-טראַטוואַר,
און זיינע אויסגעריבענע געדאַנקען האָבן זיך אויף דעמדאָיקן
טראַטוואַר באַוועגט אין זייערע טאַג-טעגלעכע פאַרפּן, נישט
אַרויסרופנדיק קיין שטאַרקע איבערלעבונגען, קיין שמייכל, קיין

חלומות. ער האָט געוואָגט, אַז בשעת ער האָט געוווינט אין רואן, איז ער קיינמאָל נישט געווען נייגעריק צו גיין אַ קוק סאָן אין טעאָטער אויף די פאַרזער אַקטיאָרן. ער האָט נישט געקענט שווימען, פעכטן, שיסן פֿון אַ פּיסטאלעט, און איינמאָל האָט ער איר אפילו נישט געקענט דערקלערן עפעס אַ טערמין, וואָס זי האָט אויסגעפונען אין אַ ראַמאָן.

אַבער צי דאָרף אַ מאַנספּיל נישט וויסן אַלץ, זיין געשיקט אין פאַרשידענע ספּאָרטן, קענען אַריינפירן אַ פרוי אין ליידיג-שאַפטלעכער ענערגיע, אין דער ראַפּינירטיקייט פֿון לעבן און אַנדערע סודות? אַבער ער, איר מאַן, האָט גאַרנישט געלערנט, גאַר-נישט געקענט און גאַרנישט פאַרלאַנגט. זי האָט געמיינט אַז זי איז גליקלעך; און זי איז אויף אים געווען אין פעס פאַר זיין רויקייט, פאַר זיין צעפּרידענער טעמפּקייט, אפילו פאַר דאָס גליק, וואָס זי האָט אים געגעבן.

עפּטער פלעגט זי צייכענען; שאַרף האָט לייב געהאַט צו שטיין הינטער איר און זיך צוקוקן, ווי זי שטייט איבערגעבוּיגן איבערן פאַפּיר, זשמורעט מיט די אויגן, כדי בעסער צו זען איר אַרבעט, אָדער מיטן פינגער פלעגט זי מאַכן קייקלעך פֿון ווייכן ברויט. ביים קלאַוויר, ווידער, פלעגט ער האַפּן גרויס תּענוג דערפֿון, וואָס אירע פינגער פלעגן לויפן שנעל איבער די קלאַווישן. מיט גרויס זיכערקייט פלעגט זי אַ קלאַפּ טאָן איבער די קלאַווישן און, נישט איבעררייסנדיק, אַדורכלויפן איבער דער גאַנצער קלאַוויאַטור, פֿון אונטן ביז אַרויף. און דער אַלטער אינסטרומענט מיט די צע-טרייטלע סטרונעס האָט געדונערט איבערן גאַנצן דאָרף, אויב די פענסטער פלעגן זיין אָפֿן; און נישט איינמאָל פלעגט דער פּאַליציי-שרייבער, פאַרבייגייענדיק איבערן הויפט-וועג, אָן אַ היטל, אין שטעקשיך, בלייבן שטיין מיט אַ פאַפּיר אין דער האַנט און זיך צוהערן צו דער מוזיק.

נישט געקוקט אויף דעם אַלעם, האָט אַבער עמע אויך גע-קענט פירן דאָס הויז. די פאַציענטן פלעגט זי אין בריוועלעך צו-שיקן די חשבונות פאַר די וויזטן, אַבער אַזוי דפּלאַמאַטיש אָנגע-שריבן, אַז ס'האַט זיי לגמרי געפּעלט דער סוחרישער טאָן. פלעגט

עמעצער קומען זונטיק צו מיטאָג, פלעגט זי תמיד אויסגעפינען עפעס
אן עקסטרע-מאָל; זי האָט געקענט אויסלייגן אויף וויין-פלעטער
גאַנצע פיראַמין פון פירות, און קאָנפֿיטורן האָט זי דערלאָנגט אין
סלויען איבערגעדרייט אויף טעלער, און האָט אָפֿילו געטראַכט צו
קויפן ספעציעלע מכשירים, מען זאָל קענען אויסשווינקען דאָס
מול נאָכן דעסערט. דאָס אַלץ האָט אַרויסגערופן גרויס דרך-ארץ
צו דער משפּחה באַוואַרי.

האַבנדיק אזאָ ווייב, האָט שאַרף אַליין גענומען קוקן אויף
זיך מיט גרויס דרך-ארץ. אין זאל פלעגט ער עפטער באַווייזן
מיט שטאַלץ אירע צוויי בלייפעדער-סקיצן, וועלכע ער האָט געגעבן
איינפאַסן אין צוויי משונה-ברייטע ראַמען און זיי אויפגעהאַנגען
אויף דער וואַנט אויף לאַנגע גרינע לענטעס. אַרויסגייענדיק פון
קלויסטער פון דער מעסע, פלעגט מען אים זען שטיין אויף דער
שוועל אין שיינע אויסגעהאַפטע שטעקשיך.

ער פלעגט קומען שפעט אַהיים, צען אַ זייגעל און אַמאָל
אויך צוועלף. ער פלעגט זיין הונגעריק, אין מחמת די דינסט איז
שוין געשרלאָפן, פלעגט אים עמע דערלאָנגען עסן. ער פלעגט אויס-
טאָן זיין סורדוט, פדי זיך פרייער צו פילן. ער פלעגט איר אויס-
רעכענען כסדר אַלע מענטשן, וועלכע ער האָט באַגעגנט, אַלע דער-
פער, וווּ ער איז געווען, אַלע רעצעפטן, וועלכע ער האָט פאַרשריבן
און, שטאַרק צעפרידן מיט זיך, פלעגט ער אויפעסן די רעשטלעך
פלייש, אָפגעשיילט דעם קעז, אויפגעגעסן אַן עפל, אויסגעטרונקען
וויין, נאָכדעם אוועק אין בעט, זיך אויסגעצויגן אויפן פלייצע און
גענומען כראַפּען.

ער איז געווען צוגעוויינט צו שלאָפן אין אַ נאַכט־מיץ אָבער
דער פולאַר פלעגט זיך ביי אים נישט האַלטן אויף די אויערן;
דעריבער האָט ער אינדערפרי געהאַט צעפֿלוישטע האָר, באַדעקט
מיט פוך פונם קישן, וואָס זיינע בענדלעך פלעגן זיך ביינאַכט אויפ-
בינדן. ער פלעגט תמיד טראָגן גרויסע שטיוול מיט צוויי פאַלדן
ביים פוס-בויג, אָבער די כאַלצווע איז געשטאַנען גלייך, פונקט ווי
אויף אַ הילצערנעם פוס. ער פלעגט זאָגן, אַז פאַר אַ דאָרף
איז עס גענוג.

זיין מאַמע איז געווען צעפרידן מיט דערדאָזיקער שפּאַרזאַם קייט; זי פלעגט קומען צו זיי, ווי פריער, דער עיקר אָבער נאָך אַ מחלוקה אין שטוב; און דאָך איז די מאַמע-באַוואַרי נישט גע-ווען שטאַרק גענייגט צו דער שנור. זי האָט געהאַלטן, אז אירע מאַנירן זענען צו פרייטע פאַר זייער מצב; האַלץ, צוקער און ליכט פלעגן זיי פאַרניצן ווי די גרעסטע נגידים, אין די קוילן, וואָס מען פלעגט פאַרברענען אין קיך, וואָלטן גע-קלעקט אויף גאַנצע פינפּאונצוואַנציק מאַכלים! זי האָט איינגעלייגט די וועש אין שאַפּע און געלערנט איר, ווי אזוי אָפּצוהיטן דעם קצב, ווען ער ברענגט פלייש. עמע פלעגט אויסהערן די לעקציעס און די מאַמע באַוואַרי האָט זיי געשאטן פּויל אַרבל. און די ווער-טער „מין טאַכטער“ און „מין מאַמע“ האָט מען געהערט אַ גאַנצן טאָג; זיי זענען באַגלייט געוואָרן מיט אַ לייכטן ציטער פּויל די ליפּן; יעדע פּויל זיי האָט געשאַטן מיט זיסע ווערטער, אָבער די שטימע האָט בעת מעשה געציטערט פּויל כּעס.

ווען זיין ערשטע ווייב, מאַדאַם דיביק, האָט געלעבט, האָט די אַלטע באַוואַרי זיך געפילט אויפן פּערד; אָבער איצט האָט זי זיין ליבע צו עמען באַטראַכט, ווי אַ פאַרראט קעגן איר ליבע, פּונקט ווי מען וואָלט ביי איר צוגענומען עטוואַס אזוינס וואָס האָט פּלוז צו איר אָנגעהערט; און זי האָט זיך צוגעקוקט צום גליק פּויל איר זון מיט אַ טרויעריקן שטילשווייגן, ווי אַ רוינירטער וואָס קוקט אַריין דורך די שויבן אויף די-יעניקע, וועלכע האָבן זיך איינגע-אַרדנט ביי אים אין שטוב. אומישנע האָט זי אים אָפּט דערמאַנט דעם עבר און אזויאַרום מרמז געווען אויף די צרות און יסורים, וואָס זי איז צוליב אים אויסגעשטאַנען און, פאַרגלייכנדיק זיי מיט עמעס זאַרגלאַזיקייט, איז זי אַלעמאַל געקומען צו דעם אויספיר, אז עמע איז גאַרנישט ווערט, מען זאָל זי אזוי פאַרגעטערן.

שאַרל האָט נישט געוואוסט וואָס דערויף צו ענטפּערן; ער האָט געהאַט גרויס דרך-ארץ פאַר זיין מאַמען, אָבער ער האָט שטאַרק גע-לייבט זיין ווייב; די מיינונג פּויל דער ערשטער איז פאַר אים גע-ווען אומבאַשטרייטלעך, אָבער דאָך איז די צווייטע געשטאַנען הע-בער פּויל יעדן פאַרווירף. ווען די מאַמע איז איועקגעפאַרן, האָט

ער איר געפרוהט פארזיכטיק אריינזארפן עטלעכע פאמערקונגען, וועלכע ער האָט געהערט פון דער מאמען; אָבער עמע האָט אים מיט איין וואָרט באַווין, אז ער איז זיך טועה און האָט אים אָפּגעשיקט צו די פּאַציענטן.

שטיצנדיק זיך אויף די טעעאָריעס, אין וועלכע זי האָט געגלויבט, האָט זי געוואָלט דערוועקן אין זיך ליבע. ביים שיין פון דער לבנה. אין גאָרטן, האָט זי דעקלאַמירט אַלע לייַדשאַפטלעכע לידלעך, וועלכע זי האָט געקענט אויף אויסגווייניק און אַ פאַרבענקטע געזונגען מעלאַנכאָלישע אַדאָדזשיאַס; אָבער זי איז נאָכדעם פאַרבליבן אַזוי רויק ווי פּריער, און שאַרף איז דערפון נישט געוואָרן מער פאַרליבט און נישט מער גערירט.

אומזיסט האָט זי געוואָלט עטלעכע מאַל פאַרוואַרפן אַ פּונק אין זיין האַרץ, וואָס איז אָבער געווען אומפּעיק צו פאַרשטיין דאָס. וואָס זי האָט אַליין נישט איבערגעלעבט, ווי עס האָט נישט געקענט גלויבן אין דעם, וואָס ס'האָט זיך נישט אויסגעדריקט אין באַנאַלע פאַרמען, און עמע האָט זיך שנעל איבערצייגט, אז אין שאַרף לייַדשאַפט ליגט נישט עפעס אומגעוויינלעכס. זיין ליבע-עקסטאַז איז וואַכעדיק געוואָרן. ער האָט זי געקושט אין באַשטימטע שעהן. ס'איז ביי אים געוואָרן אַ געוויינהייט, פּונקט ווי אַלע אַנדערע געוויינהייטן, הייַט, הי אַ גענוי באַשטימטער דעסערט נאָך אַן איינטאָניקן מיטאַג.

אַ געוויסער וואַלד-שומר, וועלכן דער דאָקטאָר האָט אויסגעהיילט פון אַ לונגען-אַנצינדונג, האָט געשענקט דער מאַדאַם אַ קליינעם איטאַליענישן כאַרטעלע; זי פלעגט עס בעמען מיט זיך אויפן שפּאַציר; עפטער פלעגט זי שפּאַצירן, כדי אַ מינוט צו פאַרבלייבן אַליין און נישט צו האָבן תּמיד פאַר די אויגן דעמוזעלבן גאָרטן מיט דעם שטויביקן וועג.

זי פלעגט צוגיין ביז דעם באַנווילער וועלדל, לעבן אַ פאַרלאָזטן פּאָויליאָן, וועלכער האָט ביי דער זייט פון די פעלדער פאַרמירט אַ ווינקל אין אַ מויער. אין אַ גראָבן, האָבן געוואַקסן צווישן גראָזן לאַנגע ראָרן מיט שניידנדיקע פלעטער. צוערשט האָט זי זיך אַרומגעקוקט אין אַלע זייטן, צו

י'האָט זיך באַרנישט פאַרענדערט פון דער צייט אָן, ווען זי
איז דאָ געווען צום לעצטן מאָל. אָבער אַלץ האָט זי געפּוּ-
נען אויפן זעלבן אָרט — די פינגער=קרויט, די געלע לעוו-
קאָען, די הויפּנס פּאַקשיווע אַרום די גרויסע שטיינער און גאַנ-
צע פּלעקן מאַך לענגאויס די דריי פּענסטער, אויף וועלכע די
ילאָדנס, תמיד צוגעמאַכטע, זענען צעפּוילן געוואָרן און זיך גע-
שאַטן אונטער די פּאַרוש ווערטע אייזערנע ריגלען. ציערשט
האָט איר געדאַנק אַרומגעבלאַנקעט אן א ציף, פּונקט ווי איר
הינטל, וואָס איז אַרומגעלאָפּן איבער די פעלדער, געבילט אויף
געלע זומער-פּייגעלעך, זיך געיאָגט נאָך פעלד-מיז, אַדער גע-
צופּט מאַן ביים ברעג פון אַ תּבוואה-פעלד. נאָכדעם האָבן זיך
אירע רעיונות ביסלעכווייז אויסגעלייטערט, זי האָט זיך אַנידער-
געזעצט אויפן גראָן, און קלאַפּנדיק שטיל מיטן שפיץ שורעם
אויף דער ערד, האָט זי געזוּרט :

— אַך, גאָט מיינער ! צו וואס האָב איך חתונה געהאַט ?
זי האָט זיך געשטעלט אַ פּראגע, צי האָט נישט געקענט
זיין דער פּאַל, זי זאָל זיך, ביי אַנדערע באַדינגונגען, טרעפּן
מיט אַן אַנדער מאַנסביל ; און זי האָט געפרוּווט זיך פּאַרצו-
שטעלן די נישט געשענע פּאַסירונגען, דאָסדאָזיקע אַנדערע
לעבן, דעמדאָזיקן מאַן, וועלכן זי האָט אינגאַנצן נישט געקענט.
און, באמת, קיינער איז נישט געווען ענלעך צו דעם. ער האָט
געקענט זיין שייך, קלוג, עלעגאַנט, רייצנדיק — אַזעלכע. ווי עס
זענען בלייבספּאך געווען די יעניקע, מיט וועלכע איר הברטעס
פון מאַנאַסטיר האָבן חתונה געהאַט. ווי גייט עס זיי איצט ?
אין שטאַט, אין גערויש פון די גאַסן, אין הרהא פון די טע-
אטערס און דעם גלאַנץ פון די באַלן, פירן זיי אַ לעבן, וווּ
דאָס האַרץ צעוואַקסט זיך און עס צעפּלייטן זיך די געפּוילן.
אָבער איר לעבן איז קאַלט, ווי אַ בוידעם, וואָס זיינע פּענ-
סער גייען אַרויס אין דער צפּון-זייט, און אַן אומעט, באַדעקט
איר שטיל, פּונקט ווי אַ שפּין מיט שפינוועבס, אַלע ווינקעלעך פון
איר האַרץ. זי האָט זיך דערמאַנט אן די טעג, ווען מען האָט גע-
טיילט די פּריוון, ווי זי איז אַרויף אויף דער עסטראַדע נאָך אירע

קליינע קרענצלעך. זי איז געווען זייער שיין, די האָר פאַרפֿלאַכטן אין אַ צאַפּ, און געטראַגן האָט זי אַ ווייס קלייד און אַפּענע פרוי-זעלענע פּאנטאַפֿל. ווען זי האָט זיך אומגעקערט אויף איר אָרט, האָבן זיך מאַנסלייט פאַרנייגט פאַר איר און איר געמאַכט קאַמפּ-לימענטן; דער הויף איז געווען פול מיט קאַרעטעס, דורך די טיר-לעך האָט מען איר געשיקט „זיי-געוונטן“; דער לערער פון מי-זיק, וואָס איז פאַרבייגעגאַנגען מיט זיין פידל, האָט זי פאַגריסט. אך, ווי לאַנג דאָס איז געווען! ווי לאַנג דאָס אַלץ האָט פאַ-סירט!

זי האָט צוגערופן דושאַלין, גענומען אים אויף די קני און דורכגעפירט אירע פינגער איבער זיין לאַנג דין קעפֿל, זאָגנדיק: — טו אַ קוש דיין באַלעבאַסטע, דושאַלי, דו האסט דאָך נישט קיין דאגות.

און קוקנדיק אויף דעם אומעטיקן פּיסקל פון דער פיינער חיה, וואָס האָט אַפּגעגענעצט מיט אַ לאַנגן גענעץ, האָט זי געמאַכט אַ פאַרגלייך צווישן איר און זיך, און בעת מעשה הויך גערעדט צו איר, ווי מען רעדט מיט אַ פאַרבענקטן מענטשן, וועלכן מען וויל טרייסטן.

טיילמאָל האָט זיך אויפגעהייבן אַ ווינט; אַ ים־ווינט וואָס האָט זיך אַדורכגעטראַגן איבערן פֿליין פון קאָ, און אויסגעשאַטן אויף די ווייטע פעלדער דעם געזאַלצענעם ריח פון ים. די ראָרן האָבן זיך איינגעבויגן נידעריק ביז צו דער ערד, און איבער די בוק-בלעטער האָט זיך דורכגעטראַגן אַ פלעצלעכער ציטער. אָבער דאָרט, אויבן, אינדערהויך, האָבן די שפיצן זיך פסדר געשאַקלט און גערוישט. עמע פלעגט גוט איינהילן אירע אַקסלען אין שאַל און פלעגט זיך אויפהייבן.

אַ גרינער שטראַל, וועלכער פלעגט זיך דורכשלאַגן דורך די בלעטער פון דער אַלעע, פלעגט באַלייכטן דעם קורצן מאָר, וואָס האָט לייכט געסקריפעט אונטער אירע פיס. די זון האָט זיך געזעצט; דער הימל איז געווען רויט צווישן די צווייגן, און די גלייכע ביימער-שטאַמען, אויסגעשטעלט אין אַ גלייכער לי-ניע, האָבן געמאַכט דעם איינדרוק פון אַ טונקלער קאַלאַנאדע.

זעלכע האָט זיך אויסגעשיילט אויף אַ גאָלדענעם פּאַן; אַ שרעק
האָט איר אַרומגעכאַפּט, זי האָט אַ רוף געטאָן דוּשאַלין, און
אדזש שנעל קיין טאָסט מיטן הויפט=וועג, נאָכדעם, אינדערהיים,
זיך אריינגעזעצט אין פאטעל און אַ גאַנצן אָונט קיין איינציק
וואָרט נישט אַרויסגערעדט.

אַבער סוף סעפטעמבער, איז אין איר לעבן פאַרגעקומען
עפעס אַן אויסערעוויינלעכער פּאַל. זי האָט באַקומען אַן איינלאַ-
דונג קיין וואָביעסאַר, צום מאַרקיו ד'אַנדערוויליע.

זייענדיק אַ מלוכה=סעקרעטאַר אין די רעסטאָוראַציע=צייטן,
האָט דער מאַרקיו איצט געוואָלט באַנייען זיין פּאַליטישע טעטי-
קייט, און דעריבער האָט ער אָנגעהייבן צוצוגרייטן זיין קאַנדידאַטור
צו דער דעפּוטאַטן=פּאַלאַטע. ווינטער האָט ער מיט אַ בריי-
טער האַנט צעטיילט האַלץ, און אין גענעראַל=ראַט האָט ער
תמיד מיט גרויס היץ געפּאָדערט — מען זאָל בויען נייע וועגן
אין זיין געגנט. בעת די גרויסע היצן האָט זיך אים געמאַכט
אַ געשוויר אין מויל; שאַרל האָט אים ממש על פי נס
געראַטעוועט, עפענענדיק דעם געשוויר מיט אַ לאַנצעט. זיין
פאַרוואַלטער, וואָס איז געקומען קיין טאָסט, צו באַזאָלן פאַר
דער אָפּעראַציע, האָט אינאַחנט דערציילט, אַז ער האָט געזען
אין דעם דאָקטאָרס גאַרטן פּרעכטיקע קאַרשן. אַזוי היי די
קאַרשן האָבן שלעכט געוואָקסן אין וואָביעסאַר, האָט דער מסיע
מאַרקיו געבעטן עטלעכע יונגע בימלעך ביי באַוואַרין, און נאָכ-
דעם האָט ער געהאַלטן פאַר זיין חוב אָפּצודאַנקען דעם
דאָקטאָר פּערזענלעך; דערזען עמען, האָט ער איינגעפונען,
אַז זי האָט אַ שיינע פיגור און אַז זי באַגריסט זיך נישט
אויפן דאָרפישן שטייגער; זי האָט אַזוי אויסגענומען, אַז אין
פּאַלאַץ האָט מען באַשלאָסן צו פאַרבעטן דאָס יונגע פּאַרל; מען
האָט איינגעזען, אַז מיט דערדאָזיקער איינלאַדונג וועט מען
לאַגמרי נישט אַריבערטרעטן די גרענעצן פון עטיקעט און דאָס
וועט אונך נישט זיין קיין אומגעשיקטקייט.

און אַט, איינמאַל אין אַ מיטוואַך, אַרום דריי אַ זייגער
נאָכמוסאָג, האָט זיך דאָס פּאַרל באַוואַרי אַריינגעזעצט אין אַן

עקיפאזשל און ער האָט זיך אוועקגעלאָזט קיין וואַביצסאה, מיט א גרויסער וואַלדזע צוגעבונדן פון הינטן און מיט אַ הוט-שאַכטל, וואָס איז אַוועקגעשטעלט געוואָרן אונטערן עקיפאזש-פאַרטוך. שאַרל האָט נאָך, אויסערדעם, געהאַט אַ טעקטור-שאַכטל צווישן די קני.

זיי זענען אָנגעקומען פאַרנאַכט, ווען אין פאַרק האָט מען שוין אנגעהייבן אנצוצינדן די שטורקאצן, פּדי צו באַלייכטן דעם וועג פאַר די קאַרעטעס.

VIII

דער שלאָס, געבויט אויפן מאָדערנעם פאַסאָן, אין איטאַ-ליענישן סטיל, מיט צוויי פליגלען און דריי גאַנצקלעך איז גע-שאַטען צווישן גראָזן, וווּ ס'האַבן זיך געפאַשעט עטלעכע קי צווישן אַלטע ביימער: קלומבעס פון פאַרשידענע געוויקסן, ראַדאָדענדרעס, בעז און ווייסע קאַלינעס האָבן אויסגעבויגן זייערע גרינע קויסטעס איבער דער גאַנצער געשלענגלטער לענטע פון וועג, וואָס איז געווען באַשאַטן מיט זאמד. אַ טייכל האָט געפלאָסן אונטערן בריק; דורכן נעפּל האָט מען אַרויסגעזען בנינים מיט שטרויענע דעכער, צעזייט איבער דער לאַנקע, צווישן צוויי משופּעדיקע, מיט וואַלד באַדעקטע היגלען, און פון הינטן האָבן זיך אין צוויי פאַראַלעל-ליניעס געצויגן שטאַלן פאַר פּערד און וואָגן-שיריים פון אַלטן רוינירטן שלאָס.

שאַרלס עקיפאזשל האָט זיך אָפּגעשטעלט פאַרן מיטלסטן גאַניק. ס'איז אַרויסגעלאָפּן די דינערשאַפּט, דער מאַרקני אַליין איז אויך אַרויס, דערלאַנגט די האַנט דעם דאָקטאָרס פּרוי און זי אַריינגעפירט אין וועסטיבול.

דער וועסטיבול איז געווען זייער הויך, אויסגעפלאַסטערט מיט מאַרמאָרנע פליטעס, און דאָס גערויש פון טריט און פון

שטימען האָט דאָ אָפגעקלונגען, ווי אין אַ קלויסטער. קעגנ-
איבער האָבן זיך געהייבן ברייטע שטיגן, און אויף לינקס האָט
זיך געצויגן אַ גאַלעריע, וואָס איז אַרויסגעאנגען אין גאַרטן;
דידאָזיקע גאַלעריע האָט געפירט צום ביליאָרדן-טאָל, טונגל-
גען ס'האָט זיך נאָך ביי דער טיר געלאָזט הערן, ווי עס קלאַפן
די באַלן פֿון העלפֿאנט=ביין. דורכגעאנגען די גאַלעריע
פארן סאַלאָן, האָט עמע באַמערקט די ביליאָרד=שפילער, מאַנט-
לייט מיט ערנסטע פנימער, מיט גאַמבעס, אונטערגעשפּאַרט
אויף הויכע קראַוואַטן מיט מעדאַלן אויפן דער ברוסט. זיי
האָבן שטיל צוגעשמייכלט, שטופּנדיק דעם שטעקן. אויף די
שוואַרצע פּאַנעלן זענען געהאַנגען גרויסע באַגליטע פּאַרטעטן
מיט אונטערשריפטן פֿון אונטן אין שוואַרצע אותיות. זיי האָט
איבערגעלייענט: „זשאַן-אַנטואַן ד'אַנדערוויליע ד'איווערבאַג-
וויל, גראַף דע לאַ וואַביעסאַר און באַראָן דע לאַ פּרענע,
אומגעקומען אין שלאַכט ביי קוטראַ דעם 20 אָקטאָבער 1587.“
און אויף אַ צווייטן: „זשאַן-אַנטואַן-אַנרי-גוי ד'אַנדערוויליע
דע לאַ וואַביעסאַר, אַדטיראַל פֿון פּראַנקרייך און קאוואַלער פֿון
אַרדען סען-מישעל, פּאַרוואַנדעט געוואָרן אין שלאַכט ביי הוגֶ-
סען-וואַססע דעם 29 מאַי 1692, געשטאָרבן אין וואַביעסאַר דעם
23 יאנואַר 1693.“ אויף די ווייטערדיקע פּאַרטעטן האַט מען קיים
געקענט עפֿעס באַמערקן, ווייל דאָס ליכט פֿון די לאַמפֿן, אָפֿ-
שלאַגנדיק זיך אויף דעם גרינעם טוך פֿונם ביליאָרד, האָט איבער-
געלאָזט אין שאַטן דעם איבעריקן טייל פֿון צימער. אַרויסרוקנדיק נאָך
שוואַרצער דעם טונקעלן פּאַן פֿון די בילדער, האָט זיך דאָס
ליכט איבערגעבראַכן אויף זיי אין דינע שטראַלן, לויט די
שפּאַלטן פֿון דעם לאַק; און פֿון דיִדאָזיקע אַלע שוואַרצע
קוואַדראַטן, בראַדירט מיט געלד, האָבן זיך דאָ און דאָרט גע-
וואַרפֿן אין אויג די העלע פֿלעקן פֿונם בילד: דאָ אַ בלאַזער
שטערן, דאָ אַ פּאַר אויגן, וועלכע האָבן אויף אייך געקוקט,
און דאָ פּאַרוקן, וואָס האָבן זיך אַראָפּגעלאָזט אויפֿן אַקסל פּאַר-
הילט אין רויטן שטאַף, אָדער אַ ספּראַנטשקע פֿון אַ פּוסבענדל איבער
דער רונדיקער קני.

דער מאַרקיו האָט געפֿונט זי טיר אין סאלאָן ; איינע פֿון די דאָמען האָט זיך אויפֿגעהייבן — די מאַרקיווין אַליין ; זי איז געגאַנגען אַנטקעגן עמען, אַנידערגעזעצט זי לעבן זיך אויף אַ סאַקס און אָנגעהייבן מיט איר פֿריינטלעך צו שמועסן, פֿונקט ווי זי וואָלט איר שוין גאַנץ לענג געקענט. זי איז געווען אַ פֿרוי פֿון אַ יאָר פֿערציק, מיט שיינע אַקסלען, מיט אַן אָדל-לעבנעזל און מיט אַ הילכיק שטימעלע ; אויף די קאַשטאַן-האַר האָט זי געטראָגן אַן איינפֿאַך גיפֿורן-טיכל, וואָס איז געלעגן פֿון הינטן אין אַ דרייעק. לעבן איר, אין אַ הויכן שטיל, איז געזעסן אַ יונגע בלאַנדינקע ; און מאַנסלייט מיט קליינע בלומען אין די פֿראַקן האָבן געפֿירט אַ שמועס מיט די דאָמען, שטייענדיק ביים קאַמין.

זיבן אַ זיגער האָט מען דערלאָנגט מיטאַג. די מאַנס-לייט, וועלכע זענען געווען אין אַ גרעסערער צאָל, האָבן זיך געזעצט ביים ערשטן טיש, אין וועסטיבול, און די דאָמען ביים צווייטן טיש, אין עס-זאַל, צוזאַמען מיטן מאַרקיווין און דער מאַר-קיווין.

אַריינקומענדיק, האָט עמע דערפֿילט אַ וואַרעמע אַטמאָספֿערע, אָנגעזאַפט מיט ריחות פֿון בלומען און פֿון טייערן וועש, אויסגעמישט מיט די דאַמפֿן פֿון פֿלייש און טריפֿליעס. די ליכט פֿון די קאַנדעלאַברעס האָבן זיך אָפֿגעשפיגלט אין די זילבערנע קלאַשן ; דער קאַרבירטער קרישטאַל, באַדעקט מיט אַ מאַטער פֿאַרע, האָט געגלאַנצט מיט בלאַסע שטראַלן ; אין דער גאַנצער לענג פֿון טיש זענען געווען אויסגעשטעלט בוקעטן, און אין די טעלער מיט ברייטע בראַדירונגען זענען געווען איינגע-לייגט סערוועטקעס אין דער פֿאַרם פֿון אַ בשאַף-היטל און צווישן די אויבערשטע פֿאַלדן האָבן זיי פֿאַרבאָרגן אין זיך קליינטשיקע לענגלעכע שטיקלעך ברויט. די רויטע פֿיסלעך פֿון די ים-ראַקעס האָבן אַרויסגעשטעקט פֿון די טעלער ; גרויסע בירות זענען געווען אויסגעלייגט אין דורכזיכטיקע קערבלעך אויף גרינעם מאַך ; פֿעלדע-הינדלעך זענען דערלאָנגט געוואָרן אין זייערע פֿערערן, ס'האט זיך געצויגן אַ רויך ; און דער

הויז-פּערזאָלעטער, אין זיידענע זאקן, קורצע הויזן און אין אַ גע-
שפּיצטן קראַוואַט, האָט ערנסט, ווי אַ שופּט, אַדורכגערוקט
צווישן די אַקסלען פון די געסט טעלער מיט אָנגעשניטענע
מאכלים; מיט איין קלאַפּ פון זיין לעפל האָט ער אַרויסגע-
וואָרפן אין טעלער דאָס שטיקל, וואָס דער גאַסט האָט זיך אויס-
געקליבן. אויפן גרויסן פּאַרצעלאַיענעם אויוון מיט מעשענע
שטאַנגען איז געשטאַנען אַ סטאַטוע פון אַ פּרוי, איינגעהילט
ביז צו דער גאַמבע און האָט אומבאַוועגלעך געקוקט אויפן זאַל,
וואָס איז געווען אָנגעפּאַקט מיט מענטשן.

מצדאם באַוואַרי האָט באַמערקט, אַז עטלעכע דאַמען האבן
נישט אַריינגעלייגט זייערע הענטשקעס אין די גלעזער.
אויפן חשובן ברעג פון טיש איז געזעסן אַ זקן; ער איז
געזעסן און געגעסן צווישן די דאָזיקע אַלע דאַמען, איבערגעבויגן
איבער אַ פּולן טעלער, אַרומגעבונדן מיט אַ סערוועטקע, ווי אַ
קינד, און טראָפּנס סאָוס האָבן זיך אים גענאָסן פון מויל. ער
האָט געהאַט רויטע אויגן. די האָר פאַרפלאַכטן אין אַ צעפל
און איבערגעבונדן מיט אַ שוואַרצער לענטע. דאָס איז געווען
דער שווער פון מאַרקיו, דער אַלטער הערצאג דע לאַווערדיער,
אַ געוועזענער ליבלינג פון גראַף ד'אַרטוא, אין די צייטן
פון די יאָרן אין וואָטרייל, און ווי מען האָט געשמעסט, איז
ער אַפילו, אין דער הפסקה צווישן די הערן דע קאָני און דע
לאָזען, געווען אַ געליבטער פון דער מלכה מאַרי-אַנטואַנעט, ער
האָט געפירט אַ שטורמיש אויסגעלאָסן לעבן, מיט דויעלין, גע-
וועטן, מיט אַוועקלקענען פּרויען, ער האָט צעפטרט זיין גאַנץ פאַר-
מעגן און אָנגעוואָרפן אַ פּחד אויף זיין גאַנצער משפּחה. אַ דינער-
שטייענדיק הינטער זיין שטול, האָט אים אינדערהויך אויפן
אויער אָנגערופן אַלע מאכלים, אויף וועלכע דער אַלטער האָט
אָנגעוויזן מיטן פינגער, צוואַרטשענדיק עפעס אונטער דער גאַז;
און עמעס אויגן האָבן אָן אויפהער געקוקט אויף דעמדאָזיקן
זקן מיט די אַרפּפּעגעהאַנגענע ליפּן, פּונקט ווי זי וואָלט געזען
עפעס אומגעוויינלעכס און דעהייבנס. אַט, ער האָט געווינט
אין קייזערלעכן הויף און געלעגן אין בעט פון דער מלכה!

מען האָט אָנגעגאָסן געפרוירענע שאַמפּאנער. עמע האָט אַ ציטער געטאָן מיט אירע אַלע אברים, דערפילנדיק דיראַזיקע קעלט אין איר מויל. זי האָט קיינמאָל נישט אָנגעקוקט קיין מיל-גרוימען און קיינמאָל נישט געגעסן קיין אַנאַנאַסן. אַפילו דער געשטויסענער צוקער האָט אויסגעוויזן אין אירע אויגן ווייסער און דינער, ווי ערגעץ אַנדערש.

נאָכדעם זענען די דאַמען אַוועק אין זייערע צימערן, כדי זיך צוצוגרייטן צום באַל.

עמע האָט געמאַכט איר טואַלעט מיט דעם גאַנצן קליינ-לעכן פלייס פון אן אַקטריסע, וואָס טרעט אַרויס צום ערשטן מאָל. זי האָט געמאַכט איר פּריזור, לויט די אָנווייזונגען פון פּריזיער און אָנגעטאָן אירע באַרעזש-קלייד, וואָס איז געלעבן אויסגעצויגן אויפן בעט. שאַרלען האָבן דז הויזן געדריקט אין בויך.

— די פּוס-רימענס וועלן מיר שטערן צו טאַנצן — האָט ער געזאָגט.

— טאַנצן? — האָט עמע געפּרעגט.

— יאָ.

— צי ביזטו חסר-דעה? מען וועט דאָך חזק מאַכן פון דיר. זיך אויף דיין אָרט. און דאָס איז אויך אנשטענדיקער פאַר אַ דאָקטאָר, — האָט זי מוסיף געווען.

שאַרל איז אַנטשוויגן געוואָרן. ער האָט אַרומגעשפּרייזט איבער דער לענג און ברייט פון צימער, וואַרטנדיק ביז עמע וועט זיך אַנטאָן.

ער האָט איר געזען פון הינטן, אין שפּאַגל, צווישן צוויי ליכט. אירע אויגן האָבן אויסגעזען נאָך שוואַרצער. אירע האָר, לייכט אויסגעבויגן ביי די אויערן, האָבן געלויכטן מיט אַ בלוי-לעכן גלאַנץ; אין אירע לאַקן האָט געציטערט אַ רויז אויף אַ בייגעווידיקן שטענגל, מיט אַ קינסטלעכן טוי ביים שפיץ פון אירע בלעטלעך. עמע האָט געטראָגן אַ בלאַס-שאַפּאַרן קלייד, באַפּוצט מיט דריי בוקעטלעך רויזן, אויסגעמישט מיט גרינס.

שארל איז צוגעגאנגען און געוואַלט איר אַ קיש טאָן
אין פלייצע.

— לאָן מיך צורוי! — האָט זי געזאָגט. — דו וועסט
מיך צעקנייטשן דאָס קלייד. עס האָבן זיך דערהערט די קלאַנג-
נען פון אַ פידל און פון אַ קאָרנעט. זי איז אַראָפּ פון די
שטיגן, קוים איינהאַלטנדיק זיך נישט צו לויפן.
דער קאָדריל האָט זיך שוין אָנגעהייבן. עס זענען אָנגע-
קומען אלץ מער מענטשן. עס איז געווען ענג. זי האָט זיך
אַנידערגעזעצט אויף אַ בענקל לעבן טיר.

ווען דער קאָנטראַדאַנס האָט זיך פאַרענדיקט איז געוואָרן
אַ פרייער אָרט פאַר די מאַנסלייט, וועלכע זענען געשטאנען
אינמיטן און געשמועסט און פאַר די דינער אין ליוריינען, וואָס
זענען אַרומגעלאָפּן מיט גרויסע טאצן. אויף דער גאַנצער ליי-
ניע פון די דאמען, וועלכע זענען געזעסן, האָבן זיך באַוועגט
אויסגעמאַלטע פעכערס; בוקעטן האָבן אויף דער העלפט פאַר-
באַרגן שמייכלענדיקע פנימער, און פּלאַקאָנען מיט גאַלדענע
פּראָפּנס האָבן זיך באַוועגט אין די האַלב-אַפּענע הענט; ווייסע
הענטשליקלעך האָבן באַצייכנט די פאַרם פֿון די נעגל, און אויפ-
געדריקט די פינגער ביים האַנט-געלענק. געשפּיצטע גאַרניטורן,
ווימענטענע בראָשן, בראַנזאַלעטן מיט מעדאַליאָנען האָבן דאָ
און דאָרט געציטערט אויפן לייב, געלאַנגצט אויף ברוסטן, גע-
קלונגען אויף נאַקעטע הענט. די האָר, גוט פאַרגלאַטיקט ביים
נאַקן, זענען געווען באַפּוצט מיט קרענצלעך, צווייגלעך, הענ-
גלעך — מיט פאַרעסמיכנישט, מיט זשאַסמין, מיט זאַנגען
אין מיט קאָרן-בילימלעך. די מאַמעס זענען געזעסן אומבאוועג-
לעך אויף די ערטער, מיט אָנגעכמורעטע פנימער, און מיט
רויטע טורבאַנען אויף די קעפּ.

עמעס האַרץ האָט לייכט אַ צאַפּל געטאָן, ווען איר קאָ-
וואַליער האָט זי אַרײַנגעפירט צווישן די טענצער, האַלטנדיק
איר ביי די שפיץ פינגער; ער האָט געוואַרט אויפן ציי פון
סמיטשיק, כדי אַוועקצושווימען מיט איר אין אַ טאַנץ. אָבער באַלד
איך איר באַאומרויקונג פאַרשוונדן געוואָרן; באַוועגנדיק זיך אין

ריטס פון דער מוזיק. האָט זי זיך געבליטשט פאָרויס מיט אַ
לייכטן שאַקלען פון איר בייגעוודיקער האַרדז. עפטער, ווען די
פידל האָט זיך שטארק צעגאַסן און צעפיעשטשעט אין אַ סאָלאָ,
האָט זיך אַ שמיכל באַוווּזן אויף עמעס פנים. פונם שכנותדיקן צי-
מער האָט זיך דערהערט אַ קלינגען פון גאַלדענע מטבעות,
וועלכע מען האָט געוואָרפן אויפן טיש; נאָכדעם האָבן אַלע
פלים ווידעו גענומען שפּילן צוזאַמען, דער קאָרנעט האָט אַרויס-
געגאַסן הויכע קלאַנגען, די פּיס האָבן זיך באַוועגט אין טאַקט,
די ליידער האָבן זיך אָנגעבלאָזן און געריבן איינגאַנדער, הענט
האָבן זיך צונויפגעפלאַכטן און אפגעפלאַכטן, און אויגן האָבן
זיך דאָ אַראָפּגעלאָזט און דאָ אויפגעהייבן.

אַ מאַן פופצן, אין עלטער פון פינפּאָנצוואַנציק ביז פער-
ציק, וואָס זענען געווען צווייט צווישן די טענצער אָדער זענען געשטאַ-
נען ביי די טירן, אריינגעטאַן אין אַ שמועס, האָבן זיך אויסגעטיילט
פון גאַנצן איבעריקן עולם מיט זייער פאַמיליע-ענלעכקייט, ווי
פאַרשירן זיי זענען נישט געווען לויט די יאָרן, בגדים און
אויסערלעכקייט. זייערע פראַקן, אויסגעצייכנט אָפגענייט, זענען
געווען געמאַכט פון ווייכסטן טויך און זייערע האָר, אָנגעפריזירט
ביי די שלייפן, זענען געווען אָנגעשמירט מיט די פיינסטע פאַ-
מאדעס. אויפן פנים איז זיי געלעגן יענע פאַרב, וואָס מען
טרעפט נאָר ביי רייכע מענטשן — אַ מאַטער פאַרב, וואָס שיילט
זיך באַזונדערס אויס דורך דער ווייסקייט פון פאַרצעליי, דורכן
גלאַנץ פון סאַמעט, דורכן לאַק פון רייכן מעבל, און וואָס ווערט
דערהאַלטן דורך ראַפּינירטע אויסגעוויילטע מאַכלים. זייערע
העלדער האָבן זיך פריי באַוועגט אין די נידעריקע קראַוואַטן, און
די לאַנגע באַקנבארדן האָבן זיך אַראָפּגעלאָזט אויף די אָפּ-
געלייגטע קעלנער; זיי האָבן אָפּגעווישט זייערע ליפן מיט
ברייט געהאַפטע טיכלעך, פון וועלכע ס'האָט זיך געטראָגן אַן
אנגענעמער ריח. די יעניקע פון זיי, וועלכע האָבן זיך שוין
גענומען עלטערן, האָבן אויסגעזען יוג, בעת אויף די פנימער
פון די יונגע איז דווקא געלעגן עפעס אַ מין אָפּגעלעבסקייט.
אין זייערע גלייכגילטיקע בליקן האָט מען געקענט באַמערקן

די רויקייט פון תמיד באפרידיקטער תאוה; אָבער פון זיי-
ערע פיינע מאַנירן האָט אַרויסגעקוקט אַ באַזונדערע גראַבקיט,
וואָס קומט פון לייכטע באשעפטיקונגען, אין וועלכע עס אַנט-
וויקלט זיך דער כוח און עס וויילט זיך דאָס כבוד-געפיל —
ווי למשל, דאָס אָפגעבן זיך מיט ראַסאַווע פּערד און מיט אויס-
געלאָסענע פרויען.

ביי אַ דריי טריט פֿון עמען האָט אַ קאָואַליער אין אַ
בלויזן פּראַק געשמועסט וועגן איטאַליע מיט אַ יינגער בלאַ-
סער דאמע, באַפּוצט מיט פּערל. זיי האָבן שטאַרק גערימט
די דיקע זיילן פון דעם הייליקן פעטער, טינאַלי, דעם וועזובי,
קאסטעלמאַרע און די קאסינעס, די זשענעווער רויזן און דעם
קאַליזעאום ביי דעם שיין פון דער לבנה. מיטן צווייטן אויער
האָט זיך עמע צוגעהערט צו אַ געשפרעך, פון וועלכן זי האָט
גאַנצע פּראָזן נישט פאַרשטאַנען. אַ גרופּע מענטשן האָט אַ-
גערינגלט אַ יונגמאַן וועלכער האָט פאַריקע וואַך געשלאָגן
דער מיס אַראַבעל און ראַמולוס, און געוואָנען צוויי
טויזנט לוידאַרן פאַרן אַריבערשפּרינגען אַ גראַבן אין ענגלאַנד.
איינער האָט זיך באַקלאָגט אויף זיינע לויף-פּערד, וואָס ווערן
דיק; אַן אַנדערער ווידער האָט זיך באַקלאָגט אויף אַדרוק-טעות,
וועלכער האָט פאַרדרייט דעם נאָמען פון זיין פּערד.

אין זאָל איז געווען דושנע. די פייערן פון די לאַמפּן
זענען בלאָסער געוואָרן, די געסט האָבן זיך געשטופּט צום ביי-
ליארד-זאָל. אַ דינער איז אַרויף אויף אַ שטול און צעבראַכן
צוויי שוויבן; דערהערט אַ קלאַפּ פון גלאָז, האָט מאַדאַם באַוואַרי
אויסגעדרייט דעם קאַפּ און דערזען אין גאַרטן, לעבן די פענ-
סטער, פּויערישע פּנימער, וועלכע האָבן אַריינגעקוקט. דאָס-
דאָזיקע בילד האָט איר דערמאָנט בערטאָ. זי האָט פאַר אירע
אויגן דערזען די פּערמע, די בלאַטיקע סאַדזעווקע, איר פּאַטער
אין אַ בלוקע אונטער די עפל-ביימער און זיך אליין, ווי זי
נעמט אַראָפּ מיטן פינגער דעם קרעם פון די קריג אָבער ביי
דעם שווינדלדיקן גלאַנץ פון דער איצטיקער רגע איז איר
נאָך לעבן, ביז איצט אַזוי קלאַר, פּלאַצירונג פאַרנעפּלט געוואָרן

אין זי האָט אָנגעהויבן צו צווייפלען, צי זי האָט, בכלל, אַמאָל געלעבט. זי האָט זיך געפונען דאָ; הינטער די ווענט פון אַט דעם זאָל איז אַלץ געשמאַנען אונטערן שאָטן, וועלכער האָט איינגעהילט די גאַנצע וועלט. זי האָט געגעסן אַ פּאַרציע מאַן-ראַסקינער איז-קרעם, וואָס זי האָט געהאלטן אין איר ליינקער האַנט, אין אַ באַגלייטער שאָל און, צוטראַגנדיק דאָס לעפעלע צום מויל, האָט זי געזשמורעט מיט די אויגן.

אַ דאַמע, וואָס איז געווען לעבן איר, האָט אַראָפּגעלאָ

דעם פעכער. אַ טענצער איז גראָד פאַרבייגעגאַנגען.

— אַנטשולדיקט, הייבט מיר אויף דעם פעכער, — האָט זי געוואָגט. — ער איז אַרונטערגעפאַלן הינטערן דיוואַן. דער הער האָט זיך איינגעבויגן, און בעת ער האָט גע-וואָלט אויסציען די האַנט, האָט עמע באַמערקט, ווי די יונגע פרוי האָט אריינגעוואָרפן אין זיין הוט עפעס אַ ווייסע זאַך, איינגעלייגט אין אַ דרייעק. אויפגעהויבן דעם פעכער, האָט דער קוואליער העפלעך אים דערלאָנגט דער דאַמע; זי האָט אים באַדאַנקט מיט אַ שאַקל מיטן קאַפּ און האָט גענומען שמעקן איר בוקעט.

נאָכן אָונטברויט, אויף וועלכן מען האָט דערלאָנגט אַ סך שפּאַנישע וויינען און רייז-וויינען, ראַקעס-זופּ און מאַנדל-זופּ, פּוּדינג אַ לאַטראַפּאַלאַגאַר און פאַרשידענע קאַל-טע פליישן מיט זשעלע, וואָס האָט געציטערט אויף די טעלער, האָבן די קאַרעטעס איינע נאָך די אַנדערע אָנגעהויבן אוועק-צופאַרן. אויפהייבנדיק דעם ברעג פון די מושלינענע פאַרהאַנגען, האָט מען געקענט זען, ווי ס'שווימט אין שאָטן דאָס ליכט פון די לאַמטערנעס. אין די זאַלן איז גראָמער געוואָרן, עטלעכע מוזיקאַנטן זענען נאָך פאַרבליבן; זיי האָבן אָפּגעפּרישט זייערע, פינגער, לעקנדיק זיי מיט דער צונג; שאַרל האָט געדורכמלט אָנלעגענדיק זיך מיטן רוקן צו דער טיר.

דריי אַ זייגער פאַרטאַג האָט זיך אָנגעהויבן אַ קאָמיליאָן, עמע האָט נישט געטאַנצט קיין וואַלס. אלע האָבן געטאַנצט אַפילו פרייליך ד'אַנדערוויליע און די מאַרקיוז אַליין; ס'זענען

בלויז פארבליבן די געסט פון שלאָם, בערך אַ צוועלף פאַרשוין-
איינער פון די טענצער, וועלכן אלע האָבן פאַמליער-
אַנגערופן „וויקאַנט“ און וואָס זיין אָפּטער וועסט איז געלעבן
ווי אויסגעגאַסן אויף זיין ברוסט, איז צוגעקומען א צוהייט מאָל
צו מאדאָם באַוואַרי, איינצולאָדן זי אויף א האַלס; ער האָט זי
פאַרזיכערט, אַז מיט אים וועט זי טאַנצן גוט.

זיי האָבן אָנגעהייבן לאַנגזאַם, נאָכדעם זענען זיי אַוועק
אַלץ שנעלער און שנעלער. זיי האָבן זיך געדרייט און אַלץ
האַט זיך געדרייט אַרום זיי: די לאַמפּן, דאָס מעבל, די טאַפּעטן,
דער פאַרקעט, ווי אַ ראָד אויף אַן אַקס. פאַרבייטראָגנדיק זיך
פאַר דער טיר, האָט עפעס קלייד פון אונטן אַרומגעחיקלט זיי-
נע הויזן; זייערע פיס האָבן זיך צוזאַמענגעדריקט; ער האָט
געקוקט אויף איר און זי אויף אים; זי האָט געפילט עפעס אַ
פאַרגליווערונג אין די גלידער, און זי האָט זיך אָפּגעשטעלט.
דערנאָך האָבן זיי זיך ווידער אַוועקגעטראָגן, און דער וויקאַנט,
אַוועקציענדיק זי מיט אַ שנעלער באַחעגונג, איז מיט איר
פאַרשוונדן געוואָרן ביים עק פון דער גאַלעריע, וווּ זי איז, אַ
פאַרסאַפּעטע, שיער נישט אוימגעפאַלן און אַ רגע זיך צוגעדריקט
מיטן קאַפּ צו זיין ברוסט. נאָכדעם, דרייענדיק זיך פּסדר,
אַבער שוין לאַנגזאַמער, האָט ער זי צוגעפירט צו איר אָרט;
זי האָט זיך אָנגעלענט אָן דער וואַנט און מיט די הענט פאַר-
שטעלט די אויגן.

ווען זי האָט זיי אויפגעעפנט, האָט זי אינמיטן זאָל דער-
זען אַ דאַמע, פאַר וועלכער דריי טענצער זענען געשטאַנען
אויף די קני. זי האָט אויסגעקליבן דעם וויקאַנט, און די פידל
האַט אָנגעהייבן פונדאָסניי צו שפילן.
אַלע האָבן אויף זיי געקוקט. זיי האָבן זיך געטראָגן
אַהער און אַהין; זי אומבאַוועגלעך, מיט אַן אַראָפּגעלעזטן קאַפּ,
און ער תמיד אין דערזעלבער פּאָזע, — דער גוף איינגעבויגן,
די עלנבויגנס פאַררונדיקט און דאָס פנים פאַרויס. אַט, די פרוי קען
האַלסירן! זיי האָבן לאַנג געטאַנצט און פאַרמאַטערט די צוקוקער.
מען האָט נאָך אַ ביסל געשמאָעסט, נאָכדעם זיך געזעגנט,

געזאגט א גוטע נאכט, אדער, בעסער, א גוטן טאג, און מען איז אוועק שליסן.

שארף האט זיך געהאלטן אן די פארענטשעם, די קני האבן זיך אים געבויען. ער האט פארבראכט גאנצע פינף שעה, שטייענדיק לעבן די גרינע טישן, און, גארנישט פארשטאנען, האט ער זיך צוגעקוקט, ווי מען שפילט אין וויסט. א טיפער זיפק פון פארלייכטערונג האט זיך ארויסגעריסן פון זיין מויל, ווען ער האט צולעצט געקענט אראפציען זיין שטיוול.

עמע האט ארויפגעווארפן א שאץ אויף אירע אקסלען, אויפגעפונט דאס פענסטער און זיך אָנגעלענט דערויף.

ס'איז געווען שטאָקפינסטער, און עס איז געפאלן א קליין רעגעלעך. זי האט אָפגעאַטעמט מיט דער פייכטער לופט, וועלכע האט אָפגעפרישט אירע ברעמען. די בעל-מוויק האט גאָך געקלינגען אין אירע אויערן, און זי האט זיך אָנגע-שטרענגט נישט אנטשלאָפן צו ווערן, כדי צו פארלענגערן די אייזעס פון יענעם פרעכטיקן לעבן, וואָס זי האט געדארפט באלד פארלאָזן.

ס'האט אָנגעהייבן צו טאָגן. זי האט לאַנג באַטראַכט די פענסטער פון שלאָס, וועלנדיק טרעפן, וואָסערע זי מערן ס'האָבן פארנומען די אלע, וועלכע זי האט נעכטן באַגעגנט. זי האט געזאָלט וויסן זייער גאַנץ לעבן, אַרייַנדרייַנגען דערין, זיך צו-נויפגיסן מיט זיי.

אַבער זי האט געציטערט פון קעלט. זי האט זיך אויס-געטאָן און אונטערן קאָלדערע זיך צוגעדריקט צו שאַרלען, וועל-כער האט שוין געשלאָפן.

צום פרישטיק זענען געווען א סך מענטשן. דאָס עסן האט געדויערט צען מינוט; מען האט נישט דערלאָנגט קיין שום ליקערן, וואָס ס'האט שטאַרק פאַרחידושט דעם דאָקטאָר. נאָכ-דעם האט פריילן ד'אנדערוויליע אויפגעקליבן אין אַ קערבל די שטיקלעך ברויט, כדי אוועקצוטראָגן עס די שוואַנען, וועל-כע זענען אַרומגעשווימען אין דער סאַדזעוקע; און אלע זע-נען אוועק שפאַצירן צו דער אַראַנזשעריע, וווּ אויסטערלישע

צמחים, באוואקסן מיט האָר, האָבן זיך געהייבן פּיראַמידנארטיק איבער הענגענדיקע וואַזעס, וואָס האָבן פּונקט ווי איבערגעפּולטע טע שלאַנגען=נעסטן, אַרויסגעלאָזט לאַנגע גרינע איבערגעפּלאַכטע טענע פּאַסן. די אַראַנזשעריע, וועלכע האָט זיך געפּונען אין עק, האָט געפּירט ביז צו די הינטערשטע בנינים פּון שלאָס. דער מאַרקיו, וואָס האָט געוואָלט אַ ביסל אויפּמונטרן דעם דאָקטאָרס ווייב, האָט זי געפּירט ווייזן די פּערד=שטאַלן. איבער די קאָר=טעס, ענלעך צו קערב, זענען געווען צוגוטשלאָגן פּאַרצעליענע טאָוילען מיט די נעמען פּון די פּערד. ווען מען איז פּאַרבייגע=גאַנגען, האָט זיך יעדעס פּערד אומרויק באוועגט אויף זיין אָרט און געקנאַקט מיט דער צונג. די פּאַדלאָגע אין שטאַל האָט געגלאַנצט, ווי דער פּאַרקעט אין סאַלאָן. די שפּאַן=מכשירים פּון די קאַרעטעס זענען געהאַנגען אינמיטן אויף צוויי באַוועגלעכע כע סלופּעס, און די צוימען, בייטשן, שפּיצרוטן און פּוס=האַל=טערס זענען געלעגן אין אַ שורה לענגאויס דער וואַנט.

שאַרל איז דערווייל אַוועק בעטן אַ דינער, מען זאָל אים איינשפּאַנען דאָס עקיפּאָזש. די דינער האָבן דאָס עקיפּאָזש צונעפּירט צום גאַנעק, און אַריינגעלייגט דערין דאָס געפּעק. דאָס פּאַר פּאַלק באַוואַרי האָט זיך צעזענגט מיטן מאַרקיו און דער מאַרקיוזין און אַוועקגעפּאַרן קיין טאַסט.

אַ שווייגנדיקע, האָט עמע געקוקט אויף די רעדער, ווי זיי רייען זיך. שאַרל, זיצנדיק ביים ברעג, האָט אָנגעטריבן דאָס פּערד מיט צעשפּרייטע הענט; דאָס קליינע פּערדל איז געגאַנגען מיט דראָבנע טריט אין די צו ברייטע אָגלאַבלעס. די אָפּגעשוואַכטע לייטשעס האָבן אים געקלאַפּט איבער די זייטן, באַדעקנדיק זיך מיט שוים, און די וואַליוע, צוגעבונדן פּון הינטן צום עקיפּאָזש, האָט רעגלמעסיק געקלאַפּט אין געזעס=קאַסטן.

זי זענען שוין אַרויסגעפּאַרן אויפן טיבורוויילער באַרג=וועג, ווי מיטאַמאָל זענען פּאַר זיי אויסגעוואַקסן עטלעכע רייטערס מיט ציגאַרן אין מויל. עמען האָט זיך געדאַכט, אַז אין איינעם פּון זיי דערקענט זי דעם וויקאַנט; זי האָט זיך אויסגעדרייט.

אַבער אויפן האַרצוואַנס האָט זי בלוזי באַמערקט באַוועגונגען פון קעפּ, וועלכע האָבן זיך דאָ אויפגעהייבן און דאָ אַראַפגעלאָזט. דױט דעם אומרעגלמעסיקן טאַקט פון טראַט אָדער פון גאַלאַפּ. ביי אַ פּערטל מייל ווייטער האָט מען זיך באַדאַרפט אַפּשטעלן, צו פאַרבינדן מיט אַ שטריק דעם צעריסענעם גע-
שפּאַן.

וואַרפנדיק דעם לעצטן בליק אויפן געשפּאַן, האָט שאַרל באַמערקט עפעס אויף דער ערד, צווישן דעם פּערדס קאַפּי-טעס; ער האָט אויפגעהייבן אַ פאַרטציגאַר, בראַדירט מיט גריי-נעם זייד און באַפּוצט מיט אַ הערב, פּונקט ווי אויפן טירל פון אַ קאַרעטע.

— דאָ ליגן גאַנצע צוויי ציגאַרן, — האָט ער געזאָגט, — ס'וועט זיין אויף היינט אינאוונט, נאכן מיטאַג.
— דו רויכערסט דען? — האָט זי געפּרעגט.
— צייטנווייז, ווען ס'מאַכט זיך אַ געלעגנהייט.
ער האָט אַריינגעלייגט זיין מציאה אין קעשענע און אַ שמיץ געטאָן דאָס פּערד.

ווען זיי זענען אָנגעקומען אַהיים, איז דער מיטאַג נאָך נישט געווען פאַרטיק. עמע האָט זיך צעבייזערט. נאסטאָזיע האָט איר העזדיק אָפּגעענטפּערט.

— אַרויס! — האָט עמע אַ געשריי געטאָן. — איר מאַכט חווק פון מיר, איך טרייב אייך אַרויס.

אויף מיטאַג איז געווען אַ ציבעלע-זופּ און אַ שטיקל קאַלפּס-פלייש מיט שטשאַו. זיך אַנידערגעזעצט קעגן עמען, האָט שאַרל זיך געריבן די הענט און מונטער אַ זאָג גע-
טאָן:

— אַך, ווי גוט ס'איז צו זיין ביי זיך!

מען האָט געהערט ווי נאסטאָזיע האָט געוויינט. ער האָט אַ ביסל ליב געהאַט דאָסדאָזיקע אַרעמע מיידל. דאָ נישט לאַנג איז זי געווען זיין איינציקער חבר, וועלכער פלעגט אים בשעת, זיין אלפּנשאַפט ווילן אין די לאַנגע גודנע אָוונטן. זי איז

געווען זיין ערשטער חולה און זיין ערשטע באקאנטע אין יע-
נע מקומות.

— דו האָסט זי טאַקע באמת אוועקגעיאָגט? — האָט
ער, צולעצט, א פרעג געטאָן.

— יא, ווער קען פיר זאָגן א דעה? — האָט זי געענט-
פערט.

נאָכדעם, בעת מען האָט זיי צוגעגרייט דאָס בעט, האָבן
זיי זיך געווארעמט אין קיך. שאַרף האָט פאַררויכערט א ציגאַר.
ער האָט גערויכערט מיט אַרויסגערוקטע ליפן, וויללעווייז גע-
שפיגן און ביי יעדן צי זיך אָפגערוקט פון רויך.

— ס'וועט דיר עקלען, — האָט זי געזאָגט מיט פאַראַכטונג.
ער האָט אוועקגעוואָרפן דעם ציגאַר, און אוועקגעלאָפן
צום קראַן, — אַריינצוגיסן אין זיך א גלאָז קאַלט וואַסער. עמע
האַט אַ כאַפ געטאָן דעם פאַרטציגאַר און אים שנעל אַריינגעוואָרפן
טיף אין דער שאַפּע.

צומאָרגנס האָט זיך דער טאָג געצויגן אָן אַ סוף. זי האָט
אַרומגעשפּאַצירט איבערן גערטנדל, גייענדיק אַהין און צוריק אי-
בער דיזעלבע אַלעען, זיך אָפגעשטעלט פאַר די קלומבעס, פאַר
די שפּאַלערן, פאַרן גיפסענעם גלח, און באַטראַכט מיט גרויס
חידוש די אַלע זאַכן, וועלכע זי האָט אַמאָל גוט געקענט. סאַרא
ווייטקייט עס טיילט זי אָפ פון דעם נעכטיקן באַל! ווער האָט עס
אוועקגעלייגט אַזאַ גרויסן שטח צווישן דעם אייערנעכטיקן פרימאָרגן
און דעם היינטיקן אָוונט? איר נסיעה קיין וואַפּיעסאַר האָט גע-
שאַפן אַ תהום אין איר לעבן, פונקט ווי די דאָזיקע גרויסע שפּאַלטן,
וועלכע דער ווינט רייסט טיילמאָל אויס אין איין נאַכט צווישן די
בערג. זי האָט זיך אָבער אונטערגעוואָרפן איר גורל; זי האָט
מיט גרויס יראת-הכבוד איינגעלייגט אין קאָמאָד איר שיינעם טו-
אַלעט, אַפילו איר אטלאַסענע פאַנטאַפּל, וואָס זייערע פּאַדעשוועס
זענען געוואָרן געל פון גליטשיקן פאַרקערט-וואַקס. איר האַרץ
האַט זיך אויך באַדעקט מיט עפעס: עס האָט זיך צוגערייט צו
עשירות און אויף איר האַרץ איז אַנגעוואַקסן עטוואַס אַווינס, וואָס
לאַזט זיך נישט אַפּמעקן.

די זכרונות פון באַלד זענען געווען עמעס הויפט-באַשעפטיקונג. אַלע מיטוואַך פלעגט זי זיך זאָגן, אויפשטייענדיק פון שלאָף: אַך! מיט אַ וואַך צוריק... מיט צוויי וואַכן צוריק, מיט דריי וואַכן צוריק בין איך דאָרט געווען!" און בישעלעכווייז האָפן זיך אַלע פנימער אויסגעמישט אין איר מוח, זי האָט פאַרגעסן די אַריעס פון די קאַנטראַדאָנסן, זי האָט שוין אַזוי דייטלעך נישט געווען פאר זיך די לייזירן פון די דינער און די אַפאַרטאַמענטן; מאַנכע פרטים זענען פאַרשוונדן געוואָרן, אָבער די בענקשאַפט איז פאַרבליבן.

II

באַנץ אַפּט, ווען שאַרל פלעגט אַוועקגיין, פלעגט זי אַרויסנע-
האַן פון שאַפּע, פון אונטער די וועש, דעם גרינעם זיידענעם
פאַרטציגאַר, וועלכן זי האָט דאָרט פאַרבאהאַלטן.
זי האָט אים באַטראַכט, אויפגעצפנט, האָט אים אַפילו
צוגעטראָגן צו דער נאָז און האָט דערשפירט אַ ריח פון טאָ-
באַק און אייזן-קרויט. צו וועמען האָט ער געקענט געהערן? ...
צום וויקאַנט. ס'איז אמשר אַ פּאָנה פון זיינער אַ געליבטע. אויף
פאַליסיאָנדער-ראַמען האָט מען אמשר געוועבט דאָסדאָזיקע צאַצ-
קעלע, באַהאַלטן און פאַרבאַרגן פון אַלעמען, און געאַרבעט האָט
מען אויף דעם לאַנג, און גישט איינמאַל זענען געפאלן דערויף די
ווייכע לאַקן פון דער פאַרחלומטער אַרבעטערין. דער הויך פון
ליבע איז אַדורכגעגאַנגען דורך די לעכלעך פון דער קאַנווע; יע-
דער שטאָך מיטן נאָדל האָט דאָרט פאַרשטאַרקט אַ האַפּענונג אַדער
אַ עריינערונג, און אַלע דורכגעפלאַכטענע זיידענע פּעדעס זענען
געווען אַ המשך פון דערוועלבער שווייגנדיקער ליידנשאַפט. און שפּע-
טער, אין אַ שיינעם פרימאַרגן, האָט עס דער וויקאַנט צוגענומען
און אַוועקגעטראָגן. וועגן וואָס האָבן זיי גערעדט, ווען דער פאַרט-

ציגאר איז געלעגן אויף דעם ברייטן טאפל פון קאמין, צווישן
 וואועס מיט בלומען און א פאמפאדור-זייגער? איצט איז זי אין
 טאָסט, און ער איז ווייט אין פאָרזי! ווי זעט אויס פאָרזי? אַ נאָ-
 מען, וואָס זאָגט א סך! זי האָט זיך עס געחזרט אינדערשטיל,
 בלויז פון פאָרגעניגן וועגן; דערדאָזיקער נאָמען האָט געקלונגען אין
 אירע אויערן, ווי אַ קלויסטער-גלאָק, ער האָט געגלאַנצט
 אין אירע אויגן אפילו ווען זי האָט אים געזען אויף אַ פאָמאדע-
 פלעשל.

ביינאָכט, ווען די פישער פלעגן פאָרבייפאָרן לעבן אירע
 פענסטער און זינגען "La marjolaine" פלעגט זי זיך אויפ-
 כאפן און, זיך צוגעהערט צו דער טראַסקעריי פון די געשמיד-
 טע רעדער, וועלכע זענען אונטער דער שטאָט אויף דער
 וויכער ערד שטילער געפאָרן. — פלעגט זי זיך אַ זאָג טאָן:
 — מאָרגן וועלן זיי דאָרט זיין!

און זי האָט זיי נאָכגעפאָלגט מיט אירע געדאָנקען, דורך
 בערג און טאָלן, דורך שטעט און דערפער, זיך געטראָגן איבער
 גרויסע טראַקטן ביים שיין פון די שטערן. און ערגעץ, ביים
 סוף פון עפעס אַן אומבאַשטימטן שטח פלעגט זיך תמיד גע-
 פינען אַ מטושטש ווינקעלע, ווי עס פלעגן זיך ענדיקן אירע
 חלומות.

זי האָט זיך געקויפט אַ מאַפע פון פאָריז, און פירנדיק
 איבער איר מיט די פינגער, האָט זי אַרומגעשפאָצירט איבער
 דער הויפטשטאָט. זי איז געגאָנגען איבער די בולוואַרן, זיך
 אָפגעשטעלט ביי יעדן ווינקל, צווישן די ליניעס פון די גאַסן,
 פאָר די ווייסע קוואַדראַטן, וואָס שטעלן מיט זיך פאָר הייזער.
 צולעצט האָט זי איינגעמאַטערט די אויגן, אַראָפגעלאָזט די
 ברעמען, און געזען אינדערפינסטער, ווי דער ווינט בלאָזט
 די גאַז-לאַמפן, און געזען, ווי די קאַרעטעס, עפענען זיך אויף מיט
 אַ טראַסקעריי פאָר די זיילן פון די טעאטערס.

זי האָט אַבאָגירט "די קאַרב", אַ פרויען-זשורנאַל און די
 "סאָלאַנען-סילפּע". זי האָט זיי געשלאָנגען, נישט אדורכגעלאָזן
 קיין שום זאָך: אלע באַריכטן וועגן פאָר טעלאָנגען, וועגן וועט-

לויפן, וועגן אַוונטן; זי האָט זיך אינטערעסירט מיטן ערשטן ארויסטריט פון אַ זינגערן, מיט אַ ניי געעפנטן געשעפט. זי האָט געוויסט וועגן אַלע נייע מאָדעס, די אַדרעסן פון די בעסטע טע שניידערס, די אַריסטאָקראַטישע טעג אין בולאָנער וואַלד אין אין דער אָפּערע. אין אויגעניע סיו האָט זי זיך אַריינגעלאָזט מיט לייב און לעבן אין די באַשרייבונגען פון מעבל; זי האָט איבערגעלייענט באַלזאָקן, זשאַרזש זאַנדן, געזוכט אין זייערע ווערק אַ פּלאַטאַנישע באַפרידיקונג פּאַר אירע תּאוּוה. אַפילו צום טיש פּלעגט זי ברענגען אַ בוך און עס געבלעטערט בעת ש, ר' האָט געגעסן און גערעדט צו איר. אפילו ביים ליינען האָט זי געטרעכט פון וויקאַנט. זי האָט געזוכט אַ התקרות צווישן אים און אירע אויסגעטראַכטע געשטאַלטן. אָבער דער קרייז, פון וועלכן ער איז געווען דער מיטל-פּונקט, האָט זיך ביסלעכווייז פאַרברייטערט און דאָס ליכט, וואָס איז געפאַלן בלויז אויף אים, האָט זיך דערווייטערט פון זיין פנים, פרי צו באַזיכטן אַנדערע חלומות.

ברייטער ווי דער ים, האָט פאַריז געלאָנצט פאַר עמעס אויגן אין אַ ראַזער אַטמאָספּער. דאָס פּילפּאָליקע לעבן, אויסגעמישט מיט באַוועגונג און טומל, האָט זיך דאָך געטיילט אויף חלקים, קלאַסיפּיצירט אין באַזונדערע בילדער. עמע האָט בלויז געזען צוויי דריי פון זיי, וועלכע האָבן פאַרשטעלט פאַר איר אַלע אנדערע, די גאַנצע וועלט. די אַמבאַסאַדאָרן-וועלט איז געגאַנגען איבער גלאַנציקע פאַרקעטן, אין סעלאָנען מיט שפיגל-לעך, מיט אַוואַלע טישן, באַדעקט מיט גאַלד-געזוימטע סאַמעטענע טישטוכער. דאָרט זענען געווען קליידער מיט לאַנגע שלייפן, גרויסע סודות און דאגות, פאַרמאַסקירטע מיט אַ שמיכל, נאָכ-דעם איז געגאַנגען אַ געזעלשאַפט פון הערצאגניעס; דאָרט איז מען געווען בלאַס; מען שטייט אויף פיר אַ זייער נאָכ-מיטאָג; און די פרויען — ארעמע מלאכים! זיי טראָגן קליידער, אַרומגענייט מיט אַלאַנסאַנער שפיצן; און די מאַנסלייט, וואָס פאַרבאַהאַלטן זייערע פעיקייטן אונטער אַ מאַסקע פון פּוסטיקייט, זייניכו זייערע פערד אויס פאַרגעגוגן, פאַרברענגען אַ גאַנצן זי-

מער אין באַדן-וואַדן און צו פערציק יאָר האָבן זיי, סוף כל
 סוף, האַונה מיט רייכע יורשטעס. אין די רעסטאַרן-קאַבינעטן,
 וווּ מען עסט ביי אַ ליכט ביו שפעט אין דער נאַכט, לאַכט אַ
 בונטער עלעם פון ליטעראַטן און אַקטריסעס. די דאָזיקע לייט
 זענען פאַרשווענדעריש, ווי מלכים. פול מיט אידעאַלער אַמביציע
 און פאַנטאַסטישער טשווגעט. דאָס איז אַ לעבן, העכער פון אלע
 איבעריקע לעבנס, אַ לעבן, וואָס הענגט צווישן הימל און ערד,
 וואָס טראַגט די צווישן שטורעם-ווינטן, — עפעס אויסערגעוויינ-
 לעכס. די איבעריקע וועלט, ווידער, האָט זיך ערגעץ פאַרלוירן,
 זי האָט נישט קיין באַשטימטן אָרט, פונקט ווי זי וואָלט אינעם
 באַנצן נישט עקזיסטירט. איבעריקנס, וואָס נענטער ס'האָט זיך
 עפעס געפונען לעבן איר, אַלץ ווייטער האָט איר געדאַנק עס
 אַוועקגעשטויסן. אַלץ, וואָס האָט זי אוממיטלעכאַר אַרומגערינגלט —
 דאָס לאַנגזייליקע דאָרף, די קליינע באַגרענעצטע בירגער, דאָס
 אַרויף לעבן, — דאָס אַלץ האָט אין אירע אויגן אויסגעוויזן, ווי
 עפעס אַן אויסנאַם אויף דער וועלט, ווי אַ צופעליקייט, אין
 וועלכער זי איז פאַרפלאַנטערט געוואָרן, בעת ווייטער האָט זיך
 פאַנאנדערגעשפּרייט אַן אַנסופיקע וועלט פון גליק און תּאוּה.
 אין אירע אומבאַשטימטע פאַרלאַנגען האָט זי אויסגעמישט דעם
 ליידנשאַפטלעכן לוקסוס מיט דער מנוחה פון האַרץ, די עלע-
 גאַנץ פון רגילות — מיט דער צאַרטקייט פון געפילן. צי דען
 דאַרף די ליבע נישט האָבן, א צוגעגרייטן באַדן, אַ באַזונדערע
 טעמפּעראַטור, ווי אַ שטייגער, אַן אינדישע פלאַנצונג? דאָס
 בענקן ביים שיין פון דער לבנה, דאס טוילען זיך צו איינאַנ-
 דער, די טרערן, וואָס גיסן זיך. אויף אַפגעשוואַכטע הענט, דער
 נאַנצער פלאַם פון נוף, די גאַנצע ליבע-שיכרות קענען נישט
 אַפגעשיידט ווערן פון באַלקאַנען פון אַלטע שלעסער, פול מיט
 הענוג, סוף אַ בודואַר מיט זיידענע שטאָרן, מיט ווייכע טעפּי-
 כער, מיט פולע בלומען-טעפּ, מיט אַ געלעגער אויף אַן עס-
 טראַדע פון טייערע שטיינער און פון לייורע-גאַלאַנען.
 אַ שומר פון דער פאַסט-סטאַציע פלעגט אַלע אינדערפרי
 צריינקומען אויספונדן די שקאַפּע און בעת מעשה געקלאַפּט

איבערן קארידאר מיט זיינע גרויסע קלומפעס; צו האָט גע-
 טראָגן אַ צעריסענע בלוזע און די באַרוועסע פּיס האָבן גע-
 שטעקט אין קלומפעס. און זי האָט זיך געמוזט באנוגענען
 מיט אזא קוטשער, אָן הויזן! אָבער אַן זיין אַרבעט, פלעגט ער
 זיך אַ גאנצן טאָג שוין נישט באַווייזן; קומענדיק אהיים, פלעגט
 שאַרל אַליין אָפּפירן דאָס פּערד אין שטאַל, אַראָפּציען
 דעם זאָל און אַנטאָן דאָס צויםל, בעת די דינסט פלעגט ברענגן
 גען א הויפּן שטרוי און עס אַריינוואַרפן אין קאָריסע אַריין.

אויף גאָסטאָזיעס אָרט, וואָס איז צולעצט אַוועקגעפאַרן פון
 שטאָט מיט גרויסע טרערן אויף די אויגן, האָט עמע צוגענומען
 אַ מיידל פון פּערצן יאָר, א יתומה מיט אַ סימפּאַטיש פּנימל.
 עמע האָט איר פּאַרווערט צו טראָגן באַחלנע הויבעס, האָט איר
 אָנגעזאָגט, אַז מען דאַרף זיך ווענדן צו יענעם אין דער דריטער
 פּערזאָן, אַז אַ גלאָז וואַסער דאַרף מען אַריינטראָגן אין אַ שעלכל,
 אַז מען דאַרף אַנקלאָפּן אין טיר, איידער מען קומט אריין, און
 אַז מען דאַרף פּרעסן, קראַכמאַלעווען, אַנטאָן זי. עמע האָט
 געוואָלט מאַכן פּינעם מיידל אַ גוטע קאַמער-פּריילך. די נייע
 דינסט איז געווען געהאַרכזאַם אויס מורא, מען זאָל איר נישט
 משלח זיין; די מאַדאַם האָט אָבער געהאַט אַ רגילות איבערצו-
 לאָזן דעם שליסל אין בופּעט, און דערביער פלעגט פעליסיטע
 אלע אַמונט אַרויסשלעפּן פון דאָרט אַ ביסל צוקער, און נאָך
 דער אַחוּנט-תּפּילה, ליגנדיק אַליין אין בעט, פלעגט זי עס אויפ-
 זען.

טיילמאַל, נאָכן מיטאַג, פלעגט זי אַוועקלויפן כּאַפּן אַ
 שמועס מיטן פּאַטשאַטאַליאַן, בעת איר באַלעבאַסטע פלעגט זיצן
 אינדערהויך אין איר צימער.

עמע האָט געטראָגן אַן אַפּענעם שלאַפּראַק, און אין אויס-
 שניט פון ליפּטשיק האָט מען אַרויסגעזען אַ העמדל אין פּאַרדן
 מיט דריי גאַלדענע קנעפלעך. זי האָט אויך געטראָגן אַ שוור
 ווי אַ גאַרטל, מיט גרויסע פּרענולעך, און אירע בלויע פּאנטאַפּל
 זענען געווען באַפּוצט מיט גרויסע סטענגעס. זי האָט זיך גע-
 קויפט אַ פּרעס-פּאַפּיר, שרייב-פּאַפּיר, אַ פּעדער-האַלטער, קאַנ-
 זען.

ווערטן, הגם זי האָט נישט געהאַט צו וועמען צו שרייבן; אַראָפּ-
געווישט דעם שטויב פון דער עטאָזשערקע, האָט זי אַ קוק געטאָן
אויף זיך אין שפיגל, גענומען אַ בוך אין דער האַנט און, דערנאָך
זיך פאַרחלומט ביי די שורות, פלעגט זי עס לֶאָזן אַראָפּפאַלן אויף
אירע קני, איצט האָט זי געוואָלט מאַכן עפעס אַ נסיעה
אַדער גאָר אוועקגיין צוריק אין מאָנאַסטיר. זי האָט געוואָלט שטאַרבן
און גלייכצייטיק וווינען אין פאַריו.

און שאַרף פלעגט דערווייל אַרומפאַרן אין שנייען אין אין
רעגנס איבער די דאָרפישע טראַקטן. ער פלעגט עסן פיינקוכנס ביי
פרעמדע טישן, אין די פערמעס און פלעגט אַריינרוקן זיין האַנט
אין פייכטע בעטן. ער פלעגט לֶאָזן בלוט ביי די קראַנקע און זיך
אויסשמירן דערמיט; ער פלעגט אויסהערן דאָס כאַרכלען אין גטיסה,
פלעגט אַריינרוקן אין די הינטערשטע טיילן פון קערפער, און
איבערוואַרפן נישט ווייניק שמוציקע וועש; אַבער קומענדיק אַהיים,
פלעגט ער אַלע אַוונט געפינען אַ העל פריילעך פייער, אַ סער-
ווירטן טיש, ווייכע מעבל און אַ ווייב אין אַ פיינעם טואַלעט, פיל
מיט רייץ און מיט פיינע בשמים-ריחות און האָט נישט געקענט
משיג זיין, פוננאָנען נעמען זיך דיִדאָזיקע ריחות. צי איז עס
נישט דער אַראָמאַט פון איר הויט, וואָס טראַגט זיך איבער אויך
אין אירע וועש?

זי פלעגט אים תמיד פאַרחידושן מיט פאַרשידענע צאַרטע
קלייניקייטן; דאָ פלעגט זי מאַכן פון פאַפיר אַ נייע ראָזעטקע
אויף די ליכט, דאָ אַ נייע פאַלבאַנע צו איר קלייד, און דאָ, ווידער,
פלעגט זי געבן אַן אויסטערלישן נאָמען דעם איינפאַכסטן מאַכל,
וועלכן די דינסט האָט, אגב, קאַליע געמאַכט, אָבער שאַרף האָט אים
אַלעמאָל געשלונגען מיט גרויס הנאה. אין רואַן האָט זי געזען
דאמען, וועלכע האָבן געטראָגן ברעלאַקן אויפן זיגערל, האָט זי
זיך אויך איינגעקויפט ברעלאַקן. זי האָט געוואָלט, אַז אויף איר
קאַמין זאָלן שטיין צוויי וואַזעס פון בלויען-גלאַז און אַ ביסל שפע-
טער האָט זי באַקומען חשק צו אַ נעסעסער פון העלפאַנדביין מיט
אַ באַגליטן פינגערהוט. וואָס ווייניקער שאַרף האָט זיך פאַרשטאַ-
נען אויף דיִדאָזיקע קלייניקייטן, אַלץ מער האָט זי אים פאַרפישוּפּט

מיט זיי. דאָס אלץ האָט אים שטאַרק דערהייבן אין האָט פאַר. שטאַרקט די מתיקות פון זיין שטוב-לעבן. ס'איז געווען ענלעך צו אַ גאַלדענעם זאָמר, מיט וועלכן מען האָט באַשאַטן דאָס קליינע שטע-געלע פון זיין לעבן.

ער האָט זיך געפילט זייער גוט און האָט אויסגעצייכנט אויס-געזען; ער האָט באַקומען אַ גוטע רעפוטאַציע. די פויערים האָבן אים ליב געהאַט דערפאַר, וואָס ער האָט זיך נישט געהאַלטן גרויס ביי זיך. ער פלעגט גלעטן זייערע קינדער, פלעגט נישט אַרײן-שמעקן אין אַ שענק און, בכלל, דערוועקט גרויס צוטרוי מיט זיין הנהגה. באַזונדערס האָט ער זיך קונה שם געווען מיט זיין היילן קאַטאַרן און האַרץ-קראַנקהייטן. אויס מורא אַוועקצוהרגענען זיינע פאַציענטן, פלעגט ער זיי צושרייבן בלויו באַרויקונגס-מיטלען און פון צייט צו צייט אָפּפירונגס-מיטלען, פּוס-וואַנעס אָדער פּיאַווקעס. דערפאַר האָט אים די כירורגיע נישט איבערגעשראַקן; ער האָט געלאָזט בלוט זיינע קראַנקע, פונקט ווי מען לאָזט בלוט פון פערד, און אויף צו רייסן ציין האָט ער געזאָגט אַ האַנט פון אַ טײַל.

פּדי נישט אַ פּצושטיין, האָט ער צולעצט אויסגע-זריבן דעם „מעדיצינישן בינשטאַק“, אַ נייעם זשורנאַל, פון וועלכן ער האָט באַקומען אַ פּראָספעקט. ער האָט אים געלייענט באַכמיטאַג, אָבער די וואַרעמקייט פון צימער צוזאַמען מיטן פאַרדייננגס-פּראָ-צעס האָבן אויף אים אַזוי געוירקט, אַז אין פינף מינוט אַרום האָט ער שוין איינגעדערעמלט. און ער איז אַזוי געפליבן זיצן מיט דער גאַמבע צווישן ביידע הענט, די האַר פּאנאנדערגעוואָרפן ביון גע-שטעל פון לאָמפּ, פונקט ווי ביי אַ פּערד די גושיווע. עבם האָט געקוקט אויף אים און געצוקט מיט די אַקסלען. פאַר-וואָס האָט זי נישט חתונה מיט איינעם פון יענע שוויגנדיקע און פאַרעקשנטע מענטשן, וועלכע זיצן גאַנצע נעכט איבער ספרים, און צו זעכציק יאָר, ווען ס'קומט אָן די עלטער אין די צייט פון רעוומאַטיזם, טראָגן זיי אויף זייערע שוואַרצע, שלעכט אויפגענייטע בגדים אַ לענטע מיט אָרדנס? זי וואָלט געוואָלט, אז דער נאַמען באַוואַרי, וועלכער איז איצט געווען אורער, זאָל

ווערן בארימט, מען זאל אים ארויסשטעלן אין אלע בוכהאנ-
 דלונגען, אין זשורנאלן, און מען זאל רעדן פון אים אין גאנצן
 פראנקרייך. אבער שארל האט אינגאנצן נישט געהאט קיין
 אמביציע! א געוויסער דאקטאר פון איוועטא, מיט וועלכן ער
 האט זיך לעצטנס באגעגנט אויף א קאנסיליום, האט אים א בוסל
 פארשעמט ביים בעט פון א חולה, אין די אויגן פון זיינע
 קרובים. ווען שארל האט אין אונט דערציילט עמען וועגן
 דערדאזיקער מעשה, האט זי זיך שטארק אויפגערעגט קעגן
 דער אויפפירונג פון זיין קאלעגע. שארל איז געווען גערירט.
 מיט טרערן אין די אויגן האט ער זי א קוש געטאן אין
 שטערן. אבער זי איז געווען שטארק אויפגעבראכט פאר חרפה;
 זי האט אים געוואלט שלאגן. זי איז אריין אין קארדאך, אויפ-
 נעפענט דאס פענסטער און איינגעאטעמט די פרישע לופט,
 כדי זיך צו בארויקן.

— ס'ארא שלים-מול! ס'ארא שלים-מול! — האט זי אלץ
 שטיל געחורט בייסנדיק זיך די ליפן.
 און תמיד איז זי געווען אויפגערעגט אויף אים. מיט די
 יארן איז ער אריינגעפאלן אין מיאוסע געווינהייטן; ביים דע-
 סערט, א שטייגער, פלעגט ער צעשניידן דעם קארעק פון א
 ליידיק פלעשל; גאכן עסן פלעגט ער זיך באלעקן; די זופ
 פלעגט ער שלינגען און בעת מעשה טשאמקען, און אזוי ווי ער
 האט נאך אנגעהויבן דיק צו ווערן, האט זיך אויסגעוויזן, און
 זיינע אויגן, קליינע בטבע, אנטלויפן אין די שליפן, צוליב די
 אנגעבלאזענע באקן.

טיילמאל פלעגט אים עמע אריינשטופן אונטערן וועסט דעם
 רויטן ברעג פון זיין לייב-העמד, אויסגעגלייכט אים דעם קרא-
 וואט, אדער אוועקגעשליידערט זיינע אפגעטראגענע הענטשקעס,
 וועלכע ער האט געוואלט אנטאן; און געטאן האט זי עס נישט
 פאר אים, ווי ער האט געטראכט, נאר פשוט פאר זיך אליין,
 פון עגאזום און פון אויפרעגונג. אמאל פלעגט זי אים דער-
 ציילן זאכן, וואס זי האט געלייענט, א סצענע פון א ראמאן,
 פרטים פון א פיעסע אדער סתם א מעשה פון אריסטאקראטישן

לעבן, אַרויסגעלייענט פֿין עתעם אַ פעליעטאַן; שאַרל איז דאָך געווען אַ מענטש מיט אַן אָפּענעם אויער, גרייט צו כאַפֿן אַתּפּעלות. צי האָט זי דען ווייניק סודות פּאַרטרויס איר הינטל? זי האָלט אַפֿילו גערעדט מיטן האַלץ פֿון קאַסין און מיטן זיי-גער-אומרו.

טיף אין איר נשמה האָט זי דאָך געווארט אויף עפעס אַ געשעעניש. פּונקט ווי מאַטראָזן ביי אַן אומגליק, אַזוי האָט זי ארומגעפירט אירע פּאַרצווייפלטע אויגן איבערן מדבר פֿון איר לעבן, וזכּנדיק עפעס אַ ווייסן זעגל אינם ווייטן געפֿל פֿון האַריזאָנט. זי האָט נישט געוויסט וואָסער געשעעניש דאָס וועט זיין, וואָסער ווינט וועט עס ברענגען צוטראָגן, צו וואָסערע ברעגן וועט עס זי דערפירן, צי דאָס וועט זיין אַ לאַדקעלע, צי אַ דרני-זעגלדיקע שיף, פּול מיט אומעט, אָדער איבערגעלאָדן מיט תּאוה. אָבער אַלע אינדערפרי האָט זי געהאַפּט, אַז דאָס וועט היינט געשען, זי פּלעגט זיך צוהערן צו יעדן גערויש, פּלעגט זיך אַ ריס טאָן שנעל פֿון אַרט, און פּלעגט זיך ווונ-דערן, וואָס ס'האָט גאַרנישט פּאַסירט; באַכדעם, ווען די זון איז פּאַרגאַנגען, פּלעגט זי ווערן אומעטיקער: זי האָט געוואָלט, אַז דער מאָרגן זאָל שוין קומען.

ווידער איז אָנגעקומען דער פּרילינג. ביי די ערשטע היצן, ווען עס האָבן זיך צעפּליט די באַרנביימער, האָט זי דער-פּילט, אַז זי ווערט דערשטיקט.

אין אָנהייב יולי האָט זי שוין געציילט אויף די פינגער, וויפּל וואָכן ס'איז נאָך פּאַרבליבן ביז אַקטאבער, טראַכטנדיק, אַז דער מאַרקזי ד'אנדערוויליע וועט אפשר ווידער טאָכן אַ באַל אין וואָביעסאָר. אָבער גאַנץ סעפטעמבער איז אַריבער און בריוו און און ווייזטן.

נאָך דערדאָזיקער שרעקלעכער אַנטטוישונג, איז עמעס האַרץ ווידער אויסגעליידיקט געוואָרן און ס'איז אחעק אַ לאַנגע שורה פֿון גרויע טעג.

איצט וועלן זיך שוין כּסדר ציען טעג, ענלעך איינער צום צווייטן, און זיי וועלן גאַרנישט ברענגען מיט זיך! אַב-

דערע מענטשן, ווו אומעטיק עז זאל זי נישט זיין, האָבן זיי דאָך אַ האָפענונג אויף עפעס אַ פאַסירונג. אַ פאַסירונג פירט עפטער צו פארשידענע צופאַלן, און די דעקאָראַציע ענדערט זיך. אָבער פאר איר וועט שוין גאַרנישט זיין! גאָט האָט אַזוי געוואָלט! די צוקונפט — איז אַ לאַנגער פינסטערער קאַ-
רידאָר מיט צוגעמאַכטע טירן ביים עק.

זי האָט אַוועקגעוואָרפֿן די מוזיק, צוואַקס שפּילן? ווער העט זי הערן? אַזוי ווי עס וועט איר קיינמאַל נישט אויסקו-
מען צו זיצן אין אַ קאַנצערט-זאַל, ביי אַן עראַרד-קלאַוויר, אין אַ סאַמעטן קלייד, מיט גאַקעטע הענט, און קלאַפן איבער די קלאַווירן מיט שנעל-באַוועגלעכע פינגער, און פילן בעת מעשה ווי אַרום איר צעשפּרייט זיך אַ שושקעריי פון אַנטציקונג, פונקט ווי אַ ווינטל, — טאָ צו וואָס זאל זי זיך אומזיסט פאַרדרייען דעם קאַפּ מיט לערנען שפּילן? זי האָט געלאָזט ליגן אין שאַפע אירע צייכענונגען אין די העפטן. צוואַקס?
צוואַקס? דאָס נייען האָט איר אויפגערעגט.
— איך האָב אַלץ איבערגעלייענט, — האָט זי זיך גע-
זאָגט.

שעהן לאַנג פלעגט זי אפזיצן ביים איוון און אַנגליען רוים די קאַמין-צווענגלעך, אָדער זיך צוקוקן ווי דער רעגן פאַלט. ווי אומעטיק איז איר געווען אין אַ זונטיקדיקן טאָג, ווען מען פלעגט קלינגען צו דער אָונט-תפילה! זי פלעגט זיך צוהערן מיט אַן אַנגעשטרענגטער אויפמערקזאַמקייט, צו די איינצל-
נע קלאַנגען פונם געשפאלטענעם גלאָק. אַ קאַץ פלעגט פא-
מעלעך קריכן ערגעץ אויף אַ דאָך, אויסבווגנדיק איר רוקן אויף די בלאַסע זונשטראַלן. דער ווינט האָט אַנגעטראָגן אויפן הויפט-
וועג וואָלקנס שטויב. ערגעץ ווייט האָט זיך צעפילט אַ הונט. און דער גלאָק האָט אין גלייכע הפסקות איינטאַניק געקלאַנגען, און דידאָזיקע טענער זענען אָפגעשטאַרבן אויף די ווייטע פעלדער.

דער עולם איז דערווייט אַרויס פון קלויסטער. די פרויען אין אויסגעפּוצטע שיך, די פויערים אין גייע בלוזעס, און די

קינדער זענען ארומגעשפרונגען פאר זיי מיט נאקצטע קעפ - אלע זענען געבאנגען אהיים. און א פינף-זעקס טענטשן, תמיד דיוולבע, פלעגן ביז ביינאכט שפילן אין קארעק, פאר דער טיר פון א שענק.

דער ווינטער איז געווען א קאלטער. אינדערפרי זענען די שויבן באדעקט געווארן מיט פראסט, און דאס ווייסלעכע ליכט, וואס פלעגט זיך דורכשלאגן דורך זיי, פונקט ווי דורך מאטן גלאז, פלעגט זיך א גאנצן טאג נישט ענדערן. פיר א זיגער אינאונט פלעגט מען שוין דארטן אַנצינדן א לאַמפ.

אין א גוטן וועטער פלעגט זי ארויסגיין אין גארטן. די פארפרירענע ראָסע האָט איבערגעלאָזן אויף די קרויט-בלעטער זילבערנע שפיצן מיט לאַנגע העלע פעדעס, וועלכע פלעגן זיך ציען פון איין קוסט צום צווייטן. פייגל האָבן אויפגעהערט צו זינגען; ס'האָט זיך געדאכט, אַז אַלץ עלאַפּט; דער שפאלער איז געווען באַדעקט מיט שטרוי און די שורה וויין-קוסטעס, ענדלעך צו אַ גרויסער קראַנקער שלאַנג, האָבן זיך צוגעטוליעט צו דער וואַנט, וווּ מען האָט געקענט זען, ווי עס שלעפן זיך פיל-פיל סיקע קעלער-ווערעם. צווישן די יעגלביימער, ביים פלוט האָט דער גיפסענער גלח מיט זיין דרייקאַנטיקן הוט, וואָס לייענט זיין ספר, פארלוירן דעם רעכטן פוס, און דער גיפס אַפּשפאַלטן-דיק זיך פון פראָסט, האָט פאַרמירט ווייסע קנייטשן אויף זיין בנים.

נאָכדעם איז זי אַרויף צו זיך אינדערהויך, פאַרשלאָסן די טיר, פאנאנדערגעשאַרט די קוילן אין קאמין, זיך געשמאַלצן פון היץ, און בעת מעשה געפילט, אַז דער אומעט מאַטערט זי נאָכמער. זי וואָלט גערן אַראָפּ צו דער דינסט און זיך אַדורכ-געשמועסט מיט איר, אָבער זי האָט זיך געשעמט.

אַלע טאָג, אינדערזעלבער שעה, פלעגט דער שול-לערער, מיט א שוואַרצן זיידענעם טשעפטיק אויפן קאָפּ, אויפגעפענען די לאַדנס פון זיין הויז און דער פאַליציאַנט פלעגט פאַרבייגיין, טראַגנדיק דעם שווערד איבער זיין בלווע. אינדערפרי און פאַרנאכט פלעגן די פאַטשט-פערד, צו דריי אין אַ שורה, אדורכשפאַנען די גאַס.

בדי זיך אַנצוטרינקען ביי דער סאדזעווקע. פון צייט צו צייט פלעגט קלינגען דאָס גלעקל ביי דער טיר פון שענק, און ווען ס'האָט געבלאָזן אַ ווינט, האָט מען געהערט סקריפען ביים שע-רער די קליינע מעשענע טאָצן, וואָס זענען געהאַנגען אויף צוויי האַקעס און אים געדינט פאר אַ שילד. אין פענסטער האָט דער שערער אַרויסגעשטעלט פאַר אַ באַזונדער פּוץ און אַלטמאָדיש בילדל און דערביי איז געשטאנען אַ וואַקסענער ביוסכ פון אַ פרוי מיט געלע האָר. אויך, ער, דער שערער האָט זיך באַקלאָגט אויף זיין ביטערער פּראָפעסיע, אויף זיין צרהדיקער צוקונפט; ער האָט געהלומט פון אַ פּריזורע ער געץ אין אַ גרויסע שטאָט, אין רואַן, אַ שטייגער, ביי אַ פּאַרט, לעבן אַ טעאַטער; דערווייל אָבער האָט ער גאַנצע טעג אַרומגעשפּאַצירט מיט גרויס מרה-שחורה איבערן גאס, פון מאַ-גיסטראַט ביזן קלויסטער און אַלץ געוואַרט, טאַמער וועט זיך ווייזן עפעס אַ גאסט. אויפהייבנדיק די אויגן, פלעגט פרוי באַ-וואַרי אים תמיד זען פאַר זיך, זיין גריכיש היטעלע אויף דער זייט און מיט זיין ברעזענטענער קורטקע; ער איז געשטאַנען, ווי אַ שומר אויף דער וואַך.

אַמאָל, נאָכמיטאָג, פלעגט זיך באַווייזן הינטער די פענ-סטער פונם זאָל אַ קאַפּ פון אַ מאַנסביל, מיט אַ פאַרברענטן פנים, מיט שוואַרצע באַקנבאַרדן; ער פלעגט שמייכלען מיט אַ ברייטן זיסן וויסצייניקן שמייכל. באלד דערויף האָבן זיך דערהערט די קלאַנגען פון אַ וואַלס, געשפילט אויף אַ שאַר-מאַנקע, און אין אַ קליין צימערל האָבן זיך גענומען דרייען טעג-צער אין דער גרויס פון אַ פינגער, פרויען אין ראָזע טורבאַ-נען, טיראַלער אין קורטקעס, מאַלפעס אין שוואַרצע קליידער, קאַוואַלערן אין קורצע הויזן; זיי האָבן זיך געדרייט און גע-דרייט אָן אויפהער צווישן פּאַטעלן, קאַנאַפעס, טישן און זיך אָפּגעשפיגלט אויף שטיקלעך שפיגל, צונויפגעקלעפט ביי די ברעגן מיט שטיקלעך פאַפיר. דער שאַרמאַנשטשיק האָט גע-דרייט פאַר אַ הענטל, זון געקוקט אויף רעכטס און אויף לינקס אין די פענסטער, פון צייט צו צייט פלעגט ער טאָן אַ לאַז

אַרויס גאָן אַ זייט אַ לאַנגען שטראָם פון שוואַרצן שפיייעכץ, אונטער
 טראַגעדיגן מיט דער קני זיין אינסטרומענט, און דער האַרטער
 פאַס האָט אים געריבן אין פלייצע; די מוויק פון דער שאַר-
 מאַנקע, אמאָל אומעטיק און צוצויגן, אַמאָל לעבעדיק און פריי-
 לעך, האָט זיך מיט גערויש אַרויסגעריסן דורכן טאַפּטענעם
 ראָוואַון פאַרהאַנג, אונטערגעהיבן מיט אַן אויסטערלישער מע-
 שענער שפאַנע. דאָס זענען געווען מעלאָדיעס פון טעאַטער,
 מעלאָדיעס, וואָס מען זינגט אין סאַלאַנגען, וועלכע מען טאַנצט
 אויף אַוואַנטן, ביי באַלויכטענע שפיגלעך, — אַפּפּלאַנגען פון דער
 וועלט, וועלכע דערגרייכן צו עמען. אומענדלעכע סאַראַבאַנדעס
 האָבן זיך איר געמישט אין קאַפּ, און פּינקט, ווי אַ באיאַדערע
 איבער די בלומען פון אַ טעפּיך, אזוי איר געדאַנק גע-
 שפּרינגען מיט די נאַטן, געפּלויגן פון איין חלום צום צווייטן,
 פון טרויער צו טרויער. ווען דער שאַרמאַנשטשיק האָט באַקומען
 צוגעוואָרפן אַ נדבּה אין היטל, האָט ער באַדעקט זיין אינסטרו-
 מענט מיט אַן אַלטער בלויער שמאַטע, אַרויפגעטאַן אים אויף זיין
 פלייצע און זיך אַוועקגעשלעפט מיט שוואַרץ טריט. זי האָט
 אים באַגלייט מיט אירע אויגן.

אומדערטרעגלעך זענען אָבער געווען די מיטאַג-שעהן
 אינם קליינעם צימערל פון אונטערשטן שטאַק, וווּ דער אויוון
 האָט גערויכערט, די טיר האָט געסקריפעט, די ווענט געשמעקט
 מיט שימל און די פּאָדלאַגע איז געווען באַדעקט מיט פייכט-
 קייט; ס'האָט זיך איר געדאַכט, אַז מען האָט איר דערלאַנגט
 אויף אַ טעלער די גאַנצע ביטערקייט פון איר לעבן און ביי
 דער פאַרע פון דער זופּ האָט זיך אויפגעהיבן טיף אין איר
 נשמה אַן אַנדער דאַמף, אַ מין דאַמף פון עקל. שאַרל פּלעגט
 עסן זייער לאַנגזאַם; בשעת מעשה פּלעגט זי קנאַקן ניס, אָדער,
 אַנגעלענט אויפן עלנבויגן, פּלעגט זי צייכענען מיטן שפיץ מע-
 סער אויף דער צעראַטע.

זי האָט איצט פּאַרלאָזט אירע גאַנצע באַלעבאַטישקייט,
 און די אַלטע באַוואַרי, אַז זי איז געקומען קיין טאַסט לַפּבור
 דעם גרויסן פּאַסט-זוגא, האָט זי זיך שטאַרק געהיירושט אויף

עמעס פאָרענדערונג. עמע, וואָס איז תמיד געווען אזוי פינקטליך און עלעגאַנט, גייט איצט אַרום גאַנצע טעג נישט אָנגעטאָן, טראָגט גרויע באַוולנע זאַקן, ברענט וואַקסענע לייכט. זי האָט אויך גע-זאָגט, אַז מען דאַרף זיין שפּאַרוואַם, מחמת זיי זענען נישט רייך, און האָט בעת מעשה צוגעגעבן, אַז זי איז זייער צעפּרידן, ממש גליקלעך, אַז טאָסט געפּעלט איר זייער, און האָט צוגעשאַטן נאָך אַ סך נייע ווערטער, וועלכע האָבן פאַרשטאַפט דער שוויגערס מויל. איבעריקנס, איז עמע נישט געווען געשטימט אויסצוהערן אירע עצות; איינמאָל אַפילו האָט די אַלטע באַוואַרי איר באַמערקט, אַז די באַלעבאָטיס דאַרפן אַכטונג געבן אויף דער פרומקייט פון די דינער, אָבער עמע האָט איר אָפּגעענטפּערט מיט אַזאַ גיפטיקן בליק און מיט אַזאַ קאַלטן שמיכל, אַז די גוטע זקנה האָט זיך שוין גאַרנישט אַריינגעמישט.

עמע איז געוואָרן קאַפּריזנע, ביז זי דאָט זיך באַלעבאָטיס ספּעציעלע מאַכלים און זיך נישט צוגערירט צו זיי איין טאָג פלעגט זי טרינקען בלויז מילך, צומאָרגנס טיי, זיין צענדליקער טעפלעך. אָפטמאָל כלעגט זי נישט וועלן אַרויסגיין פון צימער. שפּעטער אָבער, אַז עס פלעגט איר אָנהייבן צו שטיקן, פלעגט זי עפענען די פּענסטער און אָנטאָן אַ לייכט קלייד. האָט זי אַמאָל גוט אויסגעזוילט די זינסט, פלעגט זי איר נאָכדעם געבן מתנות און אָפּלאָזן זי צו די שכנים; עפטער פלעגט זי אַרויסוואַרפֿן פאַר ארעמעלייט דאָס גאַנצע ביסל געלט פון איר בייטל, הגם זי איז גאַרנישט געווען אזוי גוט, און נישט אזוי פילבאַר צו יענעם ליידן, ווי ס'רוב מענטשן פון דאָרף. די דאָזיקע מענטשן דערהאַלטן תמיד אין האַרצן עפעס אַן אכזריות, וואָס גיט זיך איבער בירושה פון דור צו דור.

סיף פעברואַר האָט דער פּאָטער רואַ אַליין געבראַכט זיין זיידעס אַ שיינעם אינדיק, צום אַנדענק פון זיין געוועזע-נער קראַנקהייט און איז פאַרבליבן צוויי טעג אין טאָסט. שאַרף איז אַוועקגעפּאָרן צו זיינע חולאים און עמע איז פאַרבליבן אַליין מיטן טאָטן. ער האָט גערויכערט אין צימער, געשפיגן

אין אויוון, געשמועסט פֿון וריעה, פֿון קעלבער, פֿון קי, פֿון הינער פֿון שטאַט-ראַט; און ווען ער איז אַוועקגעפֿאַרן, האָט זי פֿאַר-שלאָסן די טיר מיט אַ געפֿיל פֿון פֿאַרלייכטערונג, און זי האָט זיך אַליין געחידושט דערויף. איבעריקנס, האָט זי שוין איצט נישט פֿאַרבאָרגן איר שנאה צו אַלץ און צו אַלעמען; טיילמאָל פֿלעגט זי ארויסזאָגן משונהדיקע געדאנקען, חוזקן איבער דעם, וואָס אַלע רימען און דווקא לויבן שמוציקע אוממאָראַלע זאַכן. דער מאַן פֿלעגט אויסשטעלן אויף איר אַ פֿאַר פֿאַרחידושטע אויגן.

צי וועט דען דאָס צרהדיקע לעבן זיך ציען אָן א טוף? צי האָט זי שוין נישט קיין אַנדער אויסוועג? זי האָט דאָך אַזופֿיל פֿאַרדינט, ווי יענע אַלע, וואָס לעבן גליקלעך! אין וואָפֿיעסאר האָט זי געזען הערצאָגינעס, וועלכע האָבן האַמעט נענע פֿנימער און גרעבערע מאַנירן, ווי זי, און זי האָט פֿאַר-שאַלטן גאָטס אומגערעכטיקייט; זי האָט אנגעשפּאַרט דעם קאַפּ אָן דער וואַנט און האָט געוויינט; זי האָט מקנא געווען דאָס שטורמישע לעבן, די מאַסקן-בעלער, די אומפֿאַרשעמטע תּענוגים, ביי וועלכע מען פֿאַרגעסט זיך. זי האָט עס שוין געוואָסט אין וועגן דעם האָט זי אַלץ געחלומט.

זי איז בלאַסער געוואָרן און אָנגעהייבן צו ליידן אויף האַרץ-קלאַפּעניש. שאַרף האָט איר פֿאַרשריבן וואַלעריאַן-טראַפּנס און קאַמפֿאַר. וואַנעס. אָבער אַלץ, וואָס ער האָט איר פֿאַרשריבן, האָט איר נאָכמער אויפֿגערעגט.

ס'זענען געווען טעג, ווען זי האָט נישט צוגעמאַכט דאָס מויל. נאָך אַזא מין געהייבענער שטימונג פֿלעגט זי מיטאַמאָל אַריינפֿאַלן אין אַפּאַטיע, פֿלעגט נישט רעדן און זיך נישט באַוועגן. בלויז מיט איין זאָך פֿלעגט מען זי קענען אויפֿמוג-טערן: מיט קעלניש וואַסער, וואָס מען פֿלעגט איר גיסן אויף די הענט.

מחמת זי האָט זיך פֿסדר באַקלאַגט אויף טאַסט, האָט שאַרף געמיינט, אַז די סיבה פֿון איר מחלה איז נישט מער ווי אַ לאַקאַלע ווירקונג, און שטיצנדיק זיך אויף דעמדאָיקן גע-

דאַנק, האָט ער ערנסט אָנגעהייבן צו טראַכטן, אז מען דאַרף זיך אַרויסציען פּונדאָנען ערגעץ אנדערש.

זי האָט אָנגעהייבן צו טרינקען עסיג — זי האָט זיך גע-וואַלט אָפּצערן. דערפּון האָט זי באַקומען אַ טרוקענעם הוּסט און האָט לגמרי פּאַרלוירן דעם אפּעטיט.

שאַרלען איז נישט געווען לייכט צו פּאַרלען טאָסט, נאָכדעם, ווי ער האָט דאָ פּאַרבראַכט גאַנצע פּיר-יאָר צייט און זיך דאָ אַ ביסל איינגעוואָרצלט. אָבער עס איז קיין אנדער עצה נישט געווען! ער האָט זי אוועקגעפירט קיין רואַן צו זיין אַלטן לערער. ס'איז געווען אַ נערוון-קראַנקהייט, און מען האָט געדאַרפט בייטן די לופט.

זוכנדיק דאָ און דאָרט, איז שאַרל דערגאַנגען, אז אין דער געוושטעלער געגנט געפינט זיך אַ שטעטל יאַנוויל-ל' אַבע; דער דאָקטאר פּון דעמדאָזיקן שטעטל, אַ פּוילישער עמיגראַנט, איז אַקוראַט יענע וואָך אוועקגעפאַרן. שאַרל האָט תּיכף אָנגעשריבן צו דעם דאָרטיקן אַפּטייקער אַ בריוו, און זיך נאָכגעפרעגט אויף דער צאָל פּון דער באַפעלקערונג, ווי ווייט, אַ שטייגער, איז פּון דאָרט צו דעם נאָענטסטן קאָלעגע, וויפּיל יערלעכע הכנסה האָט געהאַט דער פּריערדיקער דאָקטאָר, א. א. וו.; און באַקומענדיק אַ גינסטיקן ענטפּער, האָט ער באַשלאָסן זיך אַריבערצופּעקלען אַהין פּרילינג-צייט, אויב עמעס געזונט וועט זיך נישט פּאַרבעסערן.

האַלטנדיק ביים אַרויספאַרן פּון טאָסט, האָט עמע איינגאַל עפעס געזוכט אין אַ שופּלאָד און זיך בעת מעשה צעשטאכן די פינגער. דאָס איז געווען דער דראָט פּון איר התנונה-בוקעט. די קנאָספּן פּון די פּאַמאָראַנצן-בלומען זענען געל געוואָרן און די סאַמעטענע לענטעס מיט די זילבערנע בענדלעך האָבן זיך אָפּגעריבן ביי די עקן. זי האָט אים אריינגעשליידערט אין פייער. ער האָט זיך שטאַרק צעפּלאַקערט, ווי טרוקע-נער שטרוי. באַלד האָט ער זיך פּאַרוואַנדלט פּון אַ רויטן קוסט אין אש און האָט לאַנגזאַם געטליעט. זי האָט זיך צו-געקוקט צו דערדאָזיקער שרפה. די קליינע טעקטלעכע יאָג-

דעס האָבן געפלאַצט, די דראָטן האָבן זיך צונויפגעדרייט, די שפיצן זענען צעשמאַלצן געוואָרן; און די פּאַפּירענע בלעטלעך האָבן זיך געקאָרטשעט, געפלאַטערט אין איוון, ווי שוואַרצע זומער-פייגעלעך, און, צולעצט, אַוועקגעפלוין אין קוימען. ווען זיי זענען אין מערץ אַרויסגעפאַרן סוף טאַסט, איז מאדאם באַוואַרי געווען מעוברת.

1

יאנחיל-ל'צבע (האָט באַקומען איר נאָמען פון דער אמאָ-
 ליקער קאָפּוצנישער אַבאָטורע, וואָס אירע חורבות עקזיסטירן
 שוין נישט מער) איז אַ שטעטל, אַכט מייל פון רואן,
 אויפן וועג קיין אַבעוויל און באָווע; עס ליגט אין אַ טאָל, אין
 וועלכן עס לויפט דאָס טייכל ריעל, וואָס פאַלט אַריין אין אַנ-
 דעל, נאָכדעם ווי עס ברענגט אין באָוועגונג דריי מילן ביי
 איר לעפּצונג; דאָרט געפינען זיך אַ ביסל פּאַרעלן, און אַלע
 זונטיק קומען אַהין יינגלעך צו ווילן זיך ביים פיש-פּאַנג.
 ביי בואַסיער פּאַרקירעוועט מען פון טראַקט און מען פּאַרט
 מיט זייטיקע וועגן ביז צו די הויכקייטן פון לע, פּונוואַנען
 מען זעט דעם גאַנצן טאָל. דער טייך צעטיילט אים אויף
 צוויי פּאַרשידנאַרטיקע געגנטן; אַלץ, וואָס ליגט לינקס, אין
 באַדעקט מיט צואַקערטער ערד. די לאַנקעס ציען זיך צופּונסט
 מיט גידעריקע היגלען און דאָ גיסן זיי זיך צונויף מיט די
 פּאַשע-פעלדער פון דער געגנט ברע; פון דער מזרח-זייט,
 ווידער, הייבט זיך לייכט אויף אַ פליין, וואס צעשפרייט זיך
 ברייט, און דאָס אויג זעט ווייט אַרום זיך זיינע העלע תּבואה-
 פעלדער. דער טייך, וואָס פליסט צווישן די גראָזן, טיילט אָפּ
 מיט אַ וויסן פּאַס די לאַנקעס פון די פעלדער-בייטן, און דאָס
 גאַנצע לאַנד מאַכט אן איינדרוק פון אַ גרויסן אויסגעשפּרייטן

מאַנטל מיט א גרינעם סאַמעטענעם קאַלנער אַרומגעזוימט מיט
 אַ זילבערנעם גאַלדאַן.

אין עק פון האַריוואַנט זעט מען די דעמבעס פון ארגיללער
 וואָרד מיט די רוקנס פון די סען=זשאַן=הויכקייטן, דורכגעשניטן
 פון אויבן ביז אַראָפּ מיט לאַנגע רויטע, נישט גלייכע פאסן;
 דאָס זענען די שפורן פון רעגנס; און די ציגלנע שאטירונגען,
 וואָס שלענגלען זיך, ווי דינע פעדים אויפן גרויען פאַן פונם באַרג, שטאַ-
 מען פון די אייזן-קוואַלן, וואָס פליסן אַראָפּ אין די שכנותדיקע טאַלן.
 דאָ געפינט איר זיך אויף די גרענעצן פון נאַרמאַנדיע,
 פיקאַרדיע און איל-דע-פראַנס - אַ ווילדע געגנט, וווּ די שפראַך
 איז נישט קיין אויסדריקלעכע, פונקט ווי דער פייוואַזש, וואָס
 האָט נישט קיין שום כאַראַקטעריסטישע שטריכן. אָט דאָ, אין
 דער גאַנצער געגנט מאַכט מען דאָס טאקע די ערגסטע נעפּשאַטעלעכער
 קעזן, און דאָ קאָסט אויך זייער טייער די קוילטיווירונג פון די
 פעלדער, מחמת מען דאַרף פאַרברויכן אַ סך מיסט, אַז מען זאָל
 קענען צוגעבן אַ ביסל היות די מאַגערע פעלדער, וואָס זענען
 איבערגעפאַקט מיט זאַמד און מיט שטיינדלעך.

ביון יאָר 1835 איז בכלל נישט געווען קיין גוטער וועג
 קיין יאנוויל; ערשט מיט דער צייט האָט מען דאָרט אויסגע-
 לייגט אַן אויסגעצייכנטן שאַסיי, וואָס פאַרייניקט דעם אַבעווי-
 לער וועג מיטן אַמיענער; איבער דעמדאָזיקן שאַסיי ציען זיך
 עפטער די פורן פון רואַן קיין פלאַנדריע. אָבער נישט גע-
 קוקט אויף אירע נייע וועגן, איז יאָנוויל דאָך שטארק אָפגע-
 שטאַנען. אנשטאָט אויסצובעסערן דעם אַקער=באָדן, פאַרנעמט
 מען זיך פסדר מיט די לאַנקעס, וואָס האָבן א קנאַפן ווערט,
 און דאָס פוילע שטעטל, עטוואָס אָפגעלעגן פון פליין, האָט זיך
 אויף אַ נאַטירלעכן אופן פאַרגרעסערט לענגאויס דעם טייך.
 שוין פונדערווייטנס קען מען זען, ווי דאָס שטעטל האָט זיך אויסגעזעצט
 ביים ברעג, ווי אַ פאַסטויד, וואָס רוט זיך דאָ אָפּ ביי זיינע וואַסערן.
 אונטערן באַרג, ביי דער בריק הייבט זיך אָן דער שאַ-
 טיי, באַזייט מיט יונגע אַטינעס, וועלכע פירן אייך אין אַ
 גלייכער ליניע צו די ערשטע הייזער. די הייזער זענען אַרומ-

צעצוימט מיט פֿלויטן, און אַרומגערינגלט מיט הויפֿן. וווּ נישט וווּ
 פֿארשידענע בנינים, קעלערס, שטאַלן, שייערס, צעזייט און צע-
 וואַרפֿן אונטער פֿאַרצווייגטע ביימער, אויף וועלכע עס הענגען ליי-
 טערס, שטאַנגען, קאָסעס. די שטרוענע דעכער, פֿונקט ווי פֿוטערנע
 היטלען, אַראָפּגערוקטע אויף אויגן, לֶאָזן זיך אַראָפּ כמעט ביז צו דער
 העלפט פֿון די נידעריקע פענסטער, וואָס זייערע גראָבע, אָנגעדראָלענע
 שויבן האָבן אינמיטן עפעס אַ מין קרייזל. ענלעך צו אַ דעק פֿון אַ פֿלשאַ.
 צו די געטינקעוועטע ווענט, דורכגעשניטן אין דער קווער מיט
 שוואַרצע באַלקנס, טוילעט זיך טיילמאָל צו אַ מאָגערער באַרנ-
 בוים, און די אונטערשטע שטאַקן האָבן ביי דער טיר אַ קליי-
 נעם באַוועגלעכן באַריער, — אַ מין שוץ קעגן הינער, וועלכע
 קומען אויף דער שוועל פֿיקן ברעקלעך ברויט, דורכגענעצט
 אין עפֿל-וויין. אָבער וואָס ווייטער, ווערן די הויפֿן אַלץ שמע-
 לער, די הייזער אַלץ צונויפֿגעפרעסטער, און די פֿלויטן פֿאַר-
 שווינדן; אַ הויפֿן מאַהאַלדער שאַקלט זיך אונטער אַ פענ-
 סטער אויף אַ שטעקן פֿון אַ בעזעם; אָט זעט מען אַ קווינע,
 אַ סטעלמאַכעריי מיט אַ צוויי-דריי נייע וועגלעך, וואָס זענען
 אַרויסגעשטעלט אין דער ריכטונג צום וועג. ווייטער שווימט
 אַרויס פֿון אונטער שטאַכעטן אַ ווייס הייזל, און פֿאַר אים אַ
 רונדיקער גאַזאַן, באַפּוצט מיט אַן אַמור-סטאַטוע, האַלטנדיק אַ
 פינגער אין מויל; צוויי טשוהונענע וואַזעס שטייען ביי בני-
 דע זייטן פֿונם גאַנעק; איבער דער טיר גלאַנצט אַ הערב; דאָס
 דאָס איז דאָס הויז פֿונם נאַטאָריוס, דאָס שענסטע אין שטעטל.
 דער קלויסטער שטייט אויף יענער זייט גאַס, ביי אַ
 צוואַנציק טריט ווייטער פֿון מאַרק-פֿלאַץ. דער קליינער בית-
 עלמין אַרום אים, אַרומגעצוימט מיט אַ נידעריקער וואַנט, איז
 אַזוי געדיכט פֿאַרשאַטן מיט קברים, אַז די אַלטע שטיינער, וואָס
 זענען שוין אויסגעגלייכט מיט דער ערד, האָבן געשאַפֿן אַ מין
 שטיינערנע פּאַדלֶאָגע, איבער וועלכער די גראָזן האָבן פֿון זיך אַליין
 אָנגעצייכנט גלייכע גרינע קוואַדראַטן. דער קלויסטער איז איבערגע-
 בויעט געוואָרן און די לעצטע יאָרן נאָך פֿון שאַרל X צייטן זיין היל-
 צערנער געוועלב הייבט שוין אָן צו פּוילן פֿון דערהויך, און אין

זיין בלויער פאַרב זעט מען שוין דאָ און דאָרט שוואַרצע שפּאַלטן. איבער דער טיר, וווּ ס'האַט באַדאַרפט זיין דער אַרגל, שטייט אַ כאַר-עסטראַדע פאַר מאַנסלייט, מיט געדרייטע שטיגן, וועלכע טראַס-קען אונטער די פיס.

דאָס העלע ליכט, וואָס שלאָגט זיך אַדורך דורך די שויבן, צעלייגט קרומע שטראַלן איבער די בענק, וועלכע זענען אויסגע-שטעלט מיט דער זייט צו די ווענט; דאָ און דאָרט ליגט אַ שטרוי-טעפּיכל צוגעשלאָגן מיט טשוועקעס, מיט אַ גרויסער אויפשריפט איבער זיי: „די באַנק פון פּלוגי בן פּלוגי“. עטוואָס ווייטער, וווּ די נאַזע *) פאַרשמעלערט זיך, שטייט אַ קאַנפּעסיע-חדרל **), וואָס איז גלייכצייטיק אויך אַ געשטעל פאַר דער הייליקער מוטער, אין אַ סאַמעטענעם קלייד, מיט אַ טיילענעם שלייער, פאַרשאַטן מיט זילבערנע שטערן; זי האט רויטע בעקלעך, פּונקט ווי אַן אַפּגאַט פון די סאַנדוויטש-אינדולען; די טיפקייט פון דער פּערספּעקטיוו פאַרענדיקט די קאַפּיע פון דער הייליקער משפּחה, אַ מתנה פון אויסערן-מיניסטער, וואָס הענגט איבערן אַלטאַר, צווישן פיר קאַנדעליאַברעס. די כאַר-עסטראַדע פון סאַסנאַוון האַלץ האָט מען שוין נישט אויסגעמאַלט.

דער מאַרק, אַדער פשוט געזאַגט, עטלעכע צענדליק סלופּעס, באַדעקט מיט דאַכאַווקעס, פאַרנעמט כמעט אַ העלפט פון דעם גרויסן יאַנוויל-פּלאַץ. דער מאַגיסטראַט, אויסגעבויט לויט די צייכנונגען פון אַ פאַריזער אַרכיטעקט אַר, איז עלטעך צו אַ גריכישן טעמפל, וועלכער רוקט זיך אַרויס מיט אַ ווינקל ביי דער זייט פון דער אַפטייק. אונטן האָט ער דריי יאַנישע קאַלאַנעס, אויפן צווייטן שטאַק אַ האַלב קיילעכדיקע גאַלע-ריע און דער שפּיץ איז באַפּוצט מיט אַ גאַלישן האָן, אַנגעשפאַרט מיט איין פיסל אויף דער קאַנסטרוקציע-קאַרטע און מיט דער צווייטער האַלטער די וואג פון גערעכטיקייט.

איבערהויפט אָבער וואַרפט זיך אין די אויגן מסיע אַמעס אפטייק, וואָס שטייט אַנטקעגן דעם שענק פון דעם „גאַלדענער לייב“.

*) נאַזע: דער מיטן פון אַ קלויסטער.

**) קאַנפּעסיע-חדרל: ס'הדרל, וווּ מען איז זיך מתחדה פאַרזי גלח.

באַזונדערס שיין איז זי אינאַוונט, ווען איר לאַטפּ איז אנגע-
 צונדן גון די רויטע און גרינע אורנעס, וואָס באפּוצן דאָס
 שויפענסטער, וואָרפן ווייט אויף דער ערד זייערע קאָלירטע
 שאַטנס, און דורך זיי, פּונקט ווי דורך בענגאַלישע פּייערן, זעט
 מען דעם שאַטן פון אפטייקער, אָנגעשפּאַרט אויף זיין פּולט.
 זיין הויז איז פֿון אייבן ביו אראָפּ באַדעקט מיט אויפּשריפּאָן,
 געשריפּן אין ענגליש, מיט אַ רונדן דיקן פּתב: „ווישי-וואָסער
 סעלצער-וואָסער, באַרעזשער אָפּפּירונג-סאָקן, ראספּאילערוואָסער,
 אראָבער ראַקאָוט, דאַרסער, אפּלאַטקעס, פּאסטע רעניאָ, באַנדהאָשן,
 וואנעס, געזונט-שאַקאַלאַד, א. א. וו. אויף דער שילד, וואָס
 ציט זיך לענגאויס דעם גאַנצן געשעפט, איז אָנגעשריפּן מיט
 גאַלדענע אותיות: אַ מ ע, א פ ט י ק ע ר. אין דער אָפּטייק,
 ווידער, הינטער דער גרויסער שאַל, וואָס איז צוגעפּעסטיקט
 צום טישל, געפינט זיך נאָך אַן אויפּשריפּט: ל א ב אַ ר א ט אַ ר
 י ו ם; און איבער דער גלעזערנער טיר איז ווידעראמאָל מיט
 גאַלדענע אותיות זויף אַ שוואַרצן פּאָן איבערגעחורט: „אַ מ ע“.
 מער איז נישטאָ וואָס צו באַקוקן אין יאָנוויץ. די אייג-
 ציקע גאַס, וואָס איז לאַנג ווי דער שטח פון אַ ביקסן-שאַס און
 פּאַרמענט עטלעכע קראַמען, פּאַרענדיקט זיך שנעל ביי דעם
 אויסבויג פון וועג. אויב איר לאָזט זיך אַוועק לענגאויס דעם
 סען-זשאַן-היגל, איבערלאָזנדיק די גאַס אויף רעכטס, קומט איר
 צרויס צום בית-עלמין.

ווען מען האָט געדארפּט פּאַרגרעסערן דעם בית-עולם
 אין דער כּאַלע־ע־צייט, האָט מען איין זייט וואַנט פּאַנאנדערגע-
 וואָרפן, און צוגעקויפט דריי אַקער ערד; אָבער דערדאָזיקער
 צוגעקומענער שטח איז כּמעט נישט פּאַרברויכט געוואָרן, ווייל
 אלע קברים האָבן זיך, ווי פּרייער, געפּרעסט צום טויער צו.
 דער שומר, וואָס איז אי קברן אי שמש ביים קלויסטער, און וואָס
 האָט אַוואַרום פֿון בר-מינן אַ טאַפּעלע הכנסה, האָט אויסגע-
 נוצט דאָס שטיקל ערד און דאָרט פּאַרווייט קאַרטאָפּל. אָבער
 פון יאָר צו יאָר האָט זיך זיין פעלד פּאַרקלענערט, און בעת
 אַז עפּידעמיע הייס ער אַליין נישט, צי זאָל ער זיך פּרייען

מיט די מתים אָדער זיך מצער זיין, וואָס זיין שטיקל ערד
ווערט פאַרקלענערט.

— איר נערט זיך מיט מתים, לעסטבידוואָג, — האָט אים
איינמאַל דער גלח באַמערקט.

ער האָט זיך פאַרטראַכט איבער דידאָזיקע טרויעריקע
ווערטער; ער האָט אויף אַ צייט אָפגעשטעלט די ערד-אַר-
בעט; אָבער היינט זייט ער ווידער זיינע קאַרטאָפֿל אין האַלט
אין איין טענה, אַז זיי וואַקסן פון דער נאַטור.

פֿון יענע צייטן, וועגן וועלכע עס וועט נאָך ווייטער גע-
רעדט ווערן, האָט זיך אין יאָנוויל גאַרנישט געענדערט. דער
בלעכענער דרייפאַרבן-פֿלוגער דרייט זיך נאָך אַלץ אופן גלאַקן-
טורעם פונם קלויסטער, איבערן געשעפט פֿון „מאָדישע סחורות“
פֿלאַטערן נאָך אַלץ אויפן וואַנט צוויי שטיקלעך לייונט, און
ביים אפטייקער פוילן נאָך אַלץ אין שמוציקן אַלקאהאָל עמבריאָ-
נען און שטיקלעך ווייסער צונטער, און איבערן גרויסן טויער
פֿון דער אכסניה קוקט אויף אייך אַן אַלטער לייב, אָפגעבליאָ-
קירט פֿון רעגן, און ווייזט כסדר די פארבייגייער זיין הינטישע
פֿריוור.

אינאָוונט, ווען באַוואַרי מיטן ווייב האָבן געדאַרפט אָנ-
קומען קיין יאָנוויל, איז מאַדאַם לעפראַנסוואַ די באַלעבאַסטע
פֿון דער אַכסניה, געווען אַזוי פאַרטאַראַמט ביי די פֿאַנען,
אַז עס האָבן זיך איר געגאַסן טרערן שווייס. מאַרגן האָט
געוואַלט זיין אַ מאַרק-טאַג. מען האָט געדאַרפט באַצייטנס
אַנשניידן פֿלייש, צורעכט מאַכן די הינער, קאָכן זופ און קאווע.
זי האָט געדאַרפט צוגרייטן עסן פֿאַר אירע שטענדיקע געסט
און אויך פֿאַרן דאַקטאָר, זיין ווייב און דינסט; פֿון ביליאַרד-
צימער האָט אַרויסגעשטראָמט אַ הויך געלעכטער; דריי מינערוס
פֿון קליינעם צימער האָבן געפֿאַדערט בראַנפֿן; דאָס האַלץ אין
אויבן האָט געפֿלאַקערט; די קוילן האָבן געקנאַקט, און אויפן
לאַנגן קיך-טישאַ, צווישן שטיקער רוע שעפסן-פֿלייש, האָבן זיך
געהייבן בערג מיט טעלער, וועלכע האָבן געכאַפט אַ ציטער,
זען מען האָט געהאַקט שפינאַט אויפן ברעט. הינטערן הויפֿל

האָבן געשריען הינער, נאָך וועלכע עס האָט זיך געיאָגט די דינסט, אַראַפּצוהאַקן זיי די קעפּלעך.

אַ מענטש אין בלויע לעדערנע שטעקשיך, מיט סימנים פון פּאַקן אויפן פנים, אין אַ סאַמעטענעם היטל מיט אַ גאַלדן פרענדזל, האָט זיך געוואַרעמט לעבן אויוון. זיין פנים האָט, היץ צעפרידנקייט מיט זיך, גאַרנישט אויסגעדריקט; ער האָט אויסגעזען גווי צעפרידן מיט זיין לעבן, ווי דער שטיגליך, וואָס איז געהאַנגען אין שטייגל איבער זיין קאַפּ; דאָס איז גע-ווען דער אַפטייקער. — ארטעמיו! — האָט די באַלעבאַסטע פון דער אכסניה געשריען. — האַק אָן שפענדלעך, פיל אָן די קאַראַפּקעס, ברענג בראַנפן, שנעלער אַ ביסל! וואָלט איך כאָטש געוויסט וואָסער דעסערט צוצוגרייטן פאַר אייערע געסט! גאַט אין הימל! די אָנגעשטעלטע רייסן זיך שוין ווידער אין ביליאַרד-צימער! און זייער עקיפּאזשל שטייט ביים טויער! „די שוואַלב“ קען נאָך, תּלילה, אַרויפפאַרן אויף אים! רוף אַריין פּאַליטן, זאָל ער עס אַוועקשטעלן אויפן אָרט! ... שטעלט אייך פאַר, מסיע אָמע, פון אינדערפרי אָן האָט מען אָפּגע-שפילט פופצן פאַרטיעס און אויסגעטרונקען אַכט קאַראַפּקעס עפּל-וויין! ... זיי וועלן מיר נאָך אַוודאי צערייסן דעם טוך, — האָט זי ווייטער גערעדט, קוקנדיק אויף זיי פונדערווייטנס, מיטן לעפל אין דער האַנט.

— קיין בייז, — האָט אָמע געענטפערט. — וועט איר קויפן אַן אנדערן.

— אן אנדער ביליאַרד! — האָט די אלמנה געשריען.
— ווייל דער טויג שוין סיי ווי נישט, מאַדאַם לעפּרענ-סוואַ. איר מאַכט אייך פיל שאַדן! זייער פיל שאַדן! אויסער דעם פּאָדערן איצט די שפילער שמאַלע לעכער און שווערע שטעקנס. מען שפילט שוין איצט נישט מיט די באַלן; אלץ האָט זיך געענדערט! מען דאַרף נישט אָפּשטיין פון דער צייט! נעמט ביישפיל פון טעליען...

די באַלעבאַסטע איז רויט געוואָרן פון כּעס. דער צפּ-טייקער האָט מוסיף געווען:

— זאָגט, וואָס איר ווילט, זיין ביליאַרד איז שענער פון אייערן. און מען קען גאַרנישט האָבן קעגן דעם, אַ שטייגער, ווען מען זאָל מאַכן ביי יעדן שפּיל אַ פאַטריאַטישע זאַמלונג פאַר פּוילן אָדער פאַר די פאַרפלייצונג-געליטענע אין לייאַן...

נישט פאַר אַזעלכע קבצנים שרעקן מיר זיך! — האָט די באַלעבאַכטע איבערגעריסן, הייבנדיק מיט אַרע גרויסע אַקס-לען. — גייט שוין, גייט! מסייע אָמע, פּל-זמן דער גאַלדער גערלייב וועט לעבן, וועט אַלץ גיין אַהער. מיר שטייען פּעסט אויף אונדזערע פיס! און, זעט איר, אייער פּראָנצוי-זישע קניפּע וועט אין איין שיינעם פּרימאַרגן צוגע-קלאַפט ווערן, מיט אַ פּיינער מעלדונג אויף די לאַדן! ... טוישן! אַ קליינקייט, טוישן אַ ביליאַרד... — האָט זי שוין געטענהט צו זיך אַליין. — אַזאַ גאַלדענער טיש: מען קען אויף אים איינ-לייגן וועט. אין דער צייט פון יאָגר קענען דאָך שלאָפן אויף אים גאַנצע זעקס פאַרשוין געסט! ... אָבער וואָס איז גע-וואָרן מיט אייערן, פאַרוואָס קומט ער נישט, דער שלאַק!

— וואָס! איר וואָרט אויף אים מיטן מיטאָג פון אייערע געסט? — האָט דער אַפטיקער געפרעגט.

— וואָרטן גאָר אויף אים! און וואָס וועט דערויף זאָגן בינע? שלאָגט דער זייגער זעקס, וועט איר אים שוין זען דאָ. ווייל ס'איז אויף דער גאַנצער וועלט נישטאָ אזא פּינקט-לעכער מענטש. און תמיד וויל ער נאָר זיצן אויף זיין אָרט אין קליינעם זאָל! שטאַרבן וועט ער, און אויף קיין אַנדער אָרט וועט ער נישט עסן! און ס'אראַ מפּונק ער איז! ס'איז אים שווער צוצוטרעפן מיטן עפּל-וויין! ס'איז נישט מסייע לעאָן: דער קומט אַמאָל זיבן אַ זייגער, אָדער גאָר האַלב אַכט, און זעט קיינמאָל נישט, וואָס ער עסט. ס'אראַ טייערער ינגערמאַן! קיין הויך וואָרט וועט איר פון אים נישט הערן! איר וויסט דאָך מסתמא, אַז ס'איז דאָ אַ גרויסער חילוק צו ישן אַ ווייל-דערציגענעם מענטשן און ביי ילדו זעלבער, וואָס איז געוואָרן אַ בעאַמטער פון שטייערן.

דער זייגער האָט געשלאָגן זעקס. בינע איז אַריינגעקוי-

טען.

ער האט געטראָגן א בראַנאַט-סורדוט, וואָס איז געהאַנגען
לויז אויף זיין טאַגערער פיגור, און פון אונטער דעם אויפגע-
הייבענעם דאַשעק פונם לעדערנעם היטל מיט אויערן, וואָס
זענען געווען צוגעפּעסטיקט אויבן צום שפיץ, האָט מען אַרויס-
געזען אַ פליכעוואַטן שטערן, צוגויפגעדריקט פון טראָגן לאַנג
דאָס היטל. ער האָט געטראָגן אַ וועסט פון שוואַרצן טויך, אַ
האַריקן קראַוואַט, גרויע הויז, און אַ פאַר גוט אויסגעפּוצטע
שטייגל, וואָס ער האָט געשלעפט אין אלע פיר צייטן פון יאָר
מיט צוויי פאַראַלעלע זייטן ביים שפיץ, צוליב די גראַבע פינ-
גער, וואָס האָבן אַרויסגעשטאַרצט. קיין איין איינציק הערעלע
האַט נישט איבערגעטראָגן די גלייכע ליניע פון זיין בלאַנדער
באַרד, וואָס האָט באַזוימט, ווי אַ בראַדזיור אַ בלומען בייט, זיין
אַפּגעבליאַקירט פנימל מיט קליינע אייגעלעך און מיט אַ האַר-
באַטער נאָז. בטבע אָן אויסגעצייכנטער קאַרטנשפּילער, אַ גוטער יע-
גער און אַ זעלטענער קאַליגראַף, האָט ער אויך פאַרמאַגט אַ
טאַק-מאַשין, אויף וועלכער ער האָט, פון וויליאָנג בלוז, אויסגעטאַקט
רינגעלעך צו סערוועטקעס; מיט דידאַזיקע רינגעלעך האָט ער
אנגעפאַקט זיין שטוב, אַרויסווייזנדיק דערביי די אייפערזוכט פון
אן אַרטיסט און דעם עגאָיזם פון אַ בירגער.

ער איז גלייך אַוועק אין קליינעם זאַל; אָבער פון דאָרט
האַט מען צוערשט געמוזט אַרויספירן די דריי מילנער, און די
גאַנצע צייט, בעת מען האָט דאָרט געגרייט צום טיש, איז בינע
שטיל געשטאַנען אויף זיין אַרט ביים אויוון; נאָכדעם האָט
ער פאַרמאַכט די טיר און אַראָפּגענומען, ווי די טבע זיינע,
דאָס היטל.

— נו, דערגעהערט נישט צו די יעניקע, וואָס האבן ליב
צו שיטן מיט העפלעכקייטן! — האָט דער אַפטיקער געזאָגט, ווען
ער איז נאָר פאַרבליבן אַליין מיט דער באַלעבאַסטע.

— און ער רעדט טאַקע נישט מער, — האָט זי געענט-
שטער. — פאַריקע וואָך זענען אַריינגעקומען צוויי טויך-רייזנדער

אזוינע פריילעכע יונגען; א גאנצן אַוונט האָבן זיי געהאַלטן אין איין שיטן וויצן, אז איך האָב מיך צעוויינט פון געלעכערטער; און, שטעלט אייך פאַר, ער איז די גאנצע צייט געזעסן, שטום ווי אַ פּש.

— יא, האָט דער אַפטייקער זיך אָפגערוּפן, — ער איז אַן אַ ברעקל פאַנטאַזיע, אַן אַ פיצעלע שאַרפּזין, אַן דעם אלעם, וואָס מאַכט אַ מענטשן וועלטלעך!

— מען זאָגט אָבער, אז ער איז אַ פעיקער, — האָט די באַלעבאַסטע באַמערקט.

— אַ פעיקער! — האָט דער אַפטייקער זי איבערגעשפּאַרט. — ער! אַ פעיקער? סײַדן אין זיין פּאַך, — האָט ער צוגעגעבן מיט אַ רויקערן טאָן.

און ער האָט ווייטער געזאָגט:

— אַך! ווען, אַ שטייגער, אַ סוּח, וועלכער האָט גרויטע פאַרבינדונגען, אָדער אַ יוריסט, אַ דאָקטאָר, אַן אַפטייקער זענען אזוי פאַרוונקען אין זייער אַרבעט, אז זיי ווערן אויסטערליש, מרה-שחורהניקעס, לייגט זיך עס נאָך אויפן זינען; אזוינע זאָכן פאַסירן עפטער! אָבער די דאָזיקע מענטשן טראַכטן דאך, לפחות, פון עפעס. אָט איך, למשל, וויפּל מאָל איז מיר שוין אויסגעקומען צו זוכן די פען אויפן טיש, ווען איך האָב באַדאַרפט אַנשרייבן אַן עטיקעטל, און אויסגעלאָזט האָט זיך נאָר, אז זי האָט מיר געשטעקט אין אויער!

לעפראַנסוואַ איז דערווייל אַרויס אויף דער שוועל, אַ קוק צו טאָן, אפשר פאַרט שוין „די שוואַלב“. זי האָט אויפגעציטערט. אַ מענטש אין שוואַרצן איז אַריין אין קיך. ביי די לעצטע שקיעה-שטראַלן האָט מען געקענט זען זיין רויטלעך פנים און זיין אטלעטישע פיגור.

מיט וואָס קען איך אייך דינען? — מסיב קיורע (*). — האָט די באַלעבאַסטע, אַ פרעג געטאָן, אַנצינדנדיק איינעם פון די קופערנע קאַנדעליאַברעס, וואָס זענען געשטאַנען אויפן קאַמין.

אין א גלייכער שורה, ווי א קאלאָנאָדע. - ווילט איר עפעס טרינקען?
 א גלעזלע ווישיאַק, א גלאָז וויין אפּשר?
 דער גלח האָט זיך זייער העפלעך אָפּגעזאָגט. ער איז
 געקומען נאָך זיין שירעם, וואָס ער האָט געכטן פאַרגעסן אין
 ערנעמאַנער קלויסטער; ער האָט געבעטן מאַדאָם לעפּראַנסואַ,
 זי זאָל דעם שירעם אינאַחנט אָפּשיקן אין קלויסטער-הויז, און
 מיט דיראַזיקע ווערטער איז ער אַוועק אין דער ריכטיגער פּון
 קלויסטער, וווּ מען האָט געקלונגען צו דער אָונט-תּפּילה.
 ווען זיינע טריט זענען אָפּגעשטאַרבן אינדרויסן, האָט דער
 אָפּטייקער אַרויסגעזאָגט זיין מיינונג, אז דער גלח האָט זיך נישט
 אנשטענדיק פּארהאלטן. דאָס, וואָס ער האָט זיך אָפּגעזאָגט
 פונם פּאַרגעלייגטן כּיבוד, איז אין פּלוג נישט מער ווי פּאַלש-
 קייט; די גלחים שיכּורן אלע אינדערשטיל און האַלטן נאָר
 אין איין טראַכטן וועגן די צייטן פון מעשר.
 די באַלעבאַסטע האָט אַפּילו גענומען פּאַרטיידיקן איר
 גלח.

- ער וואָלט דאָך גאַנצע פיר, אַזעלכע ווי איר, אנידער-
 געלייגט אויפן קני. פּאַראיאָרן האָט ער צוגעהאַלפּן אונדזערע;
 לייט אַראַפּצונעמען די שטרוי, האָט ער געטראָגן זעקס בינט-
 לאַך פּאַראמאָל, אַזוי שטאַרק איז ער!
 בראַוואָ! - האָט דער אָפּטייקער געזאָגט. - נו, טאָ שיקט
 טאַקע אייערע טעכטער, זיי זאָלן זיך מתווּדה זיין פאַר אַזעלכע
 געזונטע יונגען! ווען איך וואָלט געווען די רעגירונג, וואָלט
 איך פּאַראַרדנט, מען זאָל יעדן חודש לאָזן בלוט ביי אַלע
 גלחים. יאָ, מאַדאָם לעפּראַנסואַ, יעדן חודש אַ גוטע דאָז
 בלוט! דאָס ליגט אין די אינטערעסן פון דער געזעלשאַפּט-
 לעכער זיכערקייט און זיטלעכקייט!
 - שווייגט, איך בעט אייך, מסיע אָמע! איר זייט אַ
 אָפּיקורס! איר לייקנט אָפּ די אמונה!
 דער אָפּטייקער האָט געענטפּערט:
 - איך האָב אמונה: מיין אייגענע אמונה, און איך האָב
 זי אַפּילו מער פון יענע אַלע, מיט זייער רמאות און מיט זייערע

קונצן! אדרבה, איך גלויב אין גאָט! איך גלויב אין אַ העכער וועזן, אין אַ בורא, ס'גייט מיר נישט אָן, הער און ווי ער איז. ער האָט אונדז דאָ איינגעאַרדנט, מיר זאָלן דערפילן דעם חוב פון אַ בירגער און פון אַ טאטן בנוגע דער פאמיליע; אָבער דאָס באַווייזט נישט, אז איך דארף גיין אין קלויסטער, קושן די זילבערנע טאַצן און מיט מיין געלט פאַשען אַ גאַנצע מחנה לצים, וועלכע עסן בעסער פון אונדז! ווייל אָפגעבן כבוד גאָט קען מען אין אַ וואַלד, אויפן פעלד, אָדער קוקנדיק אויפן עטערישן געוועלכ פון הימל, פונקט ווי די טאַרצייטיקע מענטשן. מיין גאָט — איז דער גאָט פון סאָקראַטן, פון פראַנקלינען, פון וואַלטערן און פון בעראַנושען! איך שטיי פאַרן גלויבן פון דעם סאַוואַרישן גלח, און פאר די אומ-שטערבלעכע פרינציפן פון 89 יאָר! און דעריבער, קען איך נישט דערלאָזן, אז גאָטס אַ מענטש, וועלכער שפּאַצירט ארום איבער זיין חדר מיט אַ שטעקן אין דער האַנט, זאָל קענען אַריינזעצן זיינע פריינט אין בויך פון אַ וואַלפיש, זאָל שטאַרבן מיט אַ געשריי און דערנאָך, אין דריי טעג ארום, זאָל ער פונ-דאסניי לעבעדיק ווערן. דאָס זענען פולטע אַבסורדן, און, אי-בריקנס, זענען זיי אין פולער סתירה מיט די פיזישע געזעצן; אָבער דאָס באַווייזט אונדז אָט וואָס: די גלחים האָבן תמיד געפולט אין עם-הארצות, אין וועלכער זיי האָבן אויך מיטגע-שלעפט די באַפעלקערונג.

ער איז אַנטשוויגן געוואָרן, זוכנדיק אן עולם צוהערער ארום זיך; אין זיין צעהיצן זיך האָט זיך אים בעת-מעשה גע-דאַכט, אַז ער געפינט זיך אויף אַ זיצונג אין שטאַט-ראַט. אָבער די באַלעבאַסטע האָט אים שוין מער נישט געהאַרכט: זי האָט אָנגעשפּיצט איר אויער און זיך צוגעהערט צו דער ווייטער קלאַפּעריי. ס'האָט זיך געהערט אַ גערויש פון אַ קארעטע צו-זאַמען מיט אַ קלאַפן פון קאַפיטעס, און, צולעצט, איז, די שוואַלכ צוגעפאַרן צו דער טיר.

ס'איז געווען אַ געלער קאַסטן אויף צוויי רעדער, וועלכע האָבן דערגרייכט ביו צו די פענסטער. זיי האָבן געשטערט די פאַ-

סאָזשירן צו זען דעם וועג און האָבן זיי פאַרשפּריצט מיט
בלאָטע די אַקסלען. די קליינע שויבן פון די שמאַלינקע פֿענ-
סטערלעך האָבן געציטערט אין די ראַמען, ווען די קאַרעטע
איז געווען סאַרמאַכט און האָבן געהאַט אויף זיך פֿלעקן
פון פאַרטריקנטער בלאָטע, וואָס א גוס=רעגן האָט זיי נישט
געקענט אָפּוואַשן. „די שוואַלב“ איז געווען געשפּאַנט מיט דריי
פערד, פון וועלכע איינס איז געגאַנגען פאַריס, און ווען מען
איז געפאַרן באַרג=אַראָפּ, האָט זיך די קאַרעטע אַראָפּגעלאָזט
מיטן דעק צו דער ערד, וואַרפנדיק זיך אויף אלע זייטן.

עטלעכע יאָנווילער איינווינער האָבן זיך פאַרזאַמלט אויפן
פלאַץ; זיי האָבן גערעדט אלע פאַראַמאל, געפרעגט, וואָס מען
הערט עפעס נייט, געשטעלט פראַגן און געפּאָדערט זייערע באַ-
שטעלטע פּעקלעך; איווער האָט נישט געוואָסט וועמען פריער
אַפּצווענטפערן. ער איז געווען דער עקספּעדיטאָר פון דער
שטאָט און איר סביבה. ער איז אַרומגעגאַנגען איבער די
קראַמען, איינגעקויפט לעדער פארן שוסטער, אייזן פאַרן שמיד,
אַ פעסל הערינג פאַר זיין באַלעבאַסטע, געבראַכט הויבעס פאַר
דער טאַדיסטקע, פאַרוקן פאַרן פּריזירער; צוריק פֿאַרנדיק,
האַט ער דעם גאַנצן וועג געהאַלטן אין אייזן אַרויסגעבן; שטייענ-
דיק אויפן געזעס, האָט ער געוואָרפן די פּעק איבער
די פלוטן, געשריען אויפן גאַנצן האַלדז און זיינע פּערד זע-
נען זיך אַליין ווייטער געגאַנגען.

צוליב אַ צופאַל האָט זיך „די שוואַלב“ פאַרשפּעטיקט:
אויפן וועג איז מאַדאַם באַוואַריס הינטל אַנטרונגען געוואָרן. מען
האַט געפּייפט צו אים אַ גוטע פּערטל שעה. איווער האָט זיך
אַפילו צוריקגעקערט ביי א האַלבן מייל, מיינענדיק, אַז אָט דער-
טאַפט ער עס; צולעצט אָבער האָט מען געמוזט ווייטער פאַרן.
עמע האָט געוויינט, זיך אויפגערעגט. זי האָט באַשולדיקט
שאַרלען אין איר אומגליק. מסייע לערע, אַ מאַנופאַקטור-סוחר,
וועלכער איז געפאַרן צוזאַמען מיט זיי, האָט זיך באַמיט זי צו
באַרויקן און האָט איר פאַרציילט מעשיות וועגן הינט, וואָס
חַמּוּ זיך נאָר לאַנגע יאָרן צוריקגעקערט צו זייערע באַלעבאַ-

טיים. ער האָט אפילו געהערט פון אַ הונט, וועלכער האָט זיך צוריקגעקערט פון קאָנסטאַנטינאָפּאָל קיין פאַריז. אַן אַנדערער האָט אַדורכגעמאַכט פּופציק מייל אויף אַ גלייכער ליניע, דערביי איז ער איבערגעשוואַמען פיר טייכן; און ביי זיין אייגענעם פּאָטער איז געווען אַ פּודעל, וואָס איז פאַרפּאָלן געוואָרן אויף גאַנצע צוועלף יאָר, און אָט, איינמאָל, אינאַוונט, אויף דער גאַס, ווען דער דערציילער איז געגאַנגען עסן אין שטאָט, איז אים דער הונט פּלוצלונג אַרויפגעשפרונגען אויפן אַקסל.

li

עמע איז די ערשטע אַרויס פון דער קאַרעטע, נאָכדעם פּעליסיטע, מסיע לערע און עפעס אַ באַנע; שאַרלען האָט מען געדאַרפט אויפוועקן, מחמת ער איז איינגעשלאָפּן אין אַ היינזעלע, ווי נאָר דער אָוונט האָט זיך אָנגערוקט.

אַמץ האָט זיך פאַרגעשטעלט; ער האָט געזאָגט עטלעכע העפלעכע ווערטער דער מאַדאַם באַוואַרי, באַגריסט דעם דאָקטאָר, געזאָגט, אז ער וועט זיין שטאַרק צעפּרידן, ווען ער וועט זיי קענען מיט עפעס באַהילפּיק זיין, און צוגעגעבן מיט אַ מינע פון אַן אַלטן פּריינט, אז ער האָט זיך אליין גענומען די דערלויבעניש זיי צו באַגעגענען, בפרט נאָך, אז זיין ווייב איז אַוועקגעפּאָרן.

אַריינגעקומען אין קיך, איז מאַדאַם באַוואַרי צוגעגאַנגען צו דער פּליטע. מיט די שפּיץ פינגער האָט זי אָנגענומען איר קלייד ביי די קני, אויפגעהייבן עס ביז די קנעכלעך, ארויסגערוקט איר פּיסל מיט אַ שוואַרץ שיכל - אויף דער הויך פון פּלאַם, וווּ ס'האָט זיך געבראַטן אַ שטיק שעפּסנמלייש. דאָס פייער האָט איר באַצויכטן פון קאַפּ ביז די פּיס, אַדורכגענומען מיט זיינע העלע פּלאַמען די געוועבן פון איר קלייד, די לעכר

לעך פון איר וויסער הויט און אפילו די וועס פון אירע אויגן, מיט וועלכע זי האָט פון צייט צו צייט געזשמורעט. און אז אַ ווינטל האָט אַ בלאָז געטאָן דורך דער האַלב-אַפּענער טיר, איז אַדורכגעלאָפּן איבער איר אַ רויטער אָפּגלאַנץ.

פון דער צווייטער זייט פליטע האָט אויף איר שווייגעוו-דיק געקוקט אַ בלאַנדער יונגערמאַן.

אזוי ווי מסייע לעאָן דעפיאי, דער צווייטער שטענדיקער באַ-זוכער פון דעם "גאָלדענעם לייב" — האָט זיך שטאַרק געלאַנג-ווייליקט אין יאָנוויל, וווּ ער איז געווען אַ באַאַמטער ביי מסייע גיליאָמען, פלעגט ער תמיד אָפּציען מיטן עסן, האָפּנדיק, אז ס'וועט אָנקומען עפעס אַ גאַסט, מיט וועלכן ער וועט קענען אינאַוונט כאַפּן אַ שמועס. אין די טעג, ווען ער האָט פריער פאַרענדיקט זיין אַרבעט און נישט געוואוסט וואָס צו טאָן, האָט ער געמוזט קומען אַהער צו דער פינקטלעכער מיטאַג-שעה; און פון דער זוף ביזן קעז פלעגט ער בלייבן מיט בינען אויג אויף אויג. און טאַקע דערפאַר האָט ער מיט גרויס שמחה אָנגענומען דעם פאַרשלאַג פון דער באַלעבאַסטע — צו עסן אין דער געזעלשאַפט פון די ניי-אַנגעקומענע. אַלע זענען אַריין אין גרויסן זאַל, וווּ מאַדאַם לעפראַנסוואַ האָט מיט גרויס פייער-ליכטייט געהייסן דעקן דעם טיש מיט פיר סערווויין.

אַמע האָט געבעטן אַ דערלויבעניש צו טראָגן זיין גריכטי-שע פעסקע, מחמת ער האָט זיך געשראַקן פאַר אַ קאַטאַר-נאַכדעם האָט ער זיך אָנגערופן צו זיין שכנה:

— מאַדאַם, איר זייט עטוואָס מיד? אונדזער, שוואַלב

טרייסלט אויס די ביינער.

— יא, ס'איז אזוי, — האָט עמע אָפּגעענטפערט, —

אַבער יעדע באַוועגונג וויילט מיך תמיד: איך האָב ליב צו בייטן דאָס אָרט.

— נישטאָ קיין ערגערע זאַך, — דער באַאַמטער האָט אַ

זיפן געטאָן, — ווי צו זיין תמיד צוגעשמידט צו איין אָרט!

— ווען איר וואָלט אַבער געמוזט, אזוי ווי איך, — האָט

שאַרל געזאָגט — תמיד זיצן אויפן סערה...

אַבער, — האָט לעאָן ווידער זיך אָנגערופן צו מאַ-

דאס באַוואַרי, — ס'איז נישטאָ קיין שום אָנגענעמערע זאָך.
לויט מײן מײנונג. ס'פאַרשטייט זיך... אויב מען קען... — האָט
ער צוגעגעבן.

— איבעריקנס, — האָט דער אפטייקער צוגעוואָרפן, —
דער מעדיצינישער פאָך איז נישט קיין שווערער אין אונדזערע
מקומות; ווייל דער צושטאַנד פון אונדזערע וועגן דערלויבט צו
פאָרן אין אַ קאַבריאָלעט; בכלל צאָלט מען דאָ זייער גוט, ווייל
אונדזערע גוטבאַזיצער זענען על פי רוב פארמעגלעך. פון מע-
דיצינישן שטאַנדפונקט האָבן מיר דאָ, חוץ די געוויינלעכע פאלן
פון כאָלערינקע, בראַנכיט, גאַל-שטיינער א. א. וו. אויך פּעריאָדי-
שע מיבערס, באַזונדערס אין שניטצייט. בכלל אָבער זענען דאָ ווייניק
ערנסטע קראַנקהייטן; קיין אויסערגעוויינלעכע פאלן זעט מען דאָ
נישט, אויב מען זאָל נישט נעמען אין אַכט די שקראַפּל-קרענק,
וואָס איז אַ פּועל-יוצא פונם טרויעריקן היגיענישן מצב פון אונ-
דזערע פּויערים. אַך! איר וועט מוזן באַקעמפן אַ סך פּאַראורטיילן,
מסיע באַוואַרי. נישט ווייניק איינגעוואַרצלטע רגילותן, אויף וועל-
כע ס'וועלן טאַג-טעגלעך צעקלאַפט ווערן אַלע אָנשטרענגונגען
פון אייערע ידיעות, דעם היגן עולם, פאַרשטייט איר, ציט מער
צו תפילות, צו קמיעות, צום גלח, איידער זיך ווענדן די-
רעקט צום דאָקטאָר אָדער צום אפטייקער. דעם אמת געזאָגט, איז
דער היגער קלימאַט נישט קיין שלעכטער, און ביי אונדז אין דער
קהילה געפינען זיך אפילו אַ פאַר ניינציקיעריקע זקנים. די טעם-
פּעראַטור — לויט מײנע באַאָבאַכטונגען — פאַלט ווינטער ביז פיר
גראַד און זומער הייבט זי זיך אויף פון פינפּאונצוואַנציק ביז דריי-
סיק גראַד, לויט צעלזיוס, וואָס ס'איז פּראַוונצוואַנציק מאַקסימום לויט
רעאַמיור, אָדער מיט אַנדערע ווערטער, פּראַוונפּוציק לויט פאַרנ-
הייט (ענגלישע מאָס), נישט מער! אין פּלוג, זענען מיר געשיצט
פון די צפון-ווינטן דורכן אָרגעלער וואַלד, פון איין זייט, און פון
די מזרח-ווינטן — דורכן סען-זשאַן-היגל, פון דער צווייטער זייט;
און דאָך איז דידאַזיקע היץ, אַ דאַנק די דאַמפן, וואָס דער טייך
פליסט אויס און אַ דאַנק די גוזמאות שאף אויף די לאַנקעס, וועל-
כע טיילן אויס, ווי אייך איז באַוואַסט, אַ גרויסע צאָל אַמאָניאַק.

ד. ה. שטיק-שטאַף, וואסער-שטאַף און זויער-שטאַף — ניין, בלויז שטיק-שטאַף און זויער-שטאַף — אָט די היץ, ווי געזאָגט, איינזאָפּן. דיק אין זיך די באַמיסטיקונג-שטאַף פון דער ערד און אויסמישונג. דיק אַרע פארשידענע דאַמפן, פאַרייניקט זיי, אזוי צו זאָגן, אין איין וויפן, און, צוזאַמענגיסנדיק זיך, פון זיך אַליין, מיט דער עלעקטריע, מיט וועלכער עס איז אַנגעטרונקען די לופט, וואָלטן זיך געקענט מיט דער צייט שאַפן, פונקט ווי אין די טראַפישע לענדער, זייער שעד-לעכע מיאָמען. דידאַזיקע היץ, אַבער, ווערט, צום גליק, געמעסיקט פון דער זייט, פונדאָנען זי קומט, אָדער בעסער געזאָגט, פונדאָנען זי וואָלט געקומען, ד. ה. פון דער דרום-זייט, דורך די דרום-מערב-ווינטן, וועלכע ווערן אָפגעקילט פון זיך אַליין, פאַרבייגייענדיק די סענע, און ברייגען אייך פּלוצלונג אזוינע קעלטן, פונקט ווי זיי וואָלטן געקומען פון רוסלאַנד!

— איז כאַטש דאָ אַן אָרט, וווּ מען קען שפאַצירן אין איי-ערע מקומות? — האָט מאַדאָס באַוואַרי געפרעגט דעם יונגן מאַן.

— אַך! ס'איז כמעט נישטאָ, — האָט ער געענטפערט. — ס'איז דאָ איינאיינציק אָרט, וואָס הייסט דאָ וויזע, אויסן שפיץ באַרג, ביים ראַנד פון וואַלד. זונטיק גיי איך טיילמאָל אַהין און זיך דאָרט לאַנג מיט אַ בוך, בשעת די זון פאַרגייט. — ס'איז נישטאָ קיין שענער בילד, ווי דער זון-אונטער-גאַנג, — האָט זי א זאָג געטאָן, — אַבער, באַזונדערס, אויפן פּרעג ים.

— אַך! איך פאַרגעסער דעם ים, — האָט מסייע לעאָן געזאָגט.

— שוין זשע דאכט זיך אייך נישט, אַז אייער גייסט שוועבט פרייער איבער דעמדאָזוקן אומגענדלעכן שפיגל, וואָס ויין בילד דעוהייבט אייער נשמה און איז אייך גורם אומענדר-לעכע רעיונות, אידעאָלן?

— דאָסזעלבע, ווי מיט לאַנדשאַפּטן, — האָט לעאָן גע-ענטפערט. — איך האָב אַ קוויין, וועלכער האָט פאַראַיאָרן אַרומגערייזט אין דער שווייץ, האָט ער מיר דערציילט, אַז מען

קאָן באַרנישט משיג זיין די פּאָעזיע פון די אַזיערעס, דעם רייך פון די וואַסערפּאָלן, דעם מעכטיקן עפעקט פון די גלעטשערס. פאַר איירע אַויגן שטייען אומגעזייערע סאָסנעס, וועלכע דער-הייבן זיך איבער שטראַמען, כאַטקעס, וואָס הענגען איבער אפ-גרונטן און אויף טויזנט טריט אונטער אייך ציען זיך אויס גאַנצע טאָלן, ווען דער ווינט צעטרייבט די וואָלקנס. אזעלכע בילדער מוזן באַגייסטערן, אַרויסרופן תּפּילות, דערוועקן התּלהבות! דעריבער ווונדער איך מ'ך נישט אויף יענעם באַרימטן מוזיקער, העלכער פּלעגט געוויינלעך שפּילן קלאַוויר פאַר עפעס אַ מאַיעס-טעטישן בילד, פּדי צו דערוועקן די פּאָנטאָזיע.

— זייט איר מוזיקאַליש? — האָט עמע געפרעגט.

— ניין, אָבער איך האָב זייער ליב מוזיק, — האָט ער גע-

ענטפּערט.

— אַך! גלויבט אים נישט, מאַדאָם באַוואַרי, — האָט זיך אָמע פּלוצלונג אַרייגעמישט און זיך אָנגעבויגט איבער איר טע-לער. — דאָס זאָגט ער פשוט פון עניוּת. — וואָס, מיינ טי-ערער! נעכטן האָט איר דאָך אויסגעצייכנט געזונגען אין אייער צימער „דעם מלאַך“. איך האָב עס געהערט פון לאַבאַראַטאַריע; איר האָט עס אויסגעפירט, ווי אן אמתער אַרטיסט.

לעצן האָט געוויזנט ביים אַפטייקער, וווּ ער האָט פאַר-נומען א קליין צימערל אויסן צווייטן שטאָק, מיט די פענסטער צום שטאַט-פּלאַץ. ער האָט זיך פאַררויטלט ביי דעמדאָויקן קאַמ-פלימענט פון זיין באַלעבאַס, וועלכער האָט זיך שוין אויסגע-דרייט צום דאָקטאָר און אים אָנגעהייבן אויסצורעכענען פּסדר אַלע זושובע לייט פון יאַנוויל. ער האָט דערציילט מעשיות, איבערגעגעבן פּרטים. קיינער ווייסט אַייגנטלעך, נישט, וויפּיל דער נאָטאַריוס פאַרמאָגט, אָבער ס'איז דאָ א הויז טי וואָס, וועגן וועלכן מען רעדט דאָ זייער פיל.

עמע האָט געפרעגט:

— און וואָסער מוזיק געפעלט אייך בעסער?

— אַן די דייטשע מוזיק! די, וועלכע גיט שטימונג און

חלומות.

— איז אייך באַקענט די איטאַליענישע ?

— נאָך נישט; אָבער איך וועל זי הערן דעם קומענדיקן
פּאַר, ווען איך וועל קומען קיין פאַריו צו פאַרענדיקן דעם יורדישן
פּאַקולטעט.

— איך האָב שוין אַפילו געהאַט דעם כבוד צו דערקלערן אייער
מאַן, — האָט דער אַפטייקער געזאָגט, — וועגן דעם אַרעמען יאַנאַדאָ
וועלכער איז אַנטלאָפן געוואָרן; צוליב זיינע משוגעתן וועט איר
דערווייל באַקומען איינס פון די בעסטע הייער אין יאַנוויל. די
טיר איז צו דער אַלע און דאָס איז אוודאי צום בעסטן צו
געפאסט פאַר אַ דאָקטאָר. דאָס גיט אַ מעגלעכקייט אַריינצו-
גיין און אַרויסצוגיין אומבאַמערקטערהייט. חוצדעם, איז דאָרט
פאַרצן אַלץ, וואָס ס'איז נייטיק אין אַ הויז: אַ וואַשציימער,
אַ קיך מיט אַ ציימער פאַר דער דינערשאַפט, אַ פאַמיליע-זאַל,
אַ פרוכט-קעמערל, א. א. וו. דער יונג האָט פון גאַרנישט
געטראַכט! אין עק גאַרטן, ביין פּאַנטאָן, האָט ער זיך אויס-
געבויט אַן אַלטאַנע, ער זאָל דאָרט קענען זומער טרינקען ביר, און
אויב די מאַדאָם האָט ליב גערטנעריי, וועט זי אויך קענען...

— מיין ווייב פאַרנעמט זיך נישט מיט אזוינע זאַכן, —
האָט שאַרל געזאָגט. — מען האָט איר אַפילו צוגעשריבן בא-
וועגונגען, אָבער זי זיצט אַ גאַנצן טאָג אין איר ציימער און
לייענט.

— פונקט ווי איך, — האָט לעאָן באַמערקט. — איז דען,
באמת, דאָ אַ בעסערע זאַך, ווי צו זיצן מיט אַ בוך ביים
קאַמין, אינאַוונט, בשעת דער ווינט קלאַפט און די לאַמפּ ברענט
אויפן טיש? ...

— נישט וואָר? — האָט זי געזאָגט און האָט אויפגעהייבן
אויף אים אירע גרויסע שוואַרצע אָפּענע אויגן.

— מען טראַכט פון גאַרנישט און די שעה לויפן. אן
אומבאַוועגלעכער, וואַנדערסטו אַרום איבער לענדער, וועלכע
דו שטעלסט דיך פאַר, און דיין געדאַנק באַהעפט זיך מיט דער
פּאַנטאַזיע, קוויקט זיך מיט פרטים, אָדער ציט זיך אַריין אינם
לויף פון פּאַסירונגען. די מחשבה מישט זיך אויס מיט די

פאַרשוניגן פון די פאַסירונגען, און עס דאַכט זיך, אז מען באַטייליקט זיך אויך אין זיי.

— ס'איז ריכטיק! ס'איז ריכטיק! — האָט זי געזאָגט.

— איז אייך אַמאָל נישט אויסגעקומען, — האָט לעאָן זיך ווייטער אָנגערופן, — צו לייענען אין אַ בוך עפעס אַ פאַר-נעפּלען געדאַנק, וואָס האָט שוין געלעבט אין אייך. עפעס אַן אומבאַשטימט בילד, וואָס קערט זיך אום צו אייך פון ערגעץ העט-ווייט און דריקט אויס מיט זיך אייערע אינטימסטע גע-פילן?

— איך האָב עס איבערגעלעבט, — האָט זי געענטפערט.

— אָט פאַרוואָס איך האָב אזוי ליב פּאָעטן, — האָט

ער געזאָגט. — איך האַלט, אז פערזן זענען צאַרטער סאַר פּראָזע און זיי רופן אַרויס לייכטער טרערן.

— סוף פֿל סוף ווערן זיי דאָך נמאס, — האָט עמע גע-

זאָגט. — איצט געפעלן מיר בעסער לענגע מעשיות, וואָס מען לייטנט מיט איין אָטעם און וואָס וואַרפן אַרויף אויף אייך אַ פּה. איך האָב פיינט שוואַכע העלדן און מעסיקע געדאַנקען, וואָס מען טרעפט זיי טאַג-טעגלעך אין לעבן.

— און באמת, — האָט לעאָן באַמערקט, — די ווערק

וועלכע רירן נישט דאָס האַרץ, דערווייטערן זיך, לויט מיינ מיינונג, פונם אמתן ציל פון דער קינסט. אין יאוש פון לעבן איז אזוי אָנגענעם צו רוען מיט דער מחשבה אויף איידעלע וועזנס, אויף ריינע געפילן, אויף בילדער פון גליק. פאַר מיר, וואָס איך ווילן דאָ, ווייט פון דער וועלט, איז דאָס די איינציקע סאַרווילונג אָבער יאָנוויל גיט אזוי ווייניק אין דעם זין!

— מסתמא, ווי אין טאַסט, — האָט עמע געענטפערט, — דע-

ריבער האָב איך דאָרט טאַקע תמיד גענומען ביכער אין אַ ביבליא-טעק.

— אויב איר וואַלט מיר געוואָלט אָנטאָן דעם פּבור אין

לייענען די ביכער פון מיינ ביבליאָטעק, — האָט זיך אַריינגע-מישט דער אַפטייקער, וועלכער האָט אונטערגעהערט די לעצטע ווערטער, — שטעל איך צו אייער דינסט די בעסטע שרייבער:

וואַלטער, רוסא, דע-ליה, וואַלטער סקאַט, דער עכא פון פע-
ליעטאנען, א. א. וו. חוצדעם, באַקום איך אַ סך צייטונגען
און זשורנאַלן, צווישן זיי אויך, דאָס לייכט פון רואַן.
איך האָב דעם כבוד צו זיין אַ קאָרעספּאָנדענט פון דערדאָזיקער
צייטונג פאַר די געגנטן בושי, פארוש, נעפשאטעל אין יאָנוויל
פיט זיינע סביבות.

און אַט זיצט מען שוין ביים טיש צוויי מיט אַ האַלבער
שעה. די דינסט אַרטעמיו האָט זיך פויל געשלעפט מיט אירע
פאפוטשעס; די טעלער האָט זי אַריינגעטראָגן איינציקווייז;
זי האָט פסדר פאַרגעסן, נישט דערהערט, נישט פאַרשטאַנען און
וויילעווייז געלאָזט אָפן די טיר פון בילאַרד=זאַל, וואָס האָט
זיך אפגעקלאַפט מיט דער קליאַמקע אן דער וואנט.

אינמיטן שמועס האָט לעאָן אומבאַמערקט אַוועקגעשטעלט
אַ פוס אויפן אונטערשטן האַלץ-טרעפּעלע פון דער שטוב, אויף
וועלכער מאַדאַם באַוואַרי איז געזעסן. זי האָט געטראָגן אַ
בלוי-זיידענעם קראָוואַט, וועלכער האָט אַרומגעפאַסט איר שטיי-
ענדיקן קאַלנער פון אַנגעקראַכמאַלעטן באַטיסט; לויט די באַ-
וועגונגען פון איר קאַפ, האָט זיך איר דער אונטערשטער טייל
פנים דאָ פאַרטרוקען אין דער פּויקער וויסקייט און דאָ
גראַציעז זיך אַרויסגעהייבן. און אַט, אַזוואַרום, זיצנדיק לעבן
איינאַנדער, בעת שאַרל האָט געשמועסט מיטן אַפּמייקער,
האַט זיך פאַרבוינדן צווישן זיי איינער פון יענע אומבאַשטימטע
געשפּרעכן, וואָס זיינע צופּעליקע פראַזן דערפירן אייך תמיד צו
דעם ריכטיקן ציל פון קעגנזייטיקער סימפּאַטיע. פאַריזער בילד-
לעך, נעמען פון ראַמאַנען, נייע קאָדירילן, די גרויסע וועלט,
וועלכע זיי האָבן נישט געקענט, טאַסט, וווּ זי האָט געווינט
פריער, און יאָנוויל, וווּ זיי האָבן זיך איצט געפונען — וועגן
דעם אַלעם האָט מען גערעדט. געשמועסט סאַמע ביז נאַכמי-
טאָג.

ווען מען האָט דערלאַנגט קאַזע, איז פעליסטיע אַוועק
צוגרייטן דאָס שלאָפּצימער אין דעם נייעם הויז, און אַלע געסט
האַבן זיך אויפגעהייבן פון זייערע ערטער. מאַדאַם לעפראַנסוואַ

האַט געשלאָפֿן לעבן דער אויסגעלאָשענער פֿליטע, און דער קוטשער, ווידער, האָט מיט אַ לאַמטערנע אין דער האַנט גע-
וואַרט אויף דעם פֿארפֿאלק באַוואַרי, אָפּצופֿירן זיי אין דער
נייער וווינונג. זיינע געלע האָר זענען געווען פֿול מיט שמרוי ;
ער האָט געהונקלען אויפֿן לינקן פּוס. ער האָט גענומען מיט
דער צווייטער האַנט דעם גלחם שירעם, און דער עולם האָט
זיך אַוועקגעלאָזט אין וועג אַרײַן.

דאָס שטעטל האָט געשלאָפֿן. די מאַרק-סלופּעס האָבן
געוואָרפֿן לאַנגע שאַטנס. די ערד איז געווען אינגאַנצן גרוי
פונקט ווי אין אַ זומערנאַכט.

אַזוי ווי דאָס הייז האָט זיך געפונען ביי אַ פּופּציק טריט
פון דער אכסניה, האָט מען זיך צעזעגנט, און די גאַנצע קאָמ-
פּאַניע איז זיך פּאַנאנדערעגאַנגען.

שוין אין פֿאָדערהויז האָט עמע דערפֿילט אויף איר ע אַקס-
לען אַ קעלט פון פֿרישן טינק, פונקט ווי פֿון פֿייכטן וועש.
די ווענט זענען דאָ געווען ניי, און די הילצערנע שטיגן האָבן גע-
סקריפעט. אין צימער, אויפֿן ערשטן שטאָק, האָט אַרײַנגעדורג-
גען דורך די פענסטער אָן פֿאַרהאַנגען עפעס אַ ווייסלעך ליכט.
מען האָט געקענט זען שפּיצן פון ביימער, און הינטער זיי אַ
לאַנקע, אויף דער העלפט פֿאַרטרונקען אין נעפֿל, וואָס האָט
זיך ביים שיין פון דער לבנה געצויגן לענגאויס דעם טייך. אינמיטן
צימער זענען אויף שטולן געלעגן אָנגעוואָרפֿן שופֿלאָדן פֿון
קאָמאָדן, פֿלעשער, קאַרניון, באַגילטע שטעקלעך מיט מאַטראַצן ;
אויף דער פֿאָדלאַגע האָבן זיך גרומגעוואָלנערט וואַש-שיסלען.
די צוויי מענטשן, וועלכע האָבן איבערגעטראָגן דאָס מעבל, האָבן
אַלץ אַראָפּגעשליידערט גלייך פון דער האַנט.

צום פֿערטן מאָל אין איר לעבן האָט זי זיך געלייגט
שלאָפֿן אין אַ נייעם אָרט. דאָס ערשטע מאָל איז געווען דע-
מאָלט, ווען זי איז אַרײַנגעטראָטן אין מאָנאַסטיר, דאָס צווייטע
מאָל אין טאָסט, דאָס דריטע מאָל אין וואַביעסאַר און דאָס
פֿערטע מאָל איצט, דאָ ; און יעדעס מאָל האָט עס אויסגעזען,
ווי איר לעבן וואָלט אַרײַנגעטראטן אין אַ נייער פּאַזע. זי האָט

נישט געוואָלט גלויבן, אז אין פאַרשידענע ערטער זאָל אלץ פאַרבלייבן, ווי פריער, און אזוי ווי דער טייל לעבן, וואָס איז שוין דורכגעלעבט געוואָרן, איז געווען אַ שלעכטער, וועט מתמא דער קומענדיקער טייל זיין אַ בעסערער.

III

אויפגעשטאַנען אויף צומאַרגנס פון שלאָף, האָט עמע באַ-
מערקט אינדרויסן לעאַנען. זי איז געווען אין אַ שלאָפראַק.
ער האָט אויפגעהייבן דעם קאָפּ און האָט זי באַגריסט. זי האָט
שנעל אַ שאַקל געטאָן מיטן קאָפּ און צוגעמאַכט דעם פענ-
סטער.

לעאַן האָט אַ גאַנצן טאָג געוואַרט ביז זעקס אַ זייגער ;
אַבער אז ער איז אַריין אין שענקל, האָט ער בלויז געטראָפּן
בינען ביים טיש.

דער נעכטיקער מיטאָג איז געוואָרן אַ וויכטיקע געשעעניש
אין זיין לעבן ; ביז איצט האָט ער נאָך קיינמאָל נישט גע-
רעדט גאַנצע צוויי שעה נאָכאַנאַנד מיט אַ דאָמ. וויאזוי
האָט ער עס געקענט אין אַזאַ שיינער שפראַך אַרויסזאָגן פאַר
איר אַזויפיל זאָכן, וועגן וועלכע ער האָט זיך ביז אַהער נישט
געקענט אויסדריקן ? בטבע איז ער נישט געווען דרייסיג, און
אין אים איז געלעבן יענע צוריקגעהאַלטנקייט, וואָס קומט סיי
פון עניוּת און סיי פון אַ פאַרבאָרגענעם כאַראַקטער. אין יאָג-
ווייל האָט מען אים געהאַלטן פאַר אַ מענטשן מיט זייער גא-
לענטע מאַנירן. ער פלעגט זיך צוהערן צו די ווערטער פון
עטלעכע מענטשן און פלעגט קיינמאָל נישט אַרויסווייזן קיין
באַזונדערן אינטערעס צו פאַליטיק — אַ זעלטענע זאָך ביי אַ
יונגן מענטשן. הוצדעם, איז ער געווען אַ טאַלענטפולער מענטש.
ער האָט געצייכנט אַקוואַרעלן, געלייענט נאָטן, און גאַכמיטאָג

זיך גשרין באַשענטיקט מיט ליטעראַטור, אויב ער האָט נאָר
 נישט געשפילט אין קאָרטן. מסיב אָפּע האָט אים געהאַלטן
 פאר אַ געבילדעטן; טאדאם אָפּע, ווידער, האָט אים ליב
 געהאַט פאַר זיין העפלעכקייט, וויל אָפּע האָט ער געפירט אין
 באַרטן אָפּעס קליינזאַרג, שמוציקע, שלעכט דערצויגענע קינדער
 און אזוי פלעגמאַטיש, ווי זייער מוטער. הויך דער באַנע, האָט
 זיך מיט זיי אָפּגעגעבן דער אַפטייקער-זינג זשיסטען, אָפּעס אַ
 ווייטער קרוב, וועלכן מען האָט אַריינגענומען אין שטוב פון
 רחמנות וועגן אונמען האָט אים דערווייל געמאַכט פאַר אַ משרת.
 דער אַפטייקער איז אין פלוג געווען דער בעסטער שכן.
 ער האָט טאדאם באַוואָרי געגעבן געהעריקע ידיעות וועגן פאַר-
 שירענע ליטעראַנטן, געשיקט צו איר זיין סוחר פון עפּל-וויין,
 אַליין פאַרוכט דעמאָזיקן געטראַנק, און אַליין זיך אַראָפּגעלאָזט
 אין קעלפּער, מען זאָל די פּאַס אַוועקשטעלן אויפן געהעריקן
 אָרט. ער האָט איר אָנגעוויזן ווי אזוי איינצוהאַנדלען ביליק
 פוטער און געשלאָסן אַן אָפּמאַך מיט לעסטיבודוא, דעם בית-
 עלמין-שומר, וועלכער האָט, הויך זיינע קלויסטערישע און קברנישע
 פּונקציעס, אויך געלייגט אַכט אויף די הויפט-גערטנער פון יאָג-
 וויל, אַרבעטנדיק פון שעה, אַדער פון יאָר, לויט דעם, ווי מען
 האָט זיך פריער באַדונגען מיט אים.

דער אַפטייקער איז בעצם גאַרנישט אויסגעווען אַרויסציווייזן
 מיטאַמאָל אזא האַרציקייט און העפלעכקייט, ווען ער וואָלט נישט
 געהאַט אַ גאַנצן פלען אין קאָפּ.

ער האָט עובר געווען דעם 1טן געווען-אַרטיקל פון 19
 וואַנטאָוי) פון XI יאָר, וואָס פאַרווערט יעדן איינעם צו באַשעפּ-
 טיקן זיך מיט מעדיצין, אויב ער האָט נישט דעם געהעריקן
 דילפּאַס; ס'איז דערגאַנגען אזוי ווייט, אַז צוליב אַן אָנאַימער
 מסירה, איז אָמע שוין איינמאָל אַרויסגערופן געוואָרן קיין רואַן
 אין קאַבינעט פּונם קעניגלעכן פראַקוואַר. דער פאַרשטייער פון גע-
 זעץ האָט אים אויפגענומען שטייענדיקערהייט אין מאַנטל מיט
 אַ הערמעלין-פעלכל אויף די אַקסלען און מיט אַ בערעט אויסן
 קאָפּ. אין קאָרידאָר האָט מען געהערט אַ קלאַפּעריי פון שווערע

(*) וואַנטאָוי: — הורש פון רעפּובליקאַנישן יאָר.

זשאנדארמען-שטייול, און א ווייטע קלאפעריי, פונקט ווי מע' וואלט דאָרט ערגעץ פאַרשלאָסן גרויסע שלעסער. דעם אַפטיי קער האָט אזוי געקלונגען אין די אויערן, אז ער האָט געמיינט - אַט-אַט באַקומט ער אַפּאַפּלעקסיע; ער האָט שוין דערזען פאַר זיינע אויגן פינסטערע תּפיסה-קעמערלעך, ווייב און קינדער וויי-גע, די אַפטייק האָט מען פאַרקויפט און אַלע סלאַיעס און לאַגלען וואַלגערן זיך אויף דער פּאָדלאַגע. שפעטער האָט ער געמוזט אַריינגיין אין אַ קנייפע, צו דערכאַפּן דאָס איבער-געשראַקענע האַרץ מיט אַ גלעזל ראָם און סעלצער-וואַסער.

די צייט האָט ביסלעכווייז אָפּגעשוואַכט דעם איינדרוק פון די דאָזיקע זכּרונות, און אַמע האָט פּונקט ווי פּריער ווידער גע-געבן געהיימע עצות אין אַ צימער הינטערן אַפטייק. אָבער דער מער* איז נישט געווען צעפּרידן דערמיט, חברים האָבן דעם אַפטייקער מקנא געווען, און מען האָט זיך געקענט אויף אַלץ ריכטן; איצט האָט ער טאַקע דורך זיין העפלעכקייט געוואָלט געווינען דעם דאָקטאָרס פּריינטשאַפט, אזוי, אז יענער זאָל שווייגן, אויב ער וועט עפּעס שפעטער באַמערקן. און טאַקע דעריבער פּלעגט אים אַמע אַלע אינדערפרי אַריינטראָגן אַ ציי-טונג, און עפּטער, נאָכמיטאָג, פּלעגט ער זיך אַריינכאַפּן צום דאָקטאָר מיט אַ שמועסל.

שאַרל איז געווען שטאַרק פאַרזאָרגט. ס'זענען נישט געווען קיין פּאַציענטן. שעהנלאַנג פּלעגט ער אָפּזיצן, נישט גויסרעזן קיין ווארט, עפּטער זיך אויסגעצויגן אין קאַבינעט, אָדער זיך צוגעקוקט, ווי זיין ווייב אַרבעט מיט דער נאָדל אין האַנט. פּדי צו פּאַרטרייבן די צייט, האָט ער זיך אָפּילו גע-פרוּווט נעמען צו שוואַרצער אַרבעט -- אויסצומאַלעווען דעם בודעם מיטן רעשטל פאַרב, וואָס ס'איז פאַרבליבן פּון די מאַ-ליאַרעס, אָבער די פּראַגע וועגן געלט האָט אים כּסדר געמאַ-טערט. אים האָט אזויפיל אָפּגעקאַסט דאָס איינאַרדענען זיך אין טאַסט, עכעס טואַלעטן און דאָס אַריבערציען זיך אַהער.

(*) בורגערמיסטער.

אז דעם גאַנצן נדן, בערך א דריי טויזנט טאָלער, האָט ער געפטרט אין קנאַפע צוויי יאָר צייט. און וויפֿל זאָכן זענען צעבראַכן געוואָרן אָדער סתם פאַרלוירן געגאַנגען אויפֿן וועג פֿון טאָסט קיין יאַנוויל, שוין נישט רעכענענדיק דעם גיפסענעם גלח, וואָס איז מיט גרויס טראַסקעריי אראָפּגעפאַלן פֿון וואָגן אויפֿן מיטן גאַס פֿון קענקאַמפּואַ און זיך צעהאַקט אויף פּיצלעך. פֿון צייט צו צייט האָט אים אָבער אויך דורכגענומען אַן אַנגענעמע שפּירונג: זיין ווייב איז מעוברת. און וואָס מער די צייט האָט זיך דערנענטערט, אלץ מער האָט ער זי ליב געקריגן. דאָס איז געווען אַ נייע פאַרבינדונג פֿון גוף, פּונקט ווי אַ שטענדיק געפֿיל פֿון אַ שטאַרקערער באַהעפטונג. האָט ער דערזען פּונדערווייטנס אירע פּוילע טריט, אָדער איר פּוילע טאַליע, וואָס בייגט זיך פּריי אָן אַ קאָרסעט, אָדער ער איז געזעסן קעגן איר און האָט זיך צוגעקוקט מיט הנאה, ווי זי באַוועגט זיך אין פּאַטעל דורך פאַרשידענע אויסגעמאַטערטע פּאַזעס, — דעמאָלט האָט זיין גליק נישט גע- האָט קיין גרענעצן; ער איז אויסגעשטאַנען, זי געקושט, גע- גלעט דאָס געזיכט, אַנגערופֿן זי מאַמע, געוואָלט מיט איר טאַנצן, און מיט פּריידיקע טרערן אין די אויגן איר צוגעוואָרפֿן פאַר- שידענע צערטלעכע נאַרשקייטן, וואָס זענען אים נאָר געקומען אין קאָפּ אַרײַן. דער געדאַנק, אַז ער ווערט אַ טאַטע האָט אים אַנגעפֿילט מיט תּענוג. איצט וועט אים שוין גאַרנישט פּעלן. איצט האָט ער שוין אינגאַנצן דערקענט די פּוילקייט פֿון מענטשלעכען לעבן, און האָט זיך רויק אַנגעלענט אויף אים. מיט זיינע ביידע עלנבויגנס.

תּחילת האָט עמע שטאַרק געגאַפט, נאָכדעם האָט זי גע- וואָלט וואָס גיכער זיך באַפּרייען, צו דערגיין דעם טעם פֿון אַ מוטער. אזוי ווי זי האָט נישט געהאַט גענוג געלט צו קויסן אַ וויג, לויט איר גוסט, מיט ראָוע, זיידענע פאַרהענגלעך און געהאַפטענע טשעפּטשיקעס, האָט זי אין גרויס עגמת-נפש זיך אָפּגעזאָגט פֿון דערדאָזיקער אויסשטייערונג פאַרן קינד און אַן שום טענות ומענות אַלץ באַשטעלט ביי אַ דאַרפֿישער נייטאַרינ.

אויצרום האָט ער זיך גאַרנישט געוויילט מיט די אלע הכנות, וואָס דערוועקן מוטער-געפילן, און אין איר ליבע צום קינד האָט שוין באַלד פון אָנהייב עפעס דערפעלט.

שאַרל האָט אָבער יעדן טאָג, ביים מיטאָג, גערעדט פון קינד, און דעריבער האָט זי אויך געמוזט עפעס טראַכטן פון אים.

זי האָט געוואַלט אַ זון; ער דאַרף זיין אַ שטאַרקער ברוּנעט, און זי וועט אים אַנרוּפן זשאַרוּש; און דער געדאַנק, אַז זי וועט געבוירן אַ מאַנסביל, איז פאַר איר געווען ווי אַ באַלוינונג פאַר אַלע אירע אַנטוישונגען. אַ מאַנסביל איז, לבל-הפחות, תמיד פריי; ער קען פאַרוזוכן אַלע תאוות, אדורכ-פאָרן אַלע לענדער, איבערשפרייזן אַלע מניעות, און גע-ניסן פון אַלע תענוגים אין דער וועלט. אָבער אַ פרוי איז תמיד פאַרבוינדן, בטבע שוואַך און הכנעהדיק, איז זי תמיד אונטער-געוואָרפן די שוואַכקייטן פון איר גוף און דער שטרענגקייט פון געזעץ. איר ווילן איז פונקט ווי דער שלייער, וואָס איז צוגעטשעפעט מיט אַ לענטע צו איר הויז און וואָס ציטערט תמיד פון יעדן ווינטל; עפטער גיט זי אַ צי עפעס אַ חשק, אָבער אַ געפיל פון אַנשטענדיקייט האַלט זי אָפּ.

זונטיק, אַרום זעקס אַ זיגער באַגינגען, האָט זי געהאַט אַ קינד.

— אַ מיידעלע — האָט שאַרל געזאָגט.

זי האָט אויסגעדרייט דעם קאַפּ אין געחלשט.

תיכף איז געקומען צולויפן מאַדאַם אָמע און האָט זי גע-קישט, דאָס זעלבע האָט געטאָן די אַלטע לעפראַנסואַ פון גאַל-דענעב לייבי. דער אַפטייקער, ווידער, אַ מענטש אַ דעלי-קאַטער, האָט איר געוואַנטשן גליק דורך דער האַלב-אַפענער טיר. ער האָט געוואַלט זען דאָס קינד און האָט איינגעפונען, אַז עס איז גוט געבויט. אַז זי איז ביסלעכווייז געקומען צו די כוחות, האָט זי געהאַלטן אין איין טראַכטן, וואָסער נאָמען מען גיט איר טאָכטער. צוערשט האָט זי איבערגעקליבן אַלע זעמען מיט אַז אַיטאַליענישער ענדונג, — היינו: קלאַראַ, לואיזאַ.

אַמאַנדאָ, אַטאַלא; עס האָבן איר אויך שייך געקלונגען די נעמען: גאַלסוואַינד, איועלט אָדער לעאַקאַדי. שאַרל האָט אייגנט-
לעך געוואָלט, אז דאָס קינד זאָל הייסן מיט דעמוועלבן נאָמען,
וואָס די מוטער, עמע איז אָבער געווען קעגן דעם. מען
האָט איבערגעקוקט דעם קאַלענדאַר פון עק ביז עק, און מען
האָט זיך אָפילו שוואַל עצה געווען מיט באַקאַנטע.

— מסיב לעאַן, — האָט דער אַפטייקער זיך אָנגערופן, —
מיט וועלכן איך האָב דאָ נישט לעאַנג געשמועסט, איז זייער
פאַרחידושט, וואָס איר קלויבט נישט אויס דעם נאָמען מאַדע-
לען, אַ נאָמען, וואָס איז איצט שטאַרק אין דער מאַדע.
אָבער די אַלטע באַוואַרי איז געווען קעגן דעם נאָמען
פון אַ בעל-עבירהניצע. אָמע, ווידער, האָט געהאַט אַ נייגונג
צו נעמען, וועלכע דערמאָנען אין גרויסע מענטשן, געוואַלדיקע
געשעענישן, אָדער פיינע מעשים, און מיט אַזוינע נעמען האָט
ער טאַקע מהנה געווען זיינע פיר קינדער. נאַפאַלעאָן, אַ שטיי-
גער, האָט מיט זיך פאַרגעשטעלט רום און פראַנקלין פרייהייט;
אירמאַ איז אפשר געווען אַ הנחה פאַרן ראַמאַנטיום; אָבער
אין אַטאַלי האָט ער געזען די פאַרגעטערונג פאַר דער אומ-
שטערבלעכער שאַפונג פון דער פראַנצויזישער דראַמע. זיינע
פילאָזאָפישע איבערצייגונגען האָבן לגמרי נישט געשטערט זיינע
אַרטיסטישע סימפּאַטיעס; דער דענקער האָט נישט דערשטיקט
אין אים דעם מענטש מיט געפילן; ער האָט געקענט אונ-
טערשיידן דמיון פון פאַנטאַזיום. אין דער טראַגעדיע, למשל,
האָט ער געטאָדלט די אידעע, אָבער זיך אַנטציקט מיטן סטיל;
ער איז געווען אויפגערעגט קעגן דער גאַנצער קאַנצעפציע,
אָבער צעפרידן מיט די פּרטים; ער האָט פיינט געהאַט אַק-
טיווע מענטשן, אָבער געכאַפט התפעלות פון זייערע רעדעס.
לייענענדיק גרויסע מאַנאָלאָגן, איז ער עפטער אַריינגעפאַלן אין
גרויס התפעלות, אָבער דערמאָנענדיק זיך, אז דינאָזיקע ערטער
קענען אויסניצן נאַראַנים צו זייערע פּערזענלעכע געשעפטלעך,
האָט ער זיך שטאַרק מצער געווען; און פאַרפלאַנטערט אין
דעמדאָזיקן מיש-מאַש פון געפילן, וואָלט ער, אַ שטייגער, גע-

האַלט מיט ביידע הענט קרוינען ראַסינען און אינדערזעלבער
 צייט זיך שפּאַרן מיט אים כאַטש אַ וואַסער פּערטל שעה.
 צולעצט האָט זיך עמע דערמאָנט, אַז אין שלאַס פּון וואַ-
 בייעסאַר האָט זי געהערט, ווי איינע, אַ מאַרקיווין, האָט גערופּן
 איר יונג מיידל מיטן נאָמען בערטע; דערדאָזיקער נאָמען איז
 אויסגעקליבן געוואָרן, און אזוי ווי דער פּאָטער רואַ האָט נישט
 געקענט קומען, האָט מען געבעטן מסיב אָכע, ער זאָל זיין דער
 טויף-טאַטע. אַלע זיינע מתנות זענען גענומען געוואָרן פּון
 זיין געשעפט, אַ שטייגער; זעקס קעסטלעך ברוסט-יאַגדעס.
 אַ גאַנצע באַנקע ראַקאָאט, זעקס שאַכטלעך מיט טייג פּון זומפּן-
 מאַלדעס און, צולעצט, דריי צוקער-ראָרן, וועלכע ער האָט גע-
 פונען ערגעץ אין אַ שאַפּע. אינם טאָג פּון דער צערעמאָניע
 האָט מען געמאַכט אַ גרויסן פּאַראַד-מיטאָג, און ביים טיש איז
 אויך געזעסן דער גלח. מען איז געווען בגילופּן. ביים ליקער
 האָט אָמע אָנגעהייבן צו זינגען דעם גאַט פּון גוטע
 לייט, לעאָן האָט געזונגען אַ באַרקאַראַלע, און די אַלטע
 באַוואַרי, וועלכע איז געווען די טויף-מוטער, האָט געזונגען אַ
 ראַמאַנס פּון דער אימפּעריע-צייט; מסיב באַוואַרי האָט צולעצט
 געפּאָדערט, מען זאָל ברענגען דאָס קינד און מען האָט עס
 גענומען טויפּן אויפּן היימישן שטייגער, אַרויפגינסדיק אים אויפּן
 שפיץ קעפּעלע אַ גלאָז שאַמפּאַניער. אזא מין לעסטערן די
 ערשטע סאַקראַמענטן האָט אויפּגערעגט דעם גלח פּורניסיען;
 דער אַלטער באַוואַרי האָט געענטפּערט מיט אַ ציטאַטע פּון
 דער מלחמה פּון די געטער; דער גלח האָט גע-
 וואָלט אַוועקפּאַרן; די דאַמען האָבן זיך אָנגעהייבן צו בעטן
 ביי אים, ער זאָל פּאַרבלייבן. אָמע האָט זיך אַריינגעמישט;
 סוף כל סוף איז געלונגען אַוועקצוזעצן דעם גלח, וואָס האָט
 רויק גענומען טרינקען פּון טעצעלע זיין איבערגעלאָזטע קא-
 ווע.

דער אַלטער באַוואַרי איז נאָך אַ חודש צייט פּאַרבלייבן
 אין יאַנווייל און האָט ממש צעחושט די יאַנווילער אינווינער
 מיט זיין פּרעכטיק היטל מיט די זילבערנע גאלאַנען. דאָסדאָזיקע

היטל האָט ער געטראָגן אינדערפרי, ווען ער פלעגט אַרומשפּאַ-
צירן איבערן שטאָט-פּלאַץ מיט דער ליוולקע אין מויל. האַבנדיק אַ
שטאַרקע נטיה צו בראַנפן, פלעגט ער עפטער שיקן דער דינסט
אין „גאַלדענעם ליב“ נאָך משקה און דאָרט האָט מען
עס פאַרשריבן אויף דעם זונס השבון; ער האָט אויך פאַרברויכט
צו זיינע נאָזטיכלעך דאָס גאַנצע קעלנישע זאָסער פון זיין
שנור.

אַבער זי האָט ליב געהאַט זיין געזעלשאַפּט. ער איז
אַ סך אַרומגעפאַרן איבער דער וועלט: ער האָט גערעדט פון
בערלין, פון ווין, פון סטראַסבורג, פון יענע צייטן, ווען ער
איז געווען אַן אַפיציר, און זיינע געליבטע, פון די רייכע פּריש-
טיקן מיט וועלכע ער האָט מכבד געווען זיינע פּריינט. אַפּט-
מאָל פלעגט ער זיין זייער גאלאנט. דעמאָלט פלעגט ער
אויף די שטיגן אָדער אין גאָרטן פּלוצלונג אַ נעם טאָן
דער שנור ביי דער טאַליע, און בעת מעשה ווילעריש אַ זאָג
טאָן:

— שאַרל, היט דיך!

די אַלטע באַוואַרי האָט זיך אַבער געשראָקן פאַרן גליק
פון איר זון; זי האָט מורא געהאַט, אז איר מאַן וועט צעמישן
די רעיונות פון דער יונגער פרוי, און זי האָט דעריבער צוגע-
יאָגט מיט דער נסיעה אַהיים. מעגלעך אז זי האָט אויך גע-
האַט אַנדערע וויכטיקע סיבות. דער אַלטער באַוואַרי איז נישט
געווען פון די מענטשן, וועלכע קענען זיך אַפהאַלטן.

איינמאָל האָט זיך עמען פאַרוואַלט אַ קוק צו טאָן אויף
איר טעכטערל, וואָס מען האָט אַפּגעגעבן צו אַן אַם, אַ סטאַל-
יאַרס אַ ווייב; עמע האָט אַפילו נישט אַ קוק געטאָן אין
קאַלענדאַר, צי עס האָבן זיך שוין געענדיקט די זעקס וואָכן
פון דער הייליקער בתוליה, און זי איז אַוועק צו
דאָלעען, וועלכע האָט געווינט אין עק דאָרף, הינטערן באַרג,
ביים הויפט-טראַקט און זי לאַנקעס.

ס'איז געווען מיטאַג-צייט; די לאַדנס פון די פענסטער
זענען געווען צוגעמאַכט, און די דאַכאָוקע-דעכער, וועלכע האָבן

געגלאַנצט אונטערן העלן ליכט פון בלויען הימל, האָבן גע-
מאכט דעם איינדרוק, ווי זיי וואָלטן געשאַטן פונקען פון זייערע
שפיצן. אַ שטאַרקער ווינט האָט געבלאָזן. עמע האָט געפילט,
אַז זי איז אָפגעשוואכט; די שטיינדלעך אויפן וועג האָבן איר
געשניטן די פיס; זי האָט זיך געוואַקלט, צי זי זאָל גיין
אַהיים, אָדער אַריינגיין ערגעץ אַפּרוען.

אין דערזעלבער רגע האָט זיך פון אַ שכנותדיקער טיר
באוויזן מסיע לעאָן מיט אַ פּעקל פּאַפּירן אונטערן אָרעם. ער
האַט זי באַגריסט און זיך אָפגעשטעלט פאַר לערעס קראַם,
אינם שאַטן פון דער גרויער לייונטענער מאַרקיוע.

מאדאם באַוואַרי האָט אים דערציילט, אַז זי גייט צו איר
קינד, אָבער זי איז זייער מיד.

— אויב, מאדאם... האָט לעאָן אָנגעהייבן און נישט גע-
קענט פּאַרענדיקן.

— איר זייט באַשעפטיקט איצט? — האָט זי גע-

פּרעגט.

און נאָך זיין ענטפער האָט זי אים געבעטן, ער זאָל זי
באַגלייטן. אין דעמוזעלבן אָונט האָבן אַלע אין יאָנוויל געוואָסט
דערפון, און מאדאם טיוואַש, די פרוי פון מער האָט אפילו
געמאָלדן איר דינסט, אַז מ'זאָגט באַוואַרי האָט זיך
קאַמפּראָמעיטירט.

אַז מען האָט געוואָלט זיך אַריינקריגן צו דער אַם, האָט
מען געדאַרפט אין עק גאס זיך פאַרקערעווען אויף לינקס אין
דער ריכטונג צום בית-עלמין, אדורכשפּאַנען צווישן הייזלעך און
הויפן איבער אַ שמאַל שטעגל, באַזוימט מיט קוסטעס פון
אַגרעסן. אַלץ האָט דאָ געבליט; וועראַניקע, ווילדע בערעלעך,
פּאַקשיווע און קליינע סכך-קוסטעס, וועלכע האָבן זיך אַרויסגע-
הייבן פון צווישן ווילדע גראָזן. דורך די שפּאַלטן פון די פּלויטן
האַט מען געקענט זען אויף די הויפן, לעבן די כאַטקעס, ווי
חזירים גראָבן זיך אין אַ בערגל מיסט, אָדער קי, וואָס רייבן
זיך מיט די הערנער אָן אַ שטאַם פון אַ בוים. זייט ביי זייט
זענען ביידע לאַנגואם געגאַנגען, זי אָנגעלענט אויף אים און

ער מיט צוריקגעהאַלטענע טריט, צופאַסנדיק זיך צו איר גאנג ;
 כמאַרעס פליגן האָבן זיך געראַצט פאַר זייערע אויגן, זשומענ-
 דיק אין דער וואַרעמער לופט.

זיי האָבן דערקענט דאָס הויז צוליב דעם אַלטן נוסבוים,
 וועלכער האָט עס באַשאַטנט. עס איז געווען אַ נידעריקע
 כאַטקע, באַדעקט מיט טונקעלע דאכעווקעס ; פונם בוידעם-
 פענסטערל האָט ארויסגעהאַנגען אַ קראַנץ ציבעלעס, ווי אַ באַ-
 פּוצינג. דינע שטעקעלעך, צוגעשטעלט צו אַ שטעכעדיקן פּלויט,
 האָבן ארומגערינגלט עטלעכע בייטן פון סאַלאַטע, עטלעכע
 קוסטעס לאַוואַנדע און שמעקעדיקן אַרבעס, וואָס האָט זיך אַרומ-
 געפּלאַכטן אַרום אָפּגעשאַקטע צווייגלעך. איבערן גראַז האָט גע-
 פּלאַסן שמוציק וואַסער. דערביי זענען געלעגן פּאנאנדערגע-
 וואַרפן אַ סך שמאַטעס : טיכענע זאַקן, אַ רויטער ציצענער
 קאַפּטן און אַ גרויסער דיקער ליילעך איז געהאַנגען אויפן
 פּלויט. אַז די פּורטקע האָט אַ סקריפע געטאָן, האָט זיך באַ-
 וויזן די אַם מיט אַ קינד ביי דער ברוסט. מיט דער פּרייער
 האַנט האָט זי געשלאַפּט עפעס אַ צרהדיק קרענקלעך יינגל, ביי
 וועלכן דאָס פנים איז געווען באַדעקט מיט שקאַפּל. דאָס איז
 געווען דער זון פון היטל-מאַכער אין רואַן ; די עלטערן האָבן
 אים אַוועקגעשיקט אויפן דאָרף, זייענדיק שטאַרק פּאַרנאָמען מיט
 זייערע געשעפטן.

— קומט אַריין, — האָט זי געזאָגט, — אייער קינד שלאַפּט

דאָרט.

דאָס גאַנצע דירהלע איז באַשטאַנען פון איין צימער ; לעבן
 וואַנט איז געשטאַנען אַ בעט אָן אַ פּאַרהאַנג ; ביי דער צווייטער
 וואַנט, לעבן פענסטער, וווּ די שויבן זענען געווען פאַרביטן מיט אַ
 בלויען דורכזיכטיקן פאַפיר, איז געשטאַנען אַ טויג-דייזשקע. אין אַ
 הינקל, הינטער דער טיר זענען געלעגן אַ פּאַר שטיוול, אונטערגע-
 קלאַפּט מיט גלאַנציקע טשוועקעס, אַ פּלאַש מיט אייל און אַ פּע-
 דערל אַריינגעשטעקט אין העלדול ; אויפן פאַרשטויבטן קאַמין
 האָט זיך געוואַלגערט „מאַטיוס לענסבערג“ צווישן ביקסן-שטייגלדלעך,
 שטיקלעך ליכט, און שטיקלעך צונדער. די לעצטע באַפּוצונג

אין דעמדאָזיקן דירהלע איז געווען אַ רעקלאַמע, אויף וועלכער מ'זן בלאָזט אין טראַמייטערס, מסתמא, אַן אויסגעשניטן ביילד פֿון אַ פּערפֿום-פּראָסעקט און צוגעשלאָגן מיט זעקס שוסטער-טשווע-קעלעך צו דער וואַנט.

עמעס קינד איז געשלאָפֿן אויף דער ערד, אין אַ געפלאַכטן וויגעלע. זי האָט עס גענומען אויף דער האַנט צוזאַמען מיטן קאַלדערעלע, און וויגנדיק עס, האָט זי שטיל צוגעוואַנגען.

לעאַן האָט אַרומגעשפּאַצירט איבערן צימער; זייער אויסטער-ליש האָט אויסגעוויזן די דאָזיקע שיינע דאַמע אין דעם באַטיסטענעם קלייד, ביי אַזאַ אַרעמקייט. מאַדאַם באַוואַרי איז רויט געוואָרן; ער האָט זיך אָפּגעדרייט, מיינענדיק, אַז זי האָט אפשר אין זיינע אַויגן איבערגעלייענט עפעס אַ גראַפֿיקייט. נאָכדעם האָט זי צוריק אוועקגעלייגט דאָס קינד, וואָס האָט אויסגעבראַכן אויף איר קעלנערל. די אַם האָט עס איר תּיכּף אָפּגעווישט און פּאַרוזיכערט, אַז ס'וועט נישט בלייבן קיין פּלעק.

— זי טוט נאָך אַמאָל עפעס ערגערס אויך, — האָט די אַם געזאָגט. — אַ גאַנצן טאָג האַלט איך זי אין איין וואַשן! אפשר וואַלט איר געווען אַזוי גוט און זאָגן קאַמין, דעם קרעמער, ער זאָל מיר געבן אַ ביסל זייף, ווען איך וועל דאַרפֿן. דאָס וואַלט געווען אויך גלייכער פאַר אייך, מחמת איך וואַלט אייך נישט באַדאַרפט באַאומרויקן.

— גוט, זייער גוט! — האָט עמע געזאָגט. — נו, צום ווי-דערזען, מומע ראָלע.

און זי איז אַרויסגעגאַנגען, אַפּווישנדיק זיך די פּיס אויף דער שוועל.

די אַם האָט זי באַגלייט ביזן עק הויף, און בעח מעשה איר פּאַרציללט, ווי ס'איז איר שווער זיך אויפצוהייבן פּסדר ביינאַכטי. — איך פּיל מיך צייטנווייז אַזוי צעבראַכן, אַז איך ווער אַנטשלאָפֿן אויפֿן שטול; ווען איר וואַלט געווען אַזוי גוט, און וואַלט מיר געשענקט אַ פּונטל געמאַלענע קאַווע, איך וואַלט עס געהאַט אויף אַ גאַנצן חודש צייט און וואַלט עס יעדן טאָג געקענט טרינקען מיט מילך.

אדורכגעקומען אלע אירע דאנקען, און גוטע ווירטער, איז מאדאם באַוואַרי עטוואָס פעסטער אַוועק; נאָר קוים האָט זי געמאַכט עטלעכע טריט פאַרויס, האָט זי דערהערט אַ גערויש הינטער זיך. זי האָט אויסגעדרייט דעם קאַפּ: דאָס איז ווידער געווען די אַם.

— וואָס נאָך?

די פּויערטע האָט זי אָפּגעפירט אָן אַ זייט, אונטער אַ בוים, און אָנגעהייבן דערציילן פּון איר מאַן, וואָס סיי מיט זיין פּאָך און סיי מיט זיינע זעקס פּראַנק אַ יאָר, וואָס דער קאַפיטאַן...

— אָבער שנעלער, שנעלער, — האָט עמע געזאָגט.

— נו, — האָט די אַם ווייטער פאַרציילט, צוקרעכצנדיק נאָך יעדן וואָרט, — האָב איך עפעס מורא, אַז ער זאָל זיך נישט ערגערן. ווען איך וועל מיר אַליין טרינקען קאווע, איר ווייסט דאָך, די מענער...

— איר וועט האָבן קאווע, איך האָב דאָך אייך געזאָגט, — האָט עמע איבערגעחורט. — איך וועל אייך געבן! ... איר ווערט דאָך מיר נמאָס!

— אַך מיינ טייערע! פּון די ווונדן האָט ער שטאַרקע יסורים אין בויך. ער טענהט אַפּילו, אַז דער עפּל-וויין שוואַכט אים אָפּ.

— אָבער מאַכט עס שנעלער. מומע ראָלע!

— נו, — האָט די אַם ווייטער געזאָגט, פאַרנויגנדיק זיך, אויב עס וועט נישט זיין צופיל פאַר אייך... — זי האָט זיך נאָכאַמאָל פאַרנויגט, — אויב איר וועט קענען, — און איר בליק האָט מיט תּחנונים געבעטן, — אַ פּלעשל בראַנפּן, — האָט זי צולעצט געזאָגט, — און איך וועל דערמיט אָנרייבן דעם עופּעלעך די פּיסעלעך... זיי זענען אַזוי איידל, ווי אַ צונג.

פּטור געוואָרן פּון דער אַם, האָט עמע זיך ווידער אָנגע-לענט אויף לעאָג אַרעם. זי האָט איצט שנעל געשפּאַנט: נאָכדעם האָט זי אָנגעהויבן צו גיין לאַנגזאַמער, און איר בליק, וואָס האָט געבלאָנדזשעט פאַרויס, איז געבליבן הענגען אויפן

אַקסל פון דעם יונגן מענטשן, וואָס האָט געטראַגן אַ סדרוט מיט אַ שוואַרצן סאמעטענעם קאָלנער. זיינע קאַשטאַנעברונע האָר זענען געווען גוט צוגעקאַמט אַראָפּ. זי האָט באַמערקט, אַז זיינע נעגל זענען לענגער, ווי מען טראָגט געוויינלעך אין יאָנוויל. לעאָן האָט שטאַרק אָפּגעהיט זיינע נעגל און אויף זיין שרייב-טיש איז געלעגן אַ ספּעציעל מעסערל פֿאַר זיי.

זיי האָבן זיך אומגעקערט קיין יאַנוויל, גייענדיק לענג-אויס דעם טייך. אין די הייסע צייטן פון יאָר האָט זיך דער פּרעג אויסגעברייטערט און אַנטפּלעקט דעם פּונדאַמענט פון די גאַרטן-ווענט, וואָס פֿון זיי האָבן עטלעכע טרעפּ געפירט צום טייך. אַ שנעלער און אַ קאַלטער אויפן קוק, איז ער געפּלאָסן אָן שום גערויש. הויכע גרינע גראָזן האָבן זיך צוגעבויגן צום וואַסער, און פּונקט ווי גרינע צעפּלוישטע האָר האָבן זיי זיך באַוועגט איבערן וואַסער-שפיגל. אויפן טייכאייער אָדער אויף די בלעטער פון די וואַסער-ליליעס פּלעגט טיילמאַל אַרויסקריכן אָדער זיך אָפּשטעלן עפעס אַ פּליגעלע אויף דינע פּיסלעך. די וון האָט זיך אָפּגעשפיגלט אין די קליינע בלויע וואַסער-בלעזלעך, וועלכע פּלעגן אָנשפּרינגען איינע אויף די אַנדערע און פֿאַרשווונדן ווערן; די אַלטע אַרומגעשניטענע ווערבעס האָבן אָפּגעשפיגלט אין וואַסער זייער גרויע קאַרע; די אַרומיקע לאַנג-קעס האָבן אויסגעזען, ווי מבריות. ס'איז געווען מיטאַנג-צייט אין די פּערמעס, און די יונגע פרוי מיט איר באַגלייטער האָבן בלויז געהערט דעם אָפּקלאַנג פון זייערע גלייכגעמאַסטענע טריט איבערן שמאַלן שטעגעלע, די ווערטער, מיט וועלכע זיי האָבן זיך אדורכגעוואָרפן און דעם שאַך פֿון עמעס קלייד.

די ווענט פון די גערטנער, אָנגעשטעקט אינדערהויך מיט שטיקלעך צעבראַכענע פּלעשער, האָבן זיך אָנגעוואַרעמט, ווי דאָס גלאַז פון אַ שפּעקט. צווישן די ציגל זענען געוואַקסן לעוואַק-יעס; און מאַדאַם באַוואַרי, פאַרבייגייענדיק, האָט מיטן שפיץ פון איר שירעם אָפּגעהאַקט זייערע פאַרטריקנטע געלע בלע-שעלעך. וואָס האָבן זיך צעשאַטן אין געלן שטויב; די צווייגלעך פון צייגבלעטער און פון קלימאַטיסן, וועלכע זענען

אַראָפּגעהאַנגען פון פּלויט, האָבן זיך אַ צייט מיטגעשלעפּט מיט די זיידענע שפיצן פון איר קלייד.

מען האָט געשמועסט וועגן אַ טרופּע פֿון שפּאַנישע טענ-צער, וועלכע דאַרפן אינגיכן אָנקומען קיין רואן.
— איר וועט פֿאַרן? — האָט זי געפרעגט.

— אויב איך וועל קענען, — האָט ער געענטפּערט.
האַבן זיי דען מער נישט געהאַט וואָס צו זאָגן איינער דעם צווייטן? זייערע אויגן זענען אָבער געווען פול מיט ער-נטע ווערטער; און בעת זיי האָבן געזוכט באַנאַלע פּראָזן, האָבן זיי ביידע געפילט אַ זיסע מאַטקייט; ס'איז געווען אַ פּליס-טערן פון דער נשמה, א טיף און פאַרבאַרגן פּליסטערן, וואָס האָט פאַרשטיקט די ווערטער. פאַרגאַפּט פון דערדאָזיקער זיסער שפּירונג, האָבן זיי נישט געוואָלט רעדן פון איר און אויך נישט געזוכט איר סיבה. דאָס קינפטיקע גליק איז ענדלעך צו די טראָפּישע ברעגעס, וואָס שיקן זייערע בשמימדיקע ווינטלעך אין די אומענדלעכע ווייטקייטן און מען ווערט איינגעדערעמלט אין אַ שיכרות, פאַרגעסנדיק אין האַריזאָנט, וואָס מען זעט נישט.

אין איין אָרט איז די ערד געווען צעגראָבן מיט די טריט פון שאַף; מען האָט געדאַרפּט שפּרייזן איבער גרויסע גרינע שטיינער, אָנגעוואַרפּענע אין בלאָטע. עפּטער פּלעגט זי זיך אָפּשטעלן אַ וויילע, געזוכט עפּעס אַ פּונקט, וווּ אַוועקצו-שטעלן דעם פּוס, און פאַרלירנדיק דאָס גלייכגעוויכט אויף אַ שטיין, וועלכער האָט זיך געשאַקלט, האָט זי אויפּגעהייבן די הענט, זיך אויסגעבויגן, און מיט בלאָנדזשענדיקע אויגן הויך געלאַכט פון מורא אַריינצופאַלן אין בלאָטע.

ווען זיי זענען צוגעקומען צום גאַרטן, האָט מאַדאַם באַ-וואַרי אַ שטופּ געטאַן די פּורטקע, מיטאַמאַל אַרויפּגעלאָפּן אויף די שטיגן און פאַרשוונדן געוואָרן.

לעאָן איז אַריין צו זיך אין קאַנצעליאַריע. זיין שעף איז נישט געווען אינדערהיים; ער האָט אַ קוק געטאַן אויף די

פּאפּירן, פּאַרשניצט אַ בלייפּעדער, נאָכדעם גענומען די הוט
און אַרויסגעגאַנגען.

ער איז אַזעק אויף דער וויזע, אויף די ארגינלעך הויכ-
קייטן, ביים עק וואַלד; ער האָט זיך אַנדערגעלייגט אויף דער
ערד, אונטער יעגלביימער און דורך די פינגער געקוקט אויפן
הימל.

— ס'אַראַ בענקשאַפט! האָט ער זיך געזאָגט — ס'אַראַ
בענקשאַפט!

ער האָט זיך שטאַרק באַדויערט, וואָס אים איז באַשערט
צו לעבן אין אַזאַ שטעטל, זיך חברן מיט אַמען און אַרבעטן
ביי גילאַמענען. דער לעצטער איז תמיד פּאַרטאַראַראַמט מיט
זיינע געשעפטן, טראָגט גאַלדענע ברילן און געלע באַקנבאַרדן
אויפן ווייסן קראַוואַט; אַ ראַפּינירטער געדאַנק איז לגמרי
פּרעמד דעמדאָיקן מענטשן, הגם ער האָט ליב נאָכצומאַכן אַ
שטיוונעס ענגלענדער, מיט וואָס ער האָט תחילת אויסגענומען
ביי לעאַנען. וואָס שייך דעם אַפּטייקערס ווייב, איז זי געווען
אַיינע פון די בעסטע נאַרמאַנדישע ווייבער, הכנעהדיק, ווי אַ שעפּס,
און שטאַרק פּאַרלייבט אין איר מאַן, אין אירע קינדער, אין דער
מאַמען, אין דער נאַנצער משפּחה; זי האָט זיך תמיד איבער-
גענומען ביז טרערן מיט פרעמדע צרות, איז אָבער געווען אַ שלעכ-
טע באַלעבאַסטע און האָט פיינט געהאַט קאַרסעטן; זי האָט
זיך באַוועגט אַזוי לאַנגזאַם, איז געווען אַזוי גודנע אין
רעדן, האָט אויסגעזען אַזוי פשוט און גרוי און איז געווען אַזוי
פּלאַץ און נאַרישלעך, אַז אים איז קיינמאָל נישט איינגעפאַלן,
— כאַטש זי איז אַלט געווען דרייסיק יאָר און ער צוואַנציק,
באָטש זיי האָבן געשלאָפּן אין צוויי נאַנטע צימערן און האָבן
יעדן טאַג געשמועסט, — אַז זי קען זיין עמעצנס אַ פּרוי און
אַז אַחוץ איר קליידל, זאָל זי פאַרמעגן עפעס אַזוינס, וואָס
האָט אַ שייכות צו איר געשלעכט.

נאָ, און ווער נאָך? בינע, עטלעכע סוחרים, צוויי-דריי
שיינקער, דער נלח, און, צולעצט, טיוואַש, דער מער פון שטאַם

מיט זיינע צוויי זין, מענטשן גראַבע אָנגעבלאָזענע. טעמפע. וואָס באַארבעטן אַליין די ערד, שיפורן איינער ביים צווייטן, ווילדע פרומאַקעס און זענען אומדערטרעגלעך אין אַ געזעל-שאַפט.

אַבער אויף דעם גרויען פּאָן פון די אַלע מענטשלעכע געשטאַלטן, האָט זיך עמע בולט אויסגעשיילט, שטייענדיק אָפּ-געוונדערט און אַזוי ווי נישט צוטריטלעך; ער האָט געפילט, אַז צווישן אים און איר ליגט אַן אָפּגרונט.

תחילת פלעגט ער קומען צו איר צוזאמען מיטן אָפּ-טייקער, שאַרף האָט זיך נישט איבעריקס געפרייט מיט זייערע וויזיטן, און לעאָן האָט נישט געוואוסט, וואָס ער זאָל טאָן; פון איין זייט, האָט ער נישט געוואָלט זיין אַן אומגעבעטענער גאַסט, און פון דער צווייטער זייט, ווילדער, האָט ער געזוכט אַ דערנענטערונג, אין וועלכער ער האָט, איבעריקנס, אַליין נישט געגליבט.

IV

מיט די ערשטע קעלטן האָט עמע פאַרלאָזט איר צימער און האָט געשלאָפן אין זאָל, — אַ לאַנגער צימער מיט אַ ני-דעריקן סופיט; אויפן קאַמין, קעגן שפיגל, איז דאָרט געשטאַ-נען אַ פאַרצווייגטער קאַקטוס. זיצנדיק אין אַ פּאָטעל ביים פענסטער, האָט זי געזען פאַרבייגיין אויפן טראָטוואַר אַלע מענטשן פון שטעטל.

צוויי מאָל אַ טאָג פלעגט לעאָן גיין פון זיין קאַנצע-לאַריע אין „גאַלדענעם לייד“ עמע פלעגט נאָך פונדערווייטנס דערהערן זיינע טריט; זי פלעגט זיך איינבויען און זיך צוהערן; און דער יונגערמאַן, תמיד אָנגעטאָן אין דעמזעלבן אַנצוג, פלעגט זיך אַדורכגליטשן הינטער דעם

פאַרהאַנג, נישט אויסדרייענדיק אַפילו דעם קאַפּ. אָבער פאַרנאַכט, ווען זי פלעגט אַנלענען די גאַמבע אויף איר לינקער האַנט און אַוועקלייגן אויף די קני איר אָנגעהייבענע אַרבעט, פלעגט זי עפטער אויפשוידערן. פלוצלונג פלעגט אויסוואַקסן פאַר די אויגן דערדאָזיקער שאַטן. דעמאָלט פלעגט זי זיך אויפהייבן און הייסן גרייטן צום טיש.

אַמע פלעגט זיך אריינכאַפן צום מיטאָג. אַריינקומען פלעגט ער תמיד מיט שטילע טריט, כדי נישט צו באַאומרויסקן די שטוב-מענטשן; אין האַנט פלעגט ער האַלטן די גרינשישע פעסקע און אַלעמאַל פלעגט ער זיך באַגריסן מיט איין און דערזעלבער פראַזע: „אַ גיטינקער אָונט אייך, מיין ליבע געזעלשאַפט!“ נאָכדעם, ווען ער פלעגט זיך אַוועקזעצן ביים טיש, צווישן דעם יונגן פאַרל, פלעגט ער נעמען אויספרעגן דעם דאָקטאָר וועגן זיינע חולאים, און שאַרל פלעגט זיך מיט אים שוואַרע צעה זיין מכוּח די וויזיט-פרייזן. נאָכדעם פלעגט מען שמועסן וועגן דעם, וואָס מען שרייבט אין דער צייטונג. אין יענע שעהן האָט זי שוין אַמע געקענט כמעט אויף אויסנאַ ווייניק, האָט ער אַלץ איבערגעגעבן וואָרט אין וואָרט, מיט אַלע באַמערקונגען פון די זשורנאַליסטן און מיט דער גאַנצער כראָניק וועגן קאַטאַסטראַפּעס אין פראַנקרייך און אין אויסלאַנד. ווען די טעמע האָט זיך אויסגעשעפּט, האָט ער אָנגעהייבן צו מאַכן באַמערקונגען וועגן די מאַכלים, וואָס זענען געשטאַנען אויפן טיש. אַמאָל פלעגט ער זיך אַפילו אויפהייבן און העפלעך אָנ-ווייזן דער באַלעבאַסטע אויף אַ בעסער שטיקל, אָדער אויסדרייענע-דיק זיך צו דער דינסט, פלעגט ער איר געבן עטלעכע אָנווייז-זונגען וועגן ראַגו און וועגן דער היגייענע פון אייניקע פאָטראַע-וועס; ער האָט געהאַקט מיט דער צונג וועגן אַראַמאַטן, מאַגנאָזאָפּטן, עקסטראַקטן און זשעליאַטין, און דער עולם האָט גענאַפט, הערנדיק. בכלל, האָט ער אין זיין קאַפּ געהאַט מער רעזעפּטן, ווי פלעשלעך אין אַפטייק. ער איז געווען אַ גרויסער בריה אויף קאַנפיטורן, געזאַלצנס און זיסע ליקער. ער האָט אויך געוויסט פון אַלע נייע דערפינדונגען אין די עקאָנאָמישע

אויחונס, האָט געקענט קאָנסערווירן קעז און אויסבעסערן קאליע בעוואַרענעם וויין.

אכט צווייגער פֿלעגט צריינקומען זשיסטען, און דאָס האָט געהייסן, אז מען דאַרף צומאכן די אַפטייק. באַמערקנדיק, אז זיין תלמיד האָט עפעס אַ צו שטאַרקע נייגונג צום דאָקטאָרס הויז, פלעגט ער אים צוואַרפן אַ גנבישן בליק, באַזונדערס, ווען פּעליסטע האָט זיך אַרומגעדרייט אין צימער.

— מיין חברה-מאן, — פלעגט ער זאָגן, — הייבט אָן צו פאַרשטיין אָן עינין, און איך מײן, אַז ער איז פאַרליבט אין אייער שפּחה, דער רוח זאָל אים נעמען!

דער תלמיד האָט אָפילו געהאַט אַ גרעסערן פעלער: ער האָט ליב געהאַט אונטערצוהאַרכן אַ פרעמדן שמועס און דער-פאַר פלעגט אים אָמע תמיד אַריינצוואַרפן אַ שווערע פאַרציע מוסר. זונטיק פלעגט מען אים בשום אופן נישט קענען משלח זיין פון זאָל, הגם סאָדאָם אָמע פלעגע אים רופן צו די קינאָ דער, וועלכע זענען אַנטשלאָפן געוואָרן אין די פּאַטעלן, איינ-ציענדיק מיט זייערע פּלייצעס די ברייטע פּערקאַל-ציכן.

זייער ווייניק מענטשן פלעגן קומען צום אַפטייקער אין אַזעלכע אָונטן; זיין ביזו צינגל און זיינע פּאַליטישע איבער-צייגונגען האָבן ביסלעכווייז פאַריאָגט פון אים אלע חשובע באַלעבאַטים פון שטעטל. לעאָן איז אָבער אַלעמאַל דאָרט גע-ווען. דערהערט אַ קלונג פון גלעקל, פלעגט ער תיכף אַרויס-לויפן אַנטקעגן סאָדאָם באַוואַרי, פלעגט אַרָאָפּנעמען איר שאַל און אַוועקשטעלן אונטערן אַפטייק-טיש אירע גרויסע וואַילאָקענע קאלאָשן, וועלכע זי פלעגט אַנטאָן אויף די שיך אין אַ גרויסן שניי.

צוערשט פלעגט ער שפּילן עטלעכע פאַרטייעס אין איינ-אונדרייסיק; שפּעטער פלעגט אָמע שפּילן מיט עמען אין „עקאַרטע“; לעאָן פלעגט שטיין הינטער איר און איר אונט-טערזאָגן. מיט די הענט אָנגעלענט אויפן הענטל פון שטול, האָט ער באַטראַכט איר קאָפּ-קעמעלע, וואָס האָט מיט די ציינדלעך געביטן אירע האַר. ביי יעדער באַוועגונג, וואָס זי פלעגט מאַכן.

צוועקוואַרפּנדיק די קאַרטן, פלעגט זיך איר דאָס קלייד ביי דער דעכטער זייט עטוואָס אונטערהייבן. פון אירע אויפגעהייבענע האָר איז געפאַלן אַ טונקעלע שאַטירונג, אויף דער פלייצע, וואָס האָט זיך פּאָוואָליע צונויפגעגאַסן מיטן שאָטן. איר קלייד איז נאַרפּגעהאַנגען אויף ביידע זייטן שטול, און זיך געפאַלפט ביי צו דער פּאַדלאַגע. און אז לעאָן איז אַמאָל צופעליק אַרויס-געטרעטן אויף איר קלייד, איז ער תיכף אָפּגעשפרונגען, פונקט ווי ער וואָלט אַרויפגעטראָטן אויף אַ לעבעדיק וועזן.

געענדיקט מיט די קאַרטן, האָט דער אַפטייקער מיטן זאַקטאָר געשפּילט אין דאָמינאַ; עמע פלעגט זיך איבערזעצן אויף אַן אַנדער אָרט, זיך אָנלענען אויפן טיש און נעמען בלע-טערן, די אילוסטראַציע. זי פלעגט אויך ברענגען מיט זיך איר מאָדע-זשורנאַל. לעאָן פלעגט זיך זעצן לעבן איר; זיי פלעגן צוזאַמען באַטראַכטן די בילדער און עפטער וואַרטן אויף איינאַנדער מיטן לעצטן זייטל. אַמאָל פלעגט זי אים בעטן, ער זאָל איבערלייענען אַ פּאַר לידער; לעאָן פלעגט דעקלאַמירן מיט אַ זיס-צעצויגן שטימעלע, וואָס פלעגט אָפּשטאַרבן ביי די שטאַרקע ליבע-שטעלן. אָבער דאָס קנאַקן פון די דאָמינאַ-ביינד-לעך פלעגט אים דענערווירן; מסיע אָמע אזוי געווען אַן אויסגעצייכנטער דאָמינאַ-שפּילער און ער פלעגט תמיד געווינען ביי שאַרלען. אויסגעשפּילט ביי אַ דריי הונדערט אויגן, פלעגן זיי זיך תיכף אויסציען פאַרן קאַמין און קורץ נאַכדעם אייב-דרעמלען. דאָס פּייער פלעגט זיך אויסלעשן אין אַש; אין טשייניק איז שוין נישט געווען קיין וואַסער, אָבער לעאָן האָט נאָך געלייענט און עמע האָט אים שטיי געהאַרט. דרייענדיק אַן אויפהער דעם אַבזאָשור פון לאַמפּ, וווּ ס'זענען געווען אויס-געמאָלט אַרלעקינען אין קארעטן און שטריק-טענצערינס מיט די שטעקנס אין די הענט. לעאָן פלעגט אויפהערן צו לייענען און פלעגט אַ ווייז טאָן מיטן פינגער אויף די איינגעשלאָפענע צוהערער; דעמאָלט פלעגן זיי אָנהייבן שמועסן אינדערשטייל, און דער שמועס האָט זיי געקלינגען אַ סך אָנגענעמער, ווייל קיינער האָט נישט געהערט.

אזויארום האָבן זיי זיך ביטלעכווייג דערנענט און מען האָט זיך פסדר געטוישט מיט ביכער און ראָמאַנסן; באַוואַרי, וואָס האָט פּמעט נישט געאייפערט, האָט זיך באַרנישט אומגעקוקט אויף זיי.

אין זיין באַמען-טאָג האָט ער באַקומען אַ שיינעם פּרע-נאַלאָגישן בלוט-געמאַלטן קאַפּ, באַשריבן מיט ציפּער ביז צום ברוסט-קאַסטן. ס'איז געווען אַן אויסדרוק פּון אויפּמערקזאַם-קייט מצד לעאַנען, אַבער דאָס איז נאָך געווען נישט אַלץ: לעאַן האָט אים דערליידיקט מאַנכע ענינים אין רואַן; אזוי ווי אַנייער ראַטאָן האָט גראַדע אַריינגעפירט אין דער מאַדע קאַקטוסן, האָט לעאַן זיי איינגעהאַנדלט פאַר דער מאַדאַם באַוואַרי, געפירט זיי אין דער „שוואַלב“, האַלטנדיק זיי אויף די קני און זיך אפילו צעשטאַכן די פּינגער דורך זיי.

עמע האָט געהייסן צוקלאַפּן צום פענסטער אַ ברעטל מיט פאַרענטשעס פאַר די בלוטגענטעפּ; לעאַן האָט אויך געהאַט אַ הענגענדיקן באַרטן; אזויארום האָבן זיי געקענט קוקן אויף איינגאַנדער, אויפּפאַסנדיק די בלוטמען לעבן פענסטער.

אין די פענסטער פּון שטעטל איז נאָך עמעץ געווען זייער אַפּט פאַרנומען; אפילו זונטיק, פּון אינדערפרי ביז פאַר-נאַכט, ווי בכלל אַלע נאַכמיטאַג, — אויב ס'איז נאָר געווען אַ שיין וועטער -- האָט מען געקענט זען אין אַ בוידעם-פענסטערל דעם מאַגערן פּראַפּיל פּון מסיע בינע, איינגעבויען איבער זיין טאַקאַר-ראַד, וואָס זיין איינטאַניק זשומען האָט זיך געלאָזט הערן אפילו אין „גאַלדענעם לייב“.

איינמאָל, אינאַוונט, קומענדיק אַהיים, האָט לעאַן געפּונען אין צימער אַ סאַמעטענעם טעפּיך מיט גרינע אויסגעהאַפּטענע בלעטער אויף אַ העלן פּאַן. ער האָט צוגערופּן מסיע אַמע, זיין ווייב, זשיסטענען, די קינדער, דער דינסט, און האָט אפילו דערציילט וועגן דעם זיין שפּץ; אַלע האָבן געוואָלט זען, דעם טעפּיך; פאַרוואָס שענקט דעם דאַקטאָרס ווייב אַזעלכע מתנות לעאנען? דאָס האָט אויסגעזען זייער קאַמיש און, לסוף, האָבן

אַלע באַשלאָסן, אַז זי מוז זיך געפינען מיט אים אין גוטע
באַציונגען.

ער האָט אַליין געגעבן אַ גרונט דערצו, ווייל יעדן איינעם
האַט ער פאַרציילט פון איר שיינקייט, פון איר שכל, אזוי, אַז בינע
האַט אים איינמאַל זייער גראַב אַריינגעזאָגט:

— וואָס גייטס מיך אָן, איך געהער דאָך נישט צו איר גע-
זעלשאַפט!

ער האָט פסדר זיך געבראַכן דעם קאַפּ, ווי אזויאָרום זאָל
ער זיך איר דערקלערן; תמיד האָט ער זיך געוואַקלט — צווישן
שרעק, טאַמער וועט ער זי דערצאָרענען און חרפה — פאַר זיין
אייגענער פחדנות. ער האָט געוויינט פון אומבאַהאַלפּענער פאַרביטע-
רונג און פון ליידיגשאַפט. נאָכדעם האָט ער זיך ענערגיש באַש-
לאָסן; ער האָט געשריבן בריוו, וועלכע ער האָט באַלד צעריסן;
ער האָט באַשטימט טערמינען, און האָט זיי שפּעטער אַדורכגעלאָזן.
אַפט פלעגט ער זיך לאָזן אין וועג אַריין, באַשליסנדיק צו זיין דרייסט,
אַבער אויך דער באַשלוס פלעגט אים פאַרלאָזן, ווי נאָר ער פלעגט
זיך צונויפקומען מיט עמען, און אַז שאַרף פלעגט אים פאַרלייגן,
מיטצופאַרן מיט אים צו אַ פאַציענט ערגעץ אונטער דער שטאַט
פלעגט ער תיכף איינגיין דערויף, זיך געזעגענען מיט עמען און
אַוועקפאַרן. צי איז דען איר מאַן נישט קיין חלק פון איר אַליין?
עמע ווידער, האָט זיך אַבער קיינמאַל נישט געשטעלט די
שאלה, צי זי ליבט אים. די ליבע, האָט זי געטראַכט, דאַרף אַנ-
קומען פלוצלונג מיט דונערן און בליצן, ווי אַן אוראַגאַן, וואָס פאַלט
אַרויף אויפן לעבן, רייסט אַרונטער דעם ווילן, פונקט ווי פלעטער
און שלעפט אַוועק אין אַ תהום דאָס האַרץ. זי האָט נישט געוויסט
אַז דער רעגן פאַרמירט אַזיערעס אויף די טעראַסעס פון דעכער,
ווען די רינעס זענען פאַרשטאַפט; און זי וואַלט זיך אזוי פאַרבליבן
ווייטער רויק, ווען זי וואַלט פלוצלונג נישט אַנטדעקט אַ שפּאַלט
אין דער וואַנט.

V

דאָס איז געווען איינמאָל, אין אַ פעברואַר-זונטיק; ס'איז געפאלן אַ שניי.

זיי אַלע, מסייע און מאדאם באַוואַרי, אָמע און לעאָן זענען אוועקגעפאָרן ביי אַ האַלבן מייל פון יאָנוויל, אין אַ טאָל, בדי צו באַקוקן אַ נייע וועבעריי, וואָס מען האָט דאָרט אויפגעשטעלט. דער אַפטייקער האָט מיטגעפירט זיינע קינדער, געפאָלעאָנען און אַטאָליען, פונקט ווי אויף אַן אויספלאַג; זשיס-טען האָט זיי באַגלייט, נאָכטראַגנדיק די שירעמס אויפן אַקסל.

קיין שום זאך האָט אָבער נישט געקענט זיין מער טשי-קאווע, ווי דיזאָזיקע אויסטערלישע איינריכטונג. אַ גרויסער ליידיקער שטח מיט קופעס זאמד און שטיינער און מיט עטלעכע פאַרושאַ-ווערטע רעדער; דאָס אַלץ איז געווען אָנגעוואָרפן אַרום אַ פירקאנטיקן בנין מיט אַסך קלייניקע פענסטערלעך. ער איז נאָך נישט געווען פאַרענדיקט און דורך די דאָך-לאַטעס האָט מען אַרויסגעזען דעם הימל. צו אַ באַלקן פון דאך איז געווען צוגעבונדן אַ בינטל שטרוי אויסגעמישט מיט זאָנגען, וואָס האָט זיך געוויגט אויפן ווינט צוזאַמען מיט דרייפאַרביקע לענטעס.

אָמע האָט זיך רעכט צעשמוצעט. ער האָט דערקלערט דער חשובער געזעלשאַפט וועגן דער קינפטיקער וויכטיקייט פון דעמדאָזיקן בנין. ער האָט גערעדט וועגן דעם מאַסיוון געהילף, וועגן די זיקע ווענט און האָט שטאַרק באַדויערט, וואָס ער האָט נישט קיין מעטרישן שטעקן, אַזעלכען, ווי בינע פאַר-מאַנט.

צמע, גייענדיק זייט ביי זייט מיטן אַפטייקער, האָט זיך אָנגעלענט אויף זיין אַרעם און געקוקט אויפן זון-דיסק, וועל-כער האָט אַדורכגעשניטן דעם נעפל מיט אַ שטראַלנדיקער בלאַקסייט; אָבער זי האָט אויפגעהייבן דעם קאָפּ; זי האָט דערזען שאַרלעך, זיין היטל איז געווען אַראָפּגערוקט איבער די ברעמען, און זיינע צוויי גרויסע ליפן האָבן געציטערט, וואָס

האָט אים צוגעגעבן זייער אַ נאַריש אויסזען; אפילו אויף זיין פלייצע, אויף זיין תמיד רויקער פלייצע האָט מען נישט געקענט קומן אָן אויפֿרענונג, און איר האָט זיך געדאַכט, אז זיין סורדוט דריקט אַויס די גאַנצע פלאַטקייט און גרויקייט פון זיין ווען.

בשעת זי האָט אים אַזוי באַטראַכט, שפירנדיק בעת מצעה, אין איר אויפֿרענונג, עפעס אַ פיינלעכן תענוג, האָט זיך לעאָן דערנענט צו איר. ער איז געווען עטוואָס בלאַס פון קעלט און אויפן פנים איז אים געלעגן אַן אויסדרוק פֿון אַ יסער מאַטקייט. פון אונטער זיין אָפגעלייגטן קאַלנער האָט זיך צוויסגעזען אַ שטיקעלע האַלדז; אַ שטיקל אויער האָט אַרויסגעשטעקט פון אונטער די געדיכטע פאַסמעס האַר, און זיינע גרויסע בלויע אויגן, אויפגעהייבן צו די וואַלקנס, האָבן עמען אויסגעוויזן ריינער פֿון וואַסער און שענער פון די בערג-אַזיערעס, וווּ דער הימל שפיגלט זיך אָפּ.

— אומגליקלעכער! — האָט פּלוצלונג אָפגעקלונגען דעם אַפטיקערס קול.

אין ער איז צוגעלאָפן צו זיין זון, וועלכער איז אַריינגע-קראַכן אין אַ בערגל קאַלך, כדי אויסצווויסן זיינע שיק. אג-שטאַט אַ תשובה אויפן פעקל מוסר, וואָס מען האָט אים דאָ אַוועקגעלייגט, האָט נאַפֿאַלעאָן אָנגעהויבן שרעקלעך צו ריטשען, און זשיסטען האָט אים דערווייל געריבן די שיק מיט שטרוי. מען האָט אָבער באַדאַרפט האָבן אַ מעסער צו דערדאָזיקער אָפּעראַציע און שאַרל האָט פאַרגעלייגט זיין קליין מעסערל. — אַך, — האָט עמע געזאָגט, — ער טראַגט דאָך אַ מעסער אין קעשענע! אַן אמתער פויער.

די ערד האָט זיך באַדעקט מיט טויגעפריי; מען האָט זיך אומגעקערט קיין יאָנהיל.

אַונטצייט איז עמע נישט געגאַנגען צו אירע שכנים און, פאַרבלייבנדיק אַליין, נאָך שאַרלס אַוועקפאַר, האָט זי אַדורכגע-פירט אַ פאַראַלעל מיט יענער קלאַרקייט פון אוממיטלבראַרע געפילן און יענער טיפֿקייט, וואָס דער זכרון גיט צו פאַרשיי-

דענע זאכן. קוקנדיק טון בעט אויפן העלן פלאם פון קאמין, האָט זי דייטלעך געזען לעאַנען, ווי ער שטייט מיט אַן אויסגעבויענעם ראָר=שטעקעלע אין דער האַנט און מיט דער צווייטער האַנט ער אַטאַליען, וואָס זייגט זיך אַ שטיקעלע איינער. ער האָט איר אויסגעזען רייצנדיק=שיין; זי האָט זיך נישט געקענט אַפּרייסן פון אים; עס זענען איר אַרויפגעקומען אויפן זפרון אַנדערש פּאזעס זיינע, ווערטער, דער קלאַנג פֿון זיין שטימע, און זיין גאַנץ וועזן, און אויסציענדיק אירע ליפּן פאַר אַ קוש, האָט זי געחורט:

— יאָ, רייצנדיק=שיין! רייצנדיק=שיין!... צי איז ער פאַרליבט? -- האָט זי זיך געפרעגט — אָבער אין וועמען?... אין מיר! פּלוצלונג זענען אַרויסגעשוומען פאַר איר אַלע סימנים און דאָס האַרץ האָט איר טרוםפירט. דער פּלאַם פון קאָמין האָט פּריילעך אַרומגעטאַנצט אויפן סופּוט; זי האָט זיך אויסגעצויגן מיטן פנים ארויף און צעשפּרייט די הענט. און ס'האַבן זיך ווידער אַנגעהייבן די אַלטע פּיינלעכע טענות: — אַך, ווען גאָט וואָלט געוואָלט! פאַרוואָס איז נישט אַזוי? אָבער וועמען שטערט עס?...

ביינאַכט, ווען שאַרל איז געקומען, האָט זי געמאַכט אַ מינע, ווי זי וואָלט נאָר וואָס געעפנט די אויגן פֿון שלאָף, און אַזוי ווי ער האָט זיך עטוואָס רוישיק אויסגעטאַן, האָט זי זיך באַקלאַגט אויף מיגרען; נאָכדעם האָט זי אים גלייכגילטיק אַ פּרעג געטאַן, ווי מען האָט פאַרבראַכט דעם אָונט. — מסיע לעאַן איז אַוועק פּרי אַהיים, — האָט ער געענטפּערט. זי האָט זיך נישט געקענט איינהאַלטן פון געלעכטער און איז אַנטשלאָפּן געוואָרן, איינגעוויגט פון דעם נייעם זיסן ביישף.

צומאָרגנס, אינאַוונט, איז געקומען מסיע לערע, דער גאַלעאַנטעריי=סוחר. דאָס איז געווען זייער אַ כּיטרע מענטש. געבוירן אין גאַסקאָן, אָבער נאָכדעם געוואָרן אַ נאַרמאַנ=דיער, האָט ער פּאַרייניקט אין זיך די באַרעדעוודיקייט פון דרום מיט דער כּיטרעקייט פון צפון, זיין דיק, פּוּכלע, אַנפאַר=

דיק פנים איז געווען פונקט ווי באצויגן מיט שייטערן לאקרעץ.
און זיינע ווייסע האָר האָבן נאָכמער באַלעבט דעם שאַרפן
בלאָנץ פון זיינע קליינע שוואַרצע אויגן. קיינער האָט נישט
געוואוסט, מיט וואָס ער האָט זיך פריער באשעפטיקט; א טרעגער, —
האָבן אייניקע געזאָגט; א באַנקיר אין רואַ. — האָבן אַנדערע
דערציילט. איינס איז אָבער יאָ געווען זיכער, אַז ער האָט אין
קאָפּ געמאכט אַזעלכע קאָמפּליצירטע חשבונות, אַז בינע אַליין
האָט ממש געגאַפּט. העפּעך ביז הכּנעה, האָט ער זיך תמיד
געבויגן אין דרייען, אין אַזאַ פּאַזע, ווי ער וואָלט עמעצן באַ-
גריסט אַדער איינגעלאָדן.

נאָכדעם, ווי ער האָט איבערגעלאָזט ביי דער טיר זיין
הוט, אַרומגעוויקלט מיט שוואַרצן קרעפּ, האָט ער אַרויפגע-
שטעלט אויפן טיש זיין גרינע שאַכטל און מיט גרויס העפּ-
לעכקייט זיך אָנגעהייבן צו באַקלאָגן, פאַרוואָס ער האָט ביז
איצט נישט געהאַט דעם כּבוד צו דערווערבן איר צוטרוי. אַזאַ
אַרעם געוועלבל, ווי זיינס, איז נישט בכּוח צוצוציען אן עלע-
גאַנטע סרױ (די לעצטע ווערטער האָט ער אונטערגעשטראָכן).
זי דאַרף אָבער מער נישט, ווי באַשטעלן, און ער נעמט זיך
אונטער איר צוצושטעלן אַלץ, וואָס זי וועט דאַרפן, ווי גאַללאַנ-
טעריע, וועש, שטאַפן, און בכלל די סאַמע נייסטע סחורות,
ווייל ער פאַרט רעגלמעסיק פיר מאָל אַ חודש אין שטאַט אַריין;
ער שטייט אין פאַרבינדונגען מיט די גרעסטע פירמעס. אויף
אים קען מען זיך נאָכפרעגן ביי „די דריי ברידער“, אין דער
גאַלדענער באַרד“, אַדער אינם „וויילדן ריו“; די דאָזיקע אַלע
הערן קענען אים, ווי זייערע אייגענע קעשענעס! פונקט היינט
איז ער, פאַרבייגעגאנגען, אַריינגעקומען באַווייזן דער מאַדאַם
פאַרשידענע סחורות, וועלכע ער האָט באַקומען צוליב אַ זעל-
טענעם צופאַל. און ער האָט אַרויסגעשלעפּט פון זיין שאַכטל

אַ האַלבע טויך געהאַפּטענע קעלנערלעך.

מאדאם באווארי האָט זי באַטראַכט.

— איך ברויך איצט נאָרנישט, — האָט זי געזאָגט.

דעמאָלט האָט לערע דעליקאַט אַרויסגעצויגן דריי אַלזשירער

שאַרפן. עטלעכע פעקלעך ענגלישע באַדלען, אַ פּאַר שטרויענע פּאַנטאַפּל און, צולעצט, מיר אויזער-בעכערלעך פון קאַקאַס-ניס, אויסגעאַרבעט פון קאַטאַרושניקעס. באַכדעם, האָט ער זיך מיט ביידע הענט אָנגעלענט אויפן טיש, אויסגעצויגן דעם האַלדז, אויסגעצויגן דעם גוף, און מיט אַן אָפּענעם מויל בעקוקט אין עמעס אויגן, וועלכע האָבן אומבאַשטימט אַרומגעשפּאַצירט איבער די סחורות, פון צייט צו צייט פלעגט ער מיטן נאָגל דער-לאַנגען אַ שנעל איבער די אויסגעצויגענע זיידענע טיכער, פונקט ווי ער וואָלט אָפּגעטרייסלט דעם שטייב; זיי האָבן זיך לייכט געשאַרפט, און ביי דער גרינדלעכן פאַרנאַכט-ליכט האָבן די באַלדענע געוועזענע פּעדעס געלאַנצט, ווי קליינע שטיינדלעך.

— וואָס קאַסטן זיי?

— באַרנישט מיט באַרנישט, — האָט ער געענטפּערט. —

אַ קלייניקייט! און וואָס איז די איינלעניש? ווען איר וועט וועלן, וועט איר באַצאָלן. מיר זענען דאָך נישט קיין זשידעס!

זי האָט זיך פאַרטראַט עטלעכע רגעס, און האָט נאָכ-אכאַל אָפּגעדאַנקט לערען, וועלכער האָט גלייך אָפּגעענטפּערט:

— גוט! מיר וועלן זיך שוין שפּעטער אויסרעכענען. מיט

פּרויען קום איך שטענדיק אויס, אַחוץ מיט מיין אייגענער ווייב, נאַטירלעך!

עמע האָט אַ שטייכל געטאַן.

— איך וויל אייך זאָגן, — האָט ער נאָכן שפּאַס זיך

ווידער גוטמוטיק אָנגערופן, — אַז ס'גייט מיר נישט אינם געלט... געלט קען איך אייך געבן, אויב איר דאַרפט.

עמע האָט אויסגעשטעלט אַ פּאַר פאַרחידושטע אויגן.

אַך! האָט ער שנעל אַ שעפטשע געטאַן. — איך וואָלט

חייט נישט געדאַרפט גיין, אַז איך זאָל עס קריגן פאַר אייך; נעמט עס אַריין אין זינען!

זי האָט זיך אָנגעהייבן אויסצופּרעגן וועגן דעם געזונט=

צושטאַנד פונם פּאַטער טעליע, דעם באַלעבאַס פון דער „פּראַנ=

צויזשער קנייפע“, וואָס איז געווען באַוואַריס אַ פּאַציענט.

— איר פּרעגט, וואָס איז מיט אים, מיטן פּאַטער טעליע?..

ער איסט, אז די גאַנצע שטוב האַלט זיך אין איין טרייסלען.
אין איך האָב שטאַרק מורא, אז ער וועט ניכער דאַרפן האָבן
אַ מאַנטל פון סאַסנאַווע ברעטער, איידער אַ פּלאַנעלענעם
לייב. ער האָט נישקשהדיק אַ שטיף געטאַן אין זיינע יונגע
יאָרן! די דאָזיקע לייט, מאַדאַב, ווייסן נישט פון אַ סדר! ער
האָט זיך פארברענט מיטן ביטערן טראָפּן! אָבער ס'טוט ווי
דאָס האַרץ, ווען מען זעט, ווי אַ פריינט טראָגט זיך אָפּ.
און איינפאַקנדיק זיין שאַכטל, האָט ער ווייטער געהאַקט
מיט דער צונג וועגן דעם דאָקטאָרס פּאַציענטן.

— אַלץ האָט אָנגעמאַכט דאָס וועטער, — האָט ער גע-
זאָגט מיט אַ פאַרדאַגהטן פנים, קוקנדיק אין פענסטער. — דאָס
וועטער איז די סיבה פון אַלע מחלות! איך פיל מיך אויך
אַביסל לאַ-עליכמדיק, אַ ליאָדע טאַג וועל איך מיך מסתמא אויך
אויסקלויבן צום דאָקטאָר מיט מיין פלייצע, וואָס ס'ברעכט מיר...
גו, אויף ווידערזען, מאַדאַם באַוואַרי; איך שטיי תמיד גרייט
צו אייער דינסט!

און ער האָט שטיל צוגעמאַכט די טיר.

עמע האָט זיך געהייסן דערלאַנגען דעם מיטאַג אויף
אַ טאַץ ביי זיך אין צימער, לעבן קאַמין; זי האָט געגעסן זייער
לענגזאַם; אַלץ האָט איר אויסגעוויזן זייער באַטעמט.

— ס'אַראַ חכמה איך בין געווען, — האָט זי געטראַכט,
דערמאָנענדיק זיך אין די שאַרפן.

זי האָט דערהערט טריט אויף די שטיגן; ס'איז געווען
לעאַן. זי האָט זיך אויפגעהייבן און אַ נעם געטאַן פון קאָ-
מאָד די ערשטע בעסטע שייערטוך צום זוימען. ווען ער איז
אַריינגעקומען, האָט עס אויסגעוויזן, אז זי איז שטאַרק באַ-
שעפטיקט.

זייער שמועס האָט זיך נישט געקלעפט; מאַדאַם באַוואַרי
האָט אים וויילנווייז פאַרלאָזט און לעאַן אַליין האָט זיך אויך
עפעס געשפירט אָפהענטיק. זיצנדיק אויף אַ גידעריקן שטול,
לעבן קאַמין, האָט ער געדרייט אין זיינע הענט אַ נעסערער
כוז העלפּאַנט-ביין; זי האָט געשטאַכן מיט דער נאָדל און פון

צײַט צו צײַט פאַרבוירנט מיטן שפּיץ פינגער דעם ברעג אויפן
לייוונט. זי האָט נישט גערעדט; ער האָט אויך געשוויגן.
פאַרכאַפט פון איר שווייגן, פונקט ווי ער פלעגט זיין פאַר-
מישופט פון איר רעדן.

— אָרעמער יינגל! — האָט זי געטראַכט.

— און פאַרוואָס געפער איך איר נישט? — האָט ער גע-
טראַכט.

צולעצט, האָט לעאָן איר דערציילט, אז הי טעג פארט
ער קיין רואַן אין די אַנגעלעגנהייטן פון זיין שעף.

— אייער-מוזיקאַלישער אַבאָנאַמענט האָט זיך שוין פאַר-
ענדיקט, צי דאַרף איך אים באַנייען?

— ניין — האָט זי געענטפערט.

— פאַרוואָס?

— ווייל...

און פאַרבייסנדיק מיט די ליפן, האָט זי ארויסגעצויגן אַ
לאַנגן גרויען פאָדעם.

דיראַזיקע אַרבעט האָט אויפגערעגט לעאָנען. אים האָט
זיך געדאַכט, אז זי מאַכט זיך קאַליע די פינגער דערמיט.

ס'איז אים איינגעפאַלן עפעס אַ העפלעכע פראַזע. אָבער ער
האָט נישט געהאַט דעם מוט עס אַרויסצוזאָגן.

— הייסט עס, אז איר פאַרלאָזט די מוזיק? — האָט ער
געפרעגט.

— וואָס? — האָט זי רירעוודיק איבערגעפרעגט — די
מוזיק? אך, מיין גאַט, יאָ! איך דאַרף דאָך פירן די באַלעבאַ-
טישקייט, איך דאַרף מיך זאָרגן פאַרן מאַן, און טויזנטער אַנדערע
זאַכן און סך פליכטן, וואָס ליגן מיר אויפן קאָפּ!

זי האָט אַ קוק געטאָן אויפן וואַנט-זייגער. שאַרף האָט
פאַרשעפטיקט. זי האָט פלומרשט געמאַכט אַ פאַרדאגהטע
מינע.

צוויי אָדער דריי מאָל האָט זי איבערגעזאָגט:

— ער איז זייער אַ גוטער!

מסיע באַוואַרי איז געווען געשעלן לעאָנען. אָבער די

ליבע פון איר זייט האָט אים אומאנגענעם איבערראַשט. דאָך האָט ער איך געלויבט שאַרלען און געזאָגט האָט ער דאָס, וואָס ער האָט געהערט פון אלעמען באַזאָררס פון אפטייקער. — אַך! ס'אַראַ גוטער מענטש, — האָט עמע ווייטער גע- זאָגט.

— זיכער, — האָט לעאָן באַשטעטיקט.

און ער האָט אָנגעהייבן צו רעדן וועגן מאַדאָם אָמע, וועגן איר פאַרנאָכלעסיקטן טואַלעט, פון וועלכן מען האָט תמיד געלאַכט.

— נו, מילאַ! — האָט אים עמע איבערגעשלאָגן. — גוטע מאַמע זאָרגט נישט וועגן טואַלעטן.

און זי האָט זיך ווידער פאַרוונקען אין שטילקייט. דאָסזעלבע האָט זיך איבערגעחורט אויך אין די ווייטער-דיקע טעג. אירע שמועסן, איר וואַלטונג האָבן זיך געענדערט. זי האָט ווידער אָנגעהייבן צו זאָרן וועגן איר באַלעבאַ-טישקייט, נישט אַדורכגעלאָזט די מעסעס אין קלויסטער און גע-וואָרן שטרענג צו איר דינסט.

זי האָט אָפגענומען בערטען פון דער אַם, און אַז עס זענען געקומען געסט, האָט זי פעליסטיע אַריינגעטראָגן אין צי-מער און מאַדאָם באַזאָררי האָט זי גענומען אויסטאָן און אַלע-מען געווין איר שלאָנק קערפערל. זי האָט געזאָגט, אַז זי האָט זייער ליב קינדער; דאָס איז איר טרייסט, איר שמוּה, איר משוגעת, און איר צערטלעכקייט איז באַגלייט געוואָרן מיט אַזאָ לירישער השתתפות, אַז אַחוץ די יאָנווילער איינוווינער, וואָלט זיך יעדער איינער דערמאָגט אן סאַשעטן פון נאַט-ר-דאָס-דע-פאַר-י.

ווען שאַרל איז אַריינגעקומען, האָבן זיך שוין ביים קאַ-מין געוואַרעמט זיינע שטעקשיך. דער אונטערשלאַק פון זיינע קאַמיוועלעקעס איז שוין מער נישט געווען צעריסן, אין זיינע העמדער האָבן שוין מער נישט געפעלט קיין קנעפלעך, און מען האָט געקענט מיט תענוג זיך צוקוקן, ווי אַלע זיינע נאַכט-מיצן זענען איינגעלייגט אין דער בעסטער אַרדענונג. זי האָט

זיך שוין מער נישט אָפּגעוואָגט, ווי פריער, צו גיין שפּאַצירן איך באַרטן; אלץ, וואָס ער האָט פּאַרלאָנגט, האָט זי נאָכגעגעבן, הגם זי האָט נישט געקענט פאַרשטיין דעם כּוח, וואָס האָט זי געמאַכט אזוי הכּנערהייט; און ווען לעאָן פּלעגט אים זען נאָכמיטאָג, אין ווינקל, ביים קאַמין, מיט ביידע הענט פאַרלייגט אויפן בויך, מיט די פיס אויפן שטול, מיט אַ פאַררויטיקט פנים פון פאַרדייונג, מיט אויגן פייכט פון גליק, צוקוקנדיק זיך, ווי דאָס קינד שאַרט זיך אויפן טעפּיך און די צאַרטע פרוי בויגט זיך בעת מצעה אַריבער איבערן שטול און קושט דעם מאַן אין שטערן. — ווען לעאָן האָט עס אַלץ געזען, האָט ער גע- טראַכט:

— ס'אַראַ משוגעת! און איך האָב געמיינט, אַז איך וועל זי קענען דערגרייכן!

זי האָט איצט אויסגעזען אין זיינע אויגן אזוי צנועהדיק-ריין, אומצוטריטלעך, אַז ער האָט פאַרלוירן די מינדעסטע האַ-פענונג.

אַבער אָפּוואַגנדיק זיך פון אים, איז זי דערמיט אַליין אויסגעוואַקסן אין זיינע אויגן. אירע קערפּערלעכע אייגנשאַפטן האָבן שוין נישט עקזיסטירט פאַר אים, און אויך אין זיין האַרצן האָט זי זיך דערהייבן אַלץ העכער און העכער. ווי אַ פּרעכטיקער אַפּאָטעאָ, וואָס פליט אַוועק, ס'איז געווען איינס פון יענע ריינע געפילן, וואָס קומען זעלטן אין טאַג-טעגלעכן לעבן. מיט דידאַזיקע געפילן צערטלט מען זיך, ווייל זיי פאַרשאַפן אונדז מער יסורים ביים פאַרלירן זיי, איידער פאַרגעניגן ביים באַהערשן זיי.

עמע איז געוואָרן מאַגער; זי האָט באַקומען בלאַסע באַקן אין אַן אויסגעצויגן פנים. מיט אירע שוואַרצע האַר, גרויסע אויגן, גלייכער נאָז, מיט אירע שטילע און לייכטע טריט, ווי אַ פייגל, האָט זי געמאַכט דעם איינדרוק, ווי זי וואָלט געשוועבט אי-בערן לעבן, קיים צורירנדיק זיך צו אים, און וואָלט געטראַגן אַן אוימקלאָרן חותם פון עפעס אַ העכערער שליחות. זי איז גע-ווען אזוי אוממעטיק און אזוי רויק, אזוי צאַרט און אזוי איינ-בעהאַלטן, אַז מען האָט לעבן איר געפילט עפעס אַ מין פרי-

דעוודיקן רייך, פונקט ווי אין קלויסטער, ווי דעם מענטשן
 כאפט אָן אַ ציטער פֿון די בלומען-ריחותי, אויסגעמישט מיט
 דער קעלט פֿונם מאַרמאָר. יעדער איינציקער האָט דערפֿילט
 דעמדאָזיקן רייך. דער אַפטייקער האָט געזאָגט: — דאָס איז
 אַ פֿרוי מיט אַ סך מעלות, אַ פֿרוי, מיט וועלכער מען וואָלט
 זיך נישט געשעמט אין דער סו-פרעפעקטור.

די שטעטלשע ווייבער זענען געווען אַנטזיקט פֿון איר
 שפּאַראַמקייט, די פּאַציענטן פֿון איר העפּלעכקייט און די
 אַרעמעלייט פֿון איר גדבות.

דאָך איז זי געווען פֿול מיט ליידנשאַפט, פֿאַרביטערונג, האַס.
 דאָסדאָזיקע באַשיידענע קלייד מיט גלייכע פּאַלדן האָט פֿאַר-
 באַרגן אַ ברויזנדיק האַרץ, און אירע שעמעוודיקע ליפֿן האָבן
 נישט אַרויסגעגעבן אירע ליידן. זי איז געווען פֿאַרליבט אין
 לעאַנען און געזוכט איינזאַמקייט, זי זאָל קענען זיך פֿריי אַנט-
 ציקן מיט זיין בילד. דאָס זען אים האָט אָבער צעשטערט די
 זיסקייט פֿון דעמדאָזיקן חלום. עמע פּלעגט אויפציטערן ביים
 גערויש פֿון זיינע טריט; נאָכדעם, אין זיין אַנוועזנהייט, פּלעגט
 פֿאַרשווינדן איר אומרויקייט און אין איר פּלעגט פֿאַרבלייבן עפעס
 אַ גרויסע פֿאַרוונדערונג, וואָס האָט זיך פֿאַרוואַנדלט אין
 אומצט.

לעאַן, אַרויסגייענדיק פֿון איר, אַ פֿאַרצווייפֿלטער, האָט
 נישט געוואַסט, אַז זי הייבט זיך אויף הינטער אים, און וויל
 זען, וויאָזוי ער גייט אויף דער גאַס. זי איז געווען אומרויק
 פֿון זיין אויפֿפֿירונג. זי האָט נאָכגעוהיט יעדן צוק פֿון זיין
 געזיכט.

זי האָט אויסגעטראַכט עפעס אַ גאַנצע מעשה, געזוכט אַלץ
 אַ תּירוץ אַריינצוקומען צו אים אין צימער. אין עמעס אויגן
 האָט דעם אַפטייקערס ווייב געמוזט זיין גליקלעך, וואָס זי שלאָפט
 מיט לעאַנען אונטער איין דאָך; אירע געדאַנקען האָבן זיך
 כּסדר געדרייט אַרום דעמדאָזיקן הויז, ווי די טויבן פֿון נאָל-
 דענעם לייב, וועלכע קומען צו פֿליען און נעצן איין אין דער
 דאַכרינע זייערע רויטע לאַפּקעס און די ווייסע פֿליגלען. אָבער

וואָס מער די ליבע איז איר בולטער געזאָרן, אַלץ מער האט זי איר דערשטיקט אין זיך, פדי מען זאָל גאַרנישט אַרויסזען. זי האָט געוואָלט, אז לעאָן זאָל זיך באַאומרויקן וועגן איר; און זי האָט אויסגעטראַכט אלערליי צופאַלן, קאטאסטראַפּעס, וואָס זאָלן ארויסרופן זיין צערודערונג. דאָך האָט זי אָפּגעהאַלטן די פּוילקייט, די שרעק און אויך די בוששה. זי האָט אַלץ געטראַכט, אז זי האָט אים שוין צו ווייט פאַרשטויסן, אז ס'איז שוין צו שפּעט, אז אַלץ איז פאַרלוירן. אָבער די אַמביציע, די פרייד צו קענען זיך זאָגן: „איך בין אומשולדיק-ריין“, און דאָס אַרײַנקוקן אין שפיגל, מאַכנדיק דערביי אַ הכנעהדיקע מינע — דאָס אַלץ, האָט זי געמיינט, איז איר געווען אַ טרייסט פאַר איר קרבן, וואָס זי האָט געבראַכט.

און דאָס ליידנשאַפטלעכע פייער פון לייב, דאָס לעכצן נאָך עשירות, דער פּיין פון ליידנשאַפט, — אַלץ האָט זיך ביי איר צונויפגעגאַסן און איין ווייטיק; — און אַנשטאָט אַוועקצו-יאָגן די דאָזיקע געראַנקען, האָט זי זיך צו זיי נאָכמער צוגע-בונדן, אויפרייצנדיק אירע יסורים און זוכנדיק אומצוטום פאַר-שידענע געלעגנהייטן. זי האָט זיך אויפגערגנט פון אַ שלעכט צוגעגרייטן מאַכל, אָדער פון אַ האַלב-אָפּפּענער טיר; זי האָט געליטן פונם סאַמעט, וועלכן זי האָט נישט געהאַט, פונם גליק, וואָס האָט איר געפֿעלט, פון אירע אומבאַפרידקטע חלומות, פון איר צו ענגער דירה.

מער פון אַלץ אָבער האָט זי אויפגערגנט דער אומ-שטאַנד, וואָס שאַרף האָט גאַרנישט באַמערקט אירע יסורים. זיין זיכערקייט, אז ער פאַרשאַפט איר גליק, האָט זי באַטראַכט ווי אַ נאַרישע באַלײדיקונג און זיין רוקקייט דערין, — ווי אַן אומדאַנקבאַרקייט. פאַר וועמען היט זי פאַרט אָפּ איר צניעות? איז ער דען נישט די מניעה צו איר גליק, די סיבה פון אירע יסורים, פונקט ווי אַ שפיציקער טשוואַק אינם האַרטן רימען, וואָס האָט איר איינגעקלאַמערט פון אלע זייטן?

זי האָט אַרויפגעוואָרפן אויף אים איר גאַנצע שנאה, וואָס איז אויסגעוואַקסן פון אומעט, און יעדע באַמיונג די שנאה אָפּצו-
=

שוואכן. האָט זי בלויו פאַרשטאַרקט; דידאַוויקע אומנוצליכע יסורים האָבן זי פאַרריניקט מיט די סיבות פון פאַרצווייפּלונג, וואָס האָט זי אַלץ פער און מער דערווייטערט פון איר מאַן. זיין צאַרטקייט האָט זי בלויו אויפגערעגט. דאָס מעסיקע לעבן זייערס האָט אַרויסגערופן אין איר משונהדיקע פאַנטאַזיעס, און דעם מאַגס צאַרטקייט האָט איר דערמאָנט אין אַ פשוטן פאַרראַט. זי וואָלט געוואָלט, אַז שאַרל זאָל זי שלאָגן; אַזויאַרום וואָלט זי געקענט אים פיינט האָבן, זיך נוקס זיין אין אים. זי פלעגט זיך אַליין טיילמאַל ווונדערן אונף אירע ווילדע אַיינפאַלן. אין דאָך האָט זי געמוזט לאָכן, ווי פריער, צוהאַרבן זיך, ווי מען שעפטשעט אַרום איר, אַז זי איז גליקלעך; זי האָט געמוזט מאַכן אַן אָנשטעל, אַז זי איז באַמת גליקלעך, פרי אַלע זאָלן דערין גלויבן.

דידאַוויקע פאַלשקייט האָט אַרויסגערופן אין איר אַן עקל. זי האָט געוואָלט אַנטלויפן מיט לעאַנען ערגעץ ווייט, און מאַכן אַ התחלה פון אַ ניי לעבן; אָבער באַלד האָט זיך אין איר נשמה אויפגעפּפנט אַ פּינסטערער אָפּגרונט.

— איבעריקנס, האָט ער מיך שוין מער נישט ליב, — האָט זי געטראַכט. — וואָס טוט מען? וויאַזוי העלפט מען זיך? וויאַזוי מאַכט מען זיך לייכטער?

זי איז געלעגן אימבאַוועגלעך, צעבראַכן, נישט געקענט אָפּציען דעם אָטעם; טרערן האָבן זיך איר גענאָסן פון די אויגן און שטילע שלוכצן האָבן זיך איר אַרויסגעריסן פון האַלדו.

— פאַרוואָס זאָל מען נישט זאָגן דעם הער? — האָט די דינסט זי געפּרעגט, בעת זי איז אַריין אין שלאָפּצימער און דערזען, ווי זי וויינט.

— דאָס איז צוליב די נערוון. — האָט עמע געענטפּערט — מען דאַרף אים נישט דערציילן, די וועסט אים פאַרשאַפן עגמת-גפּש.

— אַך! אַזוי, — האָט פעליסיטע געזאָגט. — מיט אייך איז דאָסועלבע, ווי מיט גערינען, דעם פעטער גערענס טאַכטער;

ער, גערין, איז אַ פישער פון פּאַליע. איך האָב אים געקענט
 אין צרעפּ, איידער איך בין אָנגעקומען צו אייך. זי איז געווען
 אזוי אומעטיק, אזוי אומעטיק, אז בעת זי איז געשטאַנען אויף
 דער שוועל פון שטוב, האָט מען געקענט מיינען, אז עס הענט-
 גען תּכריכים אויף דער טיר. איר קרענק איז, משמעות, געווען
 אַ מין נעפל אין קאַפּ. און די דאָקטוירים האָבן נישט געקענט
 העלפּן. אַפילו דער גלח אויך נישט. אז עס פלעגט איר ווערן
 זייער שלעכט, פלעגט זי איינע אַליין אַוועקגיין אויפן ברעג
 ים, און דער צאָל-באַצאַמטער פלעגט זי אָפט געפּינען, ווי זי
 ליגט אויסגעצויגן אויפן בויד אין זאַמד און פאַרגיסט ביטערע
 טרערן. אָבער נאָכדעם, נאָך דער חתונה, זאָגט מען, איז דאָס
 אַלץ אַריבער.

— אָבער ביי מיר, — האָט עמע געענטפערט, — איז
 עס אַלץ געקומען נאָך דער חתונה.

VI

אינמאָל, אינאָונט, זיצנדיק ביים פענסטער און צוקוקנדיק
 זיך ווי לעסטיבודאָ, דער קלויסטער-שמש, שניידט אַרום די
 קיסטעס, האָט זי דערהערט ווי מען קלינגט צו דער „אָונט-
 תּפילה“.

ס'איז געווען אָנהייב אַפּריל, ווען ס'בליען זיך סאַנאַנדער
 די מאַי-גלעקלעך. אַ וואַרעם ווינטל האָט געפּלאָן אויף די
 צעגראָבענע בייטן, און די גערטנער האָבן זיך אויסגעפּוזט אין
 זייערע יום-טובדיקע זומער-טואַלעטן, פּונקט ווי פּרויען. דורך די
 שטעקלעך פון דער אַלטאַנע האָט מען געזען אויף דער לאַנקע
 דעם טייך, וועלכער האָט זיך געשלענגלט צווישן גרינע גראָזן.
 אַן אָונט-נעפל האָט זיך דורכגעטראָגן צווישן די נאַקעטע טאָ-
 פּאַלעס, אויסגעשיילט זייערע קאַנטורן מיט אַ ווייכן וואַ-
 געלעך.

לעט-קאַליר, און זיי געמאַכט בלאַסער און דורכזיכטיקער פון די צאַרטסטע געוועפן, וואָס בלייבן הענגען אויף זייערע צווייגן. פונדערווייטנס האָבן זיך אָנגערוקט סטאַדעס; מען האָט נישט געהערט זייערע טריט און זייער מעקען; און דער גלאַק האָט כסדר געקלונגען און אָנגעפילט די לופט מיט שטילע אומעטיקע טענער.

אונטער דער ווירקונג פון דידאָזיקע איינטאָניקע קלאַנגען האָבן די רעיונות פון דער יונגער פרוי אַוועקגעבלאָנקעט ער-געץ ווייט אין די זכרונות פון אירע יונגע יאָרן און פון פאַנ-סיאָן. זי האָט זיך דערמאָנט אָן די גרויסע קאַנדעליאַברעס, וועלכע זענען געשטאַנען אויפן אַלטאַר, אין די וואַזעס מיט בלומען און אין דעם ארון מיט די קאַלאָנעס. פונקט ווי אַמאָל, וואָלט זי איצט געוואלט זיך צונויפגיין מיט דער לאַנגער שורה פון ווייסע שלייערס. וואָס האָט זיך דאָ און דאָרט איבערגע-ריסן דורך שוואַרצע פלעקן פון די שטיוונע קאפּוואַנגען פון די מאַנשאַקעס, וועלכע האָבן זיך איבערגעבויגן פאַר זייערע תפילה-שטולן; זונטיק, אויף דער מצע, ווען זי האָט אויפגע-הייבן דעם קאַפּ, האָט זי געזען די צאַרטע געשטאַלט פון דער הייליקער מוטער אין בלוילעכע קנולן פון קטות-רויך. צאַרטע געפילן זענען איר באַפאַלן. זי האָט זיך געפילט ווייך און נאָכגיביק, ווי אַ פעדערה, געהייבן פון ווינט; און זי איז אומבאַוואוסטזיניק אַוועק אין דער ריכטונג צום קלויסטער גרייט צו טאָן אַלץ, וואָס האָט נאָר אַ שייכות צו פרומקייט, אַזוי זי זאָל קענען פאַרטרינקען איר נשמה, אנטרונען ווערן מיטן גאַנצן ווערן.

אויפן פלאַץ האָט זי באַגעגנט דעם שמש לעסטיוודאָ, וואָס איז געגאַנגען פון קלויסטער. ער האָט געהאַט אזא טבע: נישט וועלנדיק זיך קאליע מאכן דעם טאָג, פלעגט ער איבעררייסן די אַרבעט און נאָכדעם ווידער זי אָנהייבן, אזוי, אַז ער האָט תמיד געקלונגען צו דער אָונט-תפילה, ווי ס'האָט אים געלוינט. איבעריקנס, האָט דאָס קלינגען פאַר דער צייט דערמאָנט די יינגלעך וועגן דער שעה פון קאַטעכיזם.

עטלעכע יינגלעך זענען שוין אָנגעקומען און האבן גע-
שפילט אין פילקע אויף די שטיינער פון בית-עלמין. אַנדערע
זענען געזעסן רייטנדיק אויף די ווענט, באַוועגט מיט די פיס,
אָפגעקלאַפט מיט די שטיוואַלעס די הויכע פּאָקשווע, וואָס איז
געוואָקסן צווישן קליינעם פלויע און די לעצטע מצבות. בלוז
אַט דאָס שטיקל פּלאַץ איז געווען גרין; דער נאַנצער איבערי-
קער שטח איז געווען באַדעקט מיט מצבות, אָדער באַדעקט מיט
אַ דינעם שטויב, כאָטש דער שמש האָט עפּטער געאַרבעט
מיטן בעזעם.

קינדער זענען אַרומגעשפרונגען אין שטעקשיך איבער די
מצבות, פונקט ווי ס'וואָלט געווען אַ פּאַרקעט, און דאָס קליינע
פון גלאַק האָט נישט פּאַרהילכט זייערע קולות. די קולות זע-
נען אָפגעשטאַרבן צוזאַמען מיט דער וואַקלעניש פון גראָבן
שטריק, וועלכער האָט זיך אַראָפּגעלאָזט פון גלאַקן-טורעם און
מיטן עק זיך געשלאַפּט איבער דער ערד. שוואַלבן האָבן, טייפּס-
דיק דורכגעשניטן די לופט און שנעל אַריינגעפלוין אין זיי.
ערע געלע נעסטן אונטער די קאַרניזן. טיף אין קלויסטער האָט
געברענט אַ לעמפל, ד. ה. אַ קנויט אַריינגעשטעקט אין אַ הענגעני-
דיקן גלאַז. זיין פּלעמל איז פונדערווייטנס געווען ענלעך צו
אַ ווייסן פּלעק, וועלכער האָט געציטערט אין אייל. אַ לאַנגער
זון-שטראַל האָט דורכגעשניטן דעם גאַנצן מיטלסטן טייל פֿון
קלויסטער, און די איבעריקע טיילן און ווינקלען זענען דעריבער
געווען פּערזונקען אין אַ טיפּער פּינסטערניש.

— וווּ איז דער גלח? — האָט מאַדאַם באַזארי געפרעגט
עפעס אַ יינגל, וואָס האָט זיך געשפּילט מיט אַ צעפּאַלענעם טור-
ניקעטע.

— ער קומט באַלד, — האָט דאָס יינגל געענטפּערט.
און באמת, די טיר פֿון קלויסטער-הייזל האָט אַ סקריפע גע-
טאָן און ס'האָט זיך באַוווּזן דער גלח בורניסען; די קינדער
זענען הענדום-פענדום אַריינגעלאָפּן אין קלויסטער.
— יונגאַטשעס! — האָט דער גלח געמורמלט. — תמיד נאָר געשטיפּט!

און אויפהייבנדיק א צעריסזענעם קאטעכיזם, אויף וועלכן
ער האָט אָנגעטראַטן מיטן פּיס, האָט ער געזאָגט:

קיין דרך-אריין נישטאָ פאַר אַ הייליקן ספר.

— אָבער דע-זענדיק מאדאם באווארי, האָט ער געזאָגט:

— זייט מוחל, איך האָב איין נישט באַמערקט.

ער האָט אַריינגערוקט דעם קאטעכיזם אין קעשענע אַריין.
און זיך אָפגעשטעלט, דרייענדיק דעם שליסל פון קלויסטער-
צימער צווישן זיינע פינגער.

דאָס ליכט פון דער שקיעה, וואָס האָט אים געשלאָגן
גלייך אין פנים אַריין, האָט בולטער אַרויסגערוקט דעם אָפגע-
בליאקעוועטן אטלאס פון זיין סוטאַנע; זי האָט געגלאַנצט ביי
די עלנבווינגס און איז געווען אַרומגעריסן פון אונטן. פלעקן
פון פעטס און פון טאבאק זענען געלעגן אויף זיין ברייטער
ברוסט, לענגאויס די קליינע קנעפלעך און האָבן זיך באַזונדערס
פאַרמירט ביים קאַלנער, וווּ ס'זענען געלעגן די הויכגאַרנדיקע
פאַלדן פון זיין רויטער גאַמבע; זיין פנים איז געווען באַזייט
מיט געלע פלעקן, וואָס זענען אַנטרונען געוואָרן אין דער גע-
דיכטער באַרשט פון זיין גרוילעכער באַרד. ער איז נאָר וואָס
אויפגעשטאַנען פון מיטאָג און האָט הויך געסאָפּעט.

— וואָס מאַכט איר? האָט ער געפרעגט.

— שלעכט, — האָט עמע געענטפערט. — איך לייד.

— טאָקע! איך לייד אויך, — האָט ער געענטפערט. — אַך,

די ערשטע היצן שוואַכן שטאַרק אָפּ דעם מענטשן, נישט וואָר?
אָבער וואָס קען מען טאָן! מיר זענען געבוירן געוואָרן בלויז
צו ליידן, ווי ס'האָט אַמאָל געזאָגט דער הייליקער פאַולוס.
וואָס זאָגט מייע באַוואַרי דערויף?

— ער! — האָט זי זיך אַרויסגעכאַפט מיט אַ פאַראַכט-

טונגס-טאָן.

(*) א מין קרייצארטיקע איינריכטונג, וואָס ווערט אַוועקגעשטעלט צו אַ סדר
ירכצולעגן די אַריינגייער איינציקווייז.

— וואָס? — האָט דער פּאַרחדושטער גלח אַ פּרעג
געטאָן. — האָט ער אייך נישט פּאַרשריבן עפעס אַ רעצעפט!
אָך! — האָט צמע געזאָגט — די ערדישע רעצעפטן וועלן
מיר נישט העלפּן.

דער גלח האָט דאָך פּון צייט צו צייט געכאַפט אַ קוק
אויפּן קלויסטער, וווּ די יינגלעך זענען געשטאַנען אויף די קני,
ויך געשטופּט מיט די אַקסלען און זיך איבערגעקערט, ווי
קאַרטן-מענטשלעך.

— איך וואָלט געוואָלט וויסן... — האָט זי אָנגעהייבן.
— וואָרט נאָר, וואָרט נאָר, ריבודע, האָט ער זיך מיט
צום צעשריגן, — איך וועל דיר באַלד אָנרייסן פאַר די אַר-
ערן, דו יונגאַטש איינער!
און ווירער צו עמען:

— דאָס איז דעם טשעסלער בורעס אַ בנקל; זיינע ל-
טערן זענען פאַרמעגלעכע מענטשן און גיבן נאָך אלע זינע
משוגעתן. אָבער ער האָט אַ גוטן קאַפּ און וואָלט זייער גוט
געלערנט, ווען ער וואָלט נאָר געוואָלט. אין שפּאַס רוף איך
אים אַמאָל ריבודע (אזוי הייסט אַ באַרג אויפּן וועג קיין
מאַראָס). איך זאָג אַפילו אַמאָל, מיין ריבודע. איר פאַר-
שטייט: מיין ריבודע! דידאָזיקע המצאה האָב איך די
טעג דערציילט דעם בישאָף. האָט ער געלאַכט... ער האָט באַ-
וויליקט צו לאַכן. — און וואָס טאַכט מײַע באַוואַרי?

זי האָט זיך געמאַכט נישט הערנדיק. ער האָט ווייטער
געזאָגט: — מסתּם כּסדר פאַרנומען? איך און ער — מיר ביי-
דע זענען אוודאי די איינציקע מענטשן אין דידאָזיקע מקומות,
וואָס אַרבעטן ס'רוב, ער איז דער דאָקטאָר פּון גוף, — האָט
ער געזאָגט מיט אַ גראַב געלעכטערל, — און איך דער דאָק-
טאָר פּון דער נשמה.

זי האָט אַ קוק געטאָן אויפּן גלח מיט אַ בעטנדיקן
בליק.

— יאָ... — האָט זי געזאָגט. — איר פּאַרלייכטערט די

סורים?

- אַך! רעדט שוין גאַרנישט, מצדאם באַוואַרי! היינט אינדערפרי איז מיר אויסגעקומען זיך צו שלעפן אין אונטערשטן דיאוויל צוליב אַ קו, וואָס איז אַנגעשוואַרן געוואָרן; זיי האָבן געמיינט, אז ס'איז אַן עין-הרע. אלע זייערע קי זענען עפעס צוויצרום... זענט מיר מוחל, לאַנגעמאַר און בודע! בהמישע קעפ! צי וועט איר זיך אַמאָל באַרויקן!

און מיט איין שפרונג איז ער אַריין אין קלויסטער.

די ווייסע-חברהניקעס האָבן זיך געשטופט צרום דרשה-פולט, צרויפגעקראַכן אויפן טאַבורעט פון דיאַקאָן, און אויפגעעפנט דעם פּסאַלמען-ספר; די איבעריקע האָבן אויף די שפיץ-פינגער זיך צוגעקריגן צום קאַנגעסיאַנאַל. דער גלח האָט זיי אָבער מכבד געווען מיט אַ שפּאַר ביסל פעטש. אַנכאַפּנדיק זיי פאַרן קאַלנער, האָט ער זיי אַ הייב געטאָן אינדערלופטן, באַלד דע-רויף זיי אַראַפּגעלאָזט אויף די קני, אויף די פליטעס פון כאַר מיט אַזאַ כוח, פונקט ווי ער וואַלט זיי דאָרט געוואַלט אַרייַג-קלעפן

- אַט זעט איר, - האָט ער געזאָגט, ווען ער איז צוריקגעקומען צו עמען, פאַנגאנדערגעוויקלט זיין גרויס ציצן-טיכל און גענומען אַן עק אין מויל אַריין, - די פויערים זע-נען אַ פאַלק, וואָס מען דאַרף עס באַדויערן!

- פאַראַן נאָך אַ חוץ זיי, - האָט זי געענטפערט.

- זיכער! די אַרבעטער אין די שטעט, למשל.

- נישט בלויז זיי...

- זייט מיר מוחל! איך האָב דאָרט געקענט אַרעמע מאַמעס, פּרומע אַרענטלעכע ווייבער, איך פאַרזיכער איין, ממש הייליקע, וואָס האָבן צומאָל קיין ברויט נישט געהאַט...

- אָבער יענע, - האָט עמע געענטפערט און די ווינק=

לען פון מויל האָבן איר אַ ציטער געטאָן, - יענע, מסיע קיורע, וועלכע פאַרמעגן יאָ ברויט און האָבן אָבער נישט...

- קיין האַלץ אויף ווינטער? - האָט דער גלח אונט-
סערגעכאַפט.

- עט, דאָס זענען נאַרישקייטן...

— וואָס! וואָס הייסט באַרישקייטן? מיר דאַכט זיך, אַז
ווען אַ מענטש איז זאַט, גוט אָנגעוואַרעמט... מחמת סוף פֿל סוף...

— מיין גאַט! מיין גאַט! — האָט זי געקרעכצט.

— ס'איז אייך נישט גוט? — האָט ער געפרעגט און גע-
מאַכט אַ טריט פֿאַרויס מיט אַן אומרוקער מינע. — ס'איז
מסתמא פֿון מאַגן? גייט אַהיים, מאַדאם באַוואַרי, און טרינקט אייך
אַן מיט טיי. דאָס וועט אייך שטאַרקן, אָדער אַ גלאַז קאַלט וואַ-
סער מיט זאַפט.

— פֿאַרוואָס?

און זי האָט אויסגעזען, ווי אַ מענטש, וואָס האָט זיך אויפגע-
כאַפט אין אַ מיטן חלום.

— ווייל איר האט אַ פיר געטאַן מיט דער האַנט איבערן
קאַפּ. איך האָב געמיינט, אַז איר האָט קאַפּווייטיק.

באַכרעם האָט ער מוסיף געווען: — אָבער איר ווילט דאָך
עפעס פֿון מיר? וואָס פֿאַרלאַנגט איר? איך געדענק נישט.

— איך? גאַרנישט... גאַרנישט... — האָט עמע געזחרט.

און איר בליק וועלכער האָט אַרומגעבלאַנקעט, האָט זיך
לאַנגזאַם אָפגעשטעלט אויפן זקן מיט דער סוטאַגע. זיי האָבן זיך
ביידע אָנגעקוקט און קיין איינציק וואָרט נישט אַרויסגערעדט.

— אויב אַזוי, מאַדאם באַוואַרי, זייט מוחל, אָבער מיין פֿליכט
איז אויפן ערשטן פֿלאַן: איך דאַרף דאָ פֿאַרענדיקן מיט מיינע וויי-

סע-חברעהניקעס. באַלד איז דאָס ערשטע אָונטמאַל. איך האָב מורא,
אַז מיר וועלן נישט באַווייזן. ביי דער "דערהייבונג" האַלט איך זיי

דעריבער אַלע מיטוואַך מיט אַ שעה לענגער. אַרעמע קינדער!
ס'קומט אָן זייער שווער זיי אַרויסצופירן אויף גאַטס דרכים, פֿונקט

ווי ער האָט עס אַדנו אַליין באַפוילן דורך די לעפצן פֿון זיין
ג. ע. ט. ל. ע. כ. ז. ו. נ. זייט געזונט, מאַדאם. אַ גרוס אייער מאַן!

ער איז אַריין אין קלויסטער און זיך אַנדערגעשטעלט אויף
די קני, באַלד ביי דער טיר.

עמע האָט באַכרעם געזען, ווי ער איז פֿאַרשוונדן געוואָרן
צווישן צוויי שורות בענק, שפּרייזנדיק מיט שווערע טריט, דעם

קאַפּ עטוואָס פֿאַרביגט אויפן אַקסל מיט צעשפּרייטע הענט.

דעמאלט האָט זי זיך אויסגעדרײט אויף אירע אָפּצאָסן, ווי
א סטאַטוצ אויף איר אַקס און איז אַוועק אַהיים. אָבער די הייזע-
ריקע שטימע פון גלח, אויסגעמישט מיט די קילות פון די קינדער,
האָט דערגרייכט צו איר אויער:

— צי זײט איר אַ קריסט?

— יא, איך בין אַ קריסט.

— וואָס איז אַזוינס אַ קריסט?

— דער, וועלכער איז געטויפט... געטויפט... געטויפט...

זי האָט זיך אויפגעהייבן אויף אירע שטיבן. האַלטנדיק זיך
פאר די פאַרענטשעס, און ווען זי איז שוין געווען אין צימער, איז
זי אַנידערגעפאלן אין אַ פאַטעל.

דאָס ווייסע לײכט, וואָס האָט זיך אַדורכגעשלאָגן דורכן פענ-
סטער, איז ביסלעכווייז אָפגעשטאַרבן. דאָס מעבל האָט אויסגעוויך
מער, אומבאַוועגלעך, פונקט ווי עס וואָלט פאַרלאָרן געאַנגען אינם
שאַטן, ווי אין אַ שוואַרצן ים. דאָס פייער אין קאַמין איז אויסגע-
גאַנגען, דער זייגער האָט כסדר געקלאָפט, און עמע האָט געפילט
עפעס אן אומבאַשטימטע אומרויקייט ביי דערדאָזיקער רויקייט פונם
מעבל. אין איר האָט אַלץ געברויזט. אָבער צווישן פענסטער און
דעם אַרבעט-טיש איז געשטאַנען די קליינע בערטע, וועלכע האָט
זיך געוואַקלט אין אירע טוכענע שיכעלעך און געוואָלט זיך צו-
קריגן צו דער מאַמען, פרי זי אַנצוכאַפן פאַרן עק פון איר פאַרטוך.
— לאָז מיך צורו! — האָט עמע געזאָגט, אָפּשטויסנדיק זי
מיט דער האַנט.

דאָס מיידעלע האָט זיך אָנגעבויגן מיט די הענטלעך צו אי-
דע קני און האָט אויפגעהייבן צו דער מאַמען אַ פאַר גרויסע בלויע
אויגן. פון מיילעכל האָט איר דער גאַווער בעת מעשה גערונען
אויפן זיידענעם פאַרטוך.

— לאָז מיך צורו! — האָט עמע ווידעראַמאָל געזאָגט, אן
אויפנערעגטע.

איר פנים האָט איבערגעשראַקן דאָס מיידעלע, וואָס האָט זיך
צעוויינט.

— טשעפע זיך שוין אָפּ פּון מיר! — האָט עמע געזאָגט,
אָפּשטופנדיק עס מיטן עלנבוידן.

בערטע איז אומגעפאלן ביים קאמאד, זיך צעקלאפט אָן דעם
טשענעם הענטל; זי האָט זיך צעקלאפט די באַק ביו בלוט. מאַ-
דאם באַוואַרי האָט זיך אַ וואָרף געטאָן, געוואָלט זי אויסהייבן און
איבערגעריסן דעם שנור פון גלעקל; זי האָט מיט אלע כוחות
גערופן דער דינסט און אפילו זיך אליין באשאַטן מיט קללוח.
פלוצלונג אָבער איז שאַרל געקומען. ס'איז געווען מיטאָג-צייט.
— זע נאָר מיין ליבער, — האָט עמע אומרויק געזאָגט. —
ס'האָט זיך געשפּילט, איז דאָס אומגעפאלן אין זיך פאַרוונדעט
אויף דער ערד.

שאַרל האָט זי באַרויקט, אַז ס'איז נישט קיין בייו, און
איז אַוועק נאָך אַ פּליאַסטער.

מאדאם באַוואַרי איז שוין נישט אַראָפּגעגאַנגען צו מיטאָג;
זי האָט געוואָלט בלייבן מיטן קינד, אָבער, אַז זי האָט
געזען, ווי עס שלאָפט, איז איר אומרויקייט ביסלעכטווייז
פאַרשוואַנדן געוואָרן און זי האָט געטראַכט, אַז מען
דאַרף זיין נאַריש און נאָיוו, פּדי זיך צו ערגערן צוליב אַזעל-
כע זאכן.

בערטע האָט שוין מער נישט געוויינט, איר אָטעם האָט לייכט
אונטערגעהייבן די באַוולנע קאָלדרע. גרויסע טרערן זענען
געשטאַנען אין די ווינקלען פון אירע גרויסע האַלב-אָפּענע
אויגנדעקלעך, וועלכע האָבן אַנטפּלעקט צווישן די וויעס צוויי
בלאַסע, טיפע שוואַרצעפּלען. דער פּליאַסטער אויף איר באַק
האָט עטוואָס קרום איינגעצויגן די הויט.

— אַ מאַדנע זאָך, — האָט עמע געטראַכט, — ווי מיאוס
דאָס קינד איז!

עלף אַזויגער ביינאַכט, ווען שאַרל איז צוריקגעקומען פון
אָפּטייק, וווּ ער האָט נאָכמיטאָג אָפּגעטראָגן די שיריים פונם
פּליאַסטער, האָט ער געפונען דאָס ווייב, שטייענדיק ביים וויגעלע.
— איך האָב דאָך דיר געזאָגט, אַז ס'איז אַ נאַרישקייט, —
האָט ער זיך אָנגערופן און געקושט איר אין שטערן, — ער-

נער דיך נישט, מײן טײערע, דו קענסט נאָך, חלילה, קראַנק
ווערן!

ער איז לאַנג געזעסן ביים אפטייקער. ער איז אפילו גע-
ווען נישט שטאַרק צערודערט, דאָך האָט אָמע זיך בצמיט אים
צו באַרויקן און אויפמונטערן. מען האָט געשמועסט וועגן די
אַלע פאַרשידענע סכנות, וואָס לויערן אויף קליינע קינדער און
וועגן דער נעמעסיקייט פון דער דינערשאַפט. מאַדאָם אָמע
האַט עס אויף זיך אַליין איבערגעלעבט: עד-היום זענען איר
אויף דער ברוסט געבליבן סימנים פון ברענענדיקע קוילן, וואָס
די דינסט האָט אויף איר אַמאָל אַרויפגעשאַטן. אירע גוטע
עלטערן האָבן דעריבער אָנגענומען פאַרויכטיקע מיטלען. קיין
מעסערס האָט מען ביי זיי קיינמאָל נישט געשאַרפט און די
פאַדלאַגעס פלעגן קיינמאָל נישט אָנגערירן ווערן. די פענסטער
האָבן געהאַט אייזערנע קראַטעס און די טיר שטאַרקע
שטאַבעס. די קליינע אָמעלעך, נישט געקוקט אויף זייער
זעלבשטענדיקייט, האָבן זיך נישט גערירט פון אַרט אָן השגחה;
ביי דער קלענסטער פאַרקילונג פלעגט זיי דער טאַטע מאַטערן
מיט רעצעפטן, און ביז פיר יאָר האָבן זיי אַלע, אָן שום
רחמנות, געמוזט טראָגן וואַטענע היטעלעך. מען מוז מודה זיין,
אַז דאָס איז געווען אַ משוגעת פון דער מאַדאָם אָמע; בעצם
איז איר מאַן נישט געווען צעפרידן מיט אזא מין באַציונג,
טורא האָבנדיק, אַז דערדאָזיקער היטל-דרוק זאָל אַמאָל זיך
נישט אַפּרופן פאַטאַל אויפן דענק-אַפאַראַט פון די קינדער, און
ער פלעגט איר אפילו אַמאָל מאַכן אַ באַמערקונג:

— וואָס, דו ווילסט אפשר זיי פאַרוואַנדלען אין קאַראַיבן
אָדער אין באַטאַקידן?

שאַרל האָט געוואָלט עטלעכע מאָל איבעררייסן דעם
שמועס.

— איך וויל מיט אייך עפעס רעדן, — האָט ער לעאָ-
גען איינגערומט אין אירער; לעאָן איז תיכף צוועק פאַרויס אויף
די שטיגן.

— אפשר שמויטט ער זיך אָן? — האָט לעאָן געטראַכט.

דאָס האַרץ האָט אים געקלאַמט, און ער האָט זיך פאַרלוירן אין פאַרשידענע השערות.

צוליבעט האָט שאַרף צוגעמאַכט די טיר און גע-
בעטן לעאַנען, ער זאָל אין רואַן זיך דערוויסן דעם ברייטן
פון אַ גוטן דאָגעראַטיפ*); ער האָט געוואָלט דעם ווייב מאַכן
אַ סענטימענטאַלן סיורפריז, אַרויסווייזן איר אויפמערקזאַמקייט
דערמיט, וואָס ער וועט איר דערלאַנגען זיין פאַרטרעט אין אַ
שוואַרצן פראַק. אָבער ער וואָלט פריער געוואָלט וויסן די פרטים. אייגן-
טלעך דאַרף זיין בקשה נישט פאַרשאַפֿן לעאַנען קיין באַזונדערע
שוועריקייטן, וואָרים ער פאַרט דאָך סיי ווי סיי יעדע וואָך קיין
רואַן.

צוליב וואָסער צוועק? אָמע האָט חושד געווען עפעס אַ
ייגלשע המצאה אָדער גאר אן אינטריגעלע. אָבער ער האָט א
טעות געהאַט; לעאַן האָט נישט געהאַט קיין שום ראָמאַנען.
קיינמאָל איז ער נישט געווען אַזוי אומעטיק, ווי איצט און מאַ-
דאָס לעפראַנסואַ האָט עס גוט געווען לויט דער צאָל מאַכלים, וואָס
ער האָט איבערגעלאָזט אויפן טעלער. זי האָט זיך נישט גע-
פּוילט און האָט זיך אפּילו געפרוּווט אינפאַרמירן מכוח דעם ביים
אינקאַסענט. בינע האָט גראַב געענטפערט, אַז ער דינט נישט
אין דער פּאַליציי.

דאָך האָט אים זיין חבר אויסגעזען אַ ביסל משונה. עפּ-
טער האָט זיך לעאַן אויסגעצויגן אויף זיין שטול, פאַנאַנדערבע-
שפּרייט די הענט און זיך באַקלאַנגט אויף דער לאַסט פון
לעבן.

— דאָס איז אַלץ דערפאַר, ווייל איר ווילט איך זייער
ווייניק, — האָט דער אינקאַסענט באַמערקט.

— וויאָזוי זאָל איך זיך וויילן?

— אַט, אויף אייער אָרט וואָלט איך מיר געקויפט אַ טאָ-
קאַר=מאַשין!

* דאָגעראַטיפ: די פּאַטאַנטישע מעטאָדע פון דעם ערשטן דערפּינדער

דאָגער,

— אָבער איך קען דאָך נישט טאָקן, — האָט לעאָן געענטפערט.
 — אַך! יאָ! — האָט יענער צוגעשטימט, גלעטנדיק זיך
 צעט מעשה די באַרד מיט אַ מינע פון פאַראַכטונג און זעלבסט-
 צופרידנקייט.

ס'איז אים נמאס געוואָרן צו ליבן אָן אַ תכלית; דערצו
 האָט ער אנגעהייבן צו פילן עפעס אָן אומעט, וואָס קומט
 פון דער איינטאָניקייט פון לעבן, בעת ס'איז נישטאָ קיין שום
 אינטערעס, קיין שום האָפענונג. ס'איז אים אזוי נמאס געוואָרן
 יאָנחיל, די יאָנחילער נפשות, אז ער האָט זיך באַלד געוואַל-
 דיק אויפגעפּרעגט, ווען זיין אויג איז געפאלן אויף דעם אָדער
 יענעם יאָנחילער פאַרשוין, אויף דעם אָדער יענעם יאָנחילער
 הויז. אפילו דער אַפטייקער, ווי גוט ער איז נישט געווען, איז
 איר אויך נמאס געוואָרן. פון דער צווייטער זייט, ווידער, האָט אים
 די פערספּעקטיוו פון אַ ניי לעבן פונקט אזוי געשראָקן, ווי צוגעצויגן.
 דערדאָזיקער פחד איז באַלד פאַרוואַנדלט געוואָרן אין
 אומגעדולט, און פון פאַריו האָבן זיך דערטראָגן צו זיינע אוי-
 ערן די ווייטע קלאַנגען פון מאַסקן-בעלער און דאָס געלעכטער
 פון גריזעטקעס*.) דארף ער דאָך ענדיקן יוריספּאָנדענק, טאָ פאַר-
 וואָס זאָל ער טאָקע נישט אַוועקפאַרן? ווער שטערט אים? און
 ער האָט אָנגעהייבן צו טראַכטן פון זיין נסיעה. ער האָט
 אויסגעאַרבעט אַ פּלאַן פאַר זיין אַרבעט. אין זמיון האָט ער
 זיך אויסמעבלירט אַ צימער. ער וועט פירן אַ לעבן פון אַן
 אַרטיסט! ער וועט זיך לערנען שפילן גיטאַרע! ער וועט האָבן
 אַ שלאַף-ראַק, אַ באַסקישן בערעט, שטעקשיך פון בלויען סאַ-
 מעט. און ער האָט שוין אפילו געכאַפט התפעלות פון די צוויי
 ראַפירעס, וועלכע וועלן הענגען ווי אַ צלם אויפן קאַמין, מיט
 אַ טויטן שאַרבן און מיט אַ גיטאַרע אינדערהויך.

ס'איז אפילו געווען זייער שווער צו באַקומען אַ
 הסכמה פון זיין מאַמען; דאָך איז עס פאַרט געווען זייער אַ
 קלוגער שריט. אפילו זיין שעף האָט אים פאַרגעלייגט אַנצוקוי-

(*) גריזעטקע: ארבעטער-טייך

מען אין אן אנדער ביוואָ, וווּ ער וועט זיך קענען פֿאַסער
אַנטשיקלען. אויסקלייבנדיק אַ מיטעלן וועג, האָט לעאַן געזוכט
אַ פֿאַסטן פֿון אַ צווייטן אַמט-געהילף אין רואַן. אזאָ פֿאַסטן
האָט ער אָבער נישט געפונען, און דעריבער האָט ער אָנגע-
שריבן אַ לענגן בריוו צו זיין מוטער, אין וועלכן ער האָט איר
אויספירלעך דערקלערט, פֿארוואָס און פֿארווען ער דאַרף תּיכּף
ארויספֿאַרן קיין פֿאַריז. זי האָט איינגעשטימט.

לעאַן האָט זיך אָבער נישט געיאָגט. אַ גאַנצן
הודש צייט האָט איווער טאַג-טעגלעך אריבערגעפירט זיינע קי-
פערס, פֿעק, וואַליוזעס פֿון יאַנוויל קיין רואַן און פֿון רואַן קיין
יאַנוויל; און ווען לעאַן האָט באנייט זיין גארדעראָבע, געגעבן
אייבערצוקלאָפֿן זיינע דריי פֿאַטעלן, געקויפט אַ שפּאַר ביסל
זיידענע טיכלעך, מיט איין וואָרט געמאַכט מער הכנות ווי
אויף אַ נסיעה אַרום דער גאַנצער וועלט — האָט ער ערשט
אַנגעהייבן אָפּצולייגן זיין נסיעה פֿון וואָך צו וואָך, ביז וואַנען
ער האָט באקומען אַ צווייטן בריוו פֿון זיין מאַמען, ער זאָל
וואָס שנעלער אַרויספֿאַרן, מחמת ער דאַרף זיך דאָך עקזאַמענירן
ביז די וואַקאַציעס.

ווען ס'איז אָנגעקומען דער מאַמענט און מען האָט זיך
באדאַרפט געזעגענען, האָט זיך מאַדאַם אַמע צעוויינט; זשיס-
טען האָט פֿאַרגאַסן טיכן טרערן; אַמע אַליין, ווי אַ מענטש מיט אַ
פֿעסטן כאַראַקטער, האָט פֿאַרמאַסקירט זיין אינערלעכן צושטאַנד;
ער האָט אַפילו געוואַלט אַליין צוטראַגן דעם מאַנטל פֿון זיין
פֿריינט ביז צום גאַטאַריוס, וועלכער האָט אָפּגעפירט לעאַנען
קיין רואַן אין זיין אייגענער קאַרעטע. לעאַנען איז פֿאַרבליבן
זייער ווייניק צייט אויף צוגעזעגענען זיך מיט מאַדאַם באַוואַרי.
ווען ער איז ארויף אינדערהויך אויף די שטיגן, האָט
ער זיך אָפּגעשטעלט, פֿילנדיק, ווי ס'פֿאַרכאַפט אים דער אָטעם.
זי ער איז אַריינגעקומען, האָט זיך מאַדאַם באַוואַרי תּיכּף
אויפֿגעהייבן.

-- דאָס בין איך ווידער! — האָט לעאַן געזאָגט.

-- איך בין געווען זיכער!

זי האָט זיך אַ ביס געטאָן אין די ליפּן. און איר גאַנץ פנים, פון די האַר-וואַרצלען ביז צום זויס פון איר קאָלנער, איז פאַרלאָפּן מיט בלוט. זי איז געבליבן שטיין, אָנגעלעבט מיטן אַקסל צו דער וואַנט.

— מסייע באַוואַרי איז נישטאָ? — האָט ער געפרעגט.
— ער איז אוועקגעפאַרן

ביידע האָבן געשוויגן. זיי האָבן זיך אָנגעקוקט; און זיי ערע רעיונות, צונויפגעגאַסן אין איין אומעט. האָבן זיך גוט טוילעט צו איינאַנדער, ווי צוויי צאַפּלענדיקע ברוסטן.
— איך האָב זייער געוואַלט אַ קוש טאָן בערטען, — האָט לעאָן געזאָגט.

עמע איז אראָפּ פון די שטיגן און אַ רוף געטאָן סעליסטען.

לען האָט מיט אַ שנעלן בליק אַרומגעכאַפט די ווענט, די עטאזשערקע, דעם קאַמין, פּונקט ווי ער וואַלט געוואַלט אַלץ דורכדרינגען, אַלץ אַווקטראַגן.

אַבער זי איז אַריינגעקומען, און די דינסט האָט געבראַכט בערטען; בערטע האָט אַראָפּגעלאָזט דעם קאַפּ. געצויגן פאַר אַ שטריקל דאָס פּליגל פון אַ ווינט-מיל און איבערגע-דרייט עס מיטן קאַפּ אראָפּ.

לעאָן האָט איר עטלעכע מאָל אַ קוש געטאָן אין האַלדן. זיי מיר געזונט, קליינע! זיי מיר געזונט, טייערע!
זיי געזונט!

און ער האָט זי איבערגעגעבן צו דער מאַמען.
— פירט זי אוועק, — האָט עמע אַ זאג געטאָן צו דער דינסט.

זיי זענען פאַרבליבן אַליין.

מאדאם באַוואַרי האט זיך אויסגעדרייט און צוגעדוויקלט דאָס פנים צו די שויבן; לעאָן האט געהאַלטן דאָס היטל אין האַנט און שטיל זיך געקלאָפּט דערמיט איבערן פוס.
— ס'וועט נאך רעגענען, — האָט עמע געזאָגט.

— איך האָב אַ מאנטל, האָט ער געענטפערט.

— אך!

זי האָט זיך אויסגעדרייט, די גאָמבע אראפגעלאזט און דעם שטערן אויסגעבויגט פארויס. דאָס ליכט האט זיך געגאָסן אויף איר מארמאר-שטערן ביז צום אויסבויג פון אירע ברעמען, אזוי, אז מען האָט נישט געקאָנט וויסן, וואס עמע זעט דאָרט אויפן האַריזאָנט און וואָס זי טראכט אין האַרצן.

— נו, זייט געזונט! — האט ער אָפגעזיפצט.

זי האט אויפגעהייבן דעם קאָפּ מיט אַ שנעלער באוועגונג.

— יא, זייט געזונט... מען דאַרף פאָרן!

זיי האָבן זיך דערנענטערט צו איינאַנדער; ער האָט אויסגעשטרעקט די האַנט, זי האָט זיך געוואקלט.

— נו, אויפן ענגלישן — שטייגער האט זי געזאָגט; — זי האָט אים אויסגעשטרעקט די האַנט און זיך באַמיט צו לאַכן. לעאָן האט געפילט איר האַנט צווישן זיינע פינגער, און ס'האָט זיך אים אויסגעוויזן, אז זיין גאַנץ וועזן האָט זיך אראָפגעלאָזט אין דערדאָזיקער פייכטער דלאָניע.

נאָכדעם האָט ער אויפגעעפנט זיין האַנט; זייערע אויגן

האָבן זיך ווידער באַגעגנט, און ער איז ארויסגעגאנגען.

צוגעגאנגען צום מארק-פלאץ, האט ער זיך אָפגעשטעלט און האט זיך פאַרבאָרגן הינטער אַ סלופ. ער האט געוואַלט צום לעצטן מאָל אַ קוק טאָן אויף דעמדאָזיקן ווייסן הייזל מיט די פיר גרינע זשאָלון. ס'האָט זיך אים געדאכט, אז עפעס אַ שאַטן האָט דורכגעשלייכט הינטערן פענסטער פון שלאָף-צימער; מיטאַמאָל האָט דער פאַרהאַנג זיך אָפגעטשעפעט ווי פון זיך אַליין, פאוואַליע באוועגט זיינע לאַנגע קרומע פאלדן, וועלכע האָבן זיך צעשפרייט און איז געבליבן הענגען אומבאוועגלעך, ווי אַ שטיינערנע וואַנט. לעאָן האָט זיך געלאָזט לויפן.

פונדערווייטנס האָט ער אויפן וועג דערזען דעם קאַפּ-ריאָלעט פון זיין שעף, און ביי דער זייט אַ מענטש אין אַ פאַרטוך, וועלכער האָט צוגעהאַלטן דאָס פערד. אָמע און גילאָמען האָבן צווישן זיך געשמועסט. מען האָט געוואַרט אויף אים.

— צעקושט אייך מיט מיר, — האָט דער אַפטייקער גע-
זאָגט מיט טרערן אין די אויגן. — אָט איז אייער מאַנטל, מיין
טייערער. זעט, איר זאָלט אייך נישט צוקילן! גיט אַכטונג אויף
זיך! היט אייך אָפּ!

— לעאָן, זעצט אייך אַריין, — האָט דער נאַטאַריוס געזאָגט.
אַמע האט זיך איבערגעבויען איבערן פליגל פונם
קאַבריאָלעט און מיט אַ וויינענדיקער שטימע געלאָזט פאלן די
צוויי אומעטיקע ווערטער:

— אַ גליקלעכע נסיעה!

— צום ווידערזען! — האָט גילאמען געענטפערט.

זיי זענען אַוועקגעפאַרן, און אַמע איז אַוועק אַהיים.

מאדאם באַוואַרי האָט אויפגעפנט דאָס פענסטער אין
גאַרטן און אַרויסגעקוקט אויף די וואַלקנס.

זיי האָבן זיך אָנגעזאַמלט אין מערב, ביי דער זייט פון
רואָן, און שנעל איבערגערוקט זייערע שוואַרצע קנוילן, דורך
וועלכע ס'האָבן דורכגעריסן לאַנגע זון-שטראַלן, ווי גאַלדענע
פייִלן פון הענגענדיקע טראַפֿיען, בעת דער איבעריקער לויטערער
הימל-שטח האָט געגלאַנצט, ווי ווייסער פאַרפאַר. אַ ווינט האָט פּלוצלינג
אַ בויג געטאָן די טאפאליעס, און באַלד איז אַרויסגעפאלן אַ
רעגן; די טראַפנס האבן געקלאַפט איבער די גרינע פלעטער.
נאָכדעם האָט די זון זיך ווידער פּאַוויזן, די הענער האָבן אָנ-
געהייפן צו קייען. ווערביישיקעס האבן געקלאַפט מיט די
פליגעלעך אין די פייכע קוסטעס און די שטראַמען אויפן
זאָנד האבן אין זייער שנעלן געלויף אַוועקגעטראָגן די ראַזע
בלומען פון די אַקאַציעס.

— אַך, ווי ווייט ער מוז שוין זיין פונדאָנען! — האָט זי געטראַכט.

אַמע איז, ווי תמיד, אַריינגעקומען האלב זען, מיטאג-צייט.

— נו! — האט ער געזאָגט און זיך אַוועקגעזעצט. —

מיר האָבן שוין אַרויסגעפּהרט אין העג אונדזער יוגנטאָן?

— אזוי זעט עס אויס! — האָט דער דאָקטאָר געענטפערט.

ער האט זיך אויסגעדרייט אויפן שטול און געפרעגט:

— וואָס הערט מען ביי אייך?

— נישטאָ קיין נייט. מײן ווייב איז היינט געווען אַ ביסל אויפגערודערט, איר ווייסט דאך, ווייבער... יעדע קלייניקייט רעגט זיי אויף! באַזונדערס מיינע! און מען קען דאָך טאקע צו זיי קיין טענות נישט האבן: זייער נערוון-קאָנסטרוקציע איז פארט עמפינדלעכער, ווי אונדזערע.

— אָרעמער לעאַן! — האט שארל געזאָגט. — ווי וועט ער דאָס איצט לעבן אין פאַרזו!... וועט ער זיך דארט קענען איינלעבן?

מאָדאָם באַוואַרי האָט אַ זיפּן געטאָן.

— נו, — האט דער אַפטייקער געזאָגט און צוגעקלאַפּט מיט דער צונג, — און די גוטע סעודה־לעך אין די רעסטאָראַן! און די מאַסקעראַדן! שאַמפאַניער! איך פאַרזיכער אייך, אַז דאָס אַלץ וועט זיין.

— איך גלויב נישט, אַז ער זאָל ווערן אַ לעב-יונג, — האָט שארל איינגעווענדט.

— און אַן אויך נישט, — האָט אָמע זיך פאַרכאַפט, — הגם ער וועט מוזן באַכטאנצן זיינע חברים, מען זאָל אים נישט האַלטן פאַר אַ יעוואַיט. איר ווייסט נישט, וואָס פאַר אַ לעבן די-דאָזיקע חברה-לייט פירן אין לאַטיינישן קוואַרטל מיט די אר-טיסטקעס! איבעריקנס, האט מען גרויס דרך-אַרץ פאַר סטודענטן אין פאַרזו. זאָל ער נאָר האבן דעם קלענסטן טאַלענט, וועט מען אים באַלד אַרייננעמען אין דער שענסטער געוועלשאַפט, און ס'פאַסירט אפילו, אַז די פרויען פון סען-זשערמענער קוואַרטאַל פאַרליבן זיך אין די סטודענטן און דאָס גיט זיי אין דער צו-קונפט די מעגלעכקייט צו טאָן די בעסטע שידוכים.

— אָבער, — האָט דער דאָקטאָר זיך אָנגערופן, — איך האָב מורא פאַר אים, אַז... דאָרט...

— איר זייט גערעכט, — האָט אים דער אַפטייקער איבער-געריסן. — דאָס איז די צווייטע זייט פון מעדאַל! מען דאַרף דאָרט פסדר האַלטן די האַנט אין קעשענע. אַט, אַ שטייגער

שפּאַצירט איר ארום אין שטאָט-גאַרטן; וואַקסט פאר אייך פּלוצלונג
 אויס עפעס אַ פאַרשוין, אפילו מיט מעדאַלן אויף דער ברוסט,
 און איר מיינט, אַז דאָס איז אוודאי אַ דיפּלאָמאַט; פאַרפירט ער
 זיך אַ שמועס מיט אייך און איר ענטפערט אים. לייגט ער אַייך
 פאַר אַ שמעק טאַבאַק, אָדער ער הייבט אויף אייער הוט. נאָכ-
 דעם ווערט די באַקאַנטשאַפט שוין אַ נענטערע. ער פירט אייך
 אין אַ קאָוואַרניע, פאַרבעט אייך צו זיך אין דאָרף, באַקענט
 אייך, ביי אַ גלעזל וויין, מיט פאַרשיידענע פאַרשוניען — און
 תמיד האט ער בלוז אין אויג אויסצוניצן אייער קעשענע, אדער
 אריינצושלעפן אייך אין אַ געפערלעכער אַוואַנטורע.

ס'איז וואָר, — האט שאַרל געזאגט, — איך האב אבער
 דער עיקר געטראכט פון קראַנקהייטן, פון בויך-טיפּוס, אַשטייגער,
 וואָס פאַרכאַפט אָפט די סטודענטן פון דער פּראָווינץ.
 עמע האָט אַ ציטער געטאָן.

— צוליב דער ענדערונג פונם שטייגער לעבן, — האט דער
 אַפטייקער זיך פונדאסניי אָנגערופן, — און פון דער פּערטורבאַציע,
 וואס אנטשטייט דערפון אין דער גאַנצער עקאָנאָמיע פון ארגא-
 נים, איצט נעמט אין אַכט דאָס וואסער פון פאַריז. דאס עסן
 און די רעסטאָראַנען, די אַלע שאַרפע מאַכליים, וועלכע רעגן
 אייך אַזוי אויף דאָס בלוט, זענען סוף פל סוף נישט ווערט קיין
 שיסל גוטע באַרשטש. איך האב שטענדיק מער געהאַלטן פון
 פּריוואַטע מיטאָגן: ס'איז אַ סך געזינטער! ווען איך בין גע-
 ווען אין רואַן אויף פאַרמאַציע-קורסן, האב איך געגעסן אין אַ
 פענסיאָן. איך האָב געגעסן צוזאַמען מיט פּראָפּעסאָרן.

אַמע האָט פּסדר גערעדט, ארויסגעזאָגט זיינע מיינונגען
 און אַרויסגעוויזן זיינע פּערזענלעכע סימפּאַטיעס, ביז זשיסטען
 איז געקומען אים רופן: מען האָט געדאַרפט צוגרייטן עפעס
 אַרעצעפט.

— קיין רויקע מינוט איז נישטאָ, — האָט ער אויסגע-
 רופן. — תמיד אויפן קייט! נישט אַפּצורייסן זיך אויף אַרגע!
 פּונקט ווי אַן משאַ-פּערד, זיך תמיד אָפּגיסן מיט שווייס, אַ

פארשאלטן לעבן!

נאָכדעם, ווען ער איז שוין געשטאנען ביי דער טיר.
האַט ער צוגעגעבן:

— יאָ, האָט איר שוין געהערט די ניס?
— וועלכע?

— ס'איז גאנץ מעגלעך, — האָט אָמע געזאָגט און אויפֿ-
געהייבן די ברעמען, מאַכנדיק זייער אַן ערנסטע מינע, — אז
דער לאַנדווירטשאַפֿט־לעכער צוזאַמענפאַר פּונם אונטערשטן סע-
נע-דעפּאַרטאַמענט וועט דאָס יאָר פאַרקומען אין יאַנואַר. אזוי,
לפחות, שמועסט מען. דאָס וואָלט געווען זייער וויכטיק פאַר
אונדזערע מקומות! אָבער דערפון וועלן מיר נאָך שפּעטער רעדן.
ס'איז ליכטיק, איך דאַנק אייך. זשיסטען האָט אַ לאַמטערנע.

VII

צומאַרגנס האָט עמע געהאַט אַן אומדערטרעגלעך פּיינ-
לעכן טאַג. ס'האַט זיך איר געדאַכט, אז אַלץ איז איינגעהילט
אין אַ שוואַרצן רויך, וואָס האָט אַרומגעשוועבט איבער אַלץ,
און דער ווייטיק האָט זיך איינגעגעסן אין איר נשמה מיט אַ
שטייַן געיאָמער, ווי אַ ווינטערדיקער ווינט אין אַ פּאַרלאָזטן
שלאָס. ס'איז געווען אַ בענקשאַפט נאָך דעם, וואָס וועט זיך
שוין צוריק נישט אומקערן, אַ מידקייט, וואָס כאַפט אייך אַרום
נאָך יערער פּאַרענדיקטער זאך, אַ נאָגנדיקע פּייל, וואָס קומט
פון אַ הפסקה אין די געוויינהייטן, פון אַ פּלעצלעכן אפּשטעל
אין דער כּסדרדיקער וויבראציע.

פּונקט ווי נאָכן צוריקקער פון וואָביעסאַר, ווען די קאָר-
רין האָבן איר געווירבלט אין קאַפּ, האָט איר אַרומגענומען
אַ מרה-שהורה, עפעס אַ פּיינלעכע פּאַרצווייפּלונג. איצט האָט

זיך איר לעאָן פאָרגעשטעלט גרעסער, שענער, צארטער און
 מער פארנעפלט; נישט געקוקט דערויף, וואָס זיי האבן זיך
 צעשיידט, האָט ער זי דאָך נישט פארלאָזט; ער איז געווען
 דאָ, און עס האָט זיך געדאַכט, אַז די ווענט פונם הויז האָבן
 איינגעהיט זיין געשטאַלט. זי האָט נישט געקענט אָפּרייסן איר
 בליק פונם טעפּיך, וווּ ער האָט געשפּרייזט, פון די ליידיקע
 שטולן, אויף וועלכע ער איז געזעסן. דער טייך האָט פסדר
 געפלאָסן, און זיינע קלייניקע כוואליעס האָבן זיך לאַנגזאַם
 געשטאַלט לענגאויס דעם גליטשיקן ברעג. נישט איינמאַל האָבן זיי
 דאָרט שפּאַצירט, און זיך צוגעהערט צו דעמוזעלבן גערויש פון
 די כוואליעס איבער די שטיינדעלעך, באַדעקטע מיט מאַך, ווי
 שיין די זון האָט פאַר זיי געלויבטן! וואָס פאַר אַ רייצנדיקע
 שעהן זיי האָבן צוזאַמען פאַרבראַכט אין שאָטן, טיף אין
 גאַרטן! זיצנדיק מיט אַ נאַקעטן קאַפּ אויף אַ שטול פון טרו-
 קענע צווייגן, האָט ער פאָרגעלייענט הויך אויפן קול; דאָס
 פרישע ווינטל פון די לאַנקעס האָט געבלאָזן אויף די בלעטער
 פונם בוך אין אויף די בלימעלעך פון דער אלטאַנע... אַך! ער
 איז אַוועקגעפאַרן און מיט אים איז פאַרשוונדן געוואָרן דער
 אייניקער רייך אין איר לעבן, דער אייניקער מעגלעכער
 בטחון אויף גליק! פאַרוואָס האָט זי זיך נישט איינגעשעפעט
 אין דעמדאָזיקן גליק, ווען ס'איז געווען אזוי נאַענט? פאַרוואָס
 האָט זי עס נישט איינגעהאַלטן מיט ביידע הענט אויף די קני,
 ווען ס'האָט געוואָלט אַנטלויפן? און זי האָט זיך איצט פאַר-
 שאַלטן, למאָד זי האָט זיך געמאַכט גלייכגילטיק צו לעאָנען;
 זי האָט פיינדעך געלעכצט נאָך זיינע ליפּן. זי האָט מיטן
 גאַנצן בלוט געוואָלט אַנטלויפן צו אים, אַריינפאַלן אין זיינע
 אַרעמס און אים זאָגן: „דאָס בין איך, איך בין דייעו!“ אָבער
 עמע האָט איינגעזען, אַז ס'איז זייער אַ שווערע אונטערנעמונג,
 און אירע ליידנשאַפטן, פאַרשטאַרקט דורך איר חרשה, זענען
 געוואָרן אַלץ מער און מער אומבאַצוימט.
 פון דער צייט אָן זענען די טרינערונגען וועגן לעאָנען
 געוואָרן דער צענטער פֿון איר אומעט; זיי האָבן געלויבטן

שטאַרקער פונם פייער, וואָס וועגלייט לאָזן איבער אויפן שניי אין די סטעפעס פון רוסלאַנד. זי האָט זיך געוואָרפֿן אויף אים, האָט זיך געטוליעט צו אים, שטאַרקעו צעבלאָזן דאָס פיי-ער, ווען עס האָט זיך געוואָלט אויסלעשן און האָט אַלץ גע-זוכט און גענישטערט עפעס אזוינס, וואָז זאָל אים קענען אונ-טערהאַלטן; און אירע סאַמע ווייטע ערינערונגען צוזאַמען מיט די אוממיטלבראַרע איבערלעבונגען, אַלץ, וואָס זי האָט דורכגע-פילט און אַלץ וואָס זי האָט זיך פאַרגעשטעלט, אירע קער-פערלעכע גלוסטונגען, חלומות פון גליק, וועלכע זענען זיך צעפלוין געוואָרן ווי טויטע צווייגן, איר בחינמדיקע צניעות, אירע צעקלאַפּטע האַפּענונגען און היימישע זאָרגן, — אַלץ, אַלץ האָט זי געזאַמלט, פאַר אַלץ האָט זי זיך געכאַפּט, מיט דעם אַלעס האָט זי געוואָלט דערוואַרעמען איר אומעט.

אַבער דאָס פייער איז ביסלעכווייז אויסגעלאָשן געוואָרן, צי דערפאַר, ווייל עס האָט נישט געאַהט מיט וואָס צו ברענען, אָדער דערפאַר, ווייל עס איז פאַרשטיקט געוואָרן פון דער גרוי-סער מאַסע ברען-שטאָף. די ליבע איז ביסלעכווייז אויסגע-לאָשן געוואָרן צוליב דער צעשיידונג. און די בענקשאַפט האָט דערשטיקט די רגילות; דער אָפּגלאַנץ פונם פייער, וואָס האָט פאַררויטלט איר בלאַזן האַריוואַנט, איז פאַמעלעך באַדעקט געוואָרן מיט אַ שאַטן, וואָס האָט אַלץ פאַרשלונגען אונטער זיך. אין איר איינגעשלעפּערט געוויסן האָט זי אָנגענומען דעם עקל צו איר מאַן פאַר דער בענקשאַפט צו איר געליבטן, דעם אויס-ברוך פון האַס — פאַר אַ נייעם שטראָם פון ליבע. אָבער אזוי ווי דער אוראַגאן האָט אַלץ נישט נאַכגעלאָזט, די תּאוּוה איז פאַרוואַנדלט געוואָרן אין אַש און קיין ישועה איז פון ערגעץ נישט געקומען, און די זון האָט זיך פון ערגעץ נישט באַוויזן — האָט איר די נאַכט אַרומגעכאַפּט פון אַלע זייטן און זי איז פאַרגליווערט געוואָרן אין דערדאָזיקער מוראדיקער קעלט.

און ס'האַבן זיך פונדאָסניי אָנגעהייבן די פיינלעכע טעג פון טאָסט. איצט האָט זי זיך געפילט נאָך אומגליקלעכער ווייל

זי האָט איבערגעלעבט דעם אמתן טעם פון יסורים און האָט זיך איבערגעצייגט אַז זיי זונען אומענדלעך.

אַ פרוי, וועלכע האָט זיך אַזויפיל מקריב געווען, מעג זיך דערלויבן צו פאָנטאָזירן. עמע האָט זיך געקויפט אַ גאָ-טישן געבעט-שטול, און אין איין חודש האָט זי געפטרט פערצן פראַנק אויף ציטרינען, פרי צו פאָלירן זיך די נעגל; זי האָט געשריבן קיין רואַן, מען זאָל איר אַרויסשיקן אַ בלוי קאַשמיר-קלייד; ביי לערען האָט זי אויסגעקליבן דעם שענסטן שאַרף, אַרומגעבונדן מיט אים די טאַליע איבער איר היימיש קליידל. צוגעמאַכט די לאַדנס, גענומען אַ בוך אין דער האַנט און אין דער הלבשה זיך געלייגט אויפן בעט.

אַפט פלעגט זי ענדערן איר פריזור; אמאָל פלעגט זי זיך צוקאַמען אויפן כינעזישן שטייגער, אמאָל זיך פאַנאַדערלייגן די האָר און אמאָל, ווידער, פאַרפלעכטן זיי אין צעפ; זי פלעגט זיך מאַכן אַ קרומען שרינט און פאַרבייגן די האָר, ווי אַ מאַנסביל.

זי האָט געוואָלט לערנען איטאַליעניש, האָט זי אָנגעקויפט ווערטערביכער, אַ גראַמאַטיק, בערג פאַפיר. זי האָט זיך אַפילו געפרווט נעמען צו ערנסטע ביכער, צו היסטאָריע און פילאָ-זאָפיע. טיילמאָל, ביינאַכט, פלעגט זיך שאַרף פלוצלונג אויפכאַפן פון שלאַף, מיינענדיק, אַז מען איז אים געקומען רופן צו אַ הולה.

— איך גיי באלד, — פלעגט ער מורמלען.

און דאָס איז געווען נישט מער, ווי דאָס אויפפלאַמען פון אַ שוועבעלע, וואָס עמע פלעגט אַנרייבן, פרי אָנצוצינדן דעם לאַמפ. אָבער מיט איר לייענען איז געווען דאָסזעלבע, ווי מיט אירע האַפטונגען, וועלכע האָבן זיך געוואַלגערט אין שאַפע, נישט פאַרענדיקט, זי פלעגט אַריינקוקן אין אַ בוך, באלד אַוועקוואַרפן עס און נעמען אַן אַנדערס.

זי האָט געהאַט אַטאַקן, ווען זי איז געווען פעיק אָפצו-טוען אַלערליי משוגעתן. איינמאָל האָט זי זיך געשפאַרט מיטן מאַן, אַז זי וועט אויסטרינקען אַ האַלבע גלאַז בראַנפן, אָבער שאַרף

איז געווען אויף צווייפיל באַריש, אז ער האָט געצווייפלט דערין, און זי האָט טאַקע אויסגעטרונקען דעם באַנפן ביון לעצטן טראָפּן.

נישט געקוקט אויף אירע אויסדערמיטלע פונגען (און אויסדרוק פון דער יאָנווילער באַפעלקערונג), האָט עמע דאָך נישט אויסגעזען פריילעך; אין די ווינקלעך פון איר מויל זענען געלעגן יענע אומבאַוועגלעכע קנייטשלעך, וואָס ציען איין דאָס פנים ביי אַלטע בתולות און ביי בעלי-גאווהניקעס, וואָס האָבן א דורכפאַל. זי איז געווען זייער בלאַס, ווייס ווי לייונט; די הויט פון נאָז איז געווען צוגעצויגן צו די נאָזלעכער, אירע אויגן האָבן געקוקט מיט אן אומבאַשטימטן בליק. זי האָט אויסגעפונען ביי די שלייפן אַ דריי גרויע האַר, און האָט אָנגעהייבן צו רעדן פון איר זקנה.

אַפט פלעגט זי פאַלן אין חלשות. איינמאָל האָט זי אַ שפיי געטאָן מיט בלוט, און ווען שאַרל, אן איבערגעשראַקענער, האָט אַרויסגעוויזן זיין אומרויקייט, האָט זי געזאָגט:

— אַ קנאַפער אומגליק!

שאַרל האָט זיך פאַרשלאָסן אין זיין קאַבינעט. אונטערגע-
שאַרט מיט די עלנבויגנס דעם פּרענאָלאָגישן קאַפּ, איז ער געזעסן אין פאַטעל אין געוויינט.

דעמאָלט האָט ער אָנגעשריבן אַ בריוו צו זיין מאַמען, זי זאָל קומען, און ביידע האָבן לאַנג געשמועסט וועגן עמען.

— וואָס טוט מען? וואָס קען מען טאָן, אז זי וויל זיך נישט

קורירן.

— דו ווייסט, וואָס ס'פּעלט דיין ווייב? — האָט די אַלטע זיך אָנגערופן. — צוואַנג-אַרבעט, שווערע האַנט-אַרבעט! ווען איר וואָלט אויסגעקומען, פונקט ווי אַנדערע, צו פאַרדינען איר ברויט, וואָלט זי אַרויסגעשלאָגן פֿון קאַפּ אירע משוגעתן, וואָס קומען פון פוסטע רעיונות און פון באַרישט טאָן.

— זי איז דאָך אַבער באַשעפטיקט, — האָט שאַרל גע-

זאָגט.

— וואָסער באַשעפטיקט! מיט וואָס? מיט לייענען ראָמאַנ-
צען, פּאַסקודנע ראָמאַנען, ביכער, וואָס זענען קעגן רעליגיע, וווּ
מען מאַכט חוּק פון גלחים און מען ברענגט אויסצוגן פון
וואַלטערן. אָבער פון דעם אַלעם קומט קיין גוטס נישט אַרויס,
מיין אַרעם קינד, און דער וואָס איז נישט פרום, האָט תמיד א וויסטן
סוף.

עס איז דאָך באַשלאָסן געוואָרן, מען זאָל עמען נישט
לאָזן לייענען קיין ראָמאַנען. ס'איז אפילו נישט געווען פון די
לייכטע זאַכן. די זקנה האָט עס גענומען אויף זיך: פארביי-
פאַרנדיק רואן. האָט זי אַליין געדאַרפט אַריינגיין אין ביבליאָ-
טעק און דאָרט אַנזאָגן, אז עמע רייסט איבער איר אַבאַנאַמענט.
צי האָט זי נישט דאָס רעכט צו מעלדן דער פּאַליציי, אויב
דער בוכהענדלער וועט ווייטער פירן זיין טרייפענע ארבעט?
שוויגער און שוור האָבן זיך זייער קאלט צעזענגט. פאַר
די דריי וואָכן צייט, וואָס זיי זענען געווען צוזאַמען, האָבן זיי
קיין פיר ווערטער נישט אויסגערעדט צווישן זיך, חוץ די גע-
וויינלעכע פראגן און באַגריסונגען ביים טיש און אינאַוונט פאַרן
שלאָף.

די אַלטע באַוואַרי איז אַוועקגעפאַרן מיטוואָך, ווען ס'איז
געווען דער מאַרק-טאָג אין יאַנואַר.
פון באַגינען אָן איז דער מאַרק געווען פאַרשטעלט מיט
שוורת וועגנס, וועלכע האָבן זיך מיט אויפגעהייבענע אַגלאָבלעס
געצויגן לענגאויס די הייזער, פון קלויסטער ביז צום שענק.
אויף דער צווייטער זייט זענען געווען אויסגעשטעלט לייזונטענע
ביידלעך, וווּ מען האָט פאַרקויפט פאַרשידענע מינים לייזונט,
קאָלדרעס, וואַלענע זאַקן, צוימען פאַר פערד און בלויע סטענגעס,
וואָס די עקן זייערע האָפן געפלאַטערט אויפן ווינט. גרויסע
שטיקער אייזן זענען געלעגן אויף דער ערד, צווישן חמרים
אייער און קוישן קעז, פון וועלכן ס'האָבן אַרויסגעשטעקט קלע-
פּעדיקע שטרויעלעך. לעבן לאַנדווירטשאַפּטלעכע מאַשינעס זענען
געשטאַנען פלאַכע שטייגן מיט קוואַקעדיקע הינער, וואָס האָבן
אַרויסגערוקט די העלדזלעך דורך די שפּאַלטן. דער עולם, וואָס

האט זיך פארזאמלט דוקא אויף איין אָרט, האָט שיער נישט צו-
בראַכן די אפטייק-וויטרינע. מיטוואַך איז די אפטייק געווען
איבערגעפאקט; מען איז געקומען נישט אזוי נאָך רעצעפטן, ווי
נאָך מעדיצינישע עצות; אַזאָ שם האָט אָמע געהאַט אין די
שכנותדיקע דערפער. זיין זיכערער טאָן האָט ממש פאַרכישופט
דעם פויער. מען האָט אים געהאלטן פאַר דעם גרעסטן דאָקטאָר
אין דער וועלט.

עמע איז געזעסן אָננעלענט ביים פענסטער. זי פלעגט
דאָרט אָפט זיצן. דאָס פענסטער פאַרבייט אין דער פראָווינג דאָס
טעאָטער און דאָס שפאַצירן. וויילנדיק זיך, האָט זי זיך צוגע-
קוקט צו די דאָרפישע פנימער; פלוצלונג האָט זי דערוען אַ
מענטשן אין א גרינעם סאַמעטענעם סורדוט. ער האָט געטראָגן
געלע הענטשקעס, הגם אויף די פיס האָט ער געהאַט גראָבע
שטיוול. ער איז געגאנגען אין דער ריכטונג צום דאָקטאָרס הויז
אין דער באַגלייטונג פון אַ פויער, וועלכער האָט זיך אים נאָכ-
געשלעפט, אַ פאַרטראַכטער, מיט אַן אראָפגעלאָזטן קאַפּ.

— צי קען איך זען דעם דאָקטאָר? — האָט ער געפרעגט
זשיסטענען, וועלכער האָט אויף דער שוועל געשמועסט מיט פּע-
ליסטען.

ער האָט אָנגענומען זשיסטענען פאַר דעם דאָקטאָרס אַ
דינער און האָט זיך אָנגערופן צו אים:
— זאָגט אים, אַז מסיב ראָדאָלף בולאָנושע פון הושעט
ויל זיך מיט אים זען.

ער האָט אָנגערופן דעם נאָמען פון זיין גוט, נישט פון
גאוה וועגן, נאָר פרי בעסער צו באַצייכענען ווער ער איז.
הושעט איז געווען אַ גוט לעבן יאָנוויל, וואָס בולאָנושע האָט
נישט לאָנג איינגעהאַנדלט מיט נאָך צוויי פערמעס, חו ער
אַליין האָט געפירט די באַלעבאַטישקייט, און זיך לגמרי נישט
געשפּמט דערמיט. ער האָט געלעבט ווי אַ קאוואַליער און דער
ערלם האָט געשמועסט, אַז ער האָט אַ פופצן הונדערט פונט
הכנסה.

שאַרף איז אַריין אין זאָל. מסייע בולאַנזשע האָט אים
אַנגעוויזן אויף זיין אַרבעטער, וועלכער האָט געוואָלט, מען זאָל
אים לָאָזן בלוט, מחמת ער האָט געפילט, ווי מוראַשקעס טאַנצן
אים אַרום איבערן קערפער.

— דאָס וועט מיר דורכרייניקן, — האָט ער אַלץ גע-
האַלטן אין איין טענהן.

באַוואַרי האָט געהייסן ברענגען אַ באַנדאַזש און אַ שיסל,
און געבעטן זשיסטענען, ער זאָל אים אונטערהאַלטן.

נאָכדעם האָט ער זיך אָנגערופן צום דאָרפסינג, וואָס
איז שוין געוואָרן בלאַס:

— שרעק דיך נישט, מיין ליבער!

— ניין, ניין, — האָט דער פויער פאַרזיכערט, — רייבט

כסדר!

און באַרימערש האָט ער אויסגעשרעקט זיין גרויסע
האַנט. דאָס בלוט האָט אַרויסגעפלייצט אונטערן שטאַך פון
לאַנצעט און פאַרגאַסן דעם גאַנצן שפיגל.

— רוקט צו דאָס שיסל! — האָט שאַרף געשריען.

— נישקשה! — האָט געזאָגט דער פויער. — עס זעט

אויס, ווי אַ קלייניטשקער פּאַנטאַן! ס'אַראַ רויט בלוט איך

האַב! ס'איז אַ גוטער סימן, ווי מיינט איר?

— עפטער, — האָט דער דאָקטאָר דערציילט, — פילט מען

לכתחילה גאַרנישט, שפעטער אָבער קומט צו הלשות. ס'רוב

פאַסירט עס ביי מענטשן מיט אַ פעסטער קאָנסטרוקציע, אָט אַ

שטייגער, ווי ביי דיר.

ביי דיִדאָזיקע ווערטער האָט דער פויער אַרויסגעלאָזט

אַ שאַכטל, וואָס ער האָט געדרייט צווישן די פינגער. פון זיין

שטויס מיט דער פלייצע האָט אויפגעציטערט דאָס ווענטל פון

שול. זיין היטל איז אַראָפּגעפאַלן אויף דער פּאָדלאָגע.

— איך האָב געוואָס, אַז ס'וועט אַזוי זיין, האָט באַוואַרי

געזאָגט, צולינגנדיק דעם פינגער צום אָפּענעם אָדער.

דאָס שיסל האָט אָנגעהייבן צו ציטערן אין זשיסטענעס

הענט; זיינע קני האָבן זיך געשאַקלט, ער איז בלאַס געוואָרן.

— עמע! עמע! — האָט שאַרל גערופן.

מיט איין שפרונג איז זי אַראָפּגעלאָפּן פון די שטיגן.

— עסיג! — האָט שאַרל געשריען. — אַך, מיין לייבער גאָס.

צוויי פאַראַמאַל!

פון גרויס צערודערונג האָט ער נישט געקענט צולייגן דעם

פאַנדאַזש.

— נאַרישקייטן, — האָט בולאַנזשע רויק באַמערקט, אונטער-

האַלטנדיק זשיסטענען.

ער האָט אים אנידערגעזעצט ביים טיש און צוגעשפּאַרט מיטן

רוקן צו דער וואַנט.

מאדאם באַוואַרי האָט אים גענומען אויפּבינדן זיין קראַוואַט.

און די בענדלעך פון העמד האָבן זיך דערווייל פאַרקניפט. עטלעכע

טינט האָט זי געאַרבעט מיט אירע לייכטע פינגער אויפן האַלדז

פינג דאַרפּינג; נאָכדעם האָט זי אַרויפּגעגאַסן עסיג אויף זיין

פאַטיסטענעם טיכל און האָט אים אָנגעריבן די שלייפּן, לייכט

בלאָונדיק אויף זיי.

דער דאַרפּינג איז געקומען צו זיך, אָבער זשיסטענס חלשות

האַט נאָך געדויערט. זיינע שוואַרצאַפּלען האָבן זיך אים פאַרבאַרגן

אין די ווייסלען, פונקט ווי בלויע בלומען אין מילך.

— מען וואַלט עס געדאַרפט צונעמען פון אים, — האָט שאַרל

געזאָגט.

מאדאם באַוואַרי האָט גענומען דאָס שיסל. ווען זי האָט זיך

איינגעבויגן און געוואַלט עס אנידערשטעלן אונטערן טיש, האָט זיך

איר קלייד (ס'איז געווען אַ געל-זומערקלייד מיט פיר פאַלבאַנעס,

לאַנג אין דער טאַליע און ברייט פון אונטן) פאַנאַנדערגעבלאָזן

אַרום איר איבער דער פּאַדלאַגע פון זאַל; עמע האָט זיך בעת

מעשה עטוואָס אַ וואַקל געטאָן מיט צעשפּרייטע הענט, און דאָס

אויפּגעבלאָזענע שטאָק האָט זיך דעריבער איבערגערוקט פון איין

אַרט אויף אַ צווייטן, לויט די באַוועגונגען פון איר טאַליע. נאָכדעם

איז זי אַוועק נאָך אַ קאַרצפּקע וואַסער און צעלאָזט דערין שטיקלעך צו-

קער. פּלוצלונג איז אָנגעקומען דער אַפטייקער. אין דער מהומה

איז די דינסט אַוועקלאָפּן נאָך אים; דערוען זיין תּלמיד מיט אַפּע-

צו אויבן, האָט ער לייכטער אָפּגעטעמט. נאָכדעם האָט ער זיך אַרום.
געדרייט אַרום אים און אים באַקוקט און באַטראַכט פֿון קאָפּ ביז
די פּיס.

— בהמה! — האָט ער געזאָגט, — בהמה, וואָס דו ביזט!
בהמה בצורת אדם! אַ וואַזשנע מעשה, אַ ביסל בלוט אַרויסצולאָזן!
און דאָס איז פֿלומרשט אַ כוואַט, וואָס ווייס נישט פֿון שרעק! קוקט
נאָר אָן די וועווערקע, וואָס קריכט אַרויף נאָך ניס אויפֿן הויכן
שפיץ פֿון אַ בוים! יאָ, מעגסט דו שוין באַרימען, וויפֿל דיין
האַרץ גלוסט! אָך און ווי צו דער קינפֿכיקער אפטייקאַרישער טע-
טיקייט! אַמאָל, אין אַן ערגסטן פֿאַל, קען מען דו אַ רוף טאָן
אין געריכט, דו זאָלסט אויפקלערן אַן ענין פֿאַרן געוויסן פֿון
די ריכטער. און דאָרט דאַרף מען זיין קאַלטבלוטיק, ביי די
קלאַרע רעיונות, מעשה מענטש — אַנישט וועט מען דו האַלטן פֿאַר
אַן איריאַט!

זשיסטען האָט נישט געענטפערט. דער אפטייקער האָט
ווייטער גערעדט:

— ווער האָט דו געבעטן, דו זאָלסט קומען אַהער? תמיד
שטערסטו דעם דאָקטאָר מיט זיין ווייב! און מיטוואַך דאַרפסטו
בכּלל זיין אויף דיין אָרט. צוואנציק מענטשן וואַרטן איצט אין
געשעפט. איך האָב איצט אַלץ אַוועקגעוואַרפֿן צוליב דיר. נו,
ביי! לויף! וואַרט אויף מיר און גיב אַכטונג אויף די סלאַיעס!

אַז זשיסטען האָט זיך אָנגעטאָן און איז אַוועקגעגאַנגען,
האָט מען זיך אַ ביסל פֿאַנאָדערגשעמועסט וועגן חלשות. מיט
מאָדאָם באַוואַרי האָט עס קיינמאָל נישט פֿאַסירט.

— אַ זעלטענע דערשיינונג ביי אַ דאַמע! — האָט בוי-
לאַנזשע געזאָגט. פֿאַראַן זייער דעליקאַטע מענטשן. איך האָב
איינמאָל אַליין געזען אויף אַ דעפֿל, ווי אַ סעקונדאַנט איז
געפֿאַלן אין חלשות, ווען ער האָט דערהערט אַנלאַדן די פּי-
סטאַלעטן.

— און אויף מיר, ווידער, — האָט דער אפטייקער גע-

ואַגט, מאַכט יענעמס בלוט קיין שום איינדרוק נישט; דערפאר
אַבער קען איך אייך אַוועקפאלן אין חלשות בלוז ביי דעם
איין געדאַנק, אז מיין בלוט פליסט.

בולאַנזשע האָט דערוויל אַוועקגעשיקט זיין דינער, אָנ-
זאַגנדיק אים, ער זאָל זיך באַרויקן, מחמת זיין קאַפּריז איז
דערפילט געוואָרן.

— דאָס האָט מיר געגעבן די מעגלעכקייט מיט איין
זיך צו באַקענען, — האָט ער מוסיף געווען,

און ער האט אַ קיק געטאָן אויף עמען.

נאָכדעם האָט ער אַנידערגעלייגט דריי פּראַנק אויפן עץ
טיש, זיך פויל פאַרנויגט און אַוועקגעגאַנגען.

באלד איז ער געווען אויפן צווייטן ברעג טייך — דאָרט
איז געלאָפן דער וועג קיין הושעט; און עמע האָט געזען,
ווי ער שפּרייזט איבער דער לאַנקע, צווישן די טאַפּאַלעס,
פאַרקלענערט פון צייט צו צייט זיינע טריט, ווי אַ מענטש וואָס,
איז פאַרזונקען אין זיינע רעיונות.

— זי איז נישט מיאוס! — האָט ער זיך געזאָגט. —

זי איז גאַרנישט מיאוס, דעם דאָקטאָרס ווייב! שיינע ציין,
שוואַרצע אויגן, אַ דעליקאַט פּיסל און הצלח זיך גאַר ווי אַ
פאַרזערין. וויאזוי קומט זי אַהער? וווּ האָט ער זי אויסגע-
גראָבן, דערדאָזיקער פיפערנאָטער?

מסיע ראָדאָלף בולאַנזשע איז אַלט געווען פּיראָנדרייסיק
יאָר. ער האָט געהאט אַ היציקן טעמפּעראַמענט און אַ געשיקטן
שכל; דערצו האָט ער זיך פיל אָפּגעגעבן מיט פרויען און האט
זיי גוט געקענט. עמע איז אים שטאַרק געפעלן געוואָרן; ער
האָט, משמעוח, געטראַכט פון איר און פון איר מאַן.

— לויט מיין מיינונג איז ער אַ גרויסער שוטה. ער

איז איר, מסתם, אַ רעכט פּיסל נמאס געוואָרן. ער האָט שמו-
ציקע נעגל און אַ באַרד פון אַ חודש. בעת ער טאַנצט אַרומ
זיינע חלואים, זיצט זי אין שטוב און צערעוועט זיינע זאַקן.
און מען גענעצט פון לאַנגווייל! ס'וואַלט זיך געוואַלט ווינטן

אין שטאָט, טאָנצן פּאַלקעס אלע אַוונט! אַרעם ווייבל! זי ע צט
 נאָך ליבע, ווי אַ קארפּ נאָך וואַסער, ווען ער ליגט אויפן קיך-
 טיש. זאָגט איר דריי העפלעכע ליבלעכע ווערטער און איך בין
 זיכער, אז זי וועט זיך באַלד פאַרליאַפן אין אייך! און ס'וואַלט
 געווען אזוי זיס! אזוי ליב! ... אָבער ווי ווערט מען דערנאָך
 פטור פון איר?

און די פניעות צו דעם גליק, וואָס האָט זיך אים פאַר-
 געשטעלט אין דער צוקונפט, האָבן אים דערמאָנט אין זיין איז-
 טיקער געליבטער. ס'איז געווען אַן אַקטריסע פון רואַן, וואָס
 ער האָט זי אויסגעהאַלטן; און בלויז דער געדאַנק וועגן דער-
 דאָזיקער געשטאַלט האָט דערוועקט אין אים אַ געפיל פון אי-
 בערוועטיקונג.

— עך! מאַדאַם באַוואַרי, — האָט ער געטראַכט, — איז
 אַ סך שענער פון איר, און דער עיקר — פרישער. ווירזשיני
 ווערט ממש דיקער פון טאַג צו טאַג. ס'עקלט שוין פון איר
 באַגייסטערונג. נו, און איר מאַניע צו ים-ראַקעס!

אַרום אים אויף דער לאַנקע איז געווען שטיל, און ער
 האָט בלויז געהערט דעם רעגלמעסיקן גערויש פון די גראַזן,
 וועלכע האָבן געשמיסן זיינע שיך און דאָס זשומען פון די
 הייפערדלעך ווייט אינם האַבער; ער האָט געזען עמען, זיצנדיק
 אין זאַל, אין דעם אייגענעם קלייד, וואָס פריער, און ער האָט
 זי אויסגעטאָן אין דמיון.

— אך! איך וועל זי האָבן! — האָט ער אַ געשריי גע-
 טאָן און צעקלאַפט אַ שטיקל ערד מיט זיין שטעקן.

און ער האָט זיך אַתגעשטעלט אויף דער פראַקטישער
 זייט פון דער אונטערנעמונג. ער האָט זיך געפּרעגט:

— וווּ וועל איך מיך באַגעגענען מיט איר? ווי אזוי?
 דאָס קינד וועט תמיד שטעקן אונטער דער נאָז, און די באַנע,
 די שכנים, דער מאן, — אַ גאַנץ בערגל פליאַטקעס. אך!
 דאָס וועט צונעמען צופיל צייט!

נאָכדעם האָט ער ווידער אַנגעהייבן:

זי האָט אויגן, וועלכע דרינגען אַריין אין האַרץ, ווי
אן עקבער. און אָט די בלאַסע פאַרב פון געזיכט... איך האָב
אַזוי ליב בלאַסע פרויען!
אויפן שפיץ פון ארגעלער באַרג האָט ער אָנגענומען אַ
באַשלוס.

— מען דאַרף וואַרטן אויף אַ צופאַל. וואָס קען דאָ
זיין! איך וועל מיך אַמאָל אַריינכאַפן צו זיי, צושיקן זיי גע-
שאַסענע פייגל. נו, און איך וועל מיר הייסן לאָזן בלוט, אויב
ס'וועט זיין נייטיק. מיר וועלן ווערן פֿריינט, און איך וועל
זי פֿאַרבעטן צו זיך.. אָבער אינגיכן וועט דאָך זיין דער צו-
זאַמענפאַר. זי וועט דאָך דאָרט אַוואַי זיין, וועל איך זי
קענען זען. מיר וועלן צוטראַעטן צום ענין, און מיט מיט קען
מען אַלץ דערגרייכן.

VIII

און אָט האָט זיך סוף פֿל סוף אָנגעהייבן דער באַרימטער
צוזאַמענפאַר! אינם טאָג פון דערדאָזיקער פייערונג האָפן אלע
איינוויינער אויף די שוועלן פון זייערע הייזער געשמועסט וועגן
די הכנות; מען האָט באַפּוצט מיט בלושטש די פּראָטאַנען
פון מאַגיסטראַט; אויף דער לאַנקע האָט מען אַוועקגעשטעלט
אַ געצעלט, און אויפן מיטן פּלאַץ, לעבן קלויסטער — אַ האַר-
מאַט, וועלכער האָט געדאַרפט סאַלוטירן דעם אָנקום פון פרע-
פעקט און די נעמען פון די געקרוינטע גוטבאַזיצער. די נאַציאָנאַלע
גוואַרדיע פון בּושי — אין יאַנווייל איז קיין גוואַרדיע נישט געווען —
איז צוגעשטאַנען צו די יאַנווילער פייערלעשער, וואָס בינע
איז געווען זייער אָנפירער. אין דעמדאָזיקן טאָג האָט ער גע-
טראָגן אַ העכערן קאַלנער, ווי געוויינלעך; זיין טאַליע, איינ-
געצויגן אין מונדיר, איז געווען אַזוי אומבאַוועגלעך, אז עס איז

געווען ענלעך דערויף, ווי דאָס לעבן פון זיין גאַנצן וועגן
וואָלט זיך אַראָפּגעלאָזט צו זיינע פיס, וועלכע האָבן זיך רעגל-
מעסיק אויפּגעהייבן, מיט איין באַוועגונג. היות דער שטייער-
באַמטער און דער פּאָלקאָוויק זענען צווישן זיך נישט געווען
שווה=שווה, האָבן ביידע צוגעלערנט זייערע סאַלדאָטן, פּדי איי-
נער זאָל קענען איבערשטייגן דעם צווייטן מיט זיין טאַלאַנט.
דאָ און דאָרט האָבן זיך כסדר געוואָרפן אין די אויגן רויטע
עפּאָלעטן, אָדער שוואַרצע ברוסט-לאַצן. עס האָט זיך געצויגן
אַן אַ סוף. יעדעסמאָל האָט זיך עס אָנגעהייבן פון דאָסני!
זוא פּאַראַד האָט נאָך יאָנוויל קיינמאָל נישט אָנגעזען! עטלעכע
איינוווינער האָבן נאָך מיט אַ טאָג פריער אָפּגעוואָשן זייערע
הייזער; דריי-פאַרביקע פּאַנען זענען געהאַנגען אויף די האַלב-
אָפּענע פענסטער; אַלע שענקען זענען געווען געפּאַקט; און
ביים שיינעם וועטער האָבן די אָנגעקראַכמאַלעטע הויבעס, גאָל-
דענע צלמים און בונטע טיכלעך. געשימעריט און געפּינקלט
שטאַרקער פון שניי און זיך אויסגעשיילט מיט זייער בונטקייט
אויפן איינטאָניקן טונקעלן פּאַן פון די שוואַרצע סורדוטן און
בלויע בלוזעס. די אַרומיקע גוטבאזיצערניס האָבן אַראָפּגעטאַנצט
פון די פּערד, און באַלד דערויף אַרויסגעצויגן די גרויסע שפּיל-
קעס, מיט וועלכע זיי האָבן צוגעטשעפעט זייערע פּאַרבויענע
קליידער, אז זיי זאָלן זיך נישט איינשמוצן; פאַרקערט, די
מאַנסלייט, וואָס האָבן אַלץ געשאַנעוועט זייערע היט, האָבן
געלאָזט הענגען אויף זיי די נאָזטיכלעך, פאַרכאַפּנדיק אַן עק
צווישן די צייַן.

פון ביידע עקן שטעטל איז זיך דער עולם צונויפגעלאָפן
אויף דער הויפטגאַס. מען האָט זיך געשאָטן פון די געסלעך,
אַזעען, הויפלעך, און פֿון צייט צו צייט האָט מען געהערט
דאָס קלאָפן פונם הילצערנעם טיר-האַמערל הינטער די דאַמען,
וועלכע זענען אין באַוולנע הענטשקעס אַרויסגעגאַנגען אַנקוקן
דעם פאַראַד. ס'רוב האָט דער עולם באַווונדערט די צוויי לאַנגע
דרייקאַנטיקע שטענדערס, באַדעקטע מיט לעמפלעך; דידאָזיקע
שטענדערס זענען געשטאַנען לעבן אַן עסטראַדע, ווי ס'האָט זיך

געדארפט באווייזן די מאַכט; צו פיר זיילן פון מאַגיסטראַט
האַט מען צוגעטשעפעט פיר שטעקנס, אויף וועלכע ס'האָבן גע-
פלאַטערט קליינע פענדלעך פון גרינעם לייונט, באדעקט מיט
אויפשריפטן אין גאַלדענע אותיות, אויף איינעם האָט מען
געקענט לייענען: „האַנדל“, אויפן צווייטן: „לאַנדווירטשאַפט“,
אויפן דריטן: „אינדוסטריע“, אויפן פערטן: „שיינע קונסט“.

אַבער די שמחה, וועלכע האָט געבליט אויף אלעמענס
פנימער, האָט, קענטיק, מצער געווען דער מאַדאם לעפראַנסואַ. די
שענקערין, שטייענדיק אויף די טרעפּ פון איר קיך, האָט זי
געהאַלטן אין איין פרוקען:

— סאַראַ בהמות! סאַראַ בהמות מיט זייער לי וונטענעם בא-
ראַק! אפשר מיינען זיי, אַז דער פרעפעקט וועט זיך צעשמעלצן
פון תענוב, ווען ער וועט עסן דאָרט אין געצעלטל, ווי אַ קאָ-
מעדיאַנט, אַ שטייגער? און אָט די מהומה הייסט עס ביי זיי:
טאָן גוטס פאַרן פּאָלק! ס'האַט זיי געלוינט צו ברענגען אָט
דאָס קוכערל פון נעפשטעל! פאַר וועמען? פאַר פּאַסטוכער?
פאַר האַלאַדראַנצעס! ...

דער אַפטיקער איז פאַרבייגעגאַנגען. ער האָט געטראָגן
אַ שוואַרצן פּראַק, גאַנקינער הויזן, טוכענע קאמאַשן און אַ
קילעכדיקן נידעריקן הוט, גאַרנישט ווי זיין שטיינער.
— איר וועט מיר אנטשולדיקן, — האָט ער געזאָגט, —
איר זעט דאָך, איך אייל מיך.

און ווען די גראַבע אַלמנה האָט אים געפרעגט, ווהיין ער
גיט, האָט ער געענטפערט:

— ביי אַייך זעט עס אויס קאַמיש, נישט אמת? סטייטש,
איך בין דאָך תמיד איינגעשלאָסן אין מיין לאַבאַראַטאָריע, וווּ
אַ שטשור אין קעז.

— וואָסער קעז? — האָט די שענקערין געפרעגט.
— ניין, גאַרנישט! נארישקייטן! — האָט אַמע געענטפערט. —
איך האָב איין, מאדאם לעפראַנסואַ, בלויז געוואָלט זאָגן, אַז
איך פיר אַן אָפגעשלאָסן לעבן. היינט, אַבער, נעמענדיק אין
באַטראַכט די אומשטענדן, דאַרף מען דאָך...

— אך, איר גייט אויך אהין? — האָט זי זיך אָנגערופן מיט פאַראכטונג.

— יאָ, איך גיי, — האָט דער פאַרחידושטער אַפטייקער געענטפערט. — איך בין דאָך עפעס א מיטגליד פון ראָט!
די אלטע לעפראנטואַ האָט אים אַ וויילע באַטראכט און צולעצט אַ זאָג געטאָן מיט אַ שמייכל:

— אויב אַזוי איז עפעס אַנדערש! אָבער וואָס גייט אייך אָן די ערדאַרבעט? זי פאַרשטייט איר זיך כּאָטש דערויף.
— נו, געוויס פאַרשטיי איך מיך. איך בין דאָך עפעס אָן אפטייקער, ס'הייסט אַ כעמיקער! און דאָס צייל פון דער כעמיע איז — צו דערקענען די קעגנזייטיקע און מאַלעקולערע ווירקונג פון אַלע קערפערס אין דער נאַטור; דערפון איז געדרונגען, אַז די לאַנדווירטשאַפט געהערט אויך צו דער כעמיע! און, באַמת, דער צוואַמענשטעל פון דער באַמיסטיקונג, די יערונג פון פליסיקייטן, דער אַנאַליז פון גאַזן און די ווירקונג פון מינעראַלעס, — וואָס איז דאָס אַלץ, פרעג איך אייך, אויב נישט דייע און פשוטע כעמיע?

די שענקערין האָט גאַרנישט געענטפערט. אַמע האָט ווידער גערעדט:

מיינט איר אפּשר, אַז פּדי צו זיין אָן אַגראָנאָם, דאַרף מען אליין פאַראַקערן די ערד און פאַשען עופות? דערצו דאַרף מען בלויו וויסן דעם צוואַמענשטעל פון פאַרשידענע סובסטאַנצן, די געאָלאָגישע לאַגע, די אַטמאָספּערישע ווירקונגען, די אייגנ-שאַפט פונם באָדן, מינעראַלן, וואַסערן, די מאַסיווקייט פון פאַרשידענע קערפערס און זייער קאַפּילאַריטעט! און נאָך וואָס! מען דאַרף וויסן גרינטלעך די אַלע פּרינציפּן פון הי-גייענע, פּדי צו קענען אָנפירן און פּראַיעקטירן די קאָנסטרוקציע פון בנינים, פאַשן שאַף, נערן דער דינערשאַפט! מען דאַרף אויך, מאַדאָם לעפראנטואַ, קענען און וויסן באַטאַניק; איר פאַרשטייט, מען דאַרף קענען אונטערשיידן פּלעראַלי צמחים, וועלכע זענען נוצלעך און וועלכע שעדלעך, וועלכע זענען נישט-

פראדוקטיוו און וועלכע נארהאפט, וועלכע אויסרייסן דאָ און פארזייען דאָרט, וועלכע פארשפרייטן און וועלכע אויסראַטן; מיט איין וואָרט, מען מוז מיטגיין מיט דער וויסנשאַפט דורך דער הילף פון פארשידענע בראַשורן און פעריאָדישע אויסגאַבן, און מען דאַרף תמיד זיין אויף דער וואַך, פרי נאָכצופאַרשן, וואָסערע אויסבעסערונגען...

די שענקערין האָט נישט אַראָפגענומען דאָס אויג פון דער טיר פון דער פראַנצויזישער קניפּע. און דער אַפטייקער האָט ווייטער גערעדט:

— הלוואי העלפט דער אויבערשטער, אז אונדזערע גוטבאָזיצער זאָלן זיין כעמיקער, אָדער זיי זאָלן, לכל הפחות, אויספירן די עצות פון דער וויסנשאַפט! אָט, האָב איך, למשל, נישט לאַנג אַנגעשריבן אַ גאַנץ סאַליד ווערק, אַ בראַשור פון צווייאַונזיבעציק זייטן און ס'הייסט: „וועגן עפּל-וויין, זיין אויסאַרבעטונג און זיין ווירקונג, מיט עטלעכע נייע באַמערקונגען, וואָס האָבן אַ שייכות דערצו;“ איך האָב עס אַוועקגע-שיקט אין דער רואַנער אַגראַנאַמישער געזעלשאַפט; דאָס האָט מיר אַפילו פאַרשאַפט דעם פּבוד אַנגענומען צו ווערן פאַר אַ מיטגליד אין דער אַגראַד-סעקציע, אין דער פאַמאָלאַ-גישער אַפטיילונג; נו, אָט, ווען מײן אַרבעט וואַלט פּובליקירט געוואָרן...

אַבער דער אַפטייקער האָט זיך אַפגעשטעלט, מחמת מאַדאָם לעפראַנסואַ האָט אים אויסגעוויזן צו זיין מיט עפעס באַשעפטיקט.

— זעט נאָר, זעט! — האָט זי געזאָגט. — פשוט נישט צו פאַרשטיין! אין אזאַ גאַרקײך!

און זי האָט אַ דריק געטאָן מיט די אַקסלען, וואָס האָבן אויסגעצויגן אויף איר ברוסט די שלייפן פון איר לייבל. נאָכדעם האָט זי אַ ווייז געטאָן מיט אויסגעצויגענע הענט אויף דער שענק פון איר קאַנקירענט: דאָרט האָט מען געזונגען.

— איבעריקנס, וועט עס דאָך לאַנג נישט דויערן, — האָט זי צוגעגעבן. — אין אַ וואַך אַרום וועט דאָך מסתמא נעמען דערצו אַ סוף.

אַמע, אַ מבולבלער, האָט געמאַכט אַ טריט צוריק. זי איז אַראָפּ פֿון די דריי טרעפלעך און אים אַריינגערעדט אין אויער אַרײַן :

— וואָס! איר ווייסט גאַרנישט? מען נעמט דאָך אים צו היינטיקע וואָך. דאָס האָט אים לערע אַרויסגעשטעלט אויף אַ ליִיִ ציטאַציע, ער האָט אים דערשטיקט מיט זיינע וועקסלען.

— וואָס פאַר אַ שרעקלעכע קאַטאַסטראָפּע! — האָט דער אַפטייקער אויסגערופן; ער האָט תמיד געהאַט גרייט אַ מאַסע אויסדריקן אין ווערטער, צוגעפאַסט פאַר יעדן מעגלעכן פאַל.

די שענקערין האָט אנגעהייבן צו דערציילן אַ גאַנצע מעשה, וועלכע זי האָט זיך דערווייט פֿון טעאָדאָרן, גילאַמענס דינער, און הגם זי האָט פיינט געהאַט טעליען, האָט זי דאָך געזידלט לערען. זי האָט אים אָנגערופן שווינדלער און חונף.

— אַך, אָט איז ער, — האָט זי געזאָגט, — אָט גייט ער אויפן מאַרק; ער באַגריסט מאַדאם באַוואַרי, וואָס טראָגט אַ גריִיִ נעם הוט. זי גייט געאַרעמט מיט מסיע בילאַנזשע.

— אַ מאַדאם באַוואַרי! — האָט אַמע אַ זאָג געטאָן. — איך גיי זי באַגריסן, אפשר וועט זי וועלן באַקומען אַ פּלאַץ דאָרט אינע־ווייניק, אונטער דער גאַלעריע.

און נישט הערנדיק מער דער מאַדאם לעפּראַנסואַ, וועלכע האָט אים נאָך געוואָלט אַנקלאַפּן אַ קאַפּ מיט מעשיות, האָט זיך דער אַפטייקער דערווייטערט מיט שנעלע טריט, מיט אַ שמייכל אויף די ליפּן, גלייך ווי אַ סטרונע, געשאַקלט בעת מעשה מיטן קאַפּ אויף רעכטס און אויף לינקס און פאַרכאַפט אַ סך אָרט מיט די גרויסע פּאַלעס פֿון זיין שוואַרצן פּראַק, וועלכער האָט זיך געהייבן אויפן ווינט הינטער אים.

דערווענדיק אים פּינדערווייטנס, האָט זיך ראָדאָלף צוגע־איילט, אַבער מאַדאם באַוואַרי האָט אים נישט געקענט נאָכהאַלטן; ער האָט פאַרקלענערט זיינע טריט, געשמייכלט און אַ זאָג געטאָן צו איר מיט אַ ברוטאַלן טאָן:

— איך האָב געוואָלט אויסמיידן דעמדאָזיקן גראָבן בוץ־דעם אַפטייקער!

זי האָט אים אַ שטופ געטאָן מיטן עלנבוידן.
— וואָס מיינט זי דערמיט? — האָט ער אַ טראַכט
געטאָן.

און ער האָט זי אָנגעקוקט פון דער זייט, נישט אָפּשטעלן-
דיק זיך.

איר פראָפּיל איז געווען אזוי רויק, אז מען האָט אויף אים
גאַרנישט געקענט דערקענען. ער האָט זיך בולט אויסגעשיילט
אינם פולן לייכט פון דער זון, אונטער דעם לענגלעכן דאָט מיט
בלייכע לענטעס, ענלעך צו ראָר-בלעטלעך. אירע אויגן מיט לאַנגע
אויסגעבויעגע וויעס האָבן געקוקט פאַרויס; זיי זענען געווען
ברייט אָפּן, אָבער זיי האָבן געמאַכט דעם איינדרוק ווי עטוואָס
צונויפגעדריקט דורך די באַקן, ווייל דאָס בלוט האָט לייכט גע-
פלאָסן אונטער איר דיגער הויט. אויבן, ביי דער נאָז, האָבן זיך
געצויגן ראָזע אָדערלעך. זי האָט איינגעבוידן דעם קאָפּ אויפן
אַקסל, און מען האָט געזען צווישן אירע ליפן אַ פאַסיקל פערל פון
זויסע ציין.

— צי מאַכט זי נישט חווק פון מיר? — האָט ראַדאָלף
געטראַכט.

עמעס זשעסט איז אָבער געווען בלוז אַ וואַרנונג, ווייל
דערע איז זיי נאָכגעגאַנגען, און פון צייט צו צייט אַריינגער-
וואַרפן אַ פאַר ווערטער, פונקט ווי ער וואָלט געוואָלט זיך באַ-
טייליקן אין זייער שמועס.

— כאַראַ שיינער טאָג! אלע אינדרויסן! ס'בלאָזט אַ
זוארעם ווינטל.

מאדאם באַוואַרי און ראַדאָלף האָבן אים נישט געענט-
טפערט. יענער איז אָבער עפטער, ביי דער קלענסטער באַווע-
גונג זייערער, צוגעלאָפן צו זיי אין אַ פרעג געטאָן:

— צי דארפט איר עפעס? — און צוגעלייגט די האַנט
צום קאָפּעלוש.

ווען זיי זענען צוגעגאַנגען צו דער קוזניע, האָט ראַדאָלף
בלוצלונג פאַרקערעוועט אויף אַ זייטיק שטעגל, אַנשטאָט צו

גײן מיטן וועג צו דער ראַגאָסטקע; ער האָט זי אוועקגעצויגן.
נאָך זיך און צוגעוואַרפן לערען:

— אַדיע, מסייע לערע! ווײַלט אייך גוט!

— ווי פֿיין איר האָט אים משלח געווען! — האָט זי
מיט אַ שמײכל געזאָגט.

— נאָר וואָס דען, זיך לאָזן קריכן אויפֿן קאַפּ? — האָט
ער געזאָגט. — און בפרט נאָך, אז איך האָב היינט דאָס גליק
צו זײן מיט אייך...

עמע איז רויט געוואָרן, ער האָט נישט פֿאַרענדיקט די
פראַזע און גענומען רעדן פֿון דעם שיינעם וועטער און פֿון
דעם, אז עס איז זייער אַנגענעם צו שפּאַצירן אויסן נראָז.
עטלעכע מאַרגאַריטקעס האָבן שוין געזען.

— אַט דאָס זענען פֿרעכטיקע בלימלעך, — האָט ער געזאָגט.
די אַלע פֿאַרליבטע פֿון אונדזערע מקומות וועלן קענען
וואַרזאָגן אויף זיי.

ער האָט צוגעגעבן:

— זאָל איך אפשר אָפּרייסן איינס? ווי מיינט איר?

— זענט איר דען פֿאַרליבט? — האָט זי געפרעגט און
אָ הוסט געטאָן.

— עך! עך! ווער ווייס, — האָט ראָדאָלף געענטפֿערט.
אויף דער לאַנקע האָבן זיך באַוווּן אַלץ מער און מער
מענטשן. די יאָנווילער באַלעבאָסטעס האָבן געשטויסן די פֿאַר-
בייגער מיט זייערע גרויסע שירעמס, מיט זייערע קערב און
זייערע קינדער. טיילמאָל האָט מען געדארפט אָפּטרעטן פֿאַר
אַ לאַנגע שורה פֿויערטעס, דינסטן אין בלויע זאַקן, אין פֿלאַכע
שיך, מיט זילבערנע פינגערלעך אויף די הענט; אַ גערוך פֿון
מילך האָט זיך געטראַגן פֿון זיי... זיי זענען געגאַנגען, האַלטנדיק
זיך פֿאַר די הענט און פֿאַרדעקט מיט זיך דעם גאַנצען שטח פֿון
דער לאַנקע, פֿון דער יאַשען-אַלעע ביז צו דעם פֿאַראַד-געצעלט.
ס'איז ריכטיק געווען די צייט, ווען מען האָט אָפּגעשאַצט די
עקספּאַנאַטן, און די גוטבאַזיצער זענען איינער נאָכן צווייטן.

אַריינגעגאַנגען אין אַ מין היפּאָדראָם, אַרומגערינגלט מיט אַ לאַנגן שטריק אויף שטעקנס.

די שאַף זענען געשטאַנען מיט די מאָרדעס צו דעם שטריק, זיך מטושטש געצייכנט אין נישט גלייכע גרופעס. איינגע-דרעמלטע חזרים האָבן זיך איינגענורעט מיט זייערע מאָרדעס אין דער ערד; קעלבער האָבן געמעקעט; קי מיט אונטער-געבויגענע פיס האָבן אויסגעצויגן זייערע בייכער אויפן גראָס, לאַנגזאַם מעלה-גירה געווען און געפינטלט מיט זייערע שווערע וויעס צוליב די חמורים מוקעס, וואָס האָבן געזשומט אַרום זיי. קוטשערס, מיט פאַרשאַרצטע אַרבל, האָבן צוגעהאַלטן פאַרן צוים די צעבושעוועטע אַנערס, וועלכע האָבן ווילד געהירזשעט, פילנ-דיק לעבן זיך די קליאַטשעס. די קליאַטשעס זענען געשטאַ-נען רויק מיט אויסגעצויגענע קעפּ און אַראָפּגעהאַנגענע נרי-וועס, און זייערע לאַשעקלעך האָבן געדרעמלט אין שאַטן, אָדער פון צייט צו צייט צוגעלאָפּן צו די מאַמעס זיך אָנוויגן. דאָ און דאָרט, אויף דער גאַנצער כוואַליענאַרטיקער אויבערפלאַך פון די אַנגעוואַרפענע קערפערס, האָט זיך טיילמאַל באַוויזן אַ ווייסע גרינע, ענלעך צו אַ כוואַליע, וואָס איז אויפגעהייבן גע-וואָרן פֿון ווינט; אַמאָל האָבן וווּ נישט וווּ אַרויסגעשטעקט אַ פאַר הערנער, אָדער אַ קאַפּ פון אַ לויפנדיקן מענטשן. אין דער זייט, ביי אַ הונדערט טריט ווייטער, איז געשטאַנען אַ שוואַרצער אַקס מיט אַ מוילשלאַס און מיט אַ רינג אין די נאָזלעכער; ער האָט זיך נישט באַוועגט, פונקט ווי ער וואָלט געווען אויסגעגאַסן פון בראָנז. אַ קינד אין לאַכעס האָט אים געהאַלטן אויף אַ שטריק.

און צווישן די צוויי שורות שאַף האָבן זיך אַרומגעדרייט מאַדנע פאַרשווינען מיט שווערע טריט. באַטראַכט און באַקוקט יעדע חיה, און נאָכדעם זיך פאַראַטן אינדערשטיל. איינער פון זיי, קענטיק, דער חשובסטער, האָט עפעס פאַרנאָטירט אין זיין ביכל. ס'איז געווען דער פאַרויצער פון דער זשורי - מסיע דעראַזערע-דע-לאַ-פּאַנוויל. דערזען ראָדאָלפּן, איז ער תיכף

צוגגעגאנגען צו אים און זיך אָנגערופן צו אים מיט אַ ליבלעכן
שמיכל :

— כטייטש, מסייע בולאָנזשע, איר פארלאָזט אונדז גאָר!
ראַדאָרף האָט פאַרזיכערט אַז ער קומט באַלד. אָבער
ווען דער פאַרזיצער איז פאַרשוונדן געוואָרן, האָט ער אַ זאָג
געטאָן :

— כלעפן, איך טראַכט גאָרנישט צו גיין! אין אייער
געזעלשאַפט איז מיר פיל אָנגענעמער.

און ער האָט געוואַקסן פון גאַנצן צוזאַמענפאַר; פונדעסט-
וועגן האָט ער באַוווּן אַ זשאַנדאַרם זיין בלויע מיטגליד=קאַר-
טע, ער זאָג זיך קענען אומעטום ארומבאַמבלען און האָט זיך
אַפילו עטלעכע מאָל אוועקגעשטעלט לעבן אַ שיינעם עקזעמ-
פליאַר, פון וועלכן מאַדאָם באַוואַרי איז גאָראַישט נתפעל גע-
וואָרן. ער האָט עס באַמערקט, און האָט אָנגעהייבן אַפצולאָכן
פון די יאָנווילער דאַמען, פון זייערע טוואַלען; נאָכדעם האָט
ער זיך אַנטשוואַדיקט פאַר זיין אייגענעם קאַסטיום. זיין טו-
אַלעט האָט מיט זיך פאַרגעשטעלט עפעס אַ געמיש פון ראַ-
פינירטקייט און באַנאַליטעטן, וואָס אויף דעם אומדערפאַרענעם
מענטשן האָט עס געוויינלעך געמאַכט אַן איינדרוק פון אַן
עקסצענטרישער נאַטור, פון אויפגעבלאָזענע חושים, פון קונסט-
פאַרגוואַלטיקונג און אַ געוויסע שואה צו געזעלשאַפטלעכע
פאַרמען, פון וואָס מען ווערט אָדער נתפעל, אָדער אויפגערעגט.
אַט, אַ שטייגער, האָט זיין באַטיסטן העמד מיט די געפאַלדע-
וועטע מאַנזשעטן זיך אויפגעבלאָזן פון ווינט אין אויסשניט
פון דער גרויער וועסט, און זיינע הויזן מיט די ברייטע
שטרייפן האָבן אויפגעדעקט ביים פּוּס-קנעכל די סאַטינענע
שיך מיט לאַקירטע שפיצן. זיי האָבן אַזוי געגלאַנצט, אַז
דאָס גראַז האָט זיך אָפגעשפיגלט אין זיי. אַריינגעלייגט אַ
האַנט אין קעשענע פון דער מאַרינאַרקע און אָנגעטאַן אויף
אַ זייט דעם שטרויענעם הוט, האָט ער מיטן שפיץ שוך גע-
גראָבן אינם פערדמיסט.

— איבעריקנס, — האָט ער מוסיף געווען, — חען דו ווינסט
אין דאָרף...

— איז אלץ גאָרנישט ווערט! — האָט עמע פאַרענ-
דיקט.

— ס'איז וואָר! — האָט ראָדאָלף געענטפערט. — באַדאכט
איך נאָר, אז קיינער פון די דאָזיקע חשובע באַלעבאָטיס האָט
לגמרי קיין שום השגה נישט אין שניט פון אַ בגד!
און מען האָט זיך צעשמועסט פון דער פראַווינציעלער
געשמאַקלאָזיקייט, וואָס דערשטיקט דאָס לעבן און סמט אָפּ די
חלומות.

— אַט איך, — האָט ראָדאָלף געזאָגט, — איך טרינק
מיך אין אומעט...

— איר? — האָט זי געפרעגט, אַ מבורלע. — איך
האָב געמיינט, אז איר זענט זייער אַ פריילעכער?

— אַך, יאָ, פון אויסזען. ווייל פאַר דער וועלט קען
איך אָנטאָן אַ מאַסקע פון אַ לץ. און דאָך, וויפיל מאַל, אז
איך זע אַ בית-עלמין פאַרן שיין פון דער לבנה, פּרעג איך
מיך, צי וואָלט נישט גלייכער געווען, צו ליגן דאָרט צוזאַמען
מיט די שלאָפנדיקע...

— אַך! און אייערע פריינט? — האָט זי געפרעגט. — איר
האָט פאַרגעסן אין זיי?

— מיינע פריינט? וועלכע? צי האָב איך זיי? ווער
זאָרגט זיך פאַר מיר?

די לעצטע ווערטער האָט ער אַרויסגעזאָגט מיט אַ לייכטן
שיפען.

אַבער דאָ איז זיי אויסגעקומען זיך פאנאנדערצוטיילן,
פדי אדורכצולאָזן אַ מענטשן, אנגעלאָדן מיט אַ גאַנצן באַרג
שטילן. ער איז געווען אזוי אַרומגעלייגט מיט זיין אז מען
האָט קוים אַרויסגעזען די שפיצן פון זיינע קלומפעס און די
שפיצן פינגער פון די פאנאנדערגעשפרייטע הענט. ס'איז
געווען לעסטיבודוא, דער קברן, וועלכער האָט געשלעפט אין
עולם אַריין די קלויסטער-שטולן. פול מיט איינפאַל פאַר אלץ,

וואָס האָט נאָר געהאַט אַ שייכות צו זיינע עסקים, האָט נאָר
איצט אויך אויסגעפונען אַן עצה, וויאזוי אַרויסצוציען נוצן
פונם צוזאַמענפאַר, און ס'איז אים געלונגען. אוודאי האָבן די
פויערים, וואָס האָבן זיך געפרעגלט פון היץ, זיך ממש ג-
שלאָגן פאַר אַ שטול, וואָס זיינע שטרוי האָבן געשמעקט מיט קטורת.
מיט גרויס יראת-הכבוד האָבן זיך די פויערים אָנגעלעבט אויף די
גראַבע שטול-ווענטלעך, וואָס זענען געווען באַגאַסן מיט חלב
פון ליכט.

מאדאם באווארי האָט זיך ווידער אָנגעלעבט אויף ראָ-
דאָלפס אָרעם; און ער האָט ווייטער גערעדט מיט אזאַ טאָן,
פונקט ווי מען רעדט צו זיך:

— יאָ! אַ סך זאַכן האָבן מיר געפעלט! און תמיד
אַליין! אַך! ווען איך וואָלט כאָטש געהאַט אַ ציר אין לעבן,
ווען איך וואָלט באַגעגנט אַ מענטשן, צו וועלכן איך וואָלט
מיך געקענט צובינדן, ווען איך וואָלט עמעצן געפונען... אַך!
דעמאָלט וואָלט איך געלאָזן אין באַוועגונג מיין גאַנצע ענער-
גיע, אויף וועלכער איך בין פעיק, איך וואָלט אַלץ בייגעקומען,
אַלץ גובר געווען!

— דאָך שיינט מיר, — האָט עמע געזאָגט, — אז אייך
איז גאָרנישט אזוי שלעכט.

— אַך, איר מיינט אזוי? — האָט ראָדאָלף געפרעגט.
— ווייל סוף פֿל סוף, — האָט זי געענטפערט, — זענט
איר דאָך אַ פרייער מענטש.

זי האָט זיך אַ וואַקל געטאָן:

— און אַ רייכער.

— לאַכט נישט פון מיר, — האָט ער געענטפערט.

און זי האָט געשוירן, אז זי לאַכט נישט פון אים;
פלוצלונג האָט אויסגעשאָסן דער האַרמאַט און אלע האָבן זיך
געלאָזט לויפן צום דאָרף.

ס'איז געווען אַן אומזיסטע מהומה. דער פרעפעקט איז
נאָך נישט אָנגעקומען, און די מיטגלידער פון זשורי האָבן

זיך געפונען אין א גרויסער פאר, עגנהייט, נישט חיסנדיק, וואָס
 צו טאָן, צי אָנהייבן די זיצונג, צי וואַרטן.
 צולעצט האָט זיך אויפן פּלאַץ באַוווּן אַ ורויסע גע-
 דונגענע קאַרעטע מיט צוויי מאָגערע פּערד, און דער קוטשער
 מיט אַ ווייסן הוט אויפן קאָפּ האָט זיי געהאַלטן אין איין
 שמייסן. בינע האָט קוים באַוווּן אויסצושרייען: „צום גע-
 ווער!“ און דער פּאַלקאָוויק האָט אויסגעשריען דאָס אייגענע.
 אלע האָבן זיך אַ וואָרף געטאָן צו די ביקסן. אין טומל
 האָבן אייניקע פאַרגעסן אָנצוטאָן זייערע קעלנער. אָבער דעם
 פּרעפּעקטס קאַרעטע האָט, משמעות, זיך אָנגעשטויסן אין וואָס
 עס האַנדלט זיך, און ביידע שקאַפעס, צוהינקענדיק אַ ביסל
 אין זייער געשפּאַן, זענען מיט דראָבנע טריט צוגעפּאַרן צום
 גאַנעק פון מאַגיסטראַט אַקוראַט אין דעם מאַמענט, ווען די
 נאַציאָנאַלע גוואַרדיע און די פייערלעשער האָבן זיך פּאנאַנ-
 דערגעוויקלט פאַר אים, גענומען זעלנעריש מאַרשירן און גע-
 האַקט אין די פּויקן אַריין.

— די ביקסן אויפן אַקסל! — האָט בינע געשריען.
 — שטיין! — האָט דער פּאַלקאָוויק געשריען. — די
 רייען אויף לינקס!

מען האָט סאַלוטירט מיטן געווער, און די צינגלעך פון
 די ביקסן האָבן געקלונגען, ווי אַ מעשענע פּאַן, וואָס קויקלט זיך
 איבער די שטיגן. נאַכדעם האָט מען די ביקסן אַראַפּגע-
 לאָזט.

דעמאָלט איז אַרויסגעשטיגן פון דער קאַרעטע אַ הערן
 מיט אַ קורצן פּראַק, בראָדירט אין זילבער; דאָס איז געווען
 אַ מענטש מיט אַ פּליך פון פּאַרנט און מיט אַ טשוב אוים.
 שפיץ קאָפּ. ער האָט געהאַט אַ בלאַס, אבער גוטמוטיק פנים
 זיינע גרויסע אויגן, פאַרשטעלט מיט דיקע אויגנעדקלעך,
 האָבן זיך געזשמורעט, באַטראַכט דעם עולם, די דינע נאַז האָט
 זיך אויפּגעהייבן און אויף זיין איינגעפּאַלענעם מויל דאָס
 זיך באַוווּן אַ שמייכל. ער האָט דערקענט דעם מער לויט
 זיין שאַרף און האָט אים געמאָלדן, אַז דער הער בויפּעקט

האַט נישט געקענט קומען. ער איז א ראַטמאַן אין דער פּרעפּעקטור; און נאָכדעם, ווי ער האָט זיך פּאַרגעשטעלט, האָט ער זיך עטלעכע מאָל אַנטשולדיקט. טיוואַש האָט אָפּגעענטפּערט מיט עטלעכע ליבלעכע ווערטער. דער ראַטמאַן, ווידער, האָט זיך אַלץ פּאַרענטפּערט. און אזוי זענען זיי געשטאַנען פנים צו פנים, כמעט זיך אָנגערירט מיט די שטערנס, אַרומגערינגלט מיט די מיטגלידער פון זשורי, ראַטמענער, חשובע באַלעבאַטים, נאַציאָנאַלער גוזאַרדיע און מחנות פּויערים. דער ראַטמאַן האָט צוגעדריקט צו דער ברוסט זיין קליין דריי-קאַנטיק היטעלע און האָט זיך אַלץ געבויגט, און טיוואַש, איינגעבויגן אין דרייען, האָט געשמייכלט, געשטאַמלט, געזוכט פּראַזן, דערציילט פון זיין איבערגעגעבנקייט צו דער מאַנאַרכיע און פון דעם גרויסן כּבוד, וואָס מען האָט אָנגעטאָן יאָנווילי.

היפּאָליט, דער משרת פון אכסניה, האָט אָנגענומען פאַרן צוים די פּערד פון דער קאַרעטע, און צוהינקענדיק אויף איין פּוס, האָט ער זיי אָפּגעפירט צו דעם טויער פון „באַלדענעם לייב“; דאָרט איז זיך באַלד צונויפגעלאָפּן אַ מחנה פּויערים און געגלאָצט מיט די אויגן אויף דער קאַרעטע. די פּויערן האָבן געהילכט, דער האַרמאַט האָט געשאסן, אין די הערן האָבן זיך אויסגעזעצט אויף דער עסטראַדע, אין רוטע סאַמעטענע פּאַטעלן, וואָס מאַדאַם טיוואַש האָט זיי פּריער אויסגעבאַרגט.

דידאָזיקע לייט זענען געזען ענלעך צו איינאַנדער: זייערע ווייכע פּנימער, עטוואָס אָפּגעברענט פון דער זון, האָבן געהאַט דעם קאָליר פון זיסן עפל-וויין, און זייערע ברייטע באַקענ-באַרדן האָבן פאַרדעקט די הויכע שטיוונע קעלנער, אַרומגעבונדן מיט ווייסע קראַוואַטן און באַפּוצט מיט קאַקאַרדעס. אַלע האָבן געטראַגן שאַלאַווע סאַמעטענע וועסטן; אויף די לאַנגע לענטעס פון זייערע זייגערס זענען אַראָפּגעהאַנגען קאַרנאַלין-ברעלאָקן; מען איז געזעסן מיט די הזנט אָנגעלענט אויף די קני, פּאַרויכטיק אויסגעלעכט די פּאַלדן פון די הויזן, וואָס זייער שטאַף האָט שטאַרקער געלאַנצט, ווי די לעדער פון זייערע שיך.

די דאַמען פון דער געזעלשאַפט זענען געזעסן אין דער

דינטערשטער שורה, צווישן די קאַלאַנעס, און דער המון איז גע-
שטאַנען אָדער געזעסן אויפן שטאַל קעגנאיבער. לעסטיבוודאָ האָט
איבערגעשליפּט אהער אַלע שטולן פון דער לאַנקע, און איז
וויילעווייז געלאָפּן אין קלויסטער נאָך אַנדערע שטולן; מיט
זיין אונטערנעמונג האָט ער אַזוי פאַרלייגט און פאַרשטעלט
דעם וועג אַרום, אז ס'איז געווען שווער צוצוקומען צו די
קליינע שטיגן פון דער עסטראַדע.

— איך האַלט, — האָט לערע זיך אָנגערופן צום אָפּ-
טייקער, וועלכער האָט געוואָלט זיך צוקריגן צו זיין פּלאַץ. —
אַז דאָ האָט מען געדאַרפט אַוועקשטעלן צוויי ווענעציאַנישע
מאַסטן. און ווען מען וואָלט זיי, אַ שטייגער, אויסגעפּוזט
שטרענג, אין רייכן סטיל, וואָלט עס געמאַכט אַ שטאַרקן רושם.
— זיכער, — האָט אָמע געענטפּערט. — אָבער וואָס
קען מען זיך העלפּן! דער גאַנצער בעל-דעה איז דאָ דער
כער! און זיין געשמאַק, מישטיינס געזאָגט! דעם אַרעמען טיוואַש
פּעלט לגמרי דאָס, וואָס מען רופּט אָן קינסטלערישער חוש.

ראַדאָלף און מאדאם באַוואַרי זענען דערווייל אַרויף אויפן
צווייטן שטאַק פון מאַגיסטראַט און זענען אַריין אין באַראַטונגס-
זאַל. קיינער איז דאָ נישט געזען, און ראַדאָלף האָט געזאָגט
אַז דאָ וועט זיין זייער באַקאָעם זיך צוצוקוקן צו דער פּאַר-
שטעלונג. ער האָט גענומען דריי שטולן, וועלכע זענען
געשטאַנען אַרום אַ לאַנגן טיש, אונטערן ביוסט פון מאַנאַרך,
אַוועקגעשטעלט זיי ביים פענסטער, און ביידע האָבן זיך אָנגי-
דערגעזעצט לעבן איינאַנדער.

דער פּוּלם אויף דער עסטראַדע האָט זיך באַוועגט. מען
האַט געשמעקט און איינגאָדער איינגערוימט פעעס אין אויער.
צולעצט האָט זיך דער הער ראַטמאַן אויפּגעהייבן. איצט האָבן
אַלע געוואוסט, אַז מען רופּט אים לעווען, און זיין נאָמען איז
באַלד אַדורכגעלאָטן פֿון מויל צו מויל. איינלייגנדיק עטלעכע
בלעבלעך, האָט ער די אויגן צוגעטראָגן גענטער צו זיי, און
האַט אָנגעהייבן:

מיינע הערן!

דערלויבט מיר קודם פל — איידער איך גיי דעזין וועגן דעם ציל פון דער היינטיקער פאַרזאַמלונג, וואָסערע געפילן וועלן, בלי שום ספק, געפינען אן אָפּ-קלאַנג אין אייערע הערצער — דערלויבט מיר, זאָג איך, אויסצודריקן אַ שבח דער העכערער מאַכט, דער רעגירונג, דעם מאָנאַרך, מיינע הערן, אונדזערע הערשער, אונדזער געליבטן מלך, וואָס איז קיינמאָל נישט גלייכגילטיק צו דעם געזעל-שאַפטלעכן אָדער פריוואַטן ווילשטאַנד פון לאַנד, וועלכער פירט צוגלייך מיט אַזאַ פעסטער און קלוגער האַנט דעם רייטוואַגן פון דער מלוכה, אין פּסדרדיקע סכּנות, פּונקט ווי אין אַ ברויזנדיקן ים און וועלכער ווייס, ווי געהעריק אָפּצו-שאַצן דעם שלום און די מלחמה, אינדוסטריע און מסחר, לאַנדווירטשאַפט און קונסט.

— איך וואָלט געדאַרפט זיך אַ ביסל אָפרוקן, — האָט ראַדאָלף געזאָגט.

— פאַרוואָס? — האָט עמע געפרעגט.

אַבער אין דעם מאַמענט האָט זיך די שטים פונם ראַט-מאַן פאַרשטאַרקט. ער האָט גערעדט מיט אַ דערהייבענעם טאָן:

„ס'זענען אַוועק די צייטן, מיינע הערן, ווען דער ביר-גערקריג האָט מיט בלוט באַוואַשן אונדזערע גאַסן, ווען דער אייגנטימער, דער סוחר און אפילו דער בעל-מלאכה האָבן פאַרן איינשלאָפן זיך געשראַקן, אז זיי זאָלן אַמאָל פּלוצלונג נישט אויפגעריסן ווערן פון שלאָף דורך די פייערלעשער-גלאַקן, ווען די צעשטערנדיקע לערע האָט העזהדיק אונטער-געגראָבן די יסודות...“

— ווייל מען קען פּיך פון אונטן באַמערקן, — האָט ראָ-דאָלף געענטפערט. — נאָכדעם וועל איך מיך מוזן אַנטשוילדיקן אַ וואָסערע צוויי וואָכן צייט, און זיי מיין שלעכטער רעפּו-טאַציע...

— אך ! איר דערנידעריקט זיך אַליין, — האָט עמע גע-
זאָגט.

— ניין, ניין איך שווער אייך, אז ערגער קען גאַרנישט
זיין.

„...אַבער, מיינע הערן, — האָט דער ראַטמאַן ווידער
גערעדט, — ווען איך פאַרטרייב פון זכרון די דאָזיקע טרויער-
דיקע בילדער און טראַג איבער מיינע אויגן אויף דעם איצטיקן
מצב פון אונדזער טייערן פאַטערלאַנד, וואָס זע איך ? מסחר
און קונסט בליען אומעטום און אומעטום נייע פאַרקער-וועגן,
פונקט ווי נייע אָדערן אין מלוכישן גוף, שטעלן זיי איין נייע
באַציונגען ; אונדזערע גרויסע מאַנאָפאַקטור-פונקטן האָבן פאַר-
שטאַרקט זייער טעטיקייט ; די באַפעסטיקטע רעליגיע שמיכלט
צו יעדן האַרץ ; אונדזערע פארטן זענען פול מיט שיפן, דער
צוטרוי וואַקסט און פראַנקרייך אָטעמט פריי ! ...”

— איבעריקנס, — האָט ראָדאָלף מוסף געווען, —
אפשר זענען זיי גערעכט פון זייער שטאַנדפונקט ?

— וואָס הייסט ? — האָט זי געפרעגט.

— ווייסט איר דען נישט, אז ס'זענען דאָ צעבונטעוועטע
נשמות ? זיי לעכצן נאָך טעטיקייט, און אַמאָל פאלן זיי אַריין
אין חלומות, אַמאָל אין די ריינסטע תאוות, און אַמאָל, ווידער, אין
ווילדע הענוגים, און אזויארום וואַרפן זיי זיך אויף פאַרשידענע
פאַנטאַזיעס, משוגעתן.

זי האָט אים אָנגעקוקט, ווי מען קוקט אָן א וועג-מענטש,
וועלכער איז געקומען פון פרעמדע אויסטערלישע לענדער,
און זי האָט געזאָגט :

— אַבער מיר, אַרעמע פרויען, האָבן אויך אַט דאָס
פאַרגעניגן נישט !

— אַ טרויעריק פאַרגעניגן, וואָס גיט נישט קיין גליק.

— אַבער צי געפינט מען עס טאַקע ערגעץ ? האָט זי
געפרעגט.

— יאָ, ס'טרעפט זיך אַמאָל, — האָט ער געענטפערט.

... און איר האָט עס פאַרשטאַנען, — האָט דער ראַט-

מאָן גערעדט. — איר גוטסבאַזיצער און דאָרפס-אַרבעטער, איר פרידלעכע פיאָנערן פון דער ציוויליזאַציע! איר, מענטשן פון פראַגרעס און מאַראַל! איר האָט פאַרשטאַנען, זאָג איך, אז אז פּאַליטישע געוויטערס זענען אַ סך געפערלעכער פון דונערן און בליצן"...

— ס'טרעפט יאָ אַמאָל, — האָט ראַדאָלף איבערגע-
זורט, — אַמאָל, פּלוצלונג, ווען מיר האָבן שוין אויפגעהערט
צו האָפן. מיטאַמאָל עפענען זיך די הימלען און מען דער-
הערט אַ שטימע: „אַט איז דאָס!“ און איר דערשפירט
אַ באַדערפעניש צו פאַרטרויען דערדאָזיקער פּערזאָן אייער
אינטים לעבן, אַזעקגעבן איר אַלץ, מקריב זיין אַלץ פאַר
איר! ווערטער זענען שוין איבעריק, מען פאַרשטייט זיך שוין.
מען האָט זיך שוין נישט איינמאָל געזען אין חלום... (דאָ
האַט ער אַ קוק געטאָן אויף איר). און אַט וואַקסט ער אויס
פאַר אייך, דערדאָזיקער אוצר, וועלכן איר האָט אַזוי שטאַרק
געזוכט, ער גלאַנצט, ער פינקלט. אָבער איר זענט נאָך
אין ספק, איר דערוועגט זיך נישט צו גלויבן; איר זענט
פאַרבלינדט, פונקט ווי איינער, וואָס פאַלט אַריין פון פינסטער-
ניש אין ליכט.

פאַרענדיקט דידאָזיקע פּראָזע, האָט זי ראַדאָלף אילום-
טרירט מיט אַ באַזונדער מימיק. ער האָט דורכגעפירט מיט
דער האַנט איבערן פנים, ווי אַ מענטש, וואָס עס שטערט אים
דאָס ליכט. נאָכדעם האָט ער זי אַראָפּגעלאָזט אויף עמעס האנט.
זי האָט צוריקגעצויגן אירע. אָבער דער ראַטמאַן האָט געהאלטן
אין איין רעדן:

„און וואָס איז דער ווונדער, מיינע הערן? בלויו דער,
וואָס איז בלינד, וואָס איז לגמרי פאַרוונקען, — איך זאָג
עס אַרויס גאָר אָן שרעק — יאָ, וואָס איז לגמרי פאַר-
זונקען אין די פאַראורטיילן פון פאַרגאַנגענעם דור, האָט ביז
איצט נאָך נישט געקענט פאַרשטיין דעם גייסט פֿון די ערד-
אַרבעטער. ווו קענט איר געפינען מער פאַטריאַטיזם, ווי אין
די דערפער, מער איבערגעגעבנקייט פאַר געזעלשאַפטלעכע ענינים.

און מיט איין וואָרט, מער פאַרשטאַנד? מיינע הערן, איך מיין
נישט יענעם אויבערפלעכלעכן פאַרשטאַנד, די פּלומרשטע באַ-
פּוּצונג פון די פּוסטע מוחות, נאָר דעם טיפּן און מעסיקן שכל,
וואָס זוכט אין יעדער זאָך נאָר דעם עיקר, דעם תּלּלית און
וויקט מיט אַוויאָרום צו דעם ווילשטאַנד פון יחיד, צו דער
אַלגעמיינער פאַרבעסערונג און צו דער בליונג פון דער מלוכה—
די פּרוכט פון אַלטונג צו די געזעצן און פליכטן..."

— אַך! שוין ווידער! — האָט ראָדאָלף געזאָגט. — תּמיד
די פליכטן, איך בין שוין פאַרטויבט פון דידאָזיקע ווערטער.
א מחנה אַלטע אידאָטן אין לייבלעך און גראָבע יונגן מיט
פייערקעס און פאַטשערקעס, האָקן אייך כּסדר אין אויער:
„פליכט! פליכט!“ אַך! צו אַלדע רוחות! פליכט — הייסט קענען
פילן דאָס, וואָס איז גרויס, לייב האָבן דאָס אַלץ, וואָס איז
שוין, און זיך נישט אונטערוואַרפן די געזעלשאַפטלעכע פאַרמען
מיט די אַלע געמיינקייטן, וואָס זיי לייגן אויף אונדו אַרויף.

— דאָך... דאָך... — האָט מאַדאָם באַוואַרי אייגעווענדט.
— ניין! צוואָס זאָל מען זיך ראַנגלען מיט ליידנשאַפטן?
צי זענען זיי נישט דאָס שענסטע, וואָס ס'איז נאָר דאָ אויף
דער וועלט: דער מקור פון העראַיזם, פון באַגייסטערונג,
פון פּאַעזיע, פון מוזיק, פון קונסט, מיט איין וואָרט, פון אַלץ?
— אָבער מען דאַרף, — האָט עמע געזאָגט, — זיך אויך
רעכענען אַ ביסל מיט דער מיינונג פון דער וועלט און זיך
אונטערוואַרפן דער מאַראַל.

— אַך! פאַראַן צוויי מינים מאַראַל, — האָט ער געענט-
פערט, — פאַראַן אַ קליינע, אָנגענומענע מאַראַל, יענע מאַראַל,
וועלכע ענדערט זיך כּסדר, האַלט זיך גידעריק ביי דער ערד
און פילדערט אַזוי, ווי אַט די מחנה אידאָטן, וואָס איר
ועט. אָבער די צווייטע מאַראַל, די אייביקע, איז תּמיד ארום
אונדו און איבער אונדו, ווי דער פּיזאָזש, וואָס רינגלט אונדו
אַרום און ווי דער פּלויער הימל, וואָס לייכט איבער אונדו.

מסיע ליעווען האָט איבערגעווישט דאָס מויל מיט אַ טיכל
און ווייטער גערעדט:

— אך, איר גייט אויך אהין? — האָט זי זיך אָנגערופן מיט פאַראכטונג.

— יאָ, איך גי, — האָט דער פאַרחידושטער אָפטייקער געענטפערט. — איך בין דאָך עפעס א מיטגליד פון ראט!
די אלטע לעפראנטוואַ האָט אים אַ ווילע באַטראַכט און צולעצט אַ זאָג געטאָן מיט אַ שמיכל:

— אויב אַזוי איז עפעס אַנדערש! אָבער וואָס גייט אייך אָן די ערדאַרבעט? צי פאַרשטייט איר זיך כאָטש דערויף.
— נו, געוויס פאַרשטיי איך מיך. איך בין דאָך עפעס אָן אָפטייקער, ס'הייסט אַ כעמיקער! און דאָס צייל פון דער כעמיע איז — צו דערקענען די קעגנזייטיקע און מאַלעקולערע ווירקונג פון אַלע קערפערס אין דער נאַטור; דערפון איז געדרונגען, אַז די לאַנדווירטשאַפט געהערט אויך צו דער כעמיע! און, באַמת, דער צוזאַמענשטעל פון דער באַמיסטיקונג, די יערונג פון פֿליסקייטן, דער אַנאַליז פון גאָזן און די ווירקונג פון מיזאַמעס, — וואָס איז דאָס אַלץ, פרעג איך אייך, אויב נישט דיינע און פשוטע כעמיע?

די שענקערין האָט גאַרנישט געענטפערט. אָמע האָט ווידער גערעדט:

מיינט איר אפשר, אַז פּדי צו זיין אַן אַגראָנאָם, דאַרף מען אליין פאַראַקערן די ערד און פאַשען עופות? דערצו דאַרף מען בלויו וויסן דעם צוזאַמענשטעל פון פאַרשידענע סובסטאַנצן, די געאָלאָגישע לאַגע, די אַטמאָספּערישע ווירקונגען, די אייגנשאַפט פונם באָדן, מינעראַלן, וואַסערן, די מאַסיווקייט פון פאַרשידענע קערפערס און זייער קאַפּילאַריטעט! און נאָך וואָס! מען דאַרף וויסן גרינטלעך די אַלע פּרינציפּן פון הי-גייענע, פּדי צו קענען אָנפירן און פּראַיעקטירן די קאָנסטרוקציע פון בנינים, פאַשן שאַף, נערן דער דינערשאַפט! מען דאַרף אויך, מאַדאָם לעפראַנטוואַ, קענען און וויסן באַטאַניק; איר פאַרשטייט, מען דאַרף קינען אונטערשיידן פּלעראַלי צמחים, וועלכע זענען נוצלעך און וועלכע שעדלעך, וועלכע זענען נישט-

פראָדוקטיוו און וועלכע נארהאפט, וועלכע אויסרייסן דאָ און פארווייטן דאָרט, וועלכע פאַרשפרייטן און וועלכע אויסראָטן; מיט איין וואָרט, מען מוז מיטגיין מיט דער וויסנשאַפט דורך דער הילף פון פאַרשידענע בראַשורן און פּעריאָדישע אויסגאַבן. און מען דאַרף תמיד זיין אויף דער וואַך, כדי נאָכצופאַרשן, וואָסערע אויסבעסערונגען...

די שענקערין האָט נישט אַראָפּגענומען דאָס אויג פון דער טיר פון דער פראַנצויזישער קניפּע. און דער אַפטייקער האָט ווייטער גערעדט:

— הלוואי העלפט דער אויבערשטער, אַז אונדזערע גוטבאַזיצער זאָלן זיין כעמיקער, אָדער זיי זאָלן, לכול הפחות, אויספירן די עצות פון דער וויסנשאַפט! אָט, האָב איך, למשל, נישט לאַנג אָנגעשריבן אַ גאַנץ סאָליד ווערק, אַ בראַשור פון צווייאַונזיבעציק. זייטן און ס'הייסט: „וועגן עפּל-וויין, זיין אויסאַרבעטונג און זיין ווירקונג, מינט עטלעכע נייע באַמערקונגען, וואָס האָבן אַ שייכות דערצו;“ איך האָב עס אוועקגע-שיקט אין דער רואַנער אַגראַנאָמישער געזעלשאַפט; דאָס האָט מיר אַפילו פאַרשאַפט דעם כבוד אָנגענומען צו ווערן פאַר אַ מיטגליד אין דער אַגראַד-סעקציע, אין דער פאַמאָלאַ-גישער אַפטיילונג; נו, אָט, ווען מײן אַרבעט וואָלט פּובליקירט געוואָרן...

אַבער דער אַפטייקער האָט זיך אָפּגעשטעלט, מחמת מאַדאָם לעפראַנסואַ האָט אים אויסגעוויזן צו זיין מיט עפעס באַשעפטיקט. — זעט נאָר, זעט! — האָט זי געזאָגט. — פשוט נישט צו פאַרשטיין! אין אזא גאַרקייך!

און זי האָט אַ דריק געטאָן מיט די אַקסלען, וואָס האָבן אויסגעצויגן אויף איר ברוסט די שלייסן פון איר לייבל. נאָכדעם האָט זי אַ ווייז געטאָן מיט אויסגעצויגענע הענט אויף דער שענק פון איר קאָנקורענט: דאָרט האָט מען געזונגען.

— איבעריקנס, וועט עס דאָך לאַנג נישט דויערן, — האָט זי צוגעגעבן. — אין אַ וואַך אַרום וועט דאָך מסתמא נעמען דערצו אַ סוף.

אַמע, אַ מבולבלער, האָט געמאַכט אַ טריט צוריק. זי איז אַראָפּ פֿון די דריי טרעפֿלעך און אים אַריינגערעדט אין אויער אַרײַן :

— וואָס! איר ווייסט גאַרנישט? מען נעמט דאָך אים צו היינטיקע וואָך. דאָס האָט אים לערע אַרויסגעשטעלט אויף אַ לי- ציטאַציע. ער האָט אים דערשטיקט מיט זיינע וועקסלען.

— וואָס פֿאַר אַ שרעקלעכע קאַטאַסטראָפֿע! — האָט דער אַפֿטייקער אויסגערופן; ער האָט תמיד געהאַט גרייט אַ מאַסע אויסדריקן אין ווערטער, צוגעפֿאַסט פֿאַר יעדן מעגלעכן פֿאַל.

די שעקערין האָט אנגעהייבן צו דערציילן אַ גאַנצע מעשה, וועלכע זי האָט זיך דערוואַסט פֿון טעאָדאָרן, גילאַמעס דינער, און הגם זי האָט פֿיינט געהאַט טעליען, האָט זי דאָך געזידלט לערען. זי האָט אים אַנגערופן שווינדלער און חונף.

— אַך, אַט איז ער, — האָט זי געזאָגט, — אַט גייט ער אויפֿן מאַרק; ער באַגריסט מאַדאַם באַוואַרי, וואָס טראַגט אַ גרי- נעם הוט. זי גייט געאַרעמט מיט מסיע בולאַנזשע.

— אַ מאַדאַם באַוואַרי! — האָט אַמע אַ זאָג געטאָן. — איך גיי זי באַגריסן, אפֿשר וועט זי וועלן באַקומען אַ פֿלאַך דאָרט אינע- ווייניק, אונטער דער גאַלעריע.

און נישט הערנדיק מער דער מאַדאַם לעפֿראַנסואַ, וועלכע האָט אים נאָך געוואָלט אַנקלאַפֿן אַ קאַפּ מיט מעשיות, האָט זיך דער אַפֿטייקער דערווייטערט מיט שנעלע טריט, מיט אַ שמייכל אויף די ליפֿן, גלייך ווי אַ סטרונע, געשאַקלט בעת מעשה מיטן קאַפּ אויף רעכטס און אויף לינקס און פֿאַרכאַפט אַ סך אָרט מיט די גרויסע פֿאַלעס פֿון זיין שוואַרצן פֿראַק, וועלכער האָט זיך געהייבן אויפֿן ווינט הינטער אים.

דערווענדיק אים פֿינדערווייטנס, האָט זיך ראָדאָלף צוגע- איילט, אָבער מאַדאַם באַוואַרי האָט אים נישט געקענט נאָכהאַלטן; ער האָט פֿאַרקלענערט זיינע טריט, געשמייכלט און אַ זאָג געטאָן צו איר מיט אַ ברוטאַלן טאָן:

— איך האָב געוואָלט אויסמיידן דעמדאָזיקן גראַבן בויך. דעם אַפֿטייקער!

זי האָט אים אַ שטופ געטאָן מיטן עלנבוידן.
— וואָס מיינט זי דערמיט? — האָט ער אַ טראַכט
געטאָן.

און ער האָט זי אָנגעקוקט פון דער זייט, נישט אַפּשטעלנ-
דיק זיך.

איר פראָפּיל איז געווען אַזוי רויק, אַז מען האָט אויף אים
גאַרנישט געקענט דערקענען. ער האָט זיך בולט אויסגעשיילט
אינם פולן לייכט פון דער זון, אונטער דעם לענגלעכן היט מיט
בלייכע לענטעס, ענלעך צו ראָר-בלעמלעך. אירע אויגן מיט לאַנגע
אויסגעבויענע וויעס האָבן געקוקט פאַרויס; זיי זענען געווען
ברייט אָפּן, אָבער זיי האָבן געמאַכט דעם איינדרוק ווי עטוואָס
צינויפגעדריקט דורך די באַקן, ווייל דאָס בלוט האָט לייכט גע-
פלאָסן אונטער איר דינער היט. אויבן, ביי דער נאָז, האָבן זיך
געצויגן ראָזע אָדערלעך. זי האָט איינגעבוידן דעם קאָפּ אויפן
אַקסל, און מען האָט געזען צווישן אירע ליפּן אַ פאַסיקל פערל פון
ווייסע ציין.

— צי מאַכט זי נישט חווק פון מיר? — האָט ראָדאָלף
געטראַכט.

עמעס זשעסט איז אָבער געווען בלוז אַ וואַרנונג, ווייל
לערע איז זי נאָכגעגאַנגען, און פון צייט צו צייט אַריינגע-
וואַרפן אַ פאַר ווערטער, פונקט ווי ער וואָלט געוואָלט זיך באַ-
טייליקן אין זייער שמועס.

— סאַראַ שיינער טאָג! אַלע אינדרויסן! ס'בלאָזט אַ
וואַרעם ווינטל.

מאדאם באווארי און ראָדאָלף האָבן אים נישט געענ-
טפערט. יענער איז אָבער עפטער, ביי דער קלענסטער באַווע-
גונג זייערער, צוגעלאָפּן צו זיי אין אַ פרעג געטאָן:

— צי דארפט איר עפעס? — און צוגעלייגט די האַנט
צום קאָפּעלוש.

ווען זיי זענען צוגעגאַנגען צו דער קווינע, האָט ראָדאָלף
פלוצלינג פאַרקערעוועט אויף אַ זייטיק שטעגל, אַנשטאָט צו

גיין מיטן וועג צו דער ראָגאטקע; ער האָט זי אוועקגעצויגן.
נאָך זיך און צוגעוואָרפן לערען:

— אַדיע, מסייע לערע! וויילט אייך גוט!

— ווי פּיין איר האָט אים משלח געווען! — האָט זי
מיט אַ שמיכל געזאָגט.

— נאָר וואס דען, זיך לאָזן קריכן אויפֿן קאַפּ? — האָט
ער געזאָגט. — און בפרט נאָך, אז איך האָב היינט דאָס גליק
צי זיין מיט אייך...

עמע איז רויט געוואָרן, ער האָט נישט פֿאַרענדיקט די
פראַזע און גענומען רעדן פֿון דעם שיינעם וועטער און פֿון
דעם, אז עס איז זייער אַנגענעם צו שפּאַצירן אויסן נראָו.
עטלעכע מאַרגאַריטקעס האָבן שוין געבליט.

— אָט דאָס זענען פרעכטיקע בלימלעך, — האָט ער געזאָגט. —
די אַלע פֿאַרליבטע פֿון אונדזערע מקומות וועלן קענען
וואַרזאָגן אויף זיי.

ער האָט צוגעגעבן:

— זאָל איך אפשר אָפּרייסן איינס? ווי מיינט איר?

— זענט איר דען פֿאַרליבט? — האָט זי געפרעגט און
אַ הוסט געטאָן.

— עך! עך! ווער ווייס, — האָט ראָדאָלף געענטפערט.
אויף דער לאַנקע האָבן זיך באַוווּן אַלץ מער און מער
מענטשן. די יאָנווילער באַלעבאַסטעס האָבן געשטויסן די פֿאַר-
פּייגייער מיט זייערע גרויסע שירעמס, מיט זייערע קערב און
זייערע קינדער. טיילמאָל האָט מען געדארפט אָפּטרעטן פֿאַר
אַ לאַנגע שורה פויערטעס, דינסטן אין בלויע זאַקן, אין פּלאַכע
שיך, מיט זילבערנע פינגערלעך אויף די הענט; אַ גערוך פֿון
מילך האָט זיך געטראָגן פֿון זיי... זיי זענען געגאַנגען, האַלסנדיק
זיך פֿאַר די הענט און פֿאַרדעקט מיט זיך דעם גאַנצען שטח פֿון
דער לאַנקע, פֿון דער יאַשען-אַלעע ביז צו דעם פֿאַרזד-געצעלט.
ס'איז ריכטיק געווען די צייט, ווען מען האָט אָפּגעשאַצט די
עקספּאַנאַטן, און די גוטבאַזיצער זענען איינער נאָכן צווייטן

אריינגעגאנגען אין א מין היפאדראָם, אַרומגערינגלט מיט אַ לאַנגן שטריק אויף שטעקנס.

די שאַף זענען געשטאַנען מיט די מאָרעס צו דעם שטריק, זיך מטושטש געצייכנט אין נישט גלייכע גרופעס. איינגע-
 דרעמלטע חורים האָבן זיך איינגענורעט מיט זייערע מאָרדעס
 אין דער ערד; קעלבער האָבן געמצקעט; קי מיט אונטער-
 געבויגענע פיס האָבן אויסגעצויגן זייערע בייכער אויפן גראָז,
 לאַנגזאַם מעלע-גירה געווען און געפינטלט מיט זייערע שווערע
 וויעס צוליב די חמורים מוקעס, וואָס האָבן געזשומט אַרום זיי.
 קוטשערס, מיט פאַרשאַרצטע אַרבל, האָבן צוגעהאַלטן פאַרן צוים
 די צעבושעוועטע אָנערס, וועלכע האָבן ווילד געהירזשעט, פילנ-
 דיק לעבן זיך די קליאַטשעס. די קליאַטשעס זענען געשטאַ-
 בען רויק מיט אויסגעצויגענע קעפּ און אַראָפּגעהאַנגענע נרי-
 וועס, און זייערע לאַשעקלעך האָבן גערעמלט אין שאַטן, אָדער
 פון צייט צו צייט צוגעלאָפּן צו די מאַמעס זיך אָנוויגן. דאָ
 און דאָרט, אויף דער גאַנצער כוואַליענאַרטיקער אויבערפלאַך
 פון די אָנגעוואָרפענע קערפערס, האָט זיך טיילמאַל באַוויגן אַ
 ווייסע גרינע, ענלעך צו אַ כוואַליע, וואָס איז אויסגעהייבן גע-
 וואָרן פֿון ווינט; אַמאָל האָבן וווּ נישט וווּ אַרויסגעשטעקט אַ
 פּאַר הערנער, אָדער אַ קאָפּ פון אַ לויפנדיקן מענטשן. אין
 דער זייט, ביי אַ הונדערט טריט ווייטער, איז געשטאַנען אַ
 שוואַרצער אָקס מיט אַ מוילשלאָס און מיט אַ רינג אין די
 נאָזלעכער; ער האָט זיך נישט באַוועגט, פונקט ווי ער
 האָלט געווען אויסגעגאַסן פון בראָנז. אַ קינד אין לאַכעס האָט
 אים געהאַלטן אויף אַ שטריק.

און צווישן די צוויי שורות שאַף האָבן זיך אַרומגעדרייט
 מאַדנע פאַרשווינען מיט שווערע טריט, באַטראַכט און באַקוקט
 יעדע חיה, און נאָכדעם זיך באַראַטן אינדערשטיל. איינער פון
 זיי, קענטיק, דער חשובסטער, האָט עפעס פאַרנאָטירט אין זיין
 ביכל. ס'איז געווען דער פאַרויצער פון דער זשורי - מסייע
 דעראַזערע-דע-לאַ-פּאַנוויל. דערזען ראָדאָלפּן, איז ער תיכף

צוגעגאנגען צו אים און זיך אָנגערופן צו אים מיט אַ ליבלעכֿן
שמייכל :

— סטייטש, מייע פּוילאַנזשע, איר פּאַרלאַוט אונדו גאַר!
ראַדאָלף האָט פּאַרזיכערט אַז ער קומט באַלד. אָבער
ווען דער פּאַרזיצער איז פּאַרשווינדן געוואָרן, האָט ער אַ זאָג
געטאָן :

— כלעבן, איך טראַכט גאַרנישט צו גיין! אין אייער
געזעלשאַפט איז מיר פּיל אָנגענעמער.

און ער האָט געוואַקסן פּון גאַנצן צוואַמענפּאַר ; פּונדעסט-
וועגן האָט ער באַוווּן אַ זשאַנדאַרם זיין בלויע מיטגליד-קאַר-
טע, ער זאָג זיך קענען אומעטום ארומבאַמבלען און האָט זיך
אַפּילו עטלעכע מאָל אוועקגעשטעלט לעבן אַ שיינעם עקזעמ-
פּליאַר, פּון וועלכֿן מאַדאַם באַוואַרי איז גאַרנישט נתפעל גע-
וואָרן. ער האָט עס באַמערקט, און האָט אָנגעהייבן אָפּצולאָכן
פּון די יאָנווילער דאַמען, פּון זייערע טוואַלעטן ; נאָכדעם האָט
ער זיך אַנטשולדיקט פאַר זיין אייגענעם קאָסטיום. זיין טו-
אַלעט האָט מיט זיך פּאַרגעשטעלט עפעס אַ געמיש פּון ראַ-
פינירטקייט און באַנאַליטעטן, וואָס אויף דעם אומדערפאַרענעם
מענטשן האָט עס געוויינלעך געמאַכט אַן איינדרוק פּון אַן
עקסצענטרישער נאַטור, פּון אויפגעבלאָזענע חושים, פּון קונסט-
פאַרגוואַלטיקונג און אַ געוויסע שנאה צו געזעלשאַפּטלעכע
פאַרמען, פּון וואָס מען ווערט אָדער נתפעל, אָדער אויפגערעגט.
אַט, אַ שטייגער, האָט זיין באַטיסן העמד מיט די געפּאַלדע-
וועטע מאַנזשעטן זיך אויפגעבלאָזן פּון ווינט אין אויסשניט
פּון דער גרויער וועסט, און זיינע הויזן מיט די ברייטע
שטרייפּן האָבן אויפגעדעקט ביים פּוס-קנעכל די סאַטינענע
שיך מיט לאַקירטע שפיצן. זיי האָבן אזוי געגלאַנצט, אַז
דאָס גראַז האָט זיך אָפּגעשפיגלט אין זיי. אַריינגעלייגט אַ
האַנט אין קעשענע פּון דער מאַרינאַרקע און אָנגעטאָן אויף
אַ זייט דעם שטרויענעם היט, האָט ער מיטן שפיץ שוך גע-
גראָבן אינם פּערדמיסט.

— איבעריקנס, — האָט ער מוסיף געווען, — חען דו ווינסט
אין דאָרף...

— איז אַלץ גאַרנישט ווערט! — האָט עמע פאַרענ-
דיקט.

— ס'איז וואָר! — האָט ראָדאָלף געענטפערט. — באַדאכט
איך נאָר, אַז קיינער פון די דאָזיקע חשובע באַלעבאָטיס האָט
לגמרי קיין שום השגה נישט אין שניט פון אַ בגד!
און מען האָט זיך צעשמועסט פון דער פראָווינציעלער
געשמאַקלאָזיקייט, וואָס דערשטיקט דאָס לעבן און סמט אָפּ די
חלומות.

— אָט איך, — האָט ראָדאָלף געזאָגט, — איך טרינק
מיך אין אומעט...

— איר? — האָט זי געפרעגט, אַ מבוֹבלע. — איך
האָב געמיינט, אַז איר זענט זייער אַ פריילעכער?

— אַך, יאָ, פון אויסזען. ווייל פאַר דער וועלט קען
איך אָנטאָן אַ מאַסקע פון אַ לץ. און דאָך, וויפּל מאָל, אַז
איך זע אַ בית-עלמין פאַרן שיין פון דער לבנה, פרעג איך
מיך, צי וואָלט נישט גלייכער געווען, צו ליגן דאָרט צוזאַמען
מיט די שלאָפנדיקע...

— אַך! און אייערע פריינט? — האָט זי געפרעגט. — איר
האָט פאַרגעסן אין זיי?

— מיינע פריינט? וועלכע? צי האָב איך זיי? ווער
זאָרגט זיך פאַר מיר?

די לעצטע ווערטער האָט ער אַרויסגעזאָגט מיט אַ לייכטן
שיפען.

אַבער דאָ איז זיי אויסגעקומען זיך פאנאנדערצוטיילן,
פדי אדורכצולאָזן אַ מענטשן, אנגעלאָדן מיט אַ גאַנצן באַרג
שטילן. ער איז געווען אזוי אַרומגעלייגט מיט זיין אַז מען
האָט קוים אַרויסגעזען די שפיצן פון זיינע קלומפעס און די
שפיצן פינגער פון די פאנאנדערגעשפרייטע הענט. ס'איז
געווען לעסטעבודאָ, דער קברן, וועלכער האָט געשלעפט אין
עולם אַריין די קלויסטער-שטילן. פול מיט איינפאַל פאַר אַלץ,

וואָס האָט נאָר געהאַט אַ שייכות צו זיינע עסקים, האָט נר איצט אויך אויסגעפונען אַן עצה, וויאזוי אַרויסצוציען נוצן פונם צוזאַמענפאַר, און ס'איז אים געלונגען. אודאי האָבן די פויערים, וואָס האָבן זיך געפרעגלט פון היץ, זיך ממש ג-שלאַגן פאַר אַ שטופּ, וואָס זיינע שטרוי האָבן געשמעקט מיט קטורת. מיט גרויס יראַת-הפּבוד האָבן זיך די פויערים אָנגעלענט אויף די גראַבע שטופּ-ווענטלעך, וואָס זענען געווען באַגאַסן מיט חלב פון ליכט.

מאדאם באַוואַרי האָט זיך ווידער אָנגעלענט אויף ראַ-דאָלפּס אַרעם; און ער האָט ווייטער גערעדט מיט אַזאַ טאַן, פונקט ווי מען רעדט צו זיך:

— יאָ! אַ סך זאַכן האָבן מיר געפעלט! און תמיד אַליין! אַך! ווען איך וואָלט כאַטש געהאַט אַ ציר אין לעבן, ווען איך וואָלט באַגעגנט אַ מענטשן, צו וועלפּן איך וואָלט מיך געקענט צובינדן, ווען איך וואָלט עמעצן געפונען... אַך! דעמאָלט וואָלט איך געלאָזן אין באַוועגונג מיין גאַנצע ענער-גיע, אויף וועלכער איך בין פעיק, איך וואָלט אלץ בייגעקומען, אלץ גובר געווען!

— דאָך שיינט מיר, — האָט עמע געזאָגט, — אז איך איז גאַרנישט אַזוי שלעכט.

— אַך, איר מיינט אַזוי? — האָט ראַדאָלף געפרעגט.
— ווייל סוף פל סוף, — האָט זי געענטפערט, — זענט איר דאָך אַ פרייער מענטש.

זי האָט זיך אַ וואַקל געטאַן:
— און אַ רייכער.

— לאַכט נישט פון מיר, — האָט ער געענטפערט.
און זי האָט געשוירן, אז זי לאַכט נישט פון אים;
פלוצלונג האָט אויסגעשאַסן דער האַרמאַט און אלע האָבן זיך געלאָזט לויפן צום דאָרף.

ס'איז געווען אַן אומזיסטע מהומה. דער פרעפעקט איז נאָך נישט אָנגעקומען, און די מיטגלידער פון זשורי האָבן

זיך געפונען אין אַ גרויסער פארעגנהייט, נישט היסנדיק, וואָס צו טאָן, צי אָנהייבן די זיצונג, צי וואַרטן. צולעצט האָט זיך אויפן פּלאַץ באַוווּן אַ גרויסע גע-
 דונגענע קאַרעטע מיט צוויי מאַגערע פּערד, און דער קומטער
 מיט אַ ווייסן הוט אויפן קאַפּ האָט זיי געהאַלטן אין איין
 שמייסן. בינע האָט קוים באַוווּן אויסצושרייען: „צום גע-
 ווער!“ און דער פּאַלקאָוויק האָט אויסגעשריען דאָס אייגענע.
 אלע האָבן זיך אַ וואַרף געטאָן צו די ביקסן. אין טומל
 האָבן אייניקע פאַרגעסן אָנצוטאָן זייערע קעלנער. אָבער דעם
 פּרעפעקטס קאַרעטע האָט, משמעות, זיך אָנגעשטויסן אין וואָס
 עס האַנדלט זיך, און ביידע שקאַפּעס, צוהינקענדיק אַ ביסל
 אין זייער געשפּאַן, זענען מיט דראָבנע טריט צוגעפאַרן צום
 גאַנעק פון מאַגיסטראַט אַקוראַט אין דעם מאַמענט, ווען די
 נאַציאָנאַלע גוואַרדיע און די פייערלעשער האָבן זיך פּאנאַנ-
 דערגעוויקלט פאַר אים, גענומען זעלנעריש מאַרשירן און גע-
 האַקט אין די פּויקן אַריין.

— די ביקסן אויפן אַקסל! — האָט בינע געשריען.

— שטיין! — האָט דער פּאַלקאָוויק געשריען. — די

רייען אויף לינקס!

מען האָט סאַלוטירט מיטן געווער, און די צינגלעך פון
 די ביקסן האָבן געקלונגען, ווי אַ מעשענע פּאַן, וואָס קויקלט זיך
 איבער די שטיגן. נאָכדעם האָט מען די ביקסן אַראָפּגע-
 לאָזט.

דעמאָלט איז אַרויסגעשטיגן פון דער קאַרעטע אַ הערן
 מיט אַ קורצן פּראַק, בראַדירט אין זילבער; דאָס איז געווען
 אַ מענטש מיט אַ פּליך פון פּאַרנט און מיט אַ טשוב אויפן.
 שפיץ קאַפּ. ער האָט געהאַט אַ בלאַס, אבער גוטמוטיק פנים
 זיינע גרויסע אויגן, פאַרשטעלט מיט דיקע אויגנדעקלעך,
 האָבן זיך געזשמורעט, באַטראַכט דעם עולם, די דינע נאָז האָט
 זיך אויפגעהייבן און אויף זיין איינגעפאַלענעם מויל האָט
 זיך באַוווּן אַ שמייכל. ער האָט דערקענט דעם מער לייעט
 זיין שאַרף און האָט אים געמאָלדן, אַז דער הער פּרעפעקט

האַט נישט געקענט קומען. ער איז א ראַטמאַן אין דער פּרעפּעקטור; און נאָכדעם, ווי ער האָט זיך פּאַרגעשטעלט, האָט ער זיך עטלעכע מאָל אַנטשולדיקט. טיוואַש האָט אָפּגעענטפּערט מיט עטלעכע ליבלעכע ווערטער. דער ראַטמאַן, ווידער, האָט זיך אַלץ פּאַרענטפּערט. און אַזוי זענען זיי געשטאַנען פנים צו פנים, כמעט זיך אָנגערירט מיט די שטערנס, אַרומגערינגלט מיט די מיטגלידער פון זשורי, ראַטמענער, חשובע באַלעבאַטים, נאַציאָנאַלער גוואַרדיע און מחנות פּויערים. דער ראַטמאַן האָט צוגעדריקט צו דער ברוסט זיין קליין דריי-קאַנטיק היטעלע און האָט זיך אַלץ גענויגט, און טיוואַש, איינגעבוירן אין דרייען, האָט געשמייכלט, געשטאַמלט, געזוכט פּראַזן, דערציילט פון זיין איבערגעגעבנקייט צו דער מאַנאַרכיע און פון דעם גרויסן כבוד, וואָס מען האָט אָנגעטאָן יאָנוויל.

היפּאָליט, דער משרת פון אכטניה, האָט אָנגענומען פאַרן צוים די פּערד פון דער קאַרעט, און צוהינקענדיק אויף איין פוס, האָט ער זיי אָפּגעפירט צו דעם טויער פון „גאַלדענעם ליב“; דאָרט איז זיך באַלד צונויפגעלאָפּן אַ מחנה פּויערים און געגלאָצט מיט די אויגן אויף דער קאַרעטע. די פּוילן האָבן געהילכט, דער האַרמאַט האָט געשאסן, אין די הערן האָבן זיך אויסגעזעצט אויף דער עסטראַדע, אין רויטע סאַמעטענע פּאַטעלן, וואָס מאַדאַם טיוואַש האָט זיי פּריער אויסגעבאַרגט.

דידאָזיקע לייט זענען געווען עלטער צו איינצאנדער: זייערע ווייכע פניםער, עטוואָס אָפּגעברענט פון דער זון, האָבן געהאַט דעם קאַליר פון זיסן עפּל-וויין, און זייערע ברייטע באַקענ-באַרדן האָבן פּאַרדעקט די הויכע שטיוונע קעלנער, אַרומגעבונדן מיט ווייסע קראַוואַטן און באַפּוצט מיט קאָקאַרדעס. אַלע האָבן געטראָגן שאַלאַווע סאַמעטענע וועסטן; אויף די לאַנגע לענטעס פון זייערע זיגערס זענען אַראָפּגעהאַנגען קאַרנאַלין-ברעלאַקן; מען איז געזעסן מיט די הענט אָנגעלענט אויף די קני, פּאַרויכטיק אויסגעבלעט די פּאַלדן פון די הויזן, וואָס זייער שטאַף האָט שטאַרקער געגלאַנצט, ווי די לעדער פון זייערע שיך.

די זאַמען פון דער געזעלשאַפּט זענען געזעסן אין דער

דינטערשטער שורה, צווישן די קאַלאַנעס, און דער המון איז גע-
שטאַנען אָדער געזעסן איפן שאַרף קעגנאיבער. לעסטבוודאָ האָט
איבערגעשלעפט אהער אַלע שטילן פון דער לאַנקע, און איז
וויילעווייז געלאָפן אין קלויסטער נאָך אַנדערע שטילן; מיט
זיין אונטערנעמונג האָט ער אַזוי פאַרליינט און פאַרשטעלט
דעם וועג אַרום, אז ס'איז געווען שווער צוצוקומען צו די
קליינע שטיגן פון דער עסטראַדע.

— איך האָלט, — האָט לַעֲרַע זיך אָנגערופן צום אָפּ-
טייקער, וועלכער האָט געוואָלט זיך צוקריגן צו זיין פּלאַץ, —
אז דאָ האָט מען געדאַרפט אַוועקשטעלן צוויי ווענעציאַנישע
מאַסטן. און ווען מען וואָלט זיי, אַ שטייגער, אויסגעפּוזט
שטרענג, אין רייכן סטיל, וואָלט עס געמאַכט אַ שטאַרקן רושם.
— זיכער, — האָט אָמע געענטפערט. — אָבער וואָס
קען מען זיך העלפֿן! דער גאַנצער בעל-דעה איז דאָ דער
כער! און זיין געשמאַק, מישטיינס געזאַגט! דעם אַרעמען טיוואַש
פֿעלט לגמרי דאָס, וואָס מען רופט אָן קינסטלערישער חוש.

ראַדאָלף און מאדאם באַוואַרי זענען דערווייַל אַרויף אויפן
צווייטן שטאַק פון מאַגיסטראַט און זענען אַריין אין באַראַטונגס-
זאַל. קיינער איז דאָ נישט געזען, און ראַדאָלף האָט געזאַגט
אז דאָ וועט זיין זייער באַקוועם זיך צוצוקוקן צו דער פּאַר-
שטעלונג. ער האָט גענומען דריי שטילן, וועלכע זענען
געשטאַנען אַרום אַ לאַנגן טיש, אונטערן ביזסט פון מאַנאַרך,
אַוועקגעשטעלט זיי ביים פענסטער, און ביידע האָבן זיך אַני-
דערגעזעצט לעבן איינאַנדער.

דער צולם אויף דער עסטראַדע האָט זיך באַוועגט. מען
האָט געשמעקט און איינגאָדער איינגערוימט עפעס אין אויער.
צולעצט האָט זיך דער הער ראַטמאַן אויפֿגעהייבן. איצט האָבן
אַלע געוויסט, אז מען רופט אים ליעווען, און זיין נאָמען איז
באַלד אדורכגעלאָפֿן פֿון מויל צו מויל. איינלייגנדיק עטלעכע
בלעטלעך, האָט ער די אויגן צוגעטראָגן גענטער צו זיי, און
האָט אָנגעהייבן:

מיינע הערן!

דערלויבט מיר קודם פל — איידער איך גיי
 רעוין וועגן דעם ציל פון דער היינטיקער פארוואלונג,
 וואסערע געפילן וועלן, בלי שום ספק, געפינען אן אפ-
 קלאנג אין אייערע הערצער — דערלויבט מיר, זאג איך,
 אויסצודריקן א שבח דער העכערער מאכט, דער רעגירונג,
 דעם מאָנאַרך, מיינע הערן, אונדזערע הערשער, אונדזער געליבטן
 מלך, וואָס איז קיינמאָל נישט גלייכגילטיק צו דעם געזעץ-
 שאַפּטלעכן אָדער פריוואַטן ווילשטאַנד פון לאַנד, וועלכער
 פירט צוגלייך מיט אַזאַ פעסטער און קלוגער האַנט דעם
 רייטוואָגן פון דער מלוכה, אין מסדרדיקע ספנות, פונקט ווי
 אין אַ ברויזנדיקן ים און וועלכער ווייס, ווי געהעריק אָפּצו-
 שאַצן דעם שלום און די מלחמה, אינדוסטריע און מסחר,
 לאַנדווירטשאַפט און קונסט."

— איך וואָלט געדאַרפט זיך אַ ביסל אָפּרוקן, — האָט
 ראַדאָלף געזאָגט.

— פארוואָס? — האָט עמע געפרעגט.

אַבער אין דעם מאַמענט האָט זיך די שטים פונם ראַט-
 מאַן פאַרשטאַרקט. ער האָט גערעדט מיט אַ דערהייבענעם
 טאָן:

"ס'זענען אוועק די צייטן, מיינע הערן, ווען דער ביר-
 גערקריג האָט מיט בלוט באַוואַשן אונדזערע גאַסן, ווען דער
 אייגנטימער, דער סוחר און אפילו דער בעל-מלאכה האָבן
 פאַרן איינשלאָפּן זיך געשראַקן, אַז זיי זאָלן אַמאָל פּלוּצלונג
 נישט אויפגעריסן ווערן פון שלאָף דורך די פייערלעשער-
 גלאַקן, ווען די צעשטערנדיקע לערע האָט העזדיק אונטער-
 געגראָבן די יסודות..."

— ווייל מען קען מיך פון אונטן באַמערקן, — האָט ראַ-
 דאָלף געענטפערט. — נאָכדעם וועל איך מיך מוין אַנטשוידיקן
 אַ וואָסערע צוויי וואָכן צייט, און זיי מיינן שלעכטער רעפּו-
 טאַציע..."

— אַך! איר דערנידעריקט זיך אַליין, — האָט עמע גע-
זאָגט.

— ניין, ניין איך שווער אייך, אַז ערגער קען גאַרנישט
זיין.

„...אַבער, מיינע הערן, — האָט דער ראַטמאַן ווידער
גערעדט, — ווען איך פאַרטרייב פון זכרון די דאָזיקע טרויער-
דיקע ביידער און טראָג איבער מיינע אויגן אויף דעם איצטיקן
מצב פון אונדזער טייערן פּאַטערלאַנד, וואָס זע איך? מסחר
און קונסט בלייען אומעטום און אומעטום נייע פאַרקער-וועגן,
פונקט ווי נייע אָדערן אין מלוכישן גוף, שטעלן זיי איין נייע
האַצינגען; אונדזערע גרויסע מאַנופאַקטור-פונקטן האָבן פאַר-
שטאַרקט זייער טעטיקייט; די באַפעסטיקטע רעליגיע שמיכלט
זי יעדן האַרץ; אונדזערע פּאַרטן זענען פול מיט שיפן, דער
צוטרוי וואַקסט און פּראַנקרייך אָטעמט פריי! ...”

— איבעריקנס, — האָט ראָדאָלף מוסיף געווען, —
אפשר זענען זיי גערעכט פון זייער שטאַנדפּונקט?
— וואָס הייסט? — האָט זי געפרעגט.

— הייסט איר דען נישט, אַז ס'זענען דאָ צעבונטעוועטע
נשמות? זיי לעכצן נאָך טעטיקייט, און אַמאָל פאַלן זיי אַריין
אין חלומות, אַמאָל אין די רינסטע תּאוות, און אַמאָל, ווידער, אין
ווילדע תּענוגים, און אַזויאַרום וואַרפן זיי זיך אויף פאַרשידענע
פּאַנטאַזיעס, משוגעתן.

זי האָט אים אָנגעקוקט, ווי מען קוקט אָן אַ וועג-מענטש,
וועלכער איז געקומען פון פרעמדע אויסטערלישע לענדער,
און זי האָט געזאָגט:

— אַבער מיר, אַרעמע פרויען, האָבן אויך אַט דאָס
פאַרגעניגן נישט!

— אַ טרויעריק פאַרגעניגן, וואָס גיט נישט קיין גליק.
— אַבער זי געפינט מען עס טאַקע ערגעץ? האָט זי
געפרעגט.

— יא, ס'טרעפט זיך אַמאָל, — האָט ער געענטפערט.
„... און איר האָט עס פאַרשטאַנען, — האָט דער ראַט-

מאָן גערעדט. — איר גוטספאָזיצער און דאָרפס-אַרבעטער, איר כרידלעכע פּיאָנערן פון דער ציוויליזאַציע! איר, מענטשן פון פּראָגרעס און מאַראַל! איר האָט פאַרשטאַנען, זאָג איך, אז אז פּאָליטישע געוויטערס זענען אַ סך געפערלעכער פון דונערן און בליצן"...

— סיטרעפט יאָ אַמאָל, — האָט ראָדאָלף איבערגע-
זורט, — אַמאָל, פּלוצלונג, ווען מיר האָבן שוין אויפגעהערט
צו האָפּן. מיטאַמאָל עפענען זיך די הימלען און מען דער-
הערט אַ שטימע: „אַט איז דאָס!" און איר דערשפּירט
אַ באַדערפעניש צו פאַרטרויען דערדאָזיקער פּערזאָן אייער
אינטיים לעבן, אַזעקגעבן איר אַלץ, מקריב זיין אַלץ פאַר
איר! ווערטער זענען שוין איבעריק, מען פאַרשטייט זיך שוין.
מען האָט זיך שוין נישט איינמאָל געזען אין חלום... (דאָ
האַט ער אַ קוק געטאָן אויף איר). און אַט וואַקסט ער אויס
פאַר אייך, דערדאָזיקער אוצר, וועלכן איר האָט אַזוי שטאַרק
געזוכט; ער גלאַנצט, ער פינקלט. אָבער איר זענט נאָך
אין ספק, איר דערוועגט זיך נישט צו גלויבן; איר זענט
פאַרבליענדט, פונקט ווי איינער, וואָס פּאַלט אַריין פון פינסטער-
נישט אין ליכט.

פאַרענדוקט דידאָזיקע פּראָזע, האָט זי ראָדאָלף אילום-
טרירט מיט אַ באַזונדער מימיק. ער האָט דורכגעפירט מיט
דער האַנט איבערן פנים, ווי אַ מענטש, וואָס עס שטערט אים
דאָס ליכט. נאָכדעם האָט ער זי אַראָפּגעלאָזט אויף עמעס האנט.
זי האָט צוריקגעצויגן אירע. אָבער דער ראַטמאַן האָט געהאלטן
אין איין רעדן:

„און וואָס איז דער ווונדער, מיינע הערן! בלוזי דער,
וואָס איז בלינד, וואָס איז לגמרי פאַרוונקען, — איך זאָג
עס ארויס גאָר אָן שרעק — יאָ, וואָס איז לגמרי פאַר-
זונקען אין די פאַראורטיילן פון פאַרגאַנגענעם דור, האָט ביז
איצט נאָך נישט געקענט פאַרשטיין דעם גייסט פֿון די ערד-
אַרבעטער. וווּ קענט איר געפינען מער פאַטריאַטיזם, ווי אין
די דערפער, מער איבערגעגעבנקייט פאַר געזעלשאַפטלעכע ענינים,

און מיט איין וואָרט, מער פאַרשטאַנד? מיינע הערן, איך טיין נישט יענעם אויבערפלעכלעכען פאַרשטאַנד, די פּלומרשטע באַ-פּוצונג פון די פּוסטע מוחות, נאָר דעם טיפּן און מעסיקן שכל, וואָס זוכט אין יעדער זאך נאָר דעם עיקר, דעם תּלדית און ווירקט מיט אַזוואַרום צו דעם ווילשטאַנד פון יחיד, צו דער אַלגעמיינער פאַרבעסערונג און צו דער בליונג פון דער מלוכה— די פּרוכט פון אַלטונג צו די געזעצן און פּליכטן..."

— אך! שוין ווידער! — האָט ראָדאָלף געזאָגט. — תּמיד די פּליכטן, איך בין שוין פאַרטויבט פון דידאָזיקע ווערטער. א מחנה אַלטע אידיאָטן אין לייבלעך און גראַבע יונגן מיט פּייערקעס און פּאַטשערקעס, האָקן אייך כּסדר אין אויער: „פּליכט! פּליכט!“ אך! צו אַלדע רוחות! פּליכט — הייסט קענען פילן דאָס, וואָס איז גרויס, לייב האָבן דאָס אַרץ, וואָס איז שייך, און זיך נישט אונטערוואַרפּן די געזעלשאַפּטלעכע פּאַרמען מיט די אַלע געמיינקייטן, וואָס זיי לייגן אויף אונדז אַרויף.

— דאָך... דאָך... — האָט מאַדאָם באַוואַרי אייגעווענדט. — ניין! צוואַס זאָל מען זיך ראַנגלען מיט ליידנשאַפטן? צי זענען זיי נישט דאָס שענסטע, וואָס ס'איז נאָר דאָ אויף דער וועלט: דער מקור פון העראַיזם, פון באַגייסטערונג, פון פּאַעזיע, פון מוזיק, פון קונסט, מיט איין וואָרט, פון אַרץ? — אָבער מען דאַרף, — האָט עמע געזאָגט, — זיך אויך רעכענען אַ ביסל מיט דער מיינונג פון דער וועלט און זיך אונטערוואַרפּן דער מאַראַל.

— אך! פאַראַן צוויי מינים מאַראַל, — האָט ער געענטפּערט. — פאַראַן אַ קליינע, אַנגענומענע מאַראַל, יענע מאַראַל, וועלכע ענדערט זיך כּסדר, האַלט זיך נידעריק ביי דער ערד און פּילדערט אַזוי, ווי אָט די מחנה אידיאָטן, וואָס איר זעט. אָבער די צווייטע מאַראַל, די אייביקע, איז תּמיד אַרום אונדז און איבער אונדז, ווי דער פּיזאוש, וואָס רינגלט אונדז אַרום און ווי דער בלויער הימל, וואָס לייכט איבער אונדז. מסיע ליעווען האָט איבערגעווישט דאָס מויל מיט אַ טיכל און ווייטער גערעדט:

... צי נייטיקט איר אייך נאָך אין באַווייזן, מיינע הערן, אז די ערדארבעט איז אַ נוצלעכע זאָך? ווער באַפרידיקט אונדזערע באַדערפענישן? ווער שזעלט אונדז צו פאַרשידענע שפייז-פראָדוקטן? איז עס דען נישט דער ערדארבעטער? יאָ, מיינע הערן, דער ערדארבעטער, וואָס פאַרזייט מיט זיין פאַר-פראַצעוואַטער האַנט די פרוכטבאַרע פֿעלדער אונדזערע, פראָדוצירט תבואה, וואָס ווערט נאָכדעם צעמאָלן דורך דער חכמהדיקער מיל-מאַשינעריע און גייט ארויס פון דאָרט אונטערן נאָמען מעל; נאָכדעם ווערט עס טראַנספּאָרטירט אין פאַרשידענע שטעט און ביים בעקער ווערט עס פאַרוואַנדלט אין אַ שפייז פאַר אַרעמע, וו פאַר רייכע. צי פאַשעט נישט דער ערדארבעטער אויף די לאַנגקעס זיינע גרויסע סטאדעס פאַר אונדז אויף מלבושים? און וואָס וואָלטן מיר געגעסן, וואָס וואָלטן מיר געטראָגן אויף זיך, ווען נישט דער ערדארבעטער? צי דאַרף מען דען ווייט זוכן, מיינע הערן, פדי אייך צו ברענגען ביישפילן? ווער האָט זיך עס אַמאָל נישט פאַרטראַכט איבער די נוצן פון דעם באַ-שיידענעם היימישן פייגל — די קרוין פון אונדזערע פערמעס וועלכע גיט אונדז גלייכצייטיק אי פון פאַר אונדזערע געלעגערס, אי זאָפטיק פלייש און אייער פאַר אונדזער טיש? אָבער איך וואָלט היינט נישט פאַרענדיקט, ווען איך וואָלט אייך געוואָלט אויסרעכענען כסדר די פלערליי פראָדוקטן, וואָס עס שענקט אונדז אַ גוט באַארבעטער באַדן, פונקט ווי אַ גוטע מוטער שענקט אירע קינדער: דאָ וויינטרויבן, דאָרט עפל-ביימער פאַר עפל-וויין, דאָ רעפאָק און דאָרט ווייטער קעז, פלאַקס; אָבער, מיינע הערן, לאָמיר נישט פאַרגעסן אינם פלאַקס, וועלכער האָט זיך אין די לעצטע יאָרן שטאַרק אַנט-וויקלט, אויף וואָס איך וויל אייך באַזונדערס אויפמערקזאַם מאַכן."

אָבער די דאָזיקע באַמערקונג וועגן אויפמערקזאַמקייט איז לגמרי געווען איבעריק, מחמת אַלע טיילער זענען געווען פאנאנ-דערגעפֿנט, פונקט ווי זיי וואָלטן געשלאָנגען זיינע ווערטער. טיוואַש, וועלכער איז געשטאַנען לעבן ראַטמאַן, האָט אים אויס-

געהאַרכט מיט אויסגעגלאַצטע אויגן; דע-ראַזערע האָט פון צייט
 צו צייט אַראָפּגעלאָזט די אויגן-דעקלעך; און דער אַפטייקער,
 ווידער, וואָס האָט געהאַלטן זיין זונדל נאַפּאַלעאַנען צווישן די
 קני, האָט צוגעלייגט די האַנט צום אויער, כדי קיין איינציק
 וואָרט נישט אַדורכצולאָזן. די אַנדערע מיטגלידער פון דער
 זשורי האָבן פון גרויס הנאה צוגעשאַקלט מיט די קעפּ. די
 פייערלעשער זענען געשטאַנען לעבן דער עסטראַדע, אָנגעלענט
 אויף זייערע ביקסן, און בינע איז אזוי ווי פאַרגלייזערט גע-
 וואָרן אויפן אָרט מיט אויסגעדרייטע עלנבויגנס און מיט אַ בלויון
 שווערד אינדערלופטן. ער האָט אפשר עפעס געהערט, אָבער
 ער האָט געוויס גאָרנישט געזען, מחמת דער דאַשעך פון זיין
 העלם איז אים געווען אַראָפּגערוקט אויף דער נאָז. זיין ליי-
 טענאַנט, טיוואַשעס יינגערער זון, האָט אים נאָך אַריבערגע-
 שטיגן מיטן רייך פון העלם; יענער האָט געטראָגן אַ גרויסן
 העלם, וואָס האָט זיך אים געוואָרפן אויפן קאָפּ און פון אונטער
 אים האָט אַרויסגעשטעקט אַ ציצענע טיכל. ער האָט אַרויס-
 געשמיכלט פון אונטערן העלם מיט אַ קינדערישער צאַרטקייט,
 און זיין קליין בלאַס פנים, באַגאַסן מיט שוויס, האָט געהאַט
 אַ צעפרידענעם, אויסגעמאַטערטן, שלעפּעריקן אויסדרוק.

דער גאַנצער פּלאַץ אַרום און אַרום איז געווען פאַק און
 פול מיט מענטשן. און אַלע פענסטער זענען געווען געפאַקט.
 אַנדערע זענען געשטאַנען ביי די טירן, און זשיכטן, וואָס האָט
 אַרויסגעקוקט פון אַפטייק-פענסטער, האָט געמאַכט דעם איינדרוק,
 ווי ער וואָלט זיך פאַרוואַקען אין סיפּע באַאַבאַכטיגען. עס
 איז אַפילו געווען זייער שטיל, דאָך אָבער האָט זיך לייעווענס
 שטימע פאַרלוירן אין דעם אַרומיקן שטח. ס'האַבן זיך געלאָזט
 הערן אָפּגעריסענע פראַזן, וועלכע זענען דאָ און דאָרט איבער-
 געריסן געוואָרן דורכן גערויש פון די שטולן צווישן עולם;
 נאָכדעם האָט זיך פּונדערווייטנס דערטראָגן אַ לאַנגער ברום
 פון אַן אַקס, אַ מעקען פון שעפּסן, וועלכע האָבן איינאַנדער
 אָפּגעענטפערט אין עק פון די געטלעך. די פּאַסטולער האָבן
 באמת אָנגעטויבן אַהער זייערע בהמות, וואָס האָבן עפטער

בערעוועט און פון צייט צו צייט אראפגעלעקט די שטיקלעך-
גראז, וואָס זענען זיי געהאַנגען אויף דער מאַרדע.

ראַדאָלף האָט זיך אָנגעבויגט צו עמען און האָט איר
שטיל און שנעל אַריינגערעדט:

— שוין זשע רעגט אייך נישט אויף די דאָזיקע פאר-
שווערונג פון דער וועלט? צי איז דאָ כאַטש איין געפיל,
וואָס די וועלט זאָל נישט האָבן פאַרמשפט? די איידלסטע פאַר-
לאַנגען, די ריינסטע סימפּאָטיעס ווערן פאַרפּאַלגט, אויסגעלאַכט,
און סאַמער באַגעגענען זיך צוויי אַרעמע נשמות, ווערט אלץ
אזוי געמאַכט, אַז זיי זאָלן זיך נישט קענען באַהעפטן. זיי ראַנגלען
זיך אָבער, זיי שלאָגן זיך מיט די פליגלען, זיי רופן איינער
דעם צווייטן. אַך! ס'איז נישט וויכטיק, פריער אָדער שפעטער,
אין זעקס חדשים, אָדער אין צען יאָר אַרום, — זיי וועלן
זיך צוזאַמענגיטן אין ליבע, ווייל אזוי וויל דער מזל, ווייל זיי
זענען באַשאַפן געוואָרן פאַר איינאַנדער.

ער האָט צוזאַמענגעלייגט די הענט אויף די קני, און
אויפהייבנדיק די אויגן, האָט ער צוגעשמידט דעם בליק צו
עמען. זי האָט געזען אין זיינע אויגן קליינע גאָלדענע שטראַלן,
וועלכע זענען זיך פאַנאַנדערגעגאַנגען אַרום זיינע שוואַרצ-
אַפּלען; זי האָט געפילט דעם ריח פון פאַמאַדע, וואָס האָט
געגלאַנצט אויף זיינע האַר. עפעס אַ צאַרטקייט האָט איר אַרומ-
געכאַפט; זי האָט זיך דערמאַנט אין דעם וויקאַנט, מיט וועלכן
זי האָט געטאַנצט אין וואַביעסאַר, וואָס זיין באַרד האָט גע-
שמעקט ווי די דאָזיקע האַר — אַ ריח פון וואַניל און ציטרין;
און זי האָט שנעל פאַרמאַכט די אויגן, אַז זי זאָל קענען
בעסער איינאַטעמען דעמדאָזיקן ריח. אָבער אַז זי האָט זיך
ביי דעמדאָזיקן זשעסט אַנגעשפּאַרט אָן ווענטל פון שטול, האָט
זי פּלוצלונג באַמערקט פּונדערווייטנס אויפן האַריזאָנט דעם
אַלטן אמניבוס „די שוואַב“, וועלכער האָט זיך פאַמעלעך אַראָפּ-
געלאָזט פון באַרג ליע, ציענדיק נאָך זיך אַ גרויסן וואַלקן
שטויב. אַט מיט דעם געלן וואַגן איז לעאָן אזוי אָפט געקומען
צו איר און מיט אַט דעם וועג איז ער אַוועקגעפאַרן אויף

אייביק! ס'האָט זיך איר אויסגעווינן, אַז זי זעט אים פאַר זיך. אין זיין פענסטער; נאָכדעם האָט זיך אַלץ אויסגעמישט, אַלץ איז פאַרנעפֿלט געוואָרן; ס'האָט זיך איר אויך געדאכט, אַז זי שווימט אין אַ וואַלס, אונטערן פייער פון שפּיגלען, אין די ארעמס פון וויקאנט, און אַז ל'עאָן איז נישט חייט, אַז אַט וואַקסט ער אויס... און דאָך האָט זי פּסדר געפּילט לעבן זיך ראַדאָלפּס קאַפּ. די זיסקייט פון דעמדאָזיקן געפּיל האָט זיך צונויפגעגעאַסן מיט אירע אַמאָליקע פאַרלאַנגען, און פּונקט ווי זעמדעלעך אין אַ ווינט-ווירבֿל, האָבן זיי זיך געדרייט אין אַ וואַלקן פון צאַרטע ריחות, וועלכע האָבן אָנגעפּילט איר נשמה. זי האָט ברייט צעשפּרייט אירע נאָזלעכער, פּדי איינצואַטעמען די פּרישקייט פּונם בלושטש, וואָס איז געהאַנגען אַרום די קאָ-לאַנעס. זי האָט אַראָפּגעצויגן אירע הענטשקעס, זיך אויסגע-ווישט די הענט; נאָכדעם האָט זי מיט אַ נאָזטיכל געפּאַכט איבערן פנים. און אינם קלאַפּן פון אירע שלייפּן האָט זי גע-הערט דעם געפּילדער פון עולם און אַ שטימע פון ראַטמאַן, וועלכער האָט געשאַטן זיינע פּראַזן.

ער האָט געזאָגט:

„...גייט ווייטער! שטייט נישט אָפּ! פּאַלט נישט אַרונטער אונטער דער השפּעה פון דער רוטין, און הערט זיך נישט צו צו אייליקע עצות פונם העזהדיקן עמפּיריזם! דער עיקר לייגט אַוועק אייערע פחות אויף דער פאַרבעסערונג פונם באַדן, אויף דער אויסאַרבעטונג פון גוטן מיסט, און אַנטוויקלט די בעסטע ראַטע פון פּערד, אקסן, שעפּסן, חזירים. זאָלן אייך דינען די-דאָזיקע צוזאַמענפאַרן, ווי אַ פּרידלעכע אַרענע, וווּ דער זיגער וועט אויסציען די האַנט דעם באַזיגטן, וועט זיך פאַרברידערן מיט אים, אין דער האַפּענונג אויף אַ בעסערן צוקונפטיקן דער-פּאַל! און איר, חשובּע דינער, באַשיידענע אַרבעטער, וואָס אייער שיינע אַרבעט האָט נאָך קיין איין רעגירונג נישט אָפּ-געשאַצט — איר קומט אָננעמען די באַלוינונג פאַר אייער שטילער צניעות, און זייט זיכער, אַז פון איצט אָן איז די מלּוכה מיט אייך, גיט אייך צו מוט, פאַרטיידיקט אייך, גיט נאָך אייערע

גערעכטע פאָדערונגען און וועט פאַרלייכטערן, אויף וויפיל זי וועט קענען, די לאַסט פון אייערע שווערע קרבנות!"

מסיע לייענען האָט זיך אַנידערגעזעצט; מסיע דע-ראָזערע האָט זיך אויפגעהייבן און גענומען רעדן. זיין רעדע איז נישט געווען אזא גלאַנצפולע, ווי דעם ראַטמאַנס; אָבער זי האָט זיך אויסגעצייכנט מיט איר פּאָזיטיוון סטיל, דאָס הייסט מיט מער בקיאות אין דער זאַך און מיט אידעאָלערע אויספירונגען. אזוי, אַ שטייגער, האָבן די לויב-געזאַנגען פאַר דער מלוכה פאַרנומען אַ קלענערן פּלאַץ ביי אים. מער אַכט האָט ער געלייגט אויף דער רעליגיע און ערדארבעט. אין זיין דרשה האָט מען געזען דעם צוזאַמענהאַנג צווישן איינער און דער צווייטער און וויאזוי זיי האָבן ביידע ריוואַליזירט אין דער אַנטוויקלונג פון דער ציוויליזאַציע. ראָדאָלף און מאַדאַם באַוואַרי האָבן גערעדט וועגן חלומות, פאַרגעפילן, מאַגנעטיזם. צוריקקערנדיק זיך צו די ערשטע סימנים פון געזעלשאַפטלעכקייט, האָט דער רעדנער געשילדערט די ווילדע צייטן, ווען מענטשן האָבן נאָך געלעבט אין וועלדער און געגעסן חזירים-ניס. נאָכדעם האָבן זיי אַראָפּגעוואָרפן פון זיך זייערע חיהשע פעלן, זיך אַרומגע-וויקלט מיט סוך, צעאַקערט די פעלדער און געפלאַנצט וויינ-גערטנער. צי איז דאָס געווען אַ טובה, צי האָבן דיִדאָזיקע דערפינדונגען נישט געבראַכט מער שאַדן, ווי נוצן? מסיע דע-ראַזערע האָט ווייטער אַנטוויקלט דעמדאָזיקן געדאַנק. פון מאַג-נעטיזם איז ראָדאָלף ביסלעכווייז אַריבערגעגאַנגען צו דער קרובהשאַפט פון צוויי נשמות, און בעת דער פרעזידענט האָט דערמאַנט צינצינאַטוסן ביים אַקער און דיאַקלעטיאַנען, ווי ער פאַרזייט קרויט, און די כינעזישע מלכים, וועלכע האָבן אָנגע-הייבן דאָס יאָר אין דער צייט פון זריעה, האָט ראָדאָלף דער-קלערט דער יונגער פרוי, אַז דיִדאָזיקע צוציונגסקראַפט נעמט איר התחלה אין דער פריערדיקער עקזיסטענץ.

— אַט מיר, למשל, — האָט ער געזאָגט, — פאַרוואָס האָבן מיר זיך באַקענט? צוליב וואָסער צופאַל? דאָס איז דערפאַר, ווייל אין ברייטן שטח האָבן אונדזערע צעטיילטע לעבנס-

זיך צוזאַמענגעטראָפן, פונקט ווי צוויי טייכן, וואָס פליסן צו איינאַנדער.

און ער האָט זי אָנגעכאַפט פאַר דער האַנט. זי האָט די האַנט נישט צוריקגעצויגן.

— „פאַר דער אַלגעמיינער גוטער ערדחירטשאַפט!“ — האָט דער פּאַרויצער געשריען.

— אַט, אַ שטייגער, ווען איך בין דאָ נישט לאַנג גע-ווען ביי אייך...

— „דעם הער ביזע פון קענקאַמפּואַ.“

— צי האָב איך דעמאָלט געקענט קלערן, אז איך וועל זיין מיט אייך?

— „זי בעציק פראַנק!“

— הונדערט מאָל האָב איך שוין געוואָלט אַוועקגיין, אָבער איך בין געבליבן מיט אייך.

— „מיסט!“ האָט דער פּאַרויצער געשריען.

— אַך, ווי גערן איך וואָלט דאָ פאַרבליבן היינט, מאַרגן, אַ גאַנץ לעבן!

— „דעם הער קאַראַן פון אַרגעל, — אַ גאַלדענעם מעדאַל!“

— ווייל קיינמאַל, אין קיין געוועלשאַפט האָב איך נישט געפונען אזאַ פאַרגעניגן.

— „דעם הער בען, פון זשיווריסען-מאַרטען!“

— און איך וועל אויך אַוועקטראָגן די ערינערונג וועגן אייך.

— „פאַר אַ מערינאָסן באַראַן...!“

— אָבער איר וועט נישט פאַרגעסן, איך וועל פאַרשוונדן ווערן, ווי אַ שאַטן.

— „דעם הער בעלאַ פון נאַטר-דאַם..“

— אַך, ניין, וואָנט, צי וועל איך פאַרנעמען עפעס אַן אַרט אין אייער געדאַנק, אין אייער לעבן?

— „פאַר דער בעסטער חזרים-ראַסע אַן אויסצייכענונג Exaequo: די הערן לעגעריסע אין קוליאַמבורן — ועכציק

פראַנק!

ראדאלף האט געדריקט איר האנט; ער האט געפילט,
אז זי איז הייס און זי צאפלט זיך. ווי א געפאנגענע טויב,
וואס רייסט זיך אויף דער פרייהייט; צי האט זי אבער גע-
וואלט זיך באפרייען, אדער זי האט בלויז געענטפערט אויף
דעם האנטרוק? אירע פינגער האבן זיך באוועגט; ער האט
אויסגערופן:

— אך, איך דאנק אייך! איר שטויסט מיך נישט אפ!
איר זייט א גוטע! איר פארשטייט, אז איך בין אייערער!
איך וויל גיין זען, איך וויל קוקן אויף אייך!

א ווינטל, וואס האט זיך אריינגעריסן אין צימער דורך
די פענסטער, האט א דריי געטאן דער טישטוך, און אונטן
אויפן פלאץ האבן די גרויסע פויערישע טשעפטשיקעס זיך אונ-
טערגעהויבן, פונקט ווי די פליגלען פון זומער-פליגעלעך, ווען
זיי באוועגן זיך.

— „פארן באנוצן קאלעאטש פון אייל-זוימען“, — האט דער
פארויצער געהאקט דאס זייניקע.
ער האט זיך געאיילט.

נייפלאמאנדישע מיסט — קולטור פון פלאקס — דרע-
נאזש — לאנגטערמיניקע ארענדעס — דינערשאפט.

ראדאלף האט מער נישט גערעדט. זיי האבן זיך אָנ-
געקוקט. עפעס אַ שטארקער באגער האט געמאכט ציטערן
זייערע אויסגעטריקנע ליפן; און שטיל, אן אַנשטרענגונג
האבן זיך זייערע פינגער צונויפגעפלאַכטן.

— „קאטערינען-ניקעס-עלזאבעט לערו, פון סאטעטא-לא
געיזער, פאר פופציק יאר דינסט אין דערזעלבער פערמע — א
זילבערנעם מעדאל פון פינפאונצוואנציק פראנק!“

— „ווי איז זי קאטערין לערו?“ האט דער ראטמאן גאָכ-
אמאל אויסגערופן.

זי האט זיך נישט געקענט צוקריגן צום טיש, און דער
ערלם האט געמהרמלט:

— גיי שוין, גיי!

— גיין.

— אויף לינקס.

- שרעק דיך נישט.
 — אך! סארא בהמה זי איז!
 — איז זי דא? — האָט טיוואַש אויסגערופן.
 — יאָ!... אָט איז זי!
 — זאָל זי צוגיין נענטער!

צו דער עסטראַדע האָט זיך דערנענט אַן אַלטע זקנה מיט א שרעקעוודיק פנים; עס האָט אויסגעזען, ווי זי וואָלט זיך צונויפגעקאָרטשעט אין אירע אָרעמע מלבושים. אויף די פיס האָט זי געטראָגן גרויסע הילצערנע קלומפעס און פון פאַרנט אַ גרויסן בלויען פאַרטוך. איר אויסגעדאַרט פנים, איינגעפאַסט אין אן אומבאַזוימטן טשעפּטשיק, איז געווען באַדעקט מיט קנייטשן, ווי אַ פאַרלעגענער עפל, און די אַרבל פון איר רויטן קאַפּ-טאַן זענען אראָפּגעפאַלן אויף אירע לאַנגע בייניקע הענט. דער שטויב פֿון שיער, דער לויג פון וועש און דאָס פעטס פון שעפּסן-וואָל האָבן איבערגעלאָזט אויף זיי אַזעלכע שפורן, שפּאַלטן און פּלעקן, אַז זיי האָבן אויסגעזען, ווי פאַרשמוצטע, הגם זיי זענען גוט געווען דורכגעשווינקט מיט ריין וואסער; פון לאַנגער אַרבעט זענען זיי פאַרבלויבן האַלב-אַפּן, פונקט ווי זיי וואָלטן הכנעהדיק עדות געזאגט אויף אומענדלעכע יסורים. עפעס אַ מין קלויסטער-שטרענגקייט איז געלעגן אויף איר פנים. קיין שום אומעט און קיין שום צאַרטקייט האָט נישט ווייכער געמאַכט איר אויסגעמאַטערטן אויסדרוק. פונם שטענדיקן פאַרקער מיט די קי האָט זי איבערגענומען זייער שטומע הכנעה. צום ערשטן מאָל איז זי אַריינגעפאַלן אין אַזאַ גרויסע קאָמפּאַניע; און אַן איבערגעשראָקענע פאַר די פּאַנען און פויקן און פאַר די הערן אין שוואַרצע פּראַקן און פאַר דעם ראַטמאַנס קרייץ, איז זי געבליבן שטיין אומבאַוועגלעך און נישט געוואוסט, צי זי זאָל גיין פאַרויס, צי זי זאָל גאָר מאַכן פליטה, נישט פאַר-שטייענדיק, פאַרוואָס דער המון שטופּט איר פאַרויס און די הערן לאַכן צו איר. אַזוי איז זי געשטאַנען פאַר די זאַטע בורזשויען דידאַזיקע שקלאַפּעריי פון אַ האַלבן דור.

— גייט צו נענטער, חשובע קאַטערין-ניקעס-עליזאַבעט-

לערו! — האָט דער ראַטמאן געזאָגט אין גענומען פונם פאָר-
זיצערס האַנט די ליסטע פון די אויסצייכענונגען.
ער האָט אַ קוק געטאָן דאָ אויפן שטיקל פאָפיר און
דאָ אויף דער זקנה און זיך אָנגערופן מיט אַ פאָטערלעכן
טאָן:

— גייט צו נענטער, נענטער!

— זענט איר דען טויב? — האָט טיוואַש אַ פרעג גע-
טאָן און אונטערגעשפרונגען אויפן פאָטעל.
ער האָט אָנגעהייבן צו שרייען איר אין אויער אַריין.
— פיראונפופציק יאָר דינסט! אַ זילבערנער מעדאַל!
פינפאונצוואַנציק פראַנק! דאָס איז פאַר אייך.

נאָכדעם, ווען זי האָט גענומען דעם מעדאַל, האָט זי
אים באַטראַכט. אַ שמייכל פון לייטזעליקייט האָט זיך צעגאָסן
איבער איר פנים, און מען האָט געהערט, ווי זי האָט גע-
מורמלט, אַזוועקגייענדיק:

— איך וועל עס אַוועקגעבן אונדזער גלח, ער זאָל אָפּ-
ליכטן מעסעס פאַר מיינעטוועגן.

— וואָס פאַר אַ פאַנאַטיזם! — האָט דער אַפטיקער
אויסגערופן און זיך אָנגעבויגט צום נאָטאַריוס.

די זיצונג האָט זיך געענדיקט. דער עולם איז זיך
פאַנאנדערגעגאַנגען; איצט, ווען אַלע דרשות זענען שוין
אַפּגעהאַלטן געוואָרן, איז יעדער איינער אַוועק אויף זיין אָרט.
אַלץ האָט זיך ווידער אָנגעהייבן אויפן אַלטן שטייגער: די
באַלעבאַטים האָבן זיך געבייזערט אויף זייערע דינער, די די-
נער האָבן געשלאָגן די הויז-חיות, — אַט די דאָזיקע גלייכגילטיקע
טריומפּפּאַטאָרן, וועלכע האָבן זיך אומגעקערט אין שטאַל מיט
גרינע קראַנצן צווישן די הערנער.

די נאַציאָנאַלע גוואַרדיע איז ביני = לפיני אַרויף
אויפן ערשטן שטאַק פון מאַגיסטראַט מיט בולקעלעך אויף
זייערע באַנגעטן, און דער פויקער האָט געטראָגן אַ גאַנצע
קאַרב מיט פלעשער. מאַדאַם באַוואַרי האָט גענומען ראַדאָלפּן
אונטערן אָרעם; ער האָט זי געפירט אַהיים; זיי האָבן זיך

צעוועגנט פאר דער טיר ; נאכדעם האָט ער זיך אַליין דורכ-
געשפּאַצירט איבער דער לאַנקע, וואַרטנדיק אויפן באַנקעט.

דער באַנקעט האָט זיך זייער לאַנג פּאַרצויגן. עס איז גע-
ווען זייער רוישיק. דער טיש איז געווען שלעכט סערווירט.
א געדיכטע ענגשאַפט האָט אַלעמען איינגעשלאָסן. מען האָט
זיך נישט געקענט באַוועגן מיט די עלנבויגנס, און די שמאַלע
ברעטער, וועלכע האָבן געדינט פאַר בענק, האָבן זיך געבראַכן
אונטער דער משא פון די געסט. מען האָט אָבער געזען
אויף וואָס די וועלט שטייט. יעדערער האָט זיך באַמיט אַריי-
צופאַקן אין זיך דעם חלק. א שווייס האָט פון אַלעמען גע-
גאַסן. אַך פונקט ווי אַ נעפֿל איבער אַ טייך אין האַרבסט-
באַגינגען, אזוי האָט אַ ווייסלעכער דאַמף אַרומגעשוועבט איבערן
טיש, צווישן די הענגענדיקע לאַמפּן. ראַדאָלף, אַנגעלענט מיטן
רוקן אויף דעם געצעלטן, האָט זיך אזוי פאַרזונקען אין רעיונות
וועגן עמען, אז ער האָט גאַרנישט געהערט, וואָס ס'טוט זיך
אַרום אים. הינטער אים, אויפן גראַז האָבן די דינער אַראָפּ-
געלייגט די שמוציקע טעלער ; די שכנים האָבן גערעדט צו
אים, אָבער ער האָט זיי נישט געענטפערט ; מען האָט אים
אַנגעגאַסן אַ גלאַז וויין, אָבער אין זיינע רעיונות, נישט גע-
קוקט אויף דעם אַרומיקן גערויש, איז געווען שטיל. ער האָט
געטראַכט פון אירע ווערטער און פונם פאַרב פון אירע ליפּן ;
איר פנים האָט זיך אָפּגעשפיגלט אין די בלעכענע העלמס, ווי
אין פאַרשויפטע שפיגלען. די פאַלדן פון איר קלייד האָבן
זיך אַראָפּגליאַזט לענגאויס דער וואַנט, און לאַנגע טעג, כּוּ,
ליבע האָבן זיך אַנטפלעקט פאַר אים אין דער פּערספעקטיווע
פון דער צוקונפּט.

אין אַזונט, ביים פייערווערק, האָט ער זי ווידער געזען ;
אָבער זי איז געווען מיט איר מאַן, מיט מאַדאם אַמע און
מיטן אַפטייקער, וועלכער האָט זיך שטאַרק באַאומרויקט פון
די ראַקעטן ; וויילעווייז פלעגט ער פאַרלאָזן די קאַמפּאַניע און
צוגיין צו בינען, מיט וועלכן ער האָט זיך שוואַרע עצה געווען.
די פייערווערק-רערלעך, וועלכע זענען צוגעשיקט גע-

וואָרן אויף סיטיאשעס נאָמען, האָט מען פון זיכערקייט
וועגן, פארשלאָסן אין קעלער; דער פּיכטער פּולווער האָט זיך
נישט געוואָלט אָנצינדן, און דאָס הויבט-רערל, וואָס האָט מיט
זיך געדאַרפט פּאַרשטעלן אַ דראַכט, וואָס בייסט זיך, דעם וויידל,
איז אינגאַנצן נישט געלונגען. פון צייט צו צייט פלעגט אויס-
שיסן עפעס אַ רוימיש ליכטל, דעמאָלט פלעגט זיך דערהייבן
אַ געשריי פון המון, אויסגעמישט מיט גוואלדן פון פרויען,
וועלכע מען האָט געקיצלט אינדערפינסטער. עמע האָט זיך
שווייגנדיק צוגעבויגן צו שאַרלס אַקסל, און מיט אַן אויפגע-
הויבענער גאַמבע באַטראַכט אויפן שוואַרצן הימל די פייער-
דיקע פעדעס פון די האַקעטן. ראַדאָלף האָט איר אָנגעקוקט
ביים ליכט פון די אָנגעצונדענע לעמפלעך.

ביסלעכחויז זענען זיי אויסגעלאָשן געוואָרן. שטערן האָבן
זיך אָנגעזונדן אין הימל, עטלעכע רעגן-טראַפּנס זענען אַראָפּ-
געפאַלן, זי האָט אַרויפגעוואָרפן אַ טיכל אויפן קאַפּ.
אין דעם מאָמענט איז די קאַרעטע מיטן ראַטמאַן אַרויס-
געפאַרן פון דעם אַכסניה-הויפל. דער קוטשער איז געווען שיכור
און האָט תיכף איינגעדערעמלט, צווישן די צוויי לאַמטערנעס פון דער
קאַרעטע האָט מען פונדערווייטנס געזען זיין מאַסיוון קערפער,
וואָס האָט זיך געוואַקלט פון רעכטס אויף לינקס, לויט
דער באַוועגונג פון די רעסאָרן.

— כלעבן, — האָט דער אַפטייקער געזאָגט, — מען
וואָלט געדאַרפט אָננעמען שטרענגע מיטלען קעגן שיכרות!
איך וואָלט געוואָלט, אַז יעדע וואך, זאָל מען ביי דער טיר
פון כאַריסטראַט אַרויסהענגען אַ רשימה מיט די נעמען פון
יענע לייט, וועלכע האָבן במשך פון דער וואך זיך גוט אָנגע-
שיכורט, איבעריקנס, וואָלט עס אויך געווען זייער וויכטיק פאַר
דער סטאַטיסטיק, מחמת מיר וואָלטן באַקומען ציפערן, וועלכע
זענען גייטיק פאַר געוויסע אינפאַרמאַציעס... אָבער אַנטשוילדיקט.
און ער איז ווידער צוגעלאָפן צום קאַפיטאַן
יענער איז געגאַנגען אַהיים. ער האָט געהאַט בדעה אַ
קוק צו טאָן אויף זיין טאַקאַר-מאַשין.

— אפשר וואָלט איר באַוויליקט צוצושיקן עמעצן פון אייערע לייט, — האָט אָמע געזאָגט, — אָדער אַליין צוגיין... — לאַזט מין צורו! — האָט דער שטייער-באַאַמטער גע-ענטפערט. — ס'איז דאָך גאַרנישט!

— באַרויקט אייך, — האָט דער אַפטייקער געזאָגט, צו-גייענדיק צו זיינע פריינט. — מסייע בינע האָט מיר פארויכערט, אז אַלע מיטלען זענען אָנגענומען געוואָרן. קיין פונקט וועט נישט אַראָפּפאלן. די פאַמפעס זענען פול מיט וואַסער. קומט שלאָפן.

ס'וואָלט שוין לאַנג צייט געווען! — האָט מאַדאָם אָמע געזאָגט און האָט בעת מעשה שטאַרק געגענעצט. — אונדזער יום-טוב איז דאָך אויסגעפאלן אין א שיינעם טאָג. ראָדאָלף האָט איבערגעחזרט אינדערשטיל, מיט א צאָרטן בליק:

— אַך! יאָ, זייער שיין!

מען האָט זיך צעזענגט און יעדער איז אַוועק זיין וועג-אין צוויי טעג אַרום האָט זיך אין „רוואַנער ליכט“ בא-היזן אַן אַרטיקל, געווידמעט דעם צוזאַמענפאַר. אָמע האָט אָנ-געשריבן דעמאָזיקן אַרטיקל באַלד אויף צומאַרגנס, ווען ער איז נאָך געווען שטאַרק באַגייסטערט.

„צו וואָס די פּאַנען, די בלומען, די קרענק? ווהיין האָט זיך געטראַגן דערדאָזיקער עולם, פונקט ווי די כוואַליעס פון אַ צעבושעוועטן ים אונטער די שטראָמען פון דער טראַפישער זון, וואָס פאַרשפרייט איר היץ אויף אונדזערע פעלדער?“

נאָכדעם האָט ער גערעדט וועגן דער לאַגע פון די פויערים. אמת טאַקע, די רעגירונג טוט אַ סך, אָבער דאָך נישט אַלץ! „מוט! — האָט ער צו דער רעגירונג געשריען. — טויזנטער רעפּאָרמען זענען נישטווענדיק, לאַמיר זיי פאַרווירקלעכן.“ ווייטער, דערמאַנענדיק דעם באַזוך פון ראַטמאַן, האָט ער אָבער נישט פאַרגעסן צו דערמאַנען „וועגן דער דרייטער האַלטונג פון אונ-דער מיליץ“, וועגן אונדזערע שיינע דאַרפס-מיידלעך“ און וועגן די פליכעוואַטע זקנים, וועלכע זענען געווען אויפן יום-טוב, —

דידאָזיקע פּאַטריאַרכן, די שיריים פון אונדזערע אומשטערבלעכע פּאַלאַנגעס, האָבן איצט דערפֿילט, ווי עס קלאַפֿן זייערע הערצער ביי דעם הילכן פון די פּויקן". וועגן זיך האָט ער געשריבן, אַז ער איז געווען זער ערשטער אויפן צעטל פון דער זשורי; און ער האָט אפילו דערמאנט אין אַ באַמערקונג, אַז דער אַפּ-טייקער אָמע האָט צוגעשיקט צו דער אַגראַר-געזעלשאַפֿט אַ באַריכט וועגן עפּל-וויין. ביים דערמאָנען די צעטיילונג פון די אויסצייכענונגען, האָט ער מיט זיסער מליצה געשילדערט די שמחה פון די יעניקע, וואָס האָבן באַקומען דידאָזיקע אויס-צייכענונגען. אַ טאַטע האָט געקושט אַ זון, אַ ברודער אַ ברודער, אַ מאַן — דאָס ווייב. נישט איינער האָט מיט גאוה באַוווּזן זיין באַשיידענעם מעדאַל, און קומענדיק צו זיך אַהיים, צו דער גוטער באַלעבאַסטע, וועט אים, בלי ספק, יעדער איינער אויפהענגען אויף דער ארעמער וואַנט פון זיין כאַטקע.

„זעקס אַזייגער אינאָוונט האָט מען געפּראָוועט אַ באַנקעט אויף די לאַנקעס פון הער לייעזשאַר, וועלכער האָט פּאַרייניקט די הויפט-אַנטיילנעמער פון דעמדאָזיקן יום-טוב. אַן אויסערגע-וויינלעכע האַרציקייט האָט דאָרט געהערשט. ס'זענען געהאַלטן געוואָרן פּאַרשידענע טאַסטן: מסיע לייעווען פאַרן מאַנאַרך; מסיע טיוואַש פאַרן געזונט פון פּרעפּעקט; מסיע דע-ראַזערע פאַר דער אַנטוויקלונג פון ערדאַרבעט; מסיע אָמע פאַר דער אינ-דוסטריע און פאַר דער שיינער קונסט — די צוויי שוועסטער פון איין מאַמען; מסיע לעפּלישע פאַר דער מיסט-אויסבעסערונג אינאָוונט האָבן שיינע ראַקעטן באַלויכטן די לופט. ס'איז געווען אַן אמתער קאַליידאַסקאַפּ, עפעס אַן אמתע אָפּערע-דעקאָראַציע, און אין דידאָזיקע מינוטן האָט אונדזער שטעטל זיך אוודאי גע-קענט שפירן, ווי עס וואַלט איבערגעטראָגן געוואָרן אין די פישופדיקע חלומות פון „טויזנט און איין נאַכט“.

„פּדאי צו באַמערקן, אַז קיין שום שלעכטער פּאַל האָט נישט געשטערט אונדזער פּאַמיליען-יום-טוב“.

צולעצט דאָט אָמע נאָך מוסיף געווען:
ס'האָט זיך געוואָרפן אין די אויגן דאָס פעלן פון די

גייסטלעכע. די גלחים פארשטייען מסתמא דעם פראגרעס אויף
א גאנץ אנדער אופן. זאל אייך וויל באקומען, ברידער
פאראלעל! *

IX

זעקס וואָכן זענען אוועקגעפלויגן. ראָדאָלף האָט זיך נישט
באוויזן — איינמאל, אינאָונט איז ער דאָך געקומען.
— מען דארף נישט לויפן צו איר. דאָס וואָלט געווען
א גרויסע נאָרישקייט.

אזוי האָט ער זיך געזאגט נאָכן צוזאמענפאָר.
סוף וואָך האָט ער זיך אוועקגעלאָזט אויף יאָגד. נאָכן יאָגד
האָט ער געטראַכט, אז ס'איז שוין צו שפעט. דאָך האָט ער צו
זיך געזאָגט:

— אויב זי האָט מיך פֿון ערשטן טאָג אָן ליב געקראָנן,
דארף זיך איצט, נאָך אזאָ לאַנגער צעשיידונג, פאַרשטאַרקן
איר ליבע צו מיר! מען דארף פאַרויכטיק אַרבעטן!
און ער האָט פאַרשטאַנען, אז זיין חשבון זיז אַריכטיקער,
זען ער איז אריין אין זאל און האָט דערזען, ווי עמע איז
בלאָס געוואָרן.

זי איז געווען אליין, עס איז צוגעפאלן דער אָונט. די
קליינע מושלינענע פאַרהאַנגען, אַראָפּגעלאָזט אויף די פענסטער
האַבן נאָך פאַרשטאַרקט די טונקלקייט, און דאָס גאָלד פון באַ-
ראַמעטער, אויף וועלכן ס'איז געפאלן דער לעצטער זון-שטראַל, האָט זיך
אַפּגעשלאָגן אין שפיגל צווישן די שפּאַלן פון קאַקטוס.
ראָדאָלף איז געשטאַנען: עמע האָט קוים געקענט ענטפּערן
אויף זיין ערשטער באַגריסונג.

— איך, בין געווען באַשעפטיקט. — האָט ער געזאָגט. —
 און איך בין אויך געווען קראַנק.
 — ערנסט? — האָט זי געפרעגט.
 — ניין, — האָט ראַדאָלף זיך אָנגערופן און זיך צוגע-
 זעצט לעבן איר אויף אַ טאַברעט. — ניין, נישט ערנסט! ...
 און איך האָב נישט געוואָלט קומען צו אייך.
 — פאַרוואָס?
 — איר שטויסט אייך נישט אָן?
 ער האָט איר אַ קוק געטאָן נאָכאַמאָל, אָבער אזוי טיף,
 אז זי האָט אַראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ, אַ פאַרשעמטע. ער האָט
 געזאָגט:

— עמע ...

— מסיע! — האָט זי געזאָגט און זיך עטוואָס אָפּגערוקט
 פון אים.

— אַך! איר זעט גאַנץ גוט, אז איך האָב שוין מער
 אַהער נישט געוואָלט קומען, — האָט ער זיך פּיינלעך אָנגע-
 רופן. — איר דערלויבט מיר נישט אָנצורופן דעם נאָמען,
 וואָס פילט אן מיין נשמה, וואָס רייסט זיך מיר טיילמאָל
 ארויס! מאַדאָם באַוואַרי! אַלע רופן דאָך אייך אזוי! ... דאָס
 איז דאָך אָבער נישט אייער נאָמען. דאָך איז דאָך אַ נאָמען
 פון אַן אנדערן!

ער האָט ווידעראמאָל געזאָגט:

— סון אַן אנדערן!

און האָט זיך פאַרדעקט דאָס פנים מיט די הענט
 — יא, איך טראַכט פסדר וועגן אייך! ... די ערינעראַג-
 גען וועגן אייך דערפירן מיך צו פאַרצווייפלונג! אַך! אַנשטאָל-
 דיקט! ... איך גיי אַוועק... אַדיע? ... איך גיי אַוועק ווייט...
 אזוי ווייט, אז איר וועט מער נישט הערן פון מיר! ... און
 דאָך... היינט... ווייט איך נישט, וואָסער כוח האָט מיך געבראַכט
 אַהער! אַך, ס'איז שווער זיך צו ראַנגלען מיטן הימל און
 ס'איז שווער בייצושטיין א שמיכל פון אַ מלאַך! און מען מוז

זיך לאָזן פאַרפירן דורך דעם, וואָס ס'איז שוין, וואָס פאַר-
נישופט, וואָס איז געטלעך!

דאָס ערשטע טאָל אין לעבן האָט עמע געהערט אַזעלכע
ווערטער; און איר שטאַלץ האָט זיך געשמאַלצן אונטערן פייער
פון די דאָזיקע ווערטער, זיך צעפאַרעט, ווי אין אַ הייסער וואַנע.
— אָבער אויב איך בין נישט געקומען, — האָט ער
ווייטער געזאָגט, — אויב איך האָב אייך נישט געקענט זען,
האָב איך מיך, לפחות, צוגעקוקט צו אַלץ, וואָס רינגלט
אייך אַרום. ביינאַכט, אַלע נאַכט האָב איך מיך אויפגעהייבן
און געקומען אַהער; איך האָב געקוקט אויף אייער שטוב,
אויף אייער דאך, וואָס איז געווען באַגאַסן מיט לבנה-ליכט,
אויף די ביימער פון גאַרטן, וואָס האָבן זיך געשאַקלט אונטער
אייער פענסטער און אויפן קליינעם לעמפעלע, וואָס זיין פֿלעמל
האָט אַדורכגעשניטן די שוויבן אין דער פינטטערער נאַכט אַריין...
אך, און איר האָט נישט געוויסט, אַז דאָ אזוי נאַנט
און אזוי ווייט פון אייך שטייט אן אומגליקלעכער מענטש.

זי האָט זיך אָנגעבויגן צו אים מיט אַ געוויין.

— אך! איר זייט זייער גוט! — האָט זי געזאָגט.

— ניין, איך האָב אייך ליב, און דאָס איז אַלץ! איר
זאָלט נאָר נישט צווייפֿלען דערין! זאָגט מיר איין וואָרט, בלויו
איין וואָרט!

און ראַדאָלף האָט זיך אומבאַוועגלעך אַראָפגעגליטשט
פון טאַבורעט אויף דער ערד; אָבער אין קיך האָט זיך דער-
הערט אַ גערויש פון קלומפעס, און ער האָט באַמערקט, אַז די
טיר פון זאָל איז נישט צוגעמאַכט.

— ווי גוט איר וואָלט געווען, — האָט ער געזאָגט
און זיך אויפגעהייבן, — ווען איר וואָלט פאַרווירקלעכט איינעם
פון מיינע חלומות.

ער האָט געוואָלט באַקוקן איר הויז; ער האָט זיך
געוואָלט מיט אַלץ באַקענען; מאַדאָם באַוואַרי האָט דערין
קיין שום בייז נישט געווען; זיי האָבן זיך ביידע אויפגעהייבן.
מיטאַמאַל איז אָבער שאַרף אַריין.

וואָס מאַכט איר, דאָקטאָר, — האָט ראָדאָלף געזאָגט.
שארלען האָט געשמייכלט דערדאָזיקער טיטל, און ער
האָט זיך צעגאַסן אין העפלעכקייטן, וואָס האָבן באַלד באַ-
רויקט ראָדאָלפּן.

— מאַדאָם באַוואַרי האָט גערעדט וועגן איר געזונט...
שארל האָט אים איבערגעריסן: ער איז שטאַרק באַ-
אומרויקט וועגן איר געזונט. איר שווער אָפּאַטעמען לאָזט
זיך ווידער הערן. דעמאָלט האָט ראָדאָלף אַ פּרעג געטאָן, צי
וואָלט זי נישט באַדאַרפט זיך אַ ביסל דורכרייטן.
זיכער! אויסגעצייכנט! .. אַ פּיינער געדאַנק! דו
דאַרפסט עס אומבאַדינגט.

זי האָט אָבער געזאָגט, אז זי האָט נישט קיין פּערד,
און ראָדאָלף האָט איר פאַרגעלייגט זיינס; זי האָט זיך
אָפּגעזאָגט; פּדי צו באַרעכטיקן זיין וויזיט, האָט ער אויס-
געטראַכט, אז זיין קוטשער, טאַקע דערזעלבער פּויער, וואָס
האָט זיך געלאָזט בלוט, באַקלאָגט זיך נאָך אלץ אויף קאָפּ-
ווייטיק.

— נו, איך וועל קומען צו אייך, — האָט באַוואַרי גע-
זאָגט.

— ניין, ניין, ער וועט שוין אליין קומען אַהער, אָדער
מיר וועלן קומען צוזאַמען. פאַר אייך וועט עס זיין באַ-
קוועמער.

— אַך, זייער גוט. איך דאַנק אייך.
פאַרבליבן אליין מיט דעם ווייב, האָט ער זי געפרעגט:
— פאַרוואָס נעמסטו נישט אָן מסיע בולאַנזשעס פאַר-
שלאַג, וואָס איז אזוי סימפּאַטיש?

זי האָט געמאַכט אַן אומצופרידענע מינע. זי האָט
אויסגעזוכט טויזנטער תּירוצים און צולעצט האָט זי דערקלערט,
אַז ס'וועט אויסזען זייער קאַמיש.

— אַך! איך לאָך מיך אויס דערפון! — האָט שאַרל אויס-
גערופן און זיך אַ דריי געטאָן אויפן אָפּצאַס. — דאָס גע-
זונט איז אויפן ערשטן פּלאַן דו ביזט נישט גערעכט.

— און ווי אזוי ווילסטו איך זאָל רייטן, אז איך האָב
נישט קיין אַמאָזאָנקע ?

— דאַרף מען באַשטעלן ! — האָט ער געענטפערט.

די אַמאָזאָנקע האָט שוין געפועלט ביי איר.

ווען דער קאָסטיום איז פאַרטיק געוואָרן, האָט שאַרף
אַנגעשריבן צום מסייע בולאַנזשע, אז זיין ווייב וואָלט זיך געוואָלט
אַדורכרייטן און אז ער האָפט אויף זיין העפּלעכקייט.

צומאָרגנס, מיטאַגצייט, איז ראַדאָלף צוגעפאָרן מיט צוויי
רייט-פערד צו שאַרלס הויז. איינס פון זיי האָט געטראָגן
רויטע פאַמפאָנעס אויף די אויערן און אַ דאַמען-זאָטל פון
זאַמש.

ראַדאָלף האָט געטראָגן גרויסע ווייכע שטייורל, און בעת
מעשה איז אים איינגעפאַלן, אז זי האָט מסתמא קיינמאָל אין
איר לעבן נישט געזען אַזעלכע שטייורל. און באמת, עמע
איז געווען אַנטזיקט פון זיין פיגור, ווען ער האָט זיך באַזיין
אויפן שוועל פון פאָדער-צימער אין אַ לאַנגן סאַמעטענעם
פראַק מיט ווייסע טריקאָטענע הויזן. זי איז געווען גרייט
און האָט בלוין געוואַרט אויף אים.

זשיסטען איז אַרויסגעלאָפן פון אַפטיק, כדי צו כאַפן
אַ קוק אויף איר; אָמע, ווידער, האָט זיך שטאַרק באַאומ-
רויקט. ער האָט איינגעטענהט מיט ראַדאָלפן:

— איך בעט אייך, פעלט עפעס אסך, חלילה, ס'זאָל
געשען אַן אומגליק! גיט שטאַרק אַכטונג! אַייערע פערד
זענען אפשר צו היציק.

זי האָט דערהערט אַ גערויש איבערן קאָפּ; דאָס האָט
פעליסיטע געפויקט אין די שוויבן, צו ווילן דער קליינער
בערטען. דאָס קינד האָט פונדערווייטנס געשיקט לופט-קושן;
איר מוטער האָט געענטפערט מיטן הענטל פונם בייטשל.

אַפריי לעכן שפּאַציר! — האָט אָמע געשריען. — אַבער
געדענקט, פאַרויכטיק!

און ער האָט געפאַכעט מיט אַ צייטונג, זיך צוקוקנדיק,
ווי זיי דערווייטערן זיך.

דערפילט ווייכע ערד, האָט זיך עמעס פּערד אוועקגעלאָזט אין אַ גאַלפּ. ראַדאָלף האָט גאַלאַפּירט לעבן איר. פון צייט צו צייט האָבן זיי זיך אַדורכגעוואָרפן מיט אַ פּאַר ווערטער. דעם קאַפּ עטוואָס אָנגעבויגן, די האַנט אויפגעהייבן אינדער-הויך, האָט זי אונטערגעטאַנצט אויפן זאַטל, אין טאַקט מיט דער באַוועגונג פון פּערד.

צוּפּונס פון באַרג האָט ראַדאָלף פריי געלאָזט דעם צווייטן און ביידע פּערד זענען אוועקגעשפּרונגען; אינדער-הויך, אויפן באַרג, האָבן זיי זיך פּלוצלונג אָפּגעשטעלט, און איר לאַנגער בלויער שלייער האָט זיך אַראָפּגעלאָזט.

ס'איז געווען אין די ערשטע טעג פון אקטאָבער. א נעפל איז געהאַנגען אויף די פּעלדער, אַלמאַרע האָט זיך אויפ-געהייבן אויפן האַריזאָנט, צווישן די קאַנטורן פון די בערג; זי האָט זיך געריסן, צעצויגן און נאַכרעם אינגאַנצן פאַרשווינדן. אַמאָל האָט זיך צווישן די וואַלקנס פאַרגנבעט אַ ווין-שטראַל און האָט באַלויכטן די דעכער פון יאַנווייל, די גערטנער פּאַזע טייך, די הויפן, די מויערן און דעם גלאַקן-טורעם. עמע האָט פאַר-זשמורעט אָן אויג: זי האָט געוואַלט אויסגעפינען איר הויז. און קיינמאָל האָט איר אט דאָס אַרעמע שטעטל, וווּ זי האָט געוואוינט, נישט אויסגעוויזן אַזוי נישטיק, ווי איצט. פון די הויכקייטן, וווּ זיי זענען געשטאַנען, האָט דער גאַנצער טאָל אויסגעזען, ווי אַן אומגעווענערע בלאַסע אויערע, וועלכע האָט זיך גערויכערט אינ-דערלופטן. ערטערווייז האָבן זיך מאַסיווע ביימער אויסגעשיילט, ווי שוואַרצע פּעלן; און די הויכע טאַפּאַלן-שורות, וועלכע האָבן אַרויסגעשטעקט פון נעפל, זענען געווען ענלעך צו אַ לאַנגן ברעג.

ביים רוקן פון באַרג, אויפן גראָז, צווישן די סאַסנעס, האָט אַ טונקל ליכט אָנגעפילט די וואַרעמע לופט. די רויטלעכע ערד, ענלעך צו טאַפּאַק-שטויב, האָט פאַרשטיקט דעם גערויש פון די טריט; די פּערד זענען געגאַנגען טריט ביי טריט און מיט די שפיצן פּאַדקאוועס אַוועקגעשליידערט די אַראָפּגעפאלענע שישקעס. ראַדאָלף מיט עמען זענען אַרויסגעפאַרן אויפן ברעג פון

וואָלד. עפטער פלעגט זי זיך אויסדרייען, פרי אויסצומיידן זיין בליק, און דעמאָלט האָט זי בלוז געזען גלייכע רייען סאָסנע-שטאַמען, וואָס האָבן איר געפינטלט אין די אויגן. די פערד האָבן געסאַפּעט. דאָס לעדער פון זיי זאָטלעך האָט געסקריפּעט. ווען זיי זענען אַריינגעפאַרן אין וואָלד, האָט זיך באוויזן די זון.

— גאָט שיצט אונדז! — האָט ראָדאָלף געזאָגט.

— איר מיינט אזוי? — האָט זי אַ פּרעג געטאָן.

— פארויס, פארויס! — האָט ער געענטפערט און אַ קלאַפּ

געטאָן מיט דער צונג.

די פערד זענען אַוועקגעשפרונגען.

לאַנגע מאַהאָלדער-ביימלעך, וואָס האָבן זיך געצויגן מיטן וואָלד-שטעגלע, האָבן עפטער פאַרכאַפּט דעם ברעג פון עמעס קלייד. ראָדאָלף האָט אין רעכטן גאַלאַפּ זיך אָנגעבויען און באַזייטיקט די דאָזיקע צמחים. טיילמאָל האָט ער זיך אזוי אָנגעבויען, אז ער האָט צוגעדריקט זיין קני צו איר פוס. דער הימל איז געווען בלוז. די פלעטער האָבן זיך נישט באַוועגט. גאַנצע שטחים זענען געווען באַדעקט מיט בליענדיקן ווילד-קרויט; עס האָבן זיך געצויגן וויועס, באַזייט מיט מאַי-בלימלעך, קליינע וועלדלעך מיט די פאַרבן: גרוי, ברוין-גרוי אָדער גאַלדיק, לויט די מינים פון די ביימער. גאַנץ אָפּט האָט זיך צווישן די קוסטעס געלאָזט הערן אַ קלאַפּן פון פליגלעך, אָדער אַ הייזעריקע ווייכע קראַקעריי פון קראַען, וועלכע זענען אַרויפגעפליגן אויף די דעמבעס.

ראָדאָלף און עמע זענען אַראָפּ פון די פערד. ראָדאָלף

האָט זיי צוגעבוונדן צו אַ בוים. זי איז אַוועק פאַרויס אויפן מאַך, צווישן די וואָלד-שטעגלעך.

אַבער איר לאַנג קלייד האָט איר געשטערט, נישט גע-

קוקט דערויף, וואָס זי האָט עס אונטערגעהאַלטן מיט דער האַנט, און, גייענדיק הינטער איר, האָט ראָדאָלף געזען צווישן דעם שוואַרצן קלייד און דעם שוואַרצן פאַנטאַפּל די צאַרטע

וויסקייט פון זאָק, וואָס ס'האָט אין זיינע אויגן אויסגעזען, ווי
א טייל פון איר נאָקעטקייט.

זי האָט זיך אָפגעשטעלט.

— איך בין מיד, — האָט זי געזאָגט.

— מער פעלט אייך נישט! — האָט ער געזאָגט. — זענט

נאָר עטוואָס מוטיקער!

געמאכט נאָך אַ הונדערט טריט, האָט זי זיך ווידער אָפּ-

געשטעלט, און דורך איר בלאַען שלייער, וועלכער האָט זיך

אַראַפגעלאזט פון איר מענערהוט ביז די לענדן, האָט מען

געזען איר פנים, ווי אַרומגעהילט מיט אַ דורכזיכטיקער בלוין-

קייט.

— וויהין גייען מיר?

ער האָט נישט געענטפערט. זי האט שווער אפגעאַטעמט.

ראדאלף האט זיך אַרומגעקוקט און בעת מעשה געביסן זיך

די וואנסן.

זיי זענען צוגעקומען צו אַ פלאַץ, וווּ ס'זענען געלעגן

אנגעהאַקטע ביימער. זיך אנידערגעזעצט אויף אַ שטאַם פון אַן

אפגעהאַקטן בוים, האט ראדאלף אָנגעהייבן רעדן פון זיין ליי-

בע צו איר.

תחילת האט ער זי נישט איבערגעשראקן מיט די דאזיקע

ווערטער. ער איז געווען רויק, ערנסט, פאַרזאָרגט.

עמע האָט אים אויסגעהערט מיט אַן אַראַפגעלאָזטן קאַפּ.

אזעקשאַרנדיקמיטן שפיץ פון איר שיכל די שטיקלעך צווייגן אויף

דער ערד.

צולעצט האָט ער געזאָגט:

— האָבן זיך דען אונדזערע מזלות איצט נישט צונויפ-

געגאַסן?

— אָן, ניין! — האָט זי געענטפערט. — איר וויסט

גאַנץ גוט, ס'איז אוממעגלעך.

זי האָט זיך אויפגעהייבן און געמאַכט אַ באַוועגונג אַזעק-

צוגיין. ער האָט זי אָבער אָנגעכאַפט פאַר דער האַנט. זי האָט

זיך אָפגעשטעלט. נאָכדעם זיך צוגעקוקט צו אים עטלעכע
דגעס מיט אַ פאַרליבטן, פייכטן בליק, האָט זי געזאָגט:

— אַך! לאָמיר מער דערפון נישט רעדן... וווּ זענען די
פערד? מיר וועלן זיך אומקערן.

ראַדאָלף האָט געמאַכט אַ בייזע מינע. זי האָט ווידער-
אַמאָל געפרעגט:

— וווּ זענען די פערד? וווּ זענען די פּוּרד?

עפעס אַ מאַדנער שטייכל האָט זיך באַוווּן אויף זיין
פנים. ער האָט זי אָנגעקוקט מיט שטייענדיקע אויגן, פאַר-
דריקט די ציין און זיך צוגערוקט צו איר מיט צעשפרייטע
הענט. זי האָט זיך אָפגערוקט און געציטערט אויפן גאַנצן
לייב. זי האָט געשטאַמלט:

— אַך, איך שרעק מיך פאַר אייך! איר פאַרשאפט מיר
ליידן! לאָמיר פאַרן!

— נו, אויב איר ווילט, — האָט ער געענטפערט אין
זיך געענדערט אין פנים.

איצט איז ער געווען אָנשטענדיק, העפלעך, געלאַסן.
זי האָט זיך אַנגעלענט אָן זיין אַרעם. זיי זענען געגאַנגען צוריק;
ער האָט גערעדט:

— וואָס איז מיט אייך? פאַרוואָס? איך קען עס נישט
פאַרשטיין. איר האָט מסתם אַ טעות? אין מיינ נשמה זייט איר
פונקט ווי אַ מאַדאַנע אויף אַ פיעדעסטאַל, און דערדאָזיקער
פיעדעסטאַל שטייט אויף אַ געוואַלדיקער אומבאַפֿלעקטער הויכ-
קייט. אָבער איך קען אָן אייך נישט לעבן! איך דאַרף האָבן
איערע אויגן, אייער שטימע, אייער וואָרט. זייט מיר אַ פריינט,
אַ שוועסטער, אַ מלאַך!

און אויסציענדיק די האַנט, האָט ער זי אַרויסגעכאַפט פאַר
דער טאַליע. זי האָט זיך געפרוּווט באַפרייען, אָבער מיט אַ
שוואַכער באַוועגונג; און ביידע זענען געגאַנגען, ער — מיט
דער האַנט ביי איר טאַליע.

און פֿלוצלונג האָבן זיי דערהערט, ווי די פערד צופן
דאָס גראָס.

— אך, נאָך אַ ביסל, — האָט ראָדאָלף געזאָגט. — צו וואָס
זווי שניצל? — פאַרבלייבט!

ער האָט זי אַוועקגעצויגן ווייטער צו אַ קליינישקער
טאָדעווקע, וווּ די וואַסער-צמחים האָבן אַרויסגעגרינט פון וואַסער.
אַפגעבליטע וואַסער-ליילעס זענען געהאַנגען אויף זייערע שטייב-
בלעך, זשאַבעס, וואָס האָבן זיך איבערגעשראַקן פארן גערויש
פון זייערע טריט, האָבן הענדום-פענדום אַריינגעטאַנצט אין
וואַסער אריין.

— איך טו נישט גוט! איך טו נישט גוט! — האָט זי
געזאָגט. — ס'איז זייער נאַריש פון מיין זייט, וואָס איך פאַלג אייך.
— פאַרוואָס? ... עמע! עמע!

אַך! ראָדאָלף! ... — האָט זי שטיל געענטפערט און זיך
אַנגעלענט אויף זיין אַקסל.

די טוך פון איר קלייד האָט זיך עטוואָס געריבן אָן דעם
סאַמעט פון זיין פראַק. זי האָט פאַרוואָרפן אַהינטער איר ווייסן
האַלדו, וואָס האָט קאַנווולסיוו אויפגעציטערט. זי האָט פאַרלוירן
דאָס באַוויסטזיין; אַ פאַרוויינטע, אַ ציטריקע, מיט די הענט
פאַרשטעלט דאָס געזיכט, האָט זי זיך אים אַפגעגעבן.

די אַוונט-שאַטנס האָבן זיך אַראָפגעליאַזט; די קרומע
שטראַלן פון דער זון, וואָס האָבן זיך אַדורכגעריסן דורך די
צווייגן, האָבן איר געשטאַכן אין די אויגן, דאָ און דאָרט
אויף די בלעטער און אויף דער ערד, האָבן אַרומגעטאַנצט ליכט-
פלעקן, פונקט ווי קאָליברי-פלייגעלעך וואַלטן, פליענדיק, צעשאַטן
זייערע פּעדערן. עס איז געווען טויט-שטיל אַרום. עפעס אַ
מין מתיקות האָט אַרויסגעטריפט פון די ביימער; זי האָט גע-
פילט, ווי עס קלאַפט איר דאָס האַרץ און ווי דאָס בלוט צע-
גיסט זיך אין אירע אברים, ווי אַ טייך פון מילך. מיטאַמאָל
האַט זי דאָרט, הינטערן וואַלד, אויף די ווייטע בערג, דערהערט
עפּס אַן אומבאַשטימטן, צעצויגענעם אויסגעשריי. זי האָט זיך
שטיל צוגעהאַרט, און דאָס אויסגעשריי האָט זיך צונויפגעאַסן
מיט די לעצטע וויבדאַציעס פון אירע אייפגערודערטע נערותן.

ראַדאָלף, מיט אַ ציגאר צווישן די ציין, האָט צורעכט געמאכט דאָס צעריסענע צימל.

זיי האָבן זיך אומגעקערט קיין יאָנוויל מיט דעמועלפֿבן וועג. זיי זענען געפֿאַרן איבער דיזעלבע בלאָטיקע שפורן פֿון זייערע פֿערד, זייט ביי זייט, און אָנגעטראָפֿן אויף דיזעלבע קוסטעס און שטיינער. קיין זאָך האָט זיך ארום זיי נישט געענדערט; מיט איר האָט אבער פֿאַסירט עפעס אזוינס, וואָס איז געווען מער פֿון דעם, ווי ווען די בערג וואָלטן זיך אי-בערגערוקט פֿון זייערע ערטער. ראַדאָלף האָט זיך פֿון צייט צו צייט איינגעבויגן און געקושט איר האַנט.

זי איז געווען רייצנדיק-שיין אויפֿן פֿערד! — הויך, שלאַנק, די קני צוגעבויגן צו דער גריווע און עטוואָס פֿאַר-רויטלט פֿון דער פֿרישער אָוונטלופֿט.

גאַלאַפֿירנדיק, איז זי אַריינגעפֿאַרן קיין יאָנוויל.

דער שטעטלשער עולם האט אַרויסגעקוקט דורך די פֿענסטער.

ביים מיטאָג האָט שאַרל איינגעפֿונען, אַז זי זעט אויס אויסגעצייכנט. אבער ווען ער האָט זי אויסגעפֿרעגט וועגן שפּאַציר, האָט זי זיך געמאַכט נישט הערנדיק. און זי איז געזעסן אומבאוועגלעך ביי איר טעלער צווישן צוויי ברע-נענדיקע פֿיכט.

— עמע! — האָט ער א זאג געטאן.

— וואס?

— אט, בין איך היינט בייטאג געווען ביי מסיע אַלעק-סאנדער. ער האָט אן אַלטע קליאטשע, גאַרנישט קיין שלעכטע, אבער אַ ביסל שוואַך אויף די פֿיס; מען קען זי קויפֿן פֿאַר אַ הונדערט טאָלער...

ער האט מוסיף געווען:

— איך האב מיר געוואַכט, אַז דיר וועט עס מסתמא זיין אנגענעם און האב זי געקויפֿט... יא, געקויפֿט... צי האב איך גוט געטאן? זאג מיר.

זי האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ אויף יא; שפעטער,
אין אַ פּערטל שעה ארום, האָט זי אַ פּרעג געטאָן:

— דו גייסט אוועק אינאָונט?

— יאָ, פּאַרוואָס פּרעגסטו?

— אַך! גאָרנישט, גאָרנישט, מיין פּריינט.

און באַלד, ווי זי איז נאָר באַפּרייט געוואָרן פּון שאַרלען,
האָט זי זיך פּאַרשלאָסן ביי זיך איך צימער.

צווערשט האָט זי זיך געפּילט ווי צעמישט; זי האָט געזען
ביימער, וועגן, גראַבנס, ראַדאָלפּן; זי האָט נאָך געפּילט זיין
האַרדון און דריקן זי צו זיך, בעת די פּלעטער ארום האָבן גע-
ציטערט און די ראָרן האָבן געפּייפט.

אַבער אז זי האָט אַ קוק געטאָן אין שפּיגל, איז זי גע-
בליבן שטיין אַ פּאַרגאָפּטע. זי האָט נאָך קיינמאָל נישט געהאַט
אזעלכע גרויסע אויגן, אזעלכע שוואַרצע און טיפע עפעס אַ
זיסע צאַרטקייט האָט זיך צעשפּרייט איבער איר גאַנצן
וועזן און האָט זי פּאַרענדערט.

זי האָט זיך אַלץ געזאָגט: „איך האָב אַ געליבטן! א גע-
ליבטן!“ און זיך פּסדר געקוויקט מיט דעמדאָזיקן געדאַנק, פּונקט
ווי זי וואָלט נאָכאַמאָל רייף געוואָרן. סוף פּל סוף וועט זי פּאַרט
געניסן פּון דידאָזיקע ליבע-תּענוגים, דעמדאָזיקן גליק-פיבער,
אין וועלכן זי האָט זיך שוין לאַנג מיאש געווען. פּאַר איר
איז אַנטפּלעקט געוואָרן אַ פּאַרפּישופּטע וועלט, וואָס איז אייב-
געהילט אין תּאוות, שיכרות, עקסטאַז; אַ צאַרט-בלויער תּהום האָט
איר אַרומגערינגלט; דער טורעם פּון אירע געפּילן האָט אַריינ-
געשיינט אין אירע רעיונות, און דאָס געוויינלעכע לעבן האָט
איר איצט אויסגעוויזן אזוי ווייט, ערגעץ דאָרט, אינדערנידער,
אינדערפּינסטער, ביים פּונדאַמענט פּון דעמדאָזיקן טורעם.

זי האָט זיך דערמאָנט אין די העלדינס פּון יענע ביכער,
וואָס זי האָט געלייענט, און דער לירישער לעגיאָן פּון די אַלע
זינדיקע ווייבער האָט זיך צעוונגען אין איר זכרון מיט די
שטימען פּון שוועסטער, וואָס האָבן איר ממש פּאַרפּישופּט. זי
האָט זיך געשפּירט, ווי אַ לעבעדיקער טייל פּון דידאָזיקע וויזעס,

און האָט איצט פאַרווירקלעכט דעם לאַנגן חלום פון איר יוגנט, מחמת זי האָט זיך תמיד באַטראַכט פאַר אַ טיפּ פון אַ געליבטע, אַ טיפּ, וואָס האָט אַלעמאָל דערוועקט אין איר גרויס קנאה. חוצדעם, האָט עמע געפילט די באַפרידיקונג פון עפעס אַ נקמה. האָט זי דען ווייניק געליטן? איצט טרוימפירט זי, און די ליבע, וועלכע איז אזוי לאַנג געווען איינגעצוימט, האָט איצט אַ שפאַר געטאָן, ווי אַ פריידיקער שטראם, און זי האָט זיך גע-קוויקט מיט איר ליבע אָן שום געוויסן-אַנגסט, און אויפּרעגונג, אָן בושה.

צומאָרגנס האָט זי איבערגעלעבט נייע פרייד. זיי האָבן זיך איינאַנדער צוגעשווירן. זי האָט אים דערציילט פון אירע אַנגסטן. ראָדאָף האָט איר אָבער איבערגעשלאָגן מיט קושן; און זי, קקנדיק אויף אים מיט האַלב-פאַרמאַכטע אויגן, האָט אים גע-בעטן, ער זאָל זי רופן מיט איר נאָמען און זאָל איר כסדר זאָגן, אַז ער האָט זי ליב. ס'איז געווען אין וואַלד, פונקט ווי מיט אַ טאָג פריער, אין אַ כאַטקע פון אַ האַלצהעקער. די ווענט זענען געווען פון שטרוי אין דער דאָך האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אזוי נידעריק, אַז מען האָט געמוזט זיצן מיט אַראָפּגעבויגענע קעפּ. זיי זענען געזעסן זייט ביי זייט אויף אַ געלעגער פון אויסגע-טריקנטע בלעטער.

פון דעמאָלט אָן האָבן זיי זיך אַלע אָונט פינקטלעך אי-בערגעשריבן. עמע פלעגט אוועקטראָגן אירע בריוועלעך אין עק גאַרטן, לעבן טיך, און זיי אַריינלייגן אין אַ שפּאַלט פון דער טעראַסע. ראָדאָף, ווידער, פלעגט פינקטלעך קומען זיי אָפּנעמען און בעת מעשה אַריינלייגן זיינס אַ בריוועלע, וואָס פלעגט אָבער תמיד זיין צו ווייניק פאַר איר.

איינמאָל, באַגינען, ווען שאַרל איז אַוועקגעפאַרן צו אַ חולה, איז איר פלוצלונג איינגעפאַלן, אַז זי מוז זען ראָדאָלפּן. מען האָט איינגטלעך געקענט אַוועקלויפן קיין לאַ-הושעט, דאָרט פאַרבלייבן אַ וואַסער גיטע שעה און אומקערן זיך צוריק אין יאַנחיל, ווען אַלע שלאָפּן נאָך. דערדאָזיקער געדאַנק האָט זיך אין איר

שטאַרק צעשפּירט זי איז ארויסגעלאָפּן אויף דער לאַנקע, געלאָפּן און געלאָפּן און זיך נישט אַרומגעקוקט. ס'האַט אָנגעהייבן שאַרען אויך טאָג פּונדערווייטנס האָט עמע דערקענט דאָס הויז פֿון איר געליבטן; אינאָם בלאַסן ליכט האָט זיך אויסגעשיילט דער פּלוגער פֿון הויז, ווי אַ שוואַרצער פּלעק.

הינטערן הויף פֿון דער פּערמע איז געשטאַנען עפעס אַ בנין, אין וועלכן ס'האַט זיך אַוואַרי געפונען זיין ווינונג. זי איז ברייט אַרויף אויף דער שוועל פֿון דעמדאָזיקן בנין, פּונקט ווי די ווענט וואָלטן זיך פּאַנאַנדערגערוקט פאַר איר. גרויסע, צלייכע שטיגן האָבן געפירט צו אַ קאַרידאָר. עמע האָט אַ דריי געטאָן דאָס הענטל פֿון אַ טיר, און האָט טיף אין צימער מיט-אַמאָל דערזען אַ שלאָפּנדיקן מאַנסביל. ס'איז געווען ראָדאָלף. זי האָט אומגען אויסגעשריען.

— דאָס ביזטו, דאָס ביזטו! — האָט ער אַלץ געחזרט. — זי אַזוי איז עס דיר אַיינגעפעלן צו קומען? ... אַך! דײַן קלייד איז פאַרנעצט!

— איך האָב דיך ליב! — האָט זי געזאָגט און מיט די הענט אַרומגעכאַפט זיין האַלדז.

נאָכדעם, ווי ס'האַט איר אַיינמאָל געלאָנגען, האט זי שוין פּסדר, באַגינען, נאָך שאַרלס אַוועקפאַר זיך באַלד אָנגעטאָן, שנעל אויף די שפיץ פּינגער אַראָפּגעלאָפּן פֿון גאַנעק, וואָס האָט געפירט צום טייך.

אַבער ווען דאָס בריקל, וואָס מען האָט אַוועקגעלייגט פאַר די קי, איז אַראָפּגענומען געוואָרן, האָט מען געמוזט גיין לענגאויס די ווענט, וואָס האבן זיך געצויגן פּאָזע טייך. דער ברעג איז געווען אַ גליטשיקער. פּדי זי זאל נישט אומ-פּאַלן, האט זי זיך געמוזט אָנכאַפּן מיט דער האַנט פאַר די פאַר וויא-לעטע לעווקאַען. נאכדעם איז זי געלאָפּן איבער צעאַקערטע פעל-דער, וווּ זי פּלעגט אַיינזינקען און זיך אויסשמירן מיט בלאָטע די דינע שיכעלעך. דאָס זיידענע טיכל, וואָס זי האט געטראָגן אויפן קאַפּ, האט געפלאַטערט פֿון ווינט. זי האט זיך גע-

שראָקן פאַר די אָקסן און האָט זיך געלאָזט נאך שטאַרקער
לויפן; און אלעמאָל פלעגט זי קומען א פאַרשאַפּטע, מיט
רויטע בעקלעך, אינגאַנצן אַנגעזאַפּט מיטן פרישן ריח פון היי,
פון גרינס און פון לופט. אין דערדאָזיקער שעה האָט נאָך
ראָדאָלף געשאַפּן. ס'איז געווען ענלעך דערויף, ווי א פרי-
לינג-פרימאָרגן וואָלט זיך אַריינגעריסן אין זיין צימער.

דורך די געלע פאַרהאַנגען פון זיין פענסטער האָט זיך
דורכגעשלאָגן אַ ווייך העל לייכט. פינטלענדיק מיט די אויגן,
האָט עמע זיך גערוקט פאַרויס, ווי א בלינדע און די טראַפּנס
טוי, וואָס האָבן געשפילט אין אירע האָר, האָבן אויסגעזען, ווי
אַן אַרעמאָל אַרום איר פנים. א לאַכנדיקער, האָט זי ראָדאָלף
צוגעצויגן צו זיך און צוגעדריקט צום האַרצן.

נאַכדעם פלעגט זי באַטראַכטן זיין צימער, אויפּעפענען
די שופּלאָדן, צוקאַמען זיך מיט זיין קאַם, אַריינקוקן אין זיין
ראַזיר-שפיגל. טיילמאָל פלעגט זי אפילו אַרייננעמען אין מויל
די גרויסע לייולקע זיינע, וועלכע איז געלעגן אויפן נאַכט-
טיש, צווישן ציטרינען און שטיקלעך צוקער, לעבן א קאַ-
ראַפקע וואַסער.

אַ גוטע פערטל שעה פלעגט דויערן דאָס געזעגענען זיך. עמע
פלעגט וויינען; זי וואָלט קיינמאָל נישט געוואָלט פאַרלאָזן
ראָדאָלפּן. עפעס אַ פּוראדיקער פּוח, וואָס לאָזט זיך נישט גובר
זיין, האָט איר געשטויסן צו אים; און איינמאָל, ביי אַזאַ אומ-
געריכטן חזיון, האָט ער אַנגעברוגזט דאָס פנים, ווי אַן אומ-
צעפרידענער.

— וואָס איז מיט דיר? — האָט זי געפרעגט. — די
ביזט נישט געוונט?

צולעצט האָט ער ערנסט אַרויסגעזאָגט, אַז זי פאַרהאַלט
זיך נישט גענוג פאַרויכטיק און אַז זי וועט זיך אַוודאי קאַמ-
פּראַמעטירן.

X.

ביסלעכווייז איז זי אויך אָנגעזאפט געוואָרן מיט ראָ-
 אַלפס אומרויקייט. צוערשט האָט די ליבע זי פאַרשיכורט, און
 זי האָט נישט געקענט טראַכטן פון זייטיקע זאַכן. אָבער איצט, און
 זי האָט אָן דער ליבע נישט געקענט מער לעבן, האָט זי מורא
 געהאַט צו פאַרלירן דאָס קלענסטע חלקל פון איר; זי האָט
 זיך געשראַקן פאַר דער קלענסטער מניעה. און זי האָט גע-
 שפּאַנט אַהיים פון ראָדאָלפס פערמע, האָט זי זיך כסדר פאַר-
 דעכטלעך אַרומגעקוקט אויף אלע זייטן, אַריינגעשטאַכן די
 אויגן אין יעדער געשטאַלט, וואָס האָט זיך באַוווּן אויפן האָ-
 ריזאַנט און אין יעדן פענסטער פון דאָרף, וווּ מען האָט זי
 געקענט נאָכקוקן. זי האָט זיך צוגעהאַרט צו די טריט, צו די
 קולות, צו דעם קלאַנג פון אַקער, און איז אלעמאַל געוואָרן
 בלאָס און געציטערט אויפן גאַנצן לייב, ווי די טאַפּאַל-בלע-
 טער, וואָס האַבן גערוישט איבער איר קאַפּ.

און איינמאל, אינדערפרי, בשעת זי האט געשפּאַנט אַהיים,
 האט זי באַמערקט אַ לופע פון אַ ביקס, אָנגעצילט גלייך אויף
 איר. די ביקס האָט אַרויסגעשטעקט פון הינטער אַ קליין פעסל,
 אויף דער העלפט אַריינגעגראָבן אין גראַז, ביים ראַנד פון אַ
 גראָבן. עמע האָט שיער נישט געחלשט, אָבער זי איז געגאַנ-
 גען פאַרויס; פּלוצלונג איז אַ מענטש אַרויסגעשפרונגען פונם
 פעסל, פּונקט ווי יענע מענטשעלעך-שדעלעך, וואָס טאַנצן
 פּלוצלונג אַרויס פון קעסטעלעך. ער האָט געטראָגן געטרעט
 ביז צו די קני, דאָס היטל אראָפּגערוקט ביז צו די אויגן,
 די נאָז רויט און די ליפן ציטערנדיקע. ס'איז געווען קאַפּיטאַן
 זינע, וועלכער האָט געטשאַטעוועט אויף ווילדע קאַטשקעס.

— איר האָט געדאַרפט אַ געשריי טאָן פונדערווייטנס, —
 האָט ער אויסגערופן. — און מען דערוועט אַ ביקס, טאָר מען
 נישט שווייגן.

דער שטייערבאַאַמטער האָט זיך באַמיט צו פאַרבאָרגן זיין
 שרעק; און געשראַקן האָט ער זיך דערפאַר, ווייל לויט אַ פאַר-

אַרדענונג פון פרעפעקט, איז דער יאָגד אויף קאטשקעס דער-
לויבט געוואָרן בלויז מיט אַ שיפּל. נישט געקוקט דערויף,
וואָס בינע האט תמיד געהאַט גרויס דרך-ארץ פאַרן געזעץ,
האַט ער דאָך באַגאַנגען אַ פאַרברעכן; אין זיין פּחד
האַט זיך אים אַלץ געדאַכט, אַז דער וועכטער גייט. אָבער
דער פּחד האָט בלויז פאַרשטאַרקט זיין תּענוג, און זיצנדיק
אין פאַס, האָט ער זיך געשמאַלצן פון הנאה און פון זיין
כיטרע שפּיצל.

דערזען אָבער עמען, האָט ער פּרייער אָפּגעאַטעמט
און באַלד פאַרוויקלט אַ שמועס מיט איר.

— ס'איז היינט נישט הייס, ס'בייסט אונטער צו ביסלעך נ.

עמע האָט נישט געענטפערט. ער האָט ווייטער גע-

זאָגט:

— איר זענט עפעס היינט זייער פּרי אַרויסגעגאַנגען...

— יאָ, — האָט זי געשטאַמלט. — איך גיי פון דער

אַם, זי האַלט מיין קינד.

— אַך, גוט! אויסגעצייכנט! אָט איך, ווי איר קוקט

מיך אָן, זיך שוין דאָ פון באַגינען אָן; אָבער ס'איז אזא

שלעכט וועטער, אַז עס וואַלט שוין...

— אַדיע, מסיע בינע, — האָט זי אים פּלוצלונג איבער-

געשלאָגן און זיך אויסגעדרייט פון אים.

— אַדיע, מאַדאַם, — האָט ער איר טרוקן צוגעוואָרפן.

און ער איז צוריק אַריין אין פעסל.

עמע האָט אפילו חרטה געהאַט, וואָס זי האָט צו שנעל

פאַרלאָזן דעם שטייערבאַאַמטן. ער קען זיך עס אויטייטשן

זייער נישט גינסטיק פאַר איר. די מעשה מיט דער אַם איז

בכּלל אַ נאַרישער תּירוץ, די יאַנווילער איינוווינער ווייסן

גאַנץ גוט, אַז די קליינטשיקע באַוואַרי איז שוין אַ גאַנץ יאָר

ביי די עלטערן. חוצדעם, ווינט קיינער נישט אין דידאַזיקע

מקומות. דער וועג פירט בלויז קיין הושעט; בינע קען

אזויאַרום זיך אָנשטויסן פּונוואַנען זי גייט, און ער וועט אוודאי

נישט שווייגן. דאָס איז קלאַר ווי דער טאָג! אַ גאַנצן טאָג

האָט זי זיך געמאָטערט אויסצוגעפינען פאַרשידענע פּאַלשע תּירוּצים און בעת מעשה איז איר אַלץ געשטאַנען פאַר די אויגן דערדאָזיקער טיפּש מיטן יאָגד-זעקעלע.

נאָכן מיטאָג האָט שאַרף באַמערקט, אז זי איז עפעס פאַרדאָגהט; ער האָט זי געוואָלט אַ ביסל אויפּמונטערן און האָט זי אַוועקגעפירט צום אַפּטייקער. און דער ערשטער מענטש, וואָס איז איר געקומען פאַר די אויגן, איז ווידעראַמאָל געווען בינע! ער איז געשטאַנען פאַרן טישל, אינם ליכט פון רויטן לאַמפּ און האָט געזאָגט:

— גיט מיר, זייט מוחל, א האַלבע אונץ וויטריאָל.

— זשיסטען, — האָט דער אַפּטייקער געשריען, — דער-

לאַנג אַהער אַציד סולפּוריקום.

און ער האָט זיך אָנגערופן צו עמען, וואָס האָט געוואָלט

אַרויפגיין צו דער מאַדאַם אָמע:

— ניין, אייַלט אייך נישט, באַאומרויקט אייך נישט, זי

וועט דאָ אַראָפּקומען. וואַרעמט אייך אן דערווייַל ביים אויוון...

אַנטשווידיקט... אַ גוטן אונט, דאַקטאָר! (דער אַפּטייקער האָט ליב

געהאַט אַרויסצוזאָגן דאָס וואָרט דאַקטאָר; עס האָט זיך אפּילו

באַצויגן צו אַן אנדערן, נישט צו אים, דאָך האָט אים

אויסגעוויזן, אַז א טייל פון דעמדאָזיקן גלאַנץ-טיטל ווערט אי-

בערגעגאַסן אויך אויף אים). אָבער גיב אַכטונג, זשיסטען,

זאָלסט נישט איבערקערן דעם שטויסל! ברענג אַריין בעסער

שטולן פון עס-צימער; דו ווייסט דאָך, אַז מען טאָר נישט

נעמען די שטולן פון זאָל.

אָמע האָט פאַרלאָזן זיין אַפּטייק-טישל און איז געלאָפּן

אַוועקשטעלן זיין פּאָטעל אויפן ריכטיקן אָרט. אין דעם מאָמענט

אָבער האט בינע געפּאָדערט אַ האַלב אונץ צוקער-זויער.

— צוקער-זויער? — האָט דער אַפּטייקער איבערגעפרעגט

מיט פאַראַכטונג. — איך ווייס נישט, וואָס דאָס איז אַזויגט,

איך קען עס נישט! אפשר ווילט איר שטשאַוו-זויער? שטשאַוו-

זויער, איאַ?

בינע האָט דערקלערט, אַז ער דאַרף אַ שאַרף שטאַף,

ווייל ער וויל אליין צוגרייטן א מיין „קופער-וואסער“ אויף צו רייניקן פאַרשידענע יאָגד-מכשירים. עמע האָט אַ ציטער גע- טאָן. דער אַפטייקער האָט געזאָגט:

— דאָס וועטער איז באמת נישט זייער גינסטיק, ס'איז

פייכט ...

— און דאָך, — האָט בינע באַמערקט מיט אַ גיפטיק מי-

נעלע, — פאַסן זיך אַנדערע צו צו אַזא וועטער...

עמע האָט געפילט, אַז זי ווערט דערשטיקט.

— און איצט גיב מיר...

— ער וועט שוין פונדאָנען נישט אַוועקגיין! — האָט

זי געטראַכט.

— אַ האַלבע אונץ סמאָלע און סערפענסיין, פיר אונץ

געלן וואַס און דריי מיט אַ האַלבער אונץ געברענטע לאַקיר,

צו פּוצן דעם לאַקיר פון מײן אמוניציע.

בעת דער אַפטייקער האָט אָנגעהייבן שניידן דעם וואַס.

האָט זיך באַוווּן מאַדאם אָמע מיט אירמען אויף די הענט; נא-

פּאַלעאָן איז געגאַנגען לעבן איר און נאַטאָלי פון הינטן. זי

האָט זיך אַנידערגעזעצט אויף דער סאַמעטענער באַנק לעבן

פענסטער; דער יינגל איז אַרויפגעקראָכן אויפן טאַבורעט.

און דאָס עלטערע שוועסטערל זיינס האָט זיך אַרומגעבאַמבלט

לעבן קעסטל מיט די ברוסט-יאַגדעס, וואָס איז געשטאַנען לעבן

איר קליינעם פּאַטאַר. מיט די הילף פון לייקעס האָט ער אַג-

געפילט פלעשלעך און זיי גוט פאַרשטעקט, אָנגעקלעפט עטי-

קעטן און איינגעפאַקט פעקלעך. אַרום אים האָט מען געשוויגן.

נאָר פון צייט צו צייט האָט אָפגעקלונגען דאָס געוויכט אויף

דער וואַגשאַל, אָבער דער אַפטייקער האָט אינדערשטיל געמאַכט

אַ באַמערקונג זיין תלמיד.

— וואָס מאַכט אייער קליינע? — האָט מאַדאם אָמע

געפּרעגט.

— שטילער! האָט איר מאַן אַ געשריי געטאָן און עפעס

באַרעכנט אין זיין העפט.

— פאַרוואָס האָט איר זי נישט מיטגענומען ? — האָט זי שטיל געפרעגט.

— טסס !... טסס !... — האָט עמע געזאָגט, אַנחייזנדיק מיטן פינגער אויפן אַפטייקער.

אַבער בינע, וואָס האָט זיך שטאַרק אַרייַננעטאָן אין חשבון, האָט מסתם גאַרנישט געהערט. צולעצט איז ער אַוועק. פטור געוואָרן פון אים, האָט עמע טיף אָפגעאַטעמט. — ווי שטאַרק איר אַטעמט ! — האָט מאַדאָם אָמע זיך אָנגערופן.

— אַך, סאַראַ היץ דאָ איז ! — האָט זי געזענטפערט. צומאַרגנס האָט זי געהאַט אַ ישוב הדעת מיט ראַדאָלפן, ווי אַזוי עס זאָלן אויף להבא איינגעאַרדנט ווערן זייערע באַגעגענישן ; עמע האָט געוואָלט אונטערקויפן איר דינסט מיט אַ מתנה ; אַבער בעסער וואָלט געווען אויסצוהוכן עפעס אַ באַשיידן דירהלע אין יאָנוויל. ראַדאָלף האָט געזאָגט, אַז ער וועט שוין אויס-געפינען עפעס אַזוינס.

אַ גאַנצן ווינטער פלעגט ער אַ דריי, פיר מאָל אַ וואָך, אין די פינסטערע נעכט, קומען צו איר אין גאַרטן. עמע האָט אומישנע פאַרבאהאַלטן דעם שליסל פונם גאַרטן-טירל און שאַרלען האָט זי געזאָגט, אַז דער שליסל איז פאַרלוירן געוואָרן.

מיט אַ הויפן זאַמד, וואָס ער פלעגט אַ וואָרף טאָן אין אירע לאַדנס, פלעגט ער איר געבן צו וויסן, אַז ער איז גע-קומען. זי פלעגט תיכף אויפשפרינגען ; טיילמאָל אַבער פלעגט זי מוזן אַפּוואַרטן, ווייל שאַרל האָט געהאַט אַ טבע אַ ביסל צו פלידערן לעבן קאַמין. די צייט האָט זיך פאַר איר דעמאָלט משונה לאַנג געצויגן.

זי פלעגט פאַרלירן דאָס געדולט ; ווען אירע אויגן זאָלן קענען, וואָלטן זיי אַרויסגעשפרונגען דורכן פענסטער. נאַכדעם פלעגט זי זיך נעמען צו איר נאַכט-טוואַלעס ; שפעטער פלעגט זי נעמען אַ בוך און זיך פאַרטיפן אין אים, פונקט ווי עס

וואָלט איר שטארק פאַראינטערעסירט. אָבער שאַרף, וועלכער איז שוין געלעבן אין בעט, האָט זי גערופן שלאָפן.
— קום שוין אמאָל, עמע, — פלעגט ער זאָגן, — שוין צייט.

— שוין, איך גיי! — פלעגט זי ענטפערן.

אָבער אזוי ווי דאָס פלעמל פונם ליכט פלעגט אים שלאָגן אין די אויגן אריין, פלעגט ער זיך אויסדרייען צו דער וואַנט און אַנטשללאָפן ווערן. דעמאלט פלעגט זי אַנטלויפן מיט אַן איינגעהאַלטענעם אָטעם, שמייכלען, ציטערן פון ליידנשאַפט, און אויסגעטאָנענע.

ראַדאָלף האָט געהאַט אַ גרויסן מאַנטל; ער פלעגט זי איינהילן אין אים, און אַרומנעמענדיק זי, פלעגט ער זי שטיל אוועקפירן טיף אין גאַרטן.

זיי פלעגן אַריין אין דער אַלטאַנע, דאָרט, אויף דערזעלבער באַנק פון האַלב צעפּוילטע ברעטער, וווּ לעאָן האָט אַמאָל, זומער, אָוונט צייט, אַזוי פאַרליבט געקוקט אויף איר. איצט האָט זי פון אים לגמרי נישט געטראַכט.

די שטערן האָבן דורכגעשטאָכן די נאַקעטע זשאַסמין-צווייגן, הינטער דער אַלטאַנע האָבן זיי געהערט דעם גערויש פונם טייך; עפטער האָט זיך געהערט דאָס קנאַקן פון טרו-קענע טייך-ראָרן אויפן ברעג. שוואַרצע מגושמדיקע שאַטנס האָבן זיך אויסגעשיילט אינדערפּינסטער, און טיילמאָל מיט אַ ציטער זיך פּלוצלונג אויסגעצויגן און זיך אויסגעבויגט, פונקט ווי גיגאַנטישע שוואַרצע כוואַליעס, וועלכע האָבן זיי אַרומגע-רינגלט, גרייט איינצושלינגען. די נאַכט-קעלט פלעגט זיי איינ-טוליען אין איינאַנדער. ס'האַט זיי אויסגעוויזן, אַז זיי אָטעמען טיפער אָפּ; און די אויגן, וואָס מען האָט קוים געזען אין דער פּינסטער, האָבן אויסגעזען גרעסער. אין דער נאַכט-שטילקייט האָבן זיך געלאָזט הערן שטילע ווערטער, וואָס זענען אַריינגע-פאלן אין זייער נשמה קלאָר, ווי קרישטאַל, און זיך צעגאַסן דאָרט אין פּלפּאַכיקע וויבראַציעס.

אין די רעגנדיקע נעכט פלעגן זיי זיך פארבארגן אין אויפנאם-צימער, צווישן דער שאַפּע און דעם שטאל. זי פלעגט אָנציינדן אַ קיך-ליכט, וואָס זי האָט געהאַט ליגן צווישן דער ביכער. ראָדאָלף, האָט זיך דאָרט איינגעאַרדנט ווי ביי זיך אינדערהיים. די ביבליאָטעק, דער שרייב-טיש און דער גאַנצער צער חדר האָט אים געמאַכט עפּעס מאַדנע פּריילעך געשטימט. ער האָט זיך נישט געקאָנט אַיינהאַלטן אַ ביסל חוּק צו מאַכן פּון שאַרלען. וואָס ס'האַט עמען עטוואָס דענערווירט. זי וואָלט אים געוואָלט זען אַ מער ערנסטן און אפילו מער ראָדאָלף מאַנטיש אין געוויסע פּאלן, אָט ווי איצט, אַ שטייגער, ווען איר דאַכט זיך, אַז זי הערט אויף דער אַלעע אַ גערויש פּון טריט, וואָס דערנענטערן זיך.

— מען גייט! — האָט זי געזאָגט.

ער האָט פאַרלאָשן דאָס ליכט.

— דו האָסט דאָ דיינע פּיסטאָלעטן?

— צו וואָס דאַרף איך זיי?

— וואָס הייסט צו וואָס... פּרי זיך צו פאַרטיידיקן.

האַט עמע געענטפערט.

— פאַר דיין מאַן? אַ וואַזנער העלד!

און ראָדאָלף האָט פאַרענדיקט זיין פּראָזע מיט אַ תּנוּעה.

וואָס האָט געהייסן: „אים וואָלט איך מיט אַ פינגער צעריבן“.

זי איז נתפעל געוואָרן פּון זיין דרייסטיקייט, הגם זי איז

דערמיט באַגאַנגען אַן אומטאַקטישקייט און אפילו אַ נאַיווע

גראַבֿקייט. וואָס ס'האַט זי שטאַרק מצער געווען.

ראָדאָלף האָט אַ סך געטראַכט וועגן דעמדאָזיקן פּאַל מיט

די פּיסטאָלעטן. אויב זי איז געווען ערנסט, איז עס באַמת

זייער קאָמיש, האָט ער געטראַכט, און אפשר אויך זייער העס-

לעך. ווייל ער האָט קיין שום גרונט נישט געהאַט פּיינט צו

האַבן דעמדאָזיקן בידנעם שאַרל, מחמת אין אים איז אפילו

נישטאָ דאָס. וואָס מען רופּט אָן „פאַרצערט פּון אייפּערוזכט“;

אין אָט מכוח דער אייפּערוזכט האָט אים עמע געגעבן אַ הייסע

שבועה, וואָס האָט אים אויך געקלונגען נישט זייער איידל און פֿיין.

איבעריקנס, ווערט זי צו ביסלעך סענטימענטאַל. ער האָט זיך געמוזט טוישן מיט מיניאַטורן, אָפּשניידן זיך האָר צום אָנ-דענק, און איצט האָט זי געפֿאַרערט אַ רינג, און אמתן חופּה-פינגערל, וואָס זאָל באַצייכענען זיין אייביקן בונד. צייטנווייז פלעגט זי מיט אים איינטענהן וועגן אָונט-בלאַק, אָדער וועגן קלאַנגען, קולות פון דער נאַטור; נאָכדעם האָט זי מיט אים געשמועסט פֿון איר מוטער און פֿון זיין מוטער. ראָדאָלף האָט זי פֿאַרלוירן מיט צוואנציק יאָר צוריק. עמע האָט אים געטרייסט מיט אַ טרערנדיקער ווייכקייט, פֿונקט ווי ער וואָלט געווען אן עלנטער יתום, און פֿאַרגלאַנדיק די אויגן צו דער לבנה, פלעגט זי טיילמאָל אַ זאָג טאָן:

— איך בין זיכער, אַז זיי אַלע דאָרט אויבן זענען צע-פֿרידן פֿון אונדזער ליבע.

אַבער עמע איז געווען אַזוי שיין! ביז איצט האָט ער נאָך נישט איבערגעלעבט אזאַ אויפֿריכטיקייט פֿון אַ פֿרוי! אַזאַ מין ליבע, אָן אויסגעלאָסנקייט, איז פֿאַר אים בכלל געווען אַ גייס; זי האָט אים אָפּגעוויינט פֿון זיינע לייכטזיניקע מידות, און האָט גלייכצייטיק געווארעמט זיין אייגנליבע און זיינע תּאוות. עמעס עקסטאַז, צו וועלכן ער, מיט זיין נישטערן, בירגערלעכן שכל, האָט זיך באַצויגן מיט פֿאַראַכטונג, האָט אים אָבער שטאַרק אימפּאַנירט, מהמת דאָס האָט געמיינט זיין פֿערזאָן. זיכער, אַז זי ליבט אים, האָט ער זיך אויפּגעהערט צו זשענירן און זיינע באַציונגען צו איר האָבן זיך אומבאַמערקט געענדערט.

ער האָט שוין מער נישט גערעדט, ווי אַמאָל, מיט יענע צאַרטע ווערטער, וואָס האָבן ארויסגערופֿן אין איר טרערן פֿון זיסער אָפּגעשוואַכטקייט. ער האָט זיך שוין מער נישט געוואָרפֿן איף איר מיט היץ און מיט פייער, וואָס האָט איר אַזוי צעמישט די קלאַרע רעיונות; די שטאַרקע ליבע, אין וועלכער זי איז געווען פֿאַרוונקען, האָט איר אויסגעווייזן, ווערט אַרץ קלענער הינטער איר, ווי דאָס וואַסער פֿון אַ טייך, וואָס זאָפט זיך איין.

אינם זאמד-געלעגער, און זי האָט דערזען אַ זומפּ; דעמאָלט
האָט זי פּאַרטאָפּלט אירע לאַסקעס; און ראָדאָלף האָט וואָס
ווייטער, אַלץ מער אַרויסגעוויזן זיין גלייכגילטיקייט.

זי האָט נישט געוואוסט, צי זי האָט הרטה, וואָס זי האָט אים נאָכ-
געגעבן, אָדער, פּאַרקערט, זי וואָלט אים געוואָלט נאָך הייסער האַלדזן
און קושן. דאָס פּיינלעכע באַוואוסטזיין פון דער אייגענער שוואַכקייט
האָט זיך פּאַרוואַנדלט אין האַס, אָבער דערדאָזיקער האַס איז
געלינדערט געוואָרן דורך די קערפּערלעכע הנאות. דאָס איז
שוין נישט געווען קיין ליבע, נאָר אַ פּסדרדיקע פּאַרשקלאַ-
פּונג. זי איז געווען אונטער זיין מאַכט. זי האָט זיך פּמעט
ווי געשראָקן פאַר אים.

אויסערלעך זענען זיי איצט געווען רויקער, ווי אמאָל.
אזוי ווי ראָדאָלפּן איז געלונגען צו פירן צו אויסגעלאַנסקייט
לויט זיין פּאַנטאָזיע, דעריבער האָבן זיי אין אַ האַלב יאָר
אַרום, ווען דער פּרילינג איז אָנגעקומען, זיך ביידע דערפילט
אין דער לאַגע פון אַ פּאַר-פּאַלק, וועלכע האָבן רויק אָפּגע-
היט דעם פּלאַם פון פּאַמיליען-לעבן.

ס'איז געווען פּונקט אין דער צייט, ווען דער פּאַטער
רוף האָט צוגעשיקט זיין אינדיטשקע, צום אָנדענק פון זיין
אויסגעהיילטן פּוס. צו דער מתנה פלעגן תמיד ווערן בייגע-
לייגט בריוו. איבערגעשניטן דאָס שטריקל, מיט וועלכן דער
בריוו איז געווען צוגעפּונדן צום קערבל, האָט זי געלייענט:

„מיינע טייערע קינדער!

איך האָף, אַז דער בריוו וועט אייך טרעפּן אין בעסטן
געזונט, און אַז די אינדיטשקע וועט נישט זיין ערגער פון יענע; ווייל
ס'דאַכט זיך מיר, אַז זי איז ווייכער, אזוי צו זאָגן, פּעטער,
אָבער צוליב אָפּוועקסלונג וועל איך אייך איבעראַיאָר צושיקן
אַן אינדיק, אויב איר ווילט נישט בעסער קיין נקבות; און
זייט מוחל, שיקט מיר אָפּ דאָס קערבל צוזאַמען מיט די צוויי
פּריערדיקע. ס'האָט ביי מיר פּאַסירט אַן אומגליק מיט מײן
שאַפּע, וועמענס דאָך איז אין אַ ווינטיקער נאַכט אַראָפּ-
געטראָגן געוואָרן אויף זיי ביימער! זי גערעטעניש איז אויך

נישט ווי ס'באדארף צו זיין. ענדלעך ווייס איך נישט, ווען איך וועל זיך קענען אויסקלייבן צו אייך. ס'איז מיר אזוי שווער איצט צו באַרלאָזן מיין הויז, זינט איך ווילן אליין, מיין אַרעמע עמע!"

און דאָ האָט ער איבערגעלאָזן אַ גרויסן שטח צווישן די שורות, פונקט ווי דער זקן וואָלט אַוועקגעלייגט די פענע, פדי אַ ביסל אַ טראַכט צו טאָן.

„וואָס אַנבעלאַנגט מיר, בין איך געזונט, אַחוץ דעם קאַטאַר, וועלכן איך האָב מיט אַ פאַר טעג צוריק געפאַקט אויפן יאָריד אין אייוועטאַ, ווהיין איך בין געפאַרן דינגען אַ פאַס-טוך, ווייל מיינעם האָב איך אַרויסגעוואָרפן צוליב דעם, וואָס ער איז געווען אַ צו גרויסער אויסקלייבער אין עסן. ס'אַראַ צרה ס'איז מיט די דאָזיקע רוצחים! איבעריקנס, איז ער קיין אַרנטלעכער מענטש אויך נישט געווען.“

„איך האָב מיך דערוויסט פון אַ הענדלער, וועלכער איז ווינטערצייט פאַרבייגעפאַרן דורך אייערע מקומות און האָט זיך דאָרט געלאָזט אויסרייסן אַ צאָן, אַז באַוואַרי פראַצעוועט פונקט אזוי שווער ווי פריער. ס'איז פאַר מיר גאָר קיין ווונדער נישט, ער האָט מיר באַוווּזן דעם צאָן; מיר האָבן געטרונקען קאווע צוזאַמען. איך האָב אים געפרעגט, צי ער האָט דיך געזען, האָט ער מיר געזאָגט, אַז ניין, נאָר אַז ער האָט געזען אין שטאַל צוויי סוסים, און דעריבער טראַכט איך, אַז דאָס רעדל דרייט זיך דאָרט ביי אייך. זייער גוט, מיינע טייערע קינדער, זאָל אייך גאָט צושיקן אַלדאָס גוטס.“

„סיטוט מיר לייד, וואָס איך קען נאָך נישט מיין געליבטן אייניקל, בערטע באַוואַרי. איך האָב פאַר איר איינגעפלאַנצט אין גאָרטן, אונטער דיין פענסטער, אַ געלן פלוֹימען-בוימ, און איך וועל נישט דערלויבן קיינעם זיך צורירן צו זיינע פירות, ערשט שפעטער וועל איך פאַר איר אויספרעגלען קאַנפיטורן, וועלכע איך וועל פאַרבאַהאַלטן אין שאַפע ביז זי וועט קומען. „זייט געזונט, מיינע טייערע קינדער. איך קוש דיך.“

מיין טאָכטער און אויך אייך, מיין איידעם, און אויך דער קליינער אין ביידע בעקעלעך.

שיקנדיק אייך מייענע בעסטע גרוסקן,

פאַרבלייב איך אייער ליבענדיקער פאָטער

„טעאָדאָר רואָ“

עטלעכע מינוט האָט זי געהאַלטן דעם גראָבן פאַפיר אין דער האַנט. אָרטאָגראַפישע גרייזן זענען דאָ געווען לרוב, און עמע האָט געצויגן דעם פאָדעם פון דעמדאָזיקן צארטן געדאַנק, וועלכער האָט געקוואַקעט ווי אַ הון וואָס איז אַרייַנגעקראָכן צווישן אַ שטעכעדיקן פלוּיט. נאָכן שרייבן איז דער בריוו מסתם אָפגעטריקנט געוואָרן מיט אַש, ווייל אַ גרויער שטויב האָט זיך אַ שאַט געטאַן פונם בריוו אויף איר קלייד, און פאַר אירע אויגן איז אויסגעוואַקסן איר טאַטע, וועלכער שטייט מיט די צוואַנגען איבער דער פליטע. ווי לאַנג איז זי שוין נישט געוועסן לעבן אים אויף אַ באַנק ביים קאַמין, אָנברענענדיק דעם שפיץ פון אַ לאַנגן שטעקן אינם רויען פלאַם פון ים-שטעקעלעך, וואָס האָבן געטראַסקעלט! ... זי האָט זיך דערמאַנט אין די זומערדיקע אָוונטן, פאַרטרונקען פון דער זון. די זשערעבקעלעך האָבן געהירושעט, בעת מען פלעגט לעבן זיי פאַרבייגיין; זיי פלעגן שפרינגען און טאַנצן... אונטער איר פענסטער איז געשטאַנען אַ בינשטאַק, און צייטנווייז, ווען די בינען פלעגן זיך דרייען צווישן די שטראַלן פון דער זון, פלעגן זיי זיך אָנקלאַפן אין די שויבן, ווי שפרינגענדיקע גאַלדענע קייקעלעך. ס'אַראַ גליקלעכע צייט דעמאָלט איז געווען! ס'אַראַ פרייהייט! ס'אַראַ האַפענונגען! אַ תהום פון אי-לזיעס! איצט איז דערפון גאַרנישט געבליבן! אַלץ איז אויס-געוועפט געוואָרן ביי די פאַרשידענע פאַסירונגען פון איר נשמה, ביי די פאַרשידענע באַדינגונגען פון איר לעבן: אין אירע מיידלשע יאָרן, ביי דער חתונה און בעת איר ליבע, — אַלץ האָט זי פאַרלוירן נאָכאַנאַנד, אינם משך פון איר לעבן, ווי אַ ריינדער, וואָס לאָזט איבער אַ טייל פון זיין פאַרמעגן אין פאַרשידענע אַכסגיהס אויפן וועג.

אַבער פאַרוואָס איז זי איצט אזוי אומגליקלעך? וואָסער
אויסערגעוויינלעכע קאטאסטראָפּע האָט זי אזוי צעטרייסלט?
און זי האָט אויפּגעהייבן דעם קאָפּ, קוקנדיק אַרום זיך, פונקט
ווי זי וואָלט געזוכט די סיבה פון אירע ליידן.

אַ שטראַל פון דער אַפּריל-זון האָט זיך געשפּילט אויף
דעם פאַרצעליי פון דער עטאזשערקע; אונטער אירע פּאַנטאָפּ
האָט זי געפּילט די ווייכקייט פון טעפּיך. דער טאָג איז גע-
ווען אַ קלאָרער, די לופט וואַרעם, און זי האָט געהערט די
קלינגענדיקע געלעכטערס פון איר קליינער בערטען.

איר טאַכטערל האָט זיך געוואַלגערט אויפן גראַז, צווישן
די אָפּגעשניטענע היי. זי איז געלעגן אויפן בוך אויף אַ
סטאָג, די באַנע האָט זי געהאַלטן פאַרן קליידל. לעסטיוו-
דואַ האָט אויפּגעשאַרט די היי און יעדעס מאָל, ווען ער פּלעגט
זיך דערנענטערן, האָט זי זיך איינגעבויגן און געפּאַטשט
אינדערלופטן מיט אירע הענטלעך.

— גיט זי מיר אַהער! — האָט עמע געזאָגט, וואַרפנדיק
זיך אויפן קינד, פּדי זי צו קושן. — אַך, ווי ליב איך האָב דיך,
מיין אַרעם קינד! ווי ליב איך האָב דיך!

באַסערקנדיק, אז דאָס קינד האָט שמוציקע אויערן, האָט
זי אָנגעקלונגען, מען זאָל איר דערלאַנגען וואַרעם וואָסער;
זי האָט זי אַרומגעוואָשן, איעברגעטוישט אירע וועש, די זאָקן,
די שייך, געשטעלט טויזנט שאַלדן איבער איר געזונט, פונקט
ווי איינער וואָס קומט פון אַ לענגערער נסיעה; און מיט קושן
און געוויינען האָט זי דאָס קינד ענדלעך אוועקגעגעבן צוריק
דער באַנע, וועלכע האָט געשטוינט פון דערדאָזיקער אויסער-
געוויינלעכער צאַרטקייט.

אינאַוונט האָט זיך ראַדאָלפּן אויסגעדאַכט, אז זי איז
ערנסטער ווי אַלעמאָל.

— ס'וועט אַריבערגיין, האָט ער געטראַכט, ס'איז אַ קאַפּריע,
און ער האָט אַדורכגעלאָזט דריי ראַנדעווען. ווען ער
איז ווידער געקומען, איז זי געווען קאַלט צו אים און האָט
אים אַפּילו אַרויסגעוויזן אַ געוויסע פאַראַכטונג.

— אך, דו פארלירסט דיין צייט אומזיסט, מיין טייערע...
און ער האָט געמאַכט דעם אָנשטעל, גלייך ווי ער
וואָלט נישט באַמערקט אירע מרה-שחורהדיקע זיפצן און
נישט די נאָז טיכל ביי אירע אויגן.
עמע האָט חרטה געקריגן.

זי האָט זיך דעמאָלט געשטעלט די שאלה, פאָרוואָס זי
האָט פיינט שאַרלעך, צי וואָלט נישט בעסער געווען, ווען זי
וואָלט אים ליב געהאַט. אָבער שאַרל האָט נישט געהאַט מיט
וואָס זיך אַרויסצוווייזן, כדי צוריק צו געווינען אירע געפילן;
זי איז אויף אַזא אופן פאַרבליבן אין פאַרלעגנהייט, נישט
וויסנדיק וואָס צו טאָן מיט איר חשק זיך מקריב צו זיין פאַר
עפעס; אָבער גאַנץ אומגעריכט האָט איר דער אַפטייקער גע-
געבן דידאָזיקע געלעגנהייט.

XI

ער האָט לעצטנס געהאַט איבערגעליינעט אַ שבת איבער
אַ נייעם מעטאָד פון היילן פאַרקריפלטע פיס, און אַזוויי ער
איז געווען אַן אָנהענגער פון פראַגרעס, איז ער געוואָרן דורכ-
געדרינגען מיט אַ פאַטריאַטישן געדאַנק, אַז כדי נישט אַפצו-
שטײן, דאַרף יאָנוויל ביי זיך אויך אַיינפירן אַרטאָפּעדישע
אַפּעראַציעס.

— ווייל, — האָט ער געזאָגט צו עמען, — מיט וואָס רעזיקירט
מען דען? רעכנט! (און ער האָט איבערגעצייילט אויף די
פינגער די נוצן פון דעמדאָזיקן פרוו); אַן ערפאָלג נעמעט אַ
געזיכערטער, דעם חוּלָה דערלייכטערט און פאַרשענערט, אַ
שנעלער שם פאַרן אָפּעראַטאָר. פאַרוואָס זאָל זיך אייער מאַן,
למשל, נישט נעמען צום אָרעמען היפּאָליט פון גאָלדענעם
לייב? איר דאַרפט וויסן, אַז וועגן זיין אייסהיילונג וועט ער

רערציילן אַלע רייזנדער, און נאָכדעם (דאָ האָט אָמע אָפגע-
שוואַכט זיין שטימע און אַרומגעקוקט זיך אויף אַלע זייטן).
ווער וועט מיר שטערן צו געבן אַ קליין נאָטיצל אין מיין
צייטונג? עך, גאָט מיינער! אַן אַרטיקל גייט פון האַנט צו
האַנט... מען שמועסט און ס'וואַקסט אַרויס דערפון אַ באַרג
שניי! און ווער ווייסט? ווער ווייסט?

און, באַמת, שאַרלען האָט געקענט געלינגען; קיין זאך
האַט עמען נישט געגעבן קיין יסוד צו טראַכטן, אז ער איז
נישט קיין געשיקטער דאָקטאָר; און ווי גרויס וועט זיין איר
שמחה, ווען זי וועט אים צוריינדן צו דער אָפּעראַציע, פון
וועלכער זיין רעפּוטאַציע וועט זיך פאַרשטאַרקן און זיין פאַר-
מעגן וועט זיך פאַרגרעסערן? זי האָט זיך געוואַלט אַנלענען
אויף עפעס אַ זאך, וואָס זאָל זיין שטאַרקער פון ליבע.

שאַרל, באַאיינפלוסט פון אפטייקער און פון עמען, האָט
זיך געלאָזט איינרעדן. ער האָט אויסגעשריבן פון רואַן דאָס
בוך פון דאָקטור דיוואַל, און אונטערגעשפאַרט דעם קאַפּ מיט
די הענט, פלעגט ער זיך יעדן אָונט פאַרטיפן אינם ספר.
בעת שאַרל האָט שטודירט די „עקינען“ די „וואַרוסן“ די
„וואַלגוסן“, ד. ה. סטרעפּאַקאַטאַפּאַדיע, סטרעפּענדאָפּאַדיע און
סטרעפּעקסאַפּאַדיע (אַדער בעסער גערעדט, פאַרשידענע פּוס-
אויסבויוגונגען פון אונטן, פון אינעווייניק, פון אויסן), צוזאַמען
מיט דער סטרעפּיפּאַפּאַדיע מיט דער סטרעפּאַנאַפּאַדיע (אַנדערש
געזאָגט, אַן אויסדריי פון אונטן און אַן אויסגלייך פון אויבן),
האַט אָמע מיט פאַרשידענע שפּיצלעך צוגערעדט דעם יונג פון
אכסניה, ער זאָל זיך לאָזן אָפּערירן.

— דו וועסט כמעט ווי נישט פילן דעם פליכטן ווייטיק;
א פשוטער שטאָך, ווי בעת מען ציט אָפּ בלוט, ס'טוט ווייניקער וויי,
ווי ביים אויסשניידן אַ הינער-אויג.

היפּאָליט האָט זיך פאַרטראַכט, אויסגלאַצנדיק אַ פּאַר
נאַרישע אויגן.

— איבעריקנס, האָט ווידער גערעדט דער אפטייקער, —
וואָס גייט עס מיך אָן! דאָס בין איך דאָך בלוין דיין טובת

אויסן! פון מענטשלעכקייט וועגן! איך וואָלט דיך געהאַלט זען, מיין טייערער פריינט, אַ באַפרייטן פון דער העסלעכער הינקעריי, מיט דער וואַקלעניש פון די הינטירשטע טיילן, וועלכע, זאָג, וואָס דו ווילסט, שטערן דיר דאָך ביים אויספירן דיין אַרבעט.

דעמאָלט האָט אָמע אים אָנגעהייבן צו שילדערן אויף וויפל ער וועט זיך שפעטער פילן טיכטיקער און פלינקער; ער האָט אים אפילו געגעבן אָנצוהערן, אַז ער וועט האָבן מער דערפאַלג ביי ווייבער. דער משרת האָט באַריש געשמיכלט. באַכדעם האָט אָמע אַ שפיל געטאָן אויף זיין אייגנ-לייבע:

— צי ביזטו דען נישט קיין מאַנספיל, צו אַלדער רוחות? וואָס וואָלט געווען ווען דיר וואָלט אויסגעקומען צו גיין דיגען, צו גיין זיך שלאָגן אונטער אַ פאַן ...? אַך, היפּאָליט!

און אָמע האָט זיך דערווייטערט, דערקלערנדיק, אַז ער פאַרשטייט נישט אַזאַ עקשנות, און אַזאַ פאַרבלענדונג; און אַז עמעצער זאָל זיך, בכלל, אָפּזאָגן צו געניסן פון דער וויסנשאַפט.

דער אומגליקלעכער האָט נאָכגעגעבן, ווייל ער האָט זיך געפילט ווי צווישן אַ פאַרשווערונג. בינע, וועלכער האָט זיך נישט געמישט אין יענעם ענינים, מאַדאם לעפּראַנסואַ, אַר-טעמיו, די שכנים און אפילו מסיע טיוואַש, דער מער, — אַלע האָבן אים איינגערעדט, איבערגעצייגט. אָבער ענדגילטיק איבער-צייגט האָט אים דאָס, אַז די גאַנצע מעשה וועט אים גאַר נישט קאָסטן. באַוואַרי האָט זיך אפילו אונטערגע-נומען צו ברענגען אַ מאַשין ספעציעל פאַר דערדאָזיקער אָפע-ראַציע. דאָס איז עמען איינגעפאַלן דערדאָזיקער פּורנותדיקער געדאַנק און שאַרל איז איינגעגאַנגען דערויף, טראַכטנדיק טיף אין האַרצן, אַז זיין ווייב איז אַ מלאַך.

אַ דאַנק דעם אַפטיקערס עצות און אָנהייבנדיק דינאָך דריי מאַל אויפדאסניי, האָט שאַרל באַשטעלט ביים סטאַליאַר און ביים שלאָסער אַ מין קעסטל פון אַ פונט אַכט, וווּ מען האָט נישט געזשאַ-לעוועט קיין אייזן, קיין האַלץ, קיין לעדער, קיין שרויפן, קיין ריגלען

אַבער כדי צו וויסן וואָסער אָדער איבערצושניידן ביי היפּאָליטן, האָט מען לכתחילה געדאַרפט אויספאַרשן די פאַר-קריפּלונג פון זיין פּוס.

זיין קנאַפּל און דער ביין פונם פּוס האָבן געהאַט איין גלייכע ליניע, וואָס האָט נישט געשטערט דעם פּוס צו זיין אויסגעדרייט אויף אינעווייניק, אזוי, אז דאָס איז געווען אַן עקווינוס אויסגעמישט מיט אַ לייכטן וואַרום, אָדער אַ לייכטער וואַרום מיט אַ שטאַרקן עקווינוס.

אַבער נישט געקוקט אויף דעמדאָזיקן עקווינוס, ברייט ווי אַ פּערדישע קאַפיטע, מיט אַ דיקער הויט, מיט גראַבע מוסקולן, מיט גרויסע פינגער, וווּ די שוואַרצע נעגל זענען געווען ענלעך צו קאַפיטע-שפייטן, איז דער סטרעפּאַפּאַד פון אינדערפרי ביז ביינאַכט אַרומגעפּלויגן ווי אַ הירש. אויפן מאַרק פּלעגט מען אים פּסדר זען, ווי ער שפּרינגט אַרום צווישן די וועגנס, אַרויסרוקנדיק פּאַרויס זיין אויסגעלאָמטע פּוס. ס'האָט זיך אַפילו אויסגעדאַכט, אז ער איז שטאַרקער גראַד מיט דעם פּוס, ווי מיט דעם צווייטן. פון לאַנגער דינסט האָט דער לאָמער פּוס אין זיך פאַרייניקט, אזוי צו זאָגן, די מאַרא-לע מעלות פון געדולט און ענערגיע; און ווען ער פּלעגט האָבן אַ שווערע אַרבעט, פּלעגט ער זיך תמיד אַנשפּאַרן דווקא אויף דעם צעקריפּלטן פּוס.

היות דאָס איז געווען אַן עקווינוס, האָט מען געדאַרפט איבערשניידן אַכילס אָדער און ערשט נאַכדעם זיך נעמען צום פּאָדערשטן מוסקול, כדי צו באַזייטיקן דעם וואַרום; ווייל שאַרל האָט מורא געהאַט צו רעזיקירן מיט צוויי אַפּעראַציעס פאַר-אַמאַל און חוצדעם האָט ער אויך מורא געהאַט זיך אַנצו-שטיסן אויף אַזאַ אָרט, וואָס איז אים אומבאַקאַנט.

אַמברואַז פאַרע, וועלכער האָט נאָך אַ פּופּצן-דורות-די-קער הפסקה צום ערשטן מאַל נאָך צעלזיוסן באַנוצט די באַל-דיקע צונויפּבינדונג פון אַן אַרטעריע, דיפּיטרען, וועלכער איז געגאַנגען אויפּעמענען אַ געשוויר אונטער אַ גראַבן שיכט

פון ענצעפאל (*), זשאנסוף, ווען ער האָט געמאַכט די ערשטע אמפוטאציע פון דער אויבערשטער דויאַסלע — האָבן אַלע בעת מעשה נישט געהאַט אַזויפיל האַרץ-קלאַפּעניש, די הענט האָבן זיך ביי זיי אַזויפיל נישט געטרייטלט און דער מאַרך איז נישט געווען אַזוי אָנגעשטרענגט, ווי ביי באַוואַרין, ווען ער האָט זיך דערנענטערט צו היפּאָליטן מיטן טענאַטאַם אין דער האַנט. און פונקט ווי אין שפיטאַלן האָט מען געזען אויפן טיש אָנגע-וואַרפן חמרים פעדעס, פעדעס אָנגעשמירטע מיט וואַס, באַג-דאָזשן, אַ גאַנצער שטויס באַנדאָזשן, אַזויפיל באַנדאָזשן, וויפיל ס'איז נאָר געווען ביים אפטייקער. אָמע אַליין האָט פון אינדערפרי געמאַכט די אַלע הכנות, סיי צו פאַרבלענדן די צוקוקערס און סיי זיך אַליין אָפּצוגאַרן. שאַרל האָט אָנגעשניטן די הויט, ס'האָט זיך דערהערט אַ טרוקענער טראַסק. דער מוסקול איז איבערגעשניטן געוואָרן, די אָפּעראַציע פאַרענדיקט. היפּאָליט איז געווען מלא שמחה; ער האָט זיך איבערגעבויגן איבער באַוואַריס הענט און זיי באַשאַטן מיט קושן.

— נו, באַרויך דיך, — האָט געזאָגט דער אפטייקער, — שפע-

טער וועסטו נאָך האָבן צייט אָפּצודאַנקן דיין בעל-טובה! און ער איז אַראָפּגעלאָפּן דערצוילן וועגן רעזולטאַט צו אַ פינף אָדער זעקס נייגעריקע, וועלכע האָבן געוואַרט אויפן הויף, מיינענדיק, אַז אָט באַווייזט זיך היפּאָליט און נעמט שפּרייטן גלייך ווי אַלע מענטשן. נאָכדעם האָט שאַרל איינגעפאַסט דעם פוס פון זיין פאַציענט אין דעם צוגעגרייטן אַפּאַראַט, און איז אַוועק אַהיים, ווו עמע האָט מיט אומגעדולט אים אָפּגעוואַרט ביי דער טיר. זי איז אים אַרויפגעפאַלן אויפן האַלדז; זיי האָבן זיך געזעצט צום טיש; ער האָט אַ סך געגעסן און ער האָט אַפילו פאַרלאַנגט צו דעסערט אַ טעפל קאַווע, — אַ ליקסוס, וואָס ער האָט זיך דערלויבט נאָר וונטיק, ווען ס'פּלעגן זיך צוגיפקומען געסט.

אַוונטצייט האָבן זיי זייער גוט פאַרבראַכט די צייט:

(* ענצעפאל: קאפ-געהירן.)

מען האָט געשמועסט, געמאַכט פּלענער. זיי האָבן גערעדט וועגן זייער צוקונפטיקן פאַרמעגן, וועגן די אויסבעסערונגען, וואָס זיי וועלן איינפירן אין שטוב; שאַרף האָט שוין געזען ווי סוואַקסט זיין רום, ווי ס'פאַרבעסערט זיך זיין ווילשטאַנד, ווי זיין ווייב ליבט אים פּסדר; און זי איז געווען גליקלעך פון דער מעגלעכקייט זיך אָפּצופרישן אין אַ נייעם געפיל, אין אַ געזונטערן געפיל, אַז זי וועט קענען, ענדלעך, אַרויס-ווייזן כאָטש אַ ביסל ליבע צו דעמדאָזיקן יונג, וועלכער האָט זי פאַרגעטערט. אַ רגע האָט זי אַ טראַכט געטאָן וועגן ראַדאָלפּן, אָבער אירע אויגן האָבן זיך איבערגעטראָגן אויף שאַרלען; זי האָט אָפּילו מיט שטוינונג באַמערקט, אַז ער האָט גאַרנישט אַזעלכע מיאוסע ציין.

זיי זענען שוין געלעגן אין בעט, ווי מיטאַמאָל — נישט געקוקט אויף די פּראָטעסטן פון דער דינסט — איז צו זיי אַריין אין שלאַפּציימער דער אַפטייקער, האַלטנדיק אַ שטיקל פאַר-שריבענעם פאַפיר אין די הענט. ס'איז געווען די נאַטיץ, וואָס ער האָט צוגעגרייט פאַר „ליכט פון רואַן“. ער האָט עס געבראַכט, פּדי זיי זאָלן איבערלייענען.

— לייענט עס אַליין איבער, — האָט באַוואַרי געזאָגט ער האָט געלייענט:

— „נישט געקוקט אויף די פאַראורטיילן, וועלכע פאַר-פּלאַנטערן, ווי מיט אַ נעץ, אַ שפּאַרן טייל פון אייראָפּע, האָט דאָך דאָס ליכט אָנגעהייבן אַריינצודרינגען אין אונדזערע דער-פער. אַט, למשׁל, האָט אונדזער קליין שטעטל יאָנוויל היינט-טיקן דינסטיק געהאַט אַ פאַרשטעלונג פון אַ כירורגישן עקס-פערמענט, וועלכער איז גלייכצייטיק אַ טאַט פון העכסטער פילאַנטראָפּיע. הער באַוואַרי, איינער פון אונדזערע אויסגע-צייכנסטע דאָקטוירים...“

— אַך! צופיל! צו פיל! — האָט שאַרף, געזאָגט שטיקנדיק זיך פון איבערלעכער התפעלות.

— אָבער ניין! ניין! וואָס הייסט...!

האָט אָפּערירט אַ פאַרקריפּלען פּוס. איך האָב נישט אַרייגעגעבן

א היסנשאפטלעכן טערמין, וויילאיר וויסט מסתם, אין א צייטונג...
 וואלטן נישטאלע פארשטאנען; מען דארף, אז די מאסן...
 — פארשטייט זיך, — האט געזאגט באווארי. — הייטער.
 — אלזא, ווייטער, — האט געזאגט דער אפטייקער. — „...הער
 באווארי איינער פון אינדזערע אויסגעצייכנטסטע דאקטוירים,
 האט אפערירט א פארקריפלטן פוס א געוויסן היפאליטי טאטען,
 וועלכער איז זינט פינפאונצוואנציק יאר א פערד-משרת אין „גאל-
 דענעם לייב“. וואס ווערט אויפגעהאלטן פון מאדאם לעפראנסוא,
 אויפן וואפן-פלאץ. די ידיעה וועגן פרווה און די נייגעריקייט
 צו דעמדאזיקן ענין האט צוגעצויגן א גרויסן עולם מענטשן,
 וועלכע האבן זיך געשטופט ביי דער טיר. די אפעראציע איז
 געמאכט געווארן ווי דורך א פישוף. ס'זענען קוים ארויס
 עטלעכע טראפנס בלוט, גלייך ווי דער איינגעקשנטער מוסקול
 וואלט זיך אונטערגעגעבן דער קונסט. און א מאדנע זאך,
 דער חולה (מיר האבן עס אליין געזען) האט קיין שום וויי-
 טיקן נישט געהאט. וואס שייך זיין צושטאנד, דארף מען
 גאר בעסער נישט וועלן. מען איז זיכער, אז דער אויסהיי-
 לונגס-פראצעס וועט זיין א שנעלער, און ווער וויסט, צי
 אויפן צוקונפטיקן דארפס יום-טוב וועלן מיר נישט זען אונ-
 דזער בראון היפאליטי, דרייענדיק זיך אין א שדיס-טאנץ, צווישן
 א כאר פון יונגע פויערטעס און מיט זיין ברען דערווייך
 אלעמען זיין פולשטענדיקע אויסהיילונג? גרויס כבוד איך,
 געלערנטע מענטשן-פריינט! גרויס כבוד איך, אומפארמאטער-
 טע גייסטער, וועלכע שלאפן נישט גאנצע נעכט, פדי אויסצו-
 בעסערן אדער פארלייכטערן דעם גורל פון דער מענטשהייט!
 כבוד! דריי מאל כבוד! צי קען מען שוין איצט נישט דרייסט
 זאגן, אז די בלינדע וועלן ווערן זעענדיק, אז די טויבע וועלן
 הערן און אז די הינקעדיקע וועלן גיין. דאס, וואס דער פא-
 נאטיום האט אמאל פארשפראכן בלויז די אויסדערוויילטע,
 דערפילט דאס איצט די היסנשאפט פאר אלע מענטשן! מיר
 וועלן האלטן דעם לעזערן אין קורס פון די ווייטערדיקע פאון
 פון דערדאזיקער זעלטענער אויסהיילונג.

און נישט געקוקט אויף דעם אלעם, איז אין טינה טיג ארום געקומען צו לויפן די אלטע לעפראנטוא, אן איבערגע-
שראָקענע, שרייענדיק:

— ראַטעוועט! ער שטאַרבט! איך גיי אַראָפּ פון זינען!

שארף האָט זיך אַ לאַז געטאָן צום „גאַלדענעם לייב“ און, זעענדיק ווי ער לויפט איבערן מאַרק אָן אַ היטל, האָט אָמץ תיכף פאַרלאָזט די אַפטייק. ער איז געקומען צו לויפן אַה אַ פאַרסאַפּעטער, אַ רויטער, שטאַרק באַאומרויקט. ער האָט נאָכגעפרעגט ביי אַלע, וועמען ער האָט נאָר באַגעגנט אויף די שטיגן:

— וואָס האָט אַזוינס פאַסירט מיט אונדזער אינטערע-
סאַנטן סטרעפּפּאַד?

דער אינטערעסאַנטער סטרעפּפּאַד האָט זיך געקאָר-
טשעט אין שרעקלעכע קאָנוולסיעס, אַזוי, אַז דער אַפאַראַט, אין וועלכן עס איז געווען איינגעשלאָסן זיין פּוס, האָט גע-
טראַסקעט אין דער וואַנט, פונקט ווי ער וואָלט זיך געוואָלט
איינברעכן.

מיט גרויס־פאַרזיכט פּדי, נישט צו צערודערן די פּאָזיציע פונם גליד, האָט מען אַראָפּגענומען דעם אַפאַראַט. מען האָט דעמאָלט דערזען אַ שרעקלעך בילד. די פאַרמען פון דעם פּוס זענען פאַרשוונדן געוואָרן אונטער אַ גרויסער געשווילעכץ, פונקט ווי די הויט וואָלט געהאַלטן ביים פלאַצן, און איז גע-
ווען באַדעקט מיט סיניאַקעס. וואָס די באַרימטע מאַשין האָט אָנגעמאַכט. היפּאָליט האָט זיך שוין פריער באַקלאָגט, אַז ס'טוט אים וויי פון איר; מען האָט דערויף קיין אַכט נישט געלייגט; איצט האָט מען געמוזט אָנערקענען, אַז ער איז גע-
ווען אַ ביסל גערעכט, און מען האָט אים אויף אַ פאַר שעה באַפרייט פון אַפאַראַט. אָבער קוים איז די געשווילעכץ אַ ביסל אָפּגעגאַנגען, האָבן ביידע געלערנטע באַשלאָסן ווידער אים אַרויפצוזעצן דעם אַפאַראַט; דערביי האָבן זיי אים שטאַרקער צוגעדריקט, פּדי צו פאַרשנעלערן דעם אויסהיילונגס-

בראַצעס. ענדלעך, אין דריי טעג אַרום, ווען היפּאָליט האָט שוין מער נישט געקענט אויסהאַלטן, האָט מען נאָכאַמאָל פון אים אַראָפּגענומען דעם אַפּאַראַט, און דעמאָלט זענען זיי פאַר-וונדערט געוואָרן פון רעזולטאַט, וואָס האָט זיך פאַרגעשטעלט פאַר זייערע אויגן. אַ בלאַסע געשוילעכץ האָט זיך געצויגן איבערן גאַנצן פּוס, דאָ און דאָרט באַצירט מיט ווונדן, פון וואַנען ס'האַט געפּלאָסן אַ שוואַרצע פּליסיקייט. די זאך האָט אָנגענומען אַן ערנסטע ווענדונג. היפּאָליטן איז געוואָרן אַ מעטיק אין זיין צימער, האָט אים די אַלטע לעפּראַנסואַ איינ-געאַרדנט אין קליינעם זאַל, לעבן קיך, פּדי ער זאַל זיך קע-נען מיט עפעס פּאַרוויילן.

אַבער דער שטייער-באַאַמטער, וועלכער האָט דאָרט טעג-לעך געגעסן מיטאַג, האָט זיך באַקלאָגט אויף דעמדאָזיקן שכן. מען האָט היפּאָליטן אַריבערגעטראַגן אין ביליאַרד-צימער. אַ בלאַסער, באַוואַקסן מיט אַ באַרד, מיט איינגעפּאַלענע אויגן, איז ער דאָרט געלעגן אונטער די דיקע בעטגעוואַנט, געקרעכצט און פון צייט צו צייט איבערגעדרייט זיין פאַר, שוויצטן קאָפּ אויף דער שמוציקער קישן, באַשאַטן מיט פּליגן. מאַדאַם באַוואַרי איז געקומען צו אים, זי האָט אים געבראַכט לייוונט אויף פּליאַסטערס, האָט אים געטרייסט און צוגעגעבן מוט. באַזונדערס האָט ער זיך נישט געלאַנגווייליקט אין מערק-טעג, ווען די פּויערים אַרום אים האָבן געשפּילט אין ביליאַרד, געפּאַכעט מיט די שטעקנס, גערויכערט, געטרונקען, געזונגען און געריטשעט.

— וואָס מאַכסטו? — פּלעגט מען אים פרעגן, קלאַפּנדיק אין דער פּלייצע. — ווי ס'ווייזט אויס, האַסטו דיך נאָך נישט מיט וואָס צו באַרימען! אַבער דו ביזט אַליין שולדיק! דו האַסט גע-דאַרפּט טאָן דאָס, טאָן יענץ.

און מען האָט אים פּערציילט מעשיות וועגן מענטשן, וועלכע האָבן זיך אויסגעהיילט גאָר אויף אַן אַנדער אופן; נאָכדעם, פּדי אים צו טרייסטן, האָבן זיי מוסיף געווען:

— דאָס איז דערפּאַר, וואָס דו מאַכסט מיט זיך אַ צו

גרויסן וועק! הייב דיך אויף! דו פיעסטעסט זיך ווי אַ פּלך!
אַך, ס'איז קיין ביזו נישט, אַלטער לץ! אָבער צי ווייסטו
ס'חערט זיך אַ ביסל פון דיר.

דער בראַנד האָט זיך אַלץ מער און מער פּאַנאַנדער-
געשפּרײט. באַוואַרי איז דערפון אליין קראַנק געוואָרן. ער
פלעגט קומען צו לויפן יעדע שעה, יעדע רגע. היפּאָליט
האָט געקוקט אויף אים מיט שרעקלעכע בליקן און געשטאַמלט
מיט טרערן אין די אויגן:

— ווען וועל איך שוין אַמאָל געזונט ווערן? ... אַך, ראַ-
טעוועט מיך! ... ווי אומגליקלעך איך בין! ווי אומגליקלעך איך
בין!

און באַוואַרי פּלעגט אַוועקניין, פאַרשריבנדיק תמיד אַ
שטרענגע דיעטע.

— האָרד זיי נישט, מיין קינד, — פּלעגט זאָגן די אַלטע
לעפּראַנסוואַ. — זיי האָבן דיך שוין גענוג געמאַטערט! דו וועסט
נאָך מער אָפּגעשוואַכט ווערן. נאָ, עס!

און זי פּלעגט אים דערלאַנגען אַ גוט ביסל זיפ, אַ
שטיקל באַראַן-פּלייש, אַ שטיקל חזיר-פּעטס, און צייטנווייז עטלעכע
קליינע גלעזעלעך בראַנפן, וועלכע ער האָט נישט געוואָגט צוזו-
טראַגן צו זיינע ליפן.

דערוויסנדיק זיך, אַז ס'ווערט היפּאָליטן ערגער, האָט
דער גלח בורניסיען באַשלאָסן אים מבקר-חולָה זיין. צוערשט
האָט ער אויסגעדריקט מיטגעפיל איבער זיינע יסורים, און
דערביי צוגעגעבן, אַז אַפילו אין אַזעלכע מאַמענטן דאַרף מען
זיין פּריילעך, היות דאָס איז דעם אויבערשטנס ווילן, און
מען מוז וואָס שנעלער אויסנוצן די געלעגנהייט צו באַהעפטן
זיך מיט גאָט.

— ווייץ, — האָט ווייטער גערעדט דער גייסטלעכער מיט אַ
פּאַטערלעכן טאָן — דו האָסט פאַרנאַכלעסיקט אַ ביסל דייןע פליכטן.
מען פּלעגט דיך זעלטן זען אין קלויסטער; וויפּל יאָר האָסטו
דיך שוין נישט דערנענטערט צום הייליקן טיש? איך פאַרשטיי,
אַז צוליב דייןע באַשעפטיקונגען, צוליב דעם ווירבל פון לעבן.

האַסטו לאַגמרי אויפגעהערט צו דאגהן וועגן דער אויסלייזונג פון דייך נשמה. אָבער איצט איז די רעכטע צייט דערפון אַ טראַכט צו טאָן. זיי איצט נישט פאַרצווייפלט. איך האָב געקענט גרויסע בעל-עבירהניקעס, — איך ווייס, אַז דו ביזט נישט פון דידאָ-זיקע — וועלכע האָבן געטאָן תשובה פאַרן שטעלן זיך צו גאָטס משפט און זענען בלי ספק געשטאַרבן אין דער בעסערער שטימונג. לאַמיר האָפן, אַז פונקט ווי זיי, וועסטו אונדו געבן אַ גוטן ביישפּיל! אַלואַ, ווער וועט דיר שטערן אויס פאַרויכטיקייט צו זאָגן יעדן פרימאַרגן און יעדן אָונט: „איך לויב דיך, מאַריע, פול מיט חסד“, און „אונדזער טאַטע אין הימל!“ יא, טו עס, פאַר מיר! וואָס קאָסט עס דיר?... דו זאָסט עס מיר צו?

דער אַרעמער חולה האָט צוגעזאָגט. דער גלח איז געקוי-מען יעדן טאָג. ער האָט געשמועסט מיט דער שענקערין, דערצייילט איר אַפילו מעשיות, אויסגעמישט מיט שפּאַסן, מיט קאַלאַמבורן, וועלכע היפּאָליט האָט נישט פאַרשטאַנען. נאָכדעם, ווי נאָר ס'האָט זיך פאַרגעשטעלט אַ געלעגנהייט, איז ער באַלד אַריבער אויף רעליגיע, מאַכנדיק אַן ערנסטע מינע.

זיין התמדה האָט, קענטיק, געהאַלפן; ווייל דער סטרע-פּאַפּאָד האָט אויסגעדריקט דעם פאַרלאַנג עולה לרגל צו זיין אויף אַ גאָטס-דינסט קיין באַן-סעקור, ווי נאָר ער וועט געזונט ווערן. דערויף האָט דער גלח פּורניסיען געענטפערט, אַז ער האָט גאַרנישט דאַקעגן; אין צווייען איז תמיד שטאַרקער; און בכלל, קען מען דערמיט גאַרנישט פאַרלייבן.

דער אַפטייקער איז געווען אויפגערעגט, ווי ער האָט זיך אויסגעדריקט, פון דידאָזיקע קלערלישע שטיק-לעך. לויט זיין מיינונג האָבן זיי נאָר שאָדן געבראַכט היי-פּאָליטס געזונט, און ער האָט געהאַלטן אין איין חורן דער מאַדאם לעפּראַנסואַ:

— לאַזט אים צורו! לאַזט אים צורו! איר הרגענט אַוועק זיין מאַראַל מיט אייער מיסטיציזם!

אַבער די גוטמוטיקע פרוי האָט אים מער נישט געוואָלט אויסהערן, ווייל דאָס אַלץ האָט ער גורם געווען. אים אויף צו להכעיס האָט זי אויפגעהאַנגען ביי זיין צוקאַפנס אַ טעפל מיט הייליקן וואַסער און אַ בוק-צווייג. אַבער, קענטיק, אַז נישט די רעליגיע און נישט די כּי-רורגיע האָבן געהאַלפּן, און דער אומבאַזיגטער בראַנד איז געגאַנגען אַלץ העכער און העכער ביז צום בויך. אומזיסט האָט מען געביטן די מיקסטורן און די קאַטאַפּלאַזמעס, די מוסקולן האָבן זיך פון טאָג צו טאָג מער אַנטבליזט, און ענדלעך, ווען די שענקערין האָט קאַטעגאָריש געפרעגט שאַרלען, צי זאָל זי נישט, צוליב דער ערנסטקייט פון דער לאַגע, אַרויסרופן פון נעוואַטעל דעם באַרימטן דאָקטאָר קאַניווע, האָט שאַרל אַפּגעענטפּערט מיט „יאָ“.

קאַניווע, אַ דאָקטאָר מעדיצין, אין דער עלטער פון פּופּציק, מיט אַ גוטער רעפּוטאַציע און זיכער אין זיך אַליין, האָט זיך גאַרנישט געשעמט אַלס קאַלעגע אויסצולאָכן זיך, ווען מען האָט אים באַוווּן דעם פּוס, בראַנדיק ביז צו די קני-באַכדעם, ווי ער האָט אָפּן געמאַלדן, אַז מען דאַרף אים אַמפּו-טירן, איז ער אַוועק צום אַפּטייקער און גענומען זיך לען די אייזלען, וועלכע האָבן דערפירט דעם אומגליקלעכן צו אַזאַ מין צושטאַנד. ציענדיק דעם אַפּטייקער פאַר אַ קנעפל פון פּראַק, האָט ער געשריען מיט אַלע כּוחות:

— אָט, דאָס זענען די פאַריזער דערפּינדונגען! אָט דאָס זענען די אידעען פון די הערן פון דער הויפּט-שטאַדט! דאָס איז איין טייוול מיט סטראַביזם* מיט כּלאַראַפּאָרם, מיט ליטאַ-טריטיע** — נידערטרעכטיקייטן, וואָס די רעגירונג דאַרף פאַר-ווערן. מאַכט מען זיך אַבער פאַר חכמים און מען שטאַפט אייך אָן מיט פאַרשידענע מיטלען, נישט טראַכטנדיק פון קיין

* סטראַביזם: קרום-אייניק; קאַסאַקע.

** ליטאַטריטיע: אַפּעראַציע ביי וועלכער מען צעברעקט די שטינדלעך

שום אחריות. אָבער מיר זענען נישט אַזעלכע גרויסע חכמים ; מיר זענען נישט קיין געלערנטע, מיר זענען נישט קיין בעלי-מופתים, קיין שאַרלאַטאַנעס; מיר זענען פשוטע פראַקטיקער, מיר זענען רופאים, און אונדז וועט נישט אַרײַן אין זינען אָפּנאַרן אַ מענטשן, וועלכער איז פולשטענדיק געזונט. אויסגלייכן קרו-מע פיס! צי קען מען, בכלל, אויסגלייכן אַ קרומן פיס? פונקט ווי מען וואַלט, למשל, געוואַלט אויסגלייכן אַ הויקער! אָמען האָט געקאָסט געזונט דערדאָזיקער שמועס, אָבער ער האָט פאַרמאַסקירט זיינע ליידן מיט אַ חניפהדיקן שמייכל, היות ער האָט זיך גענייטיקט אין קאַניוועס לאַסקע, ווייל זיינע רעצעפטן פלעגן צוקומען צו יאַנוויל. דעריבער האָט ער נישט פאַרטיידיקט באַוואַרן, נישט געמאַכט אַפילו קיין שום באַמער-קונג, און אָפּזאָגנדיק זיך פון זיינע פּרינציפּן, האָט ער מקריב געווען זיין חשיבות אין נאָמען פון מער וויכטיקע אינטערעסן. וואָס זיין געשעפט האָט געפאַדערט.

די אַמפּוטאַציע פון דעם פּיס דורכן דאָקטאָר קאַניווע האָט געמאַכט אַ גרויסן רושם אין שטעטל! אַלע אייגנווינער האָבן זיך אין דעמדאָזיקן טאָג אויפגעהייבן גאַנץ פרי, און די גרויסע גאַס, הגם זי איז געווען געפאַקט מיט מענטשן, דאָך האָט זי געהאַט אַ טרויעריקן אויסזען, פונקט ווי מען וואַלט געגאַנגען אויספירן אַ טויט-אורטייל. ביים בשמים-סוחר האָט מען געשמועסט וועגן היפּאָליטס קראַנקהייט; אין די קראַמען האָט מען גאַרנישט פאַרקויפט, און מאַדאַם טיוואַש, דעם מערס פרוי, האָט נישט אָפּגעטראָטן פון פענסטער, וואַרטנדיק מיט אומגעדולט אויפן אַנקום פון דאָקטאָר.

ער איז אָנגעקומען אין זיין קאַבריאלעט, מיט וועלכן ער האָט אַלײַן אָנגעפירט. אָבער אזוי ווי דער רעכטער רעסאָר איז געווען אביסל אַראָפּגעבויגן אונטער דער משא פון זיין וואַגיקן קערפער, האָט זיך די קאַרעטע איינגעבויגן אין אַ זייט, און מען האָט באַמערקט לעבן אים אויף דער צווייטער קישן אַ גרויסן קאַסטן, באַדעקט מיט אַ רויטע פּלאַכטע, ווע-מענט דריי מעשענע קלאַמרעס האָבן שטאַרק געלויכטן.

אריינגעריסן זיך ווי א ווירבל אין טויער פון „גאלדענעם לייב“, האָט דער דאָקטאָר אָנגעהייבן צו שרייען מען זאָל אויס-שפּאַנען דעם פּערד; נאָכדעם איז ער אַפּילו אַוועק אין שטאַל אַ קוק צו טאָן, צי ס'עסט דעם האָבער, ווייל, קומענדיק צו אַ קראַנקן, האָט דער דאָקטאָר צוערשט געוואָלט באַזאָרגן זיין קליאַטשע און זיין קאַבריאַלעט. מען האָט אַפּילו דערפון גערעדט: „אך, דער דאָקטאָר קאַניווע, דאָס איז שוין איינמאָל אַן עקזעמפּליאַר!“ און צוליב דערדאָזיקער זיכערקייט האָט מען אים נאָכמער ליב געהאַט. די וועלט האָט געמעגט אויס-גיין ביז איין איינציקן מאַן, און ער וואָלט נישט אָפּגעטראָטן פון זיין רגילות.

אַמע איז אָנגעקומען.

— איך רעכן אויף אייך, — האָט דער דאָקטאָר געזאָגט. צי איז אַלץ גרייט צו דער אַרבעט?

אַבער דער אַפטייקער איז רויט געוואָרן און געמאָלדן, אַז ער איז צו עמפּינדלעך, פּדי צו אַסיסטירן אויף אַזאַ מין אָפּעראַציע.

— ווען מען איז אַ פשוטער צוקוקער, — האָט אַמע געזאָגט, ווירקט שטאַרק די איינפילדונג, און בעת מיין נערוועזע סיסטעם איז אַזוי...

— אך! — האָט קאַניווע איבערגעריסן, לויט מיין מיי-נונג, זייט איר גיכער גענייגט צו אַפּאַפּלעקסיע. איבעריקנס, ווונדערט עס מיר לגמרי נישט; ווייל איר, אַפטייקערס, זענט תמיד באַשעפטיקט מיט די קיך-ענינים, וואָס האָט אַ שטאַרקע ווירקונג אויף אייער טעמפּעראַמענט. אָט אַזוי ווי איר קוקט מיך אָן, הייב איך מיך אויף פיר אַ זייגער, וואָס מיין באַרד מיט קאַלט וואַסער, — ס'איז מיר קיינמאָל נישט קאַלט — איך טראָג נישט קיין וואַרעמע וועש, איך קיל מיך קיינמאָל נישט צו, מיין מאַשין איז תמיד אין אַרדענונג! לעבן לעב איך — דאָ אַזוי, דאָ אַנדערש, פּילאָזאָפּיש, ווי ס'מאַכט זיך, דעריבער בין איך נישט אַזוי דעליקאַט, ווי איר. און מיר איז אַלצאיינס, צי איך שנייד אַ קריסט, אָדער דעם ערשטן בעסטן

עוף. איר וועט געוויס זאָגן, אז ס'איז אַ רגילות... אַ רגילות! ...
 נישט לייגנדיק קיין אַכט אויף היפּאָליטן, וועלכער האָט
 פון שרעק געשוויצט אונטער זיינע דעקעס, האָפּן די דאָזיקע
 הערן פאַרפירט אַ שמועס, אין וועלכן דער אַפטייקער האָט
 פאַרגלייכט די קאַלטבלוטטיקייט פון אַ כירורג צו דער קאַלט-
 בלוטיקייט פון אַ גענעראַל; און דערדאָזיקער משל איז גע-
 ווען זייער אַנגענעם קאַניווען, וועלכער האָט זיך פּאנאַנדער-
 געזונגען וועגן די אייגנשאַפטן פון זיין קונסט. ער האָט
 געקוקט אויף זיין קונסט, ווי אויף אַ מין קדושה, הגם זי
 ווערט אַפט פאַרשוועכט דורך פאַרשידענע משרתים פון דער
 מעדיצין. נאָכדעם, איז ער צוגעקומען צום קראַנקן, האָט באַ-
 טראַכט די באַנדאַזשן, וואָס אָמע האָט געבראַכט, די וועלכע
 וועלכע זענען שוין געווען אויף דער פריערדיקער אָפּעראַ-
 ציע, און האָט געפּאָדערט אַ מאַן, וואָס זאָל האַלטן דעם
 פּוס. מען האָט געשיקט נאָך לעסטיבּודאַ. דער דאָקטאָר
 קאַניווע, מיט פאַרשאַרצטע אַרבלען, איז אַוועק אין ביליאַרד-
 צימער, בעת דער אַפטייקער איז פאַרבליבן מיט אַרטעמיזען
 און דער שענקערין, זיי זענען געווען בלאַסער פון זייערע פאַר-
 טוכער און געשטאַנען מיט אויערן צוגעלייגט צו דער טיר.

במשך פון דער צייט האָט באַוואַרי נישט געוואַגט זיך
 צו רירן פון אַרט. ער האָט זיך געפּונען אונטן, אין זאַל,
 זיצנדיק ביי אַ קאַלטן קאַמין, מיט דער גאַמבע אויפן ברוסט, מיט
 פאַרלייגטע הענט און מיט אומבאַוועגלעכע אויגן, ס'אַרא
 אומגליק! — האָט ער געטראַכט — ס'אַראַ אַנטווישונג! און
 דאָך האָט ער בשעתו אַנגענומען אלע פאַרויכטס-מיטלען. דער
 מזל! און אויב היפּאָליט וועט שטאַרבן, איז ער דאָך געווען
 זיין מערדער! וואָסער תשובה קען ער געבן זיינעם אַ פאַציענט,
 אויב מען וועט אים אויף אַ ווייט דערפון פּרעגן? אפשר האָט
 ער דאָך זיך אין עפעס טועה געווען? ער האָט געזוכט, אָבער
 ער האָט נישט געפּונען. ס'טרעפט דאָך, אז די בעסטע דאָקטויר-
 דים זענען זיך טועה. דאָס וועט אָבער קיינער נישט וועלן
 גלויבן! אַדרבה, מען וועט לאַכן, מען וועט פליידערן. ס'וועט

צווישן דער שטילשווייגעניש, וואָס האָט געהערשט אי-בערן שטעטל, האָט זיך דערהערט אַ האַרץ-רייסנדיקער געשריי. באַוואַרי איז בלאַס געוואָרן, אַז ער האָט שיער נישט געהלשט. מיט אַ נערוועזער באַוועגונג האָט עמע אַנגעכמורעט די ברעמען און ווייטער פאַרזונקן אין אירע געדאַנקן. און אַלץ פאַר אים, פאַר דערדאָזיקער בריאה — פאַר דעמדאָזיקן מענטשן, וואָס פאַרשטייט גאַרנישט, וואָס פילט גאַרנישט! ווייל, אָט זיצט ער זיך דאָ, גאַנץ רויק, נישט פאַרטראַכטנדיק זיך אַפילו, אַז זיין נאָמען איז פון איצט אָן פאַרפּלעקט, פּונקט ווי אירער. זי האָט נישט איינמאָל געמאַכט פרווון אים צו ליבן, און אַפילו מיט טרערן אין די אויגן האָט זי חרטה געהאט, וואָס זי האָט זיך אַן אַנדערן אָפּגעגעבן.

— אָבער אפשר איז דאָס געווען אַ וואַלגוס? — האָט מיטאַמאָל שאַרל אויסגערופן, וועלכער איז געווען פאַרטיפּט אין זיינע געדאַנקען.

ביים שאָס פון דערדאָזיקער אומגעריכטער פּראַזע, וועלכע איז געפאַלן אויף איר געדאַנק, ווי אַ בלייענע קויל אויף אַ זילבערנער טאַץ, האָט עמע אַ ציטער געטאַן, אויפּגעהייבן דעם קאַפּ, כדי צו קענען פאַרשטיין, וואָס ער מיינט דערמיט און שטיף האָבן זיי זיך אַנגעקוקט, מאַכנדיק דעם איינדרוק ווי זיי וואַלטן געשטוינט צו זען איינער דעם צווייטן. — אַזוי זענען זיי טיף אין האַרצן געווען ווייט פון איינאַנדער! שאַרל האָט אויף איר געקוקט מיט אַ פאַרנעפּלעטן בליק פון אַ שיכור, צוהערנדיק זיך, אין זיין פאַרגליווערונג, צו די לעצטע געשרייען פון אַמפּוּטירטן, וועלכע האָבן זיך דערטראַגן מיט אויסגעצויגענע מאַדולאַציעס, איבערגעריסן פון צייט צו צייט מיט שאַרפע יאָמערן, פּונקט ווי אַ ווייטע ריטשעריי פון עפעס אַ חיה, וועלכער מען קוילעט. עמע האָט געביסן אירע בלאַסע ליפּן, און דרייענדיק אין האַנט אַ שטיקל קאַקטוס, וואָס זי האָט אָפּגעריסן, האָט זי אומבאַוועגלעך געקוקט אויף שאַרלעך מיט איר שאַרפן בליק, פּונקט ווי זי וואַלט אויף אים אַנגע-צילט צוויי פּייערדיקע פּיילן. אַלץ אין אים האָט עמען איצט

אויפגערעגט: זיין פנים, זיין קאָסטיום, זיין שטילשוויגן, זיין גאַנצער וועזן. זי האָט חרטה געהאַט אויף איר פריערדיקער צניעות, פונקט ווי זי וואָלט דערמיט באַגאַנגען אַ פאַרברעכן און די רעשטלעך זענען איצט צעפלוּיגן געוואָרן אונטער די מורא-דיקע קלעפּ פון איר גאווה. זי האָט זיך איצט געקוויקט מיט אַלע ביזע איראַניעס, וואָס איר נצחונדיקער פאַרראַט האָט גורם געווען. די ערינערונגען פון איר געליבטן חאַבן איצט אין איר אויפגעטויכט מיט אַ תאוהדיקער שיכורות; זי האָט אים אַוועקגעגעבן איר נשמה, טראַגנדיק זיך צו דעמדאָויקן געשטאַלט מיט אַ נייער התלחבות; און שאַרף האָט זיך איר איצט אויסגעוויזן אינגאַנצן אַ פרעמדער, אָפגעריסן אויף תמיד טון איר, אינגאַנצן אויסגעמעקט, פונקט ווי ער וואָלט געהאַלטן ביים שטאַרבן און געגוססט פאַר אירע אויגן.

אויסן טראַטואַר האָט זיך דערהערט אַ גערויש. שאַרף האָט אַרויסגעקוקט און דורך דער אַראַפּגערוקטער זשאַלוע האָט ער אויסן מאַרק באַשערקט, ווי קאַניווע שטייט אויף דער זון און ווישט זיך דעם שטערן מיט אַ טיכל. הינטער אים האָט אַמע אין דער האַנט געטראַגן אַ גרויס רויט קעסטל; ביידע זענען בעגאַנגען צו דער אַפטייק.

באַחערשט דורך אַ פּלוצלונגער צארטקייט און פאַרצווייפּ-צילונג האָט זיך שאַרף אויסגעדרייט צו עמען, זאַגנדיק:

— טו מיר אַ קוש, מיין טייערע.

— לאָז מיך צורוי! — האָט זי געזאָגט, רויט ווערנדיק

פון כעס.

— וואָס איז מיט דיר? וואָס איז מיט דיר? — האָט ער

געחזרט אין גרויס שטוינונג. — באַרויק דיר, קום צו זיך!... דו ווייסט גאַנץ גוט, אַז איך לייב דיר!... קום!...

— גענוג! — האָט זי אויסגערופּן, באַקומענדיק אַ שרעק-

לעכן אויסזען.

און אַרויספּלויפּנדיק פון זאַל, האָט עמע אַזוי שטארק צוגע-

קלאַפּט די טיר, אַז דער באַראַמעטער איז אַראַפּגעפּאַלן אויף דער ערד און צעפּלויגן געוואָרן אויף שטיקלעך.

א צפחושטער האָט זיך שאַרף אַראָפּגעלאָזט אין זיין
 פּאָטעל; ס'איז מסתם אַ נערוון-קרענק, האָט ער געטראַכט;
 ער האָט געוויינט, פילנדיק אומבאַשטימט, ווי עפּעס אָן אומ-
 גליק וואָלט געהאַנגען איבער אים.
 ווען ראָדאָלף איז ביינאַכט געקומען אין גאַרטן, האָט אים
 שוין זיין געליבטע אָפּגעוואַרט ביים גאַנצן, אויפֿן ערשטן טרעפּל.
 זיי האָבן זיך אַרומגענומען, און זייער גאַנצער פעס איז צו-
 שמאַלצן געוואָרן, זיי שניי, אונטער דער היץ פון זייערע
 קושן.

XII

זיי האָבן זיך אויפֿסניי אָנגעהייבן צו ליבן. גאַנץ אָפּט
 פלעגט עמע איגמיטן טאָג אים שרייבן; נאָכדעם, דורך די
 שוויבן, פלעגט זי מיט אַ סימן צורופֿן זשיסטענען, וועלכער
 פלעגט תיכף אויסטאָן זיין פאַרטוך און לויפֿן קיין אויזעט. ראָד-
 דאָלף פלעגט קומען; זי האָט אים בלוז געוואָלט זאָגן, אז
 ס'איז איר אומעטיק, אז איר מאַן איז איר דערווידער און אַז
 דאָס לעבן איז איר פאַרמיאוסט געוואָרן!
 — וואָס קען איך דיר העלפֿן! — האָט ער איינמאָל
 אויסגערופֿן, פֿאַרלירנדיק דאָס געדולט.
 אַך, ווען דו וואָלט געוואָלט...
 זי איז געזעסן אויף דער ערד, צווישן זיינע קני, די
 צעפֿלוישט און דער בליק פֿאַרנעפֿלט.
 — נו, וואָס? — האָט ראָדאָלף געפרעגט.
 זי האָט אַ זיפֿן געטאָן.
 — מיר וואָלטן צוזאַמען ערגעץ אַוועקגעפֿאַרן...
 — דו ביזט אַראָפּ פון זינען! — האָט ער געזאָגט מיט
 אַ שמיכל. — צי איז דאָס מעגלעך?

זי האָט נאָכאמאָל דערפון גערעדט; ער האָט זיך גע-
מאכט פּלאַ-ידע און האָט אָנגעהייבן צו רעדן וועגן עפעס
אַנדערש.

ער האָט נישט געקענט משיג זיין, צו וואָס טויג די אַ צע-
באַאומרויקונג אין אַזאַ פשוטער זאַך, ווי ליבע. זי האָט געהאַט
אירע מאַטיוון, אירע סיבות, וועלכע האָבן פּונקט ווי געוועקט
אין איר די ליבע.

און באמת, די דאָזיקע צאַרטקייט איז געוואָקסן פון טאָג
צו טאָג, צוליבן עקל וואָס זי האָט געהאַט צו איר מאַן. וואָס
מער זי האָט זיך אָפּגעגעבן איינעם, אַלץ מער האָט זי פיינט
געקריגן דעם צווייטן; קיינמאָל האָט שאַרף אין אירע אויגן
נישט אויסגעוויזן אַזוי העסלעך, מיט זיינע פּירקאַנטיקע פינג-
ער, מיט זיינע שווערע געדאַנקען, מיט זיינע פּראַסטע מאַ-
ניערן, ווי בעת זי איז געבליבן איינע אַליין מיט אים נאָך
די באַגעגענישן מיט ראָדאָלפּן. מאַכנדיק דעמאָלט דעם אָנ-
שטעל פון אַ צנועהדיקער ווייב, פּלעגט זי טיף אין האַרצן
זיך פּאַנאַנדערהיצן ביי די זכּרונות פון דעמדאָזיקן קאַפּ, ווע-
מענס שוואַרצע האַר פּלעגן זיך אַראָפּלאָזן אויפן שטערן, פון
דער פיגור, וועלכע איז געווען מעכטיק און עלעגאַנט, פון דעם
מענטשן, וועלכער האָט געהאַט אַזויפיל דערפאַרונג אין די
געדאַנקען און אַזוי אומבאַצוימט אין זיינע תּאוות! פאַר אים
האַט זי געפּיילט די נעגל מיט דער פּינקטלעכקייט פון אַ
גראַווירער, און קיינמאָל האָט זי נישט געשמירט איר הויט
מיט אַזויפיל קאַלד-קרעם און געגאַסן אַזויפיל פּערפּום אויף
אירע נאָז-טיכלעך. זי האָט זיך באַהאַנגען מיט בראַנזאַלעטן,
מיט רינגען און מיט קאַליעס. ווען ער פּלעגט דאַרפן קו-
מען, פּלעגט זי אָנפּילן מיט רויזן אירע ביידע גרויסע וואַזעס
פון בלויען גלאַז, צוגרייטן איר חדר און זיך אַליין אויספּוצן
חי אַ קורטיזאַנע, וואָס וואַרט אויף אַ פּרינק. די דינסט האָט
פּסדר געמוזט וואַשן וועש; און אַ גאַנצן טאָג האָט זיך פּע-
ליסטע נישט אַרויסגעריט פון קיך, וווּ דער קליינער זשיסטען
פּלעגט זיצן לעבן איר און צוקוקן זיך ווי זי אַרבעט.

אָנגעלענט אויף אַ לאַנגן ברעט, אויף וועלכן זי האָט געפרעסט, פלעגט זשיסטען מיט אַ דורשטיק אויג באַטראַכטן די אַלע פרויען-שמאַכטעס, וועלכע זענען געלעגן אַרום אים: לייזונטענע קליידער, קאַפּ-טיכלעך, קראַגנס. און דאַמען-פאַנטאַלאַנען, ברייט אין די לענדן אין שמאַל פון אונטן.

— צוואַס נוצט עס? — האָט געפרעגט דער יינגל, צורירנדיק זיך צו אַ קרינאָלינע אָדער צו די אַגראַפקעס. — צי האָסטו עס קיינמאַל נישט געזען? — האָט מיט אַ שמייכל געפרעגט פּעלעסיטע, — מ'קען מיינען, אַז דיין באַלעבאַסטע, מאַדאַם אַמע, טראַגט עס נישט!

— נו, יאָ, מאַדאַם אַמע!

און ער האָט מוסיף געווען מיט אַ פאַרטראַכטן טאָן: — צי איז זי דען אַזאַ דאַמע, ווי דיין מאַדאַם? אָבער פעליסיטען איז צוגעגעסן געוואָרן צו זען, ווי ער דרייט זיך אַזוי אַרום איר. זי איז געווען מיט זעקס יאָר עלטער פון אים, און בפרט, אַז טעאָדאָר, גיליאַמענס דינער האָט זיך אָנגעהייבן צוצורוקן צו איר.

— לאַז מיך צורו! — האָט זי געזאָגט, איבערשטעלנדיק דעם טאַפּ מיטן קראַכמאַל. — גיי בעסער שטויסן מאַנדלען; תמיד האָסטו ליב זיך נאָכצושלעפּן נאָכן קליידל; וואַרט אונטער, עזות-פנים איינער, ביז ס'וועלן זיך ביי דיר באַווייזן אַ פאַר האָר אויפן גאַמבע.

— נו, זייט נישט אין פעס, איך וועל אייך דערפאַר אויסרירן אירע שיקל.

און תיכף האָט ער אַראָפּגענומען פון קאמין עמעס שיקל, אַרומגעקלעפט מיט בלאַטע, מיט בלאַטע פון די זעונגען; די בלאַטע האָט זיך צעריבן אין שטויב צווישן זיינע פינגער און האָט זיך פאַמעלעך געצויגן אין אַ זונען-שטראַל.

— ווי מורא דו האָסט, זאַלסט זיי נישט קאַליע מאַכן! — האָט געזאָגט די דינסט, וועלכע פלעגט זיך מיט זיי נישט צערעמאַניען, ווייל די מאַדאַם פלעגט איר זיי אָפּגעבן, ווי נאָר זיי פלעגן ווערן עטוואַס אָפּגענוצט.

עמע האָט געהאַט אַ פּוֹלע שאַפע מיט שיך, וועלכע זי פלעגט פסדר פטרן, און שאַרל האָט זיך צומאַל נישט דער-
לויבט איר צו מאַכן די קלענסטע באַמערקונג.
ער האָט אויך באַצאָלט דרייהונדערט פראַנק פאַר אַ
הילצערנעם פּוס, וועלכן זי האָט באַשלאָסן צו שענקען היפּאָליטן.
דאָס האַלץ איז געווען אויסגעבעט מיט קאַרעק, האָט געהאַט
ספרענושינע-געלענקן, — אַ קאַמפּליצירטער מעכאַניזם, באַצויגן
מיט אַ שוואַרצן הויז, און פאַרענדיקט מיט אַ לאַקירטן שוך.
אַבער היפּאָליט האָט ביי זיך נישט געקענט פּוועלן יעדן טאַג
אַנצוטאָן אזאָ שיינעם פּוס, האָט ער געבעטן דער מאַדאַם באַ-
וואַרי, זי זאָל אים געבן אן אנדערן, אין וועלכן ער וועט
זיך בעסער פילן. ס'פאַרשטייט זיך, אז דער דאָקטאר האט פאַר-
דעם פּוס אויך באַצאָלט.

דער פּערד-משרת האָט זיך ביסלעכווייז צוריקגעקערט צו
זיין נאַרמאַלער אַרבעט. פּונקט ווי פריער פלעגט מען אים זען
אַרומלויפן אין שטאָט, און ווען שאַרל פלעגט פּונדערווייטנס
דערהערן די קלאַפּעריי פון זיין הילצערנעם פּוס, פלעגט ער
שנעל זיך אַוועקדרייען אין אַן אַנדער ריכטונג.

צוזשטעלן דעם פּוס האָט זיך אונטערגענומען דער סוחר
לערע; דאָס האָט אים געגעבן די מעגלעכקייט אריינצוקומען
צו דער פרוי באַוואַרי. ער האָט מיט איר געשמועסט וועגן די
פאַריזער ניסן, וועגן טויזנטער פרויען-קלייניקייטן. ער איז
געווען זייער העפלעך און קיינמאַל נישט געבעטן קיין געלט.
עמע האָט זייער לייכט געקענט באַפרידיקן אירע אַלע קאַפּריזן.
ס'האָט זיך איר, לַמשל, פאַרוואָלט צו שענקען ראָדאָלפּן אַ
מתנה — זייער אַ שיינעם שפיצרוט, וואָס זי האָט געזען אין
רואַן, אין אַ שירעם-געשעפט. אין אַ וואַך אַרום האָט לערע
געבראַכט דעם שפיצרוט און אים אַוועקגעלייגט פאַר איר אויפן
טיש.

אַבער אויפן צווייטן טאַג האָט ער איר צוגעשטעלט אַ
חשבון אויף אַן ערך פון צווייהונדערט זיבעציק פראַנק מיט
סאַנטימען. עמע איז געווען אין אַ שווערער לאַגע: אלע שופּ-

לאָדן פון איר טיש זענען געווען כּוּסט. לעטטיבּוּדאָן זענען זיי געווען שולדיק פאַר צוויי וואַכן; דער דינסט האָבן זיי נישט געהאַט באַצאַלט פאַר אַ האַלב יאָר; חוצדעם, האָבן זיי נאָך געהאַט אַ סך אַנדערע חובות, און באַוואַרי האָט מיט אומגעדולט געוואַרט אויף געלט פון דע-ראַזערן, וועלכער פלעגט אים צאָלן יעדעס יאָר, אינם טאָג פון הייליקן פעטער.

צוערשט האָט זי לערען אָפגעשלעפּט מיטן געלט; אָבער ענדלעך, האָט ער פארלוירן די געדולט. מען האָט פון אים אויך געפּאָדערט, זיינע קאַפיטאַלן זענען געווען אין אומגאַנג, און אויב ער וועט עפעס נישט באַקומען אויסן חוב, וועט ער זיין געצוואַנגען אָפצונעמען צוריק די זאַכן.

— טאָ נעמט זיי אייך! — האָט עמע געזאָגט.
— איך שפּאַס! — האָט ער אָפגעענטפערט. ס'איז מיר בלויו אַ שאַד דעם שפּיברוט. דאָס וועל איך זיכער אָפּבעטן צוריק ביים הער.

— ניין! ניין! — האָט זי אויסגערופן.
— איך האָב זי געפּאַקט! — האָט לערע געטראַכט.
און, צעפרידן מיט זיין איינפאַל, איז ער אַרויס, חורנדיק אינדערשטיף און צופייפנדיק, ווי געוויינלעך:
— גוט! מיר וועלן שוין זען.

זי האָט זיך פאַרטראַכט וויאָזוי זיך אַרויסצודרייען פון דעמדאָזיקן ענין, ווי מיטאַמאָל איז אַריינגעקומען די דינסט און אוועקגעלייגט אויפן קאַמין אַ קליין פעקל, פאַרפאַקט אין בלויען פאַפיר, פון הער דע-ראַזערע. עמע האָט שפּרונג געטאָן און עס אויפגעעפנט. ס'איז דאַרט געלעגן פּופצן גאַלד-שטיקלעך. אַזויסיל האָט געקומט, זי האָט דערהערט שאַרס טריט אויף די שטיגן; זי האָט אַריינגעוואָרפן דאָס גאַלד אין טיש-קעסטל און עס פאַרשלאָסן.

אין דריי טעג אַרום איז לערע ווידער געקומען.
— איך האָב פאַר אייך אַ פאַרשלאָג, — האָט ער געזאָגט —
אויב אַנשטאַט דער סומע, וואָלט איר אפּשר מחל' געווען...

— אַט האָט איר אייער געלט, — האָט זי געזאָגט, אַריין-
רוקנדיק אים אין האַנט פּערצן נאַפּאַלעאָן-מטבעות.
דער סוחר איז דערשטוינט געוואָרן. כּדי צו פּאַרבאַרגן
זיין אַנטוישונג, האָט ער זי טויזנט מאָל איבערגעבעטן, פּאַר-
געלייגט זיינע דינסטן, פּון וועלכע עמע האָט זיך אָפּגעזאָגט.
נאָכדעם איז זי געבליבן שטיין עטלעכע רגעס, טאַפּנדיק אין
קעשענע פּון איר פּאַרטוך די צוויי מטבעות צו הונדערט סו-
וועלכע זי האָט באַקומען אַ רעשט. זי האָט באַשלאָסן זיי איין-
צושפּאַרן, כּדי דערנאָך אומצוקערן דאָס געלט...
— באַ, האָט זי געטראַכט, ער וועט זיך פּון זיי נישט
דערמאָנען.

אויסער דעם שפּיצרוט מיט דעם באַגילטן הענטל, האָט
ראַדאָלף באַקומען אַ שטעמפל מיטן אויפּשריפט: amor nel cor,
אַ שאַליק צו טראָגן אויפּן האַלדז און, ענדלעך, אַ פּאַרטיגאַר.
פּונקט אזעלכן, ווי שאַרל האָט אַמאָל געפּונען אויפּן וועג, און
עמע האָט פּאַרבעהאַלטן. אָבער די אַלע מתנות האָבן אים
אַראָפּגעשלאָגן פּון מוט. ער האָט זיך פּון עטלעכע אָפּגעזאָגט;
זי איז צוגעשטאַנען און ראַדאָלף האָט, ענדלעך, נאָכגעגעבן,
איינגעפּינענדיק, אַז זי איז צו דעספּאַטיש און שטאַרק פּאַרעקשנט.
נאָכדעם פּלעגן איר אָסט אַריין אין קאַפּ מאַדנע געדאַנקען:
— ווען דער זייגער וועט קלינגען אויף האַלבע נאַכט,

זאָלסטו דיך אָן מיר דערמאָנען!

און אויב ער האָט זיך מודה געווען, אז ער האָט פּון
איר נישט געטראַכט, פּלעגט זי אים באַשיטן מיט פּאַרוורפּן,
וועלכע פּלעגן זיך תמיד פּאַרענדיקן מיטן זעלבן פּומון:

— דו האַסט מיך ליב?

— יאָ, איך האָב דיך ליב, — פּלעגט ער ענטפּערן.

— שטאַרק?

— זייער.

— דו האַסט קיינעם נישט געליבט?

— דו מוזט אפשר מיינען, אַז דו האַסט געפאַקט אָן אים.
שולדיק יינגל? — פלעגט ער אויסרופן מיט אַ געלעכטער.
עמע פלעגט וויינען, און ער פלעגט זיך פאַרענטפערן,
געפויוווט זי באַרויקן מיט זיינע קאַלאַמבורן.

— אַך, איך האָב דאָך דיך זייער ליב! — פלעגט זי
זאָגן. — דו וויסט, איך האָב דיך אַזוי ליב, אַז איך קען נישט
לעבן אָן דיר. צייטנווייז וויל איך דיך אַזוי שטאַרק זען, אַז
מיין ליבע ברענט פון פעס. איך פרעג זיך אַליין: „ווי איז
ער? אפשר רעדט ער מיט אַנדערע ווייבער? זיי שמייכלען
צו אים, ער דערנענטערט זיך צו זיי...“ אַך! ניין! קיין איינע
געפעלט דיר נישט? ס'זענען דאָ שענערע פון מיר, אָבער איך
קען בעסער ליבן! איך בין דיין דינסט און דיין געליבטע!
דו ביזט מיין מלאך, מיין אָפגאַט! דו ביזט גוט! דו ביזט שיין!
דו ביזט קלוג! דו ביזט שטאַרק!

ער האָט אַזויפיל מאַל אויסגעהערט ריידן די דאָזיקע
זאָכן, אַז זי האָט אים שוין קיין שום ניס נישט געקענט דער-
ציילן. עמע איז געווען ענלעך צו זיינע אַלע געליבטע, און
דער רייץ פון ניס האָט זיך אָפגעריבן, ווי אַ בגד און האָט
אַנטבליזט די אייביקע תאוה-איינטאַניקייט, וואָס האָט תמיד דיזעלבע
פאַרמען און דיזעלבע שפראַך. דערדאָזיקער פראַקטישער
מענטש האָט נישט געקענט פאַנאַנדערשיידן געפילן פון
ווערטער. ווייל די אויסגעלאַסענע און פאַרקויפטע ליפן האָבן
אים תמיד נעשושקעט ענלעכע פראָן, און ער האָט קיינמאָל
נישט געגלויבט אין זייער אויפריכטיקייט; דערפון האָט ער גע-
טראַכט, דאַרפן אַראָפּערעכנט ווערן די איבערגעטריבענע פראָן,
אונטער וועלכע ס'זענען פאַרבאָרגן דורכשניטלעכע געפילן; זי
השתפּחות-הנפש דריקט זיך טיילמאָל אױט אין פּוסטע מעטאָפאָרן,
זיות קיינער קען קיינמאָל נישט געבן די גענויע מאָס פון זיי-
נע באַדערפענישן, פון זיינע געדאַנקען, פון זיינע ליידן, ווייל
דאָס מענטשלעכע וואָרט איז ווי אַ צעפלאַצטער קעכל, אויף וועלכן מיר

קלאַפן אויס מעלאַדיעס, פרי בערן זאָלן טאנצן דעמאָלט, זען
מיר וואָלטן געוואָלט רירן די שטערן.

אַבער מיט דערדאָזיקער קריטישער אויבערוואַג, וואָס באַ-
זיצט יעדער איינער, וועלכער האלט זיך אָפּ פון פאַרשידענע
התחייבותן, האָט ראָדאָלף זיך אַרוטגעזען, אַז פון דער ליבע
קען מען אַרויסציען אַנדערע תענוגים. ער האָט באַשלאָסן, אַז
חרפה האָט דאָ קיין שום אָרט נישט. ער האָט זיך אויסגע-
הערט מיט איר צו צערעמאָניען. ער האָט פון איר געמאַכט
אַ בויגעוודיקע אויסגעלאָסענע זאַך. ס'איז געווען אַ מין אידיר-
אַטישע צובינדונג, פיל מיט אַנטציקונג פאַר אים, מיט תאוה
פאַר איר, — א גליק, וואָס האָט זי פאַרטעמפּט; און איר נשמה
האָט געזונקען אין דערדאָזיקער שיכרות און האָט זיך דאָרט
געטרונקען, און אויפגעקאַרטשעטע, ווי דער הערצאָג קלאַרענס
אין זיין פּאס מיט מאַלוואַזע-וויין.

אונטערן איינפלוס פון דידאָזיקע תאוה-געווינהייטן, האָט
זיך מאַדאם באַוואַרי פולשטענדיק פאַרענדערט. אירע בליקן זע-
נען געוואָרן דרייטער, אירע שמועסן פרייער; זי האָט זיך
אַפילו דערלויבט צו שפאַצירן מיט ראָדאָלפן מיט אַ פאַפיראַס
אין מויל, פונקט ווי זי וואָלט געפייפּט אויף דער
גאַנצער וועלט. ענדלעך, די, וועלכע האָבן נאָך געספּקט,
האָבן אויפגעהערט צו צווייפלען, ווען זיי האָבן איינמאָל דער-
זען, ווי זי שטייגט אַרויס פון „שוואַלב“ אין אַ מענער-וועסט;
און די מאַמע-באַוואַרי, וועלכע איז נאָך אַ שרעקלעכער סצענע-
קע מיט איר מאַן, געקומען צו לויפן צו איר זון, איז גע-
ווען נישט ווייניקער פון אַנדערע בירגער אויפגערעגט. ס'זע-
נען איר נאָך אַ סך אַנדערע זאַכן נישט געפעלן געוואָרן: צו-
ערשט, וואָס שאַרל האָט נישט גענומען אין באַטראַכט אירע עצות
און ער האָט עמען נישט פאַרווערט צו לייענען פאַרשידענע ראַמאַ-
נען; נאָכדעם, די הנהגה אין שטוב האָט איר שטאַרק
נישט געשמעקט; זי האָט זיך דערלויבט צו מאַכן עטלעכע
באַמערקונגען, און איינמאָל האָט מען זיך אַפילו צעקריגט צו-
ליב פעליסיטען.

איינמאָל אינאַוונט, פאַרבייגייענדיק דורכן קאַרידאָר, האָט זי מוטער-באַוואַרי באַמערקט פעליסיטען אין דער געזעלשאַפט פון אַ יונגמאַן מיט אַ שוואַרצן קראַגן, אין דער עלטער פון אַ יאָר פערציק, וועלכער האָט זיך אַרויסגעגלייטשט פון קיך, ווי יאָר ער האָט דערהערט אירע טריט. דעמאָלט האָט זיך עמע פאַנאנדערגעלאַכט; אָבער די זקנה האָט זיך צעקאַכט, טענהנדיק, אז אויב אפילו מען האַלט נישט פון קיין גוטע זיטן, דאַרף מען דאָך אויף אַ דינסט אויך אַכטונג געבן.

— וואָס איז דער יחוס מיט אייך? — האָט אַ פרעג געטאָן די שוור מיט אזא העזהדיקן בליק, אז די אַלטע באַ-וואַרי האָט געהאַט אַ חשד, צי זי פאַרטיידיקט אַמאָל נישט זיך אַליין.

— גייט פונדאנען! — האָט אַ געשריי געטאָן די יונג-גע פרוי, אויפשפרינגענדיק פון אָרט.

— עמע...! מאַמעלע...! — האָט שאַרל אויסגערוּפן, וועלנדיק זיי באַרויקן.

אָבער זיי זענען ביידע אַנטלאָפן געוואָרן אויפגערגעטע, עמע האָט געטופעט מיט די פיס, חורנדיק:

— אַך, ס'אַראַ דערציונג! ס'אַראַ פויערטע!
ער איז צוגעלאָפן צו זיין מאַמען; זי איז אַרויס פון די פליס און געשטאַמלט:

— ס'אַראַ חוצפה! אַ פוטטע פרוי! אפשר נאָך ערגער!
און זי האָט געוואָלט תיבף אַוועקפאָרן, אויב עמע וועט נישט קומען בעטן ביי איר מחילה. שאַרל איז אַוועקגעלאָפן צו זיין ווייב, בעטנדיק זי זאָל נאָכגעבן. ער האָט זיך גע-שטעלט אויף די קני; ענדלעך, האָט זי אָפגעענטפערט:

— גוט! איך גיי.

און באמת, זי האָט אויסגעשטרעקט די האנט דער שווי-גער, מיט דער חשיבות פון אַ מאַרקיון, זאָגנדיק:

— זייט מיר מוחל, מאַדאַם.
נאָכדעם, קומענדיק צו זיך אין צימער, האָט זיך עמע אַ שללידער געטאָן מיטן בויך אַראָפ, ביי זיך אין בעט און:

האט געוויינט ווי א קינד, פארשטעקנדיק דעם קאָפּ אין קישן.
 עמע מיט ראָדאָלפּן האָבן אָפּגערעדט צווישן זיך, אז ס'איז
 מער טרעפט עפעס, וועט זי צוטשעפן צו א פאָרהאַנג א שטיקל
 צוויי פאַפיר, און אויב ער וועט צופעליק זיין אין יאָנוויל,
 זאָל ער קומען צו לויפן אין געסל, הינטערן הויז. עמע האָט
 דערלאָנגט דעמדאָזיקן סיגנאַל; זי האָט געוואַרט דריי-פערטל
 שעה, ווי מיטאַמאָל האָט זי באַמערקט ראָדאָלפּן לעבן מאַרק.
 זי האָט אויפגעעפנט דאָס פענסטער, פדי אים צו רופן; אָבער
 ער איז שוין נישט געווען. זי איז אַנידערגעפאלן פון גרויס
 פאַרצווייפלונג.

דאָך האָט זיך איר תיכף אויסגעוויזן, אז מען גייט אויפן
 טראַטוואַר. דאָס איז ער, בלי ספק; זי איז אַראָפּ פון די שטיגן,
 דורכגעלאָפן דעם הויף. דאָס איז ער טאַקע געווען. זי האָט
 זיך אַריינגעוואַרפן אין זיינע אַרעמס.

— פאָרויכטיק, — האָט ער געזאָגט.

— אַך! ווען דו וואַלסט וויסן! — האָט זי זיך אָנגערופן.
 און זי האָט אים אָנגעהייבן צו דערציילן אַלץ אינדער-
 שנעל, און אָן אַ שום סדר; זי האָט איבערטריבן די פאַקטן
 אויסגוטראַכט אַזוינס, וואָס ס'איז נישט געווען, זיך אַליין דער-
 ביי אַזוי פאַרפלאַנטערט, אז ער האָט גאַרנישט געקענט פאַרשטיין.
 — נה מיינ אַרעמער מלאַכל, האָב מוּס, בצרויך דיר,
 האָב געדולט!

— שוין פיר יאָר האָב איך אַזוי געדולט און לייד!...
 שוין צייט, אז אַזאָ ליבע, ווי אונדזערע, זאָל ווערן אויפגעדעקט
 פאַר אַלעמען! זיי וועלן מיך פאַרמאַטערן! איך וועל עס נישט
 אויסהאַלטן! ראַטעווע מיך!

זי האָט זיך געדריקט צו ראָדאָלפּן. אירע אויגן, פול
 מיט טרערן, האָבן געפינקלט, ווי פייערלעך אויפן וואסער; איר
 ברוסט האָט זיך שנעל באַוועגט; קיינמאָל האָט ער זי אַזוי
 שטאַרק נישט געליבט; ער האָט אויף אַזויפיל פאַרלוירן דעם
 קאָפּ, אז ער האָט געזאָגט: — וואָס זאָל מען טאָן? וואָס ווילסטו?

— פיר מיך אוועק! — האָט זי אויסגעשריען. — טראָג
 מיך אוועק!... אָך! איך בעט דיך!
 און זי האָט זיך אַ וואָרף געטאָן צו זיין מויל. פונקט
 ווי מיט קושן וואָלט זי געוואָלט אַרויסרייסן זיין הסכמה.
 — אָבער... — האָט ראָדאָלף אַ שטאַמל געטאָן.
 — וואָס איז?
 — און דיין מיידעלע?
 זי האָט אַ טראַכט געטאָן עטלעכע רגעס, נאָכדעם אָפּ-
 געענטפערט:

— מיר וועלן זי מיטנעמען.
 — ס'אַראַ פרוי, — האָט ער צו זיך געזאָגט, קוקנדיק.
 ווי זי גייט אוועק.

זי איז אַריין אין גאַרטן. מען האָט זי גערופן.
 אין די נעכסטע טעג איז די אַלטע באַוואַרי געווען שטאַרק
 פאַרוונדערט מיט דער ענדערונג פון איר שונר. און באמת,
 עמע איז געוואָרן ווייכער; זי איז אַזוי ווייט אוועק מיט איר
 העפלעכקייט, אַז זי האָט זיך געווענדעט צו דער אַלטער נאָך
 אַ מיטל, צו מאַרינירן אוועקעלעך.

צי האָט זי עס געטאָן, פּדי צו קענען בעסער אָפּנארן
 ביידן? אָדער אפשר דורך אַ מין תאוהדיקן סטאַציוזם האָט
 זי געוואָלט שטאַרקער פילן דעם ביטערן מצב וואָס זי האָלט
 ביים פאַרלאָזן? זי האָט אָבער איצט קיין אַכט נישט געלייגט
 דערויף; אדרבה, זי איז געווען פאַרוונקען אינם תענוג פון
 צוקונפטיקן גליק. זי האָט פּסדר דערפון גערעדט מיט ראָדאָלפּן.
 אָנגעלעבנט אויף זיין אַקסל, פלעגט זי שושקען:

— נו, ווען וועלן מיר זיך שוין אַריינזעצן אין דער
 פאַסט-קאַרעטע?... צי טראַכטסטו דערפון? צי איז עס מעגלעך?
 מיר דאַכט זיך, אַז מיטן מאַמענט, ווען די קאַרעטע וועט זיך
 רירן, וועל איך פילן, ווי מיר הייבן זיך אויף אויף אַ לופט-באַלאָן.
 ווי מיר פליען צו די וואַלקנס. צי ווייסטו, אַז איך צייל די
 טעג?... און דו?

קינמאַל איז מאַדאַם באַוואַרי נישט געווען אַזוי שוין, ווי

אין דידאָזיקע טעג; זי האָט געהאַט אַ מין אומבאַשטימטע שיין-קייט, וואָס ס'איז אַ פּוּעל-יוצא פּון פּרייד, פּון התלהבות, פּון דער-פּאָלג, אַ האַרמאָניע פּונם טעמפּעראַמענט מיט דער אַרומיקער סביבה. אירע תּאווה, אירע דאגות, די דערפּאַרונג אין תּענוגים און אירע אייביק-יונגע אילוויעס האָבן אויף איר געהאַט אַזאַ פּעולה, פּונקט ווי מיסט, רעגן, ווינט, און זון האָבן אַ פּעולה אויף דער אַנטוויק-לונג פּון בלומען. זי האָט זיך, ענדלעך, פּאַנאָדערגעבלייט אין איר פּוילן פּראַכט. אירע לעפלעך זענען געווען ווי אויסגעשניטן, פאַר אירע לאַנגע ליבע-בליקן, וווּ ס'האַבן זיך פּאַרבאַרגן אירע שוואַרצע אַפּלען; אירע דינע נאָזלעכער פּלעגן זיך אַנבאַלאָזן פּון די תּאווהדיקע הויכן, און ס'פלעגן זיך אונטערהייבן די עקן פּון אירע מאַליניאָווע ליפּן, וועלכע זענען געווען באַשאַטנט מיט אַ שוואַרצעלעכן פּוך. מען האָט געקענט מיינען, אַז אַ געשיקטער מאַ-לער, באַהאַונט אין אויסגעלאַסנקייט, די האַר אויף איר נאַקן; זיי זענען געווען אויפגעדרייט אין אַ געדיכטער מאַסע, צעוואַרפּן לויט די קאַפּריזן פּון איר תּאווה, וועלכע פּלעגן זיי יעדער טאַג פּאַנאָדערלאָזן. איר שטימע האָט באַקומען ווייכערע בייגונגען און אויך איר טאַליע; עפעס אַ צאַרטע זאַך, וואָס דרינגט אייך דורך, האָט זיך אויסגעטיילט פּון די פּאַלדן פּון איר קלייד און פּונם אויסבויג פּון איר פּוס. שאַרף האָט באַמערקט, אַז זי איז אַזוי פּרעכטיק, ווי אין די ערשטע טעג נאָך דער חתונה. ווען ער פּלעגט קומען שפּעט אַהיים, פּלעגט ער נישט וואַגן זי אויפצוועקן. דאָס פּאַרצעלייען-לעמפּעלע האָט גע-וואַרפּן אַויפּן סופּיט אַ ליכטיקן קיילעכדיקן רינג, וואָס פּלעגט שוואַנקען, און קוקנדיק אויף די פּאַרהאַנגען פּונם וויגעלע, האָט מען באַקומען דעם איינדרוק, ווי אַ ווייס כאַטקעלע וואַלט זיך אינם שאַטן געדריקט צום בעט. שאַרף פּלעגט קוקן אויף ביידן, ס'פלעגט זיך אים אויסדאַכטן, אַז ער הערט דאָס לייכטע אַטע-פען פּון זיין קינד. איצט וואַקסט עס שנעלער; יעדע תקופּה אַנטוויקלט עס אַלץ מער און מער. ער האָט זיך שוין פּאַרגע-שטעלט ווי זיין מיידעלע קומט אַוונטצייט צוריק פּון שולע, אַ לאַכנדיקע, אין אַ פּאַרטוכל, באַפּלעקט מיט טינט, טראַגנדיק

א קערבעלע אין דער האנט; נאָכדעם וועט מען דארפן איר אָפּגע-
געבן אין א פּענסיאָן. דאָרט וועט קאָסטן א סך געלט; וואָס
וועט ער דעמאָלט טאָן? ער האָט געטראַכט. ער האָט געטרוימט
צו דינגען א קליינע פּערמע אין די אַרומיקע סביבות, מיט
וועלכער ער וועט זיך אַליין אָפּגעבן יעדן פּרימאַרגן פּאַרן
אַוועקגיין צו די קראַנקע. ער וועט אָפּשפּאַרן סוף די הכנסות.
אפּלייגנדיק דאָס געלט אין שפּאַר-קאָסע; שפּעטער וועט ער
קויפן אַקציעס, נישט וויכטיק, וועלכע; אויסערדעם וועט זיך זיין
פּאַציענטור פּאַרגרעסערן. ער האָט דערויף שטאַרק גערעכנט,
ווייל ער האָט געוואָלט געבן זיין טאַכטער אַ גוטע דערציאָנג,
ס'זאָלן זיך ביי איר אַרויסווייזן טאַלאַנטן, זי זאָל שפּילן פּיאַנע.
אַך! ווי שיין זי וועט זיין שפּעטער, ווען זי וועט אַלט ווערן
פּופּצן יאָר — ווייל זי איז דאָך ענדלעך צו איר מאַמען —
זי וועט זומערצייט טראַגן פּונקט אַזעלכע גרויסע שטרויענע היט,
ווי זי! פּונדערווייטנס וועט מען זיי אָננעמען פּאַר צוויי שוועס-
טער. ער האָט זיך פּאַרגעשטעלט, ווי בערטע אַרבעט אָונטצייט,
לעבן זיי, ביי אַ לעמפל; זי האַפטעוועט אויס פּאַנטאַפּל; זי
פּילט אָן די גאַנצע שטוב מיט איר פּראַכט, מיט איר פּריי-
לעכקייט. ענדלעך, וועלן זיי אָנהייבן טראַכטן פּון איר גורל:
מען וועט פּאַר איר אויסזוכן אַ גוטן, פּאַרמעגלעכן יונג; ער
וועט זי גליקלעך מאַכן; דאָס וועט זיך קיינמאָל נישט ענדיקן.
עמע פּלעגט נישט שלאָפן, זי פּלעגט מאַכן דעם אָנשטעל,
ווי זי שלאָפט; און בעת ער פּלעגט לעבן איר אַיינדרעמלעך,
פּלעגט זי טרוימען וועגן פּאַרשידענע אַנדערע זאַכן.
שוין אַ גאַנצע וואָך טראַגט זי זיך אין אַ קאַרעטע מיט
סיר פּערד אין נייע לענדער, פּונדענען זי וועט זיך שוין
קיינמאָל נישט צוריקקערן. אַרומגענומענערהייט, טראַגן זיי זיך
אַלץ ווייטער און ווייטער און שווייגן. צייטנווייז באַמערקן זיי
פּלוצלונג פּון אַ הויכן באַרג עפעס אַ שיינע שטאָט מיט קו-
פּאַלן, בריקן, שיפן, ציטרין-וועלדער, ווייס-מאַרמאַרנע קאַטעד-
רעס מיט באַטשאַן-נעסטן אויף די טורעם-גלאַקנס. די פּערד
נייען טריט ביי טריט אויף די גרויסע פּליטן, און אויף דער

ערד זענען אויסגעשפרייט בוקעטן בלומען, וואָס די פרויען אין רויע קאָרסעטן פאַרקויפן. מען הערט ווי גלאַקן קלינגען, ווי ס'הירזשען מויל-אייזלען; מען הערט אַ קלאַפּעריי פון גיטאַרעס און אַ גערויש פֿון פּאַנטאַנען, וועמענס שפּריצעריי פּרישט אָפּ די פירות, איינגעשטעלטע אין פּראַמיון, צופּוסנס פֿון ווייטע סטאַטועס, וואָס שמייכלען אונטער די וואַכער-שפּריצן. אָט, קומען זיי אַריין איינמאַל אינאַוונט אין אַ דאַרף פֿון פּישער, ווי ס'טריקענען זיך אויפן ווינט שוואַרצע נעצן, לעבן פעלן און כאַטקעס. זיי בלייבן דאָרט וויינען. זיי וויינען אין אַ קליין הייזלעך מיט אַ פּלאַכן דאָך, אונטערן שאַטן פֿון אַ הוי-כער פּאַלמע, טיף אין אַ גאַלף, אויפן ברעג פֿון ים. זיי פּאַרן ארום אין אַ גאַנדאַלע, זיי הוידען זיך אין אַ האַמאַק; און זייער לעבן איז אזוי לייכט און רחבותדיק, ווי זייערע זיידענע קליידער, אזוי וואַרעם און באַזייט מיט שטערן, ווי די צאָר-טע נעכט, אין וועלכע זיי זענען פּאַרזונקען. אָבער אויפן אומענדלעכן שטח פֿון דערדאָזיקער צוקונפט, וואָס זי האָט זיך געשילדערט אין איר פּאַנטאַזיע, האָט זי קיין שום אויסערגע-וויינלעכע נישט געזען: די טעג, אַלע שיינע, זענען ענדלעך צו זיך, ווי וועלן; און דאָס אַלץ באַוועגט זיך אויפן האַרי-זאָנט, אויפן אָנסופיקן האַרמאָנישן, בלוילעכן האַריזאָנט אינ-גאַנצן פּאַרטרונקען אין דער זון. אָבער אָט הייבט אָן דאָס קינד צו הוסטן אינם וויגעלע, אָדער באַוואַרי שנאַרכט שטאַרקער; און עמע פּלעגט אַנטשלאָפּן ווערן ערשט באַגינען, ווען דער מאַרגנשטערן פּלעגט אַריינקוקן אין פענסטער און ווען דער קליינער זשיסטען פּלעגט אויפן מאַרק אויפּעפענען די לאַדנס פֿון אַפטייק.

זי האָט גערופן לערען און צו אים געזאָנט:

- איך וועל דארפן אַ מאַנטל, אַ גרויסן מאַנטל, מיט אַ גרויסן קאָלנער, אויף אונטערשלאַק.
- איר פאַרט אַוועק? — האָט ער געפרעגט.
- ניין! אָבער... ס'איז נישט וויכטיק; איך רעכן אויף אייך, נישט אמת? מאַכט עס וואָס שנעלער!

ער האָט זיך פארניגט.

— איך וועל נאָך אויך דאַרפן אַ קופער... נישט קיין שווערן... אַ גרוימען.

— יאָ, יאָ, איך פאַרשטיי. אומגעפער צוואנציק סאנטי-מעטער די לענג, פופציק די ברייט, לויטן היינטיקן פאסאָן.
— און אַ רייזע-זאַק.

— ביי ספק קריגט מען זיך דאַרט, — האָט לערע געטראַכט.

— און אַט נאָט אייך, — האָט מאדאָם באַוואַרי געזאָגט, — אַרויסציענדיק איר זייגער פון פאָסעק, — נעמט עס אייך, דער-פון וועט איר האָבן אויף הוצאות.

אַבער דער קרעמער האָט געענטפערט, אַז זי באַליידיקט אים; זיי קענען זיך דאָך שוין נישט פון היינט; צי האָט ער נישט קיין צוטרוי צו איר? ס'אַראַ שטותעריי! זי איז צוגעשטאַנען, ער זאָל כאָטש נעמען דאָס קייטעלע, און ווען לערע איז אַוועקגעגאַנגען, אַריינלייגנדיק דאָס קייטעלע אין קע-שענע, האָט זי אים ווידער גערופן.

— איר זאָלט אַלץ לאָזן ביי זיך. וואָס שייך דעם מאַנטל, — זי האָט זיך פלומרשט פאַרטראַכט, — ברענגט אים נישט; איר וועט מיר נאָר געבן דעם אַדרעס פון שניידער און אים מעלדן, ער זאָל אים האַלטן גרייט פאר מיר.

דעם נעכסטן חודש האָבן זיי שוין געדאַרפֿט אַנטלויפן. זי וועט אַוועקפאַרן קיין רואַן, פלומרשט איינצוקויפן. ראַדאָלף וועט באַשטעלן פלעצער, וועט שאַפן פאַספּאַרטן און וועט אַפילו שרייבן קיין פאַריז, אַז זיי פאַרן דירעקט קיין מאַרסעל, וווּ זיי וועלן קויפן אַ קאָטש און נישט אַפּגעשטעלט זיך וועלן זיי אַוועק קיין גענוע. זי וועט איבערשיקן אירע זאכן צו לערען, וועלכער וועט זיי איבערשיקן אויף דער „שוואַלב“, אַזוי, אַז קיינער וועט אַפילו קיין חשד נישט האָבן. און ביי דעם אַלעם האָט זי קיינמאָל מיט קיין איינציק וואָרט נישט דערמאַנט וועגן איר קינד. ראַדאָלף האָט דערפון נישט גע-רעדט; אפּשר האָט זי אויך גאַרנישט געטראַכט.

ער האָט געבעטן אָפלייגן זיין נסיעה אויף צוויי וואָכן
 זייט, פרי צו פֿאַרענדיקן עטלעכע דרינגענדע זאַכן; נאָכדעם,
 אין אַ וואָך ארום האָט ער געבעטן נאָך צוויי וואָכן, און שפע-
 טער איז ער גאָר קראַנק געוואָרן. אז ער איז געזונט געוואָרן, איז ער
 אין ערגעץ אוועקגעפאַרן; אזוי איז אַריבער דער חודש אויגוסט,
 ביז זיי האָבן ענדעלעך באשטימט דעם לעצטן טערמין אויף
 מאַנטיק דעם 4-טן סעפטעמבער.

ענדלעך, איז געקומען דער שבת, ערב זייער אַוועקפאַר.
 ראַדאָלף איז געקומען אינאַוונט, פריער ווי געוויינלעך.
 — אַלץ איז גרייט? — האָט זי געפֿרעגט.
 — יאָ.

און פֿאַרבייגייענדיק לעבן אַ בלומען-קלומבע, האָבן זיי זיך
 אַנידערגעזעצט צופוסנס פון דער טעראַסע, אויפן אַרויסטריי-
 פון דער וואַנט.

דו ביזט אומעטיק? — האָט עמע געפֿרעגט.

— ניין, פֿאַרוואָס מיינסטו אזוי?

און ער האָט אויף איר אַ קוק געטאָן מיט אַ מאַדנעם
 בליק, מיט אַ מין צערטלעכקייט.

— דאָס איז דערפֿאַר אַפֿשר, ווייל דו דאַרפסט אַוועק-
 פֿאַרן? — האָט זי געזאָגט. — ווייל ס'קומט דיר אויס אַוועק-
 צוואַרפֿן דינע מנהגים, דיין ביז איצטיק לעבן? אַך! איך
 פֿאַרשטיי עס... און איך האָב גאַרנישט אויף דער וועלט! זי
 ביזט אַלץ פֿאַר מיר! איך וויל אויך זיין אַלץ פֿאַר דיר!
 איך וועל זיין דיין פאַמיליע, דיין פֿאַטערלאַנד! איך וועל
 מיך זאָרגן וועגן דיר, איך וועל דיך ליב האָבן!

— ווי צויבערהאַפט דו ביזט! — האָט ער געזאָגט, צו-

דריקנדיק זי צו זיך.

— צי איז עס אמת? — האָט זי געפֿרעגט מיט אַ תּאוּה-

דיקן שמייכל. — צי האַסטו מיך ליב? שווער מיר!

— צי איך האָב ליב? צי איך האָב ליב? איך פֿאַר-

געטער דיך, מיין ליבע!

די קיילעכדיקע פּורפור-לבנה איז אַרויסגעוואַקסן פון

דער ערד, צווישן ברייטע לאַנקעס, ווייט אויפן האַריוואַנט. זי האָט זיך אויפגעהייבן שנעל צווישן די צווייגן פון די סאָפּאַ- לעס, וועלכע האָבן איר ערטערזיין פאַרשטעלט, ווי מיט אַ שוואַרצן לעכערדיקן פאַרהאַנג. און אין איר ווייסן גלאַנץ האָט זי זיך נאָכדעם באַוויזן אויפן פולן הימל, וועלכן זי האָט באַ- לויבטן; און דעמאָלט, באַוועגנדיק זיך פאַמעלעך, האָט זי גע- וואָרפן אויפן טייך אַ גרויסן פלעק, וועלכער האָט פון זיך אויסגעטיילט טויזנטער שעמערירנדיקע שטערן. ס'האָט זיך אויס- געדאַכט, אַז דאָסדאָזיקע זילבערנע ליכט האָט זיך געדרייט ביז צום אָפּגרונט, ענלעך צו אַ שלאַנג אָן אַ קאָפּ, באַדעקט מיט גלאַנציקע שופן. דאָס האָט אויך געגעבן דעם איינדרוק פון אַן אויסטערלישן קאַנדעליאַבר, פּוננאָנען ס'האָבן געפלאָסן טראָפּנס צעשמאַלצענעם דימענט. אַ שטילע נאַכט האָט זיך פאַרשפּרייט אַרום זיי; די צווייגן פון די ביימער האָבן פאַרמירט שטיקער שאַטן. צוגעמאַכט דו אויגן, האָט זי אַריינגעצויגן אין זיך די פּרישע לופט. זיי האָבן געשוויגן, שטאַרק פּרֶוואַנקען אין זייער ערע טרוימען. די ליבע פון די אַמאָליקע טעג האָט אָנגעפילט זייערע הערצער; ס'איז געווען אַ שטילע ליבע, פול מיט שפע, ווי דער טייך, וואָס האָט געפלאָסן. ווייך ווי דער ריח פון לעוואָקאַען, און האָט געוואָרפן אויף זייערע זכרונות שאַטנס לעג- גערע און אומעטיקערע, ווי די שאַטנס פון די אומבאַוועגלעכע ווערבעס, וועלכע האָבן זיך געצויגן אויפן גראַז, אַ נאַכט-חיה, אַ נאָדלער, אָדער אַ מוילוורף האָט זיך פון צייט צו צייט אַ לאַז געטאָן אויף דער יאגד, שורשענדיק צווישן די בלעסער, אָדער ס'פלעגט זיך גאַר לאָזן הערן דער קלאַפּ פון אַ צייטיקן פּערסיק, וואָס איז אַראָפּגעפאַלן פון אַ שפּאַלער.

— ס'אַראַ שיינע נאַכט! — האָט ראָדאָלף געזאָגט.

— ס'וועלן קומען נאָך אַזעלכע נעכט! — האָט עמע

אַפּגעענטפּערט.

און פּונקט ווי זי וואלט אַפּגעענטפּערט זיך אליין, האָט

זי טויף געווען:

— ווי גוט ס'וועט זיין צו רייזן... נאַר פאַרוואַס איז

מיר אזוי אומעטיק? צי איז עס אפשר אַ פחד פאר דאָס אומבאַוואוסטע, דער פועל־יוצא פון די פאַרלאָזענע געווינהייטן... אָדער גאָר...? ניין, ס'איז פון צופיל גליק! ווי שוואַך איך בין, נישט אמת? זיי מיר מוהל!

— ס'איז נאָך דאָ גענוג צייט! — האָט ער אויסגערופן. באַרעכן דיך, זאָלסט אַמאָל נאָכדעם חרטה נישט האָבן. — קיינמאָל נישט! — האָט זי האַסטיק אָפגעענטפערט. און, דערנענטערנדיק זיך צו אים:

— וואָסער אומגליק קען מיט מיר פאַסירן? ס'איז נישטאָ קיין מדבר, קיין אָפגרונט, קיין ים, וועלכן איך וואָלט מיט דיר נישט אַריבער. אונדזער געמיינזאַם לעבן וועט מיט יעדן טאָג אונדז צונויפדריקן אלץ נענטער און נענטער! מיר וועלן נישט האָבן קיין דאגות, קיין זאָרגן, קיין שטערונגען! מיר וועלן זיין איינזאַם, תמיד פיל מיט איינאַנדער... נו, רעד, ענטפער מיר.

פון צייט צו צייט פלעגט ער צובאַמקען: „יאָ... יאָ...“ זי האָט אים געלעצט די האַר, און זי האָט געחזרט מיט אַ קינדערישער שטימע, נישט געקוקט אויף די גרויסע טרערן, וואָס האָבן איר געפלאָסן פון די אויגן:

— רעדאָלף! רעדאָלף... אַך! רעדאָלף, מיין טייערער קליינער רעדאָלף!

ס'האָט געקלונגען אויף האַלבע נאכט. — האַלבע נאכט! — האָט זי געזאָגט. — אַלזאָ, מאַרגן! בלויז נאָך איין טאָג!

ער האָט זיך אויפגעהייבן, פדי אַוועקצוגיין; און פונקט זיי די דאָזיקע באַוועגונג וואָלט געווען אַ סיגנאַל פאַר זייער אַוועקפאַר, איז עמע פלוצלונג פריילעך געוואָרן:

— צי האַסטו די פאספאַרטן?

— יאָ.

— דו וועסט גאָרנישט פאַרגעסן?

— ניין.

— דו ציזט זיכער?

— זיכער.

— דו וועסט אויף מיר ווארטן אין האָטעל „פּראָוואַנס“,
מיטאַגצייט! ... נישט אמת?

ער האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ.

— אַלזאָ, ביז מאָרגן! — האָט עמע געוואָגט מיט דער
פּעצטער לאַסקע.

און זי האָט געקוקט, ווי ער דערווייטערט זיך.

ער האָט זיך נישט אומגעקוקט. זי איז אים נאָכגעלאָפּן,
און, איינבוויגנדיק זיך איבערן זוים פונם וואַסער, צווישן די
קוסטעס, האָט זי אַ געשריי געטאָן:

— ביז מאָרגן!

ער איז שוין געווען אויף יענער . . . און גע-
שפּרייזט שנעל אויף דער לאַנקע.

אין עטלעכע מינוט אַרום האָט זיך ראַדאָלף אָפּגעשטעלט,
און ווען ער האָט זיך אַרומגעקוקט און געזען, ווי איר ווייסע
קלייד ווערט פאַרשוונדן אין שאַטן, ווי אַ געשפענסט, האָט
אים אָנגעהייבן צו קלאָפּן אין האַרצן, אַז ער האָט זיך
געמוזט אָנלענען אָן אַ בוים, פּדי נישט אומצופאַלן.

— ס'אַראַ שוטה איך בין! — האָט ער אַרויסגעוואָגט, צו-
געבנדיק אַ פאַר מיאוסע קללות. — ווי ס'וואָל נישט זיין, זי איז
דאָך געווען אַ גוטע געליבטע!

און עמעס שיינקייט מיט אַלע פאַרגעניגנס פון זייער
ליבע האָט פאַר אים ווידער דערשיינט. צוערשט איז ער גע-
ווען צאָרט, נאָכדעם איז ער ביז געוואָרן.

— ווייל סוף פּל סוף — האָט ער אויסגעשריען, קען
איך דאָך נישט עמיגרירן, האָבנדיק אַ קינד נאָך אויפן קאַרק.
ער האָט עס צו זיך אַליין געוואָגט, פּדי נישט אָפּצו-
טרעטן פון זיין פאַשלוס.

— און, איבעריקנס, די קלאָפּאַטן, די הוצאות... אַך!
ניין, ניין, טויזנט מאָל ניין! דאָס וואָלט געווען די גרעסטע
נאַרישקייט!

XIII

קוים געקומען צו זיך, האָט זיך ראָדאָלף אַנידערגעזעצט
 לעבן שרייב-טיש, אונטער אַ הירשן-קאַפּ, וועלכער איז ווי אַ
 טראַפּי געהאַנגען אויף דער וואנט. אָבער ווען ער האָט
 גענומען די פען אין דער האַנט און האָט גאַרנישט געקענט
 אויסטראַכטן, האָט ער זיך אָנגעלענט מיט ביידע עלנבויגנס
 אויפן טיש, און זיך פאַרטיפט אין זיינע רעיונות. ס'האָט זיך
 אים איצט אויסגעדאַכט, אַז עמע האָט זיך צוריקגעצויגן אין
 ווייטן עבר, גלייך ווי זיין איצטיקער באַשלוס וואָלט אַוועק-
 געלייגט אָן אומגעהויערן תהום צווישן זיי ביידן.

וועלנדיק זיך כאַטש עפעס דערמאַנען פון עמען, האָט ער
 אַרויסגענומען פון דער שאַפּע, וואָס לעבן זיין בעט, אַן אלטע
 קעסטל פון ריימסער ביסקוויט, וווּ ער האָט געהאַלטן זיינע פרויען-
 בריוו, און פּוננאַנען ס'האָט אויף אים אַ שלאַג געטאַן אַ ריח פון
 פייכטן שטויב און פון פאַרוויאַלעטע רויזן. צוערשט האָט ער באַ-
 מערקט אַ נאָזטיכל, באַדעקט מיט געלע פלעקן. ס'איז געווען איר
 נאָזטיכל: אַמאָל אויף אַ שפּאַציר האָט זי זיך צעבלוטקט די
 נאָז; ער האָט שוין פון דער נאָזטיכל געהאַט פאַרגאַסן. ס'האָט
 זיך דאָרט געוואַלערט עמעס מיניאַטור, וואָס זי האָט אים געשאַג-
 קען; איר טואַלעט האָט אים אויסגעוויזן צו שרייענדיק און איר
 צאַרטער בליק האָט אויף אים געמאַכט אַ נעבעכדיקן איינדרוק. ער
 האָט לאַנג באַטראַכט דעמדאָזיקן פאַרטרעט און ווען ער האָט
 געוואָלט אַרויסרופן אין זיינע רעיונות די ערינירונגען פונם אַרי-
 גינאַל, האָבן זיך עמעס שטריכן ביסלעכווייז צוזאַמענגעגאַסן, פּונקט
 ווי דאָס לעבעדיקע פנים און דאָס געצייכנטע האָבן זיך איינס
 דאָס צווייטן אָפּגעמעקט. ענדלעך האָט ער איבערגעלייענט עטלעכע
 בריוו; דאָס זענען געווען אַ סך דערקלערונגען בנוגע זייער
 רייע, געשריבן קורץ, צענויפּגעפרעסט, דרינגענד, ווי געשפּטס-
 בריוו. ער האָט געוואָלט איבערקוקן די לאַנגע אַמאָליקע בריוו;
 פּדי אַרויסצובאַקומען זיי פון קעסטל, האָט ראָדאָלף געמוזט
 איבערוואַרפן אלע אַנדערע; און ער האָט זיך אָנגעהייבן צו
 גראַבן אין דעם באַרג פאַפּירן און זאַכן, געפינענדיק דאָ אַ

ביקעט, דאָ לאַקן-האַלטערס, אַ שוואַרצע מאַסקע, שפּילקעס און האָר — אַ סך האָר! שוואַרצע, בלאַנדע; עטלעכע, וועלכע האָבן זיך פאַרפלאַנטערט אין דעם אייזן פֿון דעם קעסטל, האָבן זיך געריסן, ווען מען האָט עס אויפגעעפנט.

גראַבנדיק זיך צווישן די דאָזיקע ערינערונגען, האָט ער באַטראַכט דעם שריפט און דעם סטיל פֿון זי בריוו, וועלכע זענען געווען אזוי פאַרשידנאַרטיק, ווי די אַרטאָגראַפיע. ס'זענען נאָך געווען צווישן זיי בריוו, פריילעכע, לצנותדיקע און מעלאַנכאָלישע; ס'זענען געווען אזעלכע, וועלכע האָבן געבעטן ליבע און אַנעדערע — געלט. ס'איז געווען גענוג איין וואָרט, אז ער זאָל זיך דערמאָנען אָן פנימער, באַוועגונגען און קלאַנג-גען פֿון שטימען; צייטנווייז האָט ער זיך גאַרנישט געקענט דערמאָנען.

און באַמת, די דאָזיקע פרויען, וועלכע האָבן פאַראַמאָל אַרויפגעטויכט אין זיין זכרון, האָבן דאָרט איינס דאָס צווייטע געשטערט, זיך פאַרקלענערט, פונקט ווי די זעלבע ליבע וואָרט זיי דאָרט אויסגעגלייכט. אָנגענומען אַ פולן הויפּן מיט אויסגעמישטע בריוו, האָט ער זיך עטלעכע רגעס געוויילט, איבערשיטנדיק זיי פֿון דער רעכטער האַנט אין דער לינקער. ענדלעך איז עס אים צוגעגעסן געוואָרן. אַ פאַרשלעפּערטער, האָט ראַדאָלף אַוועקגעטראָגן דאָס קעסטל אין דער שאַפע, זאָגנדיק:

— ס'אַראַ באַרג נאַרישקייטן!...

דאָס איז געווען דער קיצור פֿון זיין מיינונג; ווייַל די תענוגים האָבן אזוי צעטראָגן זיין האַרץ, ווי תלמידים דעם שולע-הויף, אז קיין גרעזעלע האָט שוין דאָרט נישט געקענט אויסוואַקסן, און דאָס, וואָס דאָרט, אין זיין האַרץ, איז דורכגעפלוין, האָט קיין שום ממשות נישט געחאַט, ווייל די קינדער האָבן כאַטש איבערגעלאָזט אויף די ווענט זייערע אויסגעקריצטע נעמען.

— אַלואַ, לאַמיר אָנהייבן! — האָט ער צו זיך געזאָגט.

ער האָט געשריבן :

„מוט, עמע! מוט! איך וויל אייך נישט אומגליקלעך מאַכן...“
— סוף פֿל סוף איז עס דאָך אמת, — האָט ראָדאָלף
געטראַכט, — איך טו פֿאַר איר טובה וועגן : איך בין אַן אָרנפֿ-
לעכער מענטש.

„צי האָט איר ווי געהעריק זיך פֿאַרטראַכט אויף איינער
באַשלוס? צי האָט איר אַ באַגריף וועגן דעם תּחום, אין
וועלכן איך שלעפּ אייך, מיין אָרעמער מלאַך? זיכער, ניין!
אַ פֿאַרבלענדעטע, זענט איר מיט פֿאַרטרויונג געגאַנגען צום
גליק, צו דער צוקונפֿט... אַך, ווי אומגליקלעך מיר זענען! ווי
נאַריש!“

ראָדאָלף האָט זיך אָפּגעשטעלט, כדי צו געפינען אַ בע-
סערן אויסדרוק, וויאָזוי זיך צו אַנטשולדיקן.

— אפשר זאָל איך איר שרייבן, אַז איך האָב פֿאַרלוירן
מיין גאַנץ פֿאַרמעגן? ... אַך! ניין, און, איבעריקנס, דאָס וועט
נישט טויגן. מען וועט שפעטער ווידער דאַרפֿן אָנהייבן אופֿדאַס-
ניי, ס'העלפֿט קיין שום שכל נישט, פֿדי איבערצוצייגן אַזעל-
כע פֿרויען!

ער האָט אַ טראַכט געטאָן און חידער געשריבן :

„זייט זיכער, אַז איך וועל אייך נישט פֿאַרגעסן און
תּמיד וועל איך האָבן פֿאַר אייך די טיפּסטע געפּילן; אָבער
פֿריער, צי שפעטער, אין אַ העלן פֿרימאָרגן, וואָלט די תּאוּוה
(ווייל אַזוי איז דער גורל פֿון שטערבלעכע) בלי ספק אָפּגע-
קילט געוואָרן! מיר וואָלטן געוואָרן אָפּגעמאַטערט, און ווער
ווייסט, צי מיר אַליין וואָלט נישט באַשערט געווען — איבער-
צולעבן די שרעקלעכע ליידן, צוקוקנדיק זיך, ווי איר האָט
חרטה און אַליין אויך דערפֿון שטאַרק ליידן, ווייל איך
בין אין אַלץ שולדיק. בלויז דער געדאַנק פֿון אייערע ליידן
מאַטערט מיך, עמע! פֿאַרגעסט מיך! פֿאַרוואָס האָב איך
אייך דערקענט? פֿאַרוואָס זענט איר געווען אַזוי שיין? צי
איז עס מיין שולד? אַך, גאָט מיינער! ניין, ניין, שולדיק
איז בלויז דער גורל!“

— אָט דאָס איז אַ וואָרט, וואָס האָט תמיד אַ פעולה —
האָט ער צו זיך געזאָגט.

„אך, ווען איך וואָלט געווען איינע פון די פרויען מיט
אַ לייכטזיניק האַרץ, וועלכע מיר באַגעגענען אזוי פיל, דעמאָלט
וואָלט איך, אויס גאוה, געקענט מאַכן אזא פרווה, אָן שום
סכנה פאַר אייך. אָבער די דאָזיקע זעלטענע התלהבות, וועל-
כע איז גלייכצייטיק אייער רייץ און אייער ווייטיק, האָט אייך,
מיין טייערע, געשטערט צו פאַרשטיין די פאַלשקייט פון אונד-
זער לאַגע אין דער צוקונפט. איך האָב אויך תחילה נישט
אַ טראַכט געטאָן דערפון, און איך האָב גערוט אינם שאַטן
פון דעמדאָזיקן אידעאָלן גליק, פונקט ווי אונטערן שאַטן פון
אַ גיפטיקן מאַנצענילאַ-בוים, נישט זעענדיק די אחריות“.

— זי וועט אפשר טראַכטן, אז איך זאָג זיך אָפּ אויס
קאַרגשאַפט... אָבער ס'איז נישט וויכטיק! מען דאַרף פאַר-
ענדיקן!

„אַ שלעכטע וועלט, עמע! וווּ מיר וואָלטן געווען,
וואָלט מען אונדז פאַרפאַנגט. ס'וואָלט אייך אויסגעקומען צו
ליידן פון אומבאַשיידענע פראַגן: פון רכילות, שנאה, און אפשר
פון באַליידיקונג. אייך באַליידיקן! אָ... און איך האָב גע-
טרוימט אייך אַרױפצוזעצן אויף אַ טראַן! פונקט ווי אַ קמיע
טראַג איך אַוועק די געדאַנקען וועגן אייך! ווייל מיט וואָג-
לעניש באַשטראַף איך מיך אליין פאַר דאָס שלעכטס, וואָס
איך האָב אייך פאַרשאַפן. איך פאַר אַוועק. ווהיין? איך
ווייס אליין נישט! איך בין אַ נאַר! זייט געזונט! זייט
תמיד גוט! געדענקת תמיד דעם אומגליקלעכן, וועלכער האָט
אייך פאַרלוירן. לערנט אויס אייער קינד מיין נאָמען, ער
זאָל אים חזון אין זיינע תפילות“.

די קנייטן פון ביידע ליכט האָבן אַ ציטער געטאָן. ראַדאָאָף
האָט זיך אויפגעהייבן, פאַרמאַכט דעם פענסטער און, אַנידער-
זעצנדיק זיך, האָט ער געזאָגט:

— דאַכט זיך, אלץ. יאָ, נאָך אַ זאַך: ס'קען זיך איר
אַמאָל פאַרגלוסטן זיך אַ לאַז טאָן נאָך מיר

„ווען איר וועט לייענען דידאָזיקע טרויערדיקע שורות...
וועל איך שוין זיין הייט פונדאָנען; הייל איך האָב געוואָלט
ווי צוזשנעלסטן אַנטלויפן, פדי אויסצומיידן דעם גסיון איך
וידער צו זען. נידער מיט דער שוואַכקייט! איך וועל נאָך קומען.
און אפשר אין אַ צייט אַרום, וועלן מיר ביידע צוזאַמען, גאַנץ
קאַלט שמועסן וועגן אונדזער אַלטער ליבע.“

און דאָס וואָרט „אַדיע“ האָט ער צעטיילט אין צוויי
ווערטער: אַ דייע! האַלטנדיק עס פאַר אַן אויסגעצייכנטן טאָן.
— ווי זאָל איך מיך איצט אונטערשרייבן? — האָט ער
געטראַכט. אייער איבערגעגעבענער... ניין. אייער פריינט?...
יא, ס'איז גוט. „אייער פריינט“.

ער האָט איבערגעלייענט דעם בריוו. ס'איז אים געפעלן
געוואָרן.

— אַרעמע פרוי! — האָט ער געטראַכט מיט אַ געווי-
סער צאַרטקייט. זי קען נאָך מיינען, אז איך האָב אַ שטיינערן
האַרץ; מען וואָלט דעם בריוו נאָך געדאַרפט באַפוצן מיט עטלעכע
טרערן; אָבער וואָס קען איך טאָן, אז ס'וויינט זיך נישט;
איך האָב דערין קיין שוילד נישט. ראַדאָלף האָט אָנגעגאָסן
וואַסער אין אַ גלאָז, האָט דאָרט איינגענעצט זיין פינגער און
פון דערהויך אַראָפּגעלאָזט אַ גרויסן טראָפּן, וועלכער האָט
געמאַכט אַ בלאַסן פלעק אויפן טינט; זוכנדיק לעש-פאַפיר.
איז אים אַריינגעפאַלן אין דער האַנט דער שטעמפל:

„Amor nel cor“

— גאַנץ שטאַרק פאַסט עס אַפילו נישט אַהער... אָבער
ס'איז נישט וויכטיק!

נאָכדעם האָט ער אויסגערויכערט דריי ליוולקעס און
אָועק שלאָפן.

אויף צומאָרגנס, ווען ער האָט זיך אויפגעהייבן (קעגן
צוויי אַ זייגער, ער איז געשלאָפן זייער שפעט), האָט ראַדאָלף
זיך געהייסן אָנרייסן אַ קערבל מאַרעלן. ער האָט אַריינגע-
לייגט דעם בריוו טיף צווישן די וויין-בלעטער און באַפוילן.

זשירארן, זיין פערד-משרת. ער זאָג עס זייער פאַרזיכטיק אַוועק-
טראָגן דער מאַדאם באַוואַרי. דאָסזעלבע מיטל האָט ער אויך
פריער אויסגענוצט, פדי זיך צו קאַרעספּאַנדירן מיט איר, צו-
שיקנדיק איר, לויט דער צייט פון יאָר, פירות, אָדער יאָגד-
חיות.

— אויב זי וועט דיך אויספרעגן וועגן מיר, זאָלסטו
איר זאָגן, אז איך בין אַוועקגעפאַרן אויף אַ נסיעה. זאָלסט
דאָס קערבל אָפּגעבן איר אַליין... גיי, און זיי פאַרזיכטיק!
זשיראר האָט אָנגעטאָן זיין נייע בלוזע, אַרומגעבונדן
די מאָרעלן מיט זיין נאַזטיכל און, שפּרייזנדיק מיט זיינע
גראַבע אונטערגעשמידטע שיך, איז ער רויק אַוועק אויפן יאָג-
ווילער וועג.

ווען ער איז אַריינגעקומען, האָט מאַדאם באַוואַרי מיט:
פעליסיטען זיך געפאַרעט ביים קיך-טיש מיט אַ פעקל וועש.
— אָט, — האָט געזאָגט דער דינער, — אונדזער הער-
שיקט עס אייך.

אַ שרעק האָט איר אַרומגענומען. און זוכנדיק אין קע-
שענע אַ פאַר מטבעות, האָט זי אָנגעקוקט דעם פויער מיט
פאַרלוירענע אויגן, בעת ער האָט אויף איר געקוקט מיט שטוי-
נונג, ווייל ער האָט נישט געקענט פאַרשטיין, אז אזא מין
מתנה זאָל אזוי קענען צעמישן. ענדלעך איז ער אַוועקגע-
גאַנגען. פעליסיטע איז פאַרבליבן. עמע האָט זיך מער נישט
געקענט איינהאַלטן; זי איז אַוועקגעלאָפּן אין עס-צימער מיט
די מאָרעלן, איבערגעדרייט דאָס קערבל, אַרויסגעפליקט די
בלעטער, געפונען דעם בריוו, אים אויפגעעפנט און פונקט
ווי פון אַ שרעקלעכער שריפה, איז עמע, אין גרויס פחד,
אַוועקגעלאָפּן צו זיך אין צימער.

שאַרל איז דאָרט געווען, זי האָט אים באַמערקט; ער
האַט צו איר עפעס גערעדט, זי האָט אָבער קיין וואָרט נישט
געחערט און געלאָפּן העכער אויף די שטיגן, פאַרסאָבעט, אומ-
באַוויסטיג, ווי אַ שיפור, האַלטנדיק כסדר אין דער האַנט דאָס-
שטיקל פאַפיר, וועלכעס האָט געקלאַפט צווישן אירע פינגער.

זוי א שטיקל בלעך. אויפן צווייטן שטאק האָט זי זיך אָפּ-
געשטעלט פאַר דער צוגעמאַכטער בוידעם-טיר.

זי האָט זיך געוואָלט באַרויקן; זי האָט זיך דערמאנט
פון צדיוו. מען דאַרף אים ענדיקן; זי האָט אָבער מורא גע-
האַט. און ווי? מען קען זי נאָך באַמערקן.

— אַך! ניין, דאָ וועט בעסער זיין, — האָט זי גע-
טראַכט.

עמע האָט אַ שטופּ געטאָן די טיר און אַריינגעגאַנגען.
די דאַכעווקעס, אָנגעוואַרעמט פון דער זון, האָבן אויס-
געטיילט אַ שרעקלעכע היץ, וועלכע האָט איר געדריקט און
געשטיקט; זי האָט זיך צוגעשלעפט ביז צו דער פאַרשלאָ-
טענער מאַנסאַרדע, האָט אָפּגערוקט דעם ריגל, אַ שטראָם
ליכט האָט פון דאָרט אַ גאַס געטאָן.

פאַר אירע אויגן, איבער די דעכער, האָבן זיך ווייט-ווייט
פאַנגדערגעשפּרייט ברייטע פעלדער, און אונטער אירע פיס,
דאָרט אינדערנידער, האָט מען געזען דעם פּוסטן שטאַט-פּלאַץ;
די שטיינדלעך פון טראָטואַר האָבן געגלאַנצט; די וועטער-
הענער אויף די דעכער פון די הייזער זענען געשטאַנען אומ-
באַוועגלעך; אויסן עק פון אַ גאַס האָט זיך פון אונטערשטן
שטאָק דערטראָגן אַ מין זשוטעריי, וועלכע האָט אָפּגעהילכט
מיט שאַרפע מאָדולאַציעס. דאָס האָט בינע געאַרבעט אין
זיין טאַקאָרניע.

זי האָט זיך אָנגעלענט אויפן אַמבראָזור פּונם דאָך-שענ-
ספּער און איבערגעלייטעט דעם בריוו מיט אַ ביטערן שמייכל.
אָבער וואָס מער אויפּמערקזאַם זי איז געווען, אלץ מער האָבן
זיך צעמישט אירע געדאַנקען. זי האָט אים געזען פאַר זיך,
זי האָט אים געהערט, זי האָט אים אַרומגענומען מיט אירע
ביידע הענט; און דאָס קלאַפּן פּונם האַרץ, וואָס האָט, ווי
מיט האַמערס, איר געשלאָגן אין ברוסט, האָט זיך פּסדר פאַר-
שטאַרקט מיט אַן אומרעגלמעסיקן טעמפּ. זי האָט זיך אַרומ-
געקוקט אַרום זיך; זי האָט איצט געוואָלט אַז די ערד
זאָל זיך איינלייגן. פאַרוואָס זאָל זי איצט נישט פאַרענדיקן

מיט אלץ! ווער האלט זי אָפּ? זי איז פריי. זי האָט זיך אַרויסגעריקט פאַרויס פון פענסטער און, קוקנדיק אויף די שטיי-
נער פון ברוק, האָט זי געשושקעט:

— פאַרויס! פאַרויס!

דער ליכטיקער שטראַל, וואָס האָט זיך געצויגן צו איר פון אונטן, האָט פונקט ווי צוגעצויגן איר קערפער צום אָפּגרונט. ס'האָט זיך איר אויסגעדאַכט, אַז דער באַדן פון פלאַץ ציטערט, אַז ער הייבט זיך לענגאויס די מויערן, און אז די פּאָדלאָגע בויגט זיך פאַרויס, ווי אַ שיף צווישן כוואַליעס. זי איז געשטאַ-
נען כמעט אַראָפּגעהאַנגען ביים זויס, אַרומגערינגלט מיט אַ גרויסן תהום. די בלויקייט פון הימל האָט איר געמאניעט, די לופט האָט געזשומעט אין איר פוסטן קאָפּ. זי האָט געדארפט בלוזינע באַכגעבן, זי האָט געדאַרפט בלוזינע נישט געבן קיין ווי-
דעשטאַנד; און דאָס רוישן פון דער טאַקאָרניע האָט נישט אויפגעהערט, גלייך ווי אַ בייזער קול וואַלט זי גערופן.

— מיין ווייב! מיין ווייב! — האָט שאַרל געשריען.

זי האָט זיך אויפגעשטעלט.

— וווּ ביזו? קום!

דער געדאַנק, אז זי האָט אויסגעמיטן דעם טויט, האָט איר שיער נישט דערפירט צו חלשות; זי האָט צוגעמאַכט די אויגן און אַ ציטער געטאָן פון עפעס אַ האַנט, וואָס האָט זיך פּלוצלונג צוגערירט צו איר אַרבל. ס'איז געווען פעליסיטע.

— מאַדאַם, דער הער וואַרט אויף אייך; די זופּ איז

אויפן טיש.

ס'העלפט נישט זי מוז אַראָפּגיין! זי מוז גיין צום

טיש!

זי האָט געפרוּווט עסן. דאָס עסן האָט איר געשטיקט. זי האָט פּאנאַנדערגעוויקלט די סערוועטקע, גלייך ווי זי וואַלט באַטראַכט די לאַטעס; און, באַמת, זי האָט זיך געוואַלט גע-
מען צו דערדאָזיקער אַרבעט, איבערצייילן די פעדעס פונם לייונט. אָבער פּלוצלונג האָט זי זיך דערמאַנט אין בריוו. צי האָט זי אים פאַרלוירן? וווּ איז ער? אָבער זי האָט גע-

שילט אזא שוואַכקייט אין מוח, און זי האָט נישט געקענט גע-
 פינען קיין תירוץ ווי אַוועקצוגיין פון טיש. חוצדעם, האָט זי
 זיך שטאַרק געשראַקן; זי האָט מורא געהאַט פאַר שאַרלען.
 ער חייסט שוין זיכער אַלץ! און באמת, ער האָט עפעס מאַדנע
 אַרויסגערעדט דידאַזיקע ווערטער:

— ס'זאָלט זיך מיר, און איצט וועלן מיר שוין אזוי שנעל
 דאָדאָלפן נישט זען.
 ווער האָט עס דיר געזאָגט? — האָט זי געפרעגט מיט אַ
 ציטער.

— ווער האָט עס מיר געזאָגט? — האָט ער מיט שטוינונג
 געענטפערט אויף איר העפטיקן טאָן. — זשיראַר, וועלכן איך
 האָב אַקאַרשט באַגעגנט ביי דער טיר פון דער פראַנצויזי-
 שער קאַוויאַרניע. ער איז אַוועקפאַרן אויף אַ נסיעה
 אָדער ער קלייבט זיך ערשט אַוועקצופאַרן.
 זי האָט זיך קוים איינגעהאַלטן פון ספּאַזמירן.

— וואָס ווונדערסטו דורך אזוי? ער פאַרט דאָך
 תמיד אַוועק אויף אַ געוויסער צייט, און, בנאמנות, ער טוט
 גאַנץ גוט. און מען האָט געלט און מען איז נאָך דערצו אַ
 בחור! ... איבעריקנס, וויילט ער זיך זייער גוט, אונדזער פריינט!
 שוין איינמאָל אַ חברה-מאַן! הער לאַנגלואַ האָט מיר דער-
 ציילט...

אזוי ווי די דינסט איז אַריינגעקומען, האָט ער אויס איידל-
 קייט אויפגעהערט צו רעדן.

זי האָט אַריינגעלייגט צוריק אין קערבל די מאַרעלן,
 וועלכע זענען געווען צעשאַטן אויף דער עטאַזשערקע; אַזוי ווי
 שאַרל האָט נישט באַמערקט דעם רויטל אויפן וויבס פנים,
 האָט ער זיי געהייסן דערלאַנגען, גענומען איין מאַרעל און
 אים איינגעביסן.

— אויסגעצייכנט! — האָט ער געזאָגט. — נא, פאַרוואָך

אויך.

און ער האָט אויסגעשטרעקט דאָס קערבל, וועלכעס זי
 האָט לייכט אַפגעשטופט.

— טו אַ שמעק: סאַראַ ריח! — האָט ער געזאָגט, אונטעררוקנדיק איר די מאָרעלן אונטערן נאָז.

— איך ווער דערשטיקט! — האָט זי אויסגערופן, אויפֿ-הייַבנדיק זיך מיט איין שפרונג.

אַבער אַ דאַנק איר שטאַרקן ווילן, האָט זי דערשטיקט אין זיך דיִדאָזיקע ספּאַזמעס און האָט געזאָגט:

— ס'איז גאָרנישט! די גערוון! זעץ דיך און עס! ווייל מער פון אַלץ האָט זי מורא גאָהאַט, אַז אַט הויבט ער איר אָן צו שטעלן שאלות, אַרומצוקריכן נאָך איר און זועט פון איר נישט אָפּטרעטן.

כדי איר מער נישט אויפֿרעגן האָט שאַרף זיך אַנידער-געזעצט, אַרייַנגעשפיגן אין האַנט די בייַנדלעך פון די מאָ-דעלן און נאָכדעם זיי אַרויפֿגעלייגט אויפֿן טעלער.

מיטאַמאָל האָט זיך באַוווּזן אַ בלויער טיילבורי און זיי-ער שנעל זיך דורכגעטראָגן איבערן פּלאַץ. עמע האָט אַרויס-געלאָזט אַ געשריי און אַנידערגעפאַלן אין חלשות אויף דער ערד. און באמת, ראַדאָלף האָט אַזוי לאַנג געטראַכט ביז ער האָט באַשלאָסן אַוועקצופאַרן קיין רואַן. אַבער אַזוויי פון הושעט קיין בושו איז נישט געווען קיין אַנדער וועג, ווי דורך יאַנוויל, האָט ער געמוזט דורכפאַרן דורכן שטעטל און, עמע האָט אים דערקענט דורך די לאַמטערנעס, וועלכע האָבן געלויכטן אינדערפינסטער.

דערהאַרנט אַ טומל ביי די באַוואַריס. האָט זיך דער אַפּטייקער דאָרט אַ לאָז געטאָן. דער טיש מיט אַלע טע-לערס איז געווען איבערגעדרייט; דער סאָס, דאָס פּלייש, די מעסער, דאָס זאָץ-מעסטל, דאָס אייל-פּלעשל האָבן זיך גע-וואַלגערט אויף דער ערד; שאַרף האָט גערופן נאָך הילף; בערט, אַן איבערגעשראַקענע האָט געמאַכט געוואַלדן, און פע-ליסיטע האָט מיט ציטערנדיקע הענט פּאַנאַנדערגעשנורעוועט דער מאַדאַם, וועלכע האָט געציטערט מיטן גאַנצן גוף.

— איך לויף, — האָט געזאָגט דער אַפּטייקער, — אין שייַן לאַבאַראַטאָריום נאָך אַראַמאַטישן עסיג.

נאָכדעם, ווען עמע האָט אַ שמעק געטען פון פֿלעש, האָט זי אָפּגעצויגן דעם אָטעם און אויפגעעפנט די אויגן : — איך בין געווען דערין זיכער. דערפון קען אַ טויטע לעבעדיק ווערן.

— רעד צו אונדז ! — האָט שאַרל געזאָגט — רעד צו אונדז ! קום צו זיך ! דאָס בין איך שאַרל, וואָס ליבט דיך ! דו דערקענסט מיך ? אָט איז דיין מיידעלע : טו זי אַ קוש ! דדאָס קינד האָט אויסגעשטאעקט דאָס הענטעלע צו דער מאַמען, פּדי אַרומצונעמען איר האַלדז. אָבער עמע האָט אויסגעדרייט דעם קאָפּ אין געזאָגט מיט אַן אָפּגעשראָקענער שטימע :

— ניין, ניין... קיינעם נישט !

זי האָט נאָכאמאָל געחלשט. מען האָט זי אוועקגעטראַגן אויפן בעט.

זי איז געבליבן ליגן אַן אויסגעצויגענע, מיט אַן אָפּע-נעם מויל, מיט צוגעמאַכטע לעפלעך, מיט בלאַסע אומבאוועג-לעכע הענט, ווי אַ וואַקסענע פיגור. פון אירע אויגן האָבן לאַנגזאַם געפלאָסן אויף די קישן צוויי שטראַמען טרערן.

שאַרל איז געשטאַגען טיף אין אַלקער און דער אָפּטיי-קער לעבן אים, שטיי, פאַרטראַכט, פּונקט ווי ס'פּאַסט זיך צו האַלטן אין ערנסטע מעמענטן פון לעבן.

— באַרויקט אייך, — האָט אָמע געזאָגט שטופּנדיק שאַרלען מיטן אַרבל — ס'דאַכט זיך אַז דער פּאַר אַקסיוס איז אַדוקך.

— יא, זי רוט זיך איצט אַ ביסל אָפּ ! — העט שאַרל געענטפערט, זעענדיק, ווי זי ררעמלט. — אַרעמע פּרוי !... אַרעמע פּרוי !... אָט האָט זי ווידער געחלשט.

אָמע האָט אָנגעהייבן אויסצופּרעגן זיך, וויאָזוי ס'האָט פּאַסירט. שאַרל האָט דערקמערט, אַז ס'האָט זיך געטראָפּן פּלוצלונג. בעת זי האָט גענעסן די מאַרעלן.

— אויסטערליש !... האָט געזאָגט דער אָפּטייקער. אָבער ס'איז דאָך מעגלעך, אַז די מאַרעלן זענען געווען די סיבה

פון איר חלשות! ס'זענען דאָ אזעלכע פילבארע נאטורן, וועלכע פארטראָגן נישט געוויסע ריחות! ס'איז זייער אָן אינע טערעסאָנטע טעמע אויף צו שטודירן, סיי פון פאטאלאָגישן שטאַנדפונקט, סיי פון פיזיאלאָגישן. די גלחים האָבן ווי געהע-ריק אָפגעשאַצט די וויכטיקייט דערפון, היות זיי האָבן תמיד באַנוצט פארשידענע קטורותן ביי זייערע גאָטעס-דינסטן. דער-מיט האָבן זיי פארשיפורט דעם פארשטאַנד און אַרויסגערופן התלהבות, — אגב זייער אַ לייכטע זאָך ביי פערזאָנען פון אַ גע-וויסן געשלעכט, וועלכע זענען דעליקאַטער פון אַנדערע. ס'האָט פאסירט, ווען פרויען האָבן געחלשט פונם ריח פון געטרונקנען האָרן און פון פרישן ברויט...

— שטילער אַ ביסעלע, איר קענט זי נאָך אויפוועקן! — האָט באַוואַרי שטיל געזאָגט.

— און נישט בלויז מענטשן, — האָט דער אַפטייקער פאָרגעזעצט, — זענען מסוגל צו אזעלכע אַ נאָמאַלעס, נאָר אויך חיות. אייך איז מסתם באַוויסט די פלאַנצונג *nepeta cataria*, אָדער פשוט קאַצן-גראָז, וועלכע רופט אַרויס די תאווה ביי קעץ. פון דער צווייטער זייט קען איך ברענגען אַ ביישפּיל, וואָס זאָל עדות זאָגן פאַר דער ריכטיקייט. ברידו, איינער פון מיינע עלטסטע חברים (איצט האָט ער אַן אַפטייק אויף דער גאס מאַלפּאַלי), האָט אַ הונט, וואָס פאַלט אַריין אין קאַנוולסיעס, ווי נאָר מען טראָגט אים צו אַ טאַ-באַק-פּושקע. גאַנץ אַפט מאַכט ער עקספּערימענטן פאַר זיינע פריינט, אין זיין פּאַויליאָן, אין גיליאָמער וואַלד. שוין-זשע לייגט זיך עס אויפן שכל, אַז אַזאַ פשוטער ניס-פּראָשעק מאַכט אַזאַ פאַרוויסטונג אינם אַרגאַניזם פון אַ פּירפּיסקער חיה? ס'איז זייער אינטערעסאַנט, נישט אמת?

— יאָ, — האָט שאַרל געזאָגט, וועלכער האָט לגמרי גאַרנישט געהערט.

— דאָס באַווייזט אונדז — האָט אָמע ווידער גערעדט, שמייכלענדיק מיט אַן אויסזען פון זעלבסטצופרידנקייט, — אויף די פילע אַנאַמאַליעס אין דעם נערוון-סיסטעם. וואָס שייך

דער מאדאם באַוואַרי, מוז איך זיך מודה זיין, אז זי האָט תמיד אויף מיר געמאַכט דעם איינדרוק פון אַ פילבאַרער פרוי. דעריבער וואָלט איך אייך, מיין פריינט, נישט געראַטן צו באַנוצן די אַלע פאַלשע רפואות, וועלכע, אָנשטאַט צו ווירקן אויף די סימפטאָמען, ווירקן זיי גאַר אויפן טעמפּעראַמענט. ניין, נידער מיט די אומנוצלעכע רפואות! דיעטע — און דאָס אַלץ! באַרויקונגס-מיטלען, פאַרלייכטערונגס-מיטלען, דערקווי-קונגס-מיטלען. און צי האָלט איר נישט, אז מען דאַרף אפשר ווירקן אויף די רעיונות?

— וואָס? וויאָזוי? — האָט אַ פּרעג געטאָן באַוואַרי.
— אַך! דאָס איז די פּראַגע! דאָס איז באמת, די פּראַגע: That is the question! ווי איך האָב לעצטנס געלייענט אין אַ צייטונג.

אַבער עמע האָט זיך אויפגעכאַט מיט אַ געשריי:

— און דער בריוו? וווּ איז דער בריוו?

מען האָט געמיינט, אז זי רעדט פון היץ; אָבער דער קאַשמאַר האָט זיך ערשט אָנגעהייבן נאָך האַלבער נאַכט: ס'האָט זיך אַנטוויקלט אַ מאַרך-אַנצינדונג.

אין משך פון דרייאונפערציק טעג האָט שאַרל פון איר נישט אָפּגעטראָטן. ער האָט פאַרלאָזן זיין פּראַטיקע; ער האָט נישט צוגעמאַכט מיט קיין אויג, ער פלעגט כסדר טאַפן דעם פולס, צולייגן סינאַפּיומעס און קאַלטע קאַמפּרעסן. ער פלעגט אַוועק-שיקן זשיסטענען קיין נעוושאטעל נאָך איין; דאָס איז פלעגט צעגיין אויפן וועג, פלעגט ער אים שיקן צוריק. ער האָט פאַרבעטן דעם הער קאַניווע אויף אַ קאַנסולטאַציע; ער האָט געבראַכט פון רואן דעם דאָקטאָר לאַריווער, זיין אַלטן פּראַ-פּעסאָר; ער איז געווען פאַרצווייפלט. מער פון אַלץ האָט אים באַאומרויקט עמעס אַפּאַטיע; ווייל זי האָט גאָרנישט גערעדט זי האָט גאָרנישט אויסגעהערט, מאַכנדיק דעם איינדרוק, ווי זי ליידיט גאָרנישט, פונקט ווי איר גוף אין איר נשמה וואָלטן זיך אָפּגערוט פון זייערע אַלע דאגות.

אינמיטן אַקטאַבער האָט זי שוין געקענט זיצן אויפן

בעט, אָנגעלענט אויף קישנס. שאַרל האָט געוויינט, ווען זי האָט צום ערשטן מאל אויפגעגעסן אַ קאָנפּיטור-קיכל. די פּוּחות האָבן זיך איר צוריקגעקערט. זי פלעגט אויפשטיין נאָכמי-טאָג אויף עטלעכע שעה. איינמאל, ווען זי האָט זיך געפילט בעסער, האָט שאַרל געפרווט אַרויספירן זי אויף אַ שפּאַציר אין גאַרטן, אָנגעלענט אויף זיין אַרעם. דאָס זאָמד פּון די שטעגלעך איז פאַרשוונדן געוואָרן צווישן די טויטע פלעטער; עמע איז געגאַנגען טריט ביי טריט, אָנגעלענט אויף שאַרלען און לייכט געשמייכלט.

זיי זענען אַוועק טיף אין גאַרטן, צו דער טעראַסע. זי האָט זיך פאַמעלעך אויסגעגלייכט, צוגעלייגט די האַנט צו די אויגן, פּדי בעסער צו זען. זי האָט געקוקט ווייט-ווייט פאַר זיך; אָבער אויפן האַריזאָנט האָט מען בלוז געזען ברענענ-דיקע גראַז, וועלכע האָבן גערויכערט אויף די היגלען.

— דו וועסט אָפּגעמאַטערט ווערן, מיין טייערע. — האָט

באַוואַרי געזאָגט.

ער האָט זי שטילערייט אַוועקגעפירט צו דער אַלטאַנע,

זאָגנדיק:

— זעץ דיך אויפן באַנק; דו וועסט דיך בעסער פילן.

אך! ניין, נישט דאָ, נישט דאָ! — האָט זי אַרויסגע-

זאָגט מיט אַ שוואַכער שטימע.

ס'האָט זיך איר אָנגעהייבן צו מישן אין קאָפּ, און אינאַוונט האָט זיך די קרענק ווידער באַנייט, אָננעמענדיק אַן אומבאַ-שטימטן און מער קאָמפּליצירטן כאַראַקטער. איצט האָט זי שוין געליטן — דאָ אויפן האַרץ, דאָ אויפן ברוסט, דאָ אויפן מאַרד, דאָ אויף אַ ווייטיק אין די פיס; זי האָט אָנגעהייבן צו ברעכן, און שאַרל האָט שוין געמיינט, אַז דאָס זענען די ערשטע סימפּטאָמען פון אַ ראַק.

און אַלס צושפיל צו אַלע צרות, איז ער אויסגעגאַנגען

פאַר אַ גראַשן.

XIV

צווערשט האָט ער נישט געוואָסט אויף וואָסער אופן צו
 באַצאָלן דעם אפטייקער אָמע פאַר די מעדיקאמענטן, וואָס ער
 האָט ביי אים גענומען; אין הגם ער, אַלס דאָקטאָר, האָט גע-
 קענט דערפאַר נישט צאָלן, דאָך האָט ער זיך גערויטלט ביים גע-
 דאנק וועגן דערדאָזיקער טובה. חיצרעם, איצט, ווען די דינסט
 האָט אָנגעהייבן צו באַלעבאָטעווען, זענען די שטוב-הוצאות
 שטאַרק אויסגעוואַקסן; חשבנות זענען צו אים געפלוין פון אלע
 זייטן; די סוחרים האָבן געמורמלט; באַוונדערס האָט אים לע-
 רע געמאַטערט. און באמת, אין סאַמע ברען פון עמעס קרענק,
 האָט לערע אויסגענוצט די געלעגנהייט, פדי צו פאַרגרעסערן
 דעם חוב: ער האָט שנעל געבראַכט דעם מאַנטל, דעם וועג-
 זאָק, צוויי קופערס, אָנשטאַט איינעם, און נאָך א סך אַנדערע
 זאַכן. אומזיסט האָט שאַרל געטענהט, אָז ער דאַרף עס נישט,
 דער סוחר האָט העזהדיק געמאַלדן, אָז דאָס אַלץ איז ביי אים
 באַשטעלט געוואָרן און, אָז ער וועט עס צוריק נישט נעמען.
 אויסער אַלעם, טאָר מען נישט אויפרעגן דער מאַדאָם, בעת
 זי האַלט ביים געזונט ווערן. זאָל דער דאָקטאָר זיך באַרעכע-
 נען! ער איז גיכער גרייט אַריינצוגעבן דעם גאַנצן ענין אין
 געריכט, איידער אָפצוואַגן זיך פון זיינע רעכט און אַוועקטראָגן
 די סחורה צוריק. שאַרל האָט באַפלוין תיכף אָפצוטראָגן די
 סחורה צוריק אין געשעפט; פעליסיטע אָבער האָט פארגעסן; האַבנדיק
 אַנדערע דאגות, האָט שאַרל דערפון שפעטער אויך פאַרגעסן.
 לערע האָט זיך ווידער גענומען צום אָנגריף, דאָ געדראָט און
 דאָ געקרעכט אויף אַזא אופן, אָז באַוואַרי האָט אים, ענדלעך
 אונטערגעשריבן אַ וועקסל אויף אַ טערמין פון זעקס חדשים.
 אָבער ווי נאָר ער האָט אונטערגעשריבן דעם וועקסל, איז ער
 געפאלן אויף אַ זעלטענעם געזאַנק: לייטען טויזנט פראַנק ביי
 לערען. און מיט אַ פאַרשעמטן טאָן האָט ער אים געפרעגט,
 צי מען קען אַמאָל נישט באַקומען אַזאַ און אַזאַ סומע, צוגעבן
 דיק, אָז ער וואָלט געוואָלט אויף אַ יאָר צייט, אויף אַ פראַ-

צענט, וויפֿל ס'וועט זיך פֿאַדערן, לערע איז אוועקגעלאָפֿן צו זיך אין געשעפֿט, געבראַכט דאָס געלט און זיך געהייסן אָנ-שרייבן אַ נייעם וועקסל, לויט וועלכן באַוואַרי איז מחויב צו באַצאָלן אין זיין אַרבעט, דעם ערשטן סעפטעמבער, צוקונפֿטיקן יאָר, אַ סכום פֿון טויזנט זיבעציק פֿראַנק, וואָס צוזאַמען מיט די פֿריערדיקע הונדערט אַכציק איז אַ קימי לֶן פֿון טויזנט צוויי-הונדערט פֿופֿציק, פֿאַרלייענדיק אויף אַזאַ אופן געלט אויף זעקס פֿראַצענט, מיט אַ פֿערטל פֿראַצענט קאָמיסיע, און ריווח, וועט אים די סחורה מסתם אויך איינברענגען אַ גוט דריטל, וואָס אין אַ יאָר צייט האָט עס אים געדאַרפט געבן הונדערט דרייסיק פֿראַנק פֿרנסה; ער האָט נאָך געטראַכט, אז דערויף וועט עס נישט בלייבן שטיין, אז די וועקסלען וועלן נאָך נישט ווערן געצאָלט, אז מען וועט זיי פֿראַלאַנגירן און אז זיין אַרעם געלט, אויספֿאַשנדיק זיך גוט ביים דאָקטאָר, ווי אין אַ סאַנאַ-טאָריע, וועט עס צו אים, אין אַ העלן פֿרימאַרגן, זיך צוריק-קערן קיילעכדיקער און גרעסער, אז ס'וועט אים אויב צע-שפּאַרן דעם בייטל.

איבעריקנס, איז אים אין אַלעם געגאַנגען. ער האָט זיך אונטערגענומען צוצושטעלן עפֿלוויין פֿאַרן שפיטאַל אין געוושאַטעל; הער גיליאָמען האָט אים צוגעזאָגט אַקציעט אויף די טאָרף-גרובן אין גרימעניל, און ער האָט געהאַט בדעה איינצוריקטן אַן אַמניבוס-קאָמוניקאַציע צווישן אַרקייל און רואן, וואָס וועט אין אַ קורצער צייט אוועקלייגן די טראַנסע פֿון „גאַלדענעם לייב“; ווייל די באַוועגונג וועט זיין אַ שנע-לערע, דער פֿרייז אַ נידעריקער, אַרט פֿאַר באַגאַזש אַ גרעסע. דער, מיט איין וואָרט, ער וועט קענען איבערכאַפֿן דעם גאַנצן האַנדל פֿון יאָנוויל.

שאַרל האָט זיך נישט איינמאַל געשטעלט די שאלה, ווי אזוי ער וועט דעם קינפֿטיקן יאָר קענען באַצאָלן אזא סומע; און ער האָט געזוכט, אויסגעטראַכט עצות אויף וואָסער אופן זיך צו ווענדן צו זיין טאַטן, אָדער פֿאַרקויפֿן עפעס. אָבער זיין טאַטע וועט זיך נאָכן טויב, און אליין האָט ער נישט וואָס

צו פארקויפן. ס'זענען פאר אים אויסגעוואקסן אזעלכע שווערי-
קייטן, אז ער האָט זיך באַמיט שנעל צו פאַרטרייבן די דאָזיקע
אומאַנגענעמלעכע געדאַנקען. ער האָט זיך פאַרגעוואָרפן, אז ער
פאַרגעסט עמען; ווייל אַלע זיינע געדאַנקען געהערן צו איר,
און נישט טראַכטן פסדר וועגן איר, הייסט עס אָפּנעמען ביי
איר עפעס.

ס'איז געווען אַ שווערער ווינטער. די אויסהיילונג פון
דער מאַדאם באַוואַרי האָט זיך זייער לאַנג פאַרצויגן. ווען דאָס
וועטער איז געווען אַ שיינס, פלעגט מען זי צופירן אין איר
פאָטעל צום פענסטער, וועלכער האָט געפירט צום פלאַץ; ווייל
איצט האָט זי נישט געקענט קוקן אויפן גאַרטן, און פון יע-
נער זייט זענען די פאַרהאַנגען תמיד געווען אַראָפּגעזאָט. זי
האַט געוואָלט, מען זאָל פאַרקויפן איר פערד; דאָס וואָס איז
איר אַמאָל געפעלן געוואָרן, איז איר איצט געווען נישט ניהא.
אירע אַלע געדאַנקען האָבן זיך געטראָגן אַרום איר אייגענער
פערזאָן. זי פלעגט זיך הייסן דערלאַנגען אין בעט פאַרשידע-
נע מאַכלים, געקלונגען צו איר דינסט וועגן רפואות כדי צו
קענען מיט איר כאַפן אַ שמועס. דער שניי פון די האַלעס-
דעכער האָט געוואָרפן פון איר צימער אַ ווייסע אומבאוועגלע-
כע שניי; נאָכדעם האָבן זיך אָנגעהייבן שלאָקס רעגנס. און
עמע האָט טאָג-טעגלעך געוואַרט, מיט אַ מין אַנגסט, אויף
עפעס נישטיקע געשעענישן, וועלכע האָבן צו איר קיין שום
שייכות נישט געהאַט. די וויכטיקסטע איז געווען אָונטצייט,
בעת „די שוואַלב“ פלעגט אָנקומען פון רואן! דער בעל-אכסניה
מאַכט קולות און אַנדערע ענטפערן אים. בעת היפּאָליטס לאַמ-
טערנע, וואָס מען פלעגט ארויסשלעפּן פונדערהויך, האָט געלויכטן,
ווי אַ שטערן אין דער פינסטערניש. מיטאַגצייט קומט שאַרל
צוריק אַהיים. נאָכדעם גייט ער ווידער אוועק; זי טרינקט ווי-
דער אויס אַ זופ, און קעגן פינף אַ זייגער, שקיעה-צייט, גייען
די קינדער צוריק פון שולע, טראַסקענדיק מיט די קלומפעס
אויפן טראַטואַר און איינס נאָכן צווייטן קלאַפן זיי מיט די
לייניקעס איבער די לאַדנס.

אָט אין דידאָזיקע שעהן באַזוכט איר דער אבאט פּורני-
 פּיען. ער פּרעגט זיך נאָך איר געזונט, ברענגט איר ידיעות
 און מיט צערטלעכקייט און פּלוידעריי, וואָס וויילט זי, וויל ער,
 זי נוטה זיין צו פּרומקייט. בלויז דער אויסזען פון זיין
 סוטאַנע האָט איר געשטאַרקט.

איינמאָל, אין דער שאַרפּסטער סטאַדיע פון איר קרענק, האָט
 זיך איר אויסגעדאַכט, אַז זי גוססעט, און זי האָט זיך געוואָלט מתווה
 זיין; און בעת מען האָט אין צימער געמאַכט הכנות צו די
 סאַקראַמענטן, בעת מען האָט פּאַרוואַנדל'ט אין אַ מזבח דעם
 קאַמאַד, וווּ ס'זענען געווען אויסגעשטעלט רפואות און בעת פּע-
 ליסטיעע האָט פּאַנאָדערגעווייט געאַרגינעס אויף דער פּאָדלאָגע, האָט
 עמע גפּילט, ווי זי איז באַהערשט געוואָרן פון עפּעס אַ כּוח,
 וואָס האָט זי באַפּרייט פון אַלע יסורים, פון אַלע איינדרוקן, פון
 אַלע געפּילן, איר פּאַרגרינגערטער גוף האָט אויפּגעהערט צו
 טראַכטן, ס'האָט זיך אָנגעהייבן אַן אַנדער לעבן; ס'האָט זיך
 איר אויסגעדאַכט, אַז איר גאַנץ ווען דערהייבט זיך צו גאָט,
 ווערט צעשוומען אין דערזאָזיקער ליבע, ווי אָנגעצונדענע קטורת
 וואָס צעגייט זיך מיטן רויך. מען האָט באַשפּריצט מיט היי-
 ליקע וואַסער די דעקעס פון איר בעט; דער גלח האָט אַרויס-
 גענומען פון קעסטל אַ ווייטע האָטטיע; און פּאַלנדיק אין אָג-
 מאַכט פון שמחה, האָט זי אויסגעשטרעקט אירע ליפּן, כדי אויפ-
 צונעמען קריסטוסעס קערפּער, וועלכער האָט זיך דערנענטערט
 צו איר. די פּאַרהאַנגען פון איר אַלקער האָבן זיך לייכט געבלאָזן
 אַרום איר, ענלעך צו וואַלקנס, און די שטראַלן פון די צוויי
 ליכט, וואָס האָבן געברענגט אויפן קאַמאַד, האָבן אין אירע
 אויגן אויסגעוויזן, ווי לייכטיקע אַרעאַלן. זי האָט אַראָפּגעלאָזט
 דעם קאַפּ, מיינענדיק, אַז אינם שטח הערט זי דעם קלאַנג פון
 שרפּים־האַרפּן און זי זעט אין דער הימלישער בלויקייט, אויף
 אַ גאָלדענעם טראַפּן, צווישן הייליקע מיט גרינע פּאַלמעס אין די
 הענט, גאָט דעם פּאַטער, אין זיין פּולער מאַיעסטע-
 טישקייט, וועלכער טוט אַ וונק, און מלאכים נידערן אַראָפּ

אויף דער ערד, מיט פלאמענדיקע פליגלען, פרי זי אוועקצו-
טראָגן מיט זיך.

דידאָזיקע פרעכטיקע וויזיע איז פאַרבליבן אין איר זכרון,
זיי די שענסטע זאך, וועגן וועלכער מען קען טרויערן; און
איצט האָט זי זיך באַמיט צו באַגרייפן דעמדאָזיקן איינדרוק,
וועלכער האָט נאָך געדויערט, אמת, נישט אויף אזא בולטן
אופן, אָבער מיט דערזעלבער טיפער צארטקייט, איר נשמה,
אויסגעמאַטערט פון גאווה, האָט ענדלעך אָפגערוט אין דער
קריסטלעכער הכנעה. האַבנדיק הנאה פון איר שוואַכקייט, האָט
עמע גלייכצייטיק אליין געפילט, ווי איר ווילן ווערט צעשמאַלצן
און טרעט אָפ דעם וועג פאַרן צופלוס פון חסד. אַלזאָ אַנשטאַט
דעם ערדישן גליק, זענען דאָ העכערע פריידן, אָן אנדער ליבע,
העכער פון די אַלע ליבעס, אַ ליבע אָן אויפהער און אָן אַ
סוף, וועלכע וואַקסט אייביק! צווישן די אילוזיעס פון אירע
האַפּענונגען, האָט זי באַמערקט אַפּעס אַ רייניקייט, וואָס שוועבט
איבער דער ערד, באַהעפט זיך מיטן הימל, און דאַרט האָט עס
איר געצויגן. זי האָט געוואַלט ווערן אַ הייליקע. זי האָט גע-
קויפט פאַטשערקעס, קמיעות; זי האָט געוואַלט האָבן ביי איר
צוקאַפּנס אַ קליין קעסטל מיט רעליקוויעס, איינגעפאַסט אין
שמאַראַגן, פּדי זיי צו קושן יעדן אָוונט.

דער גלח האָט געקוואַלן פון דידאָזיקע שטימונגען, הגם
ער האָט איינגעפונען, אַז פון גרויס התלהבות קען נאָך עמעס
פרומקייט זיך דערנענטערן צו אפיקורסות און דערגיין ביז
משוגעת. היות ער איז נישט געווען קיין גרויסער פּקי אין
דידאָזיקע זאכן, ווען זיי זענען אַריבערגעשטיגן אַ בא-
שטימטע גרענעץ, האָט ער אָנגעשריבן אַ בריוו צו בולאַרן, צום
בוכהענדלער פון זיין עקסעלענץ, אַז ער זאָל אים צושיקן
עפּעס אויסער געוויינלעכע סאַר אַ פיין אַנטוויקלטער
פּערוואַן פון שיינעם געשלעכט. מיט דער זעלבער
גלייכגילטיקייט, ווי מען שיקט אוועק צאָצקעס צו נע-
גערס, אזוי האָט דער בוכהענדלער איינגעפאַקט די סאַמע
צאָנגבאַרע ביכער פון דער רעליגיעזער ליטעראַטור, אין יענער

צייט. דאָס זענען געווען קליינע ביכער, געשריבן אין שאלות
און תשובות, פאמפלעטן מיט אַ טאָן פון אַ מוכר-השכל, לויטן
מוסטער פון הער דע-מעסטר, ענלעך צו די ראַמאַנען מיט אַ
ראַזאָון איינפאַנד און מיט אַ זיסלעכן סטיף, פאַבריצירט דורך
סעמינאַר-טרוואַדורן, אָדער דורך בלויע זאַקן, וועלכע האָבן
וזור בתשובה געווען. דאָרט איז געווען: „טראַכט גוט אַריין“;
„דער וועלטלעכער מענטש ביי די פיס פון דער בתולה מאַריע,
טראַפּסט דורך הער דע ***“, דעם קאָוואַלער פון אַ סך אָרדנס“;
„וואַלטערס חטאים, פאַר יוגנט“, א. א. וו.

דער מאַדאָם באַוואַריס געדאַנקען זענען נאָך נישט
געווען אזוי קלאַר, פדי זיך קענען מיט עפעס ערנסט פאַר-
נעמען. איבעריקנס, האָט זי זיך צו שטאַרק אַ נעם געטאָן צום
לייענען די דאָזיקע ביכער. זי איז געווען אויפגערעגט קעגן
די פאַרשריפטן פון קולט; די העזה פון די פאַלעמישע שריי-
בערייען זענען איר נישט געפעלן געוואָרן, צוליב די אָנפאַלן
אויף מענטשן, וועלכע זי האָט נישט געקענט; און די וועלט-
לעכע דערציילונגען, דורכגעזאַפט מיט רעליגיע, זענען געשריבן
דורך מענטשן, וואָס קענען נישט די וועלט, אַז זיי האָבן איר
אומפילבאַר דערווייטערט פון אמת, וועגן וועלכן זי האָט גראַד ביי
זיי געזוכט באַווייזן. דאָך האָט זי זיך נישט אונטערגעגעבן, און
ווען איין ביכל איז איר אַרויסגעפאַלן פון די הענט, האָט זי
געגלויבט, אַז זי איז באַהערשט פון דערדאָזיקער קאטוילישער
מעלאַנכאָליע, וואָס איז בלויו צוטריטלעך פאַר אַ נשמה, נישט
פון דער וועלט.

וואָס שייך די ערינערונגען וועגן ראַזאַלפּן, האָט זי זיי
געהאַט ערגעץ טיף אין האַרצן; און דאָרט האָבן זיי גערוט
מיט מער פייערלעכקייט און געווען זענען זיי אומבאַוועגלעכער,
ווי אַ קעניגלעכע מומיע אין דער אונטערערד. די דאָזיקע גרויסע
פאַרבאַלזאַמירטע ליבע האָט אויסגעטיילט ריחות, וועלכע האָבן
אומעטום אריינגעדורונגען און אָנגעפילט מיט אַ מין צאַרטקייט
די אַטמאָספּערע פון ריינקייט, וווּ זי האָט געוואַלט וווינען. ווען
זי האָט געקניט אויף איר באַטישן געבעט-שטול, האט זי זיך

געווענדעט צו גאָט מיט דיזעלבע תאוה=ווערטער, וועלכע זי האָט אמאָל געשושקעט צו איר געליבטן, בעת איר פארברעכע. רישער שיכרות. דערמיט האָט זי געוואָלט צוריקקערן דעם גלויבן; אָבער קיין איין פונק פון פרייד איז אויף איר נישט אַראָפּ פֿון הימל, און זי פלעגט זיך אויפהייבן מיט צעווייטיקטע גלידער, מיט אַן אומבאַשטימטן געפיל פֿון אויסערגעווענלעכער אַנטטוישונג. עמע האָט געהאלטן, אַז די דאָזיקע זוכונגען זענען אַ פאַרדינסט. און אין איר גאוהדיקער פרומקייט האָט עמע זיך פֿאַרגלייכט צו די דאָזיקע באַרימטע דאַמען פֿון אַמאָל, וועגן וועלע מענס רום זי האָט געטרוימט, בעת זי האָט געקוקט אויפֿן פֿאַרטרעט פֿון מאַדמוזעל דע-לאַוואַליער; די דאָזיקע דאַמען, שלעפּע-דיק נאָך זיך מאַיעסטעטיש די לאַנגע געהאַפטענע עקן פֿון זייערערע שלעפּע-קליידער, האָבן זיך דערנאָך דערווייטערט אין מדבר, כדי דאָרט אויסצוגיסן פֿאַר קריסטוסן דאָס גאַנצע ביסל טרערן פֿון האַרץ, צעווייטיקט פֿון לעבן.

זי האָט זיך פֿאַרנומען מיט וואַלטעטיקייט. זי האָט גענייט בגדים פֿאַר אַרעמעלייט; זי האָט געשיקט האַלץ פֿאַר קימפע-טאָרינס; און איינמאָל, אַריינקומענדיק אין קיר, האָט שאַרל דאָרט דערזען דריי שנאָרערס, וועלכע האָבן געגעסן זופּ. זי האָט אַוועקגענומען צוריק אַהיים איר קליין מיידעלע, וועלכעס שאַרל האָט בעת איר קרענק, אַוועקגעגעבן צוריק צו איר אָם. זי האָט געוואָלט אַליין איר לערנען ליינען; און וויפֿל בערטע האָט נישט געוויינט, האָט זי זיך נישט אויפֿגערעגט. זי האָט באַשלאָסן צו זיין נאָכגיביק און הכנעהדיק. אַלץ, וואָס זי האָט גערעדט, איז געווען פֿיל מיט איידעלע אויסדרוקן. זי פלעגט זאָגן צו איר מיידעלע:

— צי טוט דיר שוין מער דאָס בייכעלע נישט וויי,

מיין מלאכל?

די מוטער באַוואַרי האָט קיין שום זאַך נישט געפונען מיט וואָס איר פֿאַרצוואַרפֿן, אַ חוץ אפּשר איר מאַניע צו שטריקן זאַכן פֿאַר יתומים, אַנשטאָט אויסצופאַריכטן אירע אייגענע שמאַטעס. אָבער אַפּגעמאַטערט פֿון די מחלוקת ביי זיך

אינדערהיים, האָט די אַלטע זיך גוט געפילט אין דעם רויקן הויז, און איז דאָרט פאַרבליבן ביז נאָך פסח, כדי אויסצומיידן די משוגעתן פון אַלטן באַוואַרי, וועלכער האָט יעדן הייליקן פרייטיק געהייסן זיך דערלאַנגען וורשטלעך.

א חוץ דער געזעלשאַפט פון איר שוויגער, וועלכע האָט איר אַ ביסל געשטאַרקט מיט איר גלייכן אַרט דענקען און מיט איר ערנסטער הנהגה, האָט נאָך עמע יעדן טאָג גע- האָט אַנדערע געזעלשאַפטן. ס'איז געווען: מאדאם לאַנגלואַ מאדאם קאַראַן, מאדאם דיבריייל, מאדאם טיוואַש און, רעגלמע- סיק פון צוויי ביז פינף אַזייגער — די סימפאטישע מאדאם אַמע, וועלכע האָט קיינמאָל נישט געוואָלט גלויבן אין פאַרשידענע פּלאַטקעס איבער איר שכנטע. אַמעס קינדער פלעגן אויך קומען איר באַזוכן; זשיסטען פלעגט זיי מיטברענגען. ער פלעגט אַרויפגעקומען מיט זיי אין צימער און בלייבן שטיין ביי דער טיר אומבאַוועגלעך, נישט אַרויסרעדנדיק קיין איינ- ציק וואָרט. אָפטמאָל פלעגט אפילו מאדאם באַוואַרי קיין קוק נישט טאָן אויף אים, און פלעגט זיך מאַכן איר טואַלעט. צו- ערשט פלעגט זי אַרויסנעמען איר קאַם און טאָן אַ האַסטיקן שאַקל מיטן קאַפּ; און הען זשיסטען האָט צום ערשטן מאָל דערוען דאָס גאַנצע ביסל שוואַרצע האָר, וואָס האָט זיך אַראָפּגע- לאָזט ביז צו די ליטקעס, איז דאָס פאַרן אַרעמען יינגל גע- ווען אַזאַ מין אויסטערלישע נייע אַנטפלעקונג, אַז ער האָט אַזש געשטוינט פון דערדאָזיקער פראַכט.

עמע האָט, בלי ספק, נישט באַמערקט זיין שטילע פורח טיקע האַלטונג. ס'איז איר אפילו נישט אַריין אין זינען, אַז די ליבע, וואָס איז פאַרשוונדן געוואָרן פון איר לעבן, צאַפּלט זיך דאָ, לעבן איר, אונטער דער גראַבער לייונטענער העמד, אינם האַרץ פון יונג, וואָס נעמט אויף דעם רייך פון איר שיינקייט. איבעריקנס, האָט זי איצט אויף אַלץ געקוקט מיט גלייכגילטיקייט; זי האָט פאַר אַלץ געהאַט אַזעלכע צאַרטע הערטער, אַזעלכע גאוהדיקע בליקן, אַזעלכע פאַרשידענע מאַ- נייערן, אַז מען האָט נישט געקענט אונטערשיידן עגאָיזם פון

גוטסקייט, אויסגעלאַסנקייט פון צניעות, איינמאַל, אינאַוונט, איז זי ביז געוואָרן אויף איר דינסט, וועלכע האָט געבעטן, מען זאָל איר דערלויבן אַרויסצוגיין; זי האָט געשטאַמלט, זוכנדיק עפעס אַ תירוץ; נאָכדעם האָט זי אָבער פֿלוצלונג אַ פּרעג געטאָן:

— דו האָסט דאָך אים מסתם לייב?
און נישט וואַרטנדיק אויף דעם ענטפער פון דער דינסט, וועל-
כע איז רויט געוואָרן, האָט זי מוסיף געווען מיט אַן אומעטיקן
אויסזען:

— נו, לויף! ווייל דיך!

אָנהייב פּרילינג האָט זי געהייסן איבערגראָבן דעם גאַרטן פון איין עק ביזן צווייטן. נישט געקוקט, וואָס איר מאַן איז געווען קעגן דעם, איז ער דאָך געווען גילקלעך, זעענדיק, ווי זי ווייזט אַרויס אַ שטיקל ווילן, איר ווילן האָט זיך נאָך שטאַרקער אַרויסגעוויזן, לפי-ערך ווי איר געזונט האָט זיך פאַרבעסערט. צוערשט האָט זי געפונען אַן עצה וויאָזוי פטור צו ווערן פון דער מוטער ראָלע, בערטעס אים, וועלכע פלעגט צו אָפט קומען צו זיי אין קיך מיט אירע צוויי זויג-קינדער און מיט אירן אַ פענסיאָנער, האָבנדיק אַן אַפעטיט פון אַ מענטשן-פרעסער. נאָכדעם האָט זי זיך באַפרייט פון דער משפּחה אָמע, פאַמעלעך משלח געווען אַלע אַנדערע געסט, און אַפילו אויפ-געהערט אַזוי אָפט צו קומען אין קלויסטער; דערמיט האָט זיי פאַרשאַפט גרויס פרייד דעם אַפטייקער, וועלכער האָט איר פריינטלעך באַמערקט:

— איר זענט נישקשהדיק פאַרקראַכן אין די דרכים פון קלעריקאָליום.

בורניסיען פלעגט, פונקט ווי פריער, קומען יעדן טאָג, נאָך זיין לעקציע פון קאַטעכיזום. ער פלעגט לייבער בלייבן אינדרויסן, אויף דער פרישער לופט, אינם וועלדל, ווי בור-ניסיען האָט אַנרופן די אַלטאַנע. ס'איז געווען פונקט די שעה, ווען שאַרל פלעגט זיך צוריקקערן. ס'איז זיי געווען הייס. מען פלעגט דערלאַנגען זיסן עפּל-חיין און זיי פלעגן טרינקען

צוואַמען פאַר דער רפואה-שלימה פון די מאדאם באַוואַרי
 בינע פלעגט יך דאָרט זיין, דאָס הייסט עטוואָס וויי-
 טער, לעבן וואַנט פון דער טעראַסע, וווּ ער פלעגט פאַנגען
 ראַקעס. באַוואַרי פלעגט אים פאַרבעטן זיך אָפּצופרישן, און
 ער פלעגט זעלטן גוט אַרויסציען די קאָרקעס פון די פלעשער.
 — מען דאַרף, — פלעגט ער זאָגן, וואַרפנדיק זיין צע-
 פרידענעם בליק אַרום זיך און אויפן אַרומיקן לאַנדשאַפט —
 אזוי האַלטן די פלאַש אויפן טיש, און נאָכדעם, ווי די שניר-
 לעך זענען איבערגעשניטן, אַרויסשטופן דעם קאָרקע פאַמעלעך,
 פאַמעלעך, ווי מען באַגייט זיך, איבעריקנס, מיט סאָדע-
 וואַסער אין די רעסטאָראַנען.

אָבער אָפט, בעת דיראָזיקע לעקציעס, פלעגט דער עפל-
 וויין אים אַ שפּריץ טאָן אין פנים, און דעמאָלט פלעגט דער
 גלח מיט אַ מטושטשען שמייכל תמיד איבערחורן דעמוזעלבן שפּאַס :
 — זיין גוטסקייט שלאָגט אין די אויגן!

ער איז באמת געווען זייער אַ סימפּאַטישער מענטש ;
 און ער האָט זיך גאַרנישט אויפגערעגט, ווען דער אָפּטייקער
 האָט שאַרלען איינמאָל געראַטן, ער זאָל אוועקפירן זיין ווייב,
 כדי זי זאָל זיך פאַרוויילן, אין רואַנער טעאַטער, וווּ ס'טרעט
 אַרויס דער באַרימטער טענאָר לאַגאַרדי. אָמע האָט זיך גע-
 ווונדערט, וואָס ער ענטפערט נישט, ער האָט געוואָלט וויסן זיין
 מיינונג, און דער גלח האָט געמאָלדן, אז לויט זיין מיינונג,
 איז די מוזיק ווייניקער געפערלעך פאַר די זיטן, ווי די לי-
 טעראַטור.

אָבער דער אָפּטייקער האָט אָנגעהייבן צו פאַרטיידיקן די
 ליטעראַטור. דער טעאַטער האָט, לויט זיין מיינונג, די אויפ-
 גאַבע — אָפּצולאָכן פון די פאַראַרטילן, און אונטער דער
 מאַסקע פון פאַרגעניגן לערנט ער גוטע מידות.
 — איר ווייסט * Castigat ridendo mores הער בורגיסיען

(* לאַכנדיק, בעסערט מען אויס די זיטן.)

אָט גיט אַ קוק, למשל, אויף ס'רוב וואָלטערס טראַגעדיעס; זיי זענען זייער געשיקט באַפלאַנצט מיט פילאָזאָפישע רעפּלעקסיעס, וועלכע מאַכן פון די טראַגעדיעס אן אמתע שולדע פֿון מאַראַל און דיפּלאַמאטיע פֿאַרן פּאָלק.

— איך, — האָט בינע געזאָגט, — האָב אַמאָל געזען אַ פּיעסע מיטן נאָמען דער גאָסן-יונג פּאָריז, וווּ ס'ווערט אויסגעצייכנט געשילדערט דער כאַראַקטער פֿון אן אַלטן גענעראַל! ער דערלאַנגט אַ גוטע פּאַרציע אַ וונדערלע, וועלכער האָט פּאַרפירט אַן אַרבעטערין, און וועלכער האָט לטוף..

— זיכער — האָט פּאַרגעזעצט אָמע, — ס'איז דאָ אַ שלעכטע ליטעראַטור, פּונקט ווי ס'איז דאָ אַ שלעכטע אָפטייק; אָבער פּאַרמשפּטן אין אַלגעמיין דאָס העכסטע און וויכטיקסטע פֿון קונסט ווערק איז אַן אבסורד, אַ באַרבאַרישער איינפאַל, וואָס פּאַסט פֿאַר יענע העסלעכע צייטן, ווען מען האָט גאַליייען אַריינגעוואָרפֿן אין תּפּיסה.

— איך ווײַס גאַנץ גוט, — האָט געענטפּערט דער גלח — אַז ס'געפינען זיך גוטע ווערק, גוטע שרייבער; אָבער די דאָזיקע פּערזאָנען פֿון פּאַרשידענעם געשלעכט, וואָס זאַמלען זיך צונויף אין אַ פּאַרפּישופּטן זאַל, אויסגעפּוזט מיט גרויס פּראַכט, נאָכדעם די געצנדינערישע קאָסטימען, די פּאַרפֿן, די באַ-לויכטונג, די פּרויען-קולעלעך — דאָס אַלץ מוז איינפּלאַנצן אין אַ מענטשן אַ געוויסע גייסטיקע אויסגעלאַסנקייט, רופּט אַרויס זינדיקע געדאַנקען און שמוציקע נסיונות. אָט אַזאַ מיינונג האָבן, לכל-הפּחות, אַלע הייליקע פּאַטערס. ענדלעך — האָט ער מוסיף געווען, אַריינפּאַלנדיק אין אַ מיסטישן טאָן און דרייענדיק צווישן די פינגער אַ שמעק טאַבאַק, — אויב דער קלויסטער האָט פּאַראורטיילט טעאַטער-פּאַרשטעלונגען, האָבן זיי רעכט; מיר דאַרפֿן זיך אונטערוואַרפֿן זייערע אורטיילן.

— פּאַרוואָס, — האָט געפּרעגט דער אָפטייקער, — נעמט דער קלויסטער אַריין אין חרם אַלע אַרטיסטן? זיי האָבן דאָך אַמאָל אַרויסגעטראָטן אויף רעליגיעזע צערעמאָניעס. יאָ, מען האָט גע-

שפילט, מען האָט אויפן כאָר-בינע פאָרגעשטעלט פאָרשידענע פאָרסן, וועלכע האָבן געהייסן מיסטעריעס, וווּ די געזעצן פון אַנשטענדיקייט זענען גאַנץ אָפט געוואָרן באַליידיקט. דער גייסטלעכער האָט א קרעכץ געטאָן, און דער אַפטיי-קער האָט ווייטער גערעדט:

— פונקט ווי אין דער תורה; ס'שטייט דאָרט... איר ווייסט דאָך... א סך פרטים... געזאָלצענע... פון זאכן באמת... וויציקע!

און אויפן ביזן זשעסט פון דעם גלח בורניסיען האָט אָמע צוגעגעבן:

— און איר וועט דאָך מסכים זיין, אז די ביבל איז גראַד נישט קיין ספר, וואָס מען קען געבן אין די הענט פון יונגוואַרג, און איך וואָלט געווען שטאַרק אין פעס, אז אַטאַליע... — אָבער דאָס זענען דאָך נישט מיר, דאָס רעקאָמענדירן דאָך די פראַטעסטאַנטן די ביבל! — האָט אויסגערופן דער גלח, פאַרלירנדיק דעם געדולד.

— ס'איז נישט וויכטיק! — האָט אָמע געזאָגט. — איך הונדער מיך נאָר, אז אין אַנדערע צייטן, אין א דור פון ביל-דונג, זאָל מען נאָך פריידיקן קעגן גייסטיקע פאַרווילונגען, וואָס איז אומשעדלעך, וואָס טראַגט אַ מאַראַלישן און טיילמאַל אויך אַ היגיענישן כאַראַקטער, נישט אמת, הער דאָקטאָר?

— זיכער, — האָט שאַרל גלייכגילטיק געענטפערט; און מען האָט נישט געוואוסט, צי ער האָט אזוי געענטפערט, ווייל ער איז געווען איינשטימיק מיטן אַפטייקער, נאָר ער האָט קיי-נעם נישט געוואָלט באַליידיקן, צי ער האָט בכלל קיין שום מיינונג נישט געהאַט.

ס'האָט זיך אויסגעדאַכט, אז דער שמועס איז פאַרענדיקט, אָבער מיטאַמאָל האָט זיך דעם אַפטייקער פאַרוואָלט דערלאַנגען דעם גלח אַ לעצטן שטאָך.

— איך האָב געקענט גייסטלעכע, וועלכע האָבן זיך אי-בערגעטאָן אין וועלטלעכע בגדים, פדי צו גיין כאַפן אַ קוק, ווי ס'טאַנצן באַלעריינעס.

— נו, וואָס ווייטער, — האָט געזאָגט דער גלח.
 — יאָ איך האָב געקענט אַזעלכע!
 און צעטיילנדיק די זילבן פֿון זיין פראַזע, האָט אָמע
 איבערגעחורט:

— איך האָב גע...קענט אַ...זעל...כע.
 — נו, איז וואָס! האָבן זיי נישט גוט געטאָן, — האָט
 געענטפערט פּורניסיען, וועלכער האָט זיך באַוואַפנט מיט הכּנעה.
 — אָבער, צו אַלדע רוחות! זיי טוען דאָך נאָך אנדע-
 רע זאָכן אויך! — האָט דער אַפטייקער אויסגערופּן.
 — מסיע!... — האָט אַ זאָג געטאָן דער גלח מיט אַזאַ
 מין בליק, אַז דער אַפטייקער האָט זיך איבערגעשראָקן.
 — איך האָב בלויז געוואָלט זאָגן, — האָט דער אַפטיי-
 קער זיך אָנגערופּן מיט אַ ווייכערן טאָן, — אַז טאָלעראַנק
 איז די בעסטע עצה, וויאָזוי צוצוציען נשמות צו דער רע-
 ליגיע.

— אמת! אמת! — האָט נאָכגעגעבן דער תּם, זעצנדיק
 זיך צוריק אויפן אָרט.
 אָבער ער איז נאָך פאַרבליבן מיט זיי מער נישט ווי צוויי
 מינוט. ווי נאָר ער איז אַוועקגעגאַנגען, האָט זיך אָמע געווענ-
 דעט צו שאַרלען:

— אָט דאָס הייסט דערלאַנגט איבערן שנאָבל! איך האָב
 אים גאַנץ נישקשהדיק מכבד געווען, איר האָט געהערט!...
 אַלזאָ, פּאָלגט מיר, פירט אַוועק דער מאַדאם באַוואַרי אין טע-
 אטער, פּדי איינמאָל אין לעבן אויפצורייצן איינעם פון די
 שוואַרצע קראַען, כאַפט עס דער רוח! אויב עמעצער וואָלט
 מיר געקענט פאַרבייטן, וואָלט איך אַליין מיט אייך מיטגעפאַרן.
 אַלזאָ, איילט אייך! לאַגאַרדי גיט בלויז איין פאַרשטעלונג; ער
 איז איינגעלאָדן קיין ענגלאַנד פאַראַ גרויסער באַלוינונג. מען שמו-
 עסט, אַז ער איז אַ וואַזשנער יונג! ער באַדט זיך אין גאָלד!
 ער פירט מיט זיך דריי געליבטע און אַן אייגענעם קוכער!
 דיִדאָזיקע אַלע גרויסע ארטיסטן זענען געווינט צו צינדן די
 ליכט פון ביידע זייטן; זיי נייטיקן זיך אין אַן אויסגעלאַסן

לעבן, ווייל דאס ברויזט אויף זייער פאנטאזיע. אבער זיי שטארבן אין שפיטאל. ווייל אין זייער יוגנט זענען זיי נישט געווען גענוג קלוג, כדי אַנצוזאַמלען געלט. נו, מיט אַ גוטן אַפּעטיט, אויף ווידערזען!

דער געדאַנק וועגן טעאָטער איז אריין שאַרלעך טיף אין קאָפּ; ווייל תּיכּף האָט ער דערפּון געמאַלדן דעם ווייב, וועלכע האָט זיך תּחילת אָפּגעזאָגט, מיטן אויסרייד, אַז זי איז אָפּגע-מאַטערט, אַז ס'איז פאַרבונדן מיט צו גרויסע הוצאות; אָבער פּונקט פאַרקערט, ווי אַלעמאַל, האָט שאַרל איצט נישט אָפּגע-טראָטן, אַזוי זיכער איז ער געווען, אַז דידאַזיקע פאַרוויילונג וועט איר זיין נוצלעך. ער האָט נישט געזען קיין שום שטע-רונגען; זיין מאַמע האָט אים צוגעשיקט דרייהונדערט פּראַנק, אויף וועלכע ער האָט לגמרי נישט גערעכנט. די לויפנדיקע חובות זענען נישט געווען אַזוי גרויס און דער טערמין פון צאָלן די וועקסלען מסיע לערע איז נאָך געווען זייער ווייט, דעריבער האָט נאָך דערפון קיין שום רייד נישט געקענט זיין. ענדלעך, מיינענדיק, אַז זיין ווייב זאָגט זיך אָפּ אויס העפלעכקייט, איז שאַרל צוגעשטאַנען, ביז וואָנען זי האָט נאָכ-געגעבן און באַשלאָסן צו פאַרן. און אויף צומאַרגנס, אַכט אַ זיגער אינדערפרי, זענען זיי איינגעשטיגן אין „שוואַלב“.

דער אַפּטייקער, וועלכן ס'האָט קיין שום זאך נישט אויפֿ-געהאַלטן אין יאָנווייל, אָבער וועלכער האָט זיך איינגערעדט, אַז ער טאָר זיך נישט רירן פֿון אָרט, האָט אַ קרעכץ געטאָן, ווען זיי זענען אָפּגעפאַרן.

— נו, אַ גליקלעכע נסיעה! — האָט ער צו זיי גע-זאָגט. — גליקלעכע מענטשן!

און צו עמען, וועלכע האָט געטראָגן אַ בלויע זיידענע קלייד מיט פיר פֿאַלבאַנעט, האָט ער געזאָגט:

— איר זענט שיין, ווי אַמור! איר וועט מאַכן אַ פיר-ראָר אין רואַן.

דער אַמניבוס האָט זיך אָפּגעשטעלט לעבן האָטעל „רויטער קרייץ“, אויסן באַוואָזענער פּלאַץ. ס'איז געווען אַזאַ מין אַכסניה,

וועלכע מען קען באַגעגענען אין אַלע פּראָווינץ-שטעט, מיט גרויסע שטאָלן און מיט קליינע צימערלעך צו שלאָפן, וווּ מען זעט אויפן הויף, ווי הינען פיקן האַבער אונטער די קויטיקע בריטשקעס פון די קאָמי-וואַיאַזשאַרן. דאָס זענען גוטע אלטע קרעטשמעס מיט צעפּוילטע באַלקאָנען, וועלכע טראַסקען אויפן ווינט אין די ווינטערדיקע נעכט; תמיד זענען זיי געפאַקט מיט מענטשן, תמיד שטייט דאָרט אַ גערויש, תמיד עסט מען; די טישן זענען באַפּלעקט פון די „גלאַריעס“*, די דיקע שויבן זענען געל פון פליגן, די פייכטע סערוועטקעס זענען באַגאַסן מיט רויטוויין, פון אַלץ שמעקט מיט דאָרף, פונקט ווי פון אַ דאָרפישן אַרבעטער, וואָס טוט זיך אָן אין שטאָטישע מלבושים; דידאָזיקע אַכסניות האַבן געוויינלעך אַ צוקערניע צו דער גאַס און צו דער זייט פון פּעלד — אַ סאָד. שאַרל איז תיכּף אַוועקגעלאָפן קויפן בילעטן. ער האָט נישט געקענט אונטער-שיידן צווישן אַוואַנסצענע און גאַלעריע, צווישן פאַרטער און לאָזשע. ער האָט געפּאָדערט דערקלערונגען, און האָט גאַרנישט פאַרשטאַנען; ער איז געלאָפן פון קאַנטראָלער צום דירעקטאָר, צוריקגעקערט זיך אין האַטעל, נאָכדעם ווידער אין קאַסע, און נאָך אַ סך מאָל געמאַסטן די שטאָט-גאַסן פון טעאַטער ביז צום בילדוואַר.

מאָדאַם באַוואַרי האָט זיך געקויפט אַ הוט, הענטשקעס, אַ בוקעט, מסיע באַוואַרי האָט מורא געהאַט צו פאַרשפּעטיקן; אין אויסטרינקענדיק דעם זופּ, אויף דער שנעל, זענען זיי אַוועק-געלאָפן צו די טירן פון טעאַטער, וועלכע זענען נאָך געווען צוגעשלאָסן.

XV

מחנות מענטשן זענען געשטאנען ביים טעאטער, אויפ-
געפרעסט סימעטריש צווישן די באַלוסטראַדן. אויף די ווינק-
לעך פון שכנותדיקע גאסן זענען אויף גיגאַנטישע אַפישן גע-
ווען אויפגעשריבן אויסטערלישע אויפשריפטן: „לוסי דע
לאַמערמור... לאַגאַרדי... אַפערע... א. א. ו. ו.“ ס'איז געווען אַ
פיינער וועטער: שווייס האָט זיך געגאָסן פון די האָר; מיט
נאַזטיכלעך האָט מען געווישט די רויטע פנימער; און פון
צייט צו צייט האָט אַ וואַרעם ווינטל, בלאַזנדיק פון דער זייט פון
טייך, לייכט באַוועגט דעם זוים פון די לייווטענע פאַלאַטקעס
ביי די טירן פון די שענקען. אָבער עטוואָס נידעריקער האָט
זיך געפילט אַ קאַלט ווינטל, וועלכעס האָט מיטגעבראַכט די
ריחות פון חלב, פון לעדער און פון אייז. דאָס זענען גע-
ווען די אויסדעמפונגען פון שאַרעט גאַס, פול מיט גרויסע
שוואַרצע געשעפטן, וווּ מען האָט געקויקלט פעסער.

עמע האָט מורא געהאַט, זי זאָל נישט אויסזען קאַמיש,
האַט זי, פאַרן אַריינגיין אין טעאטער, באַשלאָסן זיך דורכצו-
שפאַצירן אַ ביסל איבערן האַפן; אויס פאַרויכט האָט שאַרל
אין זיין הויזן-קעשענע געהאַלטן פעסט די בילעטן אין דער
האַנט, צודריקנדיק זיי צום בויך.

שוין אין וועסטיבול האָט עמעס האַרץ אָנגעהייבן שטאַרק
צו קלאַפן. זי האָט נישט ווילנדיק אַ שמייכל געטאָן, פשוט
אויס גאווה וועגן, ווייל זי האָט געזען, ווי דער עולם האָט
זיך געשטופט אויף רעכטס דורך אַן אַנדער קאַרידאַר, בעת
זי איז אַרויף אויף די שטיגן אין דער ריכטונג צו די לאַ-
זשעס. מיט אַ קינדערשער הנאה האָט זי אַ שטופ געטאָן די
גרויסע טאַפעצירטע טיר. מיט פולע ברוסטן האָט זי אַריינגעצויגן
די שטויביקע לופט פון די קאַרידאַרן, און ווען זי איז שוין
געזעסן אין דער לאַזשע, האָט זי אויסגעבויגן די טאַליע מיט
אַן אָנגעצויגענער גראַציע פון אַ הערצאָגין.

דער זאָל האָט זיך אָנגעהייבן אָנצופילן; מען האָט

ארויסגענומען לאַרנעטן פון די פוטליאַרן, און די אַבאַנענטן האָבן זיך באַגריסט, זעענדיק איינער דעם צווייטן פונדער-ווייטנס. דאָ, צווישן די ווענט פון שיינער קונסט, זענען זיי זיך געקומען אַפּרוען פון זייערע געשעפטן; אָבער נישט פאַרגעסנדיק לגמרי פון זייערע מסחרים, האָבן זיי דאָ אויך געשמועסט וועגן באַוויל, וועגן בראַנפן אָדער וועגן אינדיגאָ. מען האָט דאָ געזען קעפּ פון זקנים, רויקע און אָן אויסדרוק, וועלכע זענען מיט זייערע גרויע קוטשמעס און בלאַסע פּוימער געווען ענלעך צו זילבערנע מעדאַלן, אָפּגעבלאַקירט פון בליי-רויכן. די גאָלדענע יוגנט האָט געפראַנטעוועט אין פאַרטער, אַרויסשטעלנדיק אינם אויסשניט פון זייער וועסט זייער ראָזאַ-ווע און גרינע קראַוואַטן; און מאַדאָם באַוואַרי האָט פּוין דער הויך געכאַפט התפּעלות פון זיי, פון זייערע הענט, באַצויגן מיט געלע הענטשקעס, וועלכע זיי האָבן אָנגעלענט אויף די שטעקנס מיט גאָלדענע קעפּ.

מען האָט אָנגעצונדן די ליכט פון אַרקעסטער; פון סו-פיט האָט זיך אַראַפּגעלאָזט אַ שפיגל, וועלכער האָט צוזאַמען מיטן שייין פון זיינע קאַרבירטע גלעזלעך, אַריינגעאַסן אַ פּלוצ-לונגע פּריילעכקייט אין זאַל; נאָכדעם זענען די מוזיקאַנטן אַריינגעקומען איינער נאָכן צווייטן, און ס'האַט זיך צוערשט געלאָזט הערן אַ קאַצן-מוזיק: באַסן האָבן געשנאָרכט, פּידלען האָבן גערימפּלט, טראַמפּאַנעס האָבן געטרוממייטערט, פּלייטן און פּלאַזשיאַלעטן האָבן געפּייפט. אָבער אַט האָט מען דערהערט דריי קלעפּ אויף דער סצענע; די צימבלען האָבן אָנגעהייבן צו קלאַפּן, די מעשענע אינסטרומענטן האָבן אַרויסגעלאָזט אַקאָרדן און דער פאַרהאַנג האָט זיך אויפּגעהייבן, אויפדעקנדיק אַ לאַנדשאַפט.

די סצענע האָט מיט זיך פאַרגעשטעלט אַ פּלאַץ אינמיטן וואַלד. פון דער לינקער זייט איז געווען אַ קוואַל, וועלכער איז געשטאַנען אונטערן שאַטן פון אַ דעמב. פּויערים און פּרי-צים מיט פּלעצן, פאַרוואַרפן איבער די אַקסלען, האָבן צוזאַמען זינגען אַ יאָגד-ליד; נאָכדעם געהאַט זיך באַוווּן אַ קאַפיטאַן

וועלכער האָט אַרויסגערופן דעם מלאך-המשחית, אויפהייבנדיק צום הימל זיינע ביידע הענט. ס'האָט זיך באַוווּן אַ צווייטער, נאָכדעם זענען זיי אַוועק, און די יעגער האָבן ווידער אָנגע-הייבן צו זינגען.

עמע האָט זיך איצט אַריבערגעטראָגן אין די צייטן פון איר יוגנט, ווען זי איז געווען דורכגעדרונגען מיט וואַלטער סקאַטן. ס'דאָט זיך איר אויסגעדאַכט, אז ווי דורך אַ געפּל, הערט זי ווי אין די סטעפעס פייפן די שאַטלענדישע דודעלעך. די זכרונות פון די ראַמאַנען האָבן איר איצט אויפ-געקלערט דעם אינהאַלט פון דער ליברעטאָ, און זי האָט זויפּ-מערקזאַם אויפגעכאַפט די גאַנצע אינטריגע, פראַזע ביי פראַזע, בעת אין איר קאָפּ זענען אַנטשטאַנען אומבאַגרייפלעכע געדאַנ-קען און זענען גלייך נאָכדעם צעזייט געוואָרן אונטערן גערויש פון דער מוזיק. זי האָט זיך געלאָזט אינווייגן פון די מעלאָ-דיעס און ס'האָט זיך איר אויסגעדאַכט, ווי איר גאַנצער וועזן שוועבט, ווי די סמיטשקעס פון די פידלען שפאַצירן איבער אירע נערוון. ס'האָבן איר אויסגעפעלט אויגן, פרי צו באַטראַכטן די קאַסטיומען, די דעקאָראַציעס, די פּערזאָנען, די געמאַלטע ביימער, וועלכע האָבן זיך געטרייסלט ביים פאַרבייגיין; און די סאַמעטענע היטלען, די מאַנטלען, די שווערדן, די אַלע פאַנג-טאַזיעס, וועלכע האָבן זיך באַוועגט אין האַרמאָניע, פונקט ווי אין אַן אַטמאָספּער פון עפעס אַן אַנדער וועלט. אָבער אַט איז אַ יונגע פֿרוי אַרויס פֿאַרויס און אַ וואָרף געטאָן אַ בייטעלע צו אַ גרינעם פּערד-משרת. זי איז פֿאַרבליבן אליין, און ס'האָבן זיך דעמאָלט דערהערט קלאַנגען פון אַ פֿלייט, ענלעך צום גערויש פון אַ פֿאַנטאַן אָדער צום טשוויקען פון פייגעלעך. לויט האָט מונטער אָנגעהייבן צו זינגען איר סאַל-מאָזש אָר קוואַנ-טינע; זי האָט באַקלאַגט די ליבע, זי האָט געוואַלט האָבן פֿליגלען. עמע אליין וואַלט אויך איצט געוואַלט אַנטלויפֿן פון איר לעבן און אוועקפֿליען ^{בעס} מעצנס אַרעמס. פֿלוצלונג האָט זיך ערגאַר לאַגאַרדזי באַוווּן ער האָט געהאַט גוט, זיין הערלעכע בלעקייט, וועלכע

גיט צו, אזוי צו זאגן, מארמאָר-מאיעסטעטישקייט די ראָסן פון ברענענדיקן דרום. זיין מעכטיקע פיגור איז געווען באַצויגן מיט אַ שוואַרצער קאמיוועלעקע; אַ קליינער אויסגעטאַקטער קינזשאַל איז אים אַראָפּגעוואָנגען ביי דער לינקער זייט, און ער האָט געוואָרפן ליבלעכע בליקן, אַרויסווייזנדיק זיינע ווייסע ציין. מען האָט געשמעסט, אז עפעס אַ פּוילישע פּרינצעסין האָט זיך פאַרליבט אין אים, ווען זי האָט אים אַיינמאַל געהערט זינגען אויפן ביאָריצער פּלאַזש, וווּ ער האָט פאַרריכט שליפקעס. זי האָט זיך צוליב אים רוינירט. ער האָט זי אַוועקגעוואָרפן צוליב אַנדערע פּרויען. און די דאָזיקע סענטימענטאַלע ליבע האָט נאָר פאַרשטאַרקט זיין אַרטיסטישן שם. דער פיפיקער אַקטיאָר האָט תמיד אַריינגעוואָרפן אין זיינע רעקלאַמעס אַ פּאָעטישע פּראָזע וועגן זיין שיינקייט און וועגן דער פּילבאַרקייט פון זיין נשמה. אַ פּיינע שטימע, אַ געוואָלדיקע זיכערקייט אין זיך, מער טעמל פּערצאָמענט, ווי אינטעליגענץ, מער אָנשטעל, ווי ליריזם; אַט די מעלות האָבן דערהייבן די ווונדערבאַרע נאַטור פונם שאַרלאַטאַן — אַן אויסמיש פון אַ פּריזירער מיט אַ טאַרעאַדאַר.

פון דער ערשטער טצענע אָן האָט ער אַלעמען אַריינגעבראַכט אין התפעלות. ער האָט געדריקט לוסין אין זיינע אַרעמס, זי פאַרלאָזט, זיך ווידער צוריקגעקערט צו איר, געמאַכט דעם איינדרוק פון אַ פאַרצווייפּלטן. ער האָט געהאַט אויסברוכן פון כעס, נאָכדעם עלעגישע קרעכצן פּול מיט מתיקות, און פון זיין נאַקעטן האַלדזו האָבן זיך אַרויסגעגאַסן טענער, פּול מיט טרערן און קושן. איינבוויגנדיק זיך, כּדי אים צו זען, האָט עמע מיט אירע נעגל געדראַפּעט דעם סאַמעט פון איר לאָזשע. איר האַרץ איז געוואָרן אָנגעפּילט מיט די מעלאָדישע קרעכצן, וועל-כע האָבן זיך געצויגן פונם אַקאַמפּאַנימענט פון די קאָנטראַ-באַסן, פּונקט ווי די געשרייען פון שיפּברוך-געליטענע אינם גערויש פון אַ שטורעמוינט. זי האָט ווידער איבערגעלעבט די גאַנצע שיכרות און דעם פּיי פון וואָס זי איז שיער נישט געשטאַרבן. די שטימע פון זיין יונגערין האָט געקלונגען אין עמעס אויערן, ווי דער אַפּקלעב פון אירע שטימונגען און די

דאזיקע פארכישופטע אילווייע, — ווי עפעס פון איר אייגן לעבן. אָבער קיינער אויף דער ערד האָט איר נישט געליבט מיט אַזאַ מין ליבע. יענער האָט נישט געוויינט, ווי עדגאר, דעם לעצטן אַוונט, ביים שיין פון דער לבנה. ווען זיי האָבן צו זיך גע- זאָגט: „ביזו מאָרגן; ביזו מאָרגן!...“ דער זאַל האָט געציטערט פון אַפּלאַדיסמענטן; מען האָט איבערגעחזרט דעם גאַנצן דיעס; די געליבטע האָבן געויעדט וועגן בלומען אויף זייער קבר, וועגן שבועות, וועגן וואַנדערונגען, וועגן מזל, האַפּענונגען, און ווען זיי האָבן פאַרענדיקט מיטן לעצטן זיי-געזונט, האָט עמע ארויסגעלאָזט אַ הילכיקן געשריי, וועלכער האָט זיך אויס- נעמישט מיט די וויבראַציעס פון די לעצטע אַקאָרדן.

— סאַרוואַס פאַרפּאָלגט זי דערדאָזיקער הער? — האָט שאַרף געפרעגט.

— אַך, ניין, — האָט זי געענטפּערט, — ס'איז דאָך איר געליבטער.

— אָבער ער שווערט דאָך, אַז ער וועט זיך נוקם זיין אָן איר משפּחה, בעת דער צווייטער, וועלכער איז אַקאָרשט גע- קומען, האָט געזאָגט: „איך ליב לויסיען און גלויב, אַז זי האָט מיך אויך ליב.“ נאָכדעם איז ער גאָר אַוועק מיט איר פּאָטער געאַרעמט. ווייל דער קליינער, דער מיאוסער, מיטן האַן-פּעדער אין קאַפּעלוש איז דאָך מסתם איר פּאָטער, נישט אמת?

נישט געקוקט אויף אַלע דערקלערונגען, וואָס עמע האָט געגעבן שאַרלען בנוגע דעם רעציטאַטיוון דיעס, וווּ זשיליבער שילדערט זיין באַלעבאַס אַשטאַן מיט זיינע העסליכע מעשים, האָט דאָך שאַרף, — זעענדיק דעם פּאַלשן חופּה-קדושן-רינג, וועל- כער האָט געדאַרפט דינען אַפּצונאַרן לויסיען, — געמיינט, אַז דאָס איז אַ ליבע-מתנה, געשיקט פון עדגארן. איבעריקנס, האָט ער מודה געווען, אַז ער פאַרשטייט נישט די מעשה צו- ליב דער מוזיק, וואָס שטערט די ווערטער.

— אַלצאיינס! שווייג שוין בעסער! — האָט עמע גע- זאָגט.

— דו ווייסט דאָך גאַנץ גוט, — האָט ער געזאָגט, אייג-

בויגנדיק זיך איבער איר אקסל, — אז איך האָב ליב זיך אָפּ-
צוגעבן אין אלץ אַ דין וחשבון.

— שווייג! שווייג! — האָט זי געזאָגט מיט אומגעדולד.

לויט האָט זיך באַוועגט פאַרויס, אָנגעלענט אויף אירע
פרויען, מיט אַ פאַמאַראַנצן=קרין אויפן קאָפּ, און איז געווען
וויסער פון איר ווייט-אַטלאַסענעם קלייד. עמע האָט זיך דער-
מאָנט אָן דעם טאָג פון איר חתונה; און זי האָט זיך דערזען
דאָרט, צווישן די פעלדער אויף דער קליינער סטעזשקע, ווען
מען איז געגאַנגען אין קלויסטער. פאַרוואָס האָט זי דעמאָלט
נישט געטאָן, פונקט ווי די? פאַרוואָס האָט זי נישט געגעבן
קיין ווידערשטאַנד, געבעטן קיין רחמים? אדרבה, זי איז דע-
מאָלט געווען פריילעך, און נישט באַמערקט אפילו דעם תהום,
אין וועלכן זי האָט זיך געוואָרפן! אַך, ווען זי וואָלט געקענט
אַנלענען איר לעבן אויף עפעס אַ גרויסמוטיק פעסט האַרץ, נאָך
אַמאָל, ווען איר שיינקייט איז געווען פריש, ווען איר פא-
מיליע לעבן איז נאָך נישט געווען פארשמוצט, איידער זי האָט
זיך נאָך אַנטטוישט אין איר פאַררעטערשער ליבע, דעמאָלט וואָלט
זיך צונויפגעגאַסן איר צניעות, איר צאַרטקייט, איר תאוה און
איר חוב און ס'וואָלט איר קיינמאָל נישט אויסגעקומען אַראָפּ-
צולאָזן זיך פון אַזאַ הויכן גליק. אָבער דערדאָזיקער גליק איז
בלי ספק געווען אַן אויסגעטראַכטער ליגן, פדי צו דערשטיקן
די גאַנצע ליידנשאַפט. איצט האָט זי דערקענט די אייטלקייט
פון די תאוות, וואָס די פאַעזיע פאַרגרעסערט. וועלנדיק אָפּ-
ווענדן דערפון דעם געדאַנק, האָט עמע אין דערדאָזיקער רע-
פראָדוקציע פון אירע ליידן געוואָלט בלויו זען אַ פלאַסטישע
פאַנטאַזיע, וואָס זאָל קוויקן דאָס אויג; און טיף אין האַרצן
האָט זי אפילו געשמייכלט מיט אַ גאַוהדיקער רחמנות. מיטאַמאָל
האָט זיך טיף פון טעאַטער, פון הינטער די סאַמעטענע פאַר-
טיערן, באַוויון אַ מענטש אין אַ שוואַרצן מאַנטל.

ער האָט מיט אימפעט אַרויפגעוואָרפן זיין גרויסן שפאַ-
נישן הוט; און תיכף האָבן די אינסטרומענטן און די זינגער
זיך פאַנאַנדערגעלאָזן אינם סעקסטעט. עדגאַר, ציטערנדיק פון

פעס, האָט אלעמען באַהערשט מיט זיין שטאַרקער שטימע. אַש-טאָן האָט געוואָרפן צו אים נידעריקע נאָטן, מערדערישע זלזלעס. לויט האָט אַרויסגעלאָזט הייליכע וויי-געשרייען. אַר-טור האָט ביי דער זייט מאָדולירט מיטעלע טענער, און דער טיפער באַס פון גלח האָט געדונערט, ווי אַן אַרגל, בעת די פרויען-שטימען, איבערחזרנדיק זיינע ווערטער, האָבן אויסגע-צייכנט אונטערגעהאַלטן דעם כאָר. זיי האָבן אלע איינשטימיק געמאַכט דיזעלבע באַוועגונגען; און דער פעס, די נקמה, די אייפערזוכט, די רחמנות און די שטוינונג האָט זיך גלייכצייטיק אַרויסגעריסן פון זייערע אָפענע מיילער. דער באַליידיקטער פאַרליבטער האָט געפּאָכעט מיט זיין בלויון שווערד. זיין גי-פיורענער קאָלנער האָט זיך האַסטיק געהייבן, לויט די באַווע-גונגען פון זיין ברוסט. ער איז געאַנגען הין און צוריק מיט גרויסע טריט, קלינגענדיק אויף דער פּאָדלאָגע מיט די באַ-גילטע שפּאַרן פון זיינע ווייכע שטיוול, וועלכע זענען געווען אָפן ביי די ליטקעס. ער מוז האָבן — האָט זי געטראַכט — אַן אומערשעפּלעכן קוואַל פון ליבע, וועלכע ער גיסט פּאַנאַנ-דער פּאַרן עולם מיט גרויסע שטראַמען. אלע אירע באַליידי-קונגען זענען פאַרשוונדן געוואָרן פאַר דער פּאָעזיע פון דער-דאָזיקער ראָל, וועלכע האָט אָנגעפילט איר האַרץ, און איר אילוזיע האָט איר אַ שטויס געטאָן צו דעמדאָזיקן מענטשן. זי האָט געפרווט זיך פאַרצושטעלן זיין לעבן, זיין מפורסמדיק אויסערגעוויינלעך פּרעכטיק לעבן. אָט אזאָ לעבן וואָלט זי אויך געקענט פירן, אויב דער גורל וואָלט געוואָלט! ווען זיי וואָלט זיך געקענט, וואָלטן זיי זיך אין איינאַנדער פאַרליבט! מיט אים וואָלט זי אַרומגעפּאַרן איבער אלע לענדער פון איי-ראַפּע, פון איין הויפטשטאָט צו דער צווייטער; זי וואָלט גע-נומען אַנטייל אין זיין אַרבעט און אין זיין רום, זי וואָלט אויפגעקליבן די בלומען, זאָס מען וואַרפט אים, זי וואָלט אַליין אויסגעהאַפּטן זיינע קאַסטיומען; און נאָכדעם וואָלט זי יעדן אָונט געזעסן טיף אין איר לאָזשע, הינטער דער באַ-גילטער אַפּצוימונג און וואָלט מיט תענוג אויפגענומען די

השתפכות פון דערדאָזיקער נשמה, וואָס זינגט פאַר איר אַליין;
שפּילנדיק, וואָלט ער פון דער סצענע געקוקט בלויו אויף איר
אַליין. אָבער פּלוזלונג האָט איר אַ משוגעת אַרומגעכאַפּט יאָ,
ער קוקט איצט אויך אויף איר. אָן שום ספק, ס'האָט זיך איר
שטאַרק געוואָלט — אַריינוואַרפן זיך אין זיינע אַרעמס, געפינען
לעבן אים אַ שוין, ווערן די פאַרקערפּערונג פון ליבע און
זאָגן צו אים, אַ געשריי טאָן צו אים; „געט מיך, פיר מיך אַוועק,
לאַמיר פאַרן! איך בין דינע מיט מיין גאַנצן ברען, מיט
מיינע אַלע טרוימען!“

דער פאַרהאַנג האָט זיך אַראָפּגעלאָזט.

דער ריח פון גאַז האָט זיך אויסגעמישט מיט די אויס-
הויכונגען פונם פובליקום; דער ווינט פון די פּאָכערס האָט נאָכ-
מער אויפגעשטיקט די לופט. עמע האָט געוואָלט אַרויסגיין; דער
עולם האָט פאַרשטאַפּט די קאָרידאָרן, און זי איז אנדערגע-
פּאַרן אין איר פּאָטעל מיט אַ האַרצקלאַפּעניש, וואָס האָט זי
געשטיקט. שאַרף, אויס מורא, אַז זי קען נאָך פּאַרן אין הלשות,
איז אַוועקגעלאָפּן אין בופּעט נאָך אַ גלאַז אַרשאַד.

קוים מיט צרות האָט ער זיך דערקליבן צוריק אויף זיין
אַרט; ווייל צוליב דעם גלאַז, וואָס ער האָט געהאַלטן אין די
הענט, האָט מען אים אויף יעדן שריט און טריט געשטופּט אין
די עלנבויגנס, און ער האָט אפילו פאַרגאַסן דריי פירטל אויסן
אַקסל פון עפעס אַ רואַנער דאַמע מיט קורצע אַרבל וועלכע,
דערפילנדיק, ווי אַ קאַלטע פליסיקייט רינט אויף איר גוף, האָט
זי געמאַכט אַ געוואָלד, פונקט ווי מען וואָלט זי געקוילעט.
איר מאַן, וועלכער האָט געהאַט אַ שפינער-פּאַבריק, האָט זיך
צעבייזערט אויף דעם שלאַק, און בעת זי האָט מיט איר
נאָזטיכל אויסגעריבן די פּלעקן אויף איר שיינעם קלייד פון
מאַלינאָון זייד, האָט ער ביז געוואָרטשעט וועגן הויק, וועגן
הוצאות, וועגן באַליונג. ענדלעך איז שאַרף צוגעקומען צו זיין
וויב און, אַ פאַרסאַפּעטער, האָט ער געשטאַמלט:

— איך האָב געמיינט, אַז איך וועל שוין דאָרט בלייבן!

ס'אַרע צוליב! ...! ס'אַרע עולם! ...!

ער האָט מוסיף געווען :

— טרעף, וועמען איך האָב דאָרט געטראָפֿן ? מייע

לעאָן !

— לעאָן ?

יאָ, לעאָנען ! ער קומט באַלד אַהער זיך צו באַגריסן

מיט דיר.

און ווי נאָר ער האָט ארויסגעזאָגט די דאָזיקע ווערטער איז דער אמאָליקער באַאָמטער פֿון יאַנוויץ אַריין אין לאַזשע. ער האָט דערלאָנגט די האַנט ווי אַ דזשענטעלמען, אָבער אָן שום צערעמאָניעס, און מאַדאָם באַוואַרי האָט תּיכּף אויס-געשטרעקט אירע, אויבטערן איינפֿלוס מסתּם פֿון אַ שטאַרקערן ווילן. זי האָט דעם געפֿיל, קענטיק, נישט איבערגעלעבט פֿון יענעם פּרילינג-אָווונט, ווען ס'האָט גערעגנט אויף די גרינע בלעטער, ווען זיי האָבן זיך אָפּגעזעגנט, שטייענדיק ביים פענ-סטער. אָבער דערמאָנענדיק זיך תּיכּף וועגן די געזעצן פֿון העפֿלעכקייט, האָט זי מיט אָנשטרענגונג אָפּגעשאַקלט פֿון זיך די דאָזיקע פּאַרגליווערטע זכּרונות און האָט אָנגעהייבן צו שטאַמ-לען מיט שנעלע פּראַזן :

— אַך ! וואָס מאַכט איר ? ... פּונוואַנען האָט איר זיך

אַהער דערגומען ?

— שטיף ! — האָט זיך דערהערט אַ קול פֿון פּאַרטער. —

דער דריטער אַקט האָט זיך שוין אָנגעהייבן.

— הייסט עס, אַז איר געפינט זיך אין רואַן ?

— יאָ !

— און פֿון ווען אָן ?

— שטילער, לאַזט הערן !

אַלע האָבן זיך אויסגעדרייט צו זיי ; זיי האָבן אויפֿ-

געהערט צו רעדן.

אָבער פֿון דער רגע אָן האָט זי שוין אויפּגעהערט צו

הערן ; און דער כּאָר פֿון די געסט, אַשטאַנס סצענע מיט

זיינע משרתים, דער גרויסער דועט אויף רע-מאַזשאַר, — דאָס

אַלץ האָט זיך פּאַרבייגעטראָגן העט ווייט, פּונקט ווי די אינ-

סטרומענטן וואָלטן שוואַכער געקלונגען און די פּערוואַנען וואָלטן זיך דערווייטערט; זי האָט זיך דערמאָנט ווי זיי האָבן גע-
שפּילט אין קאָרטן ביים אָפטייקער, ווי זיי פּלעגן שפּאַצירן צו
דער אַם, לעזן אין דער אַלטאַנע, שמועסן אויג-אויף-אויג ביים
קאַמין. ס'האָט איצט פאַר איר אויפגעטויכט אַט די גאַנצע
אַרעמע ליבע, די רויקע, די דויערהאַפטע, די פאַשיידענע, די
צאַרטע, וועגן וועלכער זי האָט שוין געהאַט פאַרגעסן. פאַר-
וואָס איז ער צוריקגעקומען? וואָסער צופאַל האָט אים ווידער
געבראַכט אויף איר לעבנס-וועג? ער איז געשטאַנען הינטער
איר, אָנגעלענט מיטן אַקסל ביים ווענטל; און פון צייט צו
צייט האָט זי געכאַפט אַ ציטער פונם הויך פון זיינע נאָזלע-
כער, וועלכע האָבן לייכט באַוועגט אירע האָר.

— צי געפּעלט עס אייך? — האָט ער געפּרעגט, צו
בויהנדיק זיך צו איר אַזוי נאָנט, אַז זי האָט געפּילט, ווי זיי-
נע וואָנסעס באַרירן איר באַק.

זי האָט פּויל אָפּגעענטפּערט:

— אַך! ניין, נישט שטאַרק!

דעאָמלט האָט ער פאַרגעלייגט צו פאַרלאָזן דעם טעאַטער,
און מען זאָל בעסער גיין ערגעץ עסן אייז-קרעם.

— אַך, ניין, לאָמיר פאַרבלייבן! — האָט שאַרף געזאָגט.
ביי דער אַקטריסע זענען די האָר צעלאָזט: ס'וועט פאַרקומען
עפּעס טראַגישעס.

אַבער די סצענע פון משוגעת האָט לאַגמרי נישט אינטע-
רעסירט עמען, און דאָס שפּילן פון דער זינגערין איז אויסגע-
קומען ביי איר צו שאַרזשירט.

— זי שרייט צו שטאַרק, — האָט עמע געזאָגט, אויס-

דרייענדיק זיך צו שאַרלען, וועלכער האָט זיך צוגעהאַרכט.
— יאָ... אפּשר... אַ ביטל, — האָט ער געשטאַמלט,
וואַקלענדיק זיך צווישן דער אָפּנהערציקייט פון זיין פאַרגע-
ציגן און צווישן דער אַכטונג פון זיין ווייבס מיינונגען.
נאָכדעם האָט לעאָן אַרויסגעזאָגט מיט אַ קרעכץ:

— ס'איז הייס...

— אומערטרעגלעך !

— צי פילסטו דיך נישט גוט ? — האָט שאַרל געפרעגט.

— יאָ, איך ווער דערשטיקט, לאַמיר גיין.

מסיע לעאַן האָט דעליקאט אַרויפגעלייגט אויף אירע אַק-סלען דעם לאַנגן געשפיצטן שאַל, און זיי זענען אלע דריי אַוועק און זיך אַנידערגעזעצט אויף דער פרישער לופט, פאַר די פענסטער פון אַ צוקערניע אין פאַרט.

צווערשט האָט מען געכאַפט אַ שמועס וועגן איר קרענק, הגם עמע האָט עטלעכע מאָל איבערגעריסן שאַרלען מיטן אויסרייד, אַז דער ענין איז זייער אַ לאַנגווייליקער פאַר מסיע לעאַן. און לעאַן האָט איר דערציילט, אַז ער איז גע-קומען קיין רואַן אויף צוויי יאָר, פדי גרינטלעך דורכצושטוי-דירן די האַנדלס-פאַרהעלטענישן, וועלכע ווערן אַנדערש געפירט אין נאַרמאַנדיע, ווי אין פאַריז. נאָכדעם האָט ער זיך נאָכ געפרעגט וועגן בערטען, וועגן דער משפּחה אָמע, וועגן דער מוטער לעפּראַנסאָז ; און אַזוי ווי אין קעגנוואַרט פון מאַן האָבן זיי נישט געהאַט מער פון וואָס צו רעדן, האָט זיך דער שמו-עס שנעל איבערגעריסן.

דאָס פּובליקום פון טעאַטער איז פאַרבייגעגאַנגען אויפן טראַטואַר, צווינגענדיק, אַדער ריטשענדיק אויפן קול : „אַ, לואיס, אַ, טייערער מלאך“ ! דעמאָלט האָט לעאַן מעשה-דילעטאַנט אָנגעהייבן צו רעדן וועגן מוזיק. ער האָט געהערט טאַמבורינין, רובינין, פערסיאַנין, גריזין ; און נישט געקוקט אויף זיין גרויסן דערפאַלג, איז לאַגאַרדי אין פאַרגלייך מיט זיי גאַרנישט מיט גאַרנישט.

— דאָך, — האָט שאַרל זיך אַריינגעמישט, טרינקענדיק מיט

קליינע זופן שערבעט מיט ראָם, — מען האַלט, אַז אין לעצטן אַקט איז ער אויסגעצייכנט ; איך באַדויער, וואָס איך בין אַוועק פאַרן סוף, ווייל ס'האַט מיר אָנגעהייבן געפּעלן צו ווערן. — איבעריקנס, — האָט לעאַן זיך אָנגערופן, — אינגליכן

וועט ער געבן נאָך אַ פאַרשטעלונג.

אַבער שאַרל האָט אָפּגעענטפערט, אַז מאַרגן פאַרן זיי אַוועק.

— סיידן, אז דו וואָלט אַליין געוואָלט פארבלייבן, מין קעצעלע? — האָט זיך שאַרף געווענדעט צו זיין ווייב.

שארלס אומגעריכטע ווערטער האָבן מיטאַמאָל געמאַכט אויפלעבן לעָאָנס האָפּענונגען. ער האָט תּיפּף געענדערט זיין טאַקטיק און האָט גאָר אָנגעהייבן לויבן לעָאָרדין אינם פּי-נאַל פון זיין ראָל. ער האָט געשפּילט אויסערגעוויינלעך גוט, געטלעך! דעמאָלט איז שאַרף אָנגעשטאַנען:

-- דו וועסט קומען צוריק זוגטיק. באַשליס דיך! דו דאַרפסט דיך נישט וואַקלען, אויב דו פּילסט, אז דאָס וועט דיר פאַרשאַפן פאַרגעניגן.

ביני-לביני האָבן די צרוניקע טישן אָנגעהייבן פּוסט צו ווערן; א יינגל, אַ קעלבער, איז אויף אַ גאַנץ פשוטן אופן צוגעקומען צו זיי און זיך אַנדערגעשטעלט לעבן זייער טישל; שאַרף האָט פאַרשטאַנען יועגן וואָס ס'האַנדלט זיך, האָט ער צרויסגעצויגן זיין בייטעלע; אָבער לעָאָן האָט אים אַ צי-גע-טאָן פאַר דער האַנט, און ער האָט אַפּילו נישט פאַרגעסן אי-בערצולאָזן דעם קעלבער צוויי זילבערנע מטבעות, מיט וועלכע ער האָט אַ קלונג געטאָן אויפן מאַרמאַרנעם טיש.

— איך בין באמת, אין פעס פאַרן געלט, וואָס איר... -- האָט שאַרף געוואַרטשעט.

לעָאָן האָט געמאַכט אַ פאַרנאַכלעסיקטן זשעסט, פול מיט האַרציקייט, און נעמענדיק דעם הוט, האָט ער געזאָגט:

— אַלזאָ, אָפּגערעדט, נישט אמת? מאָרגן זעקס אַ זיגער.

שאַרף האָט נאַכאַמאָל איבערגעחזרט, אז ער קען לעבן-זער נישט פאַרבלייבן; אָבער וואָס שייך עמען, שטערט ער איר קיינער נישט...

— הייסט עס... — האָט זי אַ שושקע געטאָן מיט אן אויסערגעוויינלעכן שמייכל, — איך ווייס אליין נישט... — אַלזאָ, דו וועסט דיך מיישב זיין, מיר וועלן נאָך זען, מיר האָבן צייט אַ גאַנצע נאַכט צו טראַכטן... — און ווענדנדיק זיך צו לעָאָנען, וועלכער האָט זיי באַגלייט:

= איצט, אז איר געפינט אייך שוין אין גונדזערע
 מקומות, האָף איך, אז איר וועט פון צייט צו צייט אריינכאַפן
 זיך צו אונז אויף אַ מיטאַג?
 לעָן האָט אָפגעצנטפערט, אז ער וועט זיך נישט אָפּזאָגן
 צו קומען. אגב, וועט אים אויסקומען צו זיין אין יאָנווייל,
 צוליב עפעס אַן ענין. און זיי האָבן זיך אָפּגעזעגנט פארן
 פאַסאזש סענט-הערבילאָן, פונקט דעמאָלט, ווען דער זיגער האָט
 פון דער קאַטערע האָט געקלונגען האַלב צוועלף.

I.

שטודירנדיק יוריספאָנדענץ, האָט מטיע לעאָן גאַנץ אָפט באַזוכט אַ „הייזל“, וווּ ער האָט געהאַט אַ געוואַלדיקן דער-פאָלג ביי די גריזעטקעס * אַ אויף וועלכע ער האָט געמאַכט אַן איינדרוק פון אַן אַריסטאָקראַט. ער איז געווען אַ מוסטערהאַפּטער סטודענט: ער האָט געטראָגן נישט צו לענגע און נישט צו קורצע האָר, דעם ערשטן פון חודש האָט ער נישט פאַרשווענדעט זיין דריי-חדשימדיקע הכנסה און ער איז געווען אי די בעסטע באַציונגען מיט די פּראָפּעסאָרן. צי אויס קליינמוטי-קייט, אָדער אויס דעליקאַטקייט, אָבער קיין פאַרשווענדער איז ער קיינמאָל נישט געווען.

זיצנדיק צייטנווייז מיט אַ בוך אין זיין צימער, אָדער אונטער די ליפּעס פון לוקסנבורג-פאַרק, פלעגט ער אַרויסלאָזן דעם „קאָדעקס“ פון דער האַנט און פלעגט זיך פאַרטראַכטן וועגן עמען. אָבער ביסלעכווייז איז דער געפיל אָפּגעשוואַכט געוואָרן און אַנדערע פאַרלאַנגען זענען אָנגעקומען, הגם זיי האָבן דעם-דאָזיקן געפיל פּולשטענדיק נישט דערשטיקט; ווייל לעאָן האָט נישט אינגאַנצן פאַרלוירן זיין בטחון, ער פלעגט זיך תמיד נערן מיט אַן אומבאַשטימטן צוזאָג, וועלכער וואָלט געפּינקלט פאַר אים אין דער צוקונפּט, פּונקט ווי עפעס אַ גאָלדענע פּרי, וואָס הענגט אויף אַ פּאַנטאַסטישן צווייגל.

* אין פּאָרזי אַן אַרבעטסערין פון ליכטער אויפּפירונג.

איצט, ווען ער האָט עמען דערזען נאָך אַ דריי-יעריקער אָפּווענהייט, האָט זיך זיין תּאוּה ווידער דערוועקט. מען דאַרף, ענדלעך, זיך באַשליסן, — האָט ער געטרעכט — זי צו באַ-זיצן, איבעריקנס, האָבן די פּריילעכע געזעלשאַפטן אַוועקגענו-מען ביי אים אַ טייל פֿון זיין באַשיידנקייט און ער האָט זיך צוריקגעקערט אין דער פּראַווינץ מיט אַ שנאה צו אַלץ, וואָס ס'שמעקט נישט מיט ליצקירטע שיד, וואָס טרעטן אויף אַס-פּאַלטענע בולוואַרן. לעאָן וואָלט געוויס געציטערט ווי אַ קינד, ווען ער באַגעגנט אַ פּאַרזער פּרוי, איינגעהילט אין שפיץ, ער-געץ אין אַ סעלאָן פֿון אַ באַרימטן דאָקטאָר, אַ פּערזאָן באַצירט מיט אַרדענס און מיט אַן אייגענעם קאָשט; אָבער דאָ, אין רוואַן, ביים פּאַרט, אין קעגנוואַרט פֿון דעם קליינשטעטלידיקן דאָקטאָרס ווייב, האָט ער זיך געפילט זייער גוט און איז געווען זיכער, אז ער וועט נושאַ חן זיין אין אירע אויגן. די זיכערקייט אין זיך איז אָפּ-הענגיק פֿון דער סביבה: אויפן ערשטן שטאָק רעדט מען נישט אַזוי ווי אויפן פּערטן, און אַ רייכע פּרוי, פּוּי צו פּאַרהיטן איר צניעות, האָלט אַרום זיך, פּונקט ווי אַ פּאַנצער, אירע אַלע באַנקנאָטן, אין דער פּאַדשעווקע פֿון איר גאַרסעט.

געזעענענדיק זיך אין אַוונט מיט מסיע און מאַדאָם באַ-וואַרי, האָט לעאָן פּונדערווייטנס נאָכגעקוקט זיי אויפן גאַס; נאָכדעם, ווען ער האָט באַמערקט, אז זיי האָבן זיך אָפּגעשטעלט לעבן „רויטן צלם“, האָט ער פּאַרקירעוועט אַהיים און אַ גאַנצע נאַכט געטראַכט וועגן ווייטערדיקע פּלענער.

אויף צומאָרגנס, קעגן פינף אַ זייגער, איז ער אַריינגע-קומען אין קיך פֿון דער אַכסניה, אַ בלאַסער, מיט אַן אויס-געטריקנטן האַלדז און אָנגעגאַרטלט מיט אַ מין דריי־סטקייט פֿון פּחדנים, וואָס שטעלן זיך נישט אָפּ פאַר קיין שום זאַך.

— דער הער דאָקטאָר איז אַוועקגעפּאַרן — האָט אויף זיין שאלה אָפּגעענטפּערט דער דינער.

דאָס האָט ער אויסגעטייטשט אַלס אַ גוטן סימן. ער איז אַרויף אינדערהויך.

עמע איז נישט איבערראַשט געוואָרן פֿון זיין קומען.

אדרבה, זי האָט זיך גאָר פאַר אים אַנטשוילדיקט דערפאַר, וואָס זי וואָלט פאַרגעסן אים אויפצוגעבן איר אַדרעס, וווּ זיי האָבן זיך אָפגעשטעלט.

— אַך! — איך האָב עס אַליין פאַרשטאַנען, — האָט זי געזאָגט.

— וויאָזוי ?

ער האָט פאַרויכערט, אַז ער איז געגאַנגען צו איר, אָנ-געפירט דורך עפעס אַן אינסטינקט. זי האָט זיך פאַנאַנדערגע-לאַכט; און פּדי צו פאַרטושן זיין נאַרישקייט, האָט זי זיך איר תּיפּף דערציילט, אַז אַ גאַנצן פּרימאַרגן האָט ער זיי אַרומגע-זוכט איבער אַלע האָטעלן פון דער שטאָט.

— אַלזאָ, איר האָט באַשלאָסן דאָ צו פאַרבלייבן! — האָט ער מוסיף געווען.

— יאָ, — האָט זי געזאָגט, — און איך האָב נישט גוט געטאָן. מען דאַרף זיך נישט צוגעווייבן צו אומנוצלעכע פאַר-געניגנס, בעת דו ביזט אַרומגערינגלט מיט טויזנטער פּליכטן...

— אַך! איך פאַרשטיי...

— אַך! ניין, איר פאַרשטייט נישט, ווייל איר זענט נישט קיין פּרוי.

אַבער אויך מענער האָבן צרות; און זייער שמועס וואָלט באַקומען אַ פּילאָזאָפּישן כאַראַקטער. עמע האָט זיך פאַנאַנ-דערגערעדט וועגן דער נאַטירלעכקייט פון די ערדישע געפילן און וועגן דער אייביקער איינזאַמקייט, וווּ דאָס האַרץ ווערט באַגראָבן.

פּדי נושאַ חן זיין אין אירע אויגן, אַדער גאָר אויס נאַיווקייט, פּדי אַנצוטרייבן אויף זיך איר מעלאַנכאָליע, האָט מסיע זיך אַן געמאַלדן, אַז ער האָט זיך שטאַרק געלאַנגווייליקט די גאַנצע צייט פון זיין שטודיום. קאַרעספּאַנדענץ רעגט אים אויף, ער האָט גאָר אַנדערע באַרוּפן, און די מאַמע זיינע נאָגט אים אין יעדן בריוו. און פאַמעלעך האָבן זיי ביידע בולט אַרויס-געוויזן די סיבות פון זייערע ליידן, און וואָס ווייטער זענען זיי אַלץ מער באַגייסטערט געוואָרן פון זייערע רייד. צייטנ-

ווייז זענען זיי אַנטשוויגן געוואָרן, נישט קענענדיק קלאָר אויסדריקן זייערע געדאַנקען, און באַמיט זיך אויסצו-
זוכן אַ פראַזע, וואָס זאָל קענען איבערגעבן דעם ריכ-
טיקן זין. עמע האָט זיך נישט מודה געווען אין איר תאוה
צו אַ אַנדערן; און לעאַן, פון זיין זייט, האָט נישט געזאָגט,
אַז ער האָט זי פאַרגעסן.

ער האָט שוין אפשר געהאַט פאַרגעסן וועגן די סעודות
אויף די בעלער אין דער געזעלשאַפט פון לוסטיקע מיידלעך;
און זי האָט זיך בלי ספק נישט דערמאָנט וועגן די אַמאָליקע
זעונגען, ווען זי פלעגט אינדערפרי לויפן איבערן גראַז צום
פאַלאַץ פון איר געליבטן. זיי האָבן קוים געהערט דעם גערויש
פון דער שטאַט; און דאָס צימערל האָט אויסגעוויזן אין זיי-
ערע אויגן אזוי קליין, פונקט ווי עס וואָלט נאָכמער אויפ-
געפרעסט זייער איינזאַמקייט. עמע, אין אַ וויסן שלאָפראַק,
האַט זיך אָנגעלענט מיטן נאַקן אויפן ווענטל פון אַן אַלטן
פאַטער; די געלע טאַפעטן פון דער וואַנט האָבן פאַרמירט
אַרום איר אַ גאַלדענעם פאַן, און אין שפיגל האָט אָפגעשיינט
איר קאַפּ מיט אַ וויסן שרינט אינדערמיט און די שפיצל פון
אירע אויערן, וואָס האָבן אַרויסגעשטעקט פון אונטער אירע האָר.
— זייט מוחל, — האָט זי געזאָגט, — איך פאַרמאַטער
איך מיט מיינע אייביקע קלאָגערייען!

— אַך, וואָס רעדט איר! קיינמאָל אין לעבן נישט!
— ווען איר וואָלט געוואָסט, — האָט זי געזאָגט, —
אויפהייבנדיק צום סופיט אירע שיינע אויגן, אין וועלכע
ס'האַבן זיך באַוויזן טרערן. — ווען איר וואָלט געוואָסט
וועגן מיינע אַלע טרוימען!

— און איך! אַך, וויפּל איך האָב אויסגעליטן! גאַנץ
אַפט פלעג איך אַוועקגיין פון שטוב, אַרומבאַלענקען אויפן טייך-
ברעג, וועלנדיק זיך פאַרטומלען מיטן גערויש פון די מענטשן,
פדי צו פאַרטרייבן מיינע זכרונות, וועלכע האָבן מיך פאַרפאַלגט.
אויפן בולוואַר, ביי איינעם אַ סוחר פון בילדער געפינט זיך
אַ גראַוירער, וועלכע שטעלט מיט זיך פאַר אַ מוזע. זי איז

דראפירט אין א טוניק, און קוקט אויף דער לבנה. און אירע צעפלוישטע האָר זענען באַפּוצט מיט בלימלעך פאַרגעס-מיך-נישט. עפעס האָט מיך תמיד געשטויסן אַהין; איך פלעג דאָרט פאַר-בלייבן שעהנווייז.

נאָכדעם האָט ער מוסיף געווען מיט אַ ציטערדיקן קול:
— זי איז עטוואָס ענלעך צו אייך.

מאדאם באווארי האָט אויסגעדרייט דעם קאָפּ, פּדי ער זאָל נישט באַמערקן דעם פלעצלעכן שמייכל אויף אירע ליפּן.
— אָפּט פלעג איך אייך שרייבן בריוו, — האָט ער גע-זאָגט, — וועלכע איך פלעג נאָכדעם צערייסן.

זי האָט נישט אָפּגעענטפערט. ער האָט ווייטער גערעדט:
— אָפּט האָב איך מיך איינגעבילדעט, אַז אַ צופאַל וועט אייך אַהער ברענגען. מיר פלעגט זיך אויסדאכטן, אַז איך זע אייך אויף עפעס אַ ווינקל פון אַ גאַס; און איך פלעג נאָכלויפן נאָך אַלע קארעטעס, וווּ ס'פלעגט פלאַטערן אַ שאַל, אָדער אַ שלייער, ענלעך צו אייערן...

זי האָט באַשלאָסן צו לאָזן אים ריידן און ריידן. אי-בערגעקרייזט די הענט און אַראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ, האָט זי געקוקט אויף דעם שנאָל פון אירע אַטלאַסענע פאַנטאָפּל און פון צייט צו צייט האָט זי לייכט באַוועגט מיט די פינגער פון איר פּוס.

זי האָט אַ זיפּן געטאָן:

— ס'איז זייער טרויעריק, נישט אמת, צו שלעפּן אַזאַ אומגליקלעכע עקזיסטענץ, ווי איך שלעפּ? אויב אינדזערע צרות וואָלטן עמעצן געקענט ברענגען נוצן, וואָלט מען זיך געקענט טרייסטן מיט דער אידעע פון זעלבסט-אַפּפּערונג!
ער האָט אָנגעהייבן צו לויבן די צניעות, די פליכטן און די שטילע קרבנות; ער אַליין האָט אַ באַגער זיך מקריב צו זיין, און דידאָזיקע תאוה קען ער נישט שטילן.

— איך וואָלט זייער געוואָלט זיין אַ באַרמהאַרציקע שוועסטער אין אַ שפּיטאַל, — האָט זי געזאָגט.
— ליידער, — האָט ער געענטפערט, — מענער האָבן

נישט קיין צוטריט צו אזעלכע הייליקע שליחותן, און איך קען אין ערגעץ נישט געפינען קיין באשעפטיקונג, וועלכע... סיידן די פראפעסיע פון א דאקטאר...

מיט א לייכטן צוק פון די אקסלען האט עמע אים איבערגעריסן אינמיטן און זיך באקלאגט אויף איר קרענק, פון וועלכער זי איז שיער נישט געשטארבן. ס'ארא שאד! זי וואלט שוין איצט מער נישט געליטן! לעאן האט תיכף אויסגעדריקט זיין באגער צו דער מנוחה פון קבר, און אפילו איינמאל אין אן אונט האט ער געשריבן א צוואה, פארזאגנדיק, מען זאל אים מקבר זיין אין דער שיינער דעק מיט סאמעטענע לענטעס, וועלכע ער האט פון איר באקומען. אט אזא לעבן האבן זיי ביידע פארלאנגט, שאפנדיק אן אלגעמיינעם אידעאל, מיט וועלכן זיי האבן איצט פארגלייכט זיי-ער פארגאנגענהייט. איבעריקנס, זענען ווערטער א וואלף-מאשין, וואס ציט תמיד אויס די געפילן.

אבער, דערהערנדיק דעם איינפאל וועגן זיין צוואה מיט-דער דעק, האט זי געפרעגט:

— פארוואס?

ער האט זיך געוואקלט.

— ווייל איך האב אייך שטארק געליבט.

און צעפרידן דערמיט, וואס ער איז ארויסגעקראכן פון דער שווערער לאגע, האט לעאן מיט א זייטיקן בליק באטראכט דעם אויסדרוק פון איר פנים.

איר פנים איז געווען ענלעך צו א הימל, ווען א ווינטל צעיאגט די וואלקנס. די המרים טרויערדיקע געדאנקען, וועלכע האבן פארטונקלט אירע בלויע אויגן, זענען פלוצלונג פארשוונדן געווארן; איר גאנצער פנים איז אויסגעלייטערט געווארן.

ער האט געווארט. ענדלעך האט זי געענטפערט:

— איך האב תמיד געטראכט דערפון...

דעמאלט האבן זיי דערציילט איינאנדער וועגן די קליינע געשעענישן פון דעם ווייטן עבר, אויסדריקנדיק אין איין ווארט זייערע ליידן און די פארגעניגנס. ער האט דערמאנט וועגן

דער אלטאנע פון בלושטש. די קליידער, וועלכע זי האָט גע-
טראָגן, די מעבל פון צימער, איר גאַנצע הויז.

— און אדווערע אָרעמע קאָקטוסן. וווּ זענען זיי?

— ווינטער זענען זיי פאַרפּוירן געוואָרן.

— טאָ! צי האָט איר דען אַ השגה, וויפל איך האָב

פון זיי געטרעכט? וויפל מאָל האָב איך מיך זיי פאַרגעשטעלט!

איך האָב זיי געזען פונקט ווי צמאַל, ווען די זומערדיקע זון

פלעגט באַגינען אַריינדרינגען דורך די פאַרהאַנגען... און איך

האָב געזען אייערע ביידע נאַקעטע הענט צווישן בלומען...

— אָרעמער פריינט! — האָט זי צו אים געזאָגט, אויס-

שטרעקנדיק איר האַנט.

לעבן האָט שנעל צוגעלייגט צו איר זיינע ליפּן. און

ווען ער האָט ברייט אָפּגעטעצמט, האָט ער געזאָגט:

— איר זענט אין יענער צייט געווען פאַר מיר עפעס אַן

אומפאַרשטענדלעכער כוח, וועלכער האָט באַהערשט מיין לעבן.

איינמאָל, למשל, בין איך געקומען צו אייך; אָבער איר גע-

דענקט מסתם נישט דערפון?

— יאָ, — האָט זי געזאָגט, — רעדט ווייטער.

— איר זענט געווען אונטן אין פּאָדערצימער, ביים

אַרויסגאַנג, אויפן לעצטן טרעפל; איר האָט געטראָגן אַ הויט

מיט קליינע בלויע בלומען; אַן אַווער איינלאַדונג, בין איך

אומבאַווסטזיניק אוועק גאָך אייך. וואָס ווייטער איך בין גע-

גאַנגען, האָב איך מיך אַלץ מער אַרומגעזען אין מיין נאַרישקייט

און דאָך האָב איך זיך געהאַלטן לעבן אייך. איך האָב נישט

געהאַט קיין העזה צוצוגיין צו אייך, און גלייכצייטיק האָב איך נישט

געוואָלט אייך פאַרלאָזן. ווען איר זענט אַריין אין אַ קראַם, בין

איך פאַרבליבן אויפן גאַס, איך האָב געקוקט אין פענסטער, ווי

איר ציט אראָפּ די הענטשקעס, ווי איר ציילט געלט. גאָכ-

דעם האָט איר געקלונגען ביי דער מאַדאַם טיוואַש, מען האָט

איך אויפגעעפנט, און איך בין פאַרבליבן שטיין, ווי אַן אידיאָט,

פאַר דער גרויסער מאַסיווער טיר, וועלכע האָט זיך צוגעמאַכט

נאָך אייך.

אויטהאַרכנדיק אים, האָט זיך מצדאם באַוואַרי געוונדערט, וואָס זי איז פאַר דערדאָזיקער צייט אזוי אַלט געוואָרן; ס'האָט זיך איר אויסגעדאַכט, אַז די אַלע אויפגעלעבטע פּאַקטן פאַרברייטערן איר לעבן, שאַפנדיק סענטימענטאַלע אָפּגרונטן, וווּ זי האָט זיך אַראָפּגעלאָזט. מיט צוגעמאַכטע אויגן און מיט אַ שטילן קול האָט זי פון צייט צו צייט געשעפּטשעט:

— יאָ, אמת! ... אמת! ... אמת!

אַכט אַ זייגער האָט געקלונגען אויף פאַרשידענע זייגערס פון באַוואַזינער קוואַרטאַל, וועלכער איז באַשאַטן מיט פענ-סינאַטן, קלויסטערס און מיט גרויסע פאַרלאָזטע פּאַלאַצן. זיי זענען אַנטשוויגן געוואָרן; אָבער אַנקוקנדיק זיך, האָבן זיי גע-פילט אַ גערויש און קאַפּ, גלייך ווי פון זייערע צוגעפעסטיק-טע בליקן וואָלט זיך אַרויסגעריסן עפעס אַ קלינגענדיקע זאַך. זייערע הענט האָבן זיך באַהעפט; און דער עבר, די צוקונפט, די ערינערונגען, די חלומות, — אַלץ האָט זיך צונויפגעגאַסן אינם תענוג פון זייער התלהבות. אַ געדיכטע פינסטערניש האָט זיך געלייגט אויף די ווענט, וווּ אויפדערהעלפט פאַר-זונקען אין שאַטן, האָבן נאָך געגלאַנצט די בונטע פאַרבן פון די פיר גראַווירן, וועלכע האָבן מיט זיך פאַרגעשטעלט די פיר סצענעס פון טור-דע-נעסל, מיט אַ שפּאַנישן און פּראַנ-צויזישן טעקסט פון אונטן. דורכן רונדיקן פענסטער האָט מען צווישן צוויי שפיציקע דעכער אַרויסגעזען אַ שטיקל שוואַרצן הימל.

זי האָט זיך אויפגעהייבן, פּדי אַנצוצינדן צוויי ליכט אויפן קאַמאַד, נאָכדעם האָט זי זיך ווידער אַנידערגעזעצט.

— אַלזאָ? ... — האָט לעאָן געזאָגט.

— אַלזאָ? — האָט זי אָפּגעענטפערט.

און ער האָט זיך באַמיט ווידער צונויפצופינדן דעם אי-בערגעריסענעם שמועס, ווי מיטאַמאָל האָט זי צו אים געזאָגט: — פאַרוואָס האָט קיינער ביז איצט מיר נישט אויסגע-דריקט אַזעלכע געפילן?

לעאָן האָט אָפּגעענטפערט, אַז אידעאלע נאַטורן אין

שווער צו פארשטיין. ער, לעאָן, האָט זי פון ערשטן אויגן-
בליק ליב געקריגן; ער איז געווען אין פארצווייפלונג תמיד,
ווען ער האָט געטראַכט פונם גליק, פון וועלכן זיי וואָלטן
געקענט געניסן, אויב דער מזל וואָלט זיי אַ שמיכל געטאָן,
זיי וואָלטן זיך באַגעגנט פריער און וואָלטן זיך באַהעפט
אויף אייביק.

— נישט איינמאָל האָב איך דערפון געטראַכט, — האָט
זי געזאָגט.

— ס'אָראַ טרוים! — האָט לעאָן געשושקעט.
און פירנדיק צאָרט מיט זיינע פינגער איבערן בלויען
זוים פון איר לאַנגן ווייסן שאַל, האָט ער מוסיף געווען:
— ווער שטערט אונדז ווידעראַמאָל אָנצוהייבן?...
— ניין, מיין פריינט, — האָט זי געענטפערט. — איך בין
שוין צו אַלט... איר זענט צו יונג... פאַרגעסט מיך! אַנדערע
וועלן אייך ליב האָבן... איר וועט זיי ליב האָבן.
— נישט אַזוי ווי אייך! — האָט ער אויסגערופן.
— ס'אָראַ קינד איר זענט! לאַמיר אַוועקוואַרפן די נאַריש-
קייטן! אַזוי וויל איך!

זי האָט אים אויפגעקלערט, אַז זייער ליבע איז אַן אומ-
מעגלעכע זאַך, און אַז זיי דאַרפן זיך באַנוגענען, ווי אַמאָל,
מיט פשוטע באַציונגען פון ברידערלעכער פריינטשאַפט.
צי האָט זי ערנסט אַזוי גערעדט? זי האָט מסתם אַליין
דערפון נישט געוואוסט, ווייל זי האָט בשעת מעשה בלויז גע-
טראַכט וועגן דעם רייך פונם נסיון און וועגן דער נייטווענדיקייט
זיך צו פאַרטיידיקן; און קוקנדיק אויפן יונגמאַן מיט
אַ צאַרטן בליק, האָט זי לייכט באַזייטיקט די לאַסקעס פון זיינע
ציטערנדיקע הענט.

— אַך! זייט מוחל, — האָט ער געזאָגט. אַפטרעטנדיק.
און עמע איז אַרומגעכאַפט געוואָרן מיט אַן אומבאַשטימ-
טער מורא, פאַר דערדאָזיקער שרעקעוודיקייט, וואָס איז פאַר איר
געווען פיל געפערלעכער, ווי די דרייסטיקייט פון ראַדאָלפן, ווען
ער איז צו איר געקומען מיט אַפענע אָרעמס. קיינמאָל האָט

קיין מאַן נישט אויסגעקוקט אזוי שיין אין אירע אויגן. אַ מיין
 אויסטערלישע אויפריכטיקייט האָט זיך אויסגעטיילט פון זיינע
 אַלע מאַניערן. ער האָט אַראָפּגעלאָזט זיינע צאַרטע אויסגע-
 בויגענע וויעס. זיינע באַקן מיט אַן איידעלער הויט האָבן זיך גע-
 רויטלט, — האָט זי געטראַכט, — אויס תּאוּוה צו איר פּערזאָן,
 און עמע האָט דערפילט אַ שטאַרקן חשק דאָרט צורירן אירע
 ליפּן. און אויסדרייענדיק זיך צום זייגער, פּונקט ווי זי וואָלט
 געוואָלט אַ קוק טאָן. ווי שפּעט ס'איז, האָט זי געזאָגט:
 — אַך, גאָט מיינער, ווי שפּעט ס'איז שוין! מיר האָבן
 זיך גאָר נישקשהדיק פּאַנאַנדערגעשמועסט!
 ער האָט פאַרשטאַנען דעם רמוז און גענומען זוכן דעם
 הויט.

— איך האָב אַפילו פאַרגעסן וועגן טעאטער! און דער
 אַרעמער באַוואַרי האָט מיך ספּעציעל דערצו געלאָזן! מסיב
 לאָרמאָ פון גראַפאַן-גאַס האָט מיך געדאַרפט צוזאַמען מיט זיין
 פרוי אַהין באַגלייטן.
 אָבער די דאָזיקע געלעגנהייט האָט זי שוין אַדורכגעלאָזט,
 ווייל מאַרגן מוז זי אַוועקפאַרן.
 — באמת? — האָט לעאָן געפרעגט.
 — יאָ.

אָבער איך מוז אייך נאָך זען, האָט ער ווידער געזאָגט, —
 איך דאַרף אייך זאָגן...
 — וואָס?

— אַ זאָך... אַ וויכטיקע, אַן ערנסטע, עך, ניין, איר וועט
 נישט אַוועקפאַרן, ס'איז אוממעגלעך! ווען איר וואָלט געווסט...
 האַרנט מיך אויס... צי האָט איר מיך נישט פאַרשטאַנען? צי
 שטיסט איר זיך נישט אָן?

— איר רעדט דאָך זייער שיין, — האָט עמע געזאָגט.
 — אַך! די שפּאַסן! גענוג, גענוג! טוט עס אויס
 רחמנות, איך זאָל אייך קענען ווידער זען... איין מאָל... איין
 איינציק מאָל.
 — גוט!...

זי האָט זיך אָפגעשטעלט; נאָכדעם, פונקט ווי זי וואָלט זיך עפעס דערמאָנט:

— אָבער נישט דאָ!

— וווּ איר ווילט.

— איר זענט מספּים...

זי האָט זיך פאַרטראַכט און קורץ אַרויסגעזאָגט:

— מאַרגן, ערף אַ זייגער, אין דער קאַטעדראַ.

— איך וועל דאָרט זיין! — האָט ער אויסגעשריען,

אַנכאַפּנדיק זי פאַר די הענט, וועלכע זי האָט אַרויסגעריסן.

און, אַזוויי זיי זענען ביידע געשטאַנען, ער הינטער איר און

עמע מיט אַן אַראָפּגעלאָזטן קאַפּ, האָט ער זיך איינגעבויגן

און איר דערלאַנגט אַ שטאַרקן קוש אין נאַקן.

— איר זענט משוגע! איר זענט פון זינען אַראָפּ! —

האָט זי צו אים געזאָגט מיט אַ קלינגעדיקן שמייכלע, בעת

די קושן האָבן זיך געשאַטן איינער נאָכן צווייטן.

אַריבערבוויגנדיק דעם קאַפּ איבער איר אַקסל, האָט ער

פונקט ווי געזוכט אַ הספּמה אין אירע אויגן. אָבער זי האָט

אים אָפּגעגאַסן מיט אַ קאַלטן, גאוועדיקן בליק.

לעאָן האָט געמאַכט דריי טריט אַהינטער, פּדי אַרויסצו-

גיין. ער איז געבליבן שטיין אויפן שוועל, נאָכדעם האָט ער

אַ שושקע געטאַן מיט אַ ציטערדיקן קול:

— ביז מאַרגן.

זי האָט אָפּגעזענטפערט מיט אַ קאַפּ-שאַקל, און ווי אַ-

פּייגעלע פאַרשוונדן געוואָרן אין שכנותדיקן צימער.

אין אַוונט האָט עמע געשריבן צו לעאָנען אַן אומענדלע-

כן בריוו, אין וועלכן זי האָט זיך אָפּגעזאָגט פון דער ראַנ-

דעוו: אַלץ איז איצט פאַרענדיקט און צוליב זייער גליק

דאַרפן זיי זיך מער נישט פאַגעגענען. אָבער ווען זי האָט

דעם בריוו פאַרענדיקט איז זי געבליבן אין גרויס פאַרלעגנהייט,

ווייל זי האָט נישט געווסט לעאָנס אַדרעס.

— איך וועל אים דעם בריוו אַליין איבערגעבן, — האָט

זי צו זיך געזאָגט. — ער וועט קומען.

אויף צומאָרגנס האָט לעאָן אויפגעעפנט דעם פענסטער און צווינגענדיק אויפן באַלקאָן, האָט ער עטלעכע מאָל אליין אויסגעפּוצט זיינע שיך. ער האָט אָנגעטאָן ווייסע הויזן, דינע סקאַרפעטקעס, אַ גרינעם פּראַק, אויסגעגאָסן אויף זיין נאָזטיכל וויפיל פּערפּום ער האָט נאָר געהאַט, זיך געלאָזט מאַכן די פּריזור, דערנאָך צעוואָרפּן די האָר, פּדי צוצוגעבן זיי מער נאָטיר-פּעכע עלעגאַנץ.

— ס'איז נאָך צו פּרי! — האָט ער געטראַכט, קוקנדיק אויפן קוקן-זייגער, וועלכער האָט אויסגעשלאָגן גיין. ער האָט איבערגעלייענט אַן אַלטן מאָדע-זשורנאַל, איז אַרויסגעגאַנגען, אויסגערויכערט אַ ציגאַר, איבערגעשפּאַצירט זיך איבער דריי גאַסן און, זעענדיק, אַז ס'דערנענטערט זיך שוין די צייט, איז ער פּאַמעלעך אַוועק צו דער קאַטעדראַע נאָטיר-דאַם.

ס'איז געווען אַ שיינער זומער-פּרימאָרגן. זילבער-הפּצייג האָבן געלויכטן אין די וויטרינעס פּון די יוועלירן, און ד' שטראַלן, וועלכע האָבן זיך קרום געלייגט אויף דער קאַטעדראַע האָבן שימערירט צווישן די שפּאַלטן פּון די אַלטע שטיינער אַ מחנה פּייגל האָט זיך געדרייט אונטערן בלויזן הימל, אי-צער די גאָטישע שטורעם-גלאַקן; דער פּלאַץ, וווּ ס'איז גע-שטאַנען אַ גערויש פּון קולות, איז געווען באַגאַסן מיט ריחות פּון די בלומען, וועלכע האָבן באַזוימט דעם ברוק; רויזן, זשאַס-מינען, נעגעלעך, נאַרציון, טובעראַזן, זענען געווען צעשפּרייט אויף נישט-גלייכע שטחים, מיט אַ מחיצה פּון פּייכטע גרינע גראָזן, קאַצן-גראָז און שטערן-מערע; אינמיטן האָט געזשו-מעט אַ פּאַנטאַן, און אונטער די ברייטע פּאַראַסאָלן, צווישן די פּיראַמידאַלע שטויסן פּון מאַלאַנעס, האָבן פּאַרקויפּערקעס מיט בלויזע קעפּ איינגעוויקלט אין פּאַפּיר וויאַלעט-בוקעטן.

דער יונגערמאַן האָט זיך געקויפּט איין בוקעט. דאָס האָט ער צום ערשטן מאָל געקויפּט בלומען פאַר אַ פּרוי; און אַריינציענדיק די דאָזיקע ריחות, האָט זיך זיין ברוסט אַנ-

עפילט מיט גאחה, פונקט ווי דער פבוד, וואָס ער האָט באַשטימט
זאָר א פרוי, וואָלט אַריבער צו אים אַליין.

ער האָט מורא געהאַט, מען זאָל אים נישט באַמערקן,
איז ער דרייסט אַריין אין קלויסטער.

דער שמש איז פונקט געשטאַנען אויף דער שוועל,
צנימטן פון לינקן אריינגאַנג, אונטער דער „טאַנצנדיקער מאַר-
יאַנע“. מיט אַ פעדער אויפן קאַפּ, מיט אַ שווערד ביי דער
זייט, מיט אַ שטאַק אין דער האַנט, האָט ער אויסגעקוקט מאַיעס-
טעטישער פון אַ קאַרדינאַל און געגלאַנצט מער פון דער היי-
ליקער ברויט-פלי.

ער איז צוגעגאַנגען צו לעאַנען מיט דעמדאָזיקן גוטמאַ-
טיקן שמייכל, וועלכע גייסטלעכע טרייבן אָן אויף זיך, ווען זיי
רעדן מיט קינדער.

— איר זענט דאָ געוויס אַ פרעמדער? איר ווילט מסתּוּם
באַטראַכטן די זעלטהייטן פון קלויסטער?
— ניין, — האָט לעאַן אָפּגעענטפערט.

צוערשט האָט ער זיך אַרומגעדרייט ביי די זייטיקע נאַוון,
נאָכדעם האָט ער אַרויסגעקוקט אויפן פּלאַץ. עמע איז נאָך
אַלץ נישט אָנגעקומען. ער איז אַרויף אויפן כאָר.

אין די פּלים, פול מיט הייליקן וואַסער, האָט זיך אָפּ-
געשפיגלט די מיטלסטע נאַווע צוזאַמען מיט דער התחלה פון
שפינאַרטיקע געוועלפן און טיילווייז די געפאַרבטע שויבן.
אַבער די אָפּשפיגלונג פון דער מאַלעריי האָט זיך געבראַכן
ביים זוים פונם מאַרמאָר און זיך געצויגן ווייטער איבער די
פליטעס, ווי אַ בונטער טעפּיך. דאָס העלע ליכט האָט זיך אין
דריי גרויסע שטראַלן געצויגן פון דרויסן אין קלויסטער אַריין,
דורך די דריי אָפּענע אַריינגענג. פון צייט צו צייט פלעגט
טיף אין קלויסטער פאַרבייגיין א שמש, פאַלנדיק פורעים פאַרן
מזבח און מאַכן ווידע הוועיות. די קרישטאָלענע שפיגלען
זענען געהאַנגען אומאַבוועגלעך. אויפן כאָר האָט געברענט אַ
זיבלערן לעמפל; פון די זייטיקע קאַפּליצעס, פון די פינסטערע.

זוינקלען פונם קלויסטער האָבן זיך צייטנווייז ארויסגעריסן אָפגעשוואַכטע קרעכצן, צוזאַמען מיט א קלאַנג פון א צוגע-מאַכטן טירל, וועלכעס האָט אָפגעקלונגען אונטער די הויכע געוועלפן.

מיט געמאַסטענע טריט האָט לעאָן געשפרייזט לעבן די ווענט. קיינמאָל איז אים דאָס לעבן נישט געווען אזוי ליב. אָט קומט זי באַלד אָן, זי עמע, אַ שיינע, א צעחושטע, אַרומ-קוקנדיק זיך אַהינטער, צי מען גייט זי אַמאָל נישט נאָך; אָט קומט זי מיט איר געפאַלדעוועטער קלייד, מיט איר גאַלדענעם לאַרנעט, מיט אירע פיינע שיך, מיט איר גאַנצער פראַכט, פון וועלכער ער האָט נאָכנישט טועם געווען. אָט קומט זי מיט איר גאַנצן אומאויסדריקלעכן רייץ פון דער צניעות, וואָס שטאַרבט אָפ. דער קלויס-טער, פונקט ווי אַ גיגאַנטישער בודוואַר, רינגלט זי אַוויס פון אלע זייטן; די געוועלפן בויגן זיך איין, פדי אינם שאַטן אויפצובעמען דעם ווידוי פון איר ליבע; די בונטע שויבן גלאַנצן, פדי צו באַלייכטן איר פנים, און די קטורת-פאָנען רוי-כערן, פדי זי זאָל, ווי אַ מלאַך, דערשיינען צווישן דעם רויך פון קטורת.

אַבער זי האָט זיך נאָך אלץ נישט באַוווּן. ער האָט זיך אַנידערגעזעצט אויף אַ שטול, און זיינע אויגן האָבן באַ-געגנט אַ בלויע שויב, ווו ס'זענען געווען אויסגעמאָלט פישער מיט קערב אין די הענט. ער האָט געצייילט די שופן פון די פיש, די קנעפ פון די פישער-קאַפּטאַנעס, בעת זיין געדאַנק האָט אַרומגעבלאָנקעט, זוכנדיק עמען.

דער שמש, ביי דער זייט, איז אינערלעך געווען אויפ-גערעגט קעגן דעמדאָזיקן פארשוין, וועלכער האָט זיך דער-לויבט אָן זיין הילף צו כאַפן התפעלות פון דער קאַטעדרע. אזא מין הנהגה האָט אויסגעקוקט אויסטערליש אין זיינע אויגן; ער האט דערויף געקוקט, ווי אויף אַ גניבה, ווי אויף אַ חלול הקודש.

אַבער אָט האָט זיך דערהערט אַ שאַרף פון זיידנס איבער

די פליטעס, ס'האט זיך באוויזן א הוט, א שווארצער מאנטל...
 דאס איז זי געווען! לעאן האט זיך אויפגעהייבן און אוועק-
 געלאפן איר אנסקעגן.
 עמע איז געווען בלאס. זי איז געגאנגען מיט שבע-
 לע טריט.

— לייענט! — האט זי צו אים געזאגט, אויסשטרעקנדיק
 א שטיקל פאפיר... — אך, ניין!
 און צונעמענדיק שבעל די האנט, איז זי אריין אין דער
 קאפליצע פון דער הייליקער בתולה, געפאלן אויף די
 קני פאר א שטוי און אָנגעהייבן בעטן.
 דער יונגערמאן איז געוואָרן שטאַרק אויפגערעגט קעגן
 דערדאָזיקער פּאַנאַטישער פּאַנטאַזיע; אָבער תּיכּף האָט ער
 דערפּילט אַ מין תּענוּג דערפּון, וואָס אויף דער זעונג האָט
 זי זיך אַזוי אָפּגעגעבן צו דער תּפּילה, פּונקט ווי אַ מאַרקזיין
 פּון אַנדאַלוזיע, ס'איז אים דאָס שבעל נמאס געוואָרן, ווייל
 צו איר תּפּילה האָט נישט גענומען קיין סוף.

עמע האָט תּפּילה געטאָן, אָדער, בעסער געזאָגט, זי האָט
 זיך באַמיט תּפּילה צו טאָן, האָפּנדיק, אז פּון הימל וועט אַראָפּ
 אויף איר אַ ישועה; און פּדי צוצוציען אַ געטלעכע הילף, האָט
 זי גענערט דעם אויג מיט דער פּראַכט פּון מזבח; זי האָט געזופּט
 דעם ריח פּון די ווייסע וויאָלעטן, פּאַנאַנדערגעבליטע אין גרויסע
 וואַזאָנעס, און אָנגעשפיצט די אויערן אין דער שטיקייט פּונם
 קלויסטער, וואָס האָט נאָר פּאַרשטאַרקט דעם פּיין פּון איר האַרץ.
 זי האָט זיך אויפּגעהייבן און זיי האָבן זיך שוין גע-
 קליבן אוועקצוגיין, ווי מיטאַמאָל איז צו זיי צוגעקומען דער
 שמש, זאָגנדיק:

— די מאַדאם איז מסתּם נישט קיין היגע, נישט אמת?
 די מאַדאם וויל דאָך באַטראַכטן די מערקווירדיקייטן פּונם
 קלויסטער.

— ניין, ניין! — האָט אויסגערופן לעאָ
 — פּאַרוואָס ניין? — האָט זי געפּרעגט.
 ווייל מיט איר וואַקלענדיקער צניעות האָט זי זיך אָנ-

געכאפט אן אלץ: אן דער הייליקער בתולה, אן די סקולפטורן
אן די קברים.

פדי צו האלטן זיך ביי א באשטימטן סדר, האט דער
שמש זי צוגעפירט צום אריינגאנג, לעבן פלאץ, ווו ער האט
מיט זיין גרויסן שטעקן זיי אנגעוויזן אויף א גרויסן עיגול
פון שווארצע פליטעס, אן אויפשריפטן און אן אויסשניצונגען.
— אט איז, — האט ער געזאגט מאיעסטעטיש, — דער
קרייז פונם שיינעם גלאק פון אמבואז. ער האט געוויגן
פערציקטויזנט פונט. אין גאנץ אייראפע איז נישט געווען
קיין ענלעכער צו אים. דער ארבעטער, וועלכער האט אים אפ-
געגאסן, איז געשטארבן פון שמחה...

— האמיר גיין, — האט לעאן געזאגט.

דער שמש האט גערעדט ווייטער; נאכדעם, צוקומענדיק
צו דער קאפליצע פון דער הייליקער בתולה, האט ער
אויסגעשטרעקט די הענט מיט א רחבותדיקן זשעסט און מיט
א מין גאווה פון א פריץ, וואס ווייזט אייך זיין גארטן און
זאגט:

— אונטער דערדאזיקער פשוטער פליטע ליגט דער פאר-
שטארבענער פיער-דע-ברעזע, דער אייגנטימער פון ווארען און
בריסאק, דער גרויסער מארשאל פון פואטו און גובערנאטאר
פון נארמאנדיע, אומגעקומען אין שלאכט ביי מאנלערי דעם
16-טן יולי 1645 יאר.

לעאן האט אויס אומגעדולד זיך געביסן די ליפן.

און אויף דער רעכטער זייט ליגט א ריטער געשמידט
אין אייזן, אויף א פערד, וואס הייבט זיך אויף די הינטער-
שטע פיס; דאס איז זיין אייניקל לואי-דע-ברעזע, דער אייגנ-
טימער פון ברעוואל און מאנשאווע, דער באראן פון מאני,
דער קייזערלעכער קאמערעהער, דער ריטער פון פיל ארדענס און
אויך גובערנאטאר פון נארמאנדיע, געשטארבן דעם 23-טן יולי
1531 יאר, אין א זונטיקדיקן טאג, ווי ס'ווייזט דער אויפ-
שריפט; און אונטן, דער מענטש, וואס האלט ביים אראפגיין
אין קבר, ווייזט אייך פונקט דעמועלפן ריטער. ס'איז אוממעג-

לעך צו באַקומען אַ בעסערע פאַרשטעלונג וועגן דער נישטי-
קייט פון לעבן, נישט אמת?

מאדאם באַוואַרי האָט גענומען איר לאַרנעט. אומבאַוועג-
לעך האָט לעאַן זי אָנגעקוקט, נישט אויסרעדנדיק קיין איינציג
וואָרט, נישט מאַכנדיק קיין שום באַוועגונג, פּדי איבערצורייסן
איר פּלוידעריי און איר גלייכגילטיקייט, וואָס האָט אים אראָפּ-
געשלאָגן פון מוט.

דער אומברחמנותדיקער פירער האָט ווייטער גערעדט:

— לעבן אים די טרוי אויף די קני, וואָס וויינט, איז זיין
ווייב דיאן־דע־פּאָטיע, די גרעפּין דע־ברעזע, די הערצאָגין דע־
האַלענטינואַ, געבוירן אין 1499 געשטאַרבן אין 1556; און אויף
לינקס, די, וואָס טראָגט אַ קינד אויף די הענט — איז די היי-
ליקע בתולה. איצט דרייט אייך אויס אויף דער צווייטער זייט:
דאָס זענען די קברים פון דער משפּחה אַמבואז. זיי זענען
ביידע געווען קאַרדינאַלן און אַרציבישאָפּן אין רואַן. אָט דער
איז געווען מיניסטער ביים מלך לואי דעם XII-טן. ער האָט אַ
סך גוטעס אויפגעטאָן פאַר דער קאַטעדרע. אין זיין צוואה איז
געווען אָפּגעשריבן דרייסיקטויזנט רענדלעך פאַר אַרעמעלייט.

און כסדר גערעדט, אָן אויפהער, האָט ער זיי אַריינגע-
פירט אין אַ קאַפּליצע פּול מיט באַלוסטראַדן, און אַפּרוקנדיק
עטלעכע פון זיי, האָט ער זיי באַוויזן אַ מין שטיין, וועלכער
האָט געמאַכט דעם איינדרוק פון אַ שלעכט־אַפּגעאַרבעטער סטאַטוע.
— ער האָט אמאָל באַפּוצט — האָט ער געזאָגט מיט אַ

קרעכצעדיקן קול, — דעם קבר פון רישאַרד לייבן־האַרץ, דער
קעניג פון ענגלאַנד און הערצאָג פון נאָרמאַנדיע. דאָס האָבן
אים די קאַלויניסטן, מסיע, דערפירט צו אזא צושטאַנד. אייס
רשעות האָבן זיי אים מקבר געווען אין דער ערד, אונטער דער
קאַטעדרע פון זיין עקסעלענץ. אָט איז די טיר, דורך
וועלכער דער אַרציבישאָף פלעגט דורכגיין פון זיין ווינונג.
איצט לאַמיר גיין באַטראַכטן די שויבן, געמאַלט פון לאַ-
באַרגוי.

אַבער לעאַן האָט שנעל אַרויסגעצויגן פון זיין קעשענצ

א וויסע מטבע און אָנגעכאַפט עמען פאַר דער האַנט. דער שמש איז נשתחמם געוואָרן פון דערדאָזיקער פריציטיקער נדבנות, בעת די פרעמדע האָבן נאָך געהאַט אַוויפיל צו זען. דעריבער האָט ער זיך אָנגערופן:

— מסיע! און דעם טורעם-שפיץ! דעם טורעם-שפיץ! ...
 — א דאָנק, — האָט לעאָן אָפגעענטפערט.
 — ס'וועט אייך פאַרדריסן! ער האַלט פירהונדערט פערציק פוס, דאָס הייסט מיט ניין ווייניקער פון דער גרויסער פירא-מידע אין עגիפטן, ער איז אינגאַנצן געגאַסן, ער...
 לעאָן איז געלאָפן, ווייל ס'האַט זיך אים אויסגעדאַכט, אַז זיין ליבע, וועלכע איז במשך פון צוויי שעה דאָ אין קלוי-סטער פאַרגליווערט געוואָרן, ווי אַ שטיין, וועט איצט צעזיט זערן, ווי אַ רויך און אַרויס דורך דערדאָזיקער צעלעכערטער רעה, דורך דער אויסגעצויגענער שטייג, דורך דעם דורכזיכטיקן קוי-מען, וועלכער שטעקט אַזוי אויסטערליש אויף דער קאטעדרע, ווי אַ משוגענער קאפּריו פון עפעס אַ פאַנטאַזיאַר אַ קופער-שמיד.

— ווהין גייען מיר? — האָט זי געפרעגט.
 נישט ענטפערנדיק, האָט ער פאַרגעזעצט צו שפּרעווען מיט שנעלע טריט; די מאַדאָם באַוואַרי האָט שוין געהאַט איינגע-נעצט די פינגער אין די הייליקע וואַסער, ווי מיטאַמאָל האָבן זיי הינטער זיך דערהערט שטאַרק אַטעמען, וואָס איז גע-וואָרן איבערגעריסן מיט די מעסיקע קלעפּ פּונם שטעקן.

— מסיע!

— וואָס?

און ער האָט דערקענט דעם שמש, וועלכער האָט גע-טראָגן אונטערן אָרעם — און צוליב גלייכגעוויכט צוגעדריקט צום בויך — אַ צוואַנציק גרויסע בראַשירטע בענדער. דאָס זע-ען געווען ווערק וועגן דער קאַטעדרע.
 — שוטה! — האָט לעאָן אַ וואַרטשע געטאָן, אַרויס-פליענדיק פון קלויסטער.

אויפן פּלאַץ האָט געשטיפּט אַ קליין יינגל.

— גיי ברענג מיר א פיאקר!
דאָס יינגל איז אוועק ווי אַ פּייל פון בויגן דורך דער
פּיר-ווינטן-גאַס; דעמאָלט זענען זיי אליין פאַרבליבן עטלעכע
מינוט, אויג אויף אויג, ביידע צעטומלט.

— אַך! לעאַן! באמת... איך ווייס נישט... צי דאַרף איך...
זי האָט זיך געחנדלט, נאָכדעם האָט זי מיט אַן ערנסטער
מינע צוגעגעבן:

— איר וויסט, ס'איז זייער נישט אַנשטענדיק?
— פאַרוואָס? — האָט זיך אָנגערופן לעאַן. — אין פאַרזי
פירט מען זיך אזוי!

דאָסדאָזיקע וואָרט האָט פונקט ווי דער שטאַרקסטער
אַרגומענט געהאַט אויף איר אַ השפּעה.

אַבער דער פיאקר איז נאָך אַלץ נישט אָנגעקומען. לע-
אַן האָט מורא געהאַט, זי זאָל צוריק נישט אַריינגיין אין
קלויסטער. ענדלעך, האָט זיך דער פיאקר באַוווּן.

— גייט אַרויס, לכּל הפּחות, דורכן צפון-אַרויסגאַנג, —
האָט צו זיי געשריען דער שמש, וועלכער איז געבליבן שטיין
אויפן שוועל, — וועט איר זען „תּחית המתים“, „דעם
לעצטן משפט“, „דעם גן-עדן“, „דוד-המלך“ און „די
רשעים אין די גיהנום-פלאַמען“.

— ווהין היסט איר זיך פירן, מסיע? — האָט געפרעגט
דער קוטשער.

— ווו איר ווילט? — האָט לעאַן געזאָגט, אַריינשטויסן-
דיק עמען אין דער דראָשקע.

אין די שווערע מאַשין האָט זיך געלאָזט אין וועג אַריין.
די קאַרעטע האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אויף גראַנפּאַנער
גאַס, פאַרבייגעפאַרן דעם קונסט-פלאַץ, נאַפּאַלעאַנער ברעג,
דעם נייעם בריק און האָט זיך פּלוצלונג אָפּגעשטעלט פאַר
דער סטאַטוע פון פיער קאַרנעל.

— ווייטער! — האָט אַ געשריי געטאָן א שטימ: פון קאַד
רעטע.

די קאַרעטע האָט ווייטער גערירט, און אַראָפּלאָזנדיק זיך

בארגארפ פון פלאץ לאפאיעט, איז זי מיט א גאלאפ צוגע-
קומען צום וואקזאל פון עפעס אן איינבאן.

— ניין, אויף רעכטס! — האָט געשריען דערזעלבער קול.
די קארעטע איז ארויס פון די פארצוימונגען און אויפן
גלייכן וועג האָט זי זיך פאמעלעך געקייקלט צווישן גרויסע
אולם-ביימער. דער קומשער האָט זיך געווישט דעם עט זיך, גע-
נומען זיין לעדערנע היטל צווישן די פיס און א לאָז געטאָן
די קארעטע אויסערהאלב די זייטיקע אלעען, ביים זויס פונם
וואסער, לעבן די גראָן.

די קארעטע איז געלאָפן לענגאויס דעם טייך, אויף א
וועג אויסגעברוקירט מיט קליינע שטיינדעלעך, צו אוואַסעל צו,
הינטער די אינדולען.

אַבער פלוצלונג האָט דער קוטשער פארקערעוועט דורך
קאטרמאר, דורך סאָטוויל, דורך גראַנד-שאַסע, דורך עלבעך און
האָט זיך צום דריטן מאל אָפגעשטעלט פארן באַטאָנישן גאַרטן.
— פאָרויס! — האָט דער קול ביז געשריען.

און די קארעטע האָט זיך ווידער געלאָזט אין וועג
אַריין דורך סען-סעווער, ביים ברעג קוראַנדיע, ביים
מילן-ברעג, נאָכאַמאל דורכן בריק, דורכן פלאַץ שאַן-דע-
מאר און הינטער די שפיטאַל-גערטנער, וווּ זקנים אין שוואַרצע
קאפטאָנעס שפאַצירן אויף דער זון, לענגאויס די טעראַסעס, באַדעקט
מיט בלושטש. זי איז אַרויף אויפן בוורע-בולוואַר, דורכגעלאָפן
דעם קאָטשוואַז-בולוואַר, נאָכדעם דעם גאַנצן מאָן-ריבודע ביז צו
דעוילער ברעג.

זי קארעטע האָט זיך ווידער צוריקגעקערט; און דעמאָלט
האָט זי געבלאָנקעט אָן א באשטימטער ריכטונג, סתם אין דער
וועלט אַריין. מען האָט זי געזען אין סען-פּאַל, אין לעקיווה,
אויסן באַרג גאַרנאַן, אויסן רוזשמאַר און אויפן פלאַץ גאַיאַר-
בונד; אויף דער גאַס מאַלאַדערערי, דינאַנדערי, פאַר די קלויס-
טערס סען-ראַמען, סען וויזיען, סען-מאַקלוי, סען-ניקעז, פאַרן
צאָל-אַמט, ביי דעם אונטערשטן אַלטן טורעם, ביי די דריי לויבל-
קעס און ביי דעם דענקמאַל-בית-עלמין. דער קוטשער פון זיין

צועט פלעגט פון צייט צו צייט ווארסן פארצווייפלטע בליקן אויף די שענקען. ער האָט נישט געקאָנט טשיג ויין, וואָסער פוח שטופט דידאָזיקע מענטשן, וועלכע ווילן זיך גאַרנישט אָפּשטעלן. עט-לעכע מאָל האָט ער געפרוּווט זיך אָפּצושטעלן, אָבער תּיכּף האָט ער הינטער זיך געהערט בייזע אויסרוּפּן. דעמאָלט האָט ער שטאַרקער אַ שמיץ געטאָן זיינע פאַרשוויצטע קליאַטשעס, נישט לייגנדיק קיין אַכט אויף דער טרייסלעריי, פאַרטשעפענדיק זיך דאָ און דאָרט, פאַרמאַטערט, צעחוישט, שיער נישט וויינענדיק פון דורשט, פון אָפּגעמאַטערטקייט, פון דאגה.

און אין פאַרט, צווישן זעק און פעסער, אין די גאַסן, אויף די טראָטוואַרן האָפּן די מענטשן אויסגעלאָצט די אויגן און געשטוינט, קוקנדיק אויף דעמדאָזיקן אויסטערלישן בילד, — וואָס איז אזוי זעלטן אין אַ פּראָווינק, ווי אַ קאַרעטע מיט אראָפּגעלאָזטע שטאַרן, באַווייזט זיך פּסדר דאָ און דאָרט, צוגע-קלאַפט, ווי אַ קבר און טרייסלט זיך, ווי אַ שיף.

בלויז איין איינציק מאָל, נאָכמיטאָג-צייט, הינטערן שטאַט אויפן פעלד, ווען די זון האָט שטאַרקער געוואָרפּן אירע שטראַלן אויף די אַלטע באַזילבערטע לאַמטערנעס, האָט זיך ארויסגער-רוקט פון הינטער די קליינע געלע שטאַרן אַ נאַקעטע האַנפּ און אַרויסגעוואָרפּן שטיקלעך פּאפּיר, וועלכע זענען זיך פּאנאנ-דערגעפּלויגן אויסן ווינט און זיך אַראָפּגעלאָזט ווייט, ווי ווייט-זומער-פייגעלעך, אויף אַ פעלד פון רויטע בליענדיקע קאַג-טשינע.

נאָכדעם, קעגן זעקס אַ זייגער, האָט זיך די קאַרעטע אָנגע-געשטעלט אין אַ געסל פון באַוואָזענער קוואַרטאַל, און אַ פּרי מיט אַן אַראָפּגעלאָזטן שלייער איז אַראָפּגעשטיגן, זיך געלאָזט פאַרויס, נישט אַרומקוקנדיק זיך.

II

צוקומענדיק צו דער אַכסניה, איז מאדאם באַוואַרי געווען שטאַרק פאַרווונדערט דערפון, וואָס זי האָט נישט באַגעגנט דעם אָמניבוס. היינער, וועלכער האָט אויף איר געווארט דרייאַונפּופֿ-ציק מינוט, איז, ענדלעך, אַוועקגעפאַרן אן איר.

קיין שום זאָך האט איר נישט געצווונגען אַוועקצופאַרן, אָבער זי האָט געגעבן אַ וואָרט שאַרלעך צו קומען אינאַוונט. האָט שאַרל זי אָפּגעוואָרט; און אין האַרץ האָט זי שוין דער-פילט דידאָזיקע פּחדנותדיקע הכּנעה, וועלכע איז פאַר אַ סך פּרויען אַ שטאַף און גלייכצייטיק אַ חרטה פאַר זייער פאַר-ברעכערישער ליבע.

זי האָט שנעל איינגעפאַקט אירע זאַכן, באַצאַלט לויטן חשבון, געדונגען אַ קאַפּריאַלעט, און יאָגנדיק דעם קוטשער, צוגעבנדיק אים מוט, נאַכפּרעגנדיק זיך יעדע רגע, ווי שפּעט ס'איז און וויפּיל קילאַמעטער זיי האָבן שוין דורכגעמאַכט, איז איר, לסוף, געלונגען צו דעריאָגן די „שוואַלב“, ביי די ערשטע טע היינער פון קענקאַמפּואַ.

געזעצט זיך אין אַ ווינקעלע, האָט זי צוגעמאַכט די אויגן און אויפגעעפנט זיי צופּונסט פון אַ בערגל, וווּ זי האָט פּונ-דערווייטנס דערקענט פעליסיטען, וועלכע האָט זי אָפּגעוואָרט לעבן דעם שמידס הויז. היינער האָט אָפּגעשטעלט די פּערד, און זי דינסט, אויפהייבנדיק זיך ביז צום קליינעם פענסטערל, האָט געזאָגט מיט אַ סוּוּוהפּילן קול:

— מאדאם, איר מוזט תּיפּף גיין צום מסיע אָמע. עפעס אַ דרינגענדע זאַך.

דאָס שטעטל איז געווען שטיל, ווי געוויינלעך, אויף די ווינקלעך פון די גאַסן זענען געווען אויסגעשטעלט קליינע ראָ-זע קעסלעך, וועלכע האָבן גערויכערט, ווייל ס'איז געווען פּונקט די צייט פון פּרעגלען קאַנפּיטורן. און אין יאַנווייל האָבן אַלע געפּרעגלט די קאַנפּיטורן אין איין טאָג. אָבער אַלע האָבן זיך אָפּגעשטעלט פאַר דער אפּטייק, און געקוקט אויף אַ גרויסן

קעסל, וועלכער האָט מיט זיינע מעלות איבערגעשטיגן אלע אנדערע, פונקט ווי דער אויוון פון אַ לאַבאַראַטאָריע שטייגט איבער די בירגעלעכע אויוונס, פונקט ווי די טובות-הפּלל שטייגן איבער די פּערזענלעכע קאַפּריין.

עמע איז אריינגעקומען. דער גרויסער פּאָטעל איז גע-
ווען איבערגעדרייט. אפילו די צייטונג „דאָס רואַנער ליכט“ איז געלעגן אויף דער ערד, צווישן צוויי פּאַנען. זי האָט אַ שטופּ געטאָן די טיר פון קאַרידאָר און זי האָט דערזען: שוואַרצע קרוגן, פול מיט אויסגעקליבענע וויינפּעילעך, מיט צעשטויסענעם צוקער, מיט שטיקלעך-צוקער, אַ וואָג אויפן טיש, מעדניצעס אויף דער פליטע, און צווישן דעם אלעם איז געשטאַנען די גאַנצע משפּחה אַמע, גרויס און קליין. מיט פּאַרטוכער ביז צו די גאַמבעס, מיט גאַפּלען אין די הענט. זשיסטען איז געשטאַנען מיט אַן אַראַפּגעלאָזטן קאַפּ, און דער אַפּטייקער האָט געשריען:

— ווער האָט דיר געהייסן אים ברענגען פון „כּפּר-נחום“? *

— וואָס איז? וואָס האָט פּאַסירט?

— וואָס האָט פּאַסירט, — האָט געענטפּערט דער אַפּ-
טייקער. — מען פּרעגלט קאַנפּיטורן: זיי קאָכן זיך, און זיי האָבן

שיער נישט אויסגעקאכט צוליב צופיל סיראָפּ, וואָס מען האָט אריינגעגאָסן. איך הייס אים ברענגען אַן אנדער מעדניצע, אבער ער, אויס פּויליקייט, אויס נאַכלעסיקייט, נעמט ער אַראַפּ פון שוואַק דעם שליסל פון מיין לאַבאַראַטאָריע, דער שליסלפּון „כּפּר-נחום“! „כּפּר-נחום“ — האָט דער אַפּטייקער אַנגערופּן דעם צימער, אונטערן דאָך, פּאַרלייגט מיט פּאַרשידענע מכשירים און סחורות פון זיין פּאָך. צייטנווייז פלעגט ער דאָרט אַפּ-זיצן שעהנווייז, קלעפּן פלעטלעך, איבערגיסן, איבערבינדן און ער האָט אויף דעם חדרל געקוקט נישט ווי אויף אַ איינפאַכן לאַגער, נאָר ווי אויף אַן אמתן קדשי-קדשים, פּונדאָל נען ס'פלעגן דערנאָך אַרויסקומען, אויסגעארבעט דורך זיין ע

* כּפּר-נחום, אין פּראַנצ. קאַפּאַרנאָום. אַ שטאַט אין ארץ-ישראל, אין צפון, וווּ קריסטוס האָט פּאַרבראַכט אַ טייל פון זיין לעבן.

הענט, פארשידענע פילן, מיקסטורן, מאשטשן, שווענקערייען, פליאסטערס, וועלכע האָבן אים מפורסם געמאכט אין די אַר-
 מיקע סביבות. קיין מענטש אין דער וועלט האָט דאָרט קיין
 פוס נישט אַריבערגעשטעלט; און ער האָט דאָס חדרל אַזוי
 פאַרגעטערט, אַז ער האָט עס אַליין צוגעקערט. מיט איין
 וואָרט, אויב די אַפטיק איז געווען אַן אָרט פאַר אַלעמען,
 אַן אָרט, וווּ ער פלעגט אַרויסווייזן זיין גאוה, אַזוי איז „כפר-
 נחום“ געווען זיין מקום-פליטה, און אָמע, קאַנצענטרירנדיק
 דאָרט זיין עגאָיזם, האָט געקליבן נחת פון זיינע אויס-
 דערוויילטע אויסארבעטונגען. אָט פאַרוואָס זשיסטענס נאַכלעסי-
 קייט איז דורך אים באַטראַכט געוואָרן ווי אַ חלול-הקודש; און
 רויטער פון די וויינפערלעך האָט ער געחזרט:

— יאָ, „כפר-נחום“! דער שליסל, וואָס פאַרשליסט אַלע
 זויערשטאַפן! אַ בעלנות צו גיין נעמען פון דאָרט אַ מעדניצע!
 אַ מעדניצע מיט אַ צודעק! וועלכע איך וועל אפשר קיינמאָל
 נישט באַנוצן! אַלץ האָט אַן אומגעהויערע וויכטיקייט ביי די
 דעליקאַטע אַפּעראַציעס פון אונדזער קונסט! אָבער צו אַלדע
 רוחות! מען דאַרף דאָך קענען מאַכן אַ חילוק און נישט
 באַנוצן צום שטוב-פאַרברויך דאָס, וואָס איז באַשטימט פאַר
 פאַרמאַצעוטישע צוועקן! ס'איז פונקט, ווי איינער וואָלט גע-
 שניטן אַ הון מיט אַן אַפּעראַציע-מעסער, פונקט ווי אַ שוחט...
 — אָבער באַרויק דיך! — האָט זיך מאַדאם אָמע געבעטן.

און אַטאָלי, ציענדיק אים פאַרן ראָק, האָט געשריען:
 — פאַפּא, פאַפּא!

— ניין, לאָזט מיך! — האָט געשריען דער אַפטיקער. —
 לאָזט מיך צורו! ס'איז שוין בעסער צו מאַכן אַ בשמים-
 געשעפט, אויף מיין ערנוואָרט! אַלזאָ! גיי, טו, ברעך,
 שטעך, לאָז אַרויס אַלע פיאַווקעס, פאַרברען אַלע גראָזן, מאַ-
 רעניר אוועקעס אין אַפטיק-סלאָיען, רייס די באַנדאָזשן!
 — איר האָט עפעס, דאַכט זיך, געהאַט... — האָט עמע
 געזאָגט,

תיכף! — צי ווייסטו כאַטש, וואָס דיר האָט געדראָט?

צי האסטו גארנישט באַמערקט אין ווינקעלע, אויף לינקס, אויף דער דריטער פּאַליצע? רעד, ענטפער אַ וואָרט!

— איך... ווייס נישט, — האָט געשטאַמלט דאָס יינגל.

— אַך! דו וויסט נישט! גוט, אָבער איך ווייס יאָ!
 צי האסטו געזען דאָס פלעשעלע פון בלויען גלאַז, פאַרחתמעט מיט געלן טריוואַקס, מיט אַ ווייסן פראַשעק איבערווייניק אין מיט אַ פלעטל פון אויסנווייניק, ווו ס'שטייט אָנגעשריבן: „גע-פערלעך“! און צי וויסטו, וואָס דאָרט געפינט זיך? אַרשע-ניק! און דו רירסט זיך צו דערצו! און דו גייסט נעמען אַ מעדניצע, וואָס שטייט ביי דער זייט!

— ביי דער זייט! — האָט אויסגערופן מאדאם אָמע, פאַרלייגנדיק די הענט. — אַרשעניק? דו האָסט דאָך אונדז אַלע-מען געקענט פאַרסמען.

און די קינדער האָבן אָנגעהייבן צו יאָמערן, גלייך ווי זיי וואָלטן שוין דערפילט שטאַרקע ווייען אין זייערע גע-דערעם.

— אָדער גאָר פאַרסמען אַ הוּלה — האָט ווייטער גערעדט דער אַפטייקער. — דו האָסט געוואָלט מיך אוועקזעצן אויף דער באַשוואַדיקונגס-באַנק?... פאַרן געריכט? זען ווי מען שלעפט מיך אויף דער תליה? צי וויסטו דען נישט, וועלכע פאַרויכטיקייטן איך פאַרווענד ביי מיינע פאַרשידענע מאַניפּוליאַציעס, הגם איך האָב שוין אַ גרויסע רגילות. צייטנווייז כאַפט מיך אַליין אַרום אַ שוידער, ווען איך פאַרטראַכט זיך וועגן מיינ פאַראַנטוואָרט-לעכקייט! ווייל די רעגירונג פאַרפאַלגט אונדז און דער נאַרי-שער געזעץ, וואָס פירט מיט אונדז אָן, איז אן אמתער דאַמאָקלעס-שווערד, וואָס הענגט איבער אונדזער קאָפּ!

עמע האָט שוין אפילו נישט געטראַכט צו דערוויסן זיך, וואָס מען וויל פון איר, און דער אַפטייקער האָט מיט גרויס אויפּרעגונג פסדר גערעדט:

— אָט ווי דאַנקבאַר דו ביזט פאַר די טובות, וואָס מען טוט פאַר דיר! אָט מיט וואָס דו באַצאַלסט מיר פאַר מיינע אַלע פּאָטערלעכע דאגות, וואָס איך פאַרווענד אויך דיר! ווייל

אן מיר, ווו וואָלסטו זיך אהינגעטאָן? וואָס וואָלסטו געמאכט ז
ווער גיט דיר עסן, דערצינג, באַקליידונג, און אלע מעגלעכ-
קייטן צו קענען אין א העלן פרימאָרגן פארנעמען א חשובן
ארט צווישן די געזעלשאַפטלעכע רייען! אָבער דערצו דארף
מען מיט שוויס פראַצעווען און אַנרײַבן זיך מאַזאַלן אויף די
הענט

— Fabricando fit faber, age quod agis

ער האָט ציטירט פון לאַטיין, אזוי איז ער געווען אויפ-
גערעגט. ער וואָלט ציטירט פון כינעזיש און פון גרענלאַנדיש,
אויב ער וואָלט נאָר געקענט דידאַזיקע שפראַכן; ווייל ער
האָט זיך געפונען אין איינעם פון דידאַזיקע קריזיסן, ווען די
נשמה ווייזט אומדייטלעך אַרויס איר אינהאַלט, פונקט ווי א ים,
וועלכער עפנט זיך אינגאַנצן אויף אין א שטורעמווינט, אַג-
הייבנדיק פון די ברעג-גראַזן, ביז צום זאַמד פון זיינע אָפּגרונטן.
און ער האָט ווידער אָנגעהייבן:

— איך הייב אָן שטאַרק חרטה צו האָבן, וואָס איך האָב
מיך באַשעפטיקט מיט דיין פּערוואַן! איך וואָלט אמאָל געהאַט
בעסער געטאָן, ווען איך וואָלט דיך איבערגעלאָזט אין
עלנט און אין שמוץ, וווּ דו ביזט געבוירן געוואָרן! דו
וועסט שוין קיינמאָל צו קיין שום זאַך נישט טויגן, סיידן
פאַר א פאַסטוך! דו האָסט נישט די מינדעסטע פעיקייטן צום
לערנען זיך! דו קענסט קוים צוקלעפן א פלעטל צו א פלאַש!
און דו לעבסט ביי מיר, דאָ, ווי א פריץ, און דו שפאַצירסט
זיך אַרום, ווי א גאַנדז, וואָס מען פאַשעט!
עמע האָט זיך געווענדעט צו מאַדאַם אַמע:

— מען האָט מיר געהייסן קומען...

— אַך, מײַן ליבער גאַט, — האָט די גוטע פרוי זי אי-
בערגעריסן מיט א טרויערדיקן אויסזען, — איך ווייס נישט,
וואָס אייך צו זאָגן? אן אומגליק!

(*) דער זין איז: דורך אַרבעט ווערט מען א מייסטער, וואָס דו טויסט, טו
חי בעהעריק.

זי האָט נישט פאַרענדיקט. דער אַפטייקער האָט ווייטער געריטשעט:

— שנעל, ליידיק זי אויס! רייניק זי אויס! טראָג זי אוועק אויפן ארט! שנעל!

און טרייסלענדיק ושיסטענען פאַרן האַלדז, איז אים אַרויס-געפלוין אַ ביכל פון קעשענע.

דאָס יינגל האָט זיך איינגעבויגן. אָבער אָמע האָט עס געמאַכט שנעלער פון אים, און אויפהייבנדיק דאָס ביכל, האָט ער עס באַטראַכט מיט אויסגעגלאַצטע אויגן און מיט אַן אָפן מויל.

— „ליבע... הייראַט! — האָט ער געזאָגט, צעטיילנדיק לאַנגזאַם די צוויי ווערטער. — אַך! זייער גוט! זייער גוט! זייער פּיין! און בילדער אויך!... אַך! דאָס איז שוין צופיל! מאַדאַם אָמע האָט זיך דערנענטערט.

— ניין, ריר דיך נישט צו!

די קינדער האָבן געוואָלט זען די בילדער.

— אַרויס! — האָט ער מיט פעס אַ זאָג געטאָן.

און זיי זענען אַרויס.

צוערשט האָט ער ארומגעשפּרייזט אַהין און צוריק מיט גרויסע טריט, האַלטנדיק דאָס בוך צווישן זיינע הענט, געדרייט מיט די אויגן, געסאַפעט, זיך גערויטלט, פּונקט ווי אין אַפּאַפּלעק-טע. נאָכדעם איז ער צוגעגאַנגען צו זיין תּלמיד מיט פאַר-לייגטע הענט.

— אַלזאָ, דו האָסט אַלע שלעכטע מידות, אומגליקלעך קינד!... היט זיך, דו שטייסט ביים אַפּגרונט!... דו האָסט אפילו קיין טראַכט נישט געטאָן, אַז דאָסדאָזיקע שונד-בוך קען אַריינפאַרן אין די הענט פון מיינע קינדער, אַריינזאַרפן אַ פונק אין זייער מוח, פאַרשמוצן די רייניקייט פון אַטאַליען, קאַ-ליע מאַכן נאַפּאַלעאַנען! ער איז שוין אַ מאַנסביל! צי ביזטו, פּפחות, זיכער, אַז זיי האָבן זיי נישט געלעזן? צי קענסטו מיר פאַרזיכערן...?

— אָבער, ענדלעך, מסייע אָמע, — האָט עמע געזאָגט, —
איר האָט געהאט עפעס מיר אַנצוזאָגן?..

— אמת, מאדאם... אייער שווער איז געשטאַרבן!
און, ווירקלעך, דער אַלטער באַוואַרי איז געשטאַרבן מיט
א טאָג צוריק, פּלוצלונג, פון א האַרץ-שלאָג, ביים אויפהייבן זיך
פון טיש. און שאַנעווענדיק עמען, האָט שאַרף געבעטן
מסייע אָמע, ער זאָל איר פּאַרויכטיק אַנצוזאָגן וועגן דערדאָזי-
קער שרעקלעכער ידיעה.

ער האָט געטראַכט אויף דערדאָזיקער פּראַזע, געשלייפט
זי, געפּאָלירט, באַפּוצט; דאָס האָט געדאַרפט זיין אַ שעדעוור
פון פּאַרויכטיקייט, פון צוגרייטונג, פון שיינע בויגונגען
און פון דעליקאַטקייט; אָבער זיין פעס האָט אַוועקגעטראָגן
זיין ריטאַריק.

עמע, פּאַרלירנדיק די האַפענונג צו דערוואַרטן זיך אויף
פּרטים, האָט זי פּאַרלאָזן די אַפטייק; ווייל מסייע אָמע האָט
ווידער אַנגעהייבן צו מוסרן. ער האָט זיך ביסלעכווייז באַ-
רויקט און איצט האָט ער גענומען וואַרשען מיט אַ פּאָטער-
לעכן קול, פּאַרענדיק זיך מיט זיין גריכיש היטעלע:

דאָס הייסט נישט, אַז איך פּאַרמשפט לגמרי דאָס ווערק!
דער אויטאָר איז געווען אַ דאָקטאָר. ס'זענען דאָרט דאָ עט-
לעכע וויסנשאַפּטלעכע זייטן, וואָס ס'שאַדט נישט, אַז יעדער
מענטש זאָל זיך מיט זיי קענען, און איך מוז זאָגן, אַז יעדער
מאן דאַרף דאָס וויסן. אָבער שפּעטער, שפּעטער! וואַרט,
לפחות, ביז וואַנען דו וועסט ווערן אַ מאַנסביל און דיין טעם-
פּעראַמענט וועט זיך איינשטעלן.

דערהערט אַ קלאַפּ פון דער טיר, האָט שאַרף, וועלכער
האָט זי אָפּגעוואַרט, זיך דערנענטערט מיט אָפענע אַרעמס און
געזאָגט מיט אַ פּאַרוויינטער שטימע:

— אַך, מיין טייערע...

און ער האָט זיך לייכט איינגעבויגן, כדי זי אַ קוש צו
טאָן. אָבער ביים צורירן זיך פון זיינע לויפן האָט זי זיך דער-

מאָנט זעגן אן אַנדערן; זי האָט אַ ציטער געטאָן און אַדורכ-
געפירט די האַנט איבערן פנים.

זי האָט אָפגעטעמפערט:

— יאָ, איך ווייס... איך ווייס...

ער האָט איר באַוויון דעם בריוו, וווּ זיין מוטער האָט אים
דערציילט וועגן דעם צופאַל, אָן שום סענטימענטאַלער פאַלשקייט. זי
האָט בלויו געזשאַלעוועט, וואָס איר מאן האָט נישט באַקומען
די לעצטע רעליגיעזע רעכט, ווייל איר מאן איז געשטאַרבן אין
דודערוויל, אויפן גאס, אויפן שוועל פון אַ צוקערניע, נאָך אַ
פאַטריאָטישער סעודה מיט אַמאָליקע רעזערוו-אַפיצירן.

עמע האָט אים אָפגעגעבן דעם בריוו, און נאָכדעם, ביים
מיטאָג, האָט זי אויס העפלעכקייט, זיך אָפגעהאַלטן פון עסן.
נאָר אזוי ווי דער מאן האָט איר געצווונגען, האָט זי אָנגעהייבן
צו עסן, בעת שאַרף איז געווען זייט ביי זייט מיט איר אומ-
באוועגלעך, נידערגעשלאָגן.

גאַנץ אָפט פלעגט ער אויפהייבן דעם קאָפּ און שיקן צו
איר לאַנגע בליקן, פול מיט דאָגה. איינמאָל האָט ער אַפילו
אַ קרעכץ געטאָן:

— איך וואָלט אים געוואָלט זען כאַטש נאָכאַמאָל!

זי איז געווען און געשוויגן. אָבער זי האָט זיך, ענ-
דלעך, באַרעכנט, אז מען דאַרף עפעס רעדן, האָט זי גע-
פרעגט:

— ווי אַלט איז ער געווען, דיין טאַטע?

— אַכטאַונפופציק יאָר.

— אַך!

אין דערמיט האָט זי זיך באַנוגנט.

און אַ פערטל שעה אַרום האָט ער מוסיף געווען:

— מיין אָרעמע מאַמע? ... וואָס וועט איצט פון איר

ווערן?

זי האָט אַ צוק געטאָן מיט די אַקסלען.

זעענדיק, ווי זי שווייגט, האָט שאַרף געמיינט, אז זי
איז פאַרדאָגהט, האָט ער אויך געשוויגן, פדי נישט איבערצו-

דיין דידאזיקע עצבות, וואס האט זי צארטער געמאכט. און
מאכנדיק זיך לוסטיקער, האט ער א פרעג געטאן:
— דו האסט דך נעכטן גוט געוויילט?

— יא.

ווען מען האט אראפגענומען דעם טישטוך, איז באווארי
געבליבן זיצן און עמע אויך; און צוקוקנדיק זיך אזוי צו
אים, האט די איינטאניקייט פון דעמדאזיקן בילד ביסלעכווייז
ארויסגעטריבן דאס גאנצע ביסל רחמנות פון איר הארץ. איצט
האט ער אין אירע אויגן אויסגעוויזן אזוי עלנט, שוואך, ניש-
טיק, פשוט גערעדט, א גאנץ קליין מענטשעלע. ווי קען מען
זיך באפרייען פון אים? ווי דער אונט ציט זיך אן א סוף?
זי האט געפילט א מין שיפרות-פארגליווערונג פונקט, ווי פו-
אפיום-רויך.

זיי האבן דערהערט אין פאדערהויז א הילכיקן קלאפ
פון א שטעקן אויף דער פאדלאגע. דאס האט היפאליט גע-
בראכט צו טראגן דער מאדאמס זאכן. כדי זיי אוועקצולייגן,
האט ער מיט גרויס אנטרענגונג צוערשט געמאכט א פערטל
קרייז מיט זיין הילצערנעם פוס.

— ער טראכט שוין אפילו נישט דערפון! — האט עמע
געזאגט צו זיך אליין, קוקנדיק אויפן אומגליקלעכן יונג, ווע-
מענס געלע טשופרינע איז געווען באגאסן מיט שוויס.

באווארי האט געזוכט קליינגעדט אין זיין בייטל; מען
האט באקומען דעם איינדרוק, אז ער פארשטייט אפילו נישט,
וואסער דערנידערונג ס'איז פאר אים בלויז די אנוועזנהייט
פון דעמדאזיקן מענטשן, וועלכער איז דא געשטאנען, ווי א
פארקערפערטער פארוורף פון שארלס טעמפיקייט, וואס לאזט זיך
נישט היילן.

— א! ס'ארא שיינעם בוקעט דו האסט! — האט שארל
געזאגט, באמערקנדיק אויפן קאמין לעאנס וויאלעטן.

— יא, — האט זי גלייכגילטיק געזאגט — דאס האב איך
די בלומען געקויפט. ביי אן ארעמער פרוי.
שארל האט גענומען די פיאלעטן, און אפפרישנדיק מיט

זיי זיינע אויבן, רויט פון טרערן, האָט ער אַריינגעצויגן זיי-
ערע ריחות. זי האָט זיי גיך אַרויסגעכאַפּט פון זיינע הענט
און האָט זיי אַריינגעשטעלט אין אַ גלאָז וואַסער.

אויף צומאַרגנס איז אָנגעקומען די מוטער באַוואַרי. זי
און איר זון האָבן אַ סך געוויינט. עמע האָט אויסגעפונען אַ
תירוץ, אַז זי האָט עפעס צו דערליידיקן אין דער באַלעבאַ-
טישקייט און זי איז פאַרשווינדן געוואָרן.

אויפן צווייטן טאָג האָבן זיי זיך ביידע פאַרנומען מיט
די טרויער-בגדים. מיט די ניי-קערבלעך ביי דער זייט, האָבן
זיי זיך ביידע אַוועקגעזעצט ביים ווים פון וואַסער, אונטער
דער אַלטאַנע.

שאַרל האָט געטראַכט פון זיין טאַטן, און ער האָט זיך
געוונדערט, וואָס ער פילט אַזויפיל ליבע פאַר דעמדאָזיקן
מאַן, וועלכן ער האָט, דאַכט זיך, גאַר אַזוי שטאַרק נישט
געליבט. די אַלטע באַוואַרי האָט געטראַכט פון איר מאַן. זי
האָט איצט געבענקט נאָך די ערגסטע אַמאָליקע טעג. אַלע
צרות זענען אויסגעמעקט געוואָרן אונטער דער אינסטינקטיווער
בענקשאַפּט פון דער לאַנגיעריקער רגילות; און בעת זי האָט
געשטופּט איר נאָדל, פלעגט אָפּט זיך אַראָפּלאָזן אַ גרויסע
טרער אויף איר נאָז און אַ רגע דאָרט געבליבן הענגען. עמע
האָט געטראַכט, אַז מיט אַכטאונפערציק שעה צוריק איז זי
מיט לעאַנען געווען צוזאַמען, ווייט פון דער וועלט, פאַרשיפורט,
נישט קענענדיק זיך גענוג אָנקוקן אויף איינאַנדער. זי האָט
זיך באַמיט אַרויפצוברענגען אויפן רעיון די קלענסטע פרטים
פון יענעם פאַרשווינדענעם טאָג. אָבער די אָנוועזנהייט פון
דער שוויגער און פון מאַן האָבן זי געשטערט. זי וואַלט גאָר-
נישט געוואַלט הערן, גאָרנישט זען, פּדי נישט קאָליע צו מאַכן
דעם איינדרוק פון דערדאָזיקער ליבע, וועלכע ווערט פאַמע-
לעך אויסגעוועבט אונטערן איינפלוס פון די אויסערלעכע
געפילן.

זי האָט אָפּגעטרענט דעם אונטערשלאָג פון אַ קלייד;
שמאַטקעס האָבן זיך געוואַלגערט אַרום איר אויף דער ערד.

די מוטער באַוואַרי, נישט אויפהייבנדיק די אויגן, האָט גע-
סקריפעט מיט דער שער, און שאַרף מיט זיינע פאַפוטשעס
און מיטן אַטמן בריוונעם ראָק, וועלכן ער האָט באַנוצט אָן-
שטאַט אַ שלאָפראַק, איז געזעסן מיט ביידע הענט אין די קע-
שענעס און קיין וואָרט נישט אַרויסגערעדט. לעבן זיי איז
בערטע געזעסן אין אַ קליינעם ווייסן פאַרטוכל און מיט איר
לאַפּאַטקע געגראָפּן דעם זאַמד פון דער אַלעע.

פּלוצלונג האָפּן זיי דערזען, ווי דורכן טירל קומט אַריין
מסיע לערע, דער סוחר.

ער איז געקומען זיי פאַרלייגן זיינע דינסטן, נעמענדיק
אין באַטראַכט זייער אומגליקלעכע צופאַל. עמע האָט
אַפּגעענטפערט, אַז מען וועט זיך קענען באַגיין אָן אים. אָבער
דער סוחר האָט נישט נאָכגעגעבן.

— זייט מוחל, — האָט ער געזאָגט, — איך וואָלט מיט
איך געוואָלט האָפּן אַ פּערזענלעכן געשפּרעך.

נאָכדעם מיט אַ נידעריקן קול:

— ס'האַנדלט זיך וועגן דעמדאָזיקן ענין... איר ווייסט

דאָך מסתּא ?

שאַרף איז רויט געוואָרן ביז צו די אויערן.

— אַך! יאָ... אמת.

און אַ צעהושטער האָט ער זיך געווענדעט צום ווייב:

— צי וואָלטו נישט געקענט... מיין טייערע... ?

זי האָט איב, ווייזט אויס, פאַרשטאַנען, ווייל זי האָט זיך

אויפּגעהייבן, און שאַרף האָט געזאָגט צו זיין מוטער:

— נאַרישקייטן! ס'האַנדלט זיך מסתּא וועגן אַ קלייני-

קייט אין דער ווירטשאַפּט.

ער האָט נישט געוואָלט, אַז זיין כאַמע זאָל געוואָר ווערן פון

דער מעשה מיטן וועקסל, ווייל ער האָט נישט ליב געהאַט אירע

באַמערקונגען.

בלייבנדיק אליין, האָט לערע גאַנץ אָפּנהערציק באַגריסט

עמען מיט איר ירושה, נאָכדעם האָט ער אָנגעהייבן שמועסן

וועגן פאַרשידענע זאַכן, וועגן פּרוכט-שפּאַלערן, וועגן שניט און

וועגן זיין געזונט, וועלכע איז ווי המיד, צו דערליידן. אמת טאָקי, אַרבעטן אַרבעט ער פאר פינפהונדערט שדים און נישט געקוקט דערויף, וואָס די וועלט רעדט וועגן אים, האָט ער קוים אויף חיונה.

עמע האָט אים געלאָזט רעדן. אַ געוואַלדיקער אומעט האָט זי באַהערשט פאַר די לעצטע צוויי טעג.

— און איר זענט שוין פולשטענדיק געזונט? — האָט ער געפרעגט. — מיר איז אויסגעקומען צו זען אייער מאַן אין פיינע צושטאַנדן! ער איז דאָך אַ גאַנץ גוטער מענטש, הגם איך האָב מיט אים געהאַט פאַרשידענע שוועריקייטן.

זי האָט זיך אינפאַרמירט וועגן אלץ, ווייל שאַרל האָט איר נישט דערציילט וועגן אַלע כחלוקתן.

— אָבער איר ווייסט דאָך אַליין גאַנץ גוט! — האָט זי געזאָגט. — דאָס איז צוליב אייערע פאַנטאַזיעס, צוליב די צוויי ריזע-קופערס.

ער האָט אַראָפּגעלאָזט דעם הוט איבער די אויגן, ביידע הענט פאַרלייגט הינטער דער פלייצע און שמייכלענדיק און צו-פייפנדיק, האָט ער אויף אַן אומערטרעגלעכן אופן איר געקוקט גלייך אין פנים אריין. צי האָט ער עפעס חושד געווען? זי האָט געמאַכט פאַרשידענע השערות. צום סוף האָט ער גע-זאָגט:

— מיר האָבן זיך שוין פאַרשטענדיקט, און איצט בין איך געקומען אים פאַרצולייגן גאָך אַן ענין.

ער האָט געוואָלט, אַז שאַרל זאָל איבערשרייבן דעם וועקסל אויף אַ נייעם, אַזבעריקס, קען דער דאָקטאָר טאָן וואָס ער וויל; ער דאַרף זיך נישט קוועלן, באַזונדערס איצט, ווען ער האָט אַזויפיל דאגות אויפן קאַפּ.

— ער וואָלט געמאַכט פיל בעסער, ווען ער זאָל זיך מיט די געשעפטן פאַרלאָזן אויף עמעצן, אויף אייך, למשל; ער דאַרף אייך אַרויסגעבן אַ באַפולמעכטיקונג, און מיר וואָלטן געקענט פירן אונדזערע געשעפטלעך...

זי האָט נישט פאַרשטאַנען. ער האָט געשוויגן. נאָכדעם

אריבערגייענדיק ווידער צו מסחר, האָט לערע געמאַלדן, אז די מאַדאם מוז ביי אים עפעס נעמען. ער וועט איר שיקן שוואַרצן באַרעזש, בערך צוועלף מעטער אויף אַ קלייד.

— דאָס קלייד וואָס אויף אייך טויג נאָר אין שטוב. איר דאַרפט האָבן אַן אנדער קלייד אויף ווייטן. אַריינקומענדיק, האָב איך עס תיכף באַמערקט. איך האָב אַן אַמעריקאַנער אויג.

ער האָט נישט געשיקט די שטאף, נאָר אַליין געבראַכט. נאָכדעם איז ער געקומען צום מעסטן; ער איז בכלל געקומען, אויסצוכנדיק פאַרשידענע אַנדערע תירוצים; און יעדעס מאָל געווען ליבלעך, העפלעך, אונטערגעלעקט זיך, — ווי אָמע וואָלט זיך אויסגעדריקט, — געבנדיק עמען תמיד עצות וועגן דער באַפולמעכטיקונג. מפּוה דעם וועקסל האָט ער איצט אינגאנצן נישט דערמאָנט. זי האָט וועגן אים נישט געטראַכט. ווען זי האָט געהאַלטן ביים געזונט ווערן, האָט איר שאַרף עטוואָס דערציילט דערפון, אָבער אַזויפיל דאגות זענען אַדורך דורך איר קאָפּ, אז זי האָט שוין גאַרנישט געדענקט. זי האָט זיך אָפּגעהאַלטן צו שמועסן וועגן געשעפט; די מו-טער באַוואַרי האָט דערפון געשטוינט און דידאָזיקע ענדערונג האָט זי צוגעשריבן צו די רעליגיעזע געפילן, וועלכע האָבן באַאיינפלוסט עמען בשעת איר קראַנקהייט.

אָבער ווי נאָר די זקנה איז אַוועקגעפאַרן, האָט עמע איבעראַשט שאַרלעך מיט איר פראַקטישן שכל. מען האָט גע-דאַרפט זאַמלען אינפאַרמאַציעס, נאָכשטימען די היפּאָטעקן און זען, צי ס'איז גלייכער אַ ליציטאַציע אָדער אַ ליקווידאַציע פון דער ירושה, זי האָט אויסגערעכנט אַ גאַנצע ריי טעכני-שע טערמינען, גערעדט מיט הויכע ווערטער וועגן דער צוקונפט, וועגן פאַרזיכטיקייט, פסדד איבערגעטריבן די שוועריקייטן ביים אָנערקענען די רעכט פון דער ירושה. און, ענדלעך, איינמאָל האָט זי אים באַוווּזן אַ מאַדעל פון אַן אַלגעמיינער באַפול-מעכטיקונג אויף אָנצופירן מיט זיינע אַלע געשעפטן, מאַכן הלוואות, התמענען וועקסלען און איבערווייונגען,

מאכן פאַרשידענע אויסצאלונגען א. א. ו. דאָס אַלץ האָט זי זיך אויסגעלערנט פון מסיע לערע. שאַרל האָט איר נאָיו געפרעגט, וווּ זי האָט גענומען דאָסדאָזיקע פּאַפיר.

— ביי מסיע גיליאַמען.

און מיט דער גרעסטער קאלטבלוטיקייט האָט זי מוסוף געווען:

— קיין גרויסן צוטרוי האָב איך נישט צו אים. נאָטאַר-יוסן האָבן זייער אַ שלעכטע דעפוטאַציע! מען דאַרף זיך אפשר מיישב זיין... מיר קענען בלויוז... אַך! קיינעם נישט. — סײַדן לעאָן... — האָט געענטפערט שאַרל, וועלכער האָט זיך פאַרטראַכט.

אַבער סײַדן געווען זייער שווער מיט אים זיך אויפצו-רעדן דורך בריוו. דעמאָלט האָט זי פאַרגעלייגט צו פאַרן צו אים. שאַרל האָט איר נישט געוואָלט לאָזן פאַרן. זי איז אָנגעשטאַנען. סײַדן אַוועק אַ סדרה מיט העפּלעכקייטן. אַבער, ענדלעך, האָט זי אויסגעשריען מיט אַ טאָן פון געמאַכטער צאַרטקייט:

— ניין, איך בעט דיך, איך וועל פאַרן.

— סײַדן גוטע דו ביזט! — האָט ער געזאָגט, קושנדיק זי אין שטערן. אויף צומאַרגנס איז זי אַוועקגעפאַרן מיט דער שוואַלבֿ-קיין רואן. כּדי זיך מיישב צו זיין מיטן מסיע לעאָן. זי איז דאַרט פאַרבליבן דריי

III

דאָס זענען געווען דריי זעלטענע אויסגעצייכנטע טעג. אַן אמתער האַגיק-חודש.

זיי האָבן זיך איינגעאַרדנט אין האַטעל „בולאַן“ ביים פּאַרט. און זיי האָבן דאָרט געווינט, מיט צוגעמאַכטע לאַדנס, מיט צוגעמאַכטע טירן, מיט בלומען אויסגעזיט אויף דער ערד. מיט קאַלטע געטראַנקען, וועלכע מען האָט זיי געבראַכט אינדערפרי.

אַונטצייט פלעגן זיי נעמען אַ צוגעדעקט שיפל אין פּאַרן עסן אויף אַן אינדול.

פונקט צו דער צייט האָט מען געהערט אַ קלאַפּעריי פון האַמערס אין די שיף-וואַרשטאַטן. דער סמאַלע-רויך האָט זיך געהייבן פון צווישן די ביימער און דער טייך איז געווען באַדעקט מיט גרויסע פעטע פלעקן, וועלכנדיק זיך אונטער די פורפור-קאַלירן פון דער זון, פונקט ווי שווימענדיקע פליטעס פון פלאַרענטינער בראַנז.

זיי פלעגן זיך אַראַפּלאַזן צווישן צוגעפונדענע באַרושעס, וועמענס לאַנגע קרומע שטריק האָבן עטוואַס געדראַפּעט דעם דעק פון דער באַרושע.

דער טומל פון דער שטאַט האָט זיך ביסלעכווייז דער-ווייטערט: די קלאַפּעריי פון די וועגן, דאָס גערויש פון די שטימען, די בילעריי פון די הינט אויף די דעקן פון די שיפן. זי פלעגט אַראַפּנעמען איר הוט און אַרויסשטייגן אויף „זייער“ אינדול.

זיי פלעגן זיך איינאַרדענען אין אַ נידעריק צימער פון אַ קאַבאַרעט, וווּ ס'זענען ביי דער טיר געהאַנגען שוואַרצע נעצן. זיי פלעגן עסן געפרעגלעטע שינקע, סמעטענע און פלוימען. זיי פלעגן זיך אויסציען אויפן גראַז, זיך געקושט אינדערשטיל אונטער די טאַפּאַלעס; און זיי וואַלטן געוואַלט, ווי צוויי ראַבינזאַנס, ווינען פּסדר אין דעמדאָזיקן קליינעם ווינקלעלע, וווּ זיי האָבן זיך געפילט גליקלעך און וועלכעס האָט אין זייערע אויגן אויסגעוויזן, ווי דאָס שענסטע ווינקע-לע אין דער וועלט. נישט צום ערשטן מאל האָבן זיי פאַר זיך געזען ביימער, אַ בלויען הימל, גראַז, געהערט דאָס ריז-לען פונם וואַסער, דאָס בלאַזן פונם ווינטעלע אין די בלעטער.

אַבער פריער האָבן זיי עט קיינמאָל, בלי ספק, נישט פאַרגע-
טערט, פונקט ווי די נאַטור וואָלט פריער נישט עקזיסטירט,
אַדער פונקט ווי זי וואָלט אָנגעהייבן צו זיין שיין ערשט דע-
מאָלט, ווען זיי האָבן געזעטיקט זייער מאַוה.

ביינאַכט פלעגן זיי זיך צוריקקערן אחיים. דאָס שיפּל
איז געשוומען לענגאויס די אינדולען. זיי זענען געזעסן טיף
אין שיפּל, פאַרבאָרגן אונטערן שאַטן און נישט גערעדט. די
פירקאנטיקע רודערס האָבן געקלונגען צווישן די אייזערנע
קליאַמרעס און די דאָזיקע אַפּקלאַנגען האָבן זיך אויסגעטיילט
אין דער שטילקייט, ווי די קלעפּ פון אַ מעטראָנאָם, בעת דער
באַלקן הינטערן שיפּל האָט זיך נאָכגעשלעפט און נישט אויפ-
געהערט לייכט זיך צו פליישקען אין וואַסער.

איינמאָל האָט זיך די לבנה אויפגעהייבן; זיי האָבן זיך
פאַנאָדערגעשאַטן אין שיינע פראַזן, אויסגעפינענדיק, אז די
לבנה איז מעלאַנכאָליש און פול מיט פאַעזיע; עמע האָט זיך
אַפילו פאַנאָדערגעזונגען:

זי געדענקסטו דעם אַונט,

ווי מיר זענען ביידע געשוומען...

איר האַרמאָנישע, שוואַכע שטימע האָט זיך פאַרלוירן
צווישן די וועלן; און דער ווינט האָט אַוועקגעטראָגן די רי-
לאַדן, צו וועלכע לעאָן האָט זיך צוגעהאַכט, מאַכנדיק אויף
אים דעם איינדרוק, ווי פייגעלעך וואָלטן אַרום אים געקלאַפט
מיט זייערע פליגעלעך.

עמע איז געזעסן אַנטקעגן אים, אָנגעלייגט אויף דער
פאַרצוימונג פונם שיפּל, וווּ די לבנה איז אַריינגעדראַנגען דורך
די אַפענע לעכער. איר שוואַרצע קלייד, וועלכע האָט זיך גע-
פאַלדעוועט ווי אַ פאַכער, האָבן איר געמאַכט שלאַנקער און
העכער. זי האָט געהאַלטן דעם קאַפּ אויפגעהייבן, די הענט אויפ-
געלייגט און מיט די אויגן געקוקט אויפן הימל. צייטנווייז פלעגט
דער שאַטן פון די ברעג-ווערבעס איר לגמרי איינהאַלטן, נאָכ-

דעם האָט פֿלוצלונג ווי אַ וויזע אַרויסגעטויכט ביי דער העלער
שײַן פֿון דער לבנה.

זיצנדיק ביי אירע פיס, איז לעאָנען אונטער דער האנט
אַרונטערגעקומען אַ רויטע לענטע.

דער שיפער האָט זי באַטראַכט און געזאָגט:

— אַך! דאָס איז מסתם פאַרבליבן פֿון אַ חברה, וואָס
איך האָב די טעג געפירט. דאָס איז געווען אַ חברה לצים,
הערן און דאמען, מיט זיסוואַרג, מיט שאַמפּאַניער, מיט מוזיק
און מיט אַ גאַנצן טאָראַראַם! באַזונדערס האָט זיך אויסגע-
טילט איינער, אַ שיינער הויכער יונגעראַמן מיט קליינע וואַנ-
צעס, וועלכער האָט אַלעמען לוסטיק געמאַכט. און אַלע האָבן
זיך צו אים געווענדעט בזה הלשון:

„דערצייל אונדז עפעס אַדאָלף... ראָדאָלף... אַווי
זאָכט זיך.“

זי האָט אַ ציטער געטאָן.

— ס'איז דיר נישט גוט? — האָט לעאָן אַ פּרעג געטאָן,
דערנענטערנדיק זיך צו איר.

— אַך! גאַרנישט, דאָס איז מסתם פֿון דער נאַכט-
קעלט.

— ס'מוז אים אויך נישט פעלן קיין ווייבער, — האָט
שטיל מוסיף געווען דער אַלטער שיפער, וועלנדיק פאַרשאַפֿן
הנאה דער פּרעמדער.

נאָכדעם האָט ער אָנגעשפיגן אין זיינע הענט און אָנגע-
לייגט זיך אויף די רודערס.

סוף כל סוף איז זיי דאָך אויסגעקומען זיך צו שיידן!
דאָס געזעגענען זיך איז געווען שרעקלעך אומעטיק. זיינע בריוו
האָט לעאָן געדאַרפט אַדרעסירן אויפֿן נאָמען פֿון דער מוטער
ראַלע; און זי האָט אים אוימיל אָנגעזאָגט מכה אַ טאַפּעלן
קאָנווערט, אז ער האָט באַזונדערט איר ליבע-געשיקטקייט.

— אַלזאָ, פאַרויכערסטו מיר, אז אַלץ איז אין אַרדע-
נונג? — האָט זי אים געזאָגט ביים לעצטן קוש.

— יאָ, זיכער! אָבער פאַרוואָס — האָט ער דערנאָך

געטראכט. שפרייזנדיק איבער די גאסן, — זאָרגט זי אַזוי
שטאַרק וועגן דער באַזולמעכטיקונג?

.IV

בנוגע זיינע חברים האָט לעאָן תיכף פאַרריסן די נאָז
אויסגעמיטן זייער געזעלשאַפט און לגמרי פאַרנאַכלעסיקט זיין
אַרבעט.

ער האָט געוואַרט אויף אירע בריוו; ער האָט זיי אי-
בערגעלייענט, איר אָפגעענטפערט. מיט זיינע אַלע כוחות און
מיט זיין גאַנצער תאוה האָט ער ארויסגערופן איר בילד. אָנ-
שטאַט וואָס זיין תאוה זאָל אָפגעשוואַכט ווערן פון איר אפ-
וועזנהייט, האָט זי זיך, דאָקעגן, פאַרשטאַרקט, און אויף אַזויפיל,
אַז איינמאָל, אין אַ שבת=טאָג, איז ער אנטלאָפן פון זיין אַרבעט.
ווען ער האָט, קוקנדיק פון אַ באַרג, באַמערקט אין טאָל
דעם גלאַקן=טורעם פונם קלויסטער מיט זיין בלעכענער פאַן,
וואָס האָט זיך געוויגט אויפן ווינט, האָט ער דערפילט דעמדאָ-
זיקן תענוג, אויסגעמישט מיט טרוימפירנדיקער אייטלקייט און
עגאָיסטישער צעפרידנקייט, וואָס פילן מסתם מיליאָנערן, וועלכע
קומען באַזוכן זייער היימיש שטעטל.

ער האָט אָנגעהייבן אַרומצוקריכן אַרום איר הויז. ס'האָט
געלויבטן אין קיך. ער האָט נאָכגעקוקט איר שאַטן הינטער
די פאַרהאַנגען, אָבער קיינער האָט זיך נישט באַוויזן.
דערזענדיק אים, האָט די מיטער לעפּראַנטוואַ אויסגע-
שריען פון שמחה. אַז ער איז געוואָרן, גרעסער און שטשוף-
לער, בעת אַרטעמיוז האָט איינגעסונען, אַז ער איז געוואָרן
„דיקער און סמוגלער“.

ער האָט געגעסן מיטאַג אין דעם קליינעם זאל, ווי אַמאָל,
אָבער איינער אַליין אָן בינען, ווייל בינע, וועמען ס'איז טאָר-

מיאוסט בעוואַרן צו וואַרטן אויף דער „שוואַלב“, האָט איצט געמיטאָגט מיט אַ שעה פריער, פינף א זייגער, און אַלץ גע-טענהט, אז די אַלטע טראַנסע פאַרשפּעטיקט פּסדר.

לעאָן האָט זיך, ענדלעך, דעצידירט; ער איז אַוועק און אָנגעקלעפט אין דער סיר פון דאָקטאָר. די מאדאם איז געזעסן אין איר צימער, פון וועלכער זי איז אַרויס ערשט אין אַ פּערטל שעה אַרום. באַוואַרי איז געווען צעפּרידן פון זיין קומען, אָבער א גאנצן אָונט און אויפן נעכסטן טאָג איז ער פון שטוב נישט אַרויס.

ערשט שפעט ביינאַכט האָט ער זי דערוען איינע אַליין, הינטערן גאַרטן, אין אַ געסל; אין געסל, פונקט ווי מיט יענעם. ס'איז געגאנגען אַ שלאַקס רעגן, און זיי האָבן געשמועסט אונטערן שירעם, ביי דונערן און בליצן.

ס'איז זיי געווען זייער שווער זיך צו שיידן.

— בעסער שטאַרבן! — האָט עמע געזאָגט.

זי האָט זיך אים אָנגעהאַנגען אויפן האַלדז און געגאָסן מיט ביטערע טרערן.

— אדיע... אדיע!... ווען וועל איך דיך ווידער זען?

זיי האָבן זיך צוריקגעקערט, כדי זיך ווידער צו קושן; און דאָ האָט זי אים פאַרשפּראַכן, אָנצווענדן אַלע מעגלעכקייטן, מיט אים זיך תמיד צו באַגעגענטן אויף דער פרייהייט, לכל הפחות, איינמאָל אין וואָך. עמע האָט דערין נישט געצווייפלט. זי איז געווען פול מיט בטחון. אינגיכן וועט זי באַקומען געלט. זי האָט דעריבער געקויפט פאַר איר צימער אַ פאַר געלע פאַרהאַנגען אין ברייטע פאַסן, וועלכע זי האָט, — ווי לערע האָט זיך אויסגעדריקט, — געקויפט בחנם; זי האָט געטרוימט וועגן א טעפּיך, און לערע, פאַרויכערנדיק זי, אז דאָס איז נישט אַזע שווערער ענין, האָט ער איר העפּלעך פאַרגעלייגט צוצו-שטעלן אַ טעפּיך. זי האָט זיך שוין מער נישט געקענט באַגיין אָן זיינע טובות, צוזאנציק מאָל אַ טאָג האָט זי געשיקט נאָך אים, און ער פלעגט תיכף אַוועקוואַרפן זיינע געשעפטן,

נישט אַרויסווייזנדיק קיין שום אומצעפרידנקייט. מען האָט אויך
נישט געקענט פאַרשטיין, פאַרוואָס די מוטער ראָלע פּרישטיקט
ביי איר טאָג=טעגלעך און פאַרוואָס זי באַזוכט זיי תּמיד.

פּונקט צו יענער צייט, ד. ה. אָנהייב ווינטער, האָט זיך
אין איר דערוועקט אַ שטאַרקע תּאוּה צו מוזיק.

איינמאָל, אינאַוונט, ווען שאַרל האָט זיך צוגעהערט, האָט
זי פיר מאָל אָנגעהויבן דאָסזעלבע שטיקל, און בעת זי איז
געווען ביז אויף זיך אַליין, האָט שאַרל נישט באַמערקט קיין
שים חילוק, נאָר געהאַלטן אין איין שרייען:

— באַוואַ! ... זייער גוט! ... ווייטער!

— אַך, ניין! אַ חרפה! ביי מיר זענען אָפּגענומען די

פינגער.

אויף צומאָרגנס האָט ער זי געבעטן, זי זאָל אים שפּילן

נאָך עפעס.

— גוט, אויב דיר איז אויך מוזיק אָנגענעם.

און שאַרל האָט געמוזט מודה זיין, אז זי שפּילט ערגער.

זי האָט נישט געהאַלטן דעם ריכטיקן טאַקט, זי האָט געפּאַלשט
און מיטאַמאָל זיך פּלוּצלונג אָפּגעשטעלט.

— אַך, אַ סוף! איך דאַרף נעמען לעקציעס! אָבער...

זי האָט זיך געביסן די ליפּן און מוסיף געווען:

— צוואַנציק פּראַנק אַ שעה, דאָס איז צו טייער!

— יאָ, באַמת... אַ ביסל... — האָט שאַרל געזאָגט מיט אַ

נאַרישן שמייכל. — דאָך דאַכט זיך מיר, אז מען קען עס

מאַכן פאַר ביליקער, ווייל ס'זענען דאָ מוזיקאַנטן, וואָס האָבן
נישט אזאָ גאַמען, וועלכע זענען אָפטמאָל מער ווערט, ווי די

מפורסמדיקע.

— זיך זיי, — האָט עמע געזאָגט.

אַריינקומענדיק אויף צומאָרגנס, האָט ער זי פּאַטראַכט

מיט אַ שפּאַסיקן בליק, און דאָך האָט ער צום סוף געזאָגט:

— ווי איינגעקשנט דו ביזט צייטנווייז! איך בין היינט

געווען אין באַרפּעשער. אַלזאָ, מאַדאַם לעיזשאַר האָט מיר פאַרוי-

כערט, אז אירע דריי טעכטער, באַרעמהאַרציקע שוועסטער, גע-

מען לעקציעס מוזיק צו פופציק סו א שעה ביי א בארימטער
לערערין!

זי האָט געטאָן א צוק מיט די אַקסלען און מער שוין
נישט אויפגעפנט דעם אינסטרומענט.
אַבער טיילמאָל, פאַרבייגייענדיק לעבן שאַרלען, פלעגט
זי א קרעכץ טאָן:

— אַך! מיין אַרעמע פיאַנע!

און אז מען איז געקומען צו איר, פלעגט זי אַלעמען
מעלדן, אז זי האָט פאַרוואָרפן די מוזיק, אז זי קען זיך
שוין דערצו מער נישט נעמען צוליב וויכטיקע סיבות. אַלע
האַבן אויסגעדריקט זייער מיטגעפיל. ס'אַראַ שאַד! זי, וועלכע
האַט געהאַט אַזויפיל טאַלענט! מען האָט אפילו דערפון גע-
רעדט מיט שאַרלען. מען האָט אים פאַרשעמט, באַזונדערס דער
אַפטייקער:

— איר טוט אַן עוולד! מען טאָר קיינמאָל נישט לאָזן
אומבאַאַרבעט די מתנות פון דער נאַטור. איבעריקנס, ווילט
פאַרשטיין, מיין טייערער פריינט, אַז צורעדנדיק אייער ווייב צו
לערנען זיך מוזיק, וועט איר זיך שפעטער איינשפאַרן געלט
אויף דער מוזיקאַלישער בילדונג פון אייער טאַכטער! איך
פערזענלעך האַלט, אַז יעדע מוטער דאַרף אַליין לערנען אירע קינד-
דער. דאָס איז רוסאָס א געדאַנק, אפשר נאָך אַ ביסל צו ניי,
אַבער וועלכער וועט לויט מיין מיינונג סוף פל סוף זיגן,
פונקט ווי ס'האַט געזיגט די מוטערלעכע זויגונג און די פאַקן-
אימפונג.

שארל האָט נאָכאַמאָל פאַרפירט אַ שמועס וועגן דער
פיאַנע-פראַגע. עמע האָט געענטפערט מיט פאַרביטערונג, אַז
מען דאַרף די פיאַנע בעסער פאַרקויפן. אַבער צוקוקן זיך, ווי
מען פאַרקויפט דידאַזיקע פיאַנע, וועלכע האָט אים פאַרשאפט
אַזוי פיל פריילעכע מינוטן אין לעבן, איז פאַר שאַרלען געווען
דאָסזעלבע, ווי זי וואַלט באַגאַנגען אַ זעלבסטמאָרד אויף אַ
טייל פון זיך אליין.

— ווען דו וואַלסט וועלן... — האָט ער געזאָגט -- פון

צייט צו צייט נעמען א לעקציע מוזיק, דאָס וואָלט דאָך אונרו-
ענדלעך, נישט רוינירט.

— אָבער לעקציעס קענען ברענגען נוצן דעמאָלט, —
האָט זי געענטפערט, — ווען מען נעמט זיי פסדר.

אָט אויף אַזא אופן האָט זי זיך דערשלאָגן פון איר מאַן
א הסכמה צו פאָרן איינמאָל אַ וואָך אין שטאָט אַריין, כדי
דאָרט זיך צו באַגעגנען מיט איר געליבטן, אין אַ חודש אַרום.
האָט מען אַפילו איינגעפונען, אז זי האָט אַ סך דערגרייכט
אין מוזיק.

עס פלעגט פאָרקומען יעדן דאָנערשטיק, זי פלעגט זיך
אויפהייבן, שטיי זיך אָנטאָן, כדי נישט אויפצוועקן שאַרלעך,
וועלכער וואָלט איר געמאכט באַמערקונגען, וואָס זי שטייט אויף
אַזוי פרי, נאָכדעם פלעגט זי אַרומשפּאַצירן אַהין און צוריק;
זי פלעגט צוגיין צו די פענסטער און קוקן אויפן מאַרק, די
בלאָסע שטראַלן פון דעם באַגינענדיקן ליכט האָבן זיך אַריינגע-
געשליכט צווישן די מאַרק-זיילן; און אויפן אַפטייקערס הויז,
ווי די לאַדנס זענען נאָך געווען פאַרמאָכט, האָבן זיך אינם
בלאָסן קאָליר פונם מאַרגנשטערן אויסגעשניצט די גרויסע
אותיות פון זיין שילד.

ווען דער זייער האָט באַוווּן זיבן מיט אַ פּערטלי, פלעגט
זי אַוועקגיין צום „נאָלדענעם לייב“, ווי אַרטעמיו פלעגט איר
מיט אַ גענעץ אויפגעפונען די טיר, זי האָט פאַר דער מאַדאָם
באַוואַרי פאַנאָדערעגשארט די קוילן אין פליטע, עמע פלעגט
אַליין פאַרבלייבן אין קיך, פון צייט צו צייט פלעגט זי אַרויס-
גיין, היוער האָט פאַמעלעך איינגעשפּאַנט די פּערד, אויסהערנ-
דיק דער מוטער לעפּראַנטואַ, וועלכע האָט דורך דער פּורטקע:

אדורכגעשטעקט איר קאפ באדעקט מיט א באוולנער הויבע און אים געגעבן כסדר פארארדנונגען מיט דערקלערונגען, אז מען האָט יעדן מענטשן געקענט צעמישן דעם קאפּ. עמע האָט אַרומגעשפּרייזט איבערן הויף און געקלאַפט מיט די פּיס, פּדי זיך צו דערוואַרעמען.

ענדלעך, אָפּגעגעסן דעם זאָפּ, אַרויפגעצויגן אויף זיך דעם פּלאַשטש, פּאַררויכערט די ליוולקע און גענומען די בייטש, האָט ער זיך רויק אנידערגעזעצט אויפן געזעס.

„די שוואַלב“ האָט זיך געלאָזט אין וועג אריין טריט ביי טריט און גוטע דריי פּערטל וויאָרסט פּלעגט זי זיך כסדר יע-דער רגע אָפּשטעלן, פּדי אויפצונעמען פּאַסאָזשירן, וועלכע האָבן זי אָפּגעוואַרע ביים וועג, אָדער ביי די טויערן פּון די הויפּן. די, וועלכע האָבן פּאַרויס באַשטעלט פּלעצער, האָבן געלאָזט אויף זיך וואַרטן; אייניקע זענען נאָך אפילו געלעגן אין די בעטן. הייזער האָט גערופּן, געשריען, געשאַלטן; ער פּלעגט אראָפּ פּון זיין געזעס און אָנהייבן צו טראַסקען אין די טירן. דער ווינט האָט געפּייפט דורך די צעפּלאַצטע שויבן פּון די פענסטערלעך.

ביסלעכווייז האָבן זיך אָנגעפּילט אַלע פּיר בענק, די קאָ-דעטע האָט געראָלט און די עפּליימער, אויסגעשטעלטע אין איין ריי, זענען געפּלויגן נאָך איינאַנדער. און ביי ביידע זייטן פּון וועג האָבן זיך געצויגן צוויי לאַנגע גראַבנס, אָנגעפּילט מיט געל וואַסער, וועלכעס האָבן זיך פּאַרשמעלערט, וואָס נענטער צום האַרזאָגט.

עמע האָט דעם וועג גאַנץ גוט געקענט; זי האָט גע-וויסט, אז נאָך דער לאַנקע שטייט אַ וועג-ווייזער, נאָכדעם אַן אולטמבוימ, אַ שייער, אָדער אַ הייזעלע פּון אַ וועג-שומר. אָפּט-מאָל פּלעגט זי צומאכן די אויגן, פּדי אין רעיון אויפצונעמען נייע בילדער, אָבער ס'איז איר קיינמאָל נישט געגאַנגען פּאַר-לויפן די פּאַרשטעלונג, וועגן דעם וועג, וואָס זי האָט געדאַרפּט דורכמאַכן.

ענדלעך, האָבן זיך באַוויזן די ערשטע מויערלעך. דער

באָן האָט געקלונגען אונטער די רעדער, די שוואַלבֿ האָט זיך געגליטשט צווישן די גערטנער, וווּ מען האָט דורך פֿלווין אַרויסגעזען סטאַטועס, וויינשטאַקן, צוגעשוירענע ווערבעס און הישטאָוקעס. נאָכדעם האָט זיך פֿלוצלונג באַוווּן די גאַנצע שטאַט.

אַראַפֿלאַונדיק זיך אין דער פֿאַרם פֿון אַן אַמפּיטעאַטער און פֿאַרטרונקען אין נעפֿל, האָט זי זיך מטוששט אויסגע- שפּרייט הינטער די בריקן. ווייטער האָבן זיך געצויגן פֿעלדער אין אַן איינטאַניקער באַוועגלעכקייט, ביז זיי האָבן זיך ווייט- ווייט צונויפגעאַסן מיטן פֿאַרנעפֿלטן זוים פֿון בלאַסן הימל, און קוקנדיק אזוי פֿונדערהויך האָט דער גאַנצער פֿיוואַזש אויס- געקוקט: ומבאַוועגלעך, ווי אַ בילד. שיפֿן אויף די אַנקערס האָבן זיך געפרעסט אין אַ ווינקל; דער טייך האָט זיך רונ- דיק אויסגעבויען ארום גרינע בערגלעך, און אינדזלען אין אַ לענגלעכער פֿאַרם, האָבן אויסן וואַסער געמאַכט דעם איינדרוק פֿון גרויסע איינגעשלאַפֿענע פּיש. די פֿאַבריק-קוימענס האָבן אַרויסגעלאַזט גרויסע שוואַרצע קנוילן רויך, וועלכע זענען פֿאַ- נאַנדערגעשווומען אינדערלופֿטן. מען האט געהערט אַ טראַס- קעריי פֿון די הוטעס מיט אַ דייטלעכער קלינגעריי פֿון די קלויסטער-גלאַקן, וועלכע האָבן זיך אויסגעשיילט פֿונם נעפֿל. די בולוואַר-ביימער, אַן בלעטער, האָבן ווי אַלעטע בעזעמער געשמעקט צווישן די היזער, און, גלאַנצנדיק פֿון רעגן, האָבן די דעכער שימערירט אויף פֿאַרשידענע הויכקייטן. לויט די קוואַרטאַלן נאָך. פֿון צייט צו צייט האָט אַ ווינטל אַוועק- געטראָגן צום באַרג סען-קאַטערין די וואַלקנס, אין דער פֿאַרם פֿון לופֿט-וועלן, וועלכע האָבן זיך אינדערשטיל געבראַכן אַן אַ פעלד, טראַכטנדיק פֿון דער שטאַט, פֿון אירע אויסגעפרעסטע ברואים, האָט איר אָנגעהייבן צו שווינדלען אין קאַפּ און זי האָט געשפּירט, ווי איר האַרץ ווערט מיט עפעס אָנגעפֿילט, פֿונקט ווי די הונדערט צוואַנציקטויזנט נפשות, וואָס האָבן זיך דאָרט גע- צאַפֿלט, וואַלטן איר מיטאַמאָל צוגעשיקט די הויכן פֿון האַוהי- וועלכע זיי האָבן, לויט איר מיינונג, געהאַט. איר ליבע איו:

געוואַקסן אין דעמדאָויקן תהום; זי איז געוואָרן אַנגעפילט מיט אומרויקייט פון דעמדאָויקן אומבאַשטימטן טומל, וואָס האָט זיך געטראָגן איבער דער שטאָט. זי האָט די אַלע געפילן אַרויסגעגאַסן אויסנווייניק, אויף די פלעצער, אויף די בילדוואַרן, אויף די גאַסן. און די אַלע נאַרמאַנדישע שטאַט האָט אויסגעזען אין אירע אויגן, ווי אַן אומגעווענע הויפטשטאַט, ווי א מין בבל, ווהיין זי טרעט איצט אַריין. זי האָט זיך אַנגעלענט מיט ביידע הענט אויף די פענסטערלעך און געקויקט זיך מיט דער פרישער לופט. די דריי פערד האָבן זיך געטראָגן סאַרויס, די שטיינער האָבן געסקריפעט אין בלאָטע. דער אַמני-בוס האָט זיך געהוידעט, און היוער האָט פונדערווייטנס געשריען אויף די פאַרבייפאַרנדיקע בריטשקעס, בעת די בירגער, וועלכע האָבן גענעכטיקט אין גילאַמער וואַלד, האָבן זיך רויק אַראָפגעלאָזט באַרג-אַראָפ אין זייערע קליינע פאַטיליע-עקי-פאַזלעך.

מען האָט זיך אָפגעשטעלט ביי דער ראָגאַטקע; עמע האָט פאַנגאָדערגעשפילעט אירע קאַלאַשן, אַנגעטאַן אַנדערע הענטש-קעס, אויסגעגלייכט איר שאַל און מיט אַ צוואַנציק טריט ווייטער איז זי אַרויס פון דער „שוואַלב“. די שטאַט האָט זיך אויפגעוועקט. די האַנדלס-אַנגע-שטעלע, אין גריכישע פעסקעס, האָבן אויסגעווישט די וויטרי-נעס ביי די קראַמען, און פרויען מיט קערב אין די הענט, האָבן געשריען מיט הילכיקע קולות ביי די עקן פון די גאַסן. עמע איז געגאַנגען מיט אַראָפגעלאָזטע אויגן, געריבן זיך אָן די ווענט און געשמייכלט פון תענוג אונטער איר אַראָפגע-לאָזטן שוואַרצן שלייער.

אויס מורא, מען זאָל זי נישט באַמערקן, פלעגט זי נישט גיין מיטן קורצן וועג. זי פלעגט זיך דורכשלויכן דורך פינסטערע גאַסן, און אַ פאַרשוויצטע, פלעגט זי זיך דערקלייבן צו דער נאַציאָנאַל-גאַס, לעבן פאַנטאַן. דאָס איז דער קוואַר-טאַל פון טעאָטער, פון קרעטשמעס און פון אויסגעלאָסענע מיידלעך. אָפט פלעגט לעבן איר פאַרבייפאַרן אַ וועגעלע מיט

דעקאראציעס, העלכע האָבן זיך געטרייסלט. משרתים אין פארטוכער האָבן מיט זאמד באשאַטן די טראָטוואַרן, צווישן די גרינע קוסטעס. מען האָט געשפירט דעם ריח פון בראַנפן, ציגאַרן און מאָליוסקן.

עמע האָט פאַרקירעוועט אין אַ גאַס; זי האָט דער-קענט לעאַנען, לויט זיינע פריזירטע האַר, וועלכע האָבן זיך אַרויסגעשלאָגן פון אונטערן קאַפעליוש.

לעאַן איז געגאַנגען ווייטער איבערן טראָטוואַר. זי איז אים נאָכגעגאַנגען ביז צום האָטעל; ער איז אַרויף, אויפגע-עפנט די טיר, אַרײַן... ס'אַראַ קושן!

נאָכדעם ווערטער, שפעטער ווידער קושן אָן אַ סוף. מען האָט זיך דערציילט די איבערלעבונגען פון דער האַך, די פאַרגעסליך, די באַאומרויקונג צוליב די בריוו; אָבער איצט האָבן זיי פון אַלץ פאַרגעסן, און זיי האָבן זיך אָנגע-קוקט מיט שמייכלען פון תענוג, אויסטראַכטנדיק פאַר זיך פאַר-שידענע נעמען.

ס'איז דאָרט געשטאַנען אַ בעט פון רויטן האַלץ אין דער פאַרם פון אַ שיפל. די פאַרהאַנגען פון רויטן פּויליאַר, וועלכע האָבן זיך אַראָפּגעלאָזט פון סופיט, האָבן זיך עטוואָס אויפגעהייבן לעבן נידריקן צוקאַפנס; און קיין זאַך אין דער וועלט איז נישט געווען אַזוי שיין, ווי איר שוואַרצער קאַפּ, און איר ווייסע הויט, וואָס האָט זיך אויסגעטיילט אויפן פאַן פון דעמדאָזיקן פּורפּור-קאַליר, בעת זי פלעגט מיט אַן אומ-שולדיקן זשעסט אויפהייבן אירע נאַקעטע הענט און פאַר-שטעלן זיך דאָס פנים!

דער וואַרעמער צימער מיט זיין ווייכן טעפּיך, די שפי-לעוודיקע באַפּוצונגען און דאָס רויקע ליכט, האָט אויסגעקוקט ווי באַשאַפן פאַר זייער תאוה. די שטעקנס פון די פאַרהאַנג-גען האָבן זיך פאַרענדיקט מיט אַ פייל, די מעשענע ראָזעט-קעס און די קויקן פון די פייער-בעק האָבן העל געלויכטן, פּונקט ווי די זון וואָלט אַריינגעדורנגען. אויפן קאַמין, צווישן די קאַנדעליאַברעס זענען געלעגן צוויי גרויסע ראָזע שאַלן.

ווי ס'הערט זיך דער גערויש פון ים, ווען מען לייגט זיי צו צום אויער.

אך, ווי ליב זיי האָבן געהאַט דעמדאָזיקן גוטן צימער, פול מיט פרייד, הגם זיין פראַכט איז שוין געווען עטוואָס פאָרוואַ-לעט! תמיד פלעגן זיי געפינען דאָס מעבל אויפן זעלבן פלאַץ, און צייטנוויי אַ פאָר האָר-שפילקעס, וועלכע זי פלעגט פאָרגעסן דעם פאָריקן דאָנערשטיק אונטערן זייגער. זיי פלעגן פרישטיקן לעבן קאַמין, אויף אַ קליינעם טישעלע, אינקרו-סטירט מיט פאַליסאַנדער. עמע פלעגט שניידן דאָס פלייש, פלעגט אַריינלייגן שטיקלעכווייז ביי אים אין טעלער, מאַכנ-דיק דאַביי פאַרשידענע קונצן פון אַ קאַץ; און זי פלעגט לאַכן מיט אַ הילכיקן אויסגעלאַסענעם געלעכטער, ווען די שוים פון די שאַמפאַניער פלעגט זיך אַריבערגיסן פון גלעזל אויף די רינגען פון אירע פינגער. זיי זענען געווען אַזוי פול, זאָט מיט איינאַנדער, אַז זיי האָבן זיך געפילט אין יענעם צימער, ווי ביי זיך אינדערהיים, פונקט ווי זיי וואָלטן דאָרט געדארפט פאַרבלייבן לעבן ביזן סאַמע טויט, ווי עפעס אַ יונג פאַרפאַלק. זיי פלעגן זאָגן: אונדזער צימער, אונדזער טעפּיך, אונדזערע פאַטערן. זי פלעגט אפילו זאָגן: אונדזערע פאַנ-טאַפּל אויף די פאַנטאַפּל, וואָס זי האָט באַקומען אַ מתנה פון לעאַנען. אט אַזא מין קאַפּריז האָט זי געהאַט! דאָס זענען גע-ווען אַטלאַס-ראָזע פאַנטאַפּל, אַרומגענייט מיט שוואַן-פּוך. ווען זי פלעגט זיך זעצן אויף זיינע קני, האָט איר פּוס נישט דער-לאַנגט ביז צו דער ערד און געהאַנגען אינדערלופטן; און דער פיינער פאַנטאַפּל האָט זיך בלוז געהאַלטן אויפן גראָבן פינגער פון איר נאַקעטער פּוס.

צום ערשטן מאל אין לעבן האָט זיך לעאַן אָנגעזשטיקט מיט אַן אומבאַשרייבלעכער צארטקייט פון פּרויען-עלעגאַנץ. קיינמאל האָט ער נישט באַגענט דידאָזיקע צאַרטע שפּראַך, אַזעלכע פּרעכטיקע בגדים, אַזעלכע פּאָון פון אַן איינגעשלעפע-טער טייבעלע. ער האָט פאַרגעטערט די התלהבות פון איר נשמה, די שפיצן פון איר קליידל. און, איבעריקנס, איז זי

דאָך עפעס געווען אַ וועלט-פּרוי, אַ ווייב! אַן אמת
געליבטע!

צוליב די ענדערונגען פון איר געמיט, וועלכער איז צייטן-
ווייז געווען מיסטיש, פרייליך, פלוידעריש, שווייגנדיק, התלהבות-
דיק, אָדער אָפגעקילט, האָט עמע תמיד אין אים דערוועקט
טויזנטער פאַרלאַנגען, אַרויסגערופן פאַרשידענע אינסטינקטן
אָדער זכרונות. זי איז געווען די געליבטע פון אַלע ראַמאַנען,
די העלדין פון אַלע דראַמען, די אומבאשטימטע „זי“ פון אַלע
פאָעטישע ווערק. ער האָט אויסגעפונען, אַז אירע אַקסלען האָבן
דעם בורשטיין-קאַליר פון אַ דאַליסקע אין אַ וואַנע;
זי האָט געהאַט אַ לאַנגע טאליע, ווי ביי די פֿעאָדאַלע דאַמען;
זי איז אויך געווען ענלעך צו אַ בלאַסער פּרוי פון
באַרצעלאַנע. אָבער איבער אַלעם איז זי געווען אַ מלאַך!
אָפט, קוקנדיק אויף איר, פלעגט זיך אים אויסדאַכטן, אַז
זיין נשמה רייסט זיך צו איר, צעגיסט זיך, ווי אַ כוואַליע, אַרום
איר קאָפּ, און, אַ באַצויבערטע, לאַזט זי זיך אַראָפּ אויף דער
וויסקייט פון איר ברוסט.

ער פלעגט זיך זעצן לעבן איר אויף דער ערד, און מיט
ביידע עלנבויגנס אויף די קני, פלעגט ער מיט אַ שמיכל אויפן
פנים נישט אַראָפּרייסן פון איר די אויגן.
זי פלעגט זיך איינבויגן צו אים און שושקען, פונקט ווי
זי וואָלט זיך געשטיקט פון שיכרות:

— אַך! ריר דיך נישט! רעד נישט! קוק מיך אָן!
דיינע אויגן שפּריצן מיט אַזאַ מתיקות, וואָס פאַרשאַפט מיר גרויס
תענוג.

י פלעגט אים אַנרופן קינד.

— קינד, צי האָסטו מיך ליב?

און זי האָט אפילו נישט געהערט זיין תשובה, ווייל אירע

ליפּן האָבן אים צוגעמאַכט דאָס מויל.

אויפן זייגער איז געשטאַנען אַ קליינער קופידאָ פון בראַנז,

וועלכער האָט מיט אַ חנדל אויסגעבויגן זיינע הענט אונטער

אַ גאַלדענער גירליאַנדע. זיי האָבן נישט איינמאַל געלאַכט

פֿון אים, אָבער אין דער רגע פֿון צעשיידן זיך איז אַלץ ארום זיי סאָרוואַנדלט געוואָרן אין ערנסטקייט.

שטייענדיק אומבאַוועגלעך איינער קעגן צווייטן האָבן זיי

געזאָרט:

— ביז דאָנערשטיק... ביז דאָנערשטיק!

פֿלוצלונג האָט זי אים אַ נעם געטאָן דעם קאָפּ צווישן ביידע הענט, אים שנעל אַ קוש געטאָן אין שטערן, שרייענדיק: „אָדע!“ און אַרויסגעלאָפּן אויף די שטיגן.

זי פֿלעגט אַזעלעך אויף דער קאָמעדיע-גאַס צו אַ פֿרוי-רער, פֿרי צו ברענגען אין אַרדענונג איר פֿריזיר, די נאַכט איז צוגעסאַלן; מען פֿלעגט אָנצוינדן גאַז אין דער פֿריזירער.

זי האָט געהערט דעם טעאַטער-גלאַק, וועלכער האָט אויפֿ-גערופּן די אַקטיאָרן אויף דער סצענע; און זי האָט געזען, ווי לעבן איר גייען פֿאַרביי מענטשן מיט בלאַסע פֿנימער און סרויען מיט אָפּגעבליאַקירטע טואַלעטן; זיי גייען אַלע אַריין דורך דער טיר, וואָס פֿירט צו די קוליסן.

ס'איז געווען הייס אין דעם דאָזיקן נידעריקן צימערל, וווּ דער אויוון האָט געשיפעט צווישן פֿאַרוקן און פֿאַמאָדע. דער ריח פֿון די צוואַנגען און פֿון די פעטע הענט, וועלכע האָבן זיך געפֿאַרעט ארום איר קאָפּ, האָבן זי שנעל פֿאַרשיפּורט; זי האָט געכאַפּט א דרעמל אונטער איר שלאָפֿראַק. אָפּט ביים פֿריזירן, פֿלעגט דער געזעלן איר פֿאַרלייגן בילעטן אויף אַ מאַסקן-באַל.

נאָכדעם איז זי אַוועקגעגאַנגען. זי פֿלעגט צוקומען צום „רויטן קרייץ“; זי פֿלעגט אָנטאָן אירע קאַלאַשן, וועלכע זי האָט אַנידערגעשטעלט אונטער א באַנק און פֿאַרנומען א פֿלאַץ צווישן די אומגעוואָלדיקע פֿאַטאַזשירן. באַרג-אַרויף פֿלעגן עט-לעכע פֿאַטאַזשירן אַרויסשטייגן און גיין צופּוס. זי פֿלעגט אָפּט-מאָל בלייבן אַליין אין אָמניבוס.

ביי יעדן אויסבויג האָט מען בעסער באַמערקט די באַ-לויכטונג פֿון דער שטאַט, וועלכע האָט פֿאַרמירט איבער די אַריסגעפֿרעסטע הייזער א מין פֿאַרנעפֿלט ליכט, עמע פֿלעגט זיך

שטעלן מיט די קני אויף די קישעלעך און אירע אויגן פלעגן ארומבלאָנקען צווישן דעמדאָזיקן שיין. זי פלעגט וווינען, רופן לעאָנען, שיקן אים צארטע ווערטער, קושן, וועלכע פלעגן זיך פאנאנדערפליען אויפן ווינט.

אויפן וועג האָט זיי תמיד באַגעגנט אַ שנאָרער, וועלכער האָט זיך אַרומגעשלעפט מיט אַ שטעקן, אַפּוואַרטנדיק די אַמני-בוסן. המרים שמאַטעס האָבן אים אַראָפּגעהאַנגען פון די אַקס=לען, און אַן אַלטער צעקנייטשטער פילצענער קאַפּעליוש, אין דער פּאַרם פון אַ קעסל, האָט פאַרשטעלט זיין פנים. אָבער ווען ער האָט אים אַראָפּגענומען, האט ער, אַנשטאַט ברעכען, אויפ=געדעקט צוויי צעבלוטטיקטע אויגן=היילן. די הויט איז אַראָפּגע=האַנגען מיט רויטע שטיקער; און ס'איז פון זיי גערונען אַ פלי=סיקייט, וועלכע איז אין גרינע פאַסן פאַרגליווערט געוואָרן ביז צום נאָז, וועמענס נאָזלעכער האָבן קאַנווולסיוו געציטערט. וועלכ=דיק רעדן, האָט ער פאַרוואָרפן דעם קאַפּ מיט אַן איריאַטישן געלעכטער, און זיינע בלוילעכע שוואַרצאַפּל, קוילערנדיק זיך כסדר, האָבן זיך צוגערירט צו די שלייפן לעבן די לעבעדיקע וואַנדן.

לויפנדיק נאָך די וועגנס, פלעגט ער זינגען אַ לידל:

די וואַרעמקייט פון די שיינע טעג

שטופן דאָס מיידל אויף דעם ליבע וועג...

און ווייטער האָט זיך אינם ליד גערעדט וועגן פייגל, וועגן דער זון און וועגן בלומען.

אַפט פלעגט ער זיך באַווייזן הינטער עמען מיט אַ בלוזן קאַפּ. זי האָט זיך אָפּגערוקט מיט אַ געשריי. היוער האָט פון אים חוזק געמאַכט. ער האָט אים געהייסן אויפשטעלן אַ ביידל אויפן סען-ראָמענער יאָריד, אָדער ער האָט געפרעגט מיט אַ שמיכל, וואָס מאכט זיין געליבטע.

אַפט, אינמיטן פּאַרן, פלעגט זיך זיין הוט פלוצלונג אַדורכ=רוקן דורך די פענסטערלעך פון אַמניבוס און מיט דער פרייער האַנט האָט ער זיך אָנגעטאַפט אַן דעם טרעפל, הענגענדיק צווישן די

רעדער-שיצערס. זיין שטימע, צוערשט שוואך און אומבאשטימט, איז געוואָרן הילפליך, האָט געקלונגען אין דער פינסטערניש, ווי אָן אומבאָשטימטער יאָמער פון עפעס אַ שרעקלעכן אומגליק; און פון צווישן דעם קלאַנג פון די גלעקלעך, דעם גערויש פון די ביימער און דער סקריפּעריי פון דעם פּוסטן קאַסטן, האָט זיך אין דער שטימע געהערט עפעס אַ ווייטע זאָך, וואָס האָט אויפגערודערט עמען. דאָס איז אַריין טיף אין איר נשמה, ווי אַ שטורעמווינט אין אַן אָפּגרונט, און זי איז אוועקגעטראַגן גע-וואָרן אין די שטחים פון אומבאַגרענעצטער מעלאַנכאָליע. אָבער היווער, פילנדיק אַן איבעריקע משא, האָט מכבד געווען דעם שנאָרער מיט אַ פאַר נישקשהדיקע בייטשן. די בייטש האָט אים געטראָפּן אין די ווונדן, און ער איז געפאַלן אין בלאָטע, ארויסלאָזנדיק שרעקלעכע געוואַלדן.

נאָכדעם פלעגן די רייזנדער פון דער „שוואַלב“ איינ-דרעמלען, איינע מיט אָפענע מיילער, אַנדערע מיט אַראָפּגע-לאָטע גאַמבעס; אַנלענענדיק זיך אויפֿן אַקסל פון זייערע שכנים, אָדער אדורכגעשטעקט די האַנט דורכן רימען, האָבן זיי זיך רעגלמעסיק געוואַקלט ביי יעדן שאַקל פון דעם אָמניבוס; און דער אָפּגלאַנץ פון דער לאַמטערנע, וועלכער האָט גע-ציטערט אינדרויסן אויף די רוקנס פון די פּערה, האָט זיך אַריינגעריסן אינעווייניק דורך די פּערקאַלענע שאַקאַלאַד-פאַר-האַנגען און געוואָרפן העל־רויטע שאַטנס אויף דיִדאָזיקע אומ-באוועגלעכע פאַרשויווען. עמע, פאַרשיכורט פּונם אומעט, האָט געציטערט אונטער אירע בגדים און זי האָט אַלץ מער און מער געפילט, ווי די פיס פּרירן ביי איר און ווי די נשמה ווערט אָפּגעטויט.

אין שטוב האָט שאַרל איר אָפּגעוואַרט; דאָנערשטיק פלעגט די „שוואַלב“ תמיד פאַרשפּעטיקן. ענדלעך פלעגט די מזדאָם אָנקומען! זי האָט שנעל געקושט איר מיידעלע... דער מיטאָג איז נישט געווען פאַרטיק, אָבער ס'איז נישט וויכטיק! זי האָט מוחל געווען דאָר דיגסט. זי וואַלט איר איצט אַלץ דערלויבט.

באמערקנדיק איר בלאַסקייט, האָט דער מאן איר גע-
 פרעגט, צי זי איז אַמאָל נישט קראַנק.
 — ניין, — האָט עמע תמיד געזאָגט.
 — אָבער, — פלעגט ער ענטפערן, — דו קוקסט מאָדנע
 אויס דעם אָונט?

— עך! אַ קלייניקייט! אַ קלייניקייט!
 אָפט, קומענדיק צוריק צוהיים, פלעגט זי תיכף אַרויף צו
 זיך אין צימער; און זשיסטען, וועלכער האָט זיך שוין דאָרט
 געפֿונען, האָט זיך אַרומגעדרייט אויף די שפיץ פינגער, באַדי-
 גענדיק זי בעסער פון דער פעיקסטער דינסט. ער פלעגט צו-
 גרייטן שוועבעלעך, אַ לעמפל, אַ בוך, אַנידערגעלייגט איר
 נאָכט-העמד, אויסגעבעט דאָס בעט.

— גוט, גוט, — פלעגט זי זאָגן, — איצט גיי!
 ווייל ער איז געבליבן שטיין מיט אַראָפּגעלאָזטע אויגן,
 זיי ער וואָלט געווען איינגעהילט מיט אַ נעץ פֿון אַ פּלוּצלונג
 טרוים.

דער מאָרגנדיקער טאָג איז געווען אַ שרעקלעכער, און
 די ווייטערדיקע זענען געווען נאָך ערגער, צוליבן אומגעדולד,
 וואָס עמע האָט געהאַט, כדי צוריק צו דערווערן איר גליק.
 ס'איז געווען אַ מין שטאַרקע תאוה, צעפלאַקערט דורך באַקאָנטע
 בילדער און וועלכע איז געוואָרן אָפּגעקילט אויפן זיבעטן טאָג
 אין לעאָנס אַרעסט. זיינע תאוות האָבן זיך אויסגעדריקט אין אַ
 השתפכות פון פרייד און דאַנקבאַרקייט. עמע האָט זיך געזעטיקט
 מיט דערדאָזיקער ליבע אויף אַ באַשיידענעם אופן, זיך איבער-
 געגעבן אים מיט אַלע קאָמבינאַציעס פון איר צאַרטקייט און
 גלייכצייטיק מורא געהאַט, עס זאָל זיך אַמאָל נישט ענדיקן.
 צייטנווייז פלעגט זי צו אים זאָגן מיט אַ מתיקותדיקער
 מעלאַנכאָלישער שטימע:

— אַך! דו וועסט מיך פאַרלאָזן!... דו וועסט חתונה
 האָבן!... דו וועסט זיין נישט בעסער פון אַלע אַנדערע.
 ער האָט געפרענט:
 — וועלכע אַנדערע?

— נו, ווי אלע אנדערע מענער, — האָט זי געענטפערט.
 באַכדעם האָט זי צוגעגעבן, אָפּשטופּנדיק אים מיט אַ
 טוילן זשעסט:

— איר זינט אלע געמיין!

איינמאָל, ווען זיי האָבן פּילאָזאָפּירט וועגן די אנטטוישונגען
 סוף עולם-הזה, האָט זי אים אַ זאָג געטאָן (כדי אויסצופרווון זיין
 אייפערזוכט, אָדער גאָר אפשר כדי אויסצוגיסן איר אָפּנהאַרצי-
 קייט), אַז אַמאָל, פאַר אים, האָט זי געליבט איינעם „נישט
 ווי דו“ און זי האָט זיך שנעל פאַרענטפערט, שווערנדיק מיטן
 קאָפּ פון איר טאָכטער, אַז ס'איז גאָר נישט פאַר-
 געקומען.

דער יונגערמאַן האָט איר געגלויבט, און דאָך האָט ער
 זי געפרעגט, מיט וואָס יענער האָט זיך באשעפטיקט.
 — ער איז געווען אַ שיפס-קאָפיטאַן, מײן פריינט.

זי איז עס נישט געווען קיין וואָרונג קעגן ווייטערדי-
 קע אויספאַרשונגען און זי האָט זי זיך גלייכזייטיק נישט
 אוועקגעשטעלט גאַנץ הויך אַ דאַנק דעמדאָזיקן פּלומרשטן איינ-
 פלוס, וואָס זי האָט געהאַט אויף אַ מיליטער-מענטש מיט אַ
 העלדישער נאַטור און וועלכער איז געווען צוגעווינט צו
 כבוד?

לעאָן האָט דעמאָלט דערפֿילט די נישטיקייט פון זיין
 לאַגע. ער האָט מקנא געווען מענטשן מיט עפאָלעטן, מיט אָרדענס,
 מיט טיטלען. דאָס אַלץ האָט געמוזט ביי איר נושאַ חן זיין.
 דאָס האָט זיך אים שוין לאַנג אויסגעדאַכט, צוליב אירע פאַר-
 שווענדערישע מעשים.

און דאָך האָט עמע נאָך נישט אַרויסגעוויזן אירע אַלע
 אויסטערלישע פאַרלאַנגען; זי האָט, למשל, נישט אַרויסגעוויזן
 איר חשק צו ספּאָרן קיין רואן אויף, אַ בלויען טילבערי, געשפּאַנט
 אַן אַן פּונגלישן פּערד און אָנגעפירט דורך אַ „גרום“* מיט

שטיח'ל, די כאַלעוועס פארלייגט. דאָס האָט איר זשיסטע צריינגעגעבן דעמדאזיקן געדאַנק, בעטנדיק איר, זי זאָל אים צונע-
מען צו זיך פאַר אַ קאַמערדינער. און אויב דערדאָזיקער פאַרן
לויסט האָט ביי יעדער ראַנדעווי נישט פאַרקלענערט דעם פאַר-
געניגן פון דער באַגעגעניש, האָט ער דערפאַר פאַרגרעסערט די-
דאגה פון צעשיידונג.

צייטנווייז, ווען זיי האָבן צווישן זיך גערעדט וועגן פא-
ריו, פלעגט זי ענדיקן, מורמלענדיק:

— אַך, ווי גוט ס'וואָלט געווען אַ לעב צו טאָן אין
פאַריו!

— צי זענען מיר דען נישט גליקלעך? — פלעגט שטי'ל
אַפגענטפערן דער יונגערמאַן, גלעטנדיק זי איבערן קאָפּ.
— אמת, — האָט זי געזאָגט, — איך בין משוגע! גיב
מיר אַ קוש!

צו איר מאַן האָט זי זיך איצט אַ סך בעסער באַצויגן.
זי האָט אים צוגעגרייט קרעם אויף פיסטאַשקעס און געשפילט
אים וואָלסן יעדן נאַכמיטאָג. ער איז געווען דער גליקלעכ-
סטער מענטש, און עמע האָט געלעבט גאַנץ רויק. אָבער איינ-
מאָל, אינאַוונט, האָט איר שאַרל פּלוצלונג אַ פרעג געטאָן:
— דו נעמסט דאָך מסתם לעקציעס בני דער מאדמאָזעל
לאַמפערער, נישט אמת?

— יאָ.

— אלוואָ, איך האָב זי נישט לאַנג געזען ביי דער מאַ-
דאם לעיצושאַר, — האָט שאַרל געזאָגט. — איך האָב מיט איר
גערעדט וועגן דיר, האָט זי געזאָגט, אַז זי קען דיך נישט.
פונקט ווי ס'וואָלט איר אַ דונער געטראָפן. דאָך האָט זי
גאַנץ רויק אָפגעצנטפערט:

— אַך! זי האָט מסתם פאַרגעסן מיין נאָמען!

— אפשר געפינען זיך אין רואַן עטלעכע מאַדמאָזעלן
ביטן נאָמען לאַמפערער, וועלכע לערנען שפילן?

— דאָס איז אויך מעגלעך!

און זי האָט שנעל מוסיף געווען:

— איך האָב דאָך אירע קוויטונגען, קוק, אָט זענען זיי!
און זי איז אַוועק צו איר שרייבטיש, דורכגעבראַבן אַלע
שופליאָדן, איבערגעוואָרפן אלע פּאַפירן און אזוי פאַרלוירן דעם
קאַפּ, אז שאַרל האָט זי געבעטן, זי זאָל זיך אזוי שטארק נישט
מאַטערן צוליב די דאָזיקע נישטיקע קוויטונגען.

— אַך! איך מוז זיי געמינען, — האָט זי געטענהט.

און באמת, דעם נעכסטן פרייטיק, ווען שאַרל האָט אָנ-
געטאָן אַ שטיול אין זיין פינסטערן צימער, וווּ ס'זענען גע-
האַנגען זיינע קליידער, האָט ער אָנגעטאַפט אַ שטיקל פּאַפיר
צווישן דעם לעדער און זיין זאַק. ער האָט עס גענומען און
געלייענט:

„באַקומען פאַר דריי חדשים לעקציעס און פאַר פאַרשי-
דענע זאַכן דעם סכום פון 65 פראַנק. פעליסי לאַמפּערער
לערערין פון מוזיק.“

— ווי קומט עס, צו אַלדע רוחות, אין מינע שטיול?
דאָס איז מסתם אַריינגעפאַלן פון דער אַלטער שאַכטל
מיט השּׁבוּנות, וואָס שטייט אויפן פּאַליצע — האָט עמע אָפּ-
געענטפּערט.

פון דער רגע אָן האָט זיך איר גאַנץ לעבן פאַרוואַנדלט
אין אַ באַרג מיט שקרים, וווּ זי האָט באַגראָבן איר ליבע, פּדי
זי צו פאַרבאַתאַלטן.

ס'איז געווען אַ נויטווענדיקייט, אַ מאַניע, אַ פאַרגעניגן,
אויף אזויפיל, אז אויב זי האָט געזאָגט, דאָס זי האָט נעכטן
שפּאַצירט אויף דער רעכטער זייט גאַס, האָט עס געהייסן, אז
זי האָט שפּאַצירט אויף דער לינקער זייט.

איינמאָל, אין אַ פרימאָרגן, ווען זי איז, ווי געוויינלעך
אָועקגעפאַרן, זייער לייכט געקליידעט, איז פּלוצלונג אַראָפּגע-
פאַלן שניי; אזוי ווי שאַרל האָט די גאַנצע צייט געקוקט
דורכן פענסטער אויפן וועטער, האָט ער באַמערקט, ווי דער
גלח בורניסיען פאַרט אָוועק קיין רואַן אויף דער בריטשקע
פון דעם מסיע טיוואַש. ער איז אַראָפּ אויפן גאַס און דער-

פֿאַנגט דעם גייסטלעכן אַ גרויסן שאַל, פֿדי ער האָל אים היי-
 בערגעבן עמען, ווי נאָר ער וועט אָנקומען אין האַטעל, רוי-
 ט ער קרייץ". ווען בורניסיען איז אָנגעקומען אין האַטעל, האָט
 ער תיכף געפרעגט, וווּ ס'געפינט זיך דעם דאָקטאָרס ווייב פֿון
 יאַנוויץ. דער באַלעבאָס פֿון האַטעל האָט אָפּגעענטפּערט, אַז זי
 קומט דאָ זייער זעלטן. אָבער אינאַוונט, דערזענדיק דער מאַ-
 דאָם באַוואַרי אין „שוואַלב", האָט דער גלח איר דערציילט
 וועגן זיין פֿאַרלעגנהייט, נישט מאַכנדיק דערפֿון קיין גרויסן
 פֿירוש, ווייל ער האָט זיך גאָר פֿאַנאַנדערגעגאָסן אין לויב-גע-
 זאַנגען וועגן דעם דרשן, וועלכער האָט ממש נסים באַוווּן אין
 דער קאָטעדראַע און וועלכן אַלע דאַמען זענען געלאָפּן הערן.

אָבער אויב שאַרל הַט נישט געפֿאַדערט קיין דערקלע-
 רונגען, האָבן דאָך אַנדערע געקענט צומאָל אַרויסגעבן דעם
 סעקרעט. דעריבער האָט זי באַשלאָסן יעדעס מאָל זיך אָפּצו-
 שטעלן אין „רויטן קרייץ", אַזוי, אַז אירע לאַנדסלייט האָבן זי
 באַגעגנט אויף די שטיגן און האָבן שוין מער קיין שום חשד
 נישט געהאַט.

בלויז איינמאָל האָט איר באַגעגנט לערע, אַרו סגייענדיק
 פֿון האַטעל „בולאָן", געזאָרעמט מיט לעאַנען. זי האָט מורא גע-
 האָט, ער זאָל נישט פֿלויערן. ער אָבער איז נישט געווען קיין
 שוטה.

ערשט אין דריי טעג אַרום איז ער אַריינגעקומען צו איר
 אין צימער, צוגעמאַכט די טיר און געזאָגט:

— איך נייטיק זיך אין געלט.

זי האָט געענטפּערט. אַז זי האָט נישט קיין געלט. לערע
 האָט אָנגעהייבן קרעכצן און אויסגערעכנט אַלע טובות, וואָס ער
 האָט פֿאַר איר געטאָן.

אין באַמת, פֿון די ביידע וועקסלען, וואָס שאַרל האָט
 אויסגעשטעלט, האָט עמע ביז איצט באַצאָלט בלויז פֿאַר איי-
 נעם. וואָס שייך דעם צווייטן, האָט דער סוחר, לויט איר
 בקשה, אים פֿאַרביטן אויף צוויי אַנדערע, אויסגעשטעלט אויף
 פֿאַנגע טערמינען. נאָכדעם האָט ער אַרויסגעשלעפּט פֿון זיין

קעשענע חשבונות פאר נישט באצאלטע זאכן, נעמלעך: פאָר-
האַנגען, א טעפּיך, שטאַף פאַר פאַטעלן, עטלעכע קליידער און
פאַרשידענע טואַלעט-אַרטיקלעך, צוזאַמען אויף אַ סומע פון אַן
ערד צווייטויזנט פראַנק!

זי האָט אַראָפּגעלאָזט דעם קאַפּ; ער האָט אַ זאַג געטאָן:

— אויב איר האָט נישט קיין געלט, האָט איר דאָך

שווה-פּסוף.

און ער האָט איר אָנגעוויזן אויף אַ קליין היינעלע אין
באַרנעוויל, לעבן אַמאַל, וועלכעס טראַגט כמעט ווי גאַרנישט.
דאָס איז געווען אַ טייל פון אַ קליינער פערמע, וואָס דער אַל-
טער באַוואַרי האָט פאַרקויפט. לערע האָט פון אַלץ געוואסט;
אַפילו די צאָל פון די העקטאָרן און די נעמען פון די שכנים.
— איך אויף אייער אָרט, — האָט ער געזאָגט, —
וואָלט זיך דערפין באַפרייט, און ס'וואָלט מיר נאָך פאַרבליבן
אַן עורף.

זי האָט אָפּגעענטפערט, אַז ס'איז שווער צו באַקומען אַ
קונה; ער האָט צוגעזאָגט צו געפינען אַ בעלן; אָבער זי
האָט געפרעגט, וואָס מען דאַרף טאָן, אַז זי זאָל עס קענען
פאַרקויפן.

— צי האָט איר דען נישט קיין באַפולמעכטיקונג?

האָט ער געענטפערט.

דאָסדאָזיקע וואָרט האָט איר פשוט מחיה געווען.

— לאָזט מיר איבער דעם חשבון, — האָט עמע געזאָגט.

— אַך! ס'לוינט נישט, — האָט לערע געזאָגט.

זי נעכסטע וואָך איז ער ווידער געקומען און זיך באַ-

רימט, אַז נאָך גרויס טירחה איז אים געלונגען אויסצוויכן אַ

געוויסן לאַנגלאַז, וועלכער האָט שוין לאַנג געוואָרפן אן אויג

אויף דעמדאָזיקן אייגנטום. אָבער ער האָט נאָך נישט אַרויסגע-

זאָגט זיין פרייז.

— ס'איז נישט וויכטיק דער פרייז! — האָט זי אריס-

גערופן.

אָבער נישט אַזוי שנעל ווערט אַלץ געמאַכט. מען האָט

געדארפט ווארטן, א טאפ טאן דעמדאזיקן חברה-מאן. מען האט
 געדארפט מאכן א שטיקל נסיעה, און אזויווי עמע האט נישט
 געקענט פאָרן, האָט לערע פֿאַרגעלייגט זיין דינסט, פוי זיך
 זורכצושמועסן מיטן מסיע לאַנגלואַ. געקומען צוריק, האָט ער
 געמאָלדן, אַז דער קונה לייגט פֿאַר פירטויזנט פראַנק.
 עמע האָט געשיינט ביי דערדאָזיקער יודעה.

— אָפּ, גערעדט, איז עס אַ גאַנץ גוטער פריי.
 זי האָט באַלד באַקומען אַ העלפט פונם סכום, און ווען
 זי האָט געוואָלט רעגולירן דעם חוב, האָט דער סוחר צו איר
 געאַגט:

— אויף מיין ערן-וואָרט, ס'איז מיר זייער נישט איינגע-
 נעם אַפצונעמען ביי אייך אַזאַ גרויסן סכום פֿאַרצאָל.
 דעמאָלט האָט זי אַ קוק געטאָן אויף די באַנקבאָטן; און
 אויסרעכענענדיק אין זינען די גרויסע צאָל זעיונגען, וואָס
 די צווייטויזנט פראַנק פֿאַרקערפערן אין זיך, האָט זי אַ שטאַמל
 געטאָן:

— וואָס הייסט! וואָס הייסט!
 — אַך, — האָט ער אַפגעענטפערט מיט אַ גוטמוטיקן
 שמייכל, — אויף חשבונות קען מען שרייבן, וואָס מען וויל.
 צי ווייס איך דען נישט, ווי מען איז זיך נוהג אין אַזעלכע
 פּאַלן?

און ער האָט איר אָנגעקוקט, האַלטנדיק אין האַנט צוויי
 לאַנגע פּאַפירן, וועלכע ער האָט געדרייט צווישן זיינע פינגער-
 ענדלעך האָט ער אויפגעפנט זיין פֿאַרטפּעל און אַרויפגעלייגט
 אויפן טיש פיר וועקסל-בלאַנקעטן, צו טויזנט פראַנק יעדערער.
 — שרייבט עס מיר אונטער, — האָט ער געזאָגט, — און
 האַלט דאָס גאַנצע געלט פאר זיך.

צווערשט האָט זי זיך אויפגערעגט.
 — אָבער איך גיב דאָך אייך אוועק דעם עורף, — האָט
 לערע אומפאַרשעמט אַפגעענטפערט. — צי איז עס אפשר נישט
 קיין טובה?

און נעמענדיק אַ פען אין דער האַנט, האָט ער אונטן
 ביים רעכענונג צוגעשריבן: „דערהאַלטן פון דער מאדאם באַהאַ-
 די פיר טויזנט פראַנק“.

— וואָס קען עס אייך זאָן, צו אין זעקס חדשים ארום
 נעמט איר אָפּ פאַר אייער כאַטקע דאָס איבעריקע אין דעם
 לעצטן וועקסל מיינעם שטעל איך אויס אויף נאָכדעם, ווי איר
 וועט דערהאַלטן דאָס געלט.

עמע האָט זיך אַ ביסל געפלאַנטערט אין די חשבונות.
 און אין אירע אויערן האָט געקלונגען, פונקט ווי גאַלדענע
 מטבעות וואָלטן זיך געשאַטן פון אַ זאָק אויף דער ערד.
 שפעטער האָט לערע דערקלערט, אז ער האָט אַ פריינט וועג-
 סאַר, אַ באַנקיר אין רואן, וועלכער וועט אים דיסקאָנטירן די
 פיר וועקסלען און די מאדאם באַוואַרי וועט באַקומען דעם
 עודף, וואָס וועט איבערבלייבן נאָכן דעקן דעם חוב.

אַבער אַנשטאַט צווייטויזנט פראַנק, האָט ער מער נישט
 געבראַכט ווי אַכצנהונדערט פראַנק, ווייל דער פריינט ווענסאַר —
 ווי ס'מאַכט אויס — האָט אַראָפגענומען צוויי הונדערט פאַר
 דיסקאָנטע און קאָמיסיע.

נאָכדעם האָט ער געפאַדערט אַ קוויטונג.

— איר פאַרשטייט... אין מסחר... צייטנווייז... און אַ

דאַטע, זייט אזוי גוט, אַ דאַטע.

אַ גאַנצער האַריזאָנט מיט רעאלע פּאַנטאַזיעס האָט זיך
 אויפגעעפנט פאַר עמען. זי איז געווען אזויפיל פאַרוזיכטיק,
 אז זי האָט אָפגעלייגט דרייטויזנט פראַנק אויף אַפּפּוּאַלן די
 דריי ערשטע וועקסלען, ווען זיי וועלן ווערן פעליק. אָבער
 דער פערטער איז צופעליק אריינגעפאלן צו זיי אין שטוב
 דאָנערשטיק, און שאַרף, אן אויפגערגטער, האָט געדוילדיק
 געוואַרט אויפן צוריקקער פון זיין ווייב, פדי צו באַקומען פון
 איר דערקלערונגען.

אויב זי האָט אים נישט דערציילט וועגן דעמדאָזיקן
 וועקסל, איז עס געווען בלויו דערפאַר, פדי אים צו באַפרייען
 פון שטוב-קלאַפּאַטן; זי האָט זיך אנדערגעזעצט אויף זיינע

קני, אים געגלעט, געצערטלט און אים אויסגערעכנט א גאנצע ריי נייטיקע זאכן, וואָס זי האָט אָנגענומען אויף קרעדיט. — דאָך מוזטו מסכים זיין, אז פאר אזויפיל זאכן איז עס גאָרנישט אזויפיל געלט.

שאַרל, נישט וויסנדיק וואָס צו טאָן, האָט זיך ווידער געווענדעט צום זעלבן לערע, וועלכער האָט אים געשווירן אַלץ איינצואַרדענען אויפן בעסטן אופן, אויב ער, באַזאָררי, וועט אים אונטערשרייבן צוויי וועקסלען — איינער פון זיי זאָל זיין אויסגעשטעלט אויף זיבנהונדערט פראַנק, אויף אַ טערמיין פון דריי חדשים. כדי צו האָפן די זיכערקייט, האָט ער אָנגעשריבן אַ פאַטעטישן בריוו צו זיין מוטער, אנשטאט צו שיקן אַ תשובה, איז זי אַליין געקומען; און אויף עמעס פראַגע, צי ער האָט עפעס אַרויספאַקומען פון זיין מאַמען, האָט ער געענטפערט:

— יאָ. אָבער זי וויל זען דעם חשבון.

אויף צומאַרגנס, באַנינען, איז עמע אַוועקגעלאָפן צו לע-רען, בעטנדיק אים איבערצומאַכן דעם חשבון, ער זאָל נישט באַטרעפן מער פון טויזנט פראַנק; וויל ווען זי ווייזט דעם חשבון אויף פירטויזנט, וואָלט זי געדאַרפט אויסזאָגן, אז זי האָט שוין צוויי-דריטל פון זיי באַצאָלט און דערמיט אַליין וואָלט זי זיך שוין געמוזט מודה זיין וועגן דעם פאַרקויף פונם הייז; ס'איז געווען אַ מסחר, וואָס דער קרעמער לערע האָט זייער געשיקט אַדורכגעפירט, און ערשט אין אַ צייט אַרום האָט מען זיך דערפון דערוויסט.

נישט געקוקט אויף די נידעריקע פרייזן פון אלע אַר-טיקלען, האָט דאָך די אַלטע באַזאָררי איינגעפונען, אז זי הוצאות זענען צו גרויס.

— צי האָט מען זיך נישט געקענט באַגיין אָן א טעפּיך? צוואָס האָט מען געדאַרפט איבערציען די שטאָף אויף די פאַ-טעלן? אין מיינע צייטן האָט מען אין אַ הויז מער נישט גע-זאָט, ווי איין פאַטעל פאַר עלטערע פערזאָנען, — אזוי איז לכל-הפחות, געווען ביי מיין מאַמען, וועלכע איז געווען, איך

פארזיכער אייך, א גאנץ אנשטענדיקע פרוי. אלע קענען נישט זיין רייך! זעט מלכס אוצרות וועלן נישט קלעקן ביי אזע פורנות! איך וואָלט מיך געשעמט אזוי זיך צו פיעשטשען, מי איר! און מען דארף נעמען אין אַכט, אז איך בין שוין א זקנה און נייטיק מיך אין באַקוועמלעכקייט... אָט אזוי! אָט אזוי! פאַרשידענע פּוּצן, שמאַכטעס! וואָס? זיידענע אונטערשלאַג צו צוויי פראַנק!... בעת מען קען באַקומען אַ סערושע צו צען סו, און אפילו צו אַכט סו, וועלכע איז גאַרנישט שלעכט.

עמע, אויסגעצויגן אויף דער קושעטקע, האָט אָפּגעענטער פערט גאַנץ רויק:

— גענוג, מאַדאַם, גענוג שוין!

די אַלטע האָט נישט אויפּגעהערט צו מוסרן, וואָרנענדיק זיי, אז זייער סוף וועט זיין אין אַ שפיטאַל. איבעריקנס, איז עס שאַרלס שולד. איין גליק איז, וואָס שאַרל האָט איר פאַר שפּראַכן צו פאַרניכטן די באַפּולמעכטיקונג...

— וואָס?

— ער האָט מיר געשווירן, — האָט אָפּגעענטפערט די

זקנה.

עמע האָט אויפּגעעפנט דאָס פענסטער, צוגערופן שאַרלען, און דער אומגליקלעכער האָט זיך געמוזט מודה זיין, אז ער האָט געגעבן אזא וואָרט דער מאַמען.

עמע איז פאַרשווינדן געוואָרן, נאָכדעם איז זי צוריק אַריין און גאוועהדיק איר דערלאַנגט אַ גרויס שטיק פאַפיר.

— איך דאנק אייך, — האָט געזאָגט די אַלטע פרוי. און זי האָט אַריינגעוואָרפן די באַפּולמעכטיקונג אין אויוון אַריין.

עמע האָט אָנגעהייבן צו לאַכן מיט אַ הילכיקן הויכן גע- לעכטער: זי האָט באַקומען ספּאַזמעס.

— אַך! גאָט מיינער! — האָט שאַרל אויסגערופּן.

אין דו אויך, מאַמע, ביזט נישט גערעכט! דו מאַכטסט איי אַוועלכע סצענעס!...

זיין מאמע האָט געצוקט מיט די אַקסלען, טענהנדיק, צו
ס'איז אַן אָנשטעל.

אַבער צום ערשטן מאל האָט זיך שארל צעבונטעוועט,
זיך געשטעלט פאַרטיידיקן זיין ווייב, אויף אַזויפיל, אַז די אַל-
טע באַזארי האָט באַשלאָסן אוועקצופאַרן. זי איז אוועקגעפאַרן
אויפן צווייטן טאָג, און ווען ער האָט זי אויפן שוועל געהאַלט
אויפהאַלטן, האָט זי געזאָגט:

— ניין, ניין! דו ליבסט זי מער פּון מיר, און דו ביזט
גערעכט, אַזוי דארף זיין. איבעריקנס, איז עס ערגער פאַר
דיר!... דו וועסט זען!... זיי געזונט... ווייל איך וועל מער נישט
קומען, ווי דו האָסט זיך אויסגעדריקט, איר מאַכן סצענעס.

שארל האָט זיך אויך געפילט זייער שלעכט קעגן עמען,
וועלכע האָט נישט פאַרבאָהאַלטן איר פּעס צוליבן אומצוטרוי;
ער האָט זיך געדאַרפֿט שטארק ביי איר איינבעטן, ביז ער האָט
געפּוועלט, זי זאל צונעמען אַ נייע באַפּולמעכטיקונג און ער איז
אפילו מיט איר אליין געגאַנגען צו גיליאַמענען, פּרי אָנצו-
שרייבן אַ צווייטע ענלעכע באַפּולמעכטיקונג.

— איך פאַרשטיי עס, — האָט געזאָגט דער נאַטאַריוס, —
אַ מענטש פּון וויסנשאַפט קען נישט האָבן אויפן קאָפּ קיין
דאָגות פּון פּראַקטישן לעבן.

שארלען איז לייכטער געוואָרן אויפן האַרצן פּון דערדאָ-
זיקער הניפהדיקער באַמערקונג; דידאָזיקע ערנסטע באַציונג צו
אים האָט געשטאַרקט זיין שוואַכקייט.

ס'אַראַ שמוחה איז געווען דעם נעכסטן דאָנערשטיק אין
האַטעל, אין זייער צימער, מיט לעאַנען! זי האָט געלאַכט, גע-
וויינט, געזונגען, געטאַנצט, זי האָט זיך געהייסן דערלאַנגען
שערבעט (*). געפרוווט רויכערן פּאפּיראַסן, געמאַכט זיך משונע,
אַבער געווען איז זי זעלסן שיין.

ער האָט נישט געוויסט, וואָסער רעאַקציע איז פאַרגעקומען

(* שערבעט: אַזא מין קאַלטער געטראַנק אין די מורח-לענדער, געמאַכט פּון

מען אין איר גאנצן ווען, וואָס ס'האָט איר געשטופט אַלץ מער
און מער אין די תענוגים פון לעבן. זי איז געוואָרן א זולד-
וסבא, ביז און אויסגעלאָסן; און זי האָט שפּאַצירט מיט אים
איבער די גאַסן, מיט אַ פּאַרריסענעם קאַפּ, אָן שרעק, נישט
מורא האָבנדיק, — ווי זי האָט געטענהט, — צו ווערן קאַמ-
פּראָמעיטירט. דאָך, צייטנווייז, פלעגט עמע אַ ציטער טאָן, אויס
שרעק צו באַגעגענען זיך מיט ראָדאָלפּן; ווייל הגם ס'האָט זיך
איר געדאַכט, אז זי איז מיט אים צעשיידט אויף תמיד, דאָך
האָט זי זיך נאָך נישט לגמרי געהאַט באַפּרייט פון אים.

איינמאַל, אין אַן אַוונט, איז זי נישט צוריקגעקומען קיין
יאָנוויץ. שאַרל איז אַרומגעגאנגען, ווי אַ צעמישטער, און נישט
וועלנדיק זיך לייגן אָן דער מאַמען, האָט בערטע געקלאָגט מיט
ביטערע טרערן, זשיסטען איז ארויס אויפן וועג, סתם אין
דער וועלט אריין. אָמע האָט פאַרלאָזן די אַפטיק.

אַבער ווען שאַרל האָט עלף אַ זייגער, געזען, אַז עמע
איז נאָך נישט צוריקגעקומען, האָט ער איינגעשפּאַנט זיין ברייטש-
קע, אַריינגעשפרונגען אין איר, געשמין זיין פּערד און צוויי
א זייגער ביינאַכט איז ער צוגעפּאַרן צום „רויטן-קרייץ“. קיינער
איז דאָרט נישט געווען. ער האָט געמיינט, אַז לעאָן האָט איר
מסתם געזען; אָבער וווּ ווינט ער? צום גליק, האָט זיך שאַרל
דערמאַנט דעם אַדרעס פון זיין באַלעבאַס. ער איז אַהין אַוועק-
געלאָפּן.

ס'האָט אָנגעהייבן צו טאָגן. ער האָט באַמערקט דעם שילד
פון אַ נאָטאַריוס איבער אַ טיר; ער האָט אָנגעקלאַפּט. נישט
אויפּעפענענדיק די טיר, האָט אים איינער פון אינעווייניק גע-
געבן דו נייטיקע אינפּאַרמאַציעס מיט אַ פּאַרציע קללות אַ צו-
לייג, דערפּאַר, וואָס מען האָט אַ העזה צו וועקן מענטשן ביי-
נאַכט.

דאָס הויז, וווּ לעאָן האָט געווינט, האָט נישט געהאַט
קיין גלעקל, קיין האַמער, אפילו קיין הויז-דינער אוןך נישט.
שאַרל האָט אָנגעהייבן צו טרעסקען אין די לאַדנס. ס'איז גראָד

פארבייגעגאנגען א פאליציאנט; ער האט זיך דערשראקן און אוועקגעגאנגען.

— איך בין משוגע, — האט ער צו זיך געזאגט, — מען האט איר מסתם פארהאלטן אויף א מיטאג ביי דער פאמיליע לאַרמאָ.

די פאמיליע לאַרמאָ האט שוין נישט געווינט אין רואן. — זי איז מסתם גאָר פארבליבן ביי דער קראַנקער דיב-רעיל. אָבער די מאדאם דיברעיל איז דאָך נאָך מיט זעקס חדשים צוריק געשטאַרבן! ... וווּ קען זי פאָרט זיין?

ס'איז אים אַרײַן אַ געדאַנק אין קאַפּ. אין אַ צוקערניע האַט ער געבעטן דעם אַררעס-בוך און דאָרט שנעל אויפגעזוכט דעם אַררעס פון מאַדמאַזעל לאַמפּערער, וועלכע האַט געווינט אויף דער גאַס דע-מאַראַקניע, נומער 74.

אָבער קיים איז ער אַרײַן אין יענער גאַס, ווי אויף דער צווייטער זייט האַט זיך באַוווּזן עמע. ער האַט זיך אַ וואָרף געטאָן צו איר און נישט קושנדיק זי אפילו, האַט ער אויסגערופן: — ווער האַט דיך נעכטן פארהאלטן?

— איך בין קראַנק געווען.

— וואָס? ... וווּ? ... וויאָזוי? ...

זי האַט דורכגעפירט איר האַנט איבערן שטערן און גע-ענטפערט:

— ביי דער מאַדמאַזעל לאַמפּערער.

— איך בין דערין געווען זיכער! איך בין אַהין גע-גאַנגען.

— אַך! ס'האַט נישט געלוינט, — האַט עמע געזאָגט. — זי איז אַקאַרשט אַרױסגעגאַנגען; אָבער אויף ווייטער זיי רויק. איך וועל מיך פילן קרעמפירט, דו פאַרשטייט, וויסנדיק, אַז די קלענסטע פאַרשפעטיקונג מיינע באַאומרויקט דיך.

דאָס איז געווען אַ מין דערלויבעניש, וואָס זי האַט זיך אַליין גענומען, כדי ער זאָל איר נישט שטערן אין אירע מעשים. און זי האַט עס אויסגענוצט אויף וואָס די וועלט שטייט! ווען ס'האַט איר אָנגענומען אַ חשק זיך צו באַגעגענען מיט לעאַנען.

האָט זי אויסגעזוכט עפעס אַ תּירוץ און אַוועקגעפּאַרן ; אַזויזי
ער האָט איר גראָד אין יענעם טאָג נישט אָפּגעוואַרט. איז זי
אַוועק צו אים אין קאַנצלאַריע.

די ערשטע פּאַר מאָל האָט ער זיך געפּילט גליקלעך ;
אַבער אינגיכן האָט ער גאַרנישט פאַרבאָרגן דעם אמת : אַז זיין
באַלעבאַס באַקלאַגט זיך זייער אויף דערדאָזיקער אומאַרדענונג
— וואָס ווידער ! קום, — האָט זי געזאָגט.

און ער פלעגט אַוועק מיט איר.

זי האָט געוואָלט, ער זאָל זיך אָנטאָן אין שוואַרצן, פּאַר-
לאָזן זיך אַ שפּיציק בערדל, כדי צו זיין ענלעך צו די פּאַר-
טרעטן פון לאַי דעם XIII. זי האָט געוואָלט באַקוקן זיין צי-
מער, און באַקוקנדיק, האָט זי איינגעפונען, אַז עס האָט אַ נבוה-
דיקן אויסזען ; ער האָט זיך בערויטלט, זי האָט דערויף קיין אַכט
נישט געלייגט. נאָכדעם האָט זי אים געראַטן צו קויפן פּאַרהאַנג-
גען, ענלעך צו אירע, און ווען ער האָט געענטפערט, אַז דאָס
איז נישט פאַר זיין קעשענע, האָט זי מיט אַ שמיכל געזאָגט :
— אַך ! אַך ! דו ציטערסט פאַר דיין בעלט !

יעדעס מאָל פלעגט לעאָן מוזן דערציילן, וויאָזוי ער האָט
זיך אויפגעפירט פון דער לעצטער זענונג אָן. זי האָט געפּאָ-
דערט פון אים ליידער, אַ סאָנעט פאַרפאַסט ספעציעל פאַר איר,
ס'איז אים נישט געלונגען צו געפינען קיין גראַם צום צווייטן
פערז, האָט ער איבערגעשריבן אַ סאָנעט פון אַן אַלמאַנאַך.

ער האָט עס געטאָן נישט אַזויפיל אויס איידלקייט, ווי
אויס חשק איר געפּעלן צו ווערן. ער האָט זיך מיט איר
נישט געשפּאַרט וועגן אירע געדאַנקען ; ער האָט איינגעשטימט
מיט אירע אלע געשמאַקן ; מען קען זאָגן, אַז ער איז גיכער
געווען איר קעפּס-פּרוי, ווי זי זיינע. זי האָט געהאַט פאַר אים
צאַרטע ווערטער און תּמיד אים באַשאַטן מיט קושן, אַזוי, אַז
זיין נשמה פלעגט אַוועקגעריסן ווערן. פּונדאָנען האָט זיך צו
איר דערנאָמען אַזא מין אויסגעלאַנסקייט, כּמעט נישט קיין מאַ-
טעריעלע, אַבער אַזא טיפע און פאַרבאָרגענע ?

VI.

קומענדיק קיין יאָנוויל, כדי זיך צו זען מיט עמען, פלעגט
לעצן אָפטמאָל עסן מיטאָג ביים אָפטייקער, און דעריבער האָט
ער, אויס העפלעכקייט, פאַרבעטן אָמען צו זיך.

— גערן! — האָט אָמע געענטפערט. — איבעריקנס, מוז
איך מיך א בוסל איבערלופטערן, ווייל איך וועל דאָ פאַרשימ׳ט
זערן. מיר וועלן גיין אין טעאטער, אין אַ רעסטאָראַן, מיר
זעלן זיך לאָזן ווילגיין!

— אַך! מײן טײערער! — האָט צאָרט א שעפטשע געטאָן
מעדאם אָמע, דערשראָקן פון די אומבאַשטימטע סכנות, וועלכע
איר מאַן גײט נעמען אויף זיך.

— וואָס איז? צי מײנסטו, אַז איך צעשטער קנאַפ מײן
געזונט, לעבנדיק פסדר צווישן די ריחות פון אָפטייק! אַט האָט
איר אייך די פטיכאַלאָגיע פון פרויפן: זיי זענען אייפערזיכטיק
צו דער וויסנשאַפט און וואָלטן אונדז געוואָלט שטערן אין די
סאַמע אומשוילדיקסטע פאַרוויילונגען. אָבעד ס'איז נישט וויכטיק,
רעכנט אויף מיר! אין די נעכסטע טעג פאַל איך אַריין קיין
רואַן און מיר וועלן מאַכן אַ געזונטע פוסה.

אַמאָל וואָלט דער אָפטייקער זיך אזוי נישט אויסגעדריקט;
אָבער איצט האָט ער זיך פאַנאַנדערגערעדט אויפן שפילעוודיקן
פאַריווער אַרט, האַלטנדיק, אַז דאָס איז דער בעסטער טאָן, און
פונקט ווי זיין שכנטע, מעדאם באַזאַרי, אזוי אויך ער האָט
אויסגעפרעגט: לאָזען מיט נייגעריקייט וועגן די זיטן פון דער
הויפטשטאָט; ער האָט אמילו באַנוצט אַ זשאַרגאָן, כדי צו פאַר-
חידושן... דעם בירגערלעכן עלעמענט. ער האָט געזאָגט: turn,
באַזאַר, פאַצעט, Breda-street, chicandard און אָנשטאָט איך
גײ: איך מאַך פײס.

און אָט, איינמאָל, אין א דאָנערשטיק, האָט עמע מיט
שטוינונג באַגענוגט אין קיך פון, גאַלדענעם לײב״ מסיע
אַמע אין אַ קאַסטיום פון א רײזודער, דאָס הייסט אין אַן אַלטן
פֿאַשטש, וועלכן ער האָט ביז איצט קײנמאָל נישט אָנגעטאָן;

אין איין האנט האָט ער געטראָגן אַ וואַלדע און אין דער צווייטער טער - אַ פֿלעד. וועגן זיין פֿלאַן האָט ער קיינעם נישט דערציילט, מורא האָבנדיק צו באַזאמראַדן דעם עולם מיט זיין אָפֿ-וועזנהייט.

דער געדאַנק - ווידער צו זען די ערטער, וווּ ער האָט פֿארבראַכט זיינע יונגע יאָרן, האָט בליי ספּק אָנגעפילט זיין האַרץ מיט פֿרייד, ווייל אַ גאַנצן וועג האָט ער געהאַלטן אין איין רעדן; און נאָכדעם, ווי נאָר די קאַרעטע איז אָנגעקומען, איז ער אַראָפּגעשפּרונגען און אָנגעהייבן זיך נאָכצופֿרעגן אויף לֵעאַנען. אומזיסט האָט זיך לֵעאַן געוואָלט אויסדרייען, אָמע האָט אים אוועקגעשלעפט אין דער גרויסער צוקערניע, „נאַרמאַנדיע“. אַריינגעקומען איז ער אַהין גדולתיק, נישט אַראָפּגענומען דעם הוט, ווייל ער האָט געהאַלטן, אַז אין עפנטלעכע ערטער דאַרף מען נישט אַראָפּנעמען דעם הוט, און ס'איז בלויז אַ פֿראַווינצ-יעלער מנהג.

עמע האָט געוואַרט אויף לֵעאַנען דריי-פערטל שעה. ענדלעך איז זי אוועקגעלאָפֿן אין זיין קאַנצלאַריע, זיך געבראַכן דעם קאַפּ, מאַכנדיק פֿאַרשידענע השערות, אים באַשולדיקט אין גלייכגילט קייט, זיך אַליין אין שוואַכקייט און פֿאַרענדיקט דערמיט, וואָס זי איז אָפּגעשטאַנען אַ גאַנצן נאַכמיטאָג מיטן שטערן אָנגעלעבט אָן אַ שויב.

צוויי אַ זיגער בייטאָג איז נאָך אָמע מיט לֵעאַנען געזעסן איינער קעגן אַנדערן לעבן אַ טיש. דער גרויסער עס-צימער איז אָפּגעליידיקט געוואָרן; די רער פון אויוון, אין דער פֿאַרם פון אַ פֿאַלמע, האָט זיך צעשפּרייט אויפן ווייסן סופּיט ווי אַ גאַלדענער סנאָפּ; און לעבן זיי, הינטערן פענסטער, האָט אויף דער זון געלאַנצט אַ קליין פֿאַנטאַנעלע אין אַ מאַרטאָר-באַסיין, וווּ צווישן שפּאַראַגן און סאַלאַטע זענען דריי ראַקעס געלעגן אומ-באוועגלעך לעבן אַ מחנה ווילדע הינער.

אָמע האָט געקוואַלן. הגם ער איז שוין געווען פֿאַרשיפורט פון דער פֿראַכט און נאַכמער פון די גוטע מאַכליים, דאָך האָט דער פֿאַמאַרדער וויין געהאַט אויף אים אַ גרויסע פֿעולה, און ווען

ש'האָט זיך באַוווּן דער אַמלעט אויף ראָם, האָט ער אנטוויקלט פאַרשידענע אומזילעכע טעאַריעס וועגן פרויען. מער פון אַלץ האָט אים פאַרבישופט די פּראַכט. ער האָט פאַרגעטערט אַן עלעגאַנטן טואַלעט אין אַ שנין מעבלירטן-צימער. און וואָס שייך קערפערלעכע זאַכן, האָט ער ליב געהאַט אַ פעטן ביסן.

לעאָן האָט מיט פאַרזווייפלונג געקוקט אויפן זיגער. דער אַפטייקער האָט געטרונקען, געגעסן, גערעדט.

— אין דעם פּרט מוזט איר זיין אויף צרות אין רוזן. —
האָט אָמע געזאָגט. — איבעריקנס, ווינט דאָך אייער ליבע נישט ווייט פונדאָנען.

לעאָן איז רויט געוואָרן.

— נו זייט אָפּנהאַרציק! צי וועט איר לייקענען, אז אין יאָנווי? ...

דער יונגערמאַן האָט אַ שטאַמל געטאָן:

— צי פּוצט איר זיך דען נישט צו אַ געוויסער פּערוואָן ביי דער מאַדאַם באַוואַרי אין שטוב? ...

— צו וועמען?

— צו דער דינסט!

אָמע האָט נישט געשפּאַסט; אָבער אזויווי ביי לעאָנען האָט די איידלקייט גובר געווען איבער דער פאַרוזיכטיקייט, האָט ער זיך פאַרענטפּערט. און אויסער אַלעם האָט ער דאָך ליב גאָר ברונעטקעס.

— איך בין מסכים מיט אייך, — האָט דער אַפטייקער געזאָגט, — ברונעטקעס האָבן מער טעמפּעראַמענט.

און איינגעבויען זיך איבערן אויער פון זיין פריינט, האָט ער אים דערקלערט די סימפּטאָמען, ווי אזוי מען דערקענט, צי אַ פרוי האָט טעמפּעראַמענט. דער געשפּרעך האָט אָנגענומען אַן עטנאָגראַפישן כאַראַקטער: אַ דייטשקע איז פאַרחלומט, אַ פּראַנץ צוויזן — אויסגעלאָסן, אַן איטאַליאַנערין — תּאוהדיק.

— און די נעגעריןס? — האָט לעאָן א פּרעג געטאָן.

— דאָס איז שוין אַ געשמאַק זאַך, — האָט אָמע גע-
זאָגט. — קעלנער! צוויי האַלבע!

— אפשר וועלן מיר שוין גיין, — האָט לעָאָן אויסגע-
רופֿן, פֿאַרלירנדיק דעם געדולד.
— יעס.

אַבער פֿאַרן אַוועקגאַנג האָט אָמע זיך געוואָלט זען מיטן
באַלעבאָס פֿון דער צוקערניע, וועלכן ער האָט אויסגעדריקט
עטלעכע קאָמפּלימענטן.

וועלנדיק זיך באַפֿרייען פֿון אים, האָט לעָאָן אויסגעטראַכט
אַ תּירוץ, אַז ער האָט עפעס צו דערליידיקן.

— אַך! איך באַגלייט אייך! — האָט אָמע געזאָגט.
און, גייענדיק איבער דז גאַסן מיט לעָאָנען, האָט ער מיט
אים גערעדט וועגן זיין ווייב, וועגן זיינע קינדער, וועגן זייער
צוקונפט און וועגן זיין אַפּטייך; ער האָט דערציילט, אַרײַן וועלכן
נידעריקן מצב זי האָט זיך געפונען און צו האָטער מדרגה ער
האָט זי היינט דערפֿירט.

צוקומענדיק צום האָטעל „בולאַן“, האָט אים לעָאָן פֿלוצ-
לונג פֿאַרלאָזן, אַרויף אויף די שטיגן און געטראָפֿן זיין גע-
ליבטער אין אַ אויפגערעגטן צושטאַנד.

זי איז געוואָרן אַן אויפגעצאַפֿלטע, ווען ער האָט דער-
מאַנט דעם אַפּטייקערס נאָמען. אַבער לעָאָן האָט זיך גוט פֿאַר-
ענטפֿערט; ס'איז דאָך נישט זיין שולד; צי קען זי דען נישט
דעם אַפּטייקער אָמע? ווי אזוי קען זי גאָר טראַכטן, אַז אים
איז ליבער אין זיין געזעלשאַפט? אַבער זי האָט זיך אָפּגע-
קערט פֿון אים; ער האָט זי איינגעהאַלטן; און, אַוועקשטעלנ-
דיק זיך אויף די קני, האָט ער מיט ביידע הענט אַרומגע-
כאַפט איר טאַליע, אין אַ פֿאַרחלושטער פֿאַזע, פֿול מיט תּאוה.
און חרטה.

זי איז געשטאַנען און מיט אירע גרויסע פֿלאַמענדיקע
אויגן האָט זי אויף אים געקוקט שטרענג, כּמעט טראַגיש.
נאָכדעם זענען זיי אָנגעפֿילט געוואָרן מיט טרערן, אירע ראַזע
לעפֿלעך האָבן זיך אַראָפּגערוקט, די הענט אַראָפּגעלאָזט, און
לעָאָן האָט זיי געדריקט צו זיינע ליפֿן. מיטאַמאָל האָט זיך

באחיון א דינער און געמאָלדן, אַז עפעס אַ הער פרעגט זיך אויף אים.

— דו קומסט תיכף צוריק? — האָט זי געפרעגט.

— יאָ.

— אָבער ווען?

— באַלד.

דאָס איז געווען אַ „שפיצל“ פון מיין זייט, — האָט דער אַפטייקער געזאָגט, דערזענדיק לעאַנען. — איך האָב אייך גע-וואָלט איבעררייסן דעם וויזט, וועלכער איז אייך, לויט מיין מיינונג, נישט אויף דער האַנט. קומט צו ברידו טרינקען אַ גלעזל גאַרום.

לעאַן האָט זיך געשווירן, אַז ער מוז זיך צוריקקערן אין זיין קאַנצעלאַרע. דעמאָלט האָט דער אַפטייקער אָנגע-הייבן חווק צו מאַכן פון זיינע פאַפירן און פון די אַקטן.

— צו אַלדע רוחות, לאָזט צורו אויף אַ וויילע קויאַסן און בערטאַלן! וואָס שטערט אייך? זייט אַ מאַן! לאַמיר גיין צו ברידו; איר וועט זען זיין הונט. ס'איז זייער אינטערע-סאַנט!

און אזויזי לעאַן האָט זיך פאַרעקשנט, האָט אָמע גע-זאָגט:

— איך גיי אויך מיט אייך, איך וועל דאָרט וואַרטן אויף אייך און ביני-לביני לעזן אַ צייטונג, אָדער בלעטערן אַ קאָדעקס.

לעאַן, צעחושט פון עמעס כעס, פון אַפטייקערס פלוידע-ריי און אפשר אויך פון זאַטן עסן, איז געשטאַנען און זיך געוואַקלט, פונקט ווי ער וואָלט געווען פאַרפישופט פון אָמען, וועלכער האָט געחזרט:

— קום צו ברידון! ער איז צוויי טריט פונדאָנען, אויף פאַלפאַלי-גאַס.

אויס פחדנות, אויס נאַרישקייט, צי אפשר גאָר דורך-דעמאָזיקן אומבאַשטימטן געפיל, וועלכער שטופט אונדז צייטן הייז צו מיאוסע מעשים, האָט זיך לעאַן געלאָזט אַזעקסירן צו

ברידו; זיי האָבן אים געפונען אין אַ קליין הויפּל, אָפּהיטנדיק דריי יינגלעך, וועלכע האָבן פאַרסאָפּעטערהייט געדרייט אַ גרויסן ראָד פון אַ מאַשין אויף אויסצופאַרטיקן סאָדע-וואַסער. אָמע האָט זיי תּיפּף געגעבן עצות, זיך צעקושט מיט ברידון און אויסגעטרונקען גאַרנס. אַמאָל צוואנציק האָט לעאָן געוואָלט אַוועקגיין, אָבער אָמע האָט אים אָפּגעשטעלט פאַר דער האַנט, זאָגנדיק:

— באַלד! איך גיי. מיר וועלן צוגיין אין דער רעדאַקציע „דאָס ליכט פון רואן“, פּדי דאָרט צו כאַפּן אַ שמועס. איך וועל אייך פאַרשטעלן פאַר טאַמאַסענען.

דאָך האָט זיך לעאָן באַפרייט פון אים און מיט איין שפּרונג איז ער שוין געווען אין האַטעל. עמע איז שוין דאָרט ישט געווען.

זי איז אַוועקגעפאַרן, שטאַרק אויפּגערעגט. זי האָט אים איצט פיינט געקריגן. דאָס, וואָס ער האָט נישט געהאַלטן וואָרט און צו דער צייט נישט געקומען אויף דער זעונג, האָט זי באַטראַכט ווי אַ פּאַליידיקונג. זי האָט איצט געזוכט אויף אים נאָך אַנדערע עוולות, פּדי איבערצורייסן מיט אים: ער איז געווען נישט מסוגל אויף העלדישקייט, ער איז גע-ווען שוואַך, באַנאַל, ווייכער פון אַ פּרוי, קאַרג און אַ פּחדן דערצו.

נאָכדעם, ווען זי האָט זיך באַרויקט, האָט זי באַשלאָסן, אַז זי האָט אים בלי ספּק באַליידיקט. אָבער ווען מיר דער-נידעריקן די, וועלכע מיר ליבן, ווערן מיר דערמיט אַליין פון זיי אַ ניסל דערווייטערט. מען טאָר זיך נישט צורירן צו געצן, ווייל די באַגילטונג בלייבט אויף די הענט.

ס'רוב האָבן זיי גערעדט וועגן זאַכן, וואָס האָבן געהאַט אַ קנאַפע שייכות צו זייער ליבע; און אין די בריוו, וואָס עמע האָט אים געשיקט, פלעגט זי רעדן וועגן בלומען, ליי-דער, וועגן דער לבנה און שטערן — נאָיווע מיטלען פון אַן אָפּגעשוואַכטער תּאוּוה, וועלכע זי האָט געוואָלט מאַכן אויפ-לעבן דורך אויסערלעכער היילף.

עמע האָט פסדר געהאַפּט, אז אין דער צוקונפטיקער נסיעה וועט זי געמינען עפעס אַן אויסערגעוויינלעך גליק, נאָכ-דעם האָט זי זיך געמוזט מודה זיין, אז זי האָט קיין אויסער-געוויינלעכס נישט איבערגעלעבט. דידאָזיקע אנטטוישונג איז שנעל אויסגעמעקט געוואָרן צוליב אַ נייער האָפענונג, וואָס איז אַנט-שטאַנען, און עמע האָט זיך צו אים צוריקגעקערט מיט מער ברען און מיט מער תאוה. זי פלעגט זיך האַסטיק אויסטאַן, צערייסן די דינע בענדלעך פון איר גאַרסעט, וועלכע האָבן געפייט אַרום אירע לענדן, ווי אַ שלאַנג, וואָס קריכט. אויף די שפיץ פינגער פון אירע נאַקעטע פיס פלעגט זי נאַכאַמאָל צוגיין אַ קוק טאַן, צי די טיר איז צוגעשלאָסן, נאָכדעם האָט זי מיט אַ פלעצלעכער באַוועגונג אַראָפּגעשליידערט פון זיך אַלע קליידער, — און אַ בלאַסע, אַ שוויגעוודיקע, אַן ערנ-סטע פלעגט זי מיט איר גאַנצער תאוה צופאַלן צו זיין ברוסט, האַלטנדיק אין איין ציטערן.

אַבער אויפן שטערן, באַדעקט מיט קאַלטן שוויס, אויף די שטאַמלדיקע ליפּן, אין די בלאַנקענדיקע אויגן, אין דער דריקונג פון זייערע אַרעמס איז דאָך געווען עפעס אַ מין משונהדיקייט, אומבאַשטימטקייט און טראַגישקייט; און ס'האַט זיך אויסגעדאַכט לעאַנען, אז דאָס אַלץ גליטשט זיך אַריין צווישן זיי אומבאַמערקלעך, פּדי זיי פאַנאַנדערצושיידן.

ער האָט נישט געהאַט קיין הענה צו שטעלן איר שאלות; נאָר זעענדיק איר דערפאַרונג, האָט ער זיך געטראַכט, אז זי האָט שוין געמוזט דורכגיין דידאָזיקע ליידן און תאוות. דאָס, וואָס ס'האַט אים אַמאָל באַצויבערט, האָט אים איצט עטוואָס אָפּגעשראַקן. איבעריקנס, האָט ער זיך איטלעכן טאַג אַן מער און מער געבונטעוועט קעגן דער פאַרשקלאַפונג פון זיין אייגענער פערזענלעכקייט. ער איז געווען אין פּעס אויף עמען דערפאַר, ווייל זי איז תמיד געווען די זיגערין, ער האָט זיך אַפילו באַמיט איר אויפצוהערן צו ליפּן; אַבער ווען ער האָט דערהערט די קלאַפּעריי פון אירע פאַנטאַפּל, איז ער

געוואָרן אָנמעכטיק, פונקט ווי שפורים, וואָס דירועען שטארקן
בראָנפן.

אמת, זי האָט אים באַשאַטן מיט פֿלערליי אופמערקזאַמ-
קייטן, אָנהייבנדיק פון גוטע מאכלים ביים טיש און געענדיקט
מיט עלעגאַנטע קליידער און שפילעוודיקע בליקן. זי פֿלעגט
מיטברענגען פון יאָנוויל רויזן, צוגעטשעפט צום ברוסט; זי
פֿלעגט אים זיי וואַרפן אין פנים אַריין, אַרויסווייזן אַ געוויסע
באַמערקונג בנוגע זיין געזונט, געגעבן אים עצות וועגן זיין
אויספירונג, און פֿדי אים שטאַרקער צוצובינדן צו זיך, האָט
זי אים אָנגעטאַן אויפן האַלדז אַ מעדאַליאָן פון דער בתולה
פֿאַריע, האָפֿנדיק, אַז אפשר וועט זיך דער הימל אַמאָל אַרייַן-
מישן. פונקט ווי אַ פרומע מאַמע, פֿלעגט זי זיך פֿאַנאַנדער-
פרעגן וועגן זיינע חברים. זי פֿלעגט צו אים זאָגן:

— זע דיך נישט מיט זיי, גיי נישט צו זיי, טראַכט
נאָר פון אונדז; לייב מיך!

ס'וואָלט זיך איר געוואָלט קענען אַכטונג געבן אויף זיין
לעבן און ס'איז איר אַפילו אַריין א געדאַנק אונטערצושיקן
עמעצן, מען זאָל אים נאָכגיין אין די גאַסן. ס'האָט זיך אפילו
תמיד געפונען איינער לעבן האַטעל, אַ מין שנאָרער, וועלכער
פֿלעגט צושטיין צו יעדער רייזנדער און וועלכער וואָלט בלי
ספק דערין נישט אָפגעזאָגט.. אָבער איר גאווה האָט פֿראַטעס-
טירט קעגן דעם.

— נו, איז וואָס? איז עס דאָך ערגער פֿאַר אים! זאָל
ער מיך אָפנאַרן! וואָס אַרט עס מיך!

איינמאָל, ווען זיי האָבן זיך צעשיידט גאַנץ פֿרי, און זי
האָט זיך איינע אַליין צוריקגעקערט מיטן בולוואַר, האָט זי
דערזען די מויערן פון איר קלויסטער. זי האָט זיך אַנידער-
געזעצט אויף אַ באַנק, אונטערן שאַטן פון די אַילם-ביימער.
ס'אַראַ רייקייט ס'איז געווען אין יענע צייטן! ווי מקנא זי
איז איצט געווען יענע בולטע ליבע-סענטימענטן, וועלכע זי
האָט זיך געפרוּווט פֿאַרזושטעלן לויט די ביכער.
די ערשטע חדשים נאָך איר התונה, אירע שפּאַצירן,

רייטנדיק אויף אַ פּערד אין וואַלד, דער וויקאָנט, וואָס האָט מיט איר געטאַנצט און לאַגאַרדי, וועלכער האָט געוואַנען, — דאָס אַלץ איז פאַרבייגעלאָפֿן פֿאַר אירע אויגן... און לעאָן איז איצט געשטאַנען פֿאַר אירע אויגן אַזוי ווייט אין עבר, ווי די אלע אַנדערע.

— דאָך האָב איך אים לייב! — האָט זי געטראַכט.
אַלצאיינס! זי איז נישט געווען גליקלעך, זי איז עס קיינמאָל נישט געווען. פּונוואַנען קומט צו איר די דאָזיקע אומ-צופרידנקייט פון לעבן, די צעפאלונג פון אַלץ, אָן וואָס זי האָט זיך געוואַלט אָנלענען?... און אויב ס'געפינט זיך ערגעץ אַ שטאַרקער פיינער וועזן, אַ דרייסטע נאַטור, פיל מיט התלהבות און איידלקייט, אַ פּאַעטיש האַרץ אין דער פֿאַרם פון אַ מלאך, אַ לירע מיט ברעָנווענ, זטרונעס, וואָס שיקן צום הימל עלעגישע ניגונים, — טאָ פּאַרוואָס זאָל זי אזעלכע נישט געפינען? אַך, ווי אוממעגלעך דאָס איז! ס'לוינט צו קיין זאַך נישט צו שטרעבן; אַלץ איז שקר! יעדער שמייכל פאַרבאַרגט אַן אַווער זיך אַ פאַרגענצעטן אומפֿט, יעדע פרייד — אַ קללה, יבֿג פאַרגעניגן — אַן עקל, און די בעסטע קושן לאָזן אייך תמיד איבער אויף די לייבן אַן אומפאַרווירקלעכטן חשק פון עפעס אַ העכערע תּאוּוה.

ווי אַ כאַרכל, האָט זיך אַ מעטאלישער קלאַנג דורכגע-טראָגן אינדערלופטן, און פון קלויסטער-טורעם האָבן זיך דער הערט פיר קלעפּ. פיר אַ זייגער! און ס'האט זיך איר אויס-געדאַכט, אז זי איז אָפּגעזעסן אויף דער באַנק גאַנצע דורות, ווייל איינאייניקע מינוט קען אין זיך איינשליסן גאַנצע ימים מיט תּאוּוה. פונקט ווי אַ גרויסער עולם קען זיך אויפּפרעסן אין אַ קליינעם שטח.

עמע איז לבטרי פּאַרוואַנען געוואָרן אין אירע געפילן, און זי האָט זיך אַזוי קנאַפּ געזאָרגט וועגן געלט. פונקט ווי זי וואָלט געווען אַ גרעפּין.

אַבער איינמאָל איז געקומען איינער אַ מאָגערער, אַ רויר-טער, וועלכער האָט געמאָלדן, אַז אים האָט געשיקט דער מסיע

זענסאך פון רואן. ער האט ארויסגעצויגן די שפילקעס, מיט
זעלכע ס'איז געווען צוגעשפילעט די זייטיקע קעשענע פון זיין
לאנגן גרינעם סורדוט, אריינגעשטאכן זיי אין ארבל און העפ-
לעך איר דערלאנגט א פאפיר.

דאס איז געווען א וועקסל אויף זיבנהונדערט פראנק מיט
איר אונטערשריפט, וועלכן לערע האט, נישט געקוקט אויף זיינע
אלע הבטחות, אפגעשיקט ווענסארן.

זי האט אוועקגעשיקט צו לערען די דינסט. ער האט
אבער נישט געקענט קומען:

דער אומבאקאנטער, וועלכער איז די באנצע צייט גע-
שטאנען און געווארפן אויף רעכטס און אויף לינקס זיינע ניי-
געריקע בליקן, פארבארגן אונטער די געדיכטע בלאנדע ברע-
טע, האט ער פרגעגעסן מיט א נאווער שטימע:

— וואסער תשובה זאל איך געבן ווענסארן?

— נו, זאגט אים, — האט עמע געענטפערט, — זאגט
אים... אז איך האב נישט... איך וועל האבן די צווייטע וואך...
זאל ער ווארטן... יא, די צווייטע וואך.

און דער שליח איז אוועק, נישט אויסרעדנדיק קיין ווארט.
אבער אויף צומארגנס, מיטאגצייט, האט זי באקומען א
פראטעסט; און דערזענדיק דאס געשטעמפלעט פאפיר, ווי
ס'איז געווען עטלעכע מאָל מיט גרויסע אותיות אָנגעשריבן:
מעטר האַראַן, דער קאַמאַרניק אין בייש, האַט זי זיך אזוי
שטאַרק איבערגעשראַקן, אז זי איז שנעל אוועקגעלאָפן צום
הענדלער לערע.

זי האט אים געטראָפן אין קראָם, בעת ער האַט גע-
האַלטן ביים איינפאַקן עפעס אַ פעקל.

— איך שטעל זיך תיכף צו אייער דינסט! — האַט ער
געזאָגט.

לערע האַט ווייטער געטאַן זיין אַרבעט מיט דער הילף
פון אַ דרייצן-יעריק מיידעלע, מיט אַ קליינעם הויקער,
וועלכע האַט ביי אים געדינט גלייכצייטיק אין קראָם און
אין קיך.

נאכדעם, קלאפנדיק מיט הילצערנע קלומפעס אויף דער פאדלאגע פון זיין געשעפט, האָט ער זיך אויפגעהייבן, גע-
גאנגען פאָרויס פאר דער מאדאם באווארי אויפן ערשטן שטאָק
אין זי אריינגעפירט אין אַ שמאַל צימערל, וווּ אויף אַ גרויסן
שרייבטיש פון סאַסנע-האַלץ זענען געלעגן עטלעכע רעכנ-בי-
כער, פאַרזען מיט אַ קווערן שטאַנג אייזן אויף אַ שלאָס.
לעבן וואנט, אונטער רעשטלעך לייוונט, האָט מען אַרויסגעזען
אַן אייזערנעם קופער. אָבער לויט זיין גרויסער מאָס האָבן
זיך דאָרט געמוזט געפינען אנדערע זאַכן, ווי וועקסלען און
געלט. מסייע לערע האָט, באמת, געגעבן געלט אויף משכנות,
און דאָרט אין קופער האָט ער איזעקגעלייגט מאדאם באוואריס
גאָלדענע קייט, מיט די אוירינגלעך פון אַרעמען טעליע,
וועלכער האָט סוף פל סוף אלץ געמוזט פאַרקויפן און קויפן
אַ קליין בשמים-געוועלבל אין קענקאַמפּואַ, וווּ ער איז ביסלעכווייז
אויסגעלאָשן געוואָרן פון זיין שווינדזוכט, צווישן וואַקסענע
ליכט, ווייניקער געל, ווי זיין פנים.

לערע האָט זיך אריינגעזעצט אין זיין גרויסן שטרויענעם
פאָטעל און געזאָגט:

— נו, וואָס זאָגט איר עפעס נייעס?

— זעט!

און זי האָט אים געוויזן דאָס פאַפיר.

— אלזאָ, וואָס קען איך טאָן?

עמע האָט זיך אויפגערעגט, דערמאָנענדיק זיין וואָרט,
האָט ער האָט איר געגעבן, אַז ער וועט נישט לאָזן אין גאַנג
דידאָזיקע וועקסלען, ער האָט עס נישט אָפגעלייקנט.

— איך בין אָבער געווען געצווינגען עס צו טאָן, דער
חלף איז מיר געלעגן אויפן האַלדז.

— און וואָס וועט איצט זיין? — האָט זי געפרעגט.

— אַך! גאַנץ איינפאַך: אַן אורטייל פון געריכט און

נאָכדעם אַן אַרעסט אויף אייערע זאַכן... דאָס אלעס!

עמע האָט זיך איינגעהאַלטן, פדי אים נישט צו דערלאָנג-

גען. פעטש זי האָט אים רייק געפרעגט, צי ס'איז נישטאָ קיין
צזה איבערצורעדן מיט ווענסאָר.

— אַך, יאָ! איבעררעדן ווענסאָרן? איר קענט אים מסתם
נישט. ער איז ווילדער פון אַן אַראַבער.
אַבער ס'העלפט דאָך נישט, מיטע לערע דאַרף זיך אַריינ-
מישן.

— אַלואַ, האַרכט! ס'דאַכט זיך מיר, אַז ביז איצט בין
איך געווען זייער גוט פאַר אייך.
און אויפגעענדיק איינעם פון זיינע רעכנ-ביכער:
— קוקט!

נאַכרעם האָט ער אָנגעוויון מיטן פינגער אויף אַ בלאַט:
— קוקט... קוקט... דעם 3-טן אויגוסט צוויי הונדערט
פּראַנק... דעם 17-טן יוני הונדערט פּופּציק... דעם 23-טן מערץ
זעקסאונפערציק... אין אַפּריל...

דאָ האָט ער זיך אָפּגעשטעלט, פּונקט ווי ער וואָלט מורא
געהאַט, נישט ארויסצוזאָגן צפּעס אַ נאַרישקייט.

— און היינט וווּ זענען די וועקסלען, וואָס מיטע באַוואַ-
רי האָט אונטערגעשדיבן, איינעם אויף זיבנהונדערט פּראַנק, דעם
צווייטן אויף דריי הונדערט! און אייערע קליינע חובות און פּראַ-
צענטער? דאָס וואָס גאַר קיין סוף נישט, דאָ קען מען פאַר-
פאַלן ווערן! איך מיש מיך גאַרנישט!

זי האָט געוויינט, זי האָט אים גערופּן: „מיין גוטער מיטע
לערע“. אַבער ער האָט אַלץ ארויפגעוואָרפן אויף דעם פּאַ-
סקוידעם ווענסאָר. איבעריקנס, האָט ער איצט קיין פּרוטה נישט,
קייער צאָלט אים איצט נישט, מען שינדט פון אים די הויט;
אונט אַרעמער קרעכער, ווי ער, קען נישט געבן קיין קרעדיט.
עמע האָט געשוויגן; און לערע, בייסנדיק אַ גענדזענע
פּעדער, איז בלי-ספּק געוואָרן גערירט פון איר שווייגן, הייל צו
האַט געזאָגט:

— אויב ס'וועט מיר די טעג אַריינפאַלן אַ ביסל געלט...
איז ס'היכא תּיתי...

— איבעריקנס, — האָט זי געזאָגט, — ווי נאָר די צוויי-
טע צאלונג פון באַרענוויל...
— וואָס?...

און דערזינדדיק זיך, אז לאַנגלואַ האָט נאָך נישט באַ-
גליבט, האָט ער זיך געמאַכט תּמעהאַטע, פּונקט ווי ער ווייסט
פון גאַרנישט. נאָכדעם האָט ער מיט אַ זיסער שטימע ארויסגע-
זאָגט:

— און איר האַלט, אז מיר וועלן דורכקומען?
— אַך, איך וועל איינגיין אויף אייערע אַלע באַדינגונגען!
ער האָט צוגעמאַכט די אויגן, זיך פאַרטראַכט, אָנגעשריבן
עטלעכע ציפער, און, מעלדנדיק, אז ער וועט דאָ נאָך האָבן
צו זינגען און צו זאָגן, אז דער ענין איז אַ שווערער, אז ער
בלוטיקט, האָט ער אויסגעשטעלט פיר וועקסלען צו צווייהונדערט
פּופציק פראַנק אויף טערמינען — אַ חודש גערוקט איינער פון
צווייטן.

— זאָל נאָר ווענסאַר מסכים זיין! איבעריקנס, איז די
זאך פאַרענדיקט, איך האָב פֿיינט לאַנג זיך מיישב צו זיין, מיט
מיר קען מען אַלץ מאַכן.
נאָכדעם האָט ער איר דרך-אגב באַוווּן נייע סחורות,
און לויט זיין מיינונג האָט זיך קיין מוסטער נישט צוגעפאַסט
פאר דער מאַדאם.

— ווען איך טו אַ טראַכט, אז די שטאָף קאָסט זיבן סו
אַ מעטער! נה, אז ס'איז שוין יאָ דאָ אַ גאַראַנטיע, אז די סחורה
קריכט נישט אָפּ, איז וואָס? אָבער זיי גלויבן אַלץ! ס'פאַר-
שטייט זיך, אז מען דערציילט זיי נישט דעם גאַנצן אמת, —
האָט לערע געזאָגט, און דערמיט, וואָס ער האָט מודה געווען
יענעם שווינדל, האָט ער איר געוואַלט איבערצייגן אין זיין אָרנט-
לעכקייט.

נאָכדעם האָט ער זי צוגערופן און איר געוויקן דיי
אילן גיפּויר, וועלכער ס'האָט זיך אים געמאַכט צו קויפּן אויף
אָן „אויספערקויף“.

— ווי שיין דאָס איז! — האָט לערע געזאָגט. — פֿיין

באַנוצט עס איצט זייער פיל אויף ווענטלעך צו פאָטעלן. דאָס
איז די לעצטע מאָדע.

און שנעלער פון א קונצנמאָכער האָט ער איינגעוויקלט
דעם גיפּויר אין אַ בלויען פּאַפּיר און עס אַריינגערקט אין
עמעס הענט.

— איך וויל, לפחות, וויסן!...

— אַך, שפּעטער, — האָט ער אָפּגעענטפּערט, אָפּדרייענ-

דיק זיך פון איר.

אָונטצייט איז עמע צוגעשטאַנען צו איר מאָן, ער זאָל
שרייבן אַ בריוו צו זיין מאַמען, זי זאָל זיי שנעל צושיקן דעם
רעשט פֿון דער ירושה. די שוויגער האָט אָפּגעענטפּערט, אַז
זי האָט שוין מער באַרנישט, אַז די זאָך איז שוין ליקווידירט,
אַז אַחוץ באַנוויל איז זיי מער נישט פאַרבליבן, ווי זעקסהונד-
דערט פּראַנק אַ זאַר הכנסה, וועלכע זי וועט זיי רעגלמעסיק
צושיקן.

דעמאָלט האָט מאַדאַם באַוואַרי אַוועקגעשיקט חשבונות צו
צוויי אָדער דריי פּאַציענטן און האָט אָנגעהויבן אויסצוגעבן
דעמדאָזיקן מיטל, וועלכער איז איר געלונגען. תמיד פלעגט זי
זיך נישט פאַרגעסן צוצוגעבן אין פּאַסט-סקריפטום: „רעדט
נישט דערפֿון מיט מיין מאָן, איר ווייסט דאָך, ווי שטאַלץ ער
איז... זייט מיר מוחל... גרייט צו אייער דינסט...“ ס'זענען
אָנגעקומען עטלעכע פּראָטעסטן, האָט זי זיי איבערגעכאַפט.

כדי צו האָבן געלט, האָט זי אָנגעהייבן צו פאַרקויפֿן אי-
רע אַלטע הענטשקעס, אירע אַלטע היט, אַלט אייזנוואַרג; און
זי האָט זיך שטאַרק געדונגען, — איר פּויעריש בלוט האָט איר
נעשטופּט נאָך פאַרדינסט. פאַרנדיק אין שטאַט, האָט זי אויפ-
געקויפט פאַרשירענע שמאַכטעס, שטיצנדיק זיך דערויף, אַז אויב
קיינער אַעט זיי נישט קויפֿן, וועט זיי, אין ערגסטן פּאַל, לערע
ביי איר צונעמען. זי האָט איינגעקויפט שטרויס-פּעדערן, כינע-
זישן פאַרצעליי און שאכטלעך; זי האָט געליען געלט ביי
פעליסיטען, ביי דער מאַדאַם לעפּראַנסואַ, ביי דער באַלעבאַסטע
פֿון „רויטן-קרייץ“, און ביי וועמען ס'האָט זיך נאָר געלאָזט. מיטן

געלט, וואָס זי האָט ענדלעך אָפגעקריגן פאַר באַרנעוויל, האָט זי אָפגעצאָלט צוויי וועקסלען, די איבעריקע טויזנט פינפהונדערט פראַנק זענען זיך פאַנאנדערגעקראַכן. זי האָט געטאָכט נייע חובות און אזוי אָן א סוף.

אמת, צייטנווייז האָט זיך איר געוואָלט וויסן אַ חשבון; אָבער זי האָט געפונען אזעלכע אומדערהערטע זאַכן, אַז זי האָט זיך גאַרנישט געקענט גלויבן. זי האָט ווידער אָנגעהייבן, זי האָט זיך געפלאַנטערט, און לסוף האָט זי אַלץ אוועקגע-וואָרפן און אויפגעהערט דערפון צו טראַכטן.

אַן אומעט האָט איצט געהערשט אין שטוב! מען האָט געזען, ווי סוחרים גייען אַרויס מיט בייזע פני מער. נאָזטיכ-לעך האָבן זיך געוואַלגערט אויפן אויוון; און די קליינע בער-טע, צו דער גרעסטער באַדויערונג פון מאַדאָם אָמע, איז אַרומגעגאַנגען מיט צעפליקטע זאָקן. אויב שאַרל פלעגט צו-פעליק מאַכן אַ באַמערקונג, האָט זי גראַב אָפגעענטפערט, אַז ס'איז נישט איר שולד!

— פונדאָנען נעמט זיך אַזאַ אויפּרעגונג? פּסתם פון איר אַמאָליקער נערוון-קרענק, — האָט באַוואַרי געטראַכט, און ער האָט זיך געמאַכט פאַרוורפן, וואָס איר קרענק פאַררעכנט ער צו אירע חסרונות, ער האָט זיך באַשולדיקט אין עגאָיזם, ער האָט געוואָלט כאַפן זיך קושן מיט איר.

— אַך! ניין, — האָט ער צו זיך געזאָגט, דאָס וועט איר נישט זיין אָנגענעם.

און ער האָט זיך אָפּגעהאַלטן.

נאָכמיטאָג פלעגט ער איינער אַליין שפאַצירן אין גאַרטן; ער האָט גענומען דער קליינער בערטען אויף די קני, און פאַ-נאַנדערגעלייגט זיין מעדיצינישן זשורנאַל, האָט ער געפרוווט איר לערנען לעזן. דאָס קינד, וועלכעס האָט נאָך קיינמאָל נישט געלערנט, האָט אויפגעפנט אַ פאַר גרויסע פאַרדאָגהטע אויגן און זיך פאַנאנדערגעוויינט. דעמאָלט האָט ער זי גע-טרייסט; ער האָט איר געבראַכט וואַסער אין אַ גיס-קאַן, פּדי צו מאַכן טייכן אויפן זאַמד, אַדער ער האָט אָפּגעבראַכן צווייגן

פון הארטריגל-קוסטעס, כדי אריינצופלאנצן בייער אויף די בייטן, וואָס ס'האָט נישט געשאַדט דעם גאָרטן, באַוואַקסן מיט גרויסע גראָזן. מען איז אַזויפיל געלס שולדיק געווען דער לעסטבידוואָ! צום סוף פלעגט זיך דאָס קינד באַקלאַנגן, און ס'איז אים קאַלט און זיך געבעטן צו דער מאַמען.

— רוף דיין באַנע, — פלעגט זאָגן שאַרף. — דו הייסט דאָך, מיין קינד, און דיין מאַמע האָט פיינט, מען זאָל איר שטערן. האַרבסט איז אָנגעקומען, און די פלעטער זענען שוין געפאלן פון די ביייער, פונקט ווי מיט צוויי יאָר צוריק, ווען זי איז געווען קראַנק! ווען וועט עס זיך אַלץ ענדיקן? ... און ער האָט געשפּרייזט איבערן גאָרטן, פאַרלייגט די הענט אויף דער פלייצע.

די מאַדאם איז געזעסן ביי זיך אין צימער. קיינער פלעגט דאָרט נישט אַריינשמעקן, זי איז דאָרט פאַרבליבן אַ גאַנצן טאָג, אין אַ שלעפערדיקן צושטאַנד, פמעט נישט אָנגע-טאָן. און פון צייט צו צייט האָט זי געצונדן האַרעם-פאַסטיל-קעס, וועלכע זי האָט געקויפט אין רואַן, אין אַ קראָם פון אַן אַלזשירער. כדי נישט האָבן לעבן זיך ביינאַכט דעמדאָזיקן מענטשן, וועלכער פלעגט שלאָפן ווי אַ געהרגעטער, האָט זי מיט גרימאַסן, ענדלעך, אים משלח געווען אויפן צווייטן שטאָק! און זי פלעגט ביזן קליינעם טאָג לייענען שרעקלעכע ביכער מיט בילדער פון אַרגיעס און בלוטיקע שלאַכטן. צייטנווייז פלעגט איר אַ פחד אַרומנעמען, האָט זי אָנגעהייבן צו שרייען, און שאַרף פלעגט קומען צו לויפן.

— אַך! גיי! — פלעגט זי זאָגן.

אַפּטמאָל, צעהיצט פון אינערלעכן פייער, וואָס דער פאַרראַט האָט אַרויסגערופן, פלעגט זי אַ פאַרסאַפעטע, אַן אויפגערגטע, פול מיט תאוה אויפגעפענען דעם פענסטער, ווען פרישע לופט, צעלאָזן אויפן ווינט אירע שווערע האַר און באַטראַכטנדיק די שטערן, האָט זי געטרוימט וועגן אַ ליבע מיט אַ פרינץ. זי האָט געטראַכט פון לעאַנען. זי וואַלט דע-

מאַלט אלץ אוועקגעגעבן פאַר איינע פון די זעונגען, וואָס האָבן איר געזעטיקט.

דאָס זענען פאַר איר געווען פייערלעכע טעג. זי האָט געוואָלט זיי זאָלן פאַרקומען מיט דער גאַנצער פראַכט! און אויב ער אליין האָט נישט געקענט באַצאָלן די גאַנצע הוצאות, האָט זי פאַרשווענדעריש צוגעגעבן די רעשט, וואָס ס'פלעגט פאַסירן פּמעט יעדעס מאָל. ער האָט זי געוואָלט איבערצייגן, אז ס'וואָלט זיי געווען פונקט אזוי גוט אויך אויף אַן אַנדער אָרט, אין אַ מער באַשיידענעם האַטעל; זי האָט אָבער נישט געוואָלט מסכים זיין.

איינמאָל האָט זי אַרויסגעצויגן פון בייטל זעקס באַגיל-טע לעפעלעך (אַ מתנה פון פאַטער רואַ), בעטנדיק אים, ער זאָל זיי תּיכּף אוועקטראַגן אין לאַמבאַרד; און לעאָן האָט געפאַלגט, הגם די דאָזיקע שליחות האָט אים שטאַרק נישט גע-שמעקט. ער האָט זיך דערמיט נישט געוואָלט קאָמפּראַמעטירן. נאָכדעם, פאַרטראַכטנדיק זיך, האָט ער אויסגעפונען, אז זיין געליבטע האָט משונהדיקע מאַנירן, און זי, וועלכע האָבן אים געוואָלט צעשיידן מיט איר, זענען אפשר געווען אַ ביסל גערעכט.

באמת, עמעזער האָט אוועקגעשיקט זיין מאמען אַ לאַנגן אַנאַנימען בריוו, אָנזאָגנדיק איר, אז לעאָן האָט זיך פאַר-פלאַנטערט מיט אַן אש-ת-איש. און די זקנה האָט שוין פאַר אירע אויגן געזען דעם אייביקן שרעק-ביילד פון גע-וויסע משפחות, דאָס הייסט, דעם פאַרנעפּלטן שרעקלעכן וועון, דער סירענע, דער פאַרזעעניש, וואָס וויינט אויף אַ פאַנטאַסטישן אופן אין די אַפּגורנטן פון ליבע. זי האָט אָנגעשריבן אַ בריח צום נאָטאַריוס דיבאַקאָזש, לעאָנס שעה, וועלכער האָט זיך גוט געטויגט צום דאָזיקן ענין. ער האָט לעאָנען אָפּגעהאַלטן דריי פערטל שעה, וועלנדיק אים אויפּפענען די אויגן, אָנווייזן אים, אז ער שטייט אויפן ראַנד פון אַן אַפּגורנט. אזא מיין אינטעריגע קען אים אין דער צוקונפּט ברענגען גרויס שאַדן. ער האָט אים געבעטן איבערצורייסן די דאָזיקע באַציונגען, און

אויב ער וויל עס נישט טאָן אין זיינע אייגענע אינטערעסן.
זאָל ער עס טאָן, לכל הפחות, פאַר אים, פאַר דיבאַקאַזשן!

לעאָן האָט, ענדלעך, געשווירן, אַז ער וועט זיך מער
נישט באַגעגענען מיט עמען; ער האָט זיך איצט געמאַכט פאַר-
וורפן, וואָס ער האָט נישט געהאַלטן וואָרט; ער האָט אַ טראַכט
געטאָן, אַז נישט ווייניק קלאַפּאַטן וועט זי אים נאָך פאַרשאַפן.
נישט ווייניק נגישות וועט ער נאָך פון איר אויסשטיין, שוין
אַפגערעדט פון די לצנות, וואָס זיינע חברים זענען אים מכבד
יעדן פרימאַרגן, שטייענדיק ביים אויוון. איבעריקנס, האָט ער
געדאַרפט באַקומען אַ העכערן אַמט: ער האָט געמוזט ווערן ערנ-
סטער, ער האָט זיך אַפגעזאָגט פון דער פלייט, פון זיינע באַ-
גייסטערטע סענטימענטן, פון זיינע פאַנטאַזיעס, ווייל יע-
דער בירגער טראַכט זיך, אַז אין ברען פון זיין יוגנט, מעג
ער איין טאָג, כאַטש איין מינוט מקריב זיין אויף גרויסע
תאוות, אויף הויכע מעשים. אַ ליאַדע הולטיי טראַכט וועגן דעם
סולטאַנס ווייבער, דער קלענסטער אַדוואַקאַט טראַגט אין זיך
די שפּראַצלעך פון אַ פּאַעט.

איצט, ווען עמע האָט געכליפּעט אויף זיין ברוסט, האָט
לעאָן זיך געלאַנגווייליקט. ער האָט געהערט צו די מענטשן,
וואָס קענען איבערטראַגן בלויו אַ באַווסטע דאָזע מוזיק, דע-
ריבער איז זיין האַרץ פאַרזונקען געוואָרן אין גלייכגילטיקייט.
צווישן דער בריונדער ליבע, וועלכע האָט שוין פאַר אים פאַר-
לוירן דעם רייך.

זיי האָבן זיך שוין צו גוט געקענט; און איצט ווען זי
האָט זיך אים אַפגעגעבן, האָט ער נישט געהאַט די תאוות, וואָס
פאַרשטאַרקט דעם תענוג. און פונקט ווי איר אַנוועזנהייט האָט אים
געלאַנגווייליקט, אַזוי איז ער איר אויך פאַרמיאוסט געוואָרן. אין
איר פאַררעטערישער ליבע האָט עמע באַגרייפט אַלע פלאַכקייטן
פונם פאַמיליע-לעבן.

אַבער וויאזוי קען מען זיך דערפון באַפרייען? הגם זי
האָט זיך געפילט דערנידערט אין דער שמוץ פון דעמאָזיקן,
גליק אַבער אויס רגילות, צי אויס אויסגעלאַסנקייט, האָט זי

זיך דערפון נישט געקענט אַפרייסן; און יעדן טאָג האָט זי זיך אַלץ מער און מער צעהיצט, אויסשעפנדיק די זאפאסן פון איר תאוה, אָנשטאַט צו פארשטארקן די דאָזיקע תאוה, ווי זי האָט געוואָלט. זי האָט באשולדיקט לעאָנען אין אירע אַנט-טוישטע האָפענונגען, פונקט ווי ער וואָלט זי פארראטן; זי האָט אפילו איצט זיך געוואונטשן, ס'זאָל פאַרקומען צווישן זיי א קא-טאסטראַפע, וואָס זאָל דערפירן צו זייער צעשיידונג, ווייל אַליין האָט זי זיך דערויף נישט געקענט באַשליסן.

און זי האָט אים נישט אויפגעהערט צו שרייבן ליבע-בריוו, איינרעדנדיק זיך, אז א פרוי דאַרף תמיד שרייבן איר געליבטן.

אַבער שרייבנדיק צו לעאָנען, איז זי אויסן געווען אַן אַנדער מענטשן, אַ געשפּענסט, אויסגעוועבט פון אירע וואַרעם-סטע ערינערונגען, פון שיינע ראַמאַנען, פון אירע שטאַרקסטע תאוות; און ענדלעך איז די דאָזיקע אויסגעטראכטע געשטאַלט געוואָרן אזוי רעאל, אזוי דערלאָזבאַר, אז זי האָט זיך גע-צאַפלט פון תענוג, הגם זי האָט זיך אים דייטלעך נישט גע-קענט פאַרשטעלן, ווייל ער האָט זיך פארבאַרגן, ווי עפעס אַ גאָט אין דער שפע פון זיינע אַלע אַטריבוטן. איר אידעאל האָט געווינט אין אַ הימלישער מדינה, וווּ זיידענע לייטערס פלאַ-טערן לעבן באַלקאַנען, פאַרטרונקען אין בלומען-ריחות און אין דער העלער שייך פון דער לבנה. זי האָט אים געפילט לעבן זיך; אַט קומט ער און באַהערשט זי אינגאַנצן מיט איין קוש. נאָכדעם פלעגט זי פאַלן אַ פאַרחלשטע, אַ צעבראַכענע, ווייל אירע אומבאשטימטע ליבע-עמפּערונגען האָבן זי מער אָפגע-מאַטערט, ווי אירע אויסגעלאָסענע מעשים.

זי האָט זיך געפילט אָפגעשוואַכט גייסטלעך און קערפּער-לעך. עמע האָט כסדר באקומען מעלדונגען, פאפירן, וועלכע זי האָט לגמרי נישט געלייענט. זי האָט געוואָלט נישט לעבן מער, פאַרוונקען אין א טיפן שלאָף.

אינם טאָג פון צווישן-פאַסט האָט זי זיך נישט צוריקגע-קערט קיין יאַנווייל, זי איז אינאַוונט אַוועק אויף א מאַסקאַראַד.

זי האָט אָנגעטאָן סאָמעטענע פּאָנטאַלאָנען, רויטע זאַקן, א פּא-
רוק מיט א צעפּל אויפן קאָפּ און א לעמפּל אויפן אויער. אַ
גאַנצע גאַכט האָט זי געטאַנצט צווישן דער ווילדער מוזיק פון
די טראַמבאָנען; מען האָט איר אַרומגערינגלט פון אלע זייטן;
און באַגינען האָט זי זיך געפונען אין די קאָלאָנעס פון טעאַ-
טער, אין דער געזעלשאַפט פון פינף-זעקס מאַסקעס, לעאַנס
חברים, אין קאָסטיומען פון טרעגערס און מאַטראָן, וועלכע
האָבן איר פּאַרגעלייגט צו גיין מיט זיי אויף אַ סעודה־לע.

די אַרומיקע צוקערניעס זענען געווען איבערפּולט. זיי
האָבן אויסגעזוכט אין האַפן עפעס אַ רעסטאָראַן, וווּ דער באַ-
לעבאָס האָט זיי געגעבן אַ קליין צימערל אויפן פּערטן שטאָק.
די מענער האָבן זיך געשושקעט אין אַ ווינקל, קענטיק.
צוליב די הוצאות, צווישן זיי איז געווען איין באַאמטער, צוויי
פּעלדשערס און איין אָנגעשטעלטער. אַ פינע געזעלשאַפט פאַר
איר! וואָס שייך די פּרויען, האָט זיך עמע תּיכּף אַרומגעזען,
לויטן קלאַנג פון זייערע קולות, אַז זיי אלע זענען פון דער
נידעריקסטער מדרגה. זי האָט זיך דערשראַקן, אָפּגערוקט איר שטול
און אַראָפּגעלאָזט די אויגן.

די אַנדערע האָבן אָנגעהייבן צו עסן, אָבער זי האָט נישט
געגעסן. דער שטערן האָט ביי איר געברענט, די ברעמען האָבן
געציטערט און אַ קעלט האָט דורכגענומען איר קערפּער. אין
איר קאָפּ האָט זי געפילט די פּאַדלאָגע פון באַל-צימער, וועל-
כע האָט נאָך אַלץ געציטערט אונטער די ריטמישע קלעפּ פון
טויזנטער טענצער. נאָכדעם האָט דער ריח פון פּונש און
דער רויך פון ציגאַרן לגמרי זי פאַרשיפּורט. זי איז געפאַלן
אין חלשות; מען האָט זי אַוועקגעטראָגן צום פענסטער.

ס'האָט אָנגעהייבן צו טאָגן, און אַ גרויסער פּורפור-פלעק
האָט זיך געצויגן אויפן בלאַסן הימל איבערן באַרג פון דער
הייליקער קאַטעדרע. די בלויע טיך-פאַלעס האָבן געציטערט
אויפן ווינט; קיין איין מענטש האָט זיך נישט געפונען אויפן
בריק; די גאַסן-לאַמטערנעס זענען אויסגעלאָשן געוואָרן.

דאָך איז עמע געקומען צו זיך און זיך פארטראַכט וועגן בערטען, וועלכע שלאַפט דאָרט אינם חדר פון איר ניאַנקע. ס'איז גראָד פאַרבייגעפאַרן אַ וואָגן מיט לאַנגע שטאַבעס איין, אַנפילנדיק די לופט מיט אַ הילכיקער מעטאַלישער טראַסקעריי. עמע איז אויפגעשפרונגען, אַראָפגעוואָרפן פון זיך דעם קאַסטיום, געזאָגט לעאַנען, אַז זי מוז אַוועקפאַרן, און ענדלעך איז זי אַליין פארבליבן אין „בולאַנער האַטעל“. זי האָט געפילט אַן עקל צו אַלץ, אַפילו צו זיך אַליין. זי האָט געהאַלט אַוועק-טראָגן זיך העט-ווייט, ווי אַ פייגעלע, אַוועקשוועבן ערגעץ ווייט אין די ריינע ספערן און דאָרט פונדאָסניי געבוירן ווערן. זי איז אַרויס, דורכגעגאַנגען דעם בולוואַר, דעם קאָזשו-אַזער פּלאַץ און די פאַרשטאַט ביז צו אַן אָפּענער גאַס, פול מיט גערטנער. זי איז געגאַנגען שנעל; די פרישע לופט האָט זי באַרויקט; און דער בוינטער עולם, די מאַסקעס, די קאַד-רייך, די שפיגלען, די סעודה, די פרויען — אַלץ איז ביסלעכע-ווייז פארשוונדן געוואָרן, פונקט ווי אַ נעפל, וואָס דער ווינט טראָגט אַוועק. נאָכדעם, קומענדיק אין „רויטן קרייץ“, האָט זי זיך אַ וואָרף געטאַן אויפן בעט, אין אַ קליין צימערל, אויטן צווייטן שטאַק, וווּ ס'וענען געהאַנגען די בילדער פון „טו-רעם דע נעסל“. פיר אַ זייגער פארנאכט האָט איר היווער אויס-געוועקט.

אַריינקומענדיק צו זיך אַהיים, האָט פעליסיטע הינטערן זייגער איר באַוווּן אַ גרויען פאַפיר. זי האָט געלייענט: „לויטן באַשלוס פונם געריכט, מיטן קראַפט פון אורטייל...“ וואָסער אורטייל? מיט אַ טאַג פריער האָט זי, ווירקלעך, באַקומען אַ פאַפיר, וועלכן זי האָט גאַרנישט איבערגעלייענט, זי איז געוואָרן דערשטוינט פון די ווערטער: „אין נאָמען פון זיין מאיעסטעט דעם קייזער, געזעץ און גערעכטיקייט, צו דער מאַדאם באַוואַרי...“ זי האָט דורכגעלאָזט עטלעכע שורות, דערנאָך זיך אָפּגע-שטעלט:

„אין פיראונצוואַנציק שעה, נישט אָפּגעלייגט.“

— וואָס?

— באַצאָלן די גאַנצע סומע פון אַכטטויזנט פראַנק.
און נידעריקער:

„די עקזעקוציע וועט אויסגעפֿירט ווערן מיטן גאַנצן פֿוח פון געזעץ, נעמלעך: פֿאַרקויפֿן דאָס מעבל דורך אַ ליציטאַציע.“
וואָס זאָל מען טאָן?... בלויו פיראונצוהאַנציק שעה!
מאָרגן! לערע, — האָט זי געטראַכט, — האָט איר, מסתּם, געוואָלט אָנשרעקן, ווייל תּיכּף איז איר געוואָרן פֿאַרשטענדלעך זיינע אַלע מאַגעוורעס און דער ציל פון זיינע אַלע טובות.
באַרויקט אַ ביסל האָט איר דאָס, וואָס די סומע איז געווען אַ צו גרויסע.

אַבער דערמיט, וואָס זי האָט געקויפט אויף קרעדיט, וואָס זי האָט געבאַרגט, אונטערגעשריבן וועקסלען, פֿאַרלענ-גערט די טערמינען פון די וועקסלען, וועלכע זענען פֿסדר אָנגעשוואָלן געוואָרן, האָט זי, ענדלעך, צוגעגרייט דעם הער לע-רע אַ שפּאַר קאַפיטאַל, אויף וועלכן ער האָט מיט אומגעדולד געוואַרט, פֿדי אויסצוגעבן אים צו זיינע ספּעקולאַציעס.
זי איז אַוועק צו אים מיט אַ פֿריילעכער מינע.

— איר ווייסט, וואָס מיט מיר האָט פֿאַסירט? ס'איז מסתּם אַ שפּאַס?

— ניין.

— וואָס הייסט, ניין?

ער האָט זיך פֿאַמעלעך אויסגעדרייט, און איבערקרייצט-דיק די הענט, האָט ער געפרעגט:

— צי האָט איר געמיינט, גנעדיקע פֿרוי, אַז פֿיין סוף בל חדורות וועל איך זיין אייער צושטעלער און באַנקיר, אויס ליבע צום אויבערשטן? אַך מוז דאָך אַמאָל אָפֿנעמען דאָס, וואָס מיר קומט! לאָמיר זיין אָפֿנהערציק!

זי האָט געשריען, אַז זי איז אַזויפֿיל נישט שולדיק.

— נו איז נאָך ערגער! דאָס געריכט האָט דעם הוב אַנערקענט! ס'איז אַרויסגעטראָגן געוואָרן אַן אורטייל! מען

מצדאם באַוואַרי

האַט אייך אים איבערגעגעבן! איבעריקנס, איז עס נישט איך,
נאָר ווענסאר.

— צי וואָלט איר אַמאָל געקענט?

— אָך, אויסגעשלאָסן.

— אָבער... דאָך... מיר קענטן דאָך רעדן...

זי האָט זיך געפלאַנטערט; זי האָט נישט געוואוסט...

דאָס איז פאַר איר געווען אַן איבערראַשונג...

— וועמענס שולד איז עס? — האָט לערע געפרעגט

און איראָגניש זיך פאַרנויגט. — בעת איד ווער פאַרשוואַרצט ווי

אַ נעגער, לעבט איר אַ טאָג.

— אַך! נאָר אַן אַ מוסר-השכל!

— דאָס ברענגט קיינמאָל קיין שאַדן נישט, — האָט ער

אָפגעענטפערט.

זי האָט פאַרלוירן איר מוט. זי האָט זיך אָנגעהייבן ביי

אים צו בעטן. זי האָט אפילו אַנידערגעלייגט איר שיינע ווייסע

און לאַנגע האַנט אויף לערעס קני.

— לאָזט מיך צוויי! מען קען נאָך מיינען, אַז איר

וילט מיך פאַרפירן!

— איר זענט אַן אויסוואַך! — האָט זי אויסגערופן.

— אַך! אַך! ווי היציק איר זענט! — האָט ער אָפגע-

ענטפערט מיט אַ שמייכל.

— איך וועל אויפווייזן, ווער איר זענט. איך וועל דער-

ציילן וועגן אַלץ מיין מאַן...

— נו, און איך האָב אויך עפעס צו ווייזן אייער מאַן!

און לערע האָט אַרויסגעשלאָפּט פון זיין קופער אַ

קבלת-צעטל אויף אַכצנהונדערט פראַנק, וואָס זי האָט אים

אַרויסגעגעבן, נאָך דער דיסקאָנטע ביי ווענסארן.

— צי מיינט איר דען, אַז ער וועט זיך נישט פאַר-

שטיין אויף אייער גנבהלע, דערדאָזיקער סימפאטישער מענטש!

זי איז געבליבן שטיין, ווי מען וואָלט איר דערלאַנגט

מיט אַ שטעקן איבערן קאַפּ. לערע האָט אַרומגעשפרייט פון

פענסטער ביז צום שרייב-טיש און פסדר געחורט:

— יא, איך וועל אים ווייזן... איך וועל אים ווייזן...
 גאָכדעם איז ער צוגעגאנגען צו איר און מיט אַ זיסן
 שטימעלע געזאָגט:

— איך ווייס גאָנץ גוט, אַז דאָס איז נישט קיין אנגע-
 נעמע זאך, אָבער דאָך איז נאָך דערפון קיינער נישט גע-
 שטאַרבן; איבעריקנס, איז עס די איינציקע עצה, וויאָזוי איר
 קענט מיר באַצאָלן מיין געלט...

— אָבער וווּ וועל איך זיי נעמען, — האָט עמע אויסגע-
 רופן, ברעכנדיק זיך די הענט.

— אַך, ווען אַ מענטש האָט אַזויפיל גוטע פריינט, ווי
 איר!

און ער האָט אויף איר אַ קוק געגעבן מיט אַזע דורכ-
 דרינגלעכן, שרעקלעכן בליק, אַז זי האָט אַ ציטער געטאָן מיט
 איר גאַנצן קערפער.

— איך זאָג אייך צו, איך וועל אייך אָונטערשרייבן... —
 האָט זי געזאָגט.

— איך האָב שוין גענוג אייערע אונטערשריפטן!

— איך וועל נאָך פאַרקויפן...

— וואָס וועט איר פאַרקויפן! — האָט ער געזאָגט,
 שאַקלענדיק מיט די אַקסלען. — איר האָט דאָך שוין מער-
 באַרנישט.

און דורכן פֿענסטערל האָט ער אַ געשריי געטאָן אין דער
 קראָם:

— אַנעט! פאַרגעס נישט וועגן די דריי רעשטלעך
 נומער 14.

די דינסט האָט זיך באוויזן; עמע האָט פאַרשטאַנען און
 געפרעזט: „וויפֿל געלט דאַרף זי שאַפן, כדי אָפצושטעלן די
 עקזעקוציע.“

— ס'איז שוין צו שפעט!

— אָבער אויב איך וועל אייך ברענגען עטלעכע טויזנט
 פראַנק, אַ פֿערטל פֿון דער סומע, אַ דריטל, פֿמעט אינגאַנצן?

— אַך! ניין, ס'איז איממעגלעך!

און ער האָט זי לייכט געשטופט צו די שטיגן.
 — איך בעט איך, מסיע לערע, כאָטש נאָך עטלעכע
 טעג.
 זי האָט געוויינט.
 — נאָך דאָס האָט געפעלט! טרערן!
 — איר דערפירט מיך צו פארצווייפלונג.
 — איך לאָך מיך אויס דערפון! — האָט ער געזאָגט, צו-
 מאַכנדיק די סיר.

VII

עמע האָט אַרויסגעוויזן פיל פעסטקייט, ווען דער קאָ-
 מאַרניק האַראָן איז אויף צומאַרגנס געקומען מיט צוויי עדות,
 כדי אָפצושרייבן דעם אינווענטאַר.
 זיי האָבן אָנגעהייבן פון שאַרלס קאַבינעט און נישט אָפ-
 געשריבן האָבן זיי בלויז דעם פּרענאַלאָגישן קאַפּ, וועלכן זיי
 האָבן באַטראַכט, ווי אַן אינסטרומענט פון זיין
 פּראָפּעסיע. אָבער אין קיך האָבן זיי איבערגעציילט די
 טעלער, טעפּ, קעסלען, שטולן, לייכטער און אין שלאָף-צי-
 מער אַלע קלייניקייטן אויף דער עטאָזשערקע. זיי האָבן בא-
 טראַכט אירע בגדים, די וועש, איר טואַלעטקע; און איר
 גאַנץ לעבן, ביז די סאַמע אינטימסטע ווינקלעך, איז גע-
 וואָרן אַנטבלויזט פאַר די דאָזיקע דריי מענטשן, הי א טויטער
 קערפּער אין סעקציע-זאַל.
 מסיע האַראָן, פאַרקנעפלט אין אַ שוואַרצן פּראַק,
 מיט אַ ווייסן קראָואַט, מיט אָנגעצויגענע שטריפקעס אונטער
 די הויזן, האָט פון צייט צו צייט געחזרט:
 — איר וועט דערלויבן, מאַדאַם? איר וועט דערלויבן?
 אַפט פלינגט ער אויסרופן:

— זייער פיין! ... אויסגעצייכנט!

נאָכדעם האָט ער אָנגעהויבן צו שרייבן, נעצנדיק זיין פען אין אַ האַרן-שינטער, וואָס ער האָט געהאַלטן אין דער לינקער האַנט.

ווען זיי האָבן פאַרענדיקט מיט די צימערן, זענען זיי אַרויף אויפן בוידעם.

דאָרט איז געשטאַנען אַ שאַכטל, וווּ זי האָט געהאַלטן דאָדאַלפּס ברייט. מען האָט זי געדאַרפט עמענען.

— אַך! ברייט! — האָט האַראָן געזאָגט מיט אַ באַשיידענעם שמייכל. — אָבער דערלויבט! איך דאַרף נאָכזען, צי אין שאַכטל געפינען זיך נישט קיין אנדערע זאַכן.

און ער האָט עצהאַס איינגעבויגן די פאַפירן, פונקט ווי ער וואָלט אַרויסשיטן פון דאָרט רענדלעך.

דעמאָלט איז זי געוואָרן אויסגעזעגט, צוקוקנדיק זיך, ווי די מגושמדיקע האַנט, מיט די רויטע ווייכע פינגער, ענדלעך צו אַ שנעק, האָט זיך אנידערגעלייגט אויפן פאַפיר, איבער וועלכן איר האַרץ האָט אַזוי שטאַרק געצאַפּלט.

ענדלעך זענען זיי אַוועק! פעליסטיע איז אַריינגעקומען. עמע האָט איר אַוועקגעשיקט, זי זאָל אָפהיטן, צי שאַרל קומט נישט אָן; און זיי האָבן אַרויפגעפירט דעם שומר, וואָס האָט געהיט די פארנומענע זאַכן, אויפן בוידעם, און ער האָט געשווירן, אַז ער וועט זיך נישט באַווייזן.

אַ גאַנצן אונט איז שאַרל געזעסן פארדאנהט. עמע האָט אויף אים געוואָרפן אומרויקע בליקן, זוכנדיק פאַרווירפן אויף זיין געקנייטשטן בנים. נאָכדעם, ווען זי האָט אָנגעצייגט איר בליק אויפן קאַמין, באַפּוצט מיט כינעזישע פאַרהענגלעך, אויף די גרויסע פאַרטיערן, אויף די פאַטעלן, אויף אלע זאַכן, וועלכע האָבן מילדער געמאַכט די ליידן פון איר לעבן, איז זי דורכגעדרונגען געוואָרן מיט געוויסן-יסורים, אָדער גיכער מיט אַן אומענדלעכער חרטה, וואָס זי האָט פאַנאנדערגעפלאַמט איר תאוה, אנשטאט זי צו לעשן. שאַרל האט רויק געמישט די קוילן, אַוועקשטעלנדיק ביידע פיס אויף די קראַטעס פון קאַמין.

ס'זענען געווען טאָמענטן, ווען דעם שומר אין צוגעגעסן
געוואָרן צו זיצן אינדערהויך, האָט ער זיך באַוועגט און געמאַכט א
קליינעם גערויש.

— עמעצער גייט אַרום אינדערהויך? — האָט שאַרל
געפרעגט.

— ניין! — האָט זי געענטפערט. — דאָס קלאַפט דער
אינט אין אַן אָפּענעם פענסטערל.

אויף צומאַרגנס, זונטיק, איז זי אַוועקגעפאַרן קיין רואן,
כדי צו באַזוכן אַלע באַנקירן, וועלכע זי האָט געקענט בלויז
סוף נאָמען, זיי זענען אַלע געווען אויסן לאַנד, אַדער אויף אַ
נסיעה. זי האָט נישט אָפּגעטראָטן; וועמען זי האָט נאָר בּז-
טראָטן, האָט זי געבעטן געלט, טענהנדיק, אַז זי נייטיקט זיך,
אַז זי וועט אָפּגעבן. אייניקע האָבן זיך אפילו אויסגעלאַכט פון
איר, אָבער געלט האָט קיינער נישט געגעבן.

צוויי א זייגער איז זי אַוועקגעלאָסן צו לעאַנען און אָנ-
געקלאַפט אין זיין טיר. קיינער האָט נישט געעפנט. ענדלעך,
האָט ער זיך באַוויזן.

— נאָך וואָס ביזטו געקומען?

— אים שטער דיך?

— ניין... אָבער...

און ער האָט זיך מודה געווען, אַז זיין באַלעבאָס איז
שטאַרק נישט צעפרידן, וואָס מען נעמט אויף אין זיין וווינונג
„סרויען“.

— איך דארף מיט דיר עפעס איבעררעדן. — האָט זי
געזאָגט.

לעאַן האָט גענומען דעם שליסל פון זיין טיר. זי האָט
אים אָפּגעהאַלטן.

— אַך, ניין! נישט דאָ, ביי אונדז.

און זיי זענען אוועק אין זייער צימער אין „בולאַנער
האַטעל“.

אין האַטעל האָט זי אויסגעטרונקען אַ גרויס גלאַז

וואַסער, זי איז געווען זייער בלאַס. זי האָט צו אים גע-
זאָגט:

— לעָאָן, דו מוזט מיר טאָן אַ טובה.
און שאַקלענדיק זיינע ביידע הענט, וועלכע זי האָט גע-
דריקט, האָט זי מוסיף געווען:
— האָרן, איך גייטיק זיך אין אַכטטויזנט פראַנק!
— צי ביזטו חסר-דעה?
— פאַרלייפיק נישט!

און דערזיילנדיק אים די גאַנצע געשיכטע וועגן דער
עקזעקוציע אויף אירע זאָכן, האָט זי אים געשילדערט איר
פאַרצוהייפלטע לאַגע; ווייל שאַרל ווייסט פון גאַרנישט, איר
שוויגער האָט זי פיינט; דער פאַטער רואַ קען איר גאַר-
נישט העלפן; אַבער לעָאָן מוז זיך באַמיען צו באַקומען פאַר
איר די דאָזיקע סומע...
— וואָס הייסט, דו ווילסט...?

— דו האָסט דיך שוין איבערגעשראַקן! — האָט זי
אויסגערופן.

דעמאָלט האָט ער זיך נאַריש אַרויסגערעדט:
— די זאָך איז נישט אַזוי שרעקלעך, ווי דו מיינסט:
דיין פאַרשוין וואָלט זיך אפשר באַרויקט מיט אַ טויזנט
דענדלעך.

אויב אַזוי, האָט ער דאָך אַוודאי געדאַרפט מאַכן אַ פרוו
צו באַקומען געלט; ס'איז אוממעגלעך, אַז ער זאָל נישט
קענען באַקומען אַ דריי אַדער פירטויזנט פראַנק. איבעריקנס,
האָט דאָך לעָאָן געקאָנט געפן זיין ערבות.
— גיי! פרוּביר! איך מוז עס האָבן! לויף! באַמי דיך!
איך וועל זיך אַזוי ליבן!

ער איז אַוועק. און ווען ער איז אין אַ שעה אַרום גע-
קומען, האָט ער געזאָגט מיט אַ פייערלעכן טאָן:
— איך בין געווען ביי דריי מענטשן... אומזיסט מײן

טירה! זיי זענען געבליבן זיצן אומבאוועגלעך איינער קעגן

צווייטן ביי ביידע זייטן פון קאמין. און ער האָט קיין אייגן-
ציק וואָרט נישט אַרויסגערעדט. עמע האָט געצוקט מיט די
אַקסלען און געטופעט מיט די פיס. ער האָט געהערט, ווי זי
שטאַמלט:

— ווען איך וואָלט געווען אויף דיין אָרט, וואָלט איך
שוין יאָ באַקומען:

— וווּ?

— אין דיין קאַנצעלאַריע!

און זי האָט אים אָנגעקוקט.

א העלישע דרייטטיקייט האָט געשפּריצט פון אירע ברענענ-
דיקע שוואַרצע אַפּלען, און אירע ברעמען האָבן זיך אַראָפּגע-
לאָזט מיט אויפֿיל תּאוּת און רייך, אַז דער יונגע רמאַן האָט
דערפֿילט, ווי ער ווערט אָפּגעשוואַכט אונטערן שטומען ווילן
פון דערדאָזיקער פּרוי, וועלכע רעדט אים צו צו אַ פּאַרברעכן.
ער האָט זיך דערשראָקן, און פּדי אויסצומיידן ווייטערדיקע
דערקלערונגען, האָט ער זיך אַ קלאַפּ געטאָן אין שטערן,
אויסרוּפּנדיק:

— מאַרעל דאַרף קומען היינט ביינאַכט! איך האַלט,
אַז ער וועט מיר נישט אָפּזאָגן (ס'איז געווען איינער פּון זיי-
נע פּריינט, אַ זון פון אַ רייכן סוחר) און איך וועל דיר
מאָרגן ברענגען דאָס געלט.

אַפּנים, אַז עמע האָט נישט אויפּגענומען די דאָזיקע האַ-
פענונגען מיט אויפֿיל שמחה, ווי לעאָן האָט זיך עס פּאַר-
געשטעלט. צי האָט זי פּאַרשטאַנען, אַז דאָס איז אַ ליגן?
מיט אַ רויטל אויפּן פּנים האָט ער מוסיף געווען:

— דאָך, אויב איך וועל ביז דריי אַ זייגער נישט קו-
מען, זאָלסטו אויף מיר נישט וואַרטן, מיין טייערע. נו, איך
מוז גיין, אַנטשולדיק מיך, אַדיע!

ער האָט געדריקט איר האַנט, אָבער ער האָט געפֿילט,
אַז זי איז פּאַרגליווערט. עמע האָט שוין נישט געהאַט מער
קיין כּוחות אויף קיין שום געפֿילן.

ס'האָט געקלונגען פּיר אַזייגער: און עמע האָט זיך אויפּ-

בעהייבן. כדי זיך צוריקצוקערן קיין יאָנוויץ; זי האָט עס געטאָן. ווי אן אויטאָמאָט, אונטעררוואַרפנדיק זיך דעם אימפולס פון דער רגילות.

ס'איז געווען אַ שיינער ווינטער; ס'איז געווען איינער פון די קלאַרע, טרוקענע מערץ-טעג, ווען די זון שיינט אויף אַ העלן הימל. די רואַנער איינוווינער, אויסגעפוצט אין יום-טוב-דיקע בגדים האָבן שפאצירט מיט גליקלעכע פנימער. עמע איז ארויף אויפן פּלאַץ פון דער קאַטעדראַ. דער אָונט-געבעט האָט זיך פאַרענדיקט, דער עולם איז אַרויס דורך דריי אַרויסגענג, ווי אַ טייך, וואָס טראַגט זיך דורך דורך דריי געוועלעבן פון אַ בריק; און אומבאַוועגלעך, ווי אַ פעלז, איז אינמיטן געשטאַנען דער שמש.

און דעמאָלט האָט זי זיך דערמאַנט אָן דעם טאַג, ווען זי איז אַ פאַרדאָנהטע און פול מיט האַפּענונג אַריינגעקומען אונטער דעמדאָזיקן גרויסן געוועלעב, וועלכער האָט דעמאָלט אין אי-רע אײגן אויסגעזען נישט אַזוי טיף, ווי איר ליבע; און זי האָט אָנגעהייבן צו שפאַנען, וויינענדיק אונטער איר שלייער, אַ פאַרצווייפלטע, אַ וואַקלענדיקע, גרייט צו פאַלן אין חלשות. — פאַרזיכטיק, — האָט זיך דערהערט אַ קול פון דעם אַפענעם טיער.

זי האָט זיך אָפּגעשטעלט, כדי אַדורכצולאָזן אַ שוואַרצן פערד, וועלכער האָט געפאַרשקעט איינגעשפאַנט אין אַ טיילבערי, מיט וועלכן ס'האָט אָנגעפירט אַ הער אין אַ סאָבאַל-פוטער. ווער האָט דאָס געקענט זיין? זי האָט אים געקענט... דאָס עקיפּאָזשל האָט אַ פלי געטאָן און פאַרשווונדן געוואָרן. יא, דאָס איז געווען דער וויקאַנט, זי האָט זיך אַרומגע-קוקט; די גאַס איז געווען פּוסט. און זי האָט זיך געפילט אַזוי אָפּגעמאַטערט, אַזוי צעמישט, אַז זי האָט זיך אָנגעלענט אָן אַ וואַנט, כדי נישט אומצופאַלן.

נאָכדעם האָט זי אַ טראַכט געטאָן, אַז זי האָט זיך טועה געווען. זי האָט אַליין נישט געוואוסט, וואָס מיט איר טוט זיך. זי האָט געפילט אַ פּוסטיקייט אין זיך און אויסער זיך. זי האָט

זיך געפילט פארלוירן, גלייך ווי זי נידערט אַראָפּ אין אומ-
גענדלעכע תהומות; און זי האָט זיך כמעט ווי דערפרייט, ווען
זי האָט ביים „רויטן קרייץ“ באמערקט דעם סימפאטישן אָמע,
וועלכער איז געשטאַנען און אַכטונג געגעבן, ווי מן לייגט
ארויף אויף דער „שוואַלב“ א קאסטן מיט מעדיקאַמענטן. איינ-
געוויקלט אין אַ טוך, האָט ער אין דער האַנט געהאַלטן זעקס
ברויטלעך פאר זיין ווייב.

די מאדאם אָמע האָט שטאַרק ליב געהאַט די דאָזיקע קליי-
נע האַרטע ברייטלעך, אין דער פּאַרם פון אַ טיורבאַן, וואָס מען
עסט אין פּאַסט מיט געזאַלצענע, פּוטער, — דער לעצטער מוס-
טער פון די גאָטישע מאכלים, און, מעגלעך, אז דאָס איז נאָך
פּאַרבלעבן אַ זכר פון קרייץ-צוג-צייטן; מיט זיי האָבן זיך מסתם
צומאָל אָנגעשטאַפט די פעסטע נאַרמאַנער, וועלכע האָבן זיך
נעץ מצושה פּאַרגעשטעלט, אז אויפן טיש, צווישן דעם שיין
פון געלע שטורקאַצן, צווישן קריג מוזט געוואַרעמטן וויין און
גרויסע קאָלבאַסעס, זעען זיי גאַרנישט קיין ברויטלעך, נאָר סאַ-
רעצינער קעפּ, כדי אויפצופרעסן. דעם אַפטייקערס ווייב האָט זיי גע-
גרינשעט, פּונקט ווי זיי, רייסט, נישט געקוקט אויף אירע
שלעכטע ציין, און יעדעס מאָל, ווען אָבע איז געפאַרן אין
שטאָט, האָט ער כסדר מיטגעבראַכט די דאָזיקע ברויטלעך, קויפּנ-
דיק ווי ביים גרעסטן בעקער, אויף דער מאַסאַקראַנגאַס.

— כ'בין שטאַרק צעפריזן, וואָס איך זע אייך! — האָט ער
געזאָגט, שטעקנדיק די האַנט עמען, כדי איר העלפן אריינצו-
שטייגן אין דער „שוואַלב“.

נאָכדעם האָט ער אָנגעהאַנגען די ברויטלעך אויף די
רימענס פּונם אָמניבוס און, דעם קאַפּ אַנטבלויזט, די הענט
געקרייצט, האָט ער זיך אַנידערגעזעצט אין דער פּאַרטראַכטער
נאַפּאַלעאַן-פּאַזע.

ווען דער בלינדער האָט זיך, ווי געוויינלעך, באַוווּן
אונטערן באַרג, האָט אָמע זיך אָנגערופן:
איך קען נישט פאַרשטיין, ווי די מאַכט טאַלערירט נאָך
אזעלכע פּאַרברעכערישע פּראַפעסיעס! מען דאַרף פאַרשליסן

דעמאָזיקן אומגליקלעכן און אים צווינגען, ער זאל זיך נע-
מען צו עפעס אן אַרבעט. דער פראָגרעס, אויף מיין ערנ-
וואָרט, רוקט זיך מיט טריט פון אַ שילדקרעט. מיר בראַדזשען
נאָך אַלץ אין דער עפאָכע פון באַרבאָריזם!
דער בלינדער האָט אויסגעשטרעקט זיין הוט, וועלכער
האָט זיך אונטערגעשאַקלט ביים זוים פון דער טירל, ווי אַ
שטיקל אָפגעריסענער טאַפעס.

— אָט האָט איר דעם אמתן שקראַפּל!

און הגם ער האָט גוט געקענט דעמאָזיקן שנאָרער,
דאָך האָט ער זיך געמאַכט, ווי ער זעט אים איצט צום ערשטן
מאָל און האָט געמורמלט די דאָזיקע ווערטער: האָרן - גע-
וועב, אומדורכזיכטיקער האָרן, סקלעראַ-
טיק, קרישטאָליקעס; נאָכדעם האָט ער געפרעגט
מיט אַ העפלעכן טאָן:

— שוין לאַנג, מיין פריינט, טראַגסטו דיך אַרום מיט
דער שרעקלעכער מחלה? אַנשטאַט צו וואַלגערן זיך אין שענק,
וואַלסטו בעסער אָפּגעהיט אַ דיעטע.

ער האָט אים צוגערעדט צו טרינקען גוטן וויין, גוטע
ביר, גוטע פלייש. דער בלינדער האָט פסדר געזונגען זיין
לידלע; ער האָט געהאַט אן אויסזען פון אן אידיאָט. ענדלעך,
האָט מסיע אָמע אויפגעעפנט זיין בייטל.

— נאָ דיר אַ סו, גיב מיר צוויי ליאַרן רעשטע, און
פאַרגעס נישט מייע עצות, זיי וועלן דיר העלפן.

היווער האָט זיך דערקויבט אויפן קול אויסצודריקן זיין
ספק בנוגע דער ווירקונג פון זיינע עצות. אָבער דער אַפטיי-
קער האָט געחזרט, אַז ער וועט אים אליין אויסהיילן מיט
דער היילף פון אן אַנטיפילאָגיסטישער פאַמאָדע, זיין אייגענע
דערפֿינדונג; און ער האָט אים געגעבן זיין אַדרעס:

— מסיע אָמע, לעבן מאַרק, אַלע ווייסן.

— נו, און פאַר דער טירחה, — האָט היווער געזאָגט, —

ת"ו אונדז עפעס אַ קונץ. דער בלינדער האָט זיך אַראָפּגעזעצט אויף די פיענטעס

אין, פארוואָרפן דעם קאַפּ אַהינטער, האָט ער געקוילערט מיט זיינע
בלויע אויגן, אַרויסגערוקט דעם צונג, מיט ביידע הענט זיך
געריבן דעם בויך און גלייכצייטיק אַרויסגעלאָזט אַ פאַרשטיקטע
ריטשעריי, פונקט ווי אַן אויסגעהונגערטער הונט. פול מיט
עקל צו דעמדאָזיקן פאַרשוין, האָט עמע אים איבערן אַקסל
אַ וואָרף געטאָן אַ פינף-פראַנקשטיק, דאָס איז געווען איר
גאַנץ פאַרמעגן, זי איז געווען זייער צעפרידן פון דעמדאָזיקן
זשעסט אירן.

דער אַמניבוס איז שוין ווייטער אָפּגעפאַרן, ווי מיטאַמאַל
האָט זיך אַמע אַרויסגערוקט דורכן פענסטערל און אַ געשריי
געטאָן:

— קיין שום ווייצן-אין-מילך-מאַכלים! טראָגן וואָלענע
זאַכן אויפן לייב און אונטערשטעלן די קראַנקע ערטער אויב-
טערן רויך פון סך-יאַגלעס!
דאָס בילד פון די באַקאַנטע זאַכן, וועלכע זענען פאַר-
בייגעלאָפן פאַר זייערע אויגן, האָבן עמען אַ ביסל געמאַכט
פאַרגעסן פון אירע צרות. זי האָט זיך געפילט שטאַרק אָפּגע-
מאַטערט און זי איז אָנגעקומען אַהיים, אַ דערשלאָגענע, אַן
אויסגעפייניקטע, כמעט פאַרשלאָפן.

— זאָל זיין, וואָס ס'ויל זיך! — האָט זי צו זיך געזאָגט.
איבעריקנס, ווער ווייסט? ס'קען נאָך אַמאָל פאַסירן אַן
אויסערגעוויינלעכער צופאַל! ס'קען נאָך פאַסירן, אַז לערע
זאָל שטאַרבן!

ניין אַ זייער אינדערפרי איז זי געוואָרן אויפגעוועקט פון
קולות, וואָס האָבן זיך געהערט פון מאַרק. דאָרט האָט זיך
פאַרזאַמלט אַ גרויסער עולם און געלייענט אַ גרויסן אַפיש.
זוגעקלעפט צו אַ סוף; זי האָט געזען, ווי זשיסטען האָט
זיך אויפגעשטעלט אויף אַ קלעצל און אַראָפּגעריסן דעם אַפיש.
אַבער אין דערזעלבער רגע האָט אַ פּאָליצאַנט אים אָנגעכאַפט
פאַרן קאַלנער. מסיע אַמע איז אַרויס פון אַפטייק, און די
מוטער לעפּראַנסאָו האָט, אַפנים, געדורשנט צווישן עולם.

— מאדאם! מאדאם! — האָט פעליסיטע אויסגערופן.
צריינקומענדיק. — ס'אָרע נידערטרעכטיקייט!

און א צעחושטע, וואָס זי האָט איר דאָס אָרעמע מיידל דערלאָנגט
אַ געל פּאַפּיר, וואָס זי האָט אַראָפּגעריסן פון דער טיר. אין
איינ אויגנבליק האָט עמע איבערגעלייענט, אַז דאָס גאַנצע
מעבל ווערט פּאַרקויפט.

שטילערהייט האָבן זיי זיך ביידע איבערגעקוקט. די
זיסט און די באלעבאָסטע האָבן קיין שום סעקרעמן נישט גע-
האַט צווישן זיך. ענדלעך האָט פעליסיטע מיט אַ זיפּן אַ
זאָג געטאָן:

— ווען איך וואָלט געווען אויף אַניער אַרט, מאַדאָם,
וואָלט איך מיך געווענדעט צו מסיע גילאָמען.

— דו רעכנסט אַזוי?

דידאָזיקע שאלה האָט באטייט:

— דו, וועלכע ווייסט פונם דינער, וואָס ס'טוט זיך דאָרט
אין הויז, צי האָסטו אפשר געהערט, אַז דער באלעבאָסט וואָלט
האָבן עפעס גערעדט וועגן מיר?

— יאָ, גייט אַהין, ס'וועט גוט זיין.

זי האָט זיך אויסגעפּוצט, אָנגעטאָן איר שוואַרץ קלייד מיט
איר מאַנטל, באַפּוצט מיט דזשעטעס; און כדי מען זאָל זי
נישט באַמערקן (ווייל ס'זענען תמיד געווען אַ סך מענטשן אויפֿן
מאַרק), איז זי אַרויס הינטערן שטעטל און אַוועק מיטן שטעגל
ביים טייך.

אַ פּאַרסאָמע איז זי צוגעקומען צום פּורטקע פון גאָ-
טאַרויס; דער הימל איז געווען טריב און אַ קליינער שניי
איז געפּאַלן.

ווען זי האָט אָנגעקלונגען, האָט זי טעאָדאָר אין אַרויסער
קורטקע באַזיזן אויפֿן גאַנעק; ער האָט איר אויפֿגעפּנט די
טיר מיט אַ העפלעכער מינע, ווי אַן אַלטער באַקאַנטער, און
ער האָט זי צריינגעפירט אין עס-צימער.

אַ גרויסער קאלדנער אויוון האָט גערוישט אונטער אַ
קאַקטוס, וועלכער האָט אָנגעפילט די גאַנצע נישע; און אין

דאמען פון שווארצן האַלץ אויף טאפסטן מיט דעמבזייכענאגע
 איז געהאָנגען שטייבענס „עסמאַרצלדע“, און שפּאַנס, פּוטיפּרה.
 דער סערווירטער טיש, צוויי זילבערנע פּאַנען, די קרישטאָלענע
 קליאַמקעס פּאָן די טירן, דער פּאַרקעט און דאָס מעבל, — אַלץ
 האָט געגלאַנצט מיט אַן עכט ענגלישער ריינקייט. די שויבן
 זענען אין די ווינקלען געווען באַצירט מיט קאַלירטן גלאַז.

— אָט דאָס הייסט אַן עס-צימער, — האָט צמע גע-
 טראַכט, — אַזעלכן וואָלט איך געדאַרפט האָבן.

דער נאָטאַריוס איז אַריינגעקומען. מיט זיין לינקער
 האַנט האָט ער צוגעדריקט צו זיין ברוסט דעם שלאָפּראָק, געפּוסטערט
 אין פּאַלמען און מיט דער רעכטער האַנט האָט ער שנעל אַראָפּ-
 גענומען און צוריק אַרויפגעטאָן אַ היטל פּון ברוינעם סאַמעט,
 וועלכע איז געווען ווילערזש אַראָפּגערוקט אויף דער רעכטער
 זייט; פּון אונטערן היטל זענען אַראָפּגעהאַנגען דריי בלאַנדע
 לאָקנדלעך, וועלכע האָבן אַרויפגערינגלט זיין פליכעוואַטן קאַפּ.

נאָכדעם, ווי ער האָט איר דערלאַנגט אַ שטול, האָט ער
 זיך אַליין אַוועקגעזעצט פּרישטיקן, בעטנדיק מחילה פאַר זיין
 נישט העפּלעכקייט.

— מסייע, — האָט זי געזאָגט, — איך האָב צו איך א
 בקשה...

— וועגן וואָס, מאַדאָם? איך הער.

זי האָט אים אָנגעהייבן שילדערן איר לאַגע.
 מסייע גילאָמען האָט איר געקענט, ווייל בשתיקה איז
 ער געווען פאַרבונדן מיטן סוחר לערע, ביי וועמען ער האָט
 תמיד באַקומען חלוואות אונטער היפּאָטעקן פאַר זיינע קליינעטן.
 אַלזאָ, ער האָט געווסט בעסער פּון איר די לאַגע געשיכטע
 מיט די וועקסלען, צוערשט קליינע, טראָגנדיק אויף זיך פאַרשי-
 דענע אונטערשריפטן, אויסגעשטעלט אויף לאַנגע דאָסעס, דער-
 נאָך, ווי פּען האָט פאַרלענגערט די טערמינען ביז צו דער
 צייט, ווען דער סוחר לערע האָט אויפגעזאַמלט אלע פּראָטעסטן
 און זיי איבערגעגעבן זיין פּריינט ווענסאַר, פּדי ער זאָל, אין

באָן ביים האַור; ער האָט איר שטאַרק צערייצט מיט די פּאַנטאַסטישע סומעס וואָס זי האָט געקענט פאַרזינען.

— פאַרוואָס זענט איר נישט געקומען צו מיר? — האָט ער געפּרעגט.

— איך ווייס אַליין נישט, פאַרוואָס.

— פאַרוואָס? צי האָט איר זיך געשראַקן פֿאַר מיר?

אדרבה, איך האָב מיך געדאַרפט באַקלאָגן! מיר קענען זיך כמעט נישט! און דאָך בין איך אייך זייער איבערגעגעבן: איך מיין, אז איר צווייפלט נישט דערין?

ער האָט אויסגעשטרעקט זיין האנט, אָנגעכאַפט אירע, גייציק אַ קיש געטאַן, נאָכדעם אוועקגעלייגט איר האנט אויף זיין קני; און ער האָט זיך געשפּילט מיט אירע פינגער, באַ-שיטנדיק זי מיט טויזנטער קאָמפּלימענטן.

זיין זיסע שטימע האָט געריוולט, ווי אַ טייך, וואָס פּליסט; פּונקטן האָבן געגלאַנצט אין זיינע אויגן דורך זיינע ברייך, און זיינע פינגער האָבן זיך גערוקט אין עמעס אַרבל, כדי צו גלעטן אירע אַרעמס. זי האָט דערשפּירט אויף איר באַק זיין שנעלן אַטעם, דערדאָזיקער מענטש האָט אין איר אַרויסגערופּן פּון עקל. זי האָט זיך אַ הייב געטאַן און אַרויסגערעדט:

— מסיע, איך וואָרט!

— אויף וואָס? — האָט דער נאָטאַריוס אַ פרעג געטאַן, ווערנדיק בלאַס.

— אויף דעם געלט.

— אָבער...

אָבער אַ באַהערשט פּון שטאַרקער האוה, האָט ער אָפּגעענטפּערט:

— יאָ, גוט!...

ער איז נעקראַכן צו איר אויף די קני, פאַרגעסנדיק פּון זיין שלאַפּראַק.

— האָט רחמנות, בלייבט! איך לייב אייך!

ער האָט זי אָנגעכאַפט פאַר דער טאַליע.

אַ רויטער פּלאַם האָט באַגאַסן מאַדאָם באַוואַריס פנים. זי האָט אָפּגעטראָגן מיט אַ שרעקלעכן אויסזען, שרייענדיק:

— איר נוצט אויס אויף אַ שענדלעכן אופן מיין טרוי-
ערדיקן מצב, טסיע! איך בין צו באַדויערן, אָבער נישט צו
פאַרקויפן!

און זי איז אַרויס.

דער נאַטאַריוס איז געבליבן שטיין אַ געפּלעפטער, מיט
די אויגן צוגעשמידט אויף זיינע שיינע אויסגענייטע פּאַנטאַפּל.
דאָס איז געווען אַ ליבע-מתנה, וואָס ער האָט באַקומען. קוקן-
דיק אויף זיי, האָט ער זיך ענדלעך באַרויקט. איבעריקנס,
האָט ער זיך באַרעכנט, אַז אזאָ אַוואַנטורע האָט אים גע-
קענט ווייט פאַרשלעפּן.

— ס'אַראַ אויסוואַרף! ס'אַראַ גראַבע בריאה! ... ס'אַראַ פרעכ-
קייט! — האָט עמע צו זיך געזאָגט, לויפּנדיק מיט בערוועזע
טריט לעבן די יאַשען-ביימער פּונם וועג. די אַנסטוישונג, וואָס
איר מפּלה האָט אַרויסגערופּן, האָט פאַרשטאַרקט דעם פעס פּון
איר באַליידיקטער שעמעוודיקייט; ס'האָט זיך איר געדאַכט,
אַז איר מוזל פאַרפּאַלגט זי, און, אָננעמענדיק זיך מיט גאוון,
האָט זי קיינמאָל נאָך נישט געפּילט אַזויפיל אַפּטונג צו זיך
און אַזויפיל שנאה צו אַנדערע. זי איז געוואָרן קריגעריש
געשטימט. זי האָט געוואָלט שלאַגן מענער, שפּיען זיי אין
פנים אַרײַן, צערייסן זיי אויף שטיקער; און זי איז געגאַנגען
גען שנעל פאַרויס, בלאָס, אויפגערעגט, געציטערט, נישטערנ-
דיק מיט פאַרוויינטע אויגן דעם פּוסטן שטח, פּונקט ווי זי
וואָלט געהאַט הנאה פּון דער שנאה, וואָס האָט איר געשטיקט.
ווען זי האָט דערזען איר הויז, איז זי געבליבן שטיין,
ווי אַ פאַרגליחערטע. זי האָט נישט געקענט גיין ווייטער,
אָבער ס'העלפט נישט. ווהיין זאָל זי דען לויפּן?

פעליסיטע האָט איר אָפּגעוואַרט ביי דער טיר

— נו, וואָס הערט זיך?

— ניין! — האָט עמע געזאָגט.

און בערך אַ פּערטל שעה האָבן זיי ביידע אויסגערעכנט
פאַרשידענע פּערזאָנען פּון יאַנוויל, וועלכע וואָלטן איר אפשר

געקענט העלפן. אָבער יעדעס מאָל, חי פעליסיטע האָט עמעצן
אָנגערופן, האָט עמע געחורט:

— ס'וועט גאָרנישט זיין! זיי וועלן נישט געבן!

— און דער הער, וועלפער קאמט באַלד אָן!

— איך ווייס שוין... לָאָז מיך איבער איינע אַליין.

זי האָט שוין אַלץ אויסגעפרוּווט. איצט איז שוין נישט
פארבליבן קיין שום עצה, און ווען שאַרל וועט קומען, וועט
זי צו אים זאָגן:

— גיי אַהינק. דערדאָזיקער טעפּיך, אויף וועלכן דו
טרעסטסט, איז שוין נישט אונדזערער. אין דיין הויז האָסטו שוין
מער נישט קיין מעפּל, קיין שפּילקע, קיין שטרויפּלע, און דאָס
האָב איך דיך רוינירט, אומגליקלעכער מענטש!
ער וועט זיך דעפּאַלט פּאַנאָדערוויינען, גיסן ביטערע
טרעפּן, אָבער שפעטער וועט דער גרויזל אַריבער, און ער
וועט איר מוחל זיין.

— יאָ, — האָט זי געשטאַמלט, סקריפענדיק מיט די ציין, —
שאַרל וועט מיר מוחל זיין, ער, וועלכן איך וואָלט פאַר קיין
מיליאָן נישט מוחל געווען דאָס, וואָס ער האָט מיך בשעתו
דערקענט... קיינמאָל! קיינמאָל!

דער געדאַנק, אז איר מאָן שטייט העלפער פון איר,
האָט איר שטאַרק אויפגערעגט. הוצדעם, צי זי וועט זיך איצט
מודה זיין, אָדער ניין, אַלצאיינס וועט ער זיך פריער אָדער
שפעטער דערוויסן וועגן דער קאַטאַסטראָפּע; אַלדאָ, דאַרף
מען וואַרטן אויף דערדאָזיקער שרעקלעכער סצענע, און אי-
פּערטראָגן די לָאָסט פון זיין גרויסמוטיקייט. ס'האָט זיך
אין איר דערוועקט אַ געדאַנק ווידער אַוועקצוגיין צו לערען.
אָבער נאָך וואָס? שרייבן אַ בריוו צו איר טאָטן? אָבער
ס'איז שוין צו שפעט. און ווער ווייסט, צי זי האָט נישט
חרטה געהאַט דערויף, וואָס זי האָט זיך יענעם נישט אָפּגע-
געגעבן... זי האָט פּלוצלונג דערהערט טריט פון אַ פּערד
אין דער אַלעע. דאָס איז ער געווען; שאַרל האָט אויפגע-
עפנט די פּורטקע און איז געווען בלאָסער פון קאַלך. זי האָט

זיך א וואָרף געטאָן אויף די שטיגן און איז שנעל אַרויף אַויפן מאַרק; און דעם מערס ווייב, וועלכע האָט געשמועסט פאַרן קלויסטער מיט לעסטיבודואַן, האָט געזען, ווי זי איז אַריין צום אינקאָסענט פון די שטייערן.

מאָדאָם טיוואַש איז אַוועקגעלאָפן דערצייילן דערפון דער מאָדאָם קאַראָן. ביידע דאַמען זענען אַרויף אַויפן בוידעם און פאַרבאַהאַלטן זיך אונטער די וועש, וואָס איז געהאַנגען אויף שטעקס; יי האָבן זיך אַנידערגעשטעלט קוקן, וואָס ס'טוט זיך ביי בינען.

ער איז געווען איינער אַליין אין זיין מאַנסאַרדע, קאָפּירנדיק אויף האַרץ איינע פון די יעניקע אומבאַשויבליכע העלפּאַנדביין - צאַצקעס, וועלכע זענען צוזאַמענגעשטעלט פון האַלבע לבנות און פון קייקעלעך איינס אין צווייטן; דאָס אַלץ ציט זיך אויף איין ליניע, ווי אַן אַבעליסק און ס'טויג צו גאַרנישט; ער האָט שוין אָנגעהייבן די לעצטע זאַך, און געהאַלטן ביים סוף. אין האַלב-טונקעלן וואַרשטאַט האָט אַ געלער שטויב זיך געצויגן פון זיין הובל, ווי אַ סנאַפּ פונקען אונטער די קאַפּוטעס פון אַ פּערד אין גאַלפּ; צוויי רעדער האָבן זיך געדרייט און געזומעט; בינע האָט געשמייכלט, די גאַמבע אַראָפּגע-לאָזט, די נאָלעכער אָנגעבלאָזן און געמאַכט דעם איינדרוק, ווי ער וואָלט געווען פאַרוונקען אין טיפן גליק; דאָס איז בלי ספּק אַ מעסיקע אייגנשאַפט, וואָס ווילט דעם פאַרשטאַנד ביים באַזייטיקן לייכטע שוועריקייטן און פאַרויקן אים, בעת מען פאַרווירקלעכט אַ טרוים, נאָך וועלכן ס'בלייבט שוין גאַרנישט איבער צו טרוימען.

— אַך, אָט איז זי! — האָט געזאָגט די מאָדאָם

טיוואַש.

אַבער צוליבן זשוזשען פון וואַרשטאַט איז אוממעגלעך גע-
ווען עפעס צו דערהערן.

ענדלעך האָט זיך די פרויען אַויפן בוידעם אויסגעראַכט אַז זיי הערן דאָס וואָרט פּראַנק, און די מוטער טיוואַש האָט אַ שעפּטשע געטאָן:

— זי בעט אים אָפצולייגן די שטייערן.
 — בלויז אַן אַשטעל! — האָט די צווייטע אָפגע-
 ענטפערט.

זיי האָבן געזען, ווי זי שפרייזט ארום הין אין צוריק-
 איבערן צימער, באַטראַכטנדיק אויף די ווענט די רינגעלעך צו
 די סערוועטקעס, די לייכטער, די קייקעלעך צו די פאַרענטשעס;
 בינע האָט מיט צעמרידנקייט זיך געגלעט די באַרד.

— צי איז זי נישט געקומען אַמאָל צו אים עפעס באַ-
 שטעלן? — האָט די מאַדאַם טיוואַש געזאָגט.
 — אָבער ער פאַרקויפט דאָך גאַרנישט, — האָט די
 צווייטע אָפגעענטפערט.

בינע האָט, אָפנים, זי אויסגעהאַרַכט, אָבער ער האָט אויס-
 געבלאַצט אַ פאַר אויגן, ווי ער וואָלט גאַרנישט פאַרשטאַנען.
 ער האָט כסדר גערעדט אויף אַ צאַרטן, נעבעכדיקן אופן. זי
 האָט זיך צו אים דערנענטערט; איר ברוסט האָט זיך געהייבן;
 זיי האָבן געשוויגן.

— זי לייגט אים אפשר פאַר אַן „אָואַנס“? — האָט
 די מאַדאַם טיוואַש געזאָגט.

בינע איז געווען רויט איבער די אויערן. זי האָט אָג-
 געכאַפט זיינע הענט.
 — אַך! דאָס איז שוין צופיל.

זי האָט אים מסתם פאַרגעלייגט אַ נידערטרעכטיקייט.
 ווייל דער אינקאַסענט פון שטייערן (און געווען איז ער זיי-
 ער דרייסט, ער האָט אַנטייל גענומען אין קאַמף ביי באַזען
 און לוטצען, ער האָט דורכגעמאַכט די פראַנצויזישע קאַמפאַניע,
 האָט אַפילו קאַנדידאַטירט אויף אַ קרייז), האָט פּלוצלונג אָפ-
 געטראָטן, פונקט ווי ער וואָלט דערזען אַ שלאַנג און האָט
 אויסגערופן:

— מאַדאַם! צי האָט איר אַ טראַכט געטאָן?...
 — מען דאַרף שמייסן אַזעלכע פרויזן! — האָט מאַדאַם
 טיוואַש געזאָגט.

— ווי איז זי מיטאמאל אהינגעקומען? — האָט געפרעגט

מאדאם קארן.

ווייל בעל דידיאָזיקע ווערטער איז זי פאַרשוונדן גע-
וואָרן; נאָכדעם, פאַמעלקנדיק, און זי גייט אויף דער גראַנד-
גאַט און טאַרקערעוועט אויף רעכטס, פּונקט ווי זי וואָלט זיך
געלאָזן צום בית-עלמין, האָבן ביידע פרויען זיך פאַרלוירן
אין השערות.

— מוטער ראָלע, — האָט זי געזאָגט, אָנקומענדיק צו
דער אַם, — איך שטיק מיך!... שונדעוועט מיר פאַנאָדער.

זי איז אַנידערגעפאַלן אויפן בעט; זי האָט ספּאַזמירט.
די מוטער ראָלע האָט איר איבערגעדעקט מיט אַ קלייד און
געבליבן שטיין לעבן איר. זעענדיק, און זי ענטפערט נישט,
האָט זיך די אַם דערווייטערט, זיך געזעצט לעבן שפּין-ראָד
און אָנגעהייבן שפּינען.

— אַך! פאַרענדיקט שוין אַמאָל, — האָט זי געשטאַמלט,
מיינענדיק, און זי הערט בינעס וואַרשטאַט.

— וואָס איז מיט איר? — האָט די אַם געטראַכט. —
פאַרוואָס איז זי אַהער געקומען?

זי איז געקומען צולויפן, אויס פחד צו בלייבן אין שטוב.
לייגנדיק אומבאַוועגלעך אויף דער פלייצע מיט אַ פאַרגלי-
ווערטן בליק, האָט זי מיט פאַרנעפליטע אויגן באַטראַכט
אַלע זאַכן, הגם זי האָט אויף זיי צוגעפעסטיקט איר אויפ-
מערקזאַמקייט מיט אַן אידיאָטישער דויערהאַפטיקייט. זי האָט
באַטראַכט די שפּאַלטן אין וואַנט, צוויי ברענענדיקע גלאָווניעס
און אַ גרויסן שפּין, וועלכער האָט זיך געצויגן איבער איר
קאָפּ אין אַ שפּאַלט פון אַ פאַלקן. ענדלעך איז זי געקומען
צו זיך. זי האָט זיך דערמאַנט... איינמאָל מיט לעאָנען... אַך!
ווי לאַנג דאָס איז שוין... די זון האָט געשיינט אויפן טיך
און די פּיאַלקעס האָבן געשמעקט... און אַוועקגעטראָגן ווייט

אין אירע ערינערונגען, פונקט ווי אין א וואסער-ווירבל, האָט זי זיך שנעל דערמאָנט וועגן דעם נעכטיקן טאָג.

— ווי שפעט איז? — האָט זי געפרעגט.

די פוטער ראָלע איז אַרויסגעגאנגען, אויסגעהייבן די פֿינ-
נער פֿון דער רעכטער האַנט, וווּ דער הימל איז געווען העלער
און איז רויק אריין צוריק, זאָגנדיק:

— אינדיקן דריי אַ זייגער.

— איך דאנק! דאנק!

ווייל ער וועט באַלד אָנקומען. ס'איז זיכער! ער וועט
שאַפן געלט. אָבער אפשר וועט ער גיין אַהין, נישט אַנשלאָגן-
דיק זיך, אַז זי איז דאָ; און זי האָט געשיקט דער דינסט, זי
זאָל איב ברענגען.

— איילט אייך!

— איך גיי שוין! איך גיי שוין, מיין טייערע.

איצט האָט זיך עמע געוונדערט, פאַרוואָס זי האָט וועגן
אים פֿריער נישט אַ טראַכט געטאָן; ערשט נעכטן האָט ער איר
געגעבן אַ וואָרט, וועלכן ער וועט בלי ספק האַלטן; און זי האָט
זיך שוין געזען ביי פֿערפֿן אין שטוב, וווּ זי לייגט אַנידער
דריי באַנקנאָטן. און שפעטער דאַרף מען אויסטראַכטן דעם מאַן
אַ געשיכטע, פֿרי צו באַרעכטיקן אירע מעשים. אָבער וואָס?

די אַם איז אַזוי גיך נישט געקומען. אַזוי ווי אין דער
כאַטקע איז נישט געווען קיין זייגער, האָט עמע מורא געהאַט,
אַז זי טרייבט אפשר אַיבער דעם דויער פֿון דער פאַרגאַנגענער
צייט. זי איז אַרויס אין גאַרטן און אָנגעהייבן דאָרט אַרומשאַפֿן-
צירן טריט ביי טריט; זי איז אַוועק מיטן וועגל לענגאויס דעם
פֿלויט און זי האָט זיך שנעל צוריקגעקערט, מיינענדיק, אַז די
אַם איז שוין אָנגעקומען דורך אַן אַנדערן וועג. ענדלעך, אָפּגע-
מאַטערט צו וואָרטן, גענאָגט פֿון די פאַרדאַכטן, וועלכע זי האָט
פֿון זיך געטריבן, נישט וויסנדיק, וויפֿל צייט זי געפינט זיך דאָ,
צי גאַנצע הונדערט יאָר, צי אַ רגע, האָט זי זיך אַנידערגעזעצט אין אַ
ווינקל, צוגעמאַכט דו אויגן און פאַרשטאַפט די אויערן. די פֿורט-
קע האָט אַ סקריוס געטאָן; עמע איז אויסגעשפרונגען פֿון אַרט:

אָבער איידער די האָט נאָך אָנגעהייבן צו רעדן, האָט די מו-
 טער ראָלע צו איר געזאָגט:
 — ביי אייך אינדערהיים איז קיינער נישטאָ!
 — וואָס הייסט קיינער?
 — אַך! קיינער! דער הער וויינט. ער רופט אייך. מען
 זוכט אייך.

עמע האָט נישט אָפגעענטפערט.

זי האָט זיך געשטיקט, דרייענדיק די אויגן אַרום זיך,
 צעת די פויערטע, דערשראָקן פון איר פנים, האָט אינסטינקטיוו
 אָפגעטראָטן, מיינענדיק, אַז זי איז משוגע. פלוצלונג האָט זיך
 עכע אַ קלאַפ געטאָן אין שטערן, אַרויסגעלאָזט אַ געשריי, ווייל
 די ערינערונגען וועגן ראָדאָלפן האָבן זיך דורכגעטראָגן אין איר
 נשמה, ווי אַ בליץ אין אַ פינסטערער נאַכט. ער איז דאָך גע-
 ווען אַזוי גוט, אַזוי דעליקאַט, אַזוי איידל. און איבעריקנס,
 אויב ער וועט זיך וואַקלען, וועט זי אים קענען צווינגען, ער
 זאָל איר טאָן אַ טובה, דערמאָנענדיק אים וועגן זייער פאַרלוי-
 בער ליבע. זי איז אַוועק אין דער ריכטונג צו הושעט, נישט
 בארעכענענדיק זיך, אַז זי לויפט, פדי זיך אַנצושטויסן דערויף, וואָס
 ס'האָט איר דאָ נישט לאַנג אַזוי אויפגערעגט; זי האָט אפילו
 אויך קיין טראַכט נישט געטאָן, אַז דאָס איז דיזעלבע פראַג-
 סטיטוציע.

VIII

גייענדיק, האָט זי זיך געפרעגט: „וואָס וועל איך אים
 זאָגן? פון וואָס וועל איך אָנהייבן?“ און לפי-ערוך ווי זי
 האָט זיך באַוועגט פאַרויס, האָט זי דערקענט די קוסטעס, די
 ביימער, די ים-שטעקעלעך אויפן היגל אין ראָדאָלפס שלאָס.
 זי האָט איצט איבערגעלעבט די געפילן פון איר ערשטער

ליבע. און איר אָרעם אָפגעמאַטערט האַרץ האָט געקוואַלן
סון תענוג. אַ וואַרעם הינטל האָט איר אַ בלאָז געטאָן אין
פנים אַרײַן; דער שניי האָט זיך געשמאַלצן און טראָפן בײַ
טראָפן געטאָלן סון די צווייגן אויסן גראָז.

פונקט ווי אמאָל, איז זי אַרײַן דורך אַ קליין טירל פון
פאַרק, נאָכדעם איז זי ארויף אויפן הויפט-הויף, וועלכער איז
געווען באַדעקט מיט אַ טאַפּעלער ריי פון געדיכטע ליפּעס.
זייערע לאַנגע צווייגן האָבן זיך מיט אַ פייפּעריי געוויגט. די
הינט אויף די קייטן האָבן זיך פּאַנאַנדערגעבילט, אָבער נישט
געקוקט אויף זייער געוואַלדיקער בילדעריי, האָט זיך קיינער
נישט באַוויזן.

זי איז אַרויף אויף די ברייטע גלייכע שטיגן מיט הילף-
צערנע פאַרענטשעס, וועלכע האָבן געפירט צום קאַרידאָר, באַ-
דעקט מיט שטויביקע פליטעס, סון וועלכן ס'האָבן זיך געצויגן
עטלעכע צימערן, פונקט ווי אין קלויסטערס אָדער אין אכסניות.
ווען זי האָט אַוועקגעלייגט איר האַנט אויף דער טיר-קליאַמקע,
האָבן איר די פּוּחות פאַרלאָזט. זי האָט זיך געשראַקן, ער
זאָל אמאָל דאָרט נישט זיין. זי האָט עס אפשר געוואָלט, און
דאָך איז עס געווען איר איינציקע האַפּענונג, איר איינציקע
ישועה. זי האָט זיך געשטאַרקט, און אָנשעפּנדיק מוט אינם
געפיל פון דער איצטיקער נויטווענדיקייט, איז זי אַרײַן.

ראַדאָלף איז געזעסן פארן קאַמין, געוואַרעמט די פיס
און גערויכערט אַ ליולקע.

— אַך, דאָס זענט איר! — האָט ער געזאָגט, אויפ-
דייסנדיק זיך פון אָרט.

— יא, דאָס בין איך!... איך וואָלט געוואָלט. ראַדאָלף,
מיט אייך זיך באַראַטן.

און נישט געקוקט אויף אירע אַלע אָנשטרענונגען, האָט
זי דאָך נישט געקענט אויסעפענען די ליפּן.

— איר האָט זיך גאַרנישט געענדערט, איר זענט תמיד
דייצנד.

— אַן! — האָט זי ביטער געענטפּערט. — דאָס איז אַ

טרויערדיקער רייך, פון דער צייט אָן, וואָס איר האָט אים פאַרנאָכלעסיקט.

ס'איז אַוועק א סדרה דערקלערונגען וועגן זיין אויספיר-
ראג; ער האָט זיך אנטשולדיקט מיט אומבאַשטימטע אויסדריקן,
נישט קענענדיק אויסגעפינען עפעס בעסערס.

זי האָט זיך געלאָזט רעדן. מער פון אלץ האָט אויף
איר געוויקט זיין שטימע, זיין גאנצע פערזאָן; זי האָט גע-
מאכט דעם אָנשטעל, ווי זי גלויבט אים, און, מעגלעך, אז זי
האָט טאַקע געגלויבט אינם תירוץ פון זייער צוזאַמענברוך. לויט
זיינע ווערטער איז עס געווען אַ סוד, פון וועלכן ס'איז אפילו
געווען אָפהענגיק דער כבוד פון אַ דריטער פערזאָן.

— נישט וויכטיק! — האָט זי געזאָגט, קוקנדיק פאַר-
טרויערט אויף אים. — איך האָב אַ סך געליטן!

ער האָט געענטפערט מיט אַ פילאָזאָפישן טאָן:

— אַך אזוי איז דאָס לעבן!

— צי האט איר, לכול-הפחות, גוט פאַרבראַכט, נאָך אונז-

דער צעשיידונג? — האָט עמע געפרעגט.

— אַך! נישט גוט... און נישט שלעכט.

— ס'וואָלט אַפּשר בעסער געווען, מיר זאָלן זיך נישט

האַבן צעשיידט.

— יאָ... מעגלעך!

— דו מיינסט אזוי? — האָט זי געזאָגט, דערנענטערנ-

דיק זיך צו אים.

און זי האָט אַ זיפּן געטאָן:

— אַ, ראַדאָלף! ווען דו וואָסט געוואוסט!... איך האָב

דיך שטאַרק געליבט!

דעמאָלט האָט זי אָנגענומען זיין האַנט און אַ וויילע

זענען זיי פאַרבליבן מיט איבערגעפלאַכטענע פינגער, פונקט

זי אין ערשטן טאָג, בעת דעם צוזאַמענפאַר. מיט אַ גאוועהדיקן

זשעסט האָט ער זיך באַפרייט פון דערדאָזיקער צערטלעכקייט.

אַבער צודריקנדיק זיך צו זיין ברוסט, האָט זי צו אים געזאָגט:

— וויאָזוי האָט זיך דיר געלייגט אויפן זינען, איר

זאָל קענען לעבן אָן דיר? ס'איז שווער זיך אָפּצוגעוויינען
פון גליק! איך בין געווען אין פאַרצווייפּלונג. און האָב גע-
מיינט, אז איך שטאַרב! איך וועל דיר דאָס אַלץ דערציילן,
דו וועסט זען. און דו... דו ביזט פון מיר אַנטלאָפּן!...

ווייל זינט דריי יאָר צייט האָט ער זיך באַמיט איר
אויסצומיידן מיט דערדאָזיקער איינגעבוירענער פחדנות, וואָס
איז כאַראַקטעריסטיש פאַרן שטאַרקן געשלעכט; און עמע
האַט גערעדט ווייטער מיט צאַרטע קאַפּ-זשעסטן, פונקט ווי
א פאַרליבטע קאָץ.

— דו האָסט ליב אַנדערע, זיי זיך מודה. אַך! איך
פאַרשטיי זיי! איך בין זיי מוחל: דו האָסט זיי פאַרפירט.
דו ביזט אַ מאַנסביל! דו האָסט אַלע אייגנשאַפטן, מען זאָל
דיך ליבן. אָבער מיר וועלן ווידער אָנהייבן, האָ? מיר וועלן
זיך נאָך ליבן. דו זעסט, איך לאָך, איך בין גליקלעך!...
רעד-זשע!

זי איז געווען אויסטערליש שיין מיט איר בליק, וווּ
ס'האַט געציטערט אַ טרער, פונקט ווי אַ טראָפּן רעגן אויף אַ
בלויען בלימל.

ער האָט זי צוגעצויגן צו זיינע קני און מיט דער
דלאָניע געגלעט אירע גלאַנציקע האָר, אויף וועלכע ס'האַט
אינם בין-השמשות-ליכט זיך אָפּגעגלאַנצט דער לעצטער
זונען-שטראַל, פונקט ווי אַ גאָלדענער פּייל. זי האָט איינגע-
בויגן דעם קאַפּ, און ער האָט מיט די שפיצן פון זיינע ליפּן
איר לייכט אַ קוש געטאָן אין די ברעמען.

— אָבער דו האָסט דאָך געוויינט! — האָט ער געזאָגט.

פאַרוואָס?

זי האָט זיך פאַנאָדערגעוויינט מיט ביטערע טרערן. ראָ-
דאָרף האָט געמיינט, אז דאָס איז אַ מין השתפכות פון איר
ליבע; ווען זי איז שטיל געוואָרן, האָט ער באַטראַכט איר
שטילשווייגן, ווי אַ רעשמל פון איר חרפה, און דעמאָלט האָט
ער אויסגערופּן:

— אַך! זיי מיר מוחל! דו ביזט די איינציקע, וועלכע

געפעלט מיר, איך בין געווען נאָריש און שלעכט! איך האָב
דיך ליב, איך וועל דיך תמיד ליבן! וואָס איז מיט דיר? זאָג!
ער האָט זיך געשטעלט פאַר איר אויף די קני.

— אַלזאָ!... איך בין רוינירט, ראָדאָלף! דו מוזט מיר
לייען דרייטויזנט פראַנק!

— אָבער... אָבער... — האָט ער געזאָגט, אויפהייבנדיק זיך
עטוואָס, בעת זיין פנים האָט אָנגענומען אַן ערנסטן אויסזען.
— דו ווייסט, — האָט זי ווידער גערעדט זייער שנעל, —

אַז מײן מאַן האָט אַוועקגעלייגט זיין גאַנצן קאַפיטאַל בײַ אַ
נאַטאַריוס; דער נאַטאַריוס איז אַנטלאָפן געוואָרן. מיר האָבן
זיך פאַרבאָרגט; די פאַציענטן צאָלן נישט. איבעריקנס, איז
די ליקווידאַציע נאָך נישט קיין אַנטגילטיקע; מיר וועלן נאָך
שפעטער האָבן געלט. אָבער היינט, אויב מיר וועלן נישט
האַבן די דרייטויזנט פראַנק, וועט מען אונדז ליציטירן. און
איצט... אין דערזעלבער רגע... רעכן איך אויף דיין פריינט-
שאַפט... דעריבער בין איך געקומען.

— אַך! — האָט ראָדאָלף אַ טראַכט געטאַן, ווערנדיק
בלאַס, אָט דעריבער איז זי געקומען.

ענדלעך, האָט ער גאַנץ רויק געזאָגט:

— איך האָב נישט קיין געלט, טייערע מאַדאַם.

ער האט נישט געזאָגט קיין ליגן. ווען ער וואָלט גע-
האַט, וואָלט ער איר בלי ספק געגעבן, הגם ס'איז זייער נישט
אָנגענעם צו טאן אזעלכע איידעלע זאַכן. דער ענין פון
פאָדערן געלט ביי ליבע איז איינע פון די אומאנגענעמסטע
זאַכן, וואָס מאַכט קאַלט און צעשיטערט די באַציונגען.

עטלעכע מינוט האָט זי אים אָנגעקוקט.

— דו האָסט נישט קיין געלט!

נאָכדעם האָט זי איבערגעחזרט עטלעכע מאָל:

דו האָסט נישט!... איך האָב געדאַרפט אויסמיידן די-
דאָזיקע לעצטע חרפה. דו האָסט מיר קיינמאָל נישט געליבט
דו ביזט נישט בעסער פון אַלע אַנדערע.

זי האָט זיך פאַרראטן, זי האָט זיך פאַרלוירן.

רעדאָלף האָט איר איבערגעריסן, טענהנדיק, אז ער אליין איז „בערדיקט“.

— אַך! איך האָב רחמנות אויף דיר! — האָט עמע גע-
זאָגט, — איך האָב שטאַרק מיטלייד מיט דיר!...

און האָט צוגעפעסטיקט איר בליק אויפן באַזילבערטן קאַראַבין, וועלכער האָט געגלאַנצט אויסן וואַנט:

— אָבער ווען מען איז אַרעם, באַזילבערט מען נישט די קאַלבע פון ביקס! מען קויפט נישט קיין זייגער, אינקרוסטירט

מיט פערלמוטער! — האָט זי געזאָגט, אַנווייזנדיק אים אויפן בול-זייגער. — נישט קיין באַגילטע פייפלעך צו שפיצרוזן.

זי האָט זיך צוגערירט צו זיי. — נישט קיין ברעלאַקן צו אַ טאַשן-זייגער! אַך, ס'פעלט אים גאַרנישט! ער האָט אפילו א

קרישטאָלענע קאַראַפקע אין זיין צימער; ווייל דו האָסט זיך ליב, דו האָסט אַ שלאַס, פערמעס, וועלדער, זי טרייבסט

יאַגדן, דו פאַרסט קיין פאַריו... אַך, אָט דאָס צום ביישפּיל, — האָט זי אויסגערופן, נעמענדיק פון קאַמין זיינע שפינקעס פון

די מאַנזשעטן. — כאָטש די קלענסטע זאך! מען קען דערפון מאַכן געלט!... אָבער איך וויל זיי נישט! האַלט דיך מיט זיי!

און זי האָט ווייט אַ שליידער געטאָן די ביידע שפינקעס. אַנקלאַפנדיק זיך אָן דער וואַנט, האָבן זיך די גאַלדענע קייטע-

לעך צעבראַכן.

— אָבער איך וואָלט דיר אַלץ אַוועקגעגעבן, איך וואָלט

געאַרבעט מיט מיינע אייגענע הענט, איך וואָלט געשנאַרערט אויף די וועגן פאַר אַ בליק, פאַר דיין איינציקן שמייכל, פאַר דיין

איינציק וואָרט „דאַנק!“ און דו זיצסט זיך רויק אין דיין פּאָ-טעל, פונקט ווי איך האָב ווייניק געליטן צוליב דיר? דו

זויסט, אז אָן דיר האָב איך געקענט זיין גליקלעך! ווער האָט דיך געצווינגען? צי האָסטו דיך מיט עמעצן געוועט? און דו

האַסט נאָך געזאָגט, אז דו האָסט מיך געליבט... און דאָ נישט לאַנג, מיט אַ רגע צוריק... אַך, דו וואָלסט בעסער געמאַכט,

ווען דו פאַריאַגסט מיך! מיינע הענט זענען נאָך וואַרעם פון זיינע קושן, און אָט איז דאָס אַרט, אויסן טעפּיך, אז דו האָסט

אויף די קני מיר געשווירן אין אייביקער ליבע. און איך האָב
 דיר געגלייבט! אין אַ משך פון צוויי יאָר האָסטו מיך גע-
 האַלטן אין אַ פּרעכטיקן און אין אַ זיסן טרוים!... און דו גע-
 דענקסט אונדזערע ריזע-פלענער? אַך, דיין בריוו, דיין בריוו!
 ער האָט מיר צעריסן דאָס האַרץ! און איצט, ווען איך קום
 צו אים, צו אים, וועלכער איז רייך, גליקלעך, פריי און בעט
 ביי אים הילף, וואָס דער ערשטער בעסטער וואָלט עס מיר
 געטאָן, בעט ביי אים מיט רחמים, ברענגענדיק מיין גאַנצע
 ליבע, שטויסט ער מיך דעמאָלט אַוועק, ווייל דאָס וועט אים
 קאָסטן דרייטויזנט פּראַנק.

— איך האָב זיי נישט! — האָט ראָדאָלף געזאָגט מיט
 דער אויסטערלישער רויקייט, אונטער וועלכער ס'באַהאַלט זיך,
 הי אונטער אַ פאַנצער, אָן איינגעהאַלטענער צאָרן.
 זי איז אַרויסגעגאַנגען. די ווענט האָבן געציטערט, דער
 סופּיט האָט זי געשטיקט. זי איז פאַרבייגעלאָפּן אַ לאַנגע אַלעע,
 אַנשטויסנדיק זיך אויף חמרים טרוקענע פּלעטער, וואָס דער
 ווינט האָט פאַנאנדערגעשפּרייט. ענדלעך איז זי צוגעקומען צום
 גראָבן פאַרן פּלויט; זי האָט זיך צעבראַכן די נעגל ביים
 שלאָס, אַזוי שנעל האָט זי אים געוואָלט עפענען. נאָכדעם,
 אויף אַ הונדערט טריט ווייטער, האָט זי זיך אָפּגעשטעלט אַ
 פאַרשאַפּעטע, שיער נישט פאַלנדיק פון די פּיס. און אויס-
 דרייענדיק זיך, האָט זי נאָכאַמאָל אַ קוק געטאָן אויפן קאַלטן
 שלאָס מיט זיין פאַרק, אויף זיינע גערטנער, זיינע דריי הויפּן
 און אַלע פענסטער פון פּאַסאַד.

זי איז געבליבן שטיין אין אַ מין פאַרגלייזערונג; בלויז
 די אַדערן האָבן איר געגעבן צו וויסן פון איר עקזיסטענץ.
 ווייל ווי האָבן געקלאָפּט אין איר, ווי אַ היכליקע מוזיק אויף די
 פעלדער. דער באָדן אונטער אירע פּיס האָט זיך געוואַקלט, ווי
 אַ ים, און די לאַנגע בייטן האָבן געמאַכט אויף איר דעם
 איינדרוק פון אומגעווענע שוואַרצע כוואַליעס, וועלכע האָבן גע-
 ברויזט יעדן האָט אַנגעפילט אירע ערינערונגען, געדאַנקען,
 האָט זיך מיטאַמאָל פון איר אַרויסגעריסן, הוי טויזנטער שטיק-

לדך פייירווערק. זי האָט געזען פאַר זיך איר פאַטער, ליפּרעס קאַפּינעט, דעם צימער אין האָטעל אין נאָך עפּעס אַ לאַנדשאַפּט. זי האָט געפילט, אז זי גייט אַראָפּ פון זינען, זי האָט באַקן-מען שרעק, נאָכדעם איז איר געלונגען צו קומען עטוואָס צו זיך אויף זייער אָן אומבאוויסטזיניקן אופן, ווייל זי האָט זיך נישט געקענט דערמאָנען די סיבה פון איר שרעקלעכן צושטאַנד, דאָס הייסט, וועגן דער געלט-פּראָגע. זי האָט בלויז געליטן פון איר ליבע, און זי האָט געפילט, אז איר נשמה פאַרלאָזט זי ביי די-דאָזיקע ערינערונגען, פּונקט ווי שטערבלעך פאַרווונדעטע ביי דער גסיסה, וועלכע פילן, אז דאָס לעבן פליט זיי אַוועק דורך דער ווונד, וואָס בלוטיקט.

די נאַכט איז צוגעפאַלן; קראָען זענען געפּלויגן.

ס'האָט זיך איר פּלוצלונג אויסגעדאַכט, אז אינדערלופטן פּלאַצן פייער-בלאָזן, ווי ברענענדיקע קוילן, וואָס ווערן אויסגע-צויגן, האַלטן זיך אין איין דרייען און ווערן נאָכדעם צע-שמאַלצן אין שניי, צווישן צווייגן פון ביימער. צווישן זיי אַלע האָט תמיד דערשיינט ראָדאָלפּס פנים. זיי האָבן זיך געמערט, זיי האָבן זיך דערנענטערט, איר דורכגעדרונגען; נאָכדעם איז אַלץ פאַרשווונדן געוואָרן. זי האָט דערקענט דאָס ליכט פון די הייזער, וועלכע האָבן פּונדערווייטנס געלויבט אינם נעפּל.

איר לאַגע האָט זיך איר פאַרגעשטעלט, ווי אַן אָפּגרינט. זי האָט אַזוי געסאַפּעט, אז איר ברוסט איז שיער נישט צע-פּלאַצט געוואָרן. מיט אַ העלדישן אימפּולס, וועלכער האָט איר כמעט דערפירט צו התלהבות, איז זי אַראָפּגעלאָפּן פון באַרג פאַרבייגעלאָפּן די לאַנקע, וווּ ס'האָבן זיך געפאַשעט קי, דאָס שטעגל, די אַלעע, דעם מאַרק און אָנגעקומען פאַר דער אפטייק. דאָרט האָט זיך קיינער נישט געפונען. זי האָט שוין געהאַלטן ביים אַריינגיין; אָבער ביים קלונג פון גלעקל האָט מען נאָך געקענט אַמאָל אָנקומען. און דורכשליכנדיק זיך ביים פּלויט, איינהאַלטנדיק דעם אַטעם, טאַפנדיק די ווענט, איז זי דערגאַנגען ביז צום שוועל פון דער קיך, וווּ ס'האָט געברענט

א ליכט אויף דער פליטע. אין איין העמד האט ושיסטען געטרעפן
א טאץ מיט געקעכץ.

— אַך! זיי עסן. לאַמיר וואַרטן.

ער איז צוריקגעקומען. זי האָט אָנגעקלאַפּט אין שויבן.

ער איז אַרויס.

— דער שליסל! פון דערהויך, וווּ איז ער?

— וואָס?

און ער האָט איר אָנגעקוקט, שטוינענדיק פון איר בלאַס-
קייט. וועלכע האָט זיך געווייסט אויפן שוואַרצן פּאָן פון דער
נאַכט. אין זיינע אויגן האָט זי אויסגעזען אויסטערליש שייך
און מאַיעסטעמיש, ווי אַ געשפענסט. נישט פאַרשטייענדיק, וואָס
זי וויל, האָט ער געהאַט אַ פאַרגעפיל פון עפעס שרעקלעכס.
אַבער זי האָט נאַכאַמאָל איבערגעחזרט מיט אַ ווייכער
שטילער שטימע:

— נו, גיב מיר אים שוין אַמאָל!

אזויזי דאָס ווענטל איז געווען דין, האָט מען אין עס-

צימער געהערט אַ קלאַפּעריי פון גאָפּל אויף טעלער.

זי האָט געזאָגט, אז זי דאַרף עס האָבן פאַר שטשורעס,

וועלכע לאָזן איר נישט שלאָפן.

— מען דאַרף אָבער דערפון אָנזאָגן דעם הער.

— ניין, מען דאַרף נישט.

אזו זי האָט מוסיף געווען מיט גלייכגילטיקייט:

— עך! ס'לוינט נישט, איך וועל אים שפעטער זאָגן.

קום, באַלייכט מיר!

זי איז אַריין אין קאָרידאָר, פּונוואָנען ס'האָט געפירט אַ

טיר אין לאַבאָראַטאָריע. אויפן וואַנט איז געהאַנגען אַ שליסל

מיטן אויפשריפט: „קאָפּאַרנאָום“.

— זשיסטען! — האָט געשריען דער אַפטיקער, פאַר-

לירנדיק דאָס געדולד.

— קום אינדערהויך!

און ער איז אים נאַכגעגאַנגען.

דער שליסל האָט זיך אַ דריי געטאָן אין שלאַס. און זי

איז אוועק גלייך צו דער דריטער פאליצע — אזוי גוט האָט איר זכרון געארבעט — זי האָט א כאפ געטאָן אַ בלויען סלאָי, אריינגערוקט דאָרט די האַנט, און ארויסשלעפּנדיק אַ הויפּן ווייסן פּראָשעק, האָט זי אים אָנגעהייבן צו עסן.

— שטייט! וואָס טוט איר! — האָט אויסגערופן זשיט-טען, ווארפנדיק זיך צו איר.

— שווייג! מען וועט נאָך אַנקומען...

ער איז געווען אין פאַרצווייפלונג, ער האָט געוואָלט רופן נאָך הילף.

— קיין וואָרט זאָלסטו נישט רעדן, ווייל די גאַנצע שולד וועט פאַלן אויף דיין באַלעבאַס.

נאָכדעם איז זי אוועק אַ באַרויקטע, אין פּולן באַווסטויין פון איר אָפּגעטאַנענעם חוב.

ווען שאַרל — אַן איבערגעשראַקענער פון דער ידיעה וועגן דעם אַרעסט אויף זיינע מעבל, — איז געקומען אַהיים, איז עמע פּונקט אַרויסגעגאַנגען. ער האָט געשריען, געוויינט, געחלשט, אָבער זי איז נישט געקומען. וווּ האָט זי געקענט זיין? ער האָט אוועקגעשיקט פעליסיטען צו אָמען, צו טי-וואַשן, צו לערען, אין „גאַלדענעם לייב“, אומעטום, און צווישן דעם פּיין פון זיינע איבערלעבונגען האָט ער געזען, ווי זיין רעפּוטאַציע איז צעשטערט, זיין פאַרמעגן פאַרלוירן און בערטעס צוקונפט צעקלאַפט. צוליב וואָסער סיבה? ער וויסט נישט. ער האָט געוואָרט ביז זעקס אַ זיגער אינאַוונט. ענד-לעך, נישט קענענדיק מער אויסהאַלטן און מיינענדיק, אַז זי איז אוועקגעפארן קיין רואַן, איז ער אוועק אויפן הויפט-וועג, געמאכט א האַלבן מייל, קיינעם נישט באַגעגנט, צוגעוואָרט אַ ביסל און אוועק צוריק.

עמע איז שוין געווען אין שטוב.

— וואָס האָט פּאַסירט? ... וואָס? ... דערקלער מיר? ...

זי האָט זיך צוגעזעצט צום שרייבטיש און אָנגעשריבן

א בריוו, וועלכן זי האָט רויק פאַרקלעפט, צוגעבנדיק די דאָטע
און די שעה, באַכדעם האָט זי געזאָגט מיט אַ פֿייערלעכער
שטימע:

— דו וועסט אים לעזן מאַרן; פֿון איצט אָן, בעט
איך דיר, דו זאָלסט מיר קיין שום שאַלע נישט שטעלן!...
קיין איין שאַלע!

— אָבער...

— אַך! לאַז מיך צווי!

און זי האָט זיך אויסגעצויגן אויף איר בעט.
זי האָט דערפֿילט אַ שאַרפֿן בייגעשמאַק אין איר מויל
און זי האָט זיך אויפגעכאַפט. דערזענדיק שאַרלעך, האָט זי
וידער צוגעמאַכט די אויגן.

זי האָט מיט נייגעריקייט געלייגט אַכט אויף זיך, צי זי
ליידט נישט. אָבער ניין! גאַרנישט. זי האָט געהערט דאָס
קלאַפֿן פֿון וואַנט-זייגער, דעם גערויש פֿונם פֿייער און דאָס
זאָטעמען פֿון שאַרלעך לעבן איר געלעגער.

— אַך! דער טויט איז אַ קלייניקייט! — האָט זי
געטראַכט. — איך וועל איינדרעמלעך און ס'וועט נעמען אַ
סוף!

זי האָט אויסגעטרונקען אַ ביסל וואַסער און זיך אויס-
געדרייט צו דער וואַנט.

דערדאָזיקער העסלעכער געשמאַק פֿון טינט האָט גע-
דויערט.

— ס'דורשט מיר!... אַך, ס'דורשט מיר! — האָט זי
געקעכצט.

— וואָס איז מיט דיר? — האָט שאַרל געזאָגט, אויס-
שטרעקנדיק איר אַ גלאַז וואַסער.

— גאַרנישט!... עפֿן דאָס פענסטער... איךווער דער-
שטיקט.

ס'האָט איר מיטאַמאָל אָנגעהייבן צו נודושען, אז זי
האָט קוים באַזינן אַרויסצוכאַפֿן דאָס טיכל פֿון אונטער דער קישן.

— נעם עס צו! — האָט זי שנעל געזאָגט. — וואָרף
עס אַרויס.

ער האָט זי אָנגעהייבן אויסצופרעגן; זי האָט נישט
געענטפערט. זי איז געלעגן אומבאוועגלעך, מורא האָבנדיק,
זי זאָל ווידער נישט אָנהייבן צו ברעכן. זי האָט געפילט אַ
קעלט פון די פיס ביז צום האַרצן.

— אָט, ס'הייבט זיך שוין אָן! — האָט זי געשושקעט.
— וואָס זאָגסטו?

זי האָט פאַמעלעך באַוועגט דעם קאָפּ, פול מיט טרויער
און כסדר געעפנט דאָס מויל, פונקט ווי אויפן צונג וואָלט
געלעגן עפעס אַ משא. אַכט אַ זייגער האָט זי ווידער אָנגע-
הייבן צו ברעכן.

שאַרף האָט באַמערקט, אז אויפן דעק פון שיסל ווערט
אַ מין ווייסער זאָמד, וועלכער האָט זיך אויך געהאַלטן ביי
די פאַרצעליענע ווענטלעך.

— דאָס איז אויסערגעוויינלעך! דאָס איז מאָדנע! —
האָט ער געזוהרט.

אַבער זי האָט זיך אָנגערופן מיט אַ פּוסטער שטימע:

— ניין, דו האָסט אַ טעות!

און דעליקאַט, כמעט גלעטנדיק זי, האָט ער אַדורכגע-
פירט זיין האַנט איבער איר בויך. זי האָט געמאַכט אַ גע-
וואַלד. ער איז אין שרעק אָפגעטראָטן.

נאָכדעם האָט זי אָנגעהייבן צו קרעכצן, צוערשט זייער
שוואַך. אַ שטאַרקער ציטער האָט אַ שאַקל געטאָן אירע
אַקסלען און זי איז געוואָרן בלאַסער, ווי דער ליילעך. אין
וועלכן זי האָט זיך איינגעשעפעט מיט אירע פינגער, איר
נישט-גלייכער פולס האָט זיך כמעט ווי אָפגעשטעלט.

טראַפנס שווייס האָבן אַרויסגעטראָטן אויף איר בלוילעכן
פנים, וועלכעס איז פונקט ווי פאַרגליחערט געוואָרן אין אַ
מין מעטאַלישן רויך. ס'האָט איר געקלאַפט אַ צאָן אין אַ
צאָן, אירע פאַרגרעסערטע אויגן האָבן געקוקט אומבאַשטימט
אַרום זיך און אויף יעדער שאַלה האָט זי בלוין געשאַקלט

מיטן קאַפּ. זי האָט אַפילו אַ שמיכל געטאָן צוויי אָדער דריי מאָל. ביסלעכווייז האָבן זיך אירע קרעכצן פאַרשטאַרקט. זי האָט אַרויסגעלאָזט אַ טעמפן וויי-געשריי; זי האָט געזאָגט, אַז זי פילט זיך שוין בעסער און אַז זי שטייט פאַלד אויף. אָבער פּלוצלונג האָט זי באַקומען קאָנוולסיעס; זי האָט אויס-געשריען:

— אַך, מיין גאָט, ווי שרעקלעך דאָס איז!

שאַרל האָט זיך אַ וואָרף געטאָן אויף די קני לעבן איר

בעט.

— זאָג! וואָס האָסטו געגעסן? ענטפער, אויב גאָט איז

דיר ליב!

און ער האָט געקוקט אויף איר מיט אַזעלכע צאַרטע אויגן, וועלכע זי האָט נאָך קיינמאָל נישט געזען.

— נו, דאָרט!.. דאָרט!.. — האָט זי געזאָגט מיט אַן אָפּ-

געשוואַכטע שטים.

ער איז צוגעשפּרונגען צו זיין שרייבטיש, צעריסן דעם קאָנווערט און געלייענט אויפן קול: מען דאָל קיינעם נישט באַשריידן... ער איז געבליבן שטיין, דורכגע-פירט די האַנט איבער די אויגן און איבערגעלייענט נאָכאַמאָל.

— וואָס?... הילף! ראַטעוועט!

און מער ווי איין וואָרט האָט ער נישט געחורט: „אָפּע-

סכט! אָפּגעסמט!“ פעליסיטע איז אַוועקגעלאָפּן צו אַמען, וועל-

פער האָט דידאָזיקע ידיעה תיכף פאַנאָנדערגעטראָגן אויפן גאַנצן מאַרק; וואָדאָס לעפּראַנסוז האָט דאָס דערהערט אין „גאַלדע-נעם לייב“; עטלעכע מענטשן האָבן זיך אויפגעהייבן, פּדי דער-פון צו וויסן געפן זייערע שכנים. און אַ גאַנצע נאַכט איז דאָס שטעטל געווען אויף דער וואַך.

אַ פאַרלורענער, קוים האַלטנדיק זיך אויף די פיס, האָט זיך שאַרל אַרומגעדרייט אין זיין צימער. ער האָט זיך אָנגע-שטויסן אויף די מעבל, זיך געריסן די האָר פון קאַפּ, און קיינמאָל וואָלט דער אָפטייקער נישט געגלויבט, אַז ס'זאָל אים אויסקומען צו זען אַזאַ שרעקלעך בילד.

אָמע איז אַוועק צו זיך, כדי אָנצושרייבן אַ בריח
 מסיע קאַניווע און דעם דאָקטאָר לאַריוויער, ער האָט פאַרלוירן
 דעם קאָפּ; ער האָט אפּאַל פּופּצן איבערגעשריבן דעם בריח.
 היפּאָליט איז אַוועקגעפּאַרן קיין נעוושאטעל, און זשיסטען האָט
 אַזוי שטאַרק געשלאָגן באַיאַריס סערד, אַז ער האָט עס געמוזט
 איבערלאָזן און גיליאַם-וועלדל אַ צעהורגטען, כּמעט א טויטן.

שאַרל האָט געוואָלט אַ קוק טאָן אין זיין מעדיצינישן
 ווערטערבוך; אָבער ער האָט גאַרנישט געזען, ווייל די שורות
 זענען געשפּרונגען פאַר זיינע אויגן.

— באַרויקט אייך! — האָט געזאָגט דער אָפּטייקער. — מען
 דאַרף איר איינגעבן אַ שטאַרקע דאָזע קעגנגיפט. מיט וואָס
 האָט זי זיך אָפּגעסמט?

שאַרל האָט באַוווּן דעם בריח. ס'איז געווען אַרשעניק.
 — אַלואַ, דאַרף מען מאַכן אַן אַנאַליז, האָט אָמע אויס-
 גערופן.

ווייל ער האָט געוואוסט, אַז ביי אַלע פּאַלן פּוין אָפּסמען
 זיך דאַרף מען מאַכן אַן אַנאַליז; אָבער שאַרל, וועלכער האָט
 גאַרנישט פאַרשטאַנען, האָט זיך אָנגערופן:
 — אַך! טוט! טוט, וואָס איר וויילט! ראַטעוועט זי...

און דערנענטערנדיק זיך צו עמען, האָט ער זיך אַראָפּ-
 געלאָזט אויפן טעפּיך, און מיטן קאָפּ אָנגעלענט אויפן זוים פּוין
 דעם בעט, האָט ער שטאַרק געוויינט.

— וויין נישט! — האָט זי צו אים געזאָגט. — גאַנץ גיך
 וועל איך דיך אויפהערן צו מאַטערן.

— פאַרוואָס? וואָס האָט דיך געצוונגען?
 זי האָט געענטפּערט:

— אַזוי האָט געמוזט זיין, מיין פּריינט.

— צי ביזוטו נישט געווען גליקלעך? צי איז עס מיין
 שולד? איך האָב דאָך אַלץ געטאָן, וואָס איך האָב נאָר געקענט!
 — יאָ... אמת... דו ביזט אַ גוטער!

און פּאַמעלעך האָט זי דורכגעפירט איר האַנט איבער
 זיינע האַר. די מתיקות פּוין דעמדאָזיקן צורירן זיך האָט נאָר

פארשטאקט זיין טרויער. ער האָט געפילט, אז זיין גאנץ וועזן צערייסט זיך פון פארצווייפלונג ביים געדאנק, אז ער מוז זי פארלירן, בעת זי האָט אָנגעהויבן אים אַרויסצווייזן מער ליבע, ווי שטענדיק; אין ער האָט גאַרנישט געקענט צו-טראַכטן. ער האָט נישט געוויסט, וואָס מען טוט, ער האָט זיך נישט געקענט אויף קיין זאך באשליסן; מען האָט געדארפט אָנגעמען דרינגענדע מיטלען, אָבער ער האָט זיך לגמרי פאַר-לירן.

עמע האָט געטראַכט, אז אָט האָט זי שוין פאַרענדיקט מיט אַלע פאַרראַטן, מיט אַלע געמיינלייטן, מיט אַלע תּאוות, וועלכע האָבן זי געמאַטערט. איצט האָט זי שוין קיינעם נישט פּיינט געהאַט. אירע געדאַנקען זענען פאַרטרונקען גע-וואָרן אין אַ מיין דעמערונג. און פון אַלע עולם-הזה-גערוישן האָט עמע בלוז געהערט דאָס פּסדרדיקע קרעכצן פון איר אָרעם האַרץ, שטיץ און אומבאַשטימט, ווי דער לעצטער עכאָ פון אַ סימפּאָניע, וואָס דערווייטערט זיך.

— בריינגט מיר דאָס קינד, — האָט זי געזאָגט, אויפ-הייבנדיק זיך אויף אַן עלנבויען.

— דיר איז נישט ערגער, הא? — האָט שאַרל געפרעגט.

— ניין! ניין!

פעליסיטע האָט געבראַכט דאָס קינד אויף די הענט, אין אַ לאַנגער נאַכט-העמד, פון אונטער וועלכער ס'האָבן אַרויס-געשטעקט אירע נאַקעטע פּיסעלעך; זי איז געווען אָנגעכמורעט און פאַרשלאָפן. מיט שטוינונג האָט זי באַטראַכט דעם ציימער, וווּ ס'האָט געהערשט גרויס אומאַרדענונג, און געזשמורעט מיט די אויגעלעך, קוקנדיק אויף די ליכט, וועלכע זענען געשטאַ-נען אויף די טישן. די ליכט האָבן איר, בלי ספק, דערמאָנט די פרימאַרגנס פון ניי-יאָר, אָדער פון מיטן-פּאָסט, ווען זי פלעגט זיך אָט אזוי אויפכאַפן גאַנץ פרי ביים שיין פון די ליכט און זי פלעגט אַריינקומען צו איר מאַמען אין בעט, כדי צו באַקומען מתנות. און אויך איצט האָט זי געפרעגט:

— וווּ געפינט זיך דאָס, מאַמע?

אזויחי אַרע האָבן געשוויגן, האָט זי מוסיף געווען:
 — אָבער וווּ געפינט זיך מײן קליין שיכעלע?
 פעליסיטע האָט איר צוגעבויגן צום בעט, בעת דאָס
 קינד האָט געהאַלטן אין איין קוקן אויפן קאַמין.
 — געוויס האָט עס די ניאַניע צוגענומען? — האָט זי
 געפרעגט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם נאָמען זענען אויפגעלעבט גע-
 וואָרן אין איר זפרון אירע פאַרראַטן, אירע מפּלות, און מאַ-
 דאם באַוואַרי האָט אויסגעדרייט דעם קאַפּ, פּונקט ווי זי וואָלט
 דערפילט אין מויל דעם טעם פון אַ שטאַרקערן סם. בערטע
 איז געזעסן אויפן בעט.

— אַך! ס'אַראַ גרויסע אויגן דו האָסט, מאַמעלע! ווי
 בלאַס דו ביזט! ווי גאַס דו ביזט!...
 די מוטער האָט איר אָנגעקוקט.
 — איך שרעק מיך! — האָט געזאָגט דאָס קינד, אַפּ-
 רוקנדיק זיך.

עמע האָט אָנגענומען איר האַנט, פּדי זי אַ קוש צו טאַן;
 אָבער זי האָט זיך נישט געלאָזן.
 — גענוג! זאָל מען זי אַוועקפירן! — האָט אויסגע-
 רופן שאַרל, וועלכער האָט געהאַלטן אין איין וויינען.
 די געפערלעכע סימפּטאָמען האָבן זי אויף אַ רגע אָפּ-
 געלאָזט; זי האָט געמאַכט דעם איינדרוק, ווי זי וואָלט זיך
 אַ ביסל באַרויקט; און ביי יעדן נישטיקן וואָרט, ביי יעדן
 רויקערן הויך פון איר ברוסט, איז ער געוואָרן, פול מיט
 בטחון. ענדלעך, ווען קאַניווע איז אַריינגעקומען, איז שאַרל
 אַריינגעפאַרן צו אים אין די אַרעמס, נישט אויפהערנדיק צו
 וויינען.

— אַך! דאָס זענט איר! איך דאַנק אייך! איר
 זענט אַ גוטער! אָבער ס'איז איר שוין בעסער. גיט אַ
 קוק...

דער קאַלעגע איז נישט געווען איינשטימיק מיט אים,
 און נישט מאַכנדיק קיין לאַנגע הכנות, ווי

ער אַײַן האָט זיך אויסגעדריקט, האָט ער פאַרשוּיבן אַ ברעך-
מיטל, כדי פּוֹלשטענדיק אויסצורייניקן דעם מאַגן.

אַבער זי האָט אָנגעהייבן צו ברעכן מיט בלוט. אירע
ליפּן זענען מער אויפגעדריקט געוואָרן. אירע גלידער זענען
געווען אויפגעקאָרטשעט, איר קערפער באַדעקט מיט שוואַרצע
פּלעקן און איר פּוֹלס האָט זיך געגליטשט צווישן די פינגער,
ווי אַן אָנגעצויגענער פּאָדעם, ווי אַ האַרפע-סטרונע, וואָס אָט-
אָט פּלאַצט זי.

נאָכדעם האָט זי אָנגעהייבן צו שרייען, שרעקלך צו
שרייען. זי האָט געשאַלטן דעם סם, געזיבלט אים, געבעטן
אים, ער זאָל וואָס שנעלער ווירקן, און מיט פאַרגלייחערטע
הענט האָט זי אָפּגעשטויסן אַלץ, וואָס שאַרף האָט איר דער-
לאַנגט צו טרינקען. שאַרף האָט געליפּן מער פון איר. ער
איז געשאַנען מיט אַ נאָזטיכל ביי די ליפּן, געכאַרכלט, גע-
וויינט, געשטיקט זיך פון שלוכצן, ציטערנדיק פון קאָפּ ביז די
פיס; פעליסיטע איז אַרומגעלאָפּן הין און צוריק איבערן צימער;
אַמע האָט זיך געהאַלטן אומבאוועגלעך און שטאַרק געקערעכצט,
און מסיע קאַניווע, וועלכער איז די גאַנצע צייט געווען זיכער
ביי זיך, האָט אָנגעהייבן זיך צו טומלען.

— צום טייל! ... דאָך ... ס'האָט איר דורכגערייניקט
און אַזוויי די סיבה איז באַזייטיקט...

— ס'דאַרף ווירקן, -- האָט אַמע געזאָגט, -- מען זעט
פּס באַשיינפערלעך.

— אַבער ראַטעוועט זי! -- האָט שאַרף געשריען.
נישט אויסהאַרנדיק דעם אַפטיקער, וועלכער האָט אויס-
געדריקט זיין השערה: „אז דאָס איז מסתם דער קריזיס“, האָט
קאַניווע איר שוין געוואָלט איינגעבן טעריאַק, ווי מיטאַמאָל
האָט זיך דערהערט אַ קלאַפערט פון אַ בייטש. אַלע שויבן
האַבן אַ ציטער געטאָן, און אַ פּאַסט-קאַרעטע, איינגעשפּאַנס
אין דריי פּערד, פאַרשפּריצטע מיט בלאַטע פון קאָפּ ביז די
פיס, האָט זיך פּלוצלונג באַוווּן פון הינטערן מאַרק. דאָס איז
געווען דער דאָקטאָר לאַריווער.

ווען גאָט אַליין וואָלט זיך באַוווּן, וואָלט ער נישט גע-
מאכט קיין גרעסערן רושם. באַוואַרי האָט אויסגעחייבן די
הענט, קאָניויע איז געבליבן שטיין, און אָמע האָט אראָפּגענו-
מען זיין גריכישע פּעסקע, איידער דער דאָקטאָר איז נאָך אַרייַן-
געקומען.

דער דאָקטאָר לאַריווער האט געהערט צו דער גרויסער
כירורגישער שולע, בישאָ, צו דערדאָזיקער גענעראַציע, וועלכע
איז איצט פאַרשוונדן געוואָרן, צו די פּילאָזאָפּן-פּראַקטיקער,
וועלכע האָבן פּאָנאַטיש פּאַרגעטערט זייער קונסט, אויספירנדיק
עס מיט התלהבות און איבערגעבנקייט. ווען ער איז אין פּעח
געוואָרן, האָט אַלץ געציטערט אין זיין שפּיטאַל און אלע
תלמידים האָבן אויפיל דרך-אָרץ פאַר אים געהאַט, אַז ווי נאָר
זיי האָבן געענדיקט דעם קורס, האָבן זיי זיך באַמיט אים נאָכ-
צומאַכן; אויף אַזאָ אופן פּלעגט מען אין די אַרומיקע שטעט
אויף די תלמידים קענען טרעפּן זיין שעפּסן-פּעלץ, זיין ברייטן
שוואַרצן סורדוט, ווי די אָפּגעשפּילעטע מאַנזשעטן האָבן עטוואָס
פאַרדעקט זיינע דיקלעכע שיינע הענט, וועלכע האָבן קיינמאַל
נישט געטראָגן קיין הענטשקעס, נונקט- ווי זיי וואָלטן געווען
גרייט אַרייַנצוגראַבלען זיך אין די ווונדן פון עלנטע. ער האָט
פיינט געהאַט אַרדענס, טיטלען און אקאַדעמיקעס; ער איז געווען
פריינטלעך, פרייגיביק, גוט צו אַרעמעלייט, סתם זיך אויסגע-
צייכנט מיט מעשים טובים, נישט גלויבנדיק אַליין דערין; ער
וואָלט געקענט האָבן אַ שם פאַר אַ הייליקן, ווען נישט זיין
גיפטיקער שכל, וועלכער האָט זיך געהייסן אָפּטרייטלען פון אים,
ווי פון אַ טייוול. זיין בליק, שאַרפּער הי אַן אָפּעראַציע-
מעסער, איז אייך אַרייַנגעדונגען אין דער נשמה אַריין און
אַרויסגעשניטן די פאַלשקייט פון יעדער צביעות און פון יעדער
געקוינטלעכער צניעות. און אט אזוי האָט ער געשפּרייזט אין
לעבן. פיל מיט דערדאָזיקער מאַיעסטעטישער גוטמוטיקייט, וואָס
קומט אַ דאַנק דעם באַוווטטזיין פון גרויסן טאַלענט, פון פאַר-
זיכערונג אין לעבן און פון שטרענגער אומדערמיטלעכער טע-
טיקייט.

באלד אויפן שווער האָט ער אָנגעכמורעט זיינע ברעמען,
ווי נאָר ער האָט דערוען עפעס טויט געזיכט, וועלכע איז מיט אַן
אַפּענעם פּויל געלעגן אויסגעצויגן אויף דער פּלייצע. און מאַכנ-
דיק זיך, ווי ער הערט אויס קאַניהען, האָט ער נאָכדעם דורכ-
געפירט אַ פינגער אונטער די נאָזלעכער און געזחרט:

— גוט, גוט.

אַבער ער האָט געשאַכט אַ לייכטע באַוועגונג מיט די
אַקסלען. שאַרף האָט עס באַמערקט. זיי האָבן זיך ביידע דורכ-
געקוקט; און אַפילו דערדאָזיקער מאַן, וועלכער איז געווען
געווינט צו מענטשלעכע ליידן, האָט נישט געקענט איינהאַלטן
אַ טרער, וואָס איז אים אַראָפּגעפאלן אויפן קאָלנער.
ער האָט פאַרבעטן דעם דאָקטאָר קאַניווע אין שכנותדיקן
צימער. שאַרף איז זיי נאָכגעגאַנגען.

— זי איז גוט קראַנק, נישט אמת? אפשר זאָל מען
איר צולייגן אַ זענעפּט-פּליאַסטער? איך וווייס. נישט וואָס!
טראַכט עפעס אויס, איר האָט דאָך אזויפיל מענטשן גערא-
טעוועט!

שאַרף האָט אים אַרומגעכאַפט מיט ביידע הענט, און ער
האָט אים באַטראַכט מיט אַן איבערגעשראַקענעם, נעבעכדיקן
אויסזען, פּמעט אַ פאַרהלושטער אויף זיין ברוסט.
— מוט! מיין אַרעמער יינגל! מען קען דאָ גאַרנישט
העלפּן.

און דער דאָקטאָר לאַריווער האָט זיך אויסגעדרייט.

— איר פּאַרט שוין אוועק?

— איך זעל נאָך קומען צוריק.

ער איז אַרויס, גלייך הי ער וואָלט געגאַנגען געבן עפעס
אַ באַפעל דעם פּורמאַן; מסיע קאַניווע האָט אים באַגלייט,
הייל ער האָט אויך נישט געוואָלט, אז עמע זאל שטאַרבן אויף
זיינע הענט.

דער אַפטייקער האָט זיי דערהאַנגט אויפן מאַרק. זיין נא-
פּור האָט אים נישט געלאָזט ער זאָל זיך שיידן מיט פאַרימטע

לייט. ער האָט זיך איינגעבעטן ביים דאָקטאָר לאַריוויער, ער זאָל אים פאַרשאַפן דעם פּבּוד און אָפּעסן ביי אים.

מען האָט שנעל געשיקט נאָך טויבן אין „גאַלדענעם לייב“, מען האָט אויסגעראַמט אלע קאָטלעטן אין דער יאַטקע, דעם גאַנצן קרעם ביי טיוואַשן און אייער ביי לעסטבידנאָ. דער אָפּ-טייקער אליין האָט גענומען אַנטייל אין די הכנות, בעת די מאַדאָם אָמע האָט געזאָגט, צונויפציענדיק די שנורלעך פון איר זשאַקעט:

— זייט אונדז מוּחל, מסיע, ווייל אין אונדזער אומגליק-ליכן געגנט, אויב מען איז נישט צוגעגרייט פון פריער...

— גלעזלעך! — האָט איר אַרײַנגעשושקעט אָמע.

— ווען מיר וואָלטן כּאָטש געווינט אין שטאָט, וואָלטן מיר געקענט באַקומען געפילטע פיסלעך.

— שווייג שוין אַמאָל!... מיר בעטן צום טיש, דאָקטאָר! נאָכן ערשטן מאַכט האָט אָמע געהאַלטן פאַר פּאַסיק צו צעבן עטלעכע פרטים וועגן דער קאַטאַסטראָפּע:

— צוערשט האָט עס זיך אָנגעהייבן מיט אַ טרוקנקייט אין גאַרגל, נאָכדעם אויסערגעוויינלעכע יסורים אין אויבערשטן טייל פון בויך, שפעטער אויבערשטע אויסרייניקונג און שלאָפּ-שטאַנד.

— אָבער וויאַזוי האָט זי זיך אָפּגעסמט?

— איך ווייס נישט, דאָקטאָר, און איך קען אפילו נישט באַגרייפן, וווּ זי האָט באַקומען אַרשעניק-זויער.

זשיסטען, וועלכער האָט געטראָגן אַ גאַנצן שטויס טעלער, האָט מיטאַמאָל אַ ציטער געטאָן.

— וואָס איז מיט דיר? — האָט דער אַפטייקער גע-פרעגט.

ביי דערדאָזיקער שאלה האָט דאָס יינגל אַלץ אַראָפּגע-לאָזט אויף דער ערד מיט אַ שטאַרקן טראַסק.

— בהמה! — האָט אויסגערופן אָמע. — שלימזלניק!
פאַרשטאַפּטער מוח! פאַרשאַלטענער אייזל!

— אָבער ער האָט זיך תּיפּף באַהערשט.

— איך האָב, דאָקטאָר, געפרווט צו מאַכן אַן אַנאַליז, און פֿרײַמאָ, האָב איך פֿאַרזיכטיק אַריינגעשטעקט אין אַ רערל...
— איר וואָלט בעסער געמאַכט, — האָט דער כירורג גע-
זאָגט, — ווען איר וואָלט איר אַריינגעשטעקט אייערע פינגער
אין האַלדז.

זיין קאָלעגע האָט געשוויגן, היות ער האָט נאָר וואָס
באַקומען אין דער שטיף אַ פֿאַרציע פֿאַר זיין ברעך-מיטל;
און דער באַרימטער קאַניווע, וועלכער איז געווען אזוי העז-
דיק און רעדעוודיק בעת דער פּוּס-אַמפּוטאַציע, איז איצט גע-
וואָרן זייער באַשיידן; ער האָט פּסדר געשמייכלט און אויף
אַלץ מסכים געווען

אַמע האָט געבליט, שטאַלץ מיט זיין ראָל פֿון אַן אַמ-
פיטריאַן (*), און דער טרויערדיקער געדאַנק וועגן דער מאַדאָם
באַוואַרי האָט אים עטוואָס פֿאַרשאַפט פֿאַרגעעניגן צוליב פֿאַר-
שידענע עגאָיסטישע טעמים. חוצדעם, איז ער געווען באַגיי-
סטערט פֿון דאָקטאָרס אַנוועזנהייט. ער האָט אַרויסגעוויזן זיין
ערודיציע, ער האָט זיך פֿאַנאַנדערגערעדט וועגן קאַנטאַרידן (**)
וועגן אופאַסן (***) , וועגן מאַנצעניל-ביימער, וועגן שלאַנגען.

— איך האָב אפילו ערגעץ געלייענט, דאָקטאָר, אַז מען
האָט זיך נישקשהדיק אָפּגעסמט פֿון וורשטלעך וועלכע זענען גע-
ווען צו שטאַרק גערויכערט! אזוי האָט, לפחות, געמאַלדן אין
אַ באַריכט איינער פֿון אונדזערע פֿאַרמאַצעוטישע שטערן, איי-
נער פֿון אונדזערע לערער, דער באַרימטער קאַדע דעגאַסיקור!

מאדאָם אַמע איז אַריינגעקומען, האַלטנדיק אין האַנט אַ
מאַשינקע, וואָס מען וואַרעמט אָן אויף שפּירט; ווייל אַמע האָט
ליב געהאַט אויפצוקאָכן קאַווע אויפן טיש, וועלכע ער האָט
אַליין געבראַטן, צעמאַלן און אויסגעמישט.

*) אמפּיטריאַן: מכניס-אורח.

**) שפּאַנישע פּליגן.

***) אַ גיפּט-בוים.

— ס א ק א ר ו מ, דאָקטאָר, — האָט אָמע געזאָגט, דער
לענגענדיק צוקער.

נאָכדעם האָט ער אַראָפּגעבראַכט זיינע אַלע קינדער,
וועלנדיק וויסן דעם כירורגס מיינונג איבער זייער אָרגאניזם.

דער דאָקטאָר לערווייער האָט שוין געהאַלטן ביים אַזעק-
פּאַרן, ווי מיטאַמאָר האָט די מאַדאם אָמע געבעטן פון אים
אַן עצה, בנוגע איר מאַן, ביי וועלכן ס'ווערט געדיכט דאָס
בלוט, ווייל ער שלאָפט יעדן נאַכמיטאָג.

דער דאָקטאָר האָט אַן עפּן געטאָן די טיר. די אַפּטייק
איז געווען אָנגעפּאַקט מיט מענטשן, און ער האָט זיך קוים אָפּ-
געשטעפּעט פון מסיע סיוואַש, ביי וועלכן ס'האָט זיך פאַרגנבעט
אַ חשד, אַז זיין ווייב האָט אַ לונגען-אַנצינדונג, ווייל זי
שפּייט אין אַש; נאָכדעם איז צוגעקומען מסיע בינע, וועלכער
פלעגט פּלוצלינג דערפילן הונגע-שטערצן, די מאַדאם קאַראָן,
וועלכער ס'האָט געשטאַכן אין גאַנצן גוף, לערע מיט זיין קאַפּ-
דרייעניש, לעסטבידנאָ מיט זיין רעוואַלוציאָן, מאַדאָם לעפּראַנ-
סוּאַ מיט איר לייזן מאָגן. ענדלעך האָט די פּאַסט-קארעטע זיך
גערירט, און אלע זענען געקומען צום באַשלוס, אַז דער דאָק-
טאָר איז לגמרי נישט העפּלעך.

די אלגעמיינע אויפמערקזאַמקייט איז געוואָרן געווענדעט
אויפן גלח בורניסיען, וועלכער איז פאַרבייגעגאַנגען אויפן מאַרק
מיט די הייליקע שמירעלעך.

אַמע, געטריי זיינע פּרינציפּן, האָט פאַרגלייכט די גלחים
צו קראָען, וועלכע ס'צייט אַז דער ריה פון פּאַדלע; אים
פערזענלעך איז געווען נישט אָנגענעם צו קוקן אויף אַ גלח,
ווייל זיין סוטאַנע האָט אים דערמאָנט אָן תּכריכים, און ער
האָט פּיינט געהאַט די ערשטע אויס מורא פאַר דאָס צווייטע.

דאָך, נישט אָפּטרעטנדיק דערפון, וואָס ער האָט אָנגע-
רופּן „זיין שליחות“, האָט ער זיך צוריקגעקערט צו דער מאַ-
דאָם באַוואַרי צוזאַמען מיטן דאָקטאָר קאַניווע, וועלכן לאַ-

ריחיער, האָט פֿאַר זיין אוועקפֿאַר, שטאַרק צוגערעדט צו פֿאַר-
 בלייבן. ווען נישט זיין ווייב, וואָלט אָמע אפילו מיטגעבראַכט
 זיינע צוויי זין, פֿדי צוגעווינען זיי צו שטאַרקע איבערלע-
 בונגען, פֿדי דאָס זאָל זיין פֿאַר זיי אַ לעקציע, אַ ביישפּיל,
 אַ מאַיעסטעטיש בילד, וואָס זאָל אויף תמיד איינגעקריצט
 ווערן אין זייער זכרון.

ווען זיי זענען אַרײַן, איז דער צימער געווען אָנגעפילט
 מיט אַ מין טרויערדיקער פייערלעכקייט. אויפן אַרבעט-טיש, פֿאַ-
 דעקט מיט אַ ווייסן טישטוך, לעבן אַ גרויסן קרוציפּיקס, צווישן
 צוויי אָנגעצונדענע ליכט, זענען אויף אַ זילבערנער טאַץ גע-
 לעגן פינף אָדער זעקס קויקן וואַטע. די גאַמבע צוגעדריקט
 צום ברוסט, האָט עמע שטאַרק צעעפנט אירע אויגן; און אירע
 בלאַסע הענט האָבן זיך געצויגן אויף דער קאָלדער, מיט דעם
 שרעקלעכן און מילדן אויסזען פון גוססע, וועלכע מאַכן דעת
 איינדרוק, ווי זיי וואָלטן געוואָלט אַרויפּטאַן אויף זיך די
 תּכריכים. בלאַס, ווי אַ סטאַטוע, מיט אויגן רויט, ווי קויל,
 נישט געוויינט, איז שאַרף געשטאַנען לעבן די פּיס פון איר
 בעט, בעת דער גלח, אויף די קני, האָט אינדערשטייל תּפּילה
 געטאַן.

זי האָט פֿאַמעלעך אויסגעדרייט איר פנים, און זי האָט
 זיך, קענטיק, דערפרייט, דערזעענדיק פֿלוצלונג די בלויע
 סטאַלע.* אין דערדאָזיקער אויסטערלישער מנוחה האט זי בלי
 ספּק געפונען מיסטישע שוונגען און די וויזעס פון אייביקן
 גליק.

דער גלח האָט זיך אויפגעהייבן, פֿדי צו נעמען דעם
 קרוציפּיקס; דעמאָלט האָט עמע אויסגעצויגן דעם האַלדז, ווי
 איינער, וואָס איז דורשטיק, און צודריקנדיק אירע ליפּן צום
 קערפּער פון יעזוס, האָט זי מיט אירע גאַנצע גוסדיקע פּוחות
 אים געשאַנקען דעם גרעסטן ליבע-קוש, וועלכן זי האָט נאָר גע-
 קענט געבן. נאָכדעם האָט דער גלח אָפּגעזאָגט „מיזעראַטור“

* די כּטאַלע; אַ סמאָלער שאַל, וואָס גלחים טראָגן אויף זייערע פּלייצעס.

און „אינדולגענציאם“, איינגעוויקט זיין גראָבן פינגער אין אייל
און האָט שוין אָנגעהייבן צו זאלפן, צוערשט די אויגן וועל-
כע האָבן אזויפיל באַגערט די עולם-חזה-פראַכט, נאָכדעם די
נאָזלעכער, וועלכע האָבן גענאשט די שמעקעוודיקע ווינטלעך
און ריחות פון ליבע; נאָכדעם דאָס מויל, וועלכעס איז געווען
אָסן פאַר יעדן שקר, געקרעכצט פון גאווה און געשריען פון
תאוה; שפעטער די חענט, וועלכע האָבן געהאַט מענוג פון
תאוהדיקע צורירונגען און, ענדלעך, די סטאַפעס פון די פיס,
וועלכע זענען אמאָל אזוי שנעל געלאָפן, פדי צו באַפרידיקן
די תאוה און וועלכע ווילן שוין איצט מער נישט גיין.

דער גלח האָט אָפגעווישט זיינע פינגער, האָט אַריינגע-
וואָרפן אין פֿייער די שטיקלעך וואַסע, פאַרנעצטע אין אייל,
און זיך אַנידערגעזעצט לעבן גוסס, פדי איר אויפצוקלערן, אז
זי מוז איצט באַהעפטן אירע יסורים מיט די יסורים פון יע-
זוס-קריסטוס און זיך שטעלן אונטער גאָטס חסד.

פאַרענדיקט זיין דרשה, האָט ער געפרוּווט איר אַריינלייגן
אין האַנט אַ הייליק ליכט, אַ סימבאָל פון הימלישן רום, מיט
וועלכן זי וועט באלד אַרומגערינגלט ווערן. עמע, אַן אָפגע-
שוואַכטע, האָט נישט געקענט צווריקן אירע פינגער, און ווען
נישט דער גלח, וואָלט דאָס ליכט אַראָפגעפאלן אויף דער ערד.
זי איז שוין איצט נישט געווען אזוי בלאַס, און איר
פנים האָט באַקומען אַ רויקן אויסזען, פונקט ווי די סאַקראַ-
מענטן וואָלטן איר געהאַלטן.

דער גלח האָט עס תיכף באַמערקט; ער האָט דערקלערט
שאַרלען, אז גאָט פאַרלענגערט צייטנווייז דאָס לעבן ביי חולאים,
ווען ער געפינט איין, אז דאָס איז נייטיק פאַר זייער ישועה; און
שאַרל האָט זיך דערמאַנט, אז זי האָט שוין איינמאָל אזוי גע-
האַלטן ביים שטאַרבן און אז זי האָט זיך שוין געהאַט מתודה
געווען.

— אפשר דאַרף מען נאָך נישט פארלירן דעם בטחון, —

האָט ער געטראַכט.

און באמת, זי האָט געקוקט אַרום זיך, אַ צעחושטע, ווי איי-

נער, וואָס האָט זיך אויפגעכאַפט פון שלאָף; נאָכדעם האָט זי מיט אַ קלאָרער שטימע געבעטן איר שפיגל, און קוקנדיק אין אים, איז זי אזוי פאַרבליבן אַ לענגערע צייט, ביז ס'האַבן זיך באַ-וויון גרויסע טרערן אין אירע אויגן. דעמאָלט האָט זי פאַר-וואָרפן איר קאַפּ און מיט אַ זיפּף אַנידערגעפאלן אויפן קישן.

איר ברוסט האָט אָנגעהויבן שווער צו אָטעמען. די צונג האָט זיך ארויסגערוקט פון איר מויל; אירע צוויי שטאַרע אויגן האָבן געבלייבט, ווי צוויי לאַמפּן, וואָס אָט-אָט גייען זיי אויס; מען וואָלט איר שוין געקענט אָננעמען פאַר אַ מת, אָבער זי האָט נאָך שנעל געאַרבעט מיט די זייטן, וועלכע האָבן געציטערט פון די שרעקלעכע הויכן, פונקט ווי איר נשמה וואָלט געשפּרונגן-גען, רייסנדיק זיך פון גוף. פעליסטע האָט געקניט פאַרן קרום ציפיקס; אפילו דער אפטייקער אליין האָט עטוואָס געבוירן זיי-נע קני, בעת מסיע קאַניווע האָט אומבאַשטימט געקוקט אויפן מאַרק. דער גלח בורניסיען האָט זיך ווייטער פאַרטיפט אין אַ תפילה, איינגעבוירן איבערן ברעג פון בעט. און זיין לאַנגע שוואַרצע סוטאַנע האָט זיך נאָך אים געשלעפט איבערן צימער. שאַרף איז געשטאַנען אויף די קני לעבן. דער צווייטער זייט בעט, מיט די הענט אויסגעצויגענע צו עמען. ער האָט אָנגענוג מען אירע הענט און זיי געדריקט, ציטערנדיק ביי יעדן קלאַפּ פון איר האַרץ, פונקט ווי ביי די קלעפּ פון אַ חורבה, וואָס פאַלט איין. און לפי-ערוך ווי דאָס כאַרכלען האָט זיך פאַרשטאַרקט, האָט דער גלח שנעלער תפילה געטאָן; די תפילות האָבן זיך אויסגעמישט מיט שאַרלס פאַרשטיקטן געוויין און צייטנווייז איז אַלץ פונקט ווי פאַרשוונדן געוואָרן אין אַ שטומער שעפטשעריי פון לאַטיינישע ווערטער, וועלכע האָבן געקלונגען, ווי גלאַקן נאָך אַ מת.

מיטאַמאָל האָט מען אויפן-טראַטואַר דערהערט אַ גערויש פון גרויסע קלומפעס מיט אַ קלאַפּעריי פון אַ שטעקן; און מען האָט דערהערט אַ הייזעריקע שטימע, וואָס האָט געזונגען:

צייטנווייז אין אַ הייסן זומערדיקן פרימאָרגן

פון דאָס מידעלע איר ליבע נישט פאַרבאַרן!

עמע האָט זיך אויסגעגלייכט, ווי אַ גאַלואַנזירטער מת, מיט צעפלווישטע האָר אין מיט אומבאַוועגלעכע אָפענע אויגן.

אויפן מעלד איז זי בעגאנגען,

ביז דער ערד צו איינגעבויגן;

האָט געקליבן תּבוּאה-זאנגען

פונם סערפּ אַפּערגעפלוויגן...

— דער בלינדער! — האָט זי אַ געשריי געטאָן.
און עמע האָט אָנגעהייבן צו לאַכן מיט אַ שרעקלעכן, ווילדן, בייזן געלעכטער, פונקט ווי זי וואָלט דערזען פֿאַר זיך די העסלעכע פיגור פונם שנאָרער, וועלכער איז ווי אַ געשפענסט אויסגעוואַקסן פֿאַר איר אין דער אייביקער חשכות.

דער ווינט האָט זיך היינט שטאַרק צעלאָזן

און האָט דאָס קורץ קליידעלע אַרויפגעבלאָזן:

אַ קאַנוולטיע האָט איר צוריקגעוואַרפן אויכן בעט. אַלע האָבן זיך דערנענטערט. זי האָט אויסגעהוילט איר נשמה.

IX

נאָכן טויט פון אַ מענטשן קומט תמיד אָן אַ מין פֿאַר-גליווערונג, אַזוי שווער איז צו באַגרייפן די דערשיינונג פון דעם „נישט-זיין“ און אונטערוואַרפן זיך דעמדאָזיקן געדאַנק. אָבער באַמערקנדיק עמעס אומבאַוועגלעכקייט, האָט זיך שאַרף אַ וואַרף געטאָן אויף איר מיט אַ געשריי:

— אַדיע! אַדיע!

אַמע און קאַניווע האָבן אים אַרויסגעשלעפּט פון צימער.

— באַרויקט אייך!

— יאָ, — האָט ער געזאָגט, — אַפּשלאַגנדיק זיך פון זיי. —

איך וועל מיך באַרויקן, איך וועל זיך קיין שלעכטס נישט טאָן.

אַבער לאַזט מיך! איך וויל זי זען! זי איז דאָך מיין חייב!
אין ער האָט געוויינט.

— וויינט! — האָט געזאָגט דער אַפטייקער, — זאָל די
נאָטור זיך גיין מיט איר וועג, דאָס וועט אייך לייכטער מאַכן!
אַפגעשוואַכט, ווי אַ קינד, האָט זיך שאַרף געלאָזט פירן
אונטן, אין עס-ציימער, און אָמע איז גיך אַוועק אַהיים.

אויפן מאַרק האָט אים אָנגעכאַפט דער בלינדער, וועלכער
האָט זיך דערשלעפט קיין יאָנוויל, מיט דער האַפּענונג צו באַ-
קומען די אַנטיפּלאַגיסטישע (*) מאַשטש, אַפּשטעלנדיק אויפן וועג
יעדן פּאַרבייגייער, מען זאָל אים אָנווייזן, וווּ ס'ווינט דער
אַפטייקער.

— יא, נאָר דאָס פעלט מיר, פונקט ווי איך האָב גאָר קיין
אַנדערע געשעפטן נישט! אַבער ס'העלפט נישט, קום שפּעטער!
אין ער איז האַסטיק אַריינגעלאָפּן אין אַפטייק.

ער האָט געדאַרפֿט אָנשרייבן צוויי בריוו, צוגרייטן אַ באַ-
דויקונגס-מיטל פאַר שאַרלען, אויסגעשינען אַ ליגן צו פאַרמאַס-
קירן די פאַרגיפטונג און אָנשרייבן דערפון אַן אַרטיקעלע אין
„רוואַנזאַר ליפט“; אין מען האָט דאָך געדאַרפֿט עפעס מיט
טיילן די בירגער, וועלכע האָבן געוואַרט אויף זיינע ידיעות!
ווען די יאָנווילער האָבן אויסגעהערט זיין דערציילונג וועגן דעם
אַרשעניק, וואָס עמע האָט איינגענומען אַנשטאַט צוקער, בעת זי
האָט צוגעגרייט וואַגנל-קרעם, איז אָמע ווידער אַוועק צו באַוואַרין.
קאניווע איז שוין אַוועקגעפאַרן, און באַוואַרי איז געזעסן
אין אַ פּאַטעל, לעבן פענסטער, און פאַטראַכט מיט אַ נאַרישן
אויסזען זי פירעקן פון דער פּאַדלאָגע.

— איצט דאַרפט איר באַשטימען, — האָט אָמע געזאָגט, —
די צייט פון די לוויה-צערעמאָניעס.

— וואָס? וואָסערע צערעמאָניעס?

און ציטערנדיק מיטן גאַנצן גוף, האָט ער געשטאַמלט:
— אַך, ניין, ניין! איך וועל זי איבערלאָזן ביי זיך.

אויס העפלעכקייט האָט אָמע גענומען פון עטאָזשערקע אַ קאראַבקע מיט וואַסער, פּדי צו באַגיסן די גערעניגט-בלומען.
— איך דאַנק אייך, — האָט שאַרל געזאָגט, — איר זענט אַ גוטער.

און ער האָט נישט פאַרענדיקט, ווייל ס'האָט אים גע- שטיקט פון די חמרים עריבערונגען, וואָס דער אפטייקער האָט אים מיט דערדאָזיקער באַוועגונג דערמאַנט.
פּדי אים צעשטרייען, איז דעם אפטייקער אַריין אַ גע- דאַנק צו כאַפן מיט אים אַ שמועס וועגן גערטנעריי: צמחים בייטיקן זיך אין פייכטקייט. שאַרל האָט צוגעשאַקלט מיטן קאַפּ, אַלס סימן פון הסכמה.

— איבעריקנס, וועלן מיר אינגיכן האָבן פיינע וועטערס. — אַך! — האָט באַוואַרי געזאָגט.
ווען אָמע האָט שוין נישט געהאַט פון וואָס מער צו רעדן, האָט ער לייכט אָנגעהייבן פאַנאָדערצורוקן די פאַרהאַנגען פון פֿענסטער.

— אָט גייט מסיע טיוואַש.
שאַרל האָט אומבאוואוסזיניק איבערגעחזרט:
— ס'גייט מסיע טיוואַש.
אָמע האָט שוין מער נישט געוואָגט צו רעדן מיט אים וועגן דער לוויה; דער גלח האָט אים, ענדלעך, מכין געווען דערצו.

שאַרל האָט זיך פאַרשלאָסן ביי זיך אין קאַבינעט, גענוי מען אַ פען אין האַנט און נאָכדעם, ווי ער האָט זיך שטאַרק אויסגעוויינט, האָט ער אָנגעשריבן:

„איך וויל, מען זאָל זי מקבר זיין אין איר חופה- קלייד, אין אירע ווייסע פאַנטאַפּלי מיט אַ קראַנץ. מען זאָל איר פאַנאָדערלאָזן די האָר אויף דער פלייצע; ס'זאָלן זיין דריי טרוממעס: איינע פון דעמב, די צווייטע פֿון שוואַרץ-האַלץ, און די דריטע פון בליי. קיינער זאָל מיט איך וועל האָבן גענוג כוחות. מען זאָל זי איבערדעקן

מיט אַ גרויס שטיק גרינעם סאמעט. צוויי חיל איך.
צוויי טאכט".

דידאָזיקע הערן האָבן געשטוינט איבער שאַרלס ראַמאָנ-
טישע איינפאַלן, און דער אַפטייקער איז אים תיכף אַוועק
זאָגן:

— לויט מיין מיינונג איז דער סאמעט אַן איבעריקע
זאך. און חוצדעם, איז עס אויך אַן איבעריקע הוצאה...

— וואָס גייט עס אייך אָן? — האָט שאַרל אויסגערופן.
לאָזט מיך! איר האָט זי נישט געליבט! גייט אייך!

דער גלח האָט אים גענומען אונטערן אָרעם, פדי זיך
דורכשפּאַצירן מיט אים אין גאָרטן. ער האָט פּאַרלייגט אַ דרשה
וועגן דער אייטלקייט פּען עולם-הוזה זאָכן. דער אויבערשטער
איז גרויס און גוט; נישט באַקלאַגנדיק זיך דאַרף מען זיך
אונטערגעבן זיין משפט; מען דאַרף אים אַפילו דאַנקען.

שאַרל האָט אָנגעהייבן צו לעסטערן:

— איך האָב פיינט אייער גאָט!

— דער צעבונטעוועטער גייסט לעבט נאָך אין אייך, —

האָט דער גלח מיט אַ זיפּף ארויסגעזאָגט.

שאַרל איז שוין געווען ווייט פון אים, ער האָט גע-
שפּרייזט מיט גרויסע טריט לענגאויס דער וואַנט, אונטער די
שפּאַלערן; ער האָט געסקריפעט מיט די ציין און האָט
געשיקט אויפן הימל בליקן, פול מיט קללות; אָבער קיין איין
בלעטעלע האָט זיך דערפון קיין ריר נישט געטאָן.

אַ קליין רעגנדל האָט אָנגעהייבן צו פאַלן. שאַרל, ביי
וועמען די ברוסט איז געווען אָפּן, האָט אָנגעהייבן צו צי-
טערן; ער איז אַריין און קיך און זיך צוגעזעצט.

זעקס אַ זיגער האָט זיך דערהערט אויפן מאַרק אַ מע-
טאָלישער קלאַנג: דאָס איז „די שוואַלב“ אָנגעקומען. צוגע-
דריקט מיטן שטערן צו די שויבן, האָט ער געזען, ווי די
פּאַסאַזשירן שטייגן אַרויס איינער נאָכן צווייטן. פעליסיטע האָט

אים אויסגשפרייט אַ מאַטראַץ אין זאַל; ער איז אויף אים
אנידערגעפאלן און איינגעשלאָפן.

טראַץ זיין פילאָזאָפיע, האָט דאָך אָמע געהאַט דרך-אויף
פאַר מתים. נישט האָבנדיק קיין שום שנאה צום אומגליקלעכן
שאַרלען, איז ער אינאָוונט געקומען, פדי צו וואַכן לעבן דער
פאַרשטאַרבענער; ער האָט מיטגעבראַכט מיט זיך דריי ביכער
און אַ פאַפקע צו פאַרצייכענען זיינע באַמערקונגען.

דער גלח בורניסיען האָט זיך אויך דאָרט געפונען; צוויי
גרויסע ליכט האָבן געברענט צוקאַפנס ביים בעט, וואָס
מען האָט אַרויסגעטראָגן אויפן מיטן צימער.

דער אַפטייקער, וועמען דאָס שווייגן האָט געמאַטערט,
האָט אַרויסגעזאָגט עטלעכע טרויערדיקע געדאַנקען איבער
דערדאָזיקער „אומגליקלעכער יונגער פרוי“, אויף וואָס דער
גלח האָט אָפגעענטפערט, אַז ער וועט איצט נישט אויפהערן
תפילה צו טאָן פאַר איר נשמה.

— דאָך, — האָט אָמע אָפגעענטפערט, — איינס פון די
ביידע: אָדער זי איז געשטאַרבן אין אַ צושטאַנד פון חסד
(ווי דער קלויסטער דריקט זיך אויס), און דעמאָלט נייטיקט
זי זיך נישט אין אונדזערע תפילות, אָדער זי איז געשטאַרבן אָן
תשובה (דאָס איז אויך, דאַכט זיך, אַ קלויסטער-אויסדרוק) דעמאָלט...
בורניסיען האָט אים איבערגעהאַקט, ענטפערנדיק בייז,
אַז מען דאַרף דאָך תפילה טאָן.

— אָבער, — האָט זיך דער אַפטייקער קעגנגעשטעלט, —
אויב גאָט ווייס אונדזערע אַלע געברויכן, טאָ צו וואָס דאַרף
מען אַלע תפילות?

— הא, וואָס? — האָט דער גלח זיך אָנגערופן —
תפילות! צי זענט איר נישט קיין קריסט?

— זייט מוחל! — האָט אָמע געזאָגט. — איך פאַרגע-
טער דאָס קריסטנטום. עס האָט צוערשט באַפרייט די שקלאָפן,
אַריינגעפירט אין דער וועלט מאַראַל...

— ס'האַנדלט זיך נישט דערין! אַלע טעקסטן...

— אַך! אַך! וואָס שייך טעקסטן, טוט אַ קוק אין דער-

געשיכטע; ס'איז קלאַר הי דער טאָג, אז זיי זענען אַלע געפעלשט דורך די יעוואַיטן.

דאָ איז שאַרל אַריינגעקומען, און צוקומענדיק צו דעם בעט, האָט ער לאַנגזאַם פּאַנאַנדערגעצויגן די פּאַרהאַנגען.

עמעס קאַפּ איז לייכט געווען איבערגעבויגן אויפן רעכטן אַקסל. איין ווינקל פון מויל, וואָס איז געווען אָפּן, האָט אונטן אויפן פנים געמאַכט דעם איינדרוק פון אַ שוואַרצער לאַך; די גראַבע פינגער זענען געווען איינגעדריקט אין די דלאַניעס; פונקט ווי מיט אַ ווייסן שטויב זענען געווען פּאַרדעקט די ברע-מען. און אירע אויגן האָבן אָנגעהייבן פאַרשוונדן צו ווערן אונטער אַ מין קלעפּעדיקער בלאַסקייט, ענלעך צו אַ דין הייטל, צו שפינוועבס. דער ליילעך איז געווען איינגעפלאַן פון קאַפּ ביז צו די קני און ביי די פינגער פון די פיס האָט ער זיך ווידער אויסגעהייבן; און שאַרלען האָט זיך אויסגעדאַכט, אז עפעס אַ שווערע משא דריקט זי.

דער קלויסטער-זייגער האָט אויסגעשלאָגן צוויי. מען האָט געהערט דאָס הויכע ריזלען פון טייך, וועלכער איז אין דער פינסטער פאַרבייגעפלאַסן לעבן דער טעראַסע. פון צייט צו צייט האָט זיך דער גלח בורניסיען הויך אויסגעשנייצט, און אָמע האָט געסקריפעט מיט דער פעדער אויפן פאַפיר.

— נו, גענוג, מיין פריינט, — האָט דער אַפטייקער גע-זאָגט, — גייט אַוועק, דאָסדאָזיקע בילד קוועלט אייך.

ווי נאָך שאַרל איז אַוועק, האָט דער אַפטייקער מיטן גלח ווידער זיך גענומען צום פריערדיקן שמועס.

— לעזט וואַלטערן! — האָט איינער געזאָגט. — לעזט האַלבאַכן, לעזט די ענציקלאָפּעדיע!

— לעזט די בריוו פון עטלעכע פאַרטוגעזישע ייִדן! — האָט דער צווייטער געזאָגט. — לעזט דעם זין

פון קריסטנטום, פאַרפאַסט דורך ניקאָלאָסן, אַ געוועזענער שופט! זיי האָבן זיך צעהיצט, זיי זענען ביידע רויט געוואָרן,

זיי האָבן גערעדט פאַראַמאָל, נישט אויסהאַרכנדיק איינער דעם צווייטן; בורניסיען איז געווען אויפגערעגט פון אַזא מין העזה;

אַמע האָט געשטיינט אויף אזא שטותעריי. ס'האָט שוין גע-
האַלטן דערביי, אז זיי זאָלן זיך אָנהייבן מכבד צו זיין מיט
קללות, ווי פּלוצלונג האָט זיך שאַרף באַוווּזן. עפעס אַ מאַג-
שער פּוה האָט אים אַהער געצויגן. ער האָט זיך פּסדר אויפ-
געהייבן אויף די שטיגן.

ער האָט זיך געשטעלט קעגן עמען, כדי זי בעסער צו
באַטראַכטן, און וואָס מער ער האָט זיך פאַרטיפּט, אַלץ ווייני-
קער האָט ער געליטן.

ער האָט זיך דערמאָנט אַלע מעשיות וועגן קאַטאַלעפּסיע*
וועגן נסים פון מאַגנעטיזם; און ער האָט געטראַכט, אז ווען
מען זאָל שטאַרק וועלן, וואָלט אפשר געלונגען זי לעבעדיק
צו מאַכן. איינמאָל האָט ער זיך אפילו איבערגעבוּיגן איבער
איר און גאַנץ שטיל גערופן: „עמע, עמע“ פון זיין הויך האָט
אַ ציטער געשאָן דאָס פייער פון די ליכט, צוציענדיק זיך ביז
צו דער וואַנט.

באַגינען איז געקומען צו פאַרן די אַלטע באַוואַרי; ווען
שאַרף האָט זיך מיט איר געקושט, האָט ער זיך ווידער פאַ-
נאַנדערגעוויינט. פונקט ווי דער אַפטייקער, האָט זי אים גע-
פרווט צו מאַכן עטלעכע באַמערקונגען בנוגע די לוויה-הוצאות.
ער איז אזוי שטאַרק אויפגערגט געוואָרן, אז זי האָט אויפ-
געהערט צו רעדן, און לויט זיין באַפעל איז זי אפילו אַוועק
אין שטאַט איינקויפן די נייטיקע זאַכן.

שאַרף איז פאַרבליבן אַליין אַ גאַנצן נאַכמיטאָג; בערטען
האָט מען אַוועקגעפירט צו דער מאַדאָם אַמע; פעליסיטע איז
געזעסן אינדערהויך צוזאַמען מיט דער מוטער לעפראַנסואַ.

אינאַוונט האָט ער אויפגענומען געסט. שאַרף איז אויפ-
געשטאַנען, געדריקט די האַנט, נישט האַבנדיק קיין פּוה צו
רעדן; נאָכדעם האָט זיך דער גאַסט אַוועקגעזעצט לעבן די אַנ-
דערע ביים קאַמין, וווּ ס'האָט זיך פאַרמירט א האַלבער קרייזל.
דעם קאַפּ אַראַפגעלאָזט, פאַרליגט אַ פּוס אויף אַ פּוס, האַבן

(*) קאַטאַלעפּסיע: א היסטערישע קראַנקייט, וואָס איז פאַרבונדן מיט
שמערצן און קאַנזולטיטעס.

זײַ מיט די פיס געשאַקלט, אַרויסלאָונדיק פון צייט צו צייט אַ זיפן;
 ס'איז געווען שרעקלעך אומעטיק; דאָך איז קיינער נישט אוועק.
 געקומען צוריק קעגן ניין אַ זיגער (שוין צוויי טעג האָט
 מען אים געזען ארומלויפן אויפן מאַרק), האָט אָמע מיט זיך
 געבראכט קאַמפּאַר, בענואַל און אַראַמאַטישע גראָזן. ער האָט
 אויך געבראַכט אַ סלאַי מיט כלאָר, פּדי צו פארטרייבן די גיפֿ-
 טיקע ריחות. פּונקט דעמאָלט האָט די דינסט, די מאדאָם לע-
 פּראַנסוּאַ און די אַלטע באַוואַרי פאַרענדיקט אָנצוטאָן עמען,
 אַרויפגעצויגן אויף איר אַ לאַנגן אָנגעקראַכמאַלעטן שלייער,
 וועלכער האָט זי פארדעקט ביז איבער די סאַמעטענע פּאַנטאַפּל.
 פעליסיטע האָט געשלוכצט:

— אַך! מיין אומגליקלעכע באַלעבאַסטע! מיין אומגליק-
 לעכע באַלעבאַסטע!

— קוקט אויף איר, — האָט געזיפצט די שענקערקע, —
 ווי שייך זי איז נאָך! פּונקט ווי אַט-אַט הייבט זי זיך אויף.
 נאָכדעם האָבן זיי זיך איינגעבויגן, פּדי אָנצוטאָן אויף
 איר אַ קראַנק.

מען האָט געמוזט אַ ביסל אונטערהייבן דעם קאָפּ, און
 דעמאָלט האָט זיך אַרויסגעגאַסן פון מויל אַ שטראָם מיט שוואַר-
 צער פליסיקייט.

— אַך! מיין גאַט! דאָס קלייד, פאַרזיכטיק! — האָט
 אויסגעשריען די מאדאָם לעפּראַנסוּאַ. — העלפט אונדו! — האָט זי זיך
 געווענדעט צום אַפטייקער. — אפשר האָט איר אַמאָל מוראַ?
 — איך, מוראַ? — האָט ער געענטפערט, צוקנדיק מיט די
 אַקסלען. — נו! אוודאי! נישט אַזעלכע האָב איך געזען אין
 שפּיטאַל, ווען איך האָב געלערנט פאַרמאַציע! מיר האָבן גע-
 מאַכט פּונש אין אנאַטאָמישן טעאַטער! דאָס, נישט=זיין שרעקט
 נישט דעם סיגאַזאַף; און איך האָב אַפילו נישט איינמאָל איבער-
 געטורט, אז איך האָב בדעה איבערצוגעבן מיין קערפער פאַר
 אַ שפּיטאַל, פּדי נאָך מיין טויט צו ברענגען נוצן דער וויסנשאַפּט.
 ווען דער גלח איז געקומען, האָט ער געפרעגט, וואָס
 מאַכט באַוואַרי; און אויפן אַפטייקערס תשובה האָט ער געזאָגט:

— דער קלאַפּ, פארשטייט איר, איז נאָך פריש!
דעמאָלט האָט אים אָמע באַגריסט, אז אים שטייט גישט
פאַר די סכנה צו פאַרלירן זיין טייערע חברטע אין לעבן;
דערפון האָט זיך אַנטוויקלט אַ שמועס איבער דער הייראַטסלאַג-
זיקייט פון גלחים.

— ווייל, — האָט געטענהט דער אַפטייקער, — ס'איז קעגן
דער נאַטור, אז אַ מענטש זאָל זיך באַגיין אָן ווייבער!... ס'זע-
נען פאַרגעקומען פאַרברעכנס.

— אָבער אויף וויסטע פּעלדער! — האָט דער גלח
אויסגערופן. — וויאָזוי ווילט איר, אז אַ מענטש, וואָס איז פאַר-
בונדן מיט הייראַט, זאָל קענען, למשל, איינהיטן די סודות פֿון
קאַנפּעסיע?

אָמע איז אָנגעפאַלן אויף דער קאַנפּעסיע. בורניסיען
האָט זי פארטיידיקט. ער האָט אויסגערעכנט די גינסטיקע פאַלגן,
וואָס די קאַנפּעסיע האָט גורם געווען; ער האָט ציטירט פאַר-
שידענע מעשיות פון גנבים, וועלכע זענען פּלוצלונג געוואָרן
אַרנטלעכע לייט. מיליטער-לייט, דערבענטערנדיק זיך צום ווידו-
טריבונאַל, האָבן דערפילט, ווי שופן פאַלן זיי אַראָפּ פון די
אויגן. אין פרייבורג איז געווען אַ גלח...

דער אַפטייקער איז איינגעשלאָפן. היות די לופט איז
געווען אַ פארשטיקטע אין צימער, האָט דער גלח אויפגעעפנט
דאָס פענסטער, פון וואָס דער אַפטייקער האָט זיך אויפגעכאַפּט.
— טוט אַ שמעק! — האָט בורניסיען געזאָגט, — דאָס
פאַרטרייבט דעם שלאָף.

פונדערווייטנס האָט זיך געלאָזט הערן אַ געבילעריי פון הינט.
— איר הערט, אַ הונט וואָיעט?— האָט דער אַפטייקער געזאָגט.
— ס'איז אַ סברה, אז זיי שפירן מתים, — האָט דער
גלח געענטפערט. — דאָסזעלבע איז מיט בינען; זיי פליען
אזעק פון ביגשטאָק, אויב עמעצער שטאַרבט אין שטוב.
אָמע איז גישט אָנגעפאַלן אויף דעמדאָזיקן אַבערגלויבן,
חייל ער איז ווידער איינגעשלאָפן.

בורניסיען, בטבע קרעפטיקער, האָט נאָך אַ צייט באַוועגט

מיט די לייפן, נאָכדעם האָט ער אומבאַזייערליך אַראָפּגעלאָזט די גאַמבע, אַרויסגעלאָזט זיין גרויסן שוואַרצן ספר און אָנגעהייבן צו שנאָרען.

זיי זענען געזעסן איינער קעגן צווייטן מיט אַרויסגערוקטע הייכער; דאָס פנים אָנגעבלאָזן און אָנגעכרומעט; נאָך זייער לאַנגן וויכוח האָבן זיי זיך באַגעגנט אין דערוועלבער מענטש-לעכער שוואַכקייט; ביידע האָבן זיי אויסגעקוקט אזוי אומבאַ-וועגליך, ווי דער מת, וואָס לעבן זיי, וועלכער האָט געטאַכט דעם איינדרוק, ווי ער שלאָפט.

הען שאַרל איז אַריינגעקומען, האָט ער זיי נישט אויפגע-וועקט. דאָס איז ער געקומען צום לעצטן מאָל, כדי זיך מיט איר צו געזעגענען.

די שמעקעדיקע גראָזן האָבן זיך נאָך גערויכערט, און קנולען בלוילעכן רויך האָבן זיך אויסגעמישט מיטן נעפּל, וואָס האָט זיך אַריינגעריסן פון אויסנווייניק. עטלעכע שטערן האָבן שימערירט אויפן הימל; די נאַכט איז געווען אַ וואַרעמע.

דער חלב פון די ליכט האָט מיט גרויסע טראָפּנס גע-קאַפעט אויפן בעט-געוואַנט. שאַרל האָט געקוקט ווי זיי ברענען, אָפּמאַטערנדיק זיינע אויגן פון זייער געלן גלאַנצעדיקן פלאַם. שטראַלן האָבן זיך געגאַסן אויף דער סאַמעטענער קלייד, ווייס ווי דאָס ליכט פון דער לבנה. עמע איז אין זיי פאַרשוונדן געוואָרן, און שאַרלען האָט זיך אויסגעדאַכט, אז זי וואַקסט אַרויס אויסער די גרענעצן פון איר קערפער, און מטושטש ווערט זי צונויפגעגאַסן מיט אַלע זאַכן, וואָס רינגלען זי אַרום: מיט דער שטילקייט, מיט דער נאַכט, מיטן ווינטל, וואָס האָט געבלאָזן, מיט די פייכטע ריחות.

נאָכדעם האָט ער זי פּלאַצאָונג דערזען אין טאַסטער גאַרטן אויף אַ באַנק, לעבן דעם דאָרן-פּלויס, אָדער מיטאַמאָל גאַר אין רואַן, אויף די גאַסן, אויפן שוועל פון זייער שטוב, אויפן הויף פון בערטאָ. ער האָט אויך געהערט דאָס געלעכטער פון די פריילעכע יונגען, וועלכע האָבן געטאַצט אונטער די עפל-ביימער; דער צימער איז געווען דעמאָלט פאַרטרונקען מיט די

דיחות פון אירע האַר, און איר קלייד האָט געשורשעט אין די אַרעמעס, ווי דער שטילצער גערויש פון פונקען. יא, ס'איז געווען דיזעל- בע עמע!

אַ לאַנגע צייט האָבן פאר אים אַרויסגעטויכט די פאַר-שוונדענע הענוגים, אירע פאַזעס, אירע זשעסטן, דער קלאַנג פון איר שטימע. נאָך איין פאַרצווייפֿונג פלעגט אָנקומען אַ צווייטע, אַזוי פסדר, ווי די כוואַליעס פון אַ ברויזנדיקן ים.

ס'האָט אים באַהערשט אַ שרעקלעכע גייגעריקייט. פאַמע-לעך, מיט די שפיץ פינגער, ציטערנדיק, האָט ער אויפגעהייבן דעם שלייער. אָבער ער האָט אַרויסגעלאָזט אַ מוראדיקן געשריי, וועלכער האָט אויפגעוועקט דעם אַפטייקער און דעם גלח. זיי האָבן אים אראָפגעפירט אונטן אין זאַל. נאָכדעם איז פעליסיטע געקומען בעטן אַ ביסל האַר פון דער פאַרשטאַרבענער.

— שניידט אָפּ! — האָט געזאָגט דער אַפטייקער.

און אַזוויי זי האָט נישט געוואָגט, איז ער אַליין צוגע-גאַנגען מיט דער שער אין דער האַנט. ער האָט זיך אַזוי שטאַרק געטרייסלט מיטן גאַנצן גוף, אַז ער האָט אין עטלעכע ערטער צעשניטן די הויט אויף די שלייפן. ענדלעך, אָננטמעב-דיק זיך מיט מוט, האָט ער געגעבן צוויי אָדער דריי גרויסע שניטן, פון וואָס ס'האָבן זיך צווישן דערדאָזיקער שיינער שוואַרצער שוועליר געשאפן אַ פאַר ווייסע פלעקן.

דער אַפטייקער און דער גלח זענען ווידער פאַרוואַקסן געוואָרן אין זייערע באַשעפטיקונגען, איינדרעמלענדיק פון צייט צו צייט און ביי יעדער אויפואַכונג באַשולדיקט איינער דעם צווייטן. דעמאָלט האָט דער גלח באַשפריצט דעם צימער מיט הייליקן וואַסער, און אָמע האָט געוואָרפן אַ ביסל כלאָר אויף דער ערד. פעליסיטע האָט צוגעגרייט פאַר זיי אויפן קאָמאָד אַ פלאַש בראַנפן, קפּו און אַ גרויסע בולקע.

קעגן פיר אַ זיגער פאַרטאָג, ווען דער אַפטייקער האָט זיך געפילט אָפגעמאַטערט, האָט ער אַ זופּץ געטאַן און געזאָגט:

— אויף מיין ערן וואָרט, איך וואָלט גערן געשטאַרקט
 מייע פּוהות!
 דער גלח האָט זיך לאַנג נישט געלאָזט בעטן; ער איז
 אַרויס, פּדי אָפּצורייכטן זיין מעסע, און נאָכדעם צוריקגעקומען.
 זיי האָבן געגעסן, געטרונקען, לייכט געשפּאַסט, נישט וויסנדיק
 פּון וואָס, אויפּגערייצט דורך דערדאָזיקער אומבאַשטימטער פּריי-
 לעכקייט, וואָס כאַפט אונדז אַרום נאָך אַן אומעט. און ביי דעם
 לעצטן גלעזל האָט דער גלח געזאָגט צום אפּטייקער, קלאַפּ-
 דיק אים ריין דער פּלייצע:

— מיר וועלן זיך נאָך אַמאָל פאַרשטענדיקן!

אונטן, אין פּאָדערהויז, האָבן זיי באַגעגנט ארבעטער.
 גאַנצע צוויי שעה איז שאַרלעך אויסגעקומען צו ליידן, אויס-
 האַרענדיק די קלעפּ פּונם האַמער איבער די ברעטער. נאָכדעם
 האָט מען זי אַראָפּגעטראָגן אין דער דעמבענער טרומע, וועל-
 כע מען האָט אַריינגעפּאַקט אין צוויי אַנדערע. היות די בלייע-
 בע טרומע איז געווען צו גרויס, האָט מען די פּוסטע שטחים
 געמוזט פאַרפּאַקן מיט שטיקער מאַטראַץ. ענדלעך, ווען אַלע דריי
 דעקלעך זענען געווען צוגעפּאַסט, צוגעשלאָגן און צוגעלייט, האָט
 מען די טרומע אַוועקגעשטעלט פאַר דער טיר; מען האָט אויפּ-
 געפּנט אַלע טירן, און די יאָנווילער איינזוינער האָבן זיך אָן-
 געהייבן צונויפּצוקומען.

ס'איז געקומען צו פּאָרן דער פּאַטער רואַ. דערזעענדיק
 די שוואַרצע דראַפּירונגען, איז ער נאָך אויפן מאַרק געפּאַלן אין
 ה'שות.

X.

דעם אפּטייקערס בריוו האָט רואַ באַקומען ערשט אין
 זעקסאונדריטיק שעה אַרום נאָכן אומגליק; אָבער אַמע, נעמענדיק
 אין באַטראַכט דעם אַלטנס פּילבאַרקייט, האָט אַזוי צוזאַמען-
 געשטעלט דער בריוו, אז רואַ האָט בשום אופן נישט געקענט
 פאַרשטיין אין וואָס ס'האַנדלט זיך.

דער אַלטער רואַ איז צוערשט אומגעפּאַלן, פּונקט חיי אַ

הארץ-שלאג וואָלט אים געטראַפן. שפעטער האָט ער פאַשטאַ-
נען, אז זי איז נאָך נישט געשטאַרבן. אָבער דאָס האָט דאָך גע-
קענט פאַסירן... ער האָט ענדלעך אַרויפגעצויגן זיין בלוזע, גע-
כאַפט דעם הוט, צוגעשטעפּעט די שפּאַרן צו די שיק, אַרויף
אויפן פּערד און אַוועקגעטראָגן זיך. דער גאַנצן וועג האָט דער
פּאַטער רופֿן געשוויצט און זיך געפייניקט פון גרויס דאגה. איינ-
מאַל האָט ער אפילו געמוזט אַראַפקריכן פון פּערד. ער האָט
שוין גאַרינישט געזען, ער האָט געהערט אַרום זיך שטימען; ס'האָט
זיך אים אויסגעדאַכט, אז ער ווערט משוגע.

ס'האָט אָנגעהייבן צו טאָגן. אויף אַ בויכ האָט ער באַ-
מערקט דריי שוואַרצע הינער, וועלכע זענען געשלאָפן; ער האָט
אַ ציטער געטאָן, איבערגעשראַקן פון דעמדאָזיקן פּאַרצייכן. דער
מאַלט האָט ער פאַרשפּראַכן דער הייליקער בתולה צוויי מעסע-
געוואַנדן פאַרן קלויסטער, און נאָכמער, אז ער וועט עולה-לרגל
זיין באַרוועסערהייט פון בית-עלמין אין בערטאָ ביז צו דער
קאַפּליצע אין וואַסאַנוויל.

ער איז אַריינגעפאַרן אין מאַראַם. אַרויסרופנדיק די מענטשן
פון שפּאַן, האָט ער אויפגעעפנט די טיר מיט אַ שטופ פון אַקסל,
צוגעשפּרונגען צום זעקל מיט האַבער, אַריינגעגאַסן אין קאַריטע
אַ פלעשל זיסן עפּל-וויין, און ווידער אַרויף אויפן פּערד, וועל-
כעס האָט זיך געטראַגן ווי אַ טייחל.

ער האָט צו זיך געזאָגט, אז מען וועט זי נאָך בליי-ספּן
ראַטעווען; די דאָקטוירים וועלן זיכער אויסגעפינען אַ מיטל. ער
האָט זיך דערמאַנט איבער די ווונדער-רפואות, וועגן וועלכע
מען האָט אים דערציילט.

נאָכדעם האָט ער זיך צעמען שוין פאַרגעשטעלט אַ טייטע.
זי איז געלעגן פאַר אים, אויסגעצויגן אויפן פלייצע, אויפן מיטן
וועג. ער האָט געצויגן פאַר דעם צוימל און די וויזע איז פאַר-
שוונדן געוואָרן.

כדי אָנצונעמען זיך מיט מוט, האָט ער אין קענקאַטפּואַ
אויסגעטרונקען דריי גלעזלעך קאַווע נאָכאַ:אנד.
ער האָט געטראַכט, אז מען האָט אפשר פאַרטוישט דעם

נאָמען. ער האָט געזוכט דעם בריוו אין קעשענע, ער האָט אים געפילט, אָבער ער האָט נישט געוואָגט אים אויפצופענען.
 ס'האָט זיך אין אים דערוועקט אַ חשד, אַז דאָס האָט אפשר עמעצער מיט אים אָפגעשפילט אַ נקמה-שפּאַס, - אַ שפּיצל פון עפעס אַ לאַבּוּז; וואָרים ווען זי וואָלט שוין געווען טויט, צי וואָלט מען דערפון נישט געוואוסט? אָבער ניין! אויף די פעלדער איז אַלץ ווי פריער: דער הימל איז בלוי, די ביי-מער שאַקלען זיך. ס'איז פאַרבייגעגאַנגען אַ סטאַדע שעפּסן. ער האָט באַמערקט זאָס שטעטל. מען האָט געזען, ווי ער האָט זיך געטראַגן צוגעבויגן צום פּערד, וועלכעס ער האָט גע-שמייסן מיטן גאַנצן פּוה. ביי די רימענס האט געפלאָסן בלוט. ווען ער איז געקומען צו זיך, האָט ער זיך מיט אַ גע-וויין געוואָרפן אין באַוואַריס אַרעמס.

- מיין טאָכטער! עמע! מיין קינד! דערקלערט מיר!..
 און דער צווייטער האָט אָפגעעגטפּערט מיט שלוכצן:
 - איך ווייס נישט! איך ווייס נישט! ס'איז עפעס אַ קללה!
 דער אַפטייקער האָט זיי פאַנאנדערגעטיילט.

- דיאָזיקע שרעקלעכע פרטים זענען איבעריק. איך אַליין וועל, מסייע רואַ, אַלץ דערציילן. אַט קומען זיך שוין צווייף די מענטשן. מער מוט, צו אַלדע רוחות! מען דארף זיין אַ שטיקל פּילאָזאָף!

דער אַרעמער שאַרל האָט געוואָלט מאַכן דעם אָנשטעל פון אַ שטאַרקן, האָט ער איבערגעזחורט עטלעכע מאָל:
 - יאָ... מוט!

- נו! - האָט אויסגערופן דער זקן, - אַ פּייער זוכט עס! איך וועל זי אוועקפירן ביזן סאַמע סוף.
 דער גלאַק האָט געקלונגען. אַלץ איז שוין געווען פאַרטיק. מען האָט גאָר געדאַרפט זיך לאָזן אין וועג אַריין.
 זיצנדיק אין די כאַר-שטולן, איינער לעבן צווייטן, האָב, זיי געזען, ווי לעבן זיי גייען פּסדר פאַרביי דריי משוררים וועלכע האָבן געזויגן די פּסאַלמען. דער אַרגל האָט געשפילט מיט אַלע זיינע כוחות, דער גלח בויגניסען, אין יום-טובּודיקע

בגדים, האָט געזונגען מיט אַ פּישטשענדזקער שטימע; ער האָט זיך גענויגט פֿאַרן מזבח, געהייבן די הענט אינדערהויך לעס-טיבוראָך האָט זיך אַרומגעדרייט אין קלויסטער מיט זיין פּיש-זיך-ברעטעלע; דער קאַטאַפּאַלק איז געשטאַנען לעבן כאָר-טיש, צווישן פּיר שורות ליכט. שאַרל האָט געהאַט חשק זיך אויפצוהייבן און זיי אויסלעשן.

ער האָט זיך באַמיט אַרויסצורופן אין זיך פּרומקייט, איבער-געבן זיך דעם בטחון פון צוקונפטיקן לעבן, וווּ ער וועט זי זען. ער האָט זיך פֿאַרגעשטעלט, אַז זי איז אַוועקגעפֿאַרן אויף אַ נסיעה, אויף זייער אַ לענגער נסיעה. אָבער ווען ער האָט אַ טראַכט געטאָן, אַז זי געפינט זיך דאָ אונטן, אַז אַלץ איז גאַרענדיקט, אַז מען וועט זי באַגראָבן אין דער ערד, האָט אים אַרומגעכאַפט אַ ווילדער פאַרצווייפּלטער כּעס. צייטנווייז האָט זיך אים אויסגעדאַכט, אַז ער פּילט שוין גאָרנישט; זיס זענען אים איצט געווען זיינע יסורים, אין וועלכע ער האָט זיך איינגעוויגט. ער האָט זיך אַליין אנגערופן אויסוואַרף.

אויף די פּליטעס האָט מען דערהערט טרוקענע קלעפּ פון אַן אייזערנעם שטעקן, וועלכע האָבן זיך רעגלמעסיק איבערגע-חורט. די קלעפּ האָבן זיך געלאָזט הערן פון אינעווייניק און אָפּגעשטאַרבן אין די הינטערשטע גאַוועס פון קלויסטער. אַ מענטש אין אַ דיקן שוואַרצן קאַפּטאַן האָט זיך מיט גרויס שווע-ריקייט געבוקט. ס'איז געווען היפּאָליט, דער משרת פון גאַלדע-נעם לייב". ער האָט אָנגעטאָן זיין גייעם פּוס.

איינער פון די משוררים איז אַרומגעגאַנגען איבערן קלויס-טער, פּדי אויפצוקלייבן נדבות, און די גרויסע מטענות האָבן נאָכאַנאַנד געקלונגען אין זילבערנעם טעלער.

— איילט אייך צו! ס'קאָסט מיר צופּיל געזונט! — האָט באַוואַרי געשריען, אַריינצואַרפּנדיק אים מיט כּעס אַ פינף-פּראַג-קעדיקע מטבע.

דער משורר האָט אים אָפּגעדאַנקט מיט אַ נידעריקער פאַרנויגונג. נאָכדעם האָט מען ווידער געזונגען, זיך געבוקט, זיך אויפ-געהייבן; ס'האָט קיין סוף נישט גענומען! ער האָט זיך דער-

מאָנט, ווי איינמאַל, תיכף נאָך זיין אָנקומען קיין יאַנווי, זע-
נען זיי ביידע צוזאַמען געשטאַנען רעכטס, אויף דער צווייטער
זייט, לעבן דער וואַנט. דער גלאַק האָט ווידער אָנגעהייבן צי
קלינגען. ס'איז געוואָרן אַ גרויסע באַוועגונג צווישן די שטולן. דו
טרעגער האָבן אַרונטערגערוקט זייערע דריי שטעקנס אונטער
דער טרומנע, און מען איז אַרויס פון קלויסטער.

זשיסטען האָט זיך דעמאָלט באַוווּן אויפן שוועל פון דער
אַפטייק. ער איז תיכף אַריין צוריק, אַ בלאַסער, נישט קענענדיק
איינשטיין אויף די פיס.

מען איז געשטאַנען אויף די פענסטער, כדי צוצוקוקן זיך
אויפן טרויער-צוג. שאַרל איז געגאַנגען פאַרויס, גלייך ווי אַ
סטרונע. ער האָט זיך געמאַכט קוראַזש, און באַגריסט די וועל-
כע זענען אַרויסגעקומען פון געסלעך, פון טירן און זיך אויס-
געמישט צווישן עולם. זעקס מאָן, דריי פון יעדער זייט, זענען
געגאַנגען מיט קליינע טריט, און לייכט צוגעסאַפּעט. די משוררים,
און צוויי קינדער פון כאַר האָבן געזונגען „דע פראָפּונדיס“; און
זייערע שטימען האָבן זיך אַוועקגעטראָגן איבער די פעלדער, מיט
מאָדוליאַציעס, וועלכע האָבן זיך דאָ אויפגעהייבן, דאָ אַראָפּגע-
לאָזט. עפטער זענען זיי פאַרשוונדן געוואָרן אויף אַן אויסבייג
פון אַ שטעגל. אָפּער דער גרויסער זילבערנער צלם האָט זיך
תמיד געהייבן צווישן די ביימער.

די פרויען זענען נאָכגעגאַנגען, באַדעקט מיט שוואַרצע
טאַטלען, די קאַפּישאַנען אַראָפּגעלאָזט; זיי האָבן געטראָגן אין
די הענט גרויסע אָנגעצונדענע לייכט, און שאַרל האָט געפילט,
אַז ער פאַלט אין חלשות פון די כסדרדיקע תפילות און פון די
פלאַמען, פון די עקלדיקע ריחות פונם חלב און פון דער גלחיה-
שער סוטאַנע. ס'האַט געבלאָזן אַ פריש ווינט; די קאַרן און די
רעפאַק האָבן געגאַסן אַ גרינקייט אַרום און אַרום; טראָפנס טוי האָבן
געגלאַנצט אויף די דערנער-פלווין, ביים זויס פונם וועג. די
לופט איז געווען אָנגעפילט מיט פאַרשידנארטיקע פריילעכע
קלאַנגען. מען האָט געהערט אַ הילכיקע קלאַפּעריי פון אַ וואַגן,
וואָס האָט געשפאַנט אויף אַ פעלד-וועג. אַ האַן האָט ערגעץ ווייט

געקרייט. און א זשערעבאק, וועלכן מען האָט געזען
 לויפן צווישן די עפליימער, האָט געבריקעוועט מיט די פיס. דער
 ריינער הימל איז געווען דאָ און דאָרט געפֿלעקט מיט ראָזע
 וואַלקנס; בלויזעכע זומערפייגלעך האָבן זיך אראָפגעלאָזט אויף
 כאַטקעס, באַדעקט מיט אַיריס. פאַרבייגייענדיק האָט שאַרל דער-
 קענט די הויפן. ער האָט זיך דערמאָנט וועגן ענלעכע פריי-
 מאַרגנס, ווען ער פלעגט גיין צו איר, צוריקקערנדיק זיך פון אַ
 באזוך ביי אַ קראַנקן.

די שוואַרצע דעקע, באַזייט מיט ווייסע שטערנדלעך, האָט
 זיך צייטנווייז אויפגעהייבן און אויפגעדעקט די טרומע. די אָפּ-
 געמאַטערטע טרעגער האָבן פאַרלאָנגזאַמט זייערע טריט און די
 טרומע האָט זיך באַוועגט מיט כסדרדיקע שטויסן, פונקט ווי אַ
 שיפּל, געשטויסן דורך כוואַליעס.
 מען איז אָנגעקומען.

די טרעגער זענען אַוועק אונטן אויף אַ באַגראָטן אָרט,
 וווּ ס'איז געווען אויסגעגראָבן אַ קבר.
 מען האָט דעם קבר ארומגערינגלט פון אַלע זייטן; און
 בעת דער גלח האָט גערעדט, האָט די רויטע ערד ביי די זייטן
 זיך כסדר געשאַטן אָן שום גערויש.

נאָכדעם, האָט מען צוגעטשעפעט פיר שטריק און אָנגע-
 הייבן אַראָפּלאָזן די טרומע. שאַרל האָט זיך צוגעקוקט, ווי זי
 לאָזט זיך אַראָפּ. זי האָט זיך כסדר אַראָפגעלאָזט אַלץ נידעריקער
 און נידעריקער.

מען האָט דערהערט אַ קלאַפּ; די שטריק האָבן מיט אַ
 סקריפעריי זיך אויפגעהייבן. דעמאָלט האָט דער גלח בורניסיען
 גענומען אַ רידעל, וואָס לעסטיבודוואַ האָט אים דערלאָנגט, און
 שפריצנדיק כסדר מיט דער רעכטער האַנט, האָט ער מיט דער
 לינקער אַראָפגעוואָרפן אַ גרויסן רידעל ערד. און דאָס האַלץ
 פון דער טרומע, אונטער די קלעפּ פון די שטיינדעלעך האָט
 אַרויסגעלאָזט דעמדאָזיקן שרעקלעכן געשריי, וועלכער קלינגט
 אין אונדזערע אויערן. ווי דער אָפּקלאַנג פון אייביקייט.
 דער גלח האָט איבערגעגעבן דעם שפריצער זיין שכן.

דאָס איז געווען דער מטיע אָמע. ער האָט אים פייערלעך אַ
שאַקל געטאָן און אים איבערגעגעבן שארלען, וועלכער איז ביי
די קני געווען פאַרזונקען אין זאַמו און, שיטנדיק גאַנצע הויפנס
אין קבר, האָט ער געשריען: „אָדיע“. ער האָט איר געשיקט
קושן; ער האָט זיך געצויגן צום גרוב, ווי ער וואָלט געוואָלט
זיך פאַרשיטן צוזאַמען מיט איר.

מען האָט אים אַוועקגעפירט; און ער האָט זיך אינגיכן
באַרויקט, איבערלעבנדיק, מעגלעך, דאָסזעלבע, וואָס אַלע אַנדע-
רע האָבן איבערגעלעבט — אַ מין אומבאַשטימטן פאַרגעניגן,
אַז אַלץ איז שוין פאַרענדיקט.

צוריקגייענדיק האָט דער פּאָטער רואַ רויק גערויכערט
זיין לילקע, וואָס אָמע האָט טיף אין האַרצן געהאַלטן פאַר
נישט פּאַסיק. ער האָט אויך באַמערקט, אַז בינע האָט זיך לגמרי
נישט באַוווּן, אַז טיוואַש האָט „געמאַכט פּליאַח“ תיכף נאָך
דער מעסע און אַז טעאָדאָר, דער דינער פון נאַטאַריוס, איז
געקומען אין בלויען ראַק; „פּונקט ווי ער וואָלט נישט געקענט
געפינען קיין שוואַרצן ראַק, היות ס'איז שוין יאָ אַזאַ מנהג, צו
אַלדע רוחות“. און כּדי איבערצוגעבן זיינע באַמערקונגען איז
ער געגאַנגען פון איין גרופּע צו דער צווייטער. אַלע האָבן
באַדויערט עמס טויט, באַזונדערס לערע, וועלכער איז אויך
געקומען אויף דער לויה.

— די קליינע, אומגליקלעכע דאַמע! ס'אַרע ווייטיק פאַר
איר מאַן!

דער אַפטייקער האָט אָפּגעענטפערט:

— ווען נישט איך, וואָלט ער זיך באַשטימט אַ מעשה
אַנגעטאָן!

— ס'אַרע טייערער נפש! ערשט שבת האָב איך זי גע-
זען ביי זיך אין קראַם!

— איך האָב נישט געהאַט קיין צייט, — האָט אָמע גע-
זאָגט, — צוצוגרייטן אַ פאַר ווערטער, וועלכע איך וואָלט צו-
געוואָרפן אויף איר קבר.

אינדערהיים האָט זיך שאַרל איבערגעטאָן און דער פּאָטער

דאָס האָט אַרויפגעצויגן זיין בלויע בלוזע. אַזווייז די בלוזע
איז געווען אַ נייע און דעם גאַנצן וועג האָט ער זיך מיט די
אַרבל געױשט די אויגן, אילו זי אָפגעקראַכן אויף זיין פנים;
און שפורן פון טרערן האָבן זיך שורותױז געצויגן אויף שיכטן
שטויב, מיט װעלכן דאָס פנים איז געווען באַדעקט.

די אלטע באַוואַרי איז געווען מיט זיי. אלע דריי האָבן
געשוויגן. ענדלעך, האָט דער אַלטער אַ זיפן געטאָן:

— צי גערענקט איר, מיין פריינט, ווי איך בין געקומען
צו אייך אין טאָסט, נאָכן טויט פון אייער ערשטער ווייב. איך
האָב אייך דעמאָלט געטרייסט! איך האָב אייך דעמאָלט געהאַט
װאָס צו זאָגן; אָבער איצט..

און נאָכדעם מיט אַ קרעכץ, װאָס האָט אונטערגעהייבן
זיין ברוסט, האָט ער מוסיף געווען:

— אַך! איצט איז פאַר מיר אַלץ פאַרענדיקט! צוערשט
איז געשטאַרבן מיין ווייב.. נאָכדעם מיין זון.. און איצט מיין
טאָכטער!

ער האָט געוואָלט תיכף צוריקפאַרן קיין בערטאָ, טענהנדיק,
אַז ער קען אַין דעמדאָזיקן הויז נישט שלאָפן. ער האָט אַפילו
נישט געוואָלט זען זיין אייניקל.

— ניין! ניין! דאָס װעט מיר צופיל ליידן פאַרשאַפן.
אָבער איר טוט זי אַ קוש פאַר מיר! אַדיע!... איר זענט אַ
גוטער יונג! און זייט זיכער, אַז קיינמאָל װעל איך עס נישט
פאַרגעסן, — האָט ער מוסיף געווען, קלאַפנדיק זיך אין פוס! —
שרעקט אייך נישט! איר װעט תמיד באַקומען מיין אינדיק,
פונקט ווי פריער.

אָבער װען ער איז ארויף אויפן שפיץ באַרג, האָט ער
זיך אויסגעדרייט און פונקט ווי אַמאָל האָט ער פאַרקערעוועט
אויפן װעג קיין סען-װיקטאַר, אַפּזעגענענדיק זיך מיט איר. די
פּענסטער פון שטעטל זענען געשטאַנען אין פייער פון די קרו-
מע שטרעלן פון דער זון, װעלכע האָט זיך געזעצט אויף דער
לאַנגע. מיט דער האַנט האָט ער פּרשטעלט די אויגן, און
ער האָט אויפן האַריוואַנט באַמערקט אַ פאַרצױמונג, הינטער

וועלכער די ביימער האָבן זיך דאָ און דאָרט געפרעסט אין שוואַרצע קופּעס, צווישן ווייסע שטיינער; נאָכדעם האָט ער זיך ווידער געלאָזט אין וועג אַריין מיט קליינע טריט, ווייל זיין פּערד האָט געהונקען.

שארל און זיין מוטער, נישט געקוקט אויף זייער אָפּגע- מאטערטקייט, האָבן אַ גאַנצן אָוונט געשמועסט. זיי האָבן גע- שמועסט פּון דער פּאַרגאַנגענער צייט און וועגן דער צוקונפּט. זי וועט קומען צו אים וויגען קיין יאַנווייל, זי וועט פירן זיין באַלעבאָטישקייט, זיי וועלן זיך קיינמאָל נישט שיידן. זי איז געווען רעדעוודיק, העמלעך און טיף אין האַרצן האָט זי זיך געפרייט, וואָס זי האָט געוויגען צוריק די ליבע, וועלכע האָט זיך זינט יאָרן פּון איר אַרויסגעגליטשט. האַלב-נאַכט האָט גע- קלונגען, דאָס שטעטל איז, ווי געוויינלעך, געשלאָפּן, און שאַרל איז געזעסן און געטראַכט וועגן איר.

פּדי צו פארוויילן זיך, האָט ראָדאָלף אַ גאַנצן טאָג אַרומ- געשפּרייזט איבערן וואַלד און שפּעטער רויק געשלאָפּן אין זיין שלאָס; און דאָרט ווייט, איז לעָגן אויך געשלאָפּן.

ס'איז געווען נאָך איינער, אַ הויך שאַרלען, וועלכער האָט אַ גאַנצע נאַכט דאָס אויג נישט צוגעמאַכט.

אויפן קבר, צווישן די סאָסנעס איז אַ קינד געשטאַנען אויף די קני, געקלאָגט, און זיין ברוסט, צעריסן פּון געוויינען, האָט זיך געהייבן אינדערפּינסטער אונטערן דרוק פּון אומצונד- לעכער בענקשאַפּט, וועלכע איז געווען שטילער פּון דער לבנה און טיפּער פּון דער נאַכט. מיטאמאל האָט דאָס טירל אַ סקריפּ געטאָן. דאָס איז געווען לעַסטיבידואַ; ער איז געקומען זוכן זיין רידעל, וועלכן ער האָט דאָ איבערגעלאָזן. ער האָט דערקענט זשיסטענען, וועלכער האָט אַריבערגעקלעטערט די וואַנט, און איצט האָט ער פּאַרשטאַנען, ווער ס'איז; דער גנב, וואָס גנבעט פּסדר זיינע קאַרטאַפּל.

XI

אויף צומאַרנס האָט שאַרל אָפגענומען בערטען. זי האָט זיך נאכגעפרעגט אויף איר מאַמען. מען האָט איר געענטפערט, אז זי איז אוועקגעפאַרן און אז זי וועט איר ברענגען צעצקעס. בערטע האָט דערפון איבערגערעדט עטלעכע מאָל, אָבער דער-נאָך האָט זי פארגעסן. דער מיידעלעס פריילעכקייט האָט גע-ערגערט באַוואַרין; הוצדעם האָט אים אָמע געהאקט אַ קאַפּ מיט זיינע טרייסטונגען, וועלכע זענען אים ממש צוגעגעסן געוואָרן. ווידער האָט ער זיך באַגעגנט מיט געלט=שוועריקייטן, ווייל לערע האָט ווידער אויף אים אנגעשיקט זיין פריינט ווענסאַר, און שאַרל האָט אויפדאַסניי צרויסגעגעבן וועקסלען אויף גרויסע סומען; ווייל ער האט בשום אופן נישט געוואלט דערלאזן מען זאל אים פאַרקויפן די קלענסטע זאַך, וואס האט געהערט צו „איר“. זיין מאַמע איז געווען אויפגעערעגט דערויף. ער איז גע-ווען נאָכמער פון איר אויפגעערעגט. ער האָט זיך אינגאַנצן גע-ענדערט. זי האָט פאַרלאָזן זיין הויז.

דעמאָלט האט יעדערער אָנגעהייבן אויסצונעמן אים. מאַדמאָזעל לאַמפערער האָט געאַפדערט לערנגעלט פאר זעקס חדשים, הגם עמע האָט פון איר קיין איין לעקציע מוזיק נישט גענומען (נישט געקקט אויף דער קוויטירונג, וואָס זי האָט דער-לאַנגט שאַרלען); — צוויי איז געוואָרן אָפגעמאכט צווישן זיי ביידן. די ביבליאָטעק האָט געפאָדערט פאַר דריי יאָר אַבאַנירן זיך; די מוטער ראָטע האט געפאָדערט געלט פאר אַפשיקן דרייסיק בריוו; און ווען שאַרל האָט געפאָדערט דערקלערונגען, האָט זי זייער דעליקאַט אָפגעענטפערט:

— אַך! איך ווייס נישט! מסתם געשעפטלעך.

ביי יעדער צאָלונג האָט שאַרל געמיינט, אז ס'איז שוין אַ סוף. אָבער נייע חובות פלעגן פסור אויפּוואַקסן. ער האָט געפאָדערט זיינע חובות פאַר נישט-פאַצאָלטע ווי-זיטן, האָט מען אים געוויזן די בריוו, וואָס זיין ווייב האָט צו זיי צוגעשיקט. ער האָט זיך געמווט אַנטשולדיקן.

פעליסיטע האָט איצט געטראָגן די בגדים פון איר מאַ-
דאָם, ווייל א סך פון זיי האָט שאַרף פאַרבאהאלטן און גענאָג-
גען קוקן אויף זיי אין עמעס טואַלעט-צימער, וווּ ער פלעגט
זיך פאַרשליסן. פעליסיטע האָט געהאט דעמוזעלבן וואָס, וואָס
עמע, און ווען שאַרף פלעגט זי אָפטמאָל דערוען פון הינטן
פלעגט ער פאַרפירט ווערן דורך אן אילוזיע און ער פלעגט אויסרופן
— אַך! בלייב! בלייב!

אַבער שבועות-צייט האָט פעליסיטע פאַרלאָזן יאָנוויל; זי
איז אנטלאָפן געוואָרן מיט טעאָדאָרן אין צוגעגנבעט די איבע-
דיקע קליידער פון עמעס גאַרדעראָבע.

ס'איז געווען פונקט אין יענער צייט, ווען די מאדאם
דיפּיאַי האָט געהאַט דעם פּכוד צו מעלדן שאַרלען וועגן „דער
חתונה פון איר זון לעאָן דיפּיאַי, דער נאַטאַריוס פון איזעטאַ,
מיט דער מאדאמוזעל לעאָקאָדי לעבעף פון באַנדעוויל“. אין דער
פאַגריסונג, וואָס שאַרף האָט אַוועקגעשיקט, האָט ער דרך-אגב
דערמאָנט דיראַזיקע פּראַזע:

„ווי צעפרידן מײן אַרעמע עמע וואָלט געווען!

איינמאָל, אַרומבלאַנקענדיק אין שטוב, האָט ער זיך פאַר-
קליבן אויפן בוידעם, און דאָרט האָט ער דערפילט אונטער זיין
שוך אַ שטיקל דין פאַפיר. ער האָט עס פאַנאנדערגעוויקלט און
איבערגעלייענט: „שטאַרקט אייך עמע! שטאַרקט אייך! איך וויל
גישט פאַרדאַרבן אייער לעבן“. דאָס איז געווען א בריוו פון
דאָדאָלפן, וועלכן איז אַראָפּגעפאלן אויף דער ערד צווישן די
קאַסטנס און וועלכער דער ווינט האָט אַוועקגעבלאָזן צו דער
טיר. און שאַרף איז געבליבן שטיין א פאַרגליווערטער אויפן
זעלבן אָרט, וווּ עמע, בלאַסער פון אים, איז אַמאָל געשטאַנען
אין פאַרצווייפּלונג און האָט אויף זיך געבעטן דעם טויט. ענד-
לעך האָט ער דערוען אַ קליינעם „R“ ביים סוף פון דעם
צווייטן זייטל. וואָס איז דאָס? ער האָט זיך דערמאָנט וועגן
דאָדאָלפס אָפטע באַזוכן, ווי ער איז פּלוצלונג פאַרשוונדן געוואָרן, און
זיין אַנגעצויגענע מינע, ווען ער האָט זיך מיט אים שפּעטער

באגענט צוויי אָדער דריי מאָל. אָבער דער בכבודיקער טאָן פונם בריוו האָט אים צעחושט.

— אפשר אמאָל האָבן זיי זיך פּלאַטאַנאָש געליבט, — האָט ער צו זיך געזאָגט.

איבעריקנס, איז שאַרף נישט געווען פון די מענטשן, וואָס האָבן זיך ליב צו פאַרטיפן אין תוך פון דער זאך; ער האָט פאַרמאכט די אויגן פאַר די באַזייון און זיין אומבאשטימטע אייפערזוכט האָט זיך פאַרלוירן אין זיינע אומגעהויערע יסורים — אַלע האָבן איר מסתם פאַרגעטערט, — האָט ער געטראַכט. אַלע מענער האָבן זי בלי ספק באַגערט. און זי איז נאָך געוואָרן איצט שענער אין שאַרלס אויגן; ס'האָט זיך אין אים פּלאַצירונג דערוועקט אַ חשק צו איר, אַ ווילדע תאוה, וועלכע האָט אָנגעצונדן זיין פאַרצווייפּלונג; און דידאָזיקע תאוה האָט קיין גבול נישט געהאַט, ווייל זי איז געשטאַנען אויסער די גרענעצן פון ווירקלעכקייט.

פּדי איר געפעלן צו ווערן, — פונקט ווי זי וואָלט נאָך געלעבט, — האָט ער זיך אָנגעהייבן צוצופאַסן צו אירע געשמאַקן, צו אירע אידעען. ער האָט זיך געקויפט לעקירטע שך און געטראָגן ווייסע קראַוואַטן. ער האָט זיך געפאַרבט די וואַנסעס און, פונקט ווי זי, האָט ער אויסגעשטעלט וועקסלען, אפילו פון קבר אַרויס האָט זי נאָך געהאַט אויף אים איר פאַרדערבלעכע השפעה.

שטיק ביי שטיק איז אים אויסגעקומען צו פאַרקויפן די זילבער, די מעבל פון זאַל. אַלע צימערן זענען אויסגעליידיקט געוואָרן; אָבער דער צימער, איר צימער, איז פאַרבליבן ווי פריער. נאָכמיטאָג פּלעגט שאַרף אַרויפגיין אַהין. ער פּלעגט צורוקן צום קאַמין דעם רונדיקן טישל און צושטעלן איר פּאָטעל. ער פּלעגט זיך זעצן אַנטקעגן. אין איינעם פון די באַגילטע לייכטערס האָט געברענגט אַ לייכט. לעבן אים האָט בערטע זיך געפאַרעט מיט בילדלעך.

דער אומגליקלעכער שאַרף האָט געליטן, צוקוקנדיק זיך ווי בערטע איז שלעכט געקליידט. אירע שיך זענען געווען אָן שנירלעך און אירע בלוזקעס צעריסן, ווייל די דינסט האָט גאָר

קיין אכט נישט געלייגט אויף איר. אָבער זי איז געווען אזא שטילע, אזא צארטע, און ווען איר קעפעלע האָט זיך שלאָנק איינגעבויגן, פארשיטנדיק אירע ראָזע בעקעלעך מיט אירע בלאַנדע האָר, איז שאַרלס האַרץ געוואָרן אָנגעפילט מיט אַן אומאויסדריקלעכן תענוג, — אַ תענוג אויסגעמישט מיט ביי-טערקייט, פונקט ווי די שלעכטע וויינען, וואָס שמעקן מיט סמאָ-לע. ער האָט צורעכט געמאַכט אירע צאַצקעס, ער האָט פאַר איר אויסגעשניטן פאַיאַצעס פון טאַוול, אָדער פאַרנייט די צע-שניטענע בייכער פון אירע ליאַלקעס. נאָכדעם, ווען זיין בליק פלעגט פאַרן איבערן ארבעט-קעסטל, אויף אַ סטענגע, וואָס פלעגט זיך ערגעץ נאָכשלעפן, אָדער אַ שפילקע, וואָס איז צופעליק פאַרבליבן אין אַ שפאַלט פון טיש, האָט ער אָנגע-הייבן צו טרוימען, געוואָרן אומעטיק. און דאָס מיידעלע פלעגט ווערן אזוי אומעטיק ווי ער.

קייער פלעגט איצט נישט קומען זיי באַזוכן; זשיסטען איז אַנטלאָפן געוואָרן קיין רואן, ווו ער איז אָנגעקומען אין אַ בשמים-געוועלבל, און דעם אפטייקערס קינרער האָבן זעלטע-נער באַזוכט בערטען, ווייל מסיע אָמע אליין האָט נישט גע-וואָלט פאַרזעצן די דאָזיקע פריינטשאַפט, צוליבן אונטערשייד פֿון זייער סאַציאַלער לאַגע.

דער בלינדער, וועלכן ער האָט נישט געקענט אויסהיילן מיט זיין מאַשטש איז אַוועק צוריק אינם געגנט בוא-גילאָם, ווו ער האָט פאַנגאנדערגעפלוידערט אַלע פאַסאזשירן וועגן דער אַומזיסטער טירחה פון אַפטייקער; ס'איז דערגאַנגען אזוי ווייט, אז ווען אָמע פלעגט פאַרן אין שטאָט פלעגט ער זיך פאַרבא-האַלטן אונטער די פאַרהאַנגען פון דער „שוואַלב“, פדי זיך נישט צו באַגעגענען מיטן בלינדן. ער האָט אים פיינט געקריגן; און אזויווי אָמען איז געאַנגען אין לעבן פטור צו ווערן פון אים, האָט ער בנוגע דעם בלינדן אָנגעווענדעט פאַרשידענע גע-היימע פלענער. ווו ער האָט אַרויסגעוויזן זיין טיפע כיטרעקייט און דעם גאַנצן שקר פון זיין פוסטער גאווה. במשך פון גאַנ-

צע זעקס חדשים האָט מען געקענט לעזן אין „רוואַנער ליכט“ פּאָלגענדיקע נאַטיצן.

יעדער איינציקער, וואָס פּאָרט אין די פּרוכטבאַרע געגנטן פון פּיקאַרדיע, האָט בלי ספק באַמערקט אין די סביבות פון גילאַמער וואַלד אַ שנאָרער מיט אַ שרעקלעכן ווונד אויפן פנים. ער מאַטערט אייך, ער פאַרפּאָלגט אייך און ער נעמט אַ געהעריקן שטייער פון די פּאַסאַזשירן. צי דען זשע לעבן מיר נאָך אין די שרעקלעכע צייטן פון מיטלאַלטער, ווען ס'איז דערלויבט געוואָרן אַלע שנאָרער אַרויסצושטעלן אין געזעל-שאַפטלעכע ערטער זייערע מגפות און ווונדן, וועלכע זיי האָבן מיטגעבראַכט פון די קרייך-צוגן?

אַדער :

„נישט געקוקט אויף די געזעצן, וואָס פאַרווערן שנאָרע-ריי, זענען די סביבות פון די גרויסע שטעט נאָך אַלץ פאַר-פעסטעט מיט באַנדעם שנאָרערס. עטלעכע פון זיי שלעפּן זיך אַרום איינציקוויי, און אַט די זענען אפשר אזוי געפערלעך ווי די אַלע אַנדערע. וועגן וואָס טראַכטן אונדזערע עדילן?*

נאָכדעם פלעגט אָמע אויסטראַכטן אַנעקדאָטן :

„נעכטן, אין די סביבות פון בוא-גילאָם, האָט אַ צעלאָון פערדל...“ און ווייטער איז אַוועק אַ מעשה מיט אַ צופאַל, וואָס די אַנוועזנהייט פון אַ פלינדן האָט גורם געווען.

ער האָט אזוי לאַנג געשריבן ביז מען האָט דעם פלינדן אַריינגעזעצט. אָבער מען האָט אים ווידער אַרויסגעלאָזט. ער האָט זיך ווידער גענומען צו זיין פּראַפעסיע, און אָמע צום צום שרייבן. ס'האָט זיך אַנטוויקלט אַ קאַמף. אָמע האָט געזיגט, ווייל זיין שונא האָט מען פאַרמשפט אויף שטענדיקן אַרעסט אין אַ שפיטאַל.

דערדאָזיקער דערפּאָלג האָט אים צוגעגעבן מוזט. און פון יענער צייט אָן האָט אָמע קיין שום געשעעניש נישט אַדורכ-געלאָזט. ער האָט געשריבן וועגן אַ חונט, וואָס מען האָט אי-בערגעפּאָרן, וועגן אַ שייער וואָס איז פאַרברענט געוואָרן, וועגן

(*) ערלי; אַ מין פּאַליצמייסטער אין אמאַליקן רוים, וועלכער פלעגט אַכטונג געבן אויף קהלישע זאַכן.

א פרוי, וועלכער מען האָט צעשלאָגן. און פון אלצדינג האָט ער
 געמאָלדן דער עפנטלעכקייט, תמיד אויס ליבע צום פראַגראַעס
 און אויס שנאה צו גלחים. ער האָט געמאכט פאַרגלייכונגען
 צווישן אָנפאַנגס-שולן מיט אומוויסנדיקע מאַנאָכן, צום שאַדן
 פון די לעצטע. ער האָט געבראַכט משלים פון דער באַרטאַלאַמיי-
 נאכט, גערעדט וועגן אַ געוויסער נדבה פון הונדערט פראַנק לטובת
 דעם קלויסטער; ער האָט געמאכט רעוועלאַציעס, געשאַטן מיט
 פיילן. דאָס איז געווען זיין פרינציפ. אָמע האָט זיך, אזוי צו
 זאָגן, אונטערגעגראָבן; ער איז געוואָרן געפערלעך.

אַבער די ענגע ראַמען פון זשורנאַליסטיק האָבן אים גע-
 שטיקט. ער האָט אָנגעהייבן צו טראַכטן וועגן אַרויסגעבן אַ
 בוך, אַ ווערק! דעמאָלט האָט ער פאַרפאַסט „אַן אלגעמיינע
 סטאַטיסטיק פון יאַנווילער קאַנטאָן, מיט קלימאַטאָלאָגישע באַ-
 מערקונגען“, און די סטאַטיסטיק האָט אים אַ שטופ געטאָן צו
 פילאָזאָפיע. אַט האָט ער זיך גאַר פאַראינטערעסירט מיט גרוי-
 סע פראַבלעמען: מיט דעם סאַציאַלן פראַבלעם, מיטן מאַראַל
 פון די אַרעמע קלאַסן, מיט פיש-פאַנג, מיט קאַוטשוק, איינו-
 באַנען א. א. ו. ער האָט שוין אפילו גערויטלט דערפון, וואָס
 ער איז אַ בורזשוי. ער האָט זיך פאַראייגנט אַרטיסטישע
 זשעסטן, ער האָט גערויכערט! ער האָט זיך איינגעקויפט
 צוויי סטאַטועס, שיק פאַמפאָדור, כדי צו באַפוצן זיין זאַל.

זיין אַפטייק אַבער, האָט ער נישט פאַרוואַרפן; אדרבה!
 תמיד איז ער געווען אין קורס פון די נייע דערפינדונגען. ער
 האָט זיך אינטערעסירט מיט דער גרויסער באַוועגונג פון שאַקאָלאַד.
 ער איז געווען דער ערשטער, וועלכער האָט אַראַפגעבראַכט אין דער
 געגנט פון דער אונטערשטער סענע קאַקאָ: שאַ-קאָ און רעוואַ-
 לענציאָ. ער איז געווען באַגייסטערט פון הידראָ-עלעקטרישע קייטן
 פול ווערמאַכער; ער האָט אליין געטראָגן אזא מין קייט; און
 אָונטצייט, ווען ער פלעגט אויסטאָן זיין פלאַנעלענעם קאַפּטאַן,
 איז זיין ווייב געשטאַנען און געשטוינט פאַר דעמדאָזיקן גאַלד-
 פאַנצער, אונטער וועלכן ער איז פאַרשוונדן געוואָרן. און זי
 האָט געפילט, אז איר תאוה פאַרשטאַרקט זיך צום דאָזיקן מאַן

וועלכער איז געווען געפאָנצערט ווי אַ סציט* און פרעכטיק ווי אַ מאַגיקער.

ער האָט געהאַט שיינע איינפאַלן בנוגע אַ מצבה פאַר עמען. צוערשט האָט ער פאַרגעלייגט אַ צעבראַכענע קאָלאָנע מיט אַ דראַפירונג, נאָכדעם אַ פיראַמידע, שפעטער אַ וועסטאַ-טעמפּל, א מיין ראָטאַנדע... אָדער „אַ באַרג חורבה“. און צווישן די אַלע פּראַיעקטן האָט ער קיינמאָל נישט פאַרפּעלט קיין וויי-נענדיקע-ווערבע, וועלכער ער האָט באַטראַכט פאַר אַ נויטווענ-דיקן סימבאָל פון טרויער.

שאַרל האָט מיט אים געמאַכט אַ נסיעה קיין רואַן, פּדי צו באַטראַכטן מצבות ביי אַ מצבה-אונטערנעמער; זיי האָט באַי-גלייט אַ קינסטלער, אַ געוויסער וואַפּרייליאַר, אַ פריינט פון ברי-דו, וועלכער האָט דעם גאַנצן וועג געשאַטן מיט קאַלאַמבורן. נאָכדעם ווי זיי האָבן באַטראַכט אַ הונדערט מוסטערן, צוואַמענדיג געשטעלט אַ קאַלקוליאַציע און געמאַכט נאָך אַ ריזע קיין רואַן, האָט שאַרל ענדלעך באַשלאָסן צו באַשטעלן אַ מאַוזאַלעאום, וועלכער זאָל פון ביידע פּראָנט-זייטן טראָגן אויף זיך אַ „זשע-ני מיט אַן אויסגעלאַשענעם שטורקאָן אין דער האַנט“.

וואָס שייך צום אויפּשריפט האָט אָמע נישט געפונען קיין שום שפּענערן ווי: (** Sta viator); ער האָט זיך געבראַכן דעם קאַפּ און פּסדר איבערגעחזרט: Sta viator... ענדלעך האָט ער אויסגעפונען:

Amabilem conjugem calcas! (***) או די אויפּשריפט

איז אָנגענומען געוואָרן.

אַ מאַדנע זאָך, וואָס שאַרל טראַכטנדיק פּסדר וועגן עמען, האָט ער זי דאָך פאַרגעסן; און ער איז געווען שטאַרק פאַר-לאַרצווייפּלט, פילנדיק ווי דאָסדאָזיק בילד אנטלויפט פון זיין זכרון, נישט געקוקט אויף אַלע זיינע אָנשטרענגונגען עס אויפ-

* אַ פאַרזייטיק פּאַסק.

** שטיי פאַרבייגייער.

*** אויפן קבר פון אַ געליכטער ווייב טרעסטוס;

צוהאַלטן. דאָך האָט זי זיך אים יעדער נאכט געחלומט. תמיד דערוועלפער חלום: ער דערנענטערט זיך צו איר, אָבער קוים וויל ער זי אַרומנעמען, ווערט זי תיכף צעשאַטן אין זיינע אַרעסט.

א גאַנצע וואָך פלעגט ער אַוונטצייט קומען אין קוויסטער. דער גלח בורניכיען האָט אים אפילו צוויי אָדער דריי מאָל באַזוכט, אָבער דערנאָך אויפגעהערט צו גיין. איבעריקנס, האָט דער גלח געהאַט אַנטיה צו אומטאַלעראַנץ, צו פּאנאַטיום, ווי אָמע האָט זיך אויסגעדריקט. ער האָט געשאַטן פעך און שוועבל אױפן מאַך דערנעם גייסט און פונקט צוויי מאָל אַ חודש פלעגט ער דער-צײלן אין זיין דרשה וועגן וואַלטערס גסיסה, וועלכער האָט ווי ס'איז באַוווסט, פאַרן טויט געפרעטן זיין אייגענע שמוץ.

נישט געקוקט אויף באַוואַריס שפּאַרזאמקייט, האָט ער דאָך נישט געקענט אַרויסקריכן פון זיינע אַלטע חובות. לע-רע האָט זיך אָפגעזאָגט צוצונעמען נייע וועקסלען. אַלזאָ די ליציטאַציע האָט אומבאַדינגט געמוזט פאַרקומען. דעמאָלט האָט זיך שאַרף געווענדעט צו זיין מוטער, וועלכע האָט מסכים גע-ווען צו פאַרזעצן איר פאַרמעגן, נאָר דערביי האָט זי נישט געשפּאַרט קיין פאַרוורפן אויפן אַדרעס פון עמען; און פאַר איר טאַט האָט זי געפּאָדערט אַלס באַלוינונג עפעס אַ שאַל, וואָס איז פאַרבליבן נאָך פעליסיטעס גנבה. שאַרף האָט איר אָפגעזאָגט. זיי האָבן זיך צעקריגט.

זי האָט געמאַכט דעם ערשטן טריט אויף איבערצובעטן זיך, פאַרלייגנדיק צוצונעמען צו זיך דאָס מיידעלע, וועלכעס וועט זיין איר טרייסט. שאַרף האָט מסכים געווען. אָבער פאַרן פאַרן האָט ער פאַרלוירן זיין מוט. דעמאָלט האָבן זיי זיך שוין ענטגליטיק צעקריגט.

וואָס שטאַרקער ער האָט געפילט זיין איינזאַמקייט. אַלץ שטאַרקער איז געוואָרן זיין ליבע צום קינד. אָבער דאָס מיי-דעלע האָט אים באַאומרויקט, ווייל זי האָט געהוסט און אויף אירע בעקעלעך האָבן זיך באַוווּזן רויטע פלעקן. אַנטקעגן אים האָט זיך פּאַנאַנדערגעצווייגט די בליינדזיקע

און פריילעכע משפחה פון אפטייקער, וועמען ס'איז אין אַלץ געגאנגען. נאָפּאַלען האָט אים צוגעהאַלפּן אין לאַבאָראַטאָריע, אטאָלי האָט אים אויסגענייט אַ גריכישע פעסקע, אירמע האָט אויסגעשניטן קיילעכדיקע שטיקער פאַפּיר צו באַדעקן די קאָנ-פּיטורן און פּראַנקלין האָט מיט אַיין אַטעם איבערגעזאָגט אויף אויסנווייניק די גאַנצע פּופּל-טאַבעלע. ער איז געווען דער גליק-לעכסטער טאטע, דער גליקלעכסטער שטערבלעכער.

אַ טעות! אַ שטילע תּאוּוה האָט אים גענאָגט: אָמע האָט געהאַט חשק צו באַקומען אַ קרייץ. און פאַרדינסטן האָט ער, פאַרשטייט זיך, געהאַט אַ סך:

(1) בעת דער כאַלערע האָט ער זיך אויסגעצייכנט מיט זיין אומפּאַגרענעצטער איבערגעבנקייט; (2) ער האָט אַרויס-געגעבן אויף זיינע אייגענע הוצאות פאַרשידענע ווערק, וואָס טראָגן אַ געזעלשאַפּטלעכן כאַראַקטער, נעמלעך... (און דאָ ער האָט דערמאָנט זיין באַריכט מיטן נאָמען: וועגן עפּל-וויין, זיין פאַבריקאַציע און ווירקונג; נאָטדעם האָט ער דערמאָנט וועגן זיינע באַאַבאכטונגען איבער האַריקע לייט, וואָס זענען אַוועקגעשיקט געוואָרן אין דער אַקאַדעמיע, וועגן זיינעם א באַנד סטאַטיסטיק און אפילו וועגן זיין פאַרמאַציע-דיסערטאַציע), נישט רעכענענדיק שוין, וואָס ער איז געווען אַ מיטגליד אין פאַרשידענע געלערנטע געזעלשאַפּטן (אינדעראַמתן בלויז פון איין געזעלשאַפּט).

— ענדלעך, — האָט ער אויסגעשריען, דרייענדיק זיך אַרסן אָרט, — כאַסש בלויז דערפאַר, וואָס איך האָב זיך שטאַרק אויסגעצייכנט אויף שרימות!

אָמע האָט זיך אָנגעהייבן צוצולעקן צו דער מאַכט. ער האָט אינדערשטיל שטאַרק בייגעהאַלפּן דעם פּרעפּעקט ביי די וואַלן. ער וואָט זיך פאַרקויפט, ער האָט געהאַנדלט מיט זיך. ער האָט זיך אפילו געווענדעט מיט אַ ביטע צום מאָנאַרך אַליין, בעטנדיק רחמים וועגן גערעכטיקייט; ער האָט אים אָנגערופן אונדזער גוטער מלך און פאַרגלייכט אים מיט הענריקן דעם IV.

און יערן פרימאָרגן פלעגט זיך דער אַפניקער אַרױפֿ-
וואַרפֿן אויף דער צײַטונג, זוכנדיק אין איר זײַן נאָמינאַציע
ער האָט אָבער באַרנישט געפונען. נישט קענענדיק מער אויס-
האַלטן האָט ער געהייסן אין זײַן גאַרטן מאַכן אַ קלומבע אין
דער פּאַרם פון אַ שטערן פון ערן־לעגיאָן מיט צוויי שורות
בראָז אינדערהויך, וואָס האָט מיט זיך פּאַרגעשטעלט אַ לענטע.
ער האָט אַרומגעשפּאַצירט אַרום און אַרום, די הענט געקרייצט,
טראַכטנדיק וועגן דער שלײַמוזלדיקער רעגירונג אין וועגן דער
גומדאַנקבאַרקײַט פֿון מענטשן.

אויס כבוד צו עמען אָדער צוליב אַ מיין דעליקאַטן גע-
פּיל האָט שאַרף נאָך ביזן אױצט נישט אויפגעעפּגט די געהײמע
צײַטיילונג אין עמעס פּאַליסאַנדער בױרקע. דאָך, אײנמאַל, האָט
ער זיך לעפּן איר אַוועקגעזעצט, אַ דריי געטאָן דעם שלײַס
און צוגעדריקט די פּרוזשינע. אַלע לעאַנס בריוו האָבן זיך
דאָרט געפונען. אױצט האָט שוין קײן שום ספּק נישט געקענט
זײַן! ער האָט זײ געשלאַנגען נאָך אײנאַנדער, ער האָט זיך גע-
גריבלט אין אַלע ווינקלען, אױבערגעראַיעט דאָס גאַנצע מעבל, אַלע
שופּלאַצן, געזוכט צווישן די ווענט, געוויינט, געיאָמערט, פּאַר-
לױרן דעם קאַפּ, ווי אַ משוגענער. ער האָט געפונען אַ קעסטל,
האָט ער עס צעבראַכן מיטן פּוס. צווישן די צעוואַרפענע בריוו,
האָט זיך אים אַ וואַרף געטאָן אין די אויגן ראַדאָלפּס פּאַרטרעט.
אַלע האָבן זיך געחידושט פון זײַן פּאַרצווייפּלונג. ער
איז נישט אַרויסגעגאַנגען, קײנעם נישט אויפגענומען, נישט,
באַזוכט אַפילו קײן קראַנקע. אַלע האָבן באַשלאָסן, אז ער
פּאַרשליסט זיך, פּדי צו שיכורן.

פון צײַט צו צײַט פלעגט אַ נײַגעריקער כאַפּן אַ בליק
דורכן פּלױט פון גאַרטן און מיט שטױנונג באַטראַכט דעם-
דאָזיקן מענטשן, וועלכער האָט זיך פּאַרלאָזט אַ לאַנגע באַרד,
געטראָגן שמוציקע בגדים און, שפּרײַונדיק אַהין און צוריק
האָט ער אויפן קול געוויינט.

אין די זומערדיקע אָוונטן פלעגט ער מיט זיך מיטנע-
מען זײַן קלײן מײדעלע און אַוועק מיט איר אויפן בית-עלמין.

זיי פלעגן קומען שפעט אין דער נאַכט, ווען אויפן מאַרק איז שוין אומעטום געווען פינסטער, און נאָר ביי בינען האָט זיך געלויכטן. אָבער צו זיינע יסורים האָט אים געפעלט עמיצער, פאַר וועמען ער זאָל אַרויסרעדן זיין האַרץ, און ער פלעגט מאַכן וויזטן ביי דער מאַדאָם לעפראַנסואַ, פּדי צו קענען רעדן וועגן „איר“. אָבער די שענקערין האָט זיך צוגעהאַרט קוים מיט איין אויער, האָבנדיק אירע אייגענע צרות; הייל לערע האָט, סוף פל סוף, איינגעאַרדט אַ „פאַרמיטלונגס-ביוראָ“ און היווער וועלכער האָט געהאַט די בעסטע רעפּוטאַציע, אַלס אָנגע-שטעלטער, האָט געפאַדערט ביי איר אַ העכערע שכירות און געדראָט אַוועקצוגיין צו דער „קאָנקורענציע“.

איינמאָל, ווען שאַרל איז געפאַרן אויפן אַרגעלער יאַרד, פּדי צו פאַרקויפן דאָס פּערד — זיין לעצטן היילפּסמיטל — האָט ער באַגעגנט ראַדאָלף.

זיי זענען ביידע בלאָס געוואָרן. ראַדאָלף, וועלכער האָט נאָך עמעס טויט זיך באַנוגנט מיט זיין וויזטקאַרטע, אויס-דריקנדיק דערמיט זיין באַדויערונג האָט צוערשט אַרויסגע-שטאַמלט עטלעכע אַנטשולדיקונגען; נאָכדעם האָט ער באַ-קומען מוט, געוואָרן זיכערער ביי זיך, און אפילו אים פאַר-בעטן אין אַ שענק אויף אַ גלאַז ביר. ס'איז געווען אַ הייסער אויגוסט טאָג.

זיצנדיק אַנטקעגן אים מיט אָנגעלענטע עלנבויגנס האָט ער גערעט און געקייט אַ ציגאַר; שאַרל, ווידער, האָט זיך אַוועקגעטראָגן אין עולם-הדמיון. קוקנדיק אויף דעמדאָזיקן מאַן, וועלכן „זי“ האָט געליבט. ס'האָט זיך אים אויסגעדאַכט, אַז ער זעט אַ טייל פּון איר. עפעס אַ מאַדנע זאָך: שאַרל האָט געוואָלט זיין דערדאָזיקער מענטש.

אין יענער האָט פּסדר גערעדט וועגן לאַנדווירטשאַפט, וועגן שאַף, וועגן מיסט, פאַרשטאַפּנדיק מיט פּוסטע פּראַזן אַלע בלויון, וועלכע מען האָט געקעגט צווידייטיק אויסטייטשן. שאַרל האָט אים נישט אויסגעהאַרט; ראַדאָלף האָט עס באַמערקט, איז ער געזעסן און אַבסטערווירט אויף שאַרלס באַוועגעלעכן פנים

לעם לויף פון זיינע ערינערונגען. דאָס פנים האָט גערויטלט, די נאָזלעכער האָבן זיך שנעל באַוועגט, די ליפן האָבן געצוי- טערט; ס'איז אַפילו געווען אַ רגע, ווען אָנגעפילט מיט אַ ווילדן פעס, האָט שאַרל צוגעפעסטיקט זיין בליק אויף ראָ- דאָלפן, וועלכער האָט פון שרעק אויפגעהערט צו רעדן. אָבער היינט האָט זיך אויף זיין פנים ווידער באַוווּן דיזעלבע שטערב- ליכע אָפגעמאַטערטקייט.

— איך בין אויף אייך נישט אין פעס, — האָט ער געזאָגט.

ראָדאָלף איז געבליבן שטום. און שאַרל, מיטן קאָפּ צווישן די הענט, מיט אַן אויסגעלאָשענער שטים, און מיט אַן אויסדרוק פון הכנעה און פון אומענדלעכע ליידן, האָט נאָכ- אַמאָל איבערגעחזרט:

— ניין, איך בין אויף אייך מער נישט אין פעס! ער האָט אַפילו צוגעגעבן אַ הויכן וואָרט, אַ וואָרט, וועלכן ער האָט אפשר צום ערשטן מאָל אַרויסגעזאָגט אין זיין לעבן:

— דערין איז שולדיק דער מול! ראָדאָלף, וועלכער איז געווען דער אָנפירער פון דעם- דאָזיקן מול, האָט איינגעפונען, אז ער איז זייער גוטמוטיק און פאַר אַ מענטש אין זיין לאַגע, איז ער אַפילו קאָמיש און עטוואָס נידערטרעכטיק.

אויפצומאַרגנס איז שאַרל געזעסן אויף אַ באַנק אין דער אַלטאַנע. די זון האָט זיך דורכגעשלאָגן דורך די שטאַ- כעטן; די וויין-בלעטער האָבן געצייכנט זייער שאַטן אויפן זאַמד. די זשאַסמין-בלומען האָבן צעגאַסן זייערע ריחות, דער הימל איז געווען בלוי, די שפּאַנישע פליגן האָבן געזשוזשעט אַרום צעבליטע ליליעס און שאַרל האָט שווער געאַטעמט, ווי אַ בחור אונטערן דעם אומבאַשטימטן צופלוס פון ליבע, וואָס האָט אָנגעפילט זיין צעווייטיקט האַרץ.

די קליינע בערטע, וועלכע האָט אים נישט געזען אַ

גאַנצן נאַכמיטאָג איז זיבן אַ זייגער געקומען אים רופן צו מיטאָג.

ער איז געזעסן מיטן קאַפּ אָנגעלענט צו דער וואַנט, די אויגן צוגעמאַכט, דאָס מויל אָפּן, און אין די הענט האָט ער געהאַלטן אַ לאַנגן צאַפּ שוואַרצע האָר. — פּאַפּא, קום! — האָט זי געזאָגט.

און מיינענדיק, אז ער מאַכט עס צופּלייסן, האָט זי אים לייכט אַ שטופּ געטאָן. ער איז אַנידערגעפאלן אויף דער ערד. ער איז געווען טויט.

אין זעקסאונדרייסיק שעה אַרום איז אָנגעקומען דער דאָקטאָר קאַניווע, וועלכן דער אַפטייקער האָט אַרויסגערופן. ער האָט באַטראַכט דעם מת אין גאַרנישט געפונען.

ווען אַלץ איז פאַרקוימט געוואָרן, איז נאָך פאַרבליבן צוועלף פראַנק פינפּאונזיבעציק סאַנטים, וועלכע זענען פאַר-ווענדעט געוואָרן אויף אַוועקצופירן דער מאַדמאַזעל באַוואַרי צו דער באַצען. די זקנה איז געשטאָרבן אין זעלבן יאָר; אַזוויי דער אַלטער רואַ איז געלעגן אַ פאַראַלזירטער, איז דאָס מיי-דעלע אַריינגעפאלן צו אַ מומען. די מומע איז געווען זייער אַרעם, האָט זי אַוועקגעשיקט בערטען אין אַ שפינעריי, כדי זי זאָל דאָרט אויסאַרבעטן איר חיונה.

נאָך באַוואַריס טויט זענען אין יאָנווייל אָנגעקומען דריי דאָקטוירים איינער נאָכן צווייטן, אָבער אָן דערפאַלג, ווייל אַמע האָט זיי אַלעמען קאַליע געמאַכט די פראַקטיקע. אַמע האָט אַ סך באַזוכער; די מאַכט איז אויף זיין זייט און די בעזעלשאַפטלעכע מיינונג שטיצט אים. ער האָט באַקומען אַן ערן-קרייץ.

